॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

ဝိနယပိဋကေ

ဝဇိရဗုဒ္ဓိ-ဋီကာ

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ပညာဝိသုဒ္ဓာယ ဒယာယ သဗ္ဗေ။
ဝိမောစိတာ ယေန ဝိနေယျသတ္တာ။
တံ **စက္ခုဘူတံ** သိရသာ နမိတ္ဝာ။
လောကဿ လောကန္တဂတဿ **ဓမ္မံ** ။

သင်္ဃဉ္စ သီလာဒိဂုဏေဟိ ယုတ္တ-
မာဒာယ သဗ္ဗေသု ပဒေသု သာရံ။
သင်္ခေပကာမေန မမာသယေန။
သင်္ခေပဒိတော ဘိက္ခုဟိတဉ္စ ဒိသွာ။

သမန္တပါသာဒိကသညိတာယ ။
သမ္ဗုဒ္ဓဃောသာစရိယောဒိတာယ။
သမာသတော လီနပဒေ လိခိဿံ။
သမာသတော လီနပဒေ လိခီတံ။

သညာ နိမိတ္တံ ကတ္တာ စ၊ ပရိမာဏံ ပယောဇနံ။
သဗ္ဗာဂမဿ ပုဗ္ဗေဝ၊ ဝတ္တဗ္ဗံ ဝတ္တုမိစ္ဆတာတိ။ –

ဝစနတော **သမန္တပါသာဒိကေ** တိ သညာ။ **ဒီပန္တရေ ဘိက္ခုဇနဿ အတ္ထံ နာဘိသမ္ဘုဏာတီ** တိ နိမိတ္တံ။ **ဗုဒ္ဓဃော သောတိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေနာ**တိ ကတ္တာ။ **သမဓိကသတ္တဝီသတိသဟဿမတ္တေန တဿ ဂန္ထေနာ** တိ ပရိမာဏံ။ **စိရဋ္ဌိတတ္ထံ ဓမ္မဿာ** တိ ပယောဇနံ။

တတ္ရာဟ – ''ဝတ္တဗ္ဗံ ဝတ္တုမိစ္ဆတာတိ ယံ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ကထံဝိဓော ဝတ္တာ''တိ? ဥစ္စတေ –

ဟဋ္ဌတ္ထဝိဒူသံဟီရော၊ ဝတ္တာ သုစိ အမစ္ဆရော။
စတုက္ကမပရိစ္စာဂီ၊ ဒေသကဿ ဟိတုဿုကောတိ။ (မဟာနိ. အဋ္ဌ. ဂန္ထာရမ္ဘကထာ)။

တတ္ထ ပဋိယတေတိ **ဟဋ္ဌော**။ သော ဟိ အနေကပ္ပကာရော အတ္တာနုရူပေ အတ္တာနနုရူပေ စေတိ။ ကထံ? သန္ဓာယဘာသိတော ဗျဥ္ဇနဘာသိတော သာဝသေသဟဋ္ဌော နိရဝသေသဟဋ္ဌော နီတော နေယျောတိ။ တတ္ထ အနေကတ္ထဝတ္တာ **သန္ဓာယဘာသိတော** နာမ ''မာတရံ ပိတရံ ဟန္တွာ''တိအာဒိ (ဓ. ပ. ၂၉၄)။ ကေဝတ္ထဝတ္တာ **ဗျဥ္ဇနဘာသိတော** နာမ ''မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ''တျာဒိ (ဓ. ပ. ၁, ၂; နေတ္တိ. ၉၀, ၉၂; ပေဋကော. ၁၄)။ **သာဝသေသော** နာမ ''သဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, အာဒိတ္တံ''မိတျာဒိ (မဟာဝ. ၅၄; သံ. နိ. ၄.၂၈)။ ဝိပရီတော **နိရဝသေသော** နာမ ''သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏမုခေ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ''တျာဒိ (မဟာနိ. ၁၅၆; ပဋိ. မ. ၃.၅)။ ယထာ ဝစနံ, တထာ အဝဂန္တဗ္ဗော **နီတော** နာမ ''အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ''တျာဒိ။ ယုတ္တိယာ အနုဿရိတဗ္ဗော **နေယျော** နာမ ''ကေပုဂ္ဂလော, ဘိက္ခဝေ''တျာဒိ (အ. နိ. ၁.၁၇၀)။

အတ္ထောပိ အနေကပ္ပကာရော ဟဒ္ဓတ္ထော သဘာဝတ္ထော ဥေယျတ္ထော ဟဒ္ဓာနုရူပေ ဟဒ္ဓာနနုရူပေ သာဝ သေသတ္ထော နိရဝသေသတ္ထော နီတတ္ထော နေယျတ္ထောတ္တာဒိ။ တတ္ထ ယော တံတံသညာပနတ္ထမုစ္စာရိယ တေ ဟဒ္ဓော, သ **ဟဒ္ဓတ္ထော** ''သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇန''မိတ္တာဒီသု (ဟရာ. ၁; ဒီ. နိ. ၁.၁၉၀) ဝိယ။ ရူပာရူပဓမ္မာနံ လက္ ခဏရသာဒိ **သဘာဝတ္ထော** ''သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဘာဝေတိ''တ္တာဒီသု (ဝိဘ. ၄၈၉; သံ. နိ. ၅.၃) ဝိယ။ ယော ဉာယမာနော ဟိတာ ယ ဘဝတိ, သ ဉာတုမရဟတ္တာ **ဥေယျတ္ထော** ''အတ္တတ္ထံ ဓမ္မတ္ထံ''တ္တေဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၉, ၁၉၄; ၃.၂၃၈; မ. နိ. ၁.၄၁၁) ဝိယ။ ယထာဟဒ္ဓံ ဘာသိတော **ဟဒ္ဓာနုရူပေ** ''စက္ခု, ဘိက္ခဝေ, ပုရာဏကမ္မ''န္တိ (သံ. နိ. ၄.၁၄၆) ဘဂဝတာ ဝု တ္တမတော စက္ခုမပိ ကမ္မန္တိ။ ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယာယ အတ္ထံ ပဋိဗာဟယမာနေန ဝုတ္တော **ဟဒ္ဓာနနုရူပေ**။ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ ကိဉ္စိ အပရိစ္စဇိတွာ ပရိသေသံ ကတွာ ဝုတ္တော **သာဝသေသတ္ထော** ''စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ''တိ (သံ. နိ. ၄.၆၀; မဟာနိ. ၁၀၇) စ, ''သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ, သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော''တ္တာဒီသု (ဓ. ပ. ၁၂၉) ဝိယ။ ဝိ ပရီတော **နိရဝသေသတ္ထော** ''သဗ္ဗာဝိတံ သံသရိတံ မမဉ္ဇေ တုမ္ဟာကဉ္စ (ဒီ. နိ. ၂.၁၅၅; မဟာ. ၂၈၇; နေတ္တိ. ၁၁၄)။ တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ကော မန္တာ ကော သဒ္ဒါတာ။ပေ။ အညတ္ထ ဒိဋ္ဌပဒေဟိ''တ္တာဒိ (အ. နိ. ၇.၆၆)။ သဒ္ဒဝသေ နေဝ ဝေဒနီယော **နီတတ္ထော** ''ရူပာ သဒ္ဒါ ရသာ ဂန္ဓာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ မနောရမာ''တ္တာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၅၁, ၁၆၅; မဟာဝ. ၃၃) ဝိယ။ သမ္မုတိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော **နေယျတ္ထော** ''စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဝလာဟကူပမာပုဂ္ဂ လာ''တ္တာဒီသု ဝိယ (အ. နိ. ၄.၁၀၁; ပု. ပ. ၁၅၇)။ အာဟ စ –

''ယော အတ္ထော သဒ္ဒတော ဥေယျော၊ နီတတ္ထံ ဣတိ တံ ဝိဒူ။
အတ္ထသ္သေတဘိသာမဂ္ဂီ၊ နေယျတ္ထော ဣတိ ကထျတေ''တိ။

ဇဝံ ပဘေဒဂတေ ဟဒ္ဓတ္ထေ ဝိဇာနာတီတိ **ဟဒ္ဓတ္ထဝိဒူ** ။ န သံဟီရတေ ပရပတဒီဟိ ဒီဃရတ္တံ တိတ္ထတသေနေ တ္တ**သံဟီရော**။ ဘာဝနာယာဂမာဓိဂမသမ္ပန္နတ္တာ ဝတ္တုံ သက္ကောတီတိ **ဝတ္တာ,** သဋ္ဌေပဝိတ္တာရနယေန ဟေတုအာ ဟရဏာဒီဟိ အဝဗောဓယိတုံ သမတ္ထောတ္တတ္ထော။ သောစယတ္တတ္တာနံ ပရေ စေတိ **သုစိ,** ဒုဿီလျဒုဒ္ဒိဋ္ဌိမ လဝိရဟိတောတ္တတ္ထော။ ဒုဿီလော ဟိ အတ္တာနုမပဟန္တနုဒေယျတာဓော စ ဘဝတ္တပတ္တာဟာရာစာရော ဣဝ နိစ္စာတုရော ဝေဇ္ဇော။ ဒုဒ္ဒိဋ္ဌိ ပရံ ဥပဟန္တိ, နာဝဿံ နိဿယော စ ဘဝတ္တဟိတဋ္ဌဂဟာကုလော ဣဝ ကမလသဏ္ ဍော။ ဥဘယဝိပန္နော သဗ္ဗထာပ္ပနုဟာသနီယော ဘဝတိ ဂူထဂတမိဝ ဆတလာတံ ဂူထဂတော ဝိယ စ ကဏှာသပ္ပော။ ဥ ဘယသမ္ပန္နော ပန သုစိ သဗ္ဗထာပ္ပျပဟာသနီယော သေဝိတဗ္ဗော စ ဝိညူဟိ, နိရုပဒ္ဒဝေ ဣဝ ရတနာကရော။ နာဿ မ စ္ဆရေတ္တ**မစ္ဆရော,** အဟီနာစရိယမုဋ္ဌိတ္တတ္ထော။ သုတ္တသုတ္တာနုလောမာစရိယတဒအတ္တနောမတိသင်္ခါတ ဿ စတုက္ကဿာပရိစ္စာဂီ, တဒတ္ထဿေဝ ဗျဉ္ဇာတေတ္တတ္ထော။ အထ တ ပစ္စက္ခာနုမာနသဒ္ဒတ္ထာပ တ္တိပ္ပဘေဒဿ ပမာဏစတုက္ကဿာပရိစ္စာဂီ။

''ဇော်သာဝစနံ ဇော်၊ ဝိဘဇ္ဇဝစနာပရံ။
တတိယံ ပဋိပုစ္ဆေယျ၊ စတုတ္ထံ ပန ဌာပယေ''တိ။ –

ဇဝံ ဝုတ္တစတုက္ကဿ တ အပရိစ္စာဂီ။ ဟိတုဿုကော ဣတိ သောတူနံ ဟိတာယောဿုကော၊ တေသမဝ ဗောဓနံ ပတိ ပတ္ထေတိ တ္တတ္ထော။ သော ဧသော သုစိတ္တာ ပိယော။ စတုက္ကဿ အပရိစ္စာဂိတ္တာ ဂရု။ အသံဟီရတ္တာ ဘာဝနီယော။ ဒေသကတ္တာ ဝတ္တာ။ ဟိတုဿုကတ္တာ ဝစနက္ခမော။ ဟဒ္ဓတ္ထဝိဒုတ္တာ ဂ မ္ဘီရကထံ ကတ္တာ။ အမစ္ဆရတ္တာ နော စဋ္ဌာနေ နိယောဇကောတိ။
''ပိယော ဂရု ဘာဝနီယော၊ ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။
ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ၊ နော စဋ္ဌာနေ နိယောဇကော''။ (အ. နိ. ၇.၃၇; နေတ္တိ. ၁၁၃) –

ဣတိအဘိဟိတော ဒေသကော။
သောတာ ဣဒာနိ အဘိဓီယတေ –

ဓမ္မာစရိယဂရု သဒ္ဓါ-ပညာဒိဂုဏမဏ္ဍိတော။
အသဋ္ဌာမာယော သောတာဿ၊ သုမေဓော အမတာမုဓော။

တတ္ထ ဓမ္မဂရုတ္တာ ကထံ န ပရိဘဝတိ, အာစရိယဂရုတ္တာ ကထိကံ န ပရိဘဝတိ, သဒ္ဓါပညာဒိဂုဏပဋိမဏ္ဍိတ တ္တာ အတ္တာနံ န ပရိဘဝတိ, အသဌာမာယတ္တာ အမတာဘိမုခတ္တာ စ အဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ဘဝတိ, သုမေဓတ္တာ ယောနိသောမနသိကရောတီတ္တတ္ထော။ ဝုတ္တဥ္စေဟတံ –

> ''ပဥ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တော သဒ္ဓမ္မံ ဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကု သလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။ ကတမေဟိ ပဥ္စဟိ? န ကထံ ပရိဘောတိ, န ကထိကံ ပရိဘောတိ, န အတ္တာနံ ပ ရိဘောတိ, အဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ဓမ္မံ သုဏာတိ ဧကဂ္ဂစိတ္တော, ယောနိသော စ မနသိ ကရောတီ''တိ (အ. နိ. ၅.၁၅၁)။

တံလက္ခဏပ္ပတ္တတ္တာ ဘာဝနာ ဘဝတိ သဝနဿေတ္ထုတ္တော သောတာ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

က္လာအနိ အဿာရမ္ဘော – တတ္ထ **ယော**တိ အနိယမနိဒ္ဒေသော, တေန ဝိသုဒ္ဓဇာတိကုလကေတ္တာဒီနံ ကိလေ သမလဝိသုဒ္ဓိယာ, ပူဇာရဟတာယ တ အကာရဏတံ ဒဿေတ္ဝာ ယော ကောစိ က္လမိဿာ သမန္တဟာသာဒိကာယ အာဒိ ကထာယ နိဒ္ဒိဋ္ဌလောကနာထတ္တဟေတုံ ယထာဝုတ္တဟေတုမူလေန ထိရတရံ အစလံ ကတ္ဝာ ယထာဝုတ္တဟေတုကာ လံ အစ္စန္တမေဝ ပူရေန္တော အဝသာနေ ယထာဝုတ္တဟေတုဖလံ သမ္မာဒေတ္ဝာ ယထာဝုတ္တဟေတုဖလပ္ပယောဇနံ သာဓေတိ, သောဝ ပရမပူဇာရဟောတိ နိယမေတိ။

တ္တောဝတာ –

> ဘယသမ္ဘောဟဒုဒ္ဒိဋ္ဌိ-ပဏာမော နေသ သဗ္ဗထာ။
> ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမော ဧသော၊ ပဏာမောတိ နိဒဿိတော။

တတ္ရ ဟေတူတိ အတိဒုက္ကရာနိ တိံသပာရမိတာသင်္ခာတာနိ ပုညကမ္မာနိ။ တာနိ ဟိ အစ္စန္တဒုက္ခေန ကသိရေန ဝစနပထာတီတာနုဘာဝေန မဟတာ ဥဿာဟေန ကရီယန္တီတိ အတိဒုက္ကရာနိ နာမ။ အတိဒုက္ကရတ္တာ ဧဝ ဟိ တေ သံ အတိဒုလ္လဘံ လောကေ အနညသာဓာရဏံ နာထတ္တသင်္ခာတံ ဖလံ ဖလန္တိ, တံ တတ္ထ ဟေတုဖလံ; ဟေတုမူလံ နာမ ယထာဝုတ္တဿ ဟေတုနော နိပ္ဖာဒနသမတ္ထာ မဟာကရုဏာ, သာ အာဒိပဏိဓာနတော ပဋ္ဌာယ ''မုတ္တော မော စေဿာမီ''တိအာဒိနာ နယေန ယာဝ ဟေတုဖလပ္ပယောဇနာ, တာဝ အဗ္ဘောစ္ဆိန္နံ ပဝတ္တတိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

> ''သကာနနာ သဂိုရိဝရာ သသာဂရာ၊
> ဂတာ ဝိနာသံ ဗဟုသော ဝသုန္ဓရာ။
> ယုဂန္တကာလေ သလိလာနလာနိလေ၊
> န ဗောဓိသတ္တဿ မဟာတဟ ကုတော''တိ။

ယာယ သမန္နာဂတတ္တာ **''နမော မဟာကာရုဏိကဿ တဿာ''** တိ အာဟ။ ဟေတုကာလံ နာမ စတုအင်္ဂ သောဠသအသင်္ချေယျာဒိပ္ပဘေအော ကာလော, ယံ သန္ဓာယာဟ **''ကပ္ပကောဋီဟိပိ အပ္ပမေယျံ ကာလ''** န္တိ။ တ တ္ထ အစ္စန္တသံယောဂတ္တေ ဥပယောဂဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ''မာသံ အဓီတေ, ဒိဝသံ စရတီ''တိအာဒီသု ဝိယ။ ကာမဥ္စ သော ကာလော အသင်္ချေယျဝသေန ပမေယျော ဝိညေယျော, တထာပိ ကပ္ပကောဋိဝသေန အဝိညေယျတံ သန္ဓ ဓာယ ''ကပ္ပကောဋီဟိပိ အပ္ပမေယျံ ကာလ''န္တိ အာဟ။ တတ္ထ ကာလယတီတိ **ကာလော,** ခိပတိ ဝိဒ္ဓံသယတိ သတ္တ တာနံ ဇီဝိတမိတိ အတ္ထော။ ကလ ဝိက္ခေပေ။ တတ္ထ ကပ္ပီယတိ သံကပ္ပီယတိ သာသပပဗ္ဗတာဒီဟိ ဥပမာဟိ ကေဝ လံ သံကပ္ပီယတိ, န မနုဿဒိဝသမာသသံဝစ္ဆရာဒိဂဏနာယ ဂဏီယတီတိ **ကပ္ပော** ။ ဧကန္တိအာဒိဂဏနပထဿ ကောဋိဘူတတ္တာ ကောဋိ, ကပ္ပာနံ ကောဋိယော ကပ္ပကောဋိယော ။ တာဟိပိ န ပမီယတီတိ အပ္ပမေယျော, တံ **အပ္ပမေ ယျံ။ ကရောန္တော**တိ နာနတ္တတ္တာ ဓာတူနံ အနံ ဒေန္တော, သီလံ ရက္ခန္တော, လောဘက္ခန္ဓတော နိက္ခမန္တော, အတ္တဟိတပရဟိတာဒိဘေဒံ တံ တံ ဓမ္မံ ပဇာနန္တော, ဝိဝိဓေန တယာမေန ဃဋေန္တော တယမန္တော, တံ တံ သတ္တာပ

ရာဓံ ခမန္တော, ပဋိညာသမ္ပုတိပရမတ္ထသစ္စာနိ သစ္စာယန္တော, တံ တံ သတ္တဟိတံ အဓိဋ္ဌဟန္တော, သကလလောကံ မေတ္တာယန္တော, မိတ္တာမိတ္တာဒိဘေဒံ ပက္ခပာတံ ပဟာယ တံ တံ သတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခန္တော စာတိ အတ္ထော။ **ခေဒံ ဂတော**တိ အနန္တပ္ပဘေဒံ မဟန္တံ သံသာရဒုက္ခံ အနုဘဝန္တေန ဂတော, သမ္ပတ္တော ပတ္တော။ သံသာရဒုက္ခဉှိ သာရီရိကံ မာနသိကဉ္စ သုခံ ခေဒယတိ ဟတယတီတိ "ခေဒော"တိ ဝုစ္စတိ။ **လောကဟိတာယာ**တိ ဣဒံ ယထာဝုတ္တဟေတုဖလပ္ပယောဇနနိဒ္ဒေသနံ, "သံသာရဒုက္ခာနုဘဝနကာရဏနိဒ္ဒေသန"န္တိပိ ဧကေ –

"'ဇာတိသံသာရဒုက္ခာနံ၊ ဂန္တွာ သက္ကောပိ နိဗ္ဗုတိံ။
စိရလ္လိဋ္ဌောပိ သံသာရေ၊ ကရုဏာယေဝ ကေဝလ'န္တိ။ –

စ ဝုတ္တ"န္တိ, တမယုတ္တံ။ န ဟိ ဘဂဝတ လောကဟိတာယ သံသာရဒုက္ခမနုဘဝတိ။ န ဟိ ကဿစိ ဒုက္ခာနုဘဝနံ လောကဿ ဥပကာရံ အာဝဟတိ။ ဧဝံ ပနေတံ ဒဿေတိ တိံသပာရမိတာပဘေဒံ ဟေတုံ, ပာရမိတာဖလဘူတံ နာထတ္တသင်္ခာတံ ဖလဉ္စ။ ယထာ စာဟ "မမဉှိ, အာနန္ဒ, ကလျာဏမိတ္တံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တီ"တိအာဒိ (သံ. နိ. ၁.၁၂၉; ၅.၂)။ တတ္ထ ဘဂဝတ ယထာဝုတ္တဟေတူဟိ သတ္တာနံ ဝိနေယျဘာဝနိပ္ဖာဒနပညာဗီဇာနိ ဝပိ, ဟေတုဖလေန ပရိပက္ကိန္ဒြိယဘာဝေန ပရိနိပ္ဖန္နဝိနေယျဘာဝေ သတ္တေ ဝိနယိ, သံသာရဒုက္ခတော မောစယီတိ အတ္ထော။ န ဧဝံ သံသာရဒုက္ခေန လောကဿ ဥပကာရံ ကိဉ္စိ အကာသိ, တသ္မာ ကရောန္တော အတိဒုက္ကရာနိ လောကဟိတာယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣမိဿာ ယောဇနာယ သဗ္ဗပဥ္စမဿ ဗောဓိသတ္တဿ ဥပ္ပတ္တိကာလတော ပဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တဿ နာထတ္တသင်္ခာတပာရမိတာဟေတုဖလာဓိဂမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယော နာထောတိ ဟိ သမ္ဗန္ဓော အဓိပ္ပေတော။ ဣမဿ ပနတ္ထဿ –

"ယဒေဝ ပဥ္စမံ စိတ္တ-မုပ္ပန္နံ တဝ ဗောဓယေ။
တဝံ တဒေဝဿ လောကဿ၊ ပူဇိကေ ပရိဝသိတ္ထ"။ –

ဣတိ ဝစနံ သာဓကံ။ ပဥ္စမစိတ္တဿ ပာရမိတာဘာဝေ ရုက္ခဿ အင်္ကုရတော ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပတ္တိဥပမာယ သာဓေတဗ္ဗော။ တတ္ထာဟ – "ခေဒံ ဂတောတိ ဝစနံ နိရတ္ထကံ , ယထာဝုတ္တနယေန ဂုဏာသာဓနာသမ္ဘဝတော"တိ? န, အန္တရာ အနိဝတ္တနကဘာဝဒီပနတော။ ဒုက္ကရာနိ ကရောန္တော ခေဒံ ဂတော ဧဝ, န အန္တရာ ခေဒံ အသဟန္တော နိဝတ္တတီတိ ဒီပေတိ။ လောကဒုက္ခာပနယနကာမဿ တ ဘဂဝတော အတ္တနော ဒုက္ခာနုဘဝနသမတ္ထတံ ဒဿေတိ။

"ယဿ ကဿစိ ဝရအေဿံ၊ ယာတဟံ သဗ္ဗသတ္တဒုက္ခာနိ။
သဗ္ဗာနိ သဗ္ဗကာလံ ယုဂံ၊ ပဒ္မဿေဝ ဗုဇ္ဈန္တော မ္ဟီ"တိ။ –

ဧဝံအဓိပ္ပာယဿ အတ္တမတ္တဒုက္ခာနုဘဝနသမတ္ထတာယ ကာယေဝ ကထာတိ အတိသယံ အတ္ထံ ဒဿေတီတိ အတ္ထော။ အထ တ **ခေဒံ ဂတော**တိ ဗျာပာရံ ပရိစယံ ဂတောတိပိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ ကမ္မာဒီသု သဗျာပာရံ ပုရိသံ ဒိသွာ တ သန္တိ ဟိ လောကေ ဝတ္တာရော "ခိန္နောယံ ကမ္မေ, ခိန္နောယံ သတ္တေ"တိအာဒိ။ ဣမိဿာ ယောဇနာယ နာထောတိ ဣမိနာ ဗုဒ္ဓတ္တာဓိဂမသိဒ္ဓံ ကောဋိပ္ပတ္တံ နာထဘာဝံ ပတွာတ ဌိတကာလော ဒဿိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေစိ "မဟာကာရုဏိကဿာတိ ဝဒန္တော ဗုဒ္ဓဘူတဿာတိ ဒဿေတီ"တိ လိခန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ ဝိယ, ဗောဓိသတ္တကာလေပိ တဗ္ဗောဟာရသဗ္ဘာဝတော။ တသ္မာ သော ဧတ္တကံ ကာလံ ဒုက္ကရာနိ ကရောန္တော အဝသာနေ ဒုက္ကရပာရမိတာပာရိပူရိယာ တာသံ ဖလဘူတံ နာထဘာဝံ ပတွာတ လောကဟိတာယ ဗျာပာရံ ဂတောတိ အယမတ္ထော နိဒဿိတော ဟောတိ။ "ဗောဓိံ ဂတော"တိ ဝုတ္တေပိ သုဗျတ္တံ ဟေတုဖလံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓဘာဝပ္ပတ္တဿေဝ စ နာထဿ နမော ကတော ဟောတိ ဝိသေသဝစနသဗ္ဘာဝတော, န ဗောဓိသတ္တဿ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဝိနယာဓိကာရော ဣဓာဓိပ္ပေတော။ သော စ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝမရဏကာလာ ဟောတိ။ တံ အတိဝိယ ပရိတ္တံ ကာလံ လဒ္ဓိနော အတိသုကရံ သီလမတ္တံ ဧကဿ အတ္တနော ဟိတာယ အတ္တမတ္တဒုက္ခာပနယနာဓိပ္ပာယေန ပရိပူရေန္တော ကော နာမ ဣဓလောကပရလောကာတိက္ကမသုခံ န ဂစ္ဆေယျ, နနု ဘဂဝတ သကလလောကဒုက္ခာပနယနာဓိပ္ပာယေန ကပ္ပကောဋီဟိပိ အပ္ပမေယျံ ကာလံ ကရောန္တော အတိဒုက္ကရနိရဿာဒံ ခေဒံ ဂတောတိ အညာပဒေသေန ဂုဏံ ဝဏ္ဏေတိ အာစရိယော။

လောကဟိတာယာတိ ဧတ္ထ လောကိယတိ ဧတ္ထ ဒုက္ခန္တိ လောကော, လုယတေ တ ဇာတိဇရာမရဏာဒုက္ခေဟီတိ လောကော, ဣမိနာ သတ္တလောကံ ဇာတိလောကဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ တသ္မာ တဿ သတ္တလောကဿ ဣဓလောကပရလောကဟိတံ အတိက္ကန္တပရလောကာနံ တ ဥစ္ဆိန္နလောကသမုဒယာနံ လောကာနံ , ဣဓ ဇာတိလောကေ ဩကာသလောကေ တ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရသင်္ခါတဉ္စ ဟိတံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ လောကဿ, လောကာနံ, လောကေ တ ဟိတန္တိ သရူပေကဒေသေကသေသံ ကတွာ ''လောကဟိတ''မိစ္စေတဟာ။ **နာထော**တိ သဗ္ဗသတ္တာနံ အာသယာနုသယစရိယာဓိမုတ္တိဘေအနုရူပဓမ္မဒေသနသမတ္ထတာယ ''ဓမ္မံ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ။ပေ.။ တံ သုဏာထာ''တိ (မ. နိ. ၃.၄၂၀) ဧဝံ ယာစနဋ္ဌေနာပိ နာထတေတိ နာထော။ ဘိက္ခူနံ ဝီတိက္ကမာနုရူပံ သိက္ခာပဒပညာပနေန ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာယ စ ကရုဏာယ ဥပဂန္တွာ တပတိ, သုတ္တန္တဝသေန တ တေသံ သဗ္ဗသတ္တာနံ အနုသယိတေ ကိလေသေ ကရုဏာယ စ ပညာယ စ ဥပဂန္တွာ တပတိ, အဘိဓမ္မဝသေန တ တေ တေ သင်္ခါရေ အနိစ္စာဒိလက္ခဏဝသေန ဥပပရိက္ခိတွာ အတ္တနော ကိလေသေ ပညာယ ဥပေစ္စ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တပတီတိ တပနဋ္ဌေနာပိ နာထတေတိ နာထော။ သဒေဝကေ လောကေ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလတ္တာ ကေနစိ အပ္ပဋိဟတဓမ္မဒေသနတ္တာ ပရမစိတ္တိဿရိယပ္ပဝတ္တိတော စ ဣဿရိယဋ္ဌေနာပိ နာထတေတိ နာထော။ ''ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသီ''တိ (မဟာဝ. ၉၀) ဝစနတော သမ္ပဟံသနသင်္ခါတေန အာသီသဋ္ဌေန, ပဏိဓာနတော ပဋ္ဌာယ ''ကထံ နာမာဟံ မုတ္တော မောစယိဿာမီ''တိအာဒိနာ နယေန အာသီသဋ္ဌေန တ နာထတေတိ နာထောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ စတူဟိပိ နာထင်္ဂေဟိ စတုဝေသာရဇ္ဇစတုပဋိသမ္ဘိဒါဒယော သဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ယောဇေတဗ္ဗာ, အတိဝိတ္ထာရိကဘယာ ပန န ယောဇိတာ။

နမောတိ ပရမတ္ထတော ဗုဒ္ဓဂုဏဗဟုမာနပဗ္ဘာရာ စိတ္တနတိ, စိတ္တနတိပ္ပဘဝ စ ဝစီကာယနတိ။ အတ္ထု မေတိ ဟဌေသေသေန သမ္ဗန္ဓော။ **မဟာကာရုဏိကဿာ** တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗသတ္တဝိသယတ္တာ မဟုဿာဟပ္ပဘဝတ္တာ စ မဟတီ ကရုဏာ **မဟာကရုဏာ**။ တတ္ထ ပဏိဓာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝအနုပာဒိသေသနိဗ္ဗာနပုရပ္ပဝေသာ နိယုတ္တောတိ မဟာကာရုဏိကော, ဘဂဝါ။ ဧတ္ထ စ မဟာကာရုဏိကဿာတိ ဣမိနာ ယထာဝုတ္တဟေတုမူလံ ဒဿေတိ။ နိက္ကရုဏော ဟိ ပရဒုက္ခေသု ဥဒာသိနော ဗုဒ္ဓတ္တာယ ပဏိဓာနမတ္တမ္ပိ အတိဘာရိယန္တိ မညန္တော အပ္ပမေယ့ံ ကာလံ အတိဒုက္ကရံ ဟေတုံ ပူရေတွာ နာထတ္တသင်္ခါတံ ဟေတုဖလပ္ပယောဇနဘူတံ လောကဟိတံ ကထံ ကရိဿတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗဂုဏမူလဘူတတ္တာ မဟာကရုဏာဂုဏမေဝ ဝဏ္ဏေန္တော ''နမော မဟာကာရုဏိကဿာ''တိ အာဟ။ ဧတ္တာဝတာ ဟေတုအနုရူပံ ဖလံ, ဖလာနုရူပေါ ဟေတု, ဒွိန္နမ္ပိ အနုရူပံ မူလံ, တိဏ္ဏမ္ပိ အနုရူပံ ပယောဇနန္တိ အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ။

ဧဝံ အစ္ဆရိယပုရိသော၊ နာထော နာထဂုဏော ဌိတော။
နမောရဟော အနာထဿ၊ နာထမာနဿ သမ္ပဒံ။

ဧတ္ထ သိယာ ''အနေကေသု ဘဂဝတော ဂုဏေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ကသ္မာ 'မဟာကာရုဏိကဿာ'တိ ကေမေဝ ဂဟိတ''န္တိ? ဥစ္စတေ –

အေသဟီနဿ သတ္တဿ၊ စောဒနာ တု န ဝိဇ္ဇတေ။
အေသယုတ္တမသတ္တဉ္စ၊ တသ္မာ စောဒနာ အပတ္တကာတိ။

န မယာ စောဒနာ ကတာ, ကိန္တု ပုစ္ဆာ ဧဝ ကတာ။ အပိစ –

''ဖလံ သတိပိ ရုက္ခေသု၊ န ပတတ္ထုဝိကမ္ပိတော။
စောဒနာ ယာ'တ္ထု သတ္တာနံ၊ ပုစ္ဆနာတ္ထုတ္တဖလံ မဟတာ။

''နဘောတ္တံ ကုရုတေ သမ္မာ၊ ဂဟိတုံ နာမုတေ ဃဋံ။
အကွေပေ ဟိ ကတေ တဒိ-စ္ဆိဿာဏာဗုဒ္ဓိဗန္ဓနံ။

''ယထာ ဟိမပအော ပဒ္ဓေါ၊ ပဗုဒ္ဓေါ ဂန္ဓလိမ္ပိယာ။

ဘိန္နတ္ထဝိရမသ္သေဝံ၊ သတ္ထကတာတ္ထလိမ္ပိယာ''တိ။ –

ဧဝံ စေကံ –

သမ္မာပိ စောဒနာ တံ ခလု၊ ဂုရုတေ ဝိတက္ကာ ဝိဝဒ္ဓ။
ယတိသိဿာ အာဃင္ဂိတာတိ-တဂ္ဃေနာဘ္ဘမိကံ ကေပယ။

သရဝတီ အာစေရံ ကိလိဋ္ဌာ၊ တဒိဋ္ဌိဿဖိတာတ္တာနံ။
ဇယတ္ထတ္တာနမာစေရော၊ သဒဿဿေဝ သာရထိတိ။ –

အတ္ထောစ္စတေ –

ယဿ ဟိ တက္ကသဟဿံ၊ တဂ္ဃေ တဂ္ဃေ သတဥ္စ ဇိဝှာ။
နာမံ ဒသဗလဂုဏပဒေသံ၊ ဝတ္တုံ ကပ္ပေနပိ န သက္ကာ။

ယထာ –

ဗုဒ္ဓောပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဏေယ္ယ ဝဏ္ဏံ၊
ကပ္ပမ္ပိ စေ အညမဘာသမာနော။
ခီယေထ ကပ္ပော စိရဒီဃမန္တရေ၊
ဝဏ္ဏော န ခီယေထ တထာဂတဿာတိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၃၀၄; ၃.၁၄၁; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄၂၅; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၅၃; စရိယာ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ) –

စောတ္တတ္တာ န သက္ကာ ဘဂဝတံ ဂုဏာနမဝသေသာဘိဓာတုံ။

အပိစ –

ယထာ တဝံ သတ္တာနံ၊ ဒသဗလ တထာ ဉာဏကရုဏာ။
ဂုဏာဒဝန္ဒံ သေဋ္ဌံ၊ တဝ ဂုဏဂဏာ နာမ တိဂုဏာတိ။ –

သဗ္ဗဂုဏသေဋ္ဌတ္တာ မူလတ္တာ စ ကေမေဝ ဝုတ္တံ။ အထ တ ''ဆသု အသာဓာရဏဉာဏေသု အညတရတ္တာ တဂ္ဂဟဏေန သေသာပိ ဂဟိတာဝ သဟစရဏလက္ခဏေနာ''တိ စ ဝဒန္တိ။ ဝိသေသတော ပနေတ္ထ အဘိဓမ္မဿ ကေဝလံ ပညာဝိသယတ္တာ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာရမ္ဘေ အာစရိယေန ''ကရုဏာ ဝိယ သတ္တေသု, ပညာ ယဿ မဟေသိနော''တိ ပညာဂုဏော ဝဏ္ဏိတော တေသံ တေသံ သတ္တာနံ အာသယာနုသယစအယာဓိမုတ္တိဘေအာနုရူပပရိဋ္ဌိန္နန ပညာယ, သတ္တေသု မဟာကရုဏာယ စ အဓိကာရတ္တာ။ သုတ္တန္တဋ္ဌကထာရမ္ဘေ ''ကရုဏာသီတလဟဒယံ, ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမ''န္တိ ဘဂဝတော ဥဘောပိ ပညာကရုဏာဂုဏာ ဝဏ္ဏိတာ။ ဣမ ပန ဝိနယေ အာသယာဒိနိရပေက္ခံ ကေဝလံ ကရုဏာယ ဟာကတိကသတ္တေနာပိ အသောတဗ္ဗာရဟံ သုဏန္တော, အပုစ္ဆိတဗ္ဗာရဟံ ပုစ္ဆန္တော, အဝတ္တဗ္ဗာရဟဥ္စ ဝဒန္တော သိက္ခာပဒံ ပညပေသီတိ ကရုဏာဂုဏောယေဝေကော ဝဏ္ဏိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပညာဒယာ အတ္တပရတ္ထဟေတူ၊
တဒန္ဒဝယာ သဗ္ဗဂုဏာ ဇိနဿ။
ဥဘော ဂုဏာ တေ ဂုဏသာဂရဿ၊
ဝုတ္တာ ဣဓာစရိယဝရေန တသ္မာ။

တတ္ထာဝတာ အဋ္ဌကထာဒိကထာ၊

သမာသတော ဝုတ္တပဒတ္ထသောဘာ။
အယမ္ပိ ဝိတ္ထာရနယောတိ စာပာ၊
ဥဒ္ဒိ ဣတော တေ ပဋိသံခိပာမိ။

ဒုတိယကထာယ **အသမ္ဘုံ** န္တိ ဓမ္မာနံ ယထာသဘာဝံ အဗုဇ္ဈန္တော။ **ဗုဒ္ဓနိသေဝိတ**န္တိ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ ကေစရာဘာဝနာသေဝနာဟိ ယထာရဟံ နိသေဝိတံ။ **ဘတ ဘာဝ**န္တိ ဝတ္တမာနဘာဝတော အညံ ဘာဝံ **ဂစ္ဆတိ** ဥပဂစ္ဆတိ, ပဋိပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ အထ တ **ဘာတေ**တိ သသ္သတဒိဋ္ဌိ။ တဿ ပဋိပက္ခတ္တာ **အဘာတေ**တိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။ **ဘာတေ**တိ တ ဝုဒ္ဓိ။ **အဘာတေ**တိ ဟာနိ။ **ဘာတေ**တိ တ ဒုဂ္ဂတိ။ **အဘာတေ**တိ သုဂတိ။ ''အပ္ပမာဏာ ဓမ္မာ, အသေက္ခာ ဓမ္မာ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၁၃, ၁၁) ဝိယ ဟိ ဝုဒ္ဓိအတ္ထတ္တာ အကာရဿ။ ဘာဝယတီတိ **ဘာတေ,** ဇာတိ။ ဘဝတီတိ တ **ဘာတော**။ သဝိကာရာ ဗဟုဝိခေန္ဓပ္ပတ္တိ ဒီပိတာ။ **အဘာတေ**တိ ဝိနာသော, ဇာတိဘာဝံ မရဏဘာဝဥ္စ ဂစ္ဆတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တွေ အရဟန္တာနံ မရဏမ္ပိ ခဏိကဝသေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဘဝေသု အဘာတေ ဘာတဘာတေ, တံ **ဘာတဘာဝံ,** ဘဝေသု အဘာဝပညတ္တိံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **ဇီဝလောကော**တိ သတ္တလောကော, သင်္ခာရလောကသြကာသလောကာနံ ဘာတဘာဝဂမနာသမ္ဘဝတော သတ္တလောကံ ဇီဝလောကောတိ ဝိသေသေတိ။ **အဝိဇ္ဇာဒိကိလေသဇာလဝိဒ္ဓံသိနော** တိ တေ ထ နဝပိ လောကုတ္တရဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ အပစယကမိတာ ဟိ စတုမဂ္ဂဓမ္မဿ ဩခိသော အဝိဇ္ဇာဒိကိလေသ ဇာလဝိဒ္ဓံသော, သော အဿ အတ္ထိ, တအာရမ္မဏံ ဟုတွာ တတ္တ သဟာယဘာဝူပဂမနေန နိဗ္ဗာနဿာပိ။ ယထာဟ ''ယော ခော, အာဝုသော, ရာဂက္ခယော။ပေ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာန''န္တိ။ အရဟတ္တဿာပိ တထာ ရာဂဒိက္ခယဝစနသဗ္ဘာဝတော။ ဖလသာမညေန တိဏ္ဏမ္ပိ ဖလာနံ အတ္ထီတိ နဝဝိဓောပေသ ''အဝိဇ္ဇာဒိကိလေသဇာလဝိဒ္ဓံသီ''တိ ဝုစ္စတိ။ အထ တ သဟစရဏလက္ခဏကအာရဏတာယ ပဋိပက္ခကေစရဂ္ဂဟဏတာ။ အနဘိဟိတောပိ ဟိ ဓမ္မဿ တ တ္ထာဘိဟိတောဝ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗော ဣတိ ဝစနတော ကာရဏကေစရဂ္ဂဟဏေန စတ္တာရိပိ ဖလာနိ ဂဟိတာနိ။ နရကာဒီသု အပတမာနံ ဓာရေတိ သုဂတိယံ ဥပ္ပာဒနေနာတိ **ဓမ္မော** ။ ပုန သုဂတိမ္ပဟိ အဇနေနကာရီ အကုသလဓမ္မေ နိတရေတွာ ဟောသေတိ ပဝတ္တေတိ ဝဓေတီတိ ဓမ္မော။ သော ပန ကာမရူပါရူပဘေဒတော တိဝိဓော အစ္စန္တသုခါဝဟနတော, တ တောပိ ဥတ္တမတ္တာ **ဓမ္မဝရော**။

တွောဟ – ''စတုန္နံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသစ္စာနံ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ ဝေမိဒံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ သန္ဓာဝိတံ သံသရိတ''န္တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၅၅; မဟာဝ. ၂၈၇) ဝစနတော စတုသစ္စဓမ္မံ အသမ္ဘုံ ဘာတ ဘာဝံ ဂစ္ဆတိ ဇီဝလောကောတိ သိဒ္ဓံ။ တသ္မာ ယံ အသမ္ဘုံ ဂစ္ဆတိ, တဿေဝ ''တဿာ''တိ အန္တေ တံနိဒ္ဒေသေန နိယမနတော စတုသစ္စဓမ္မောပိ အဝိဇ္ဇာဒိကိလေသဇာလဝိဒ္ဓံသီ ဓမ္မဝရောတိ စာပဇ္ဇတိ။ အညထာ ''နမော အဝိဇ္ဇာဒိကိလေသဇာလဝိဒ္ဓံသိနော ဓမ္မဝရဿ တဿာ''တိ တံနိဒ္ဒေသေန သမာနဝိဘတ္တိကရဏံ န ယုဇ္ဇတိ အတိပ္ပသင်္ဂနိယမနတော, ''အဝိဇ္ဇာဒိကိလေသဇာလဝိဒ္ဓံသိနော ဓမ္မဝရဿာ''တိ ဝစနံ ဝိသေသနဝစနံ။ တသ္မာ ဒုက္ခသမုဒယသစ္စာနံ တဗ္ဘာဝပ္ပသင်္ဂေ နတ္ထီတိ စေ? န, တံနိဒ္ဒေသေန သမာနဝိဘတ္တိဌာနေ အဝိသေသိတတ္တာ။ အပိ စ မဂ္ဂသစ္စနိရောဓသစ္စေသု ဖလာနံ အပရိယာပန္နတ္တာ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ သင်္ဂဟိတာတိ ဝစနဝိရောဓော, ဖလာနံ အသင်္ဂဟေ ဝေရဉ္စကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယံ န ကေဝလံ အရိယမဂ္ဂေ စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ, အပိ စ အရိယဖလဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ''ရာဂဝိရာဂမနေဇမသောကံ။ပေ။ ဓမ္မမိမံ သရဏတ္ထမုပေဟီ''တိ (ဝိ. ဝ. ၈၈၇) ဝစနဝိရောဓော စာတိ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓာ သော ကထာ သာသနဝိရုဒ္ဓါ စာ''တိ? ဝုစ္စတေ – သဗ္ဗမေတမယုတ္တံ ဝုတ္တကထတ္ထာဇာနနတော။ တွော ဟိ အာစရိယေန ပဝတ္တိပဝတ္တိဟေတုဝိသ ယဝိဘာဂေ စ ဒဿိတော။ ကထံ? တတ္ထ **အသမ္ဘုံ** န္တိ အသမ္ဘောဓော, သော အတ္ထတော အဝိဇ္ဇာ, တာယ စ တဏှာ ဟုဟာအနာနိ ဂဟိတာနိ, တယောပိ တေ ဓမ္မာ သမုဒယသစ္စံ, ဘာတဘာဝန္တိ တွေ ဒုက္ခသစ္စံ ဝုတ္တံ။ သုဂတိဒုဂ္ဂတိပ္ပ ဘေအေ ဟိ ဘာတေ အတ္ထတော ပဉ္စုပာဒါနက္ခန္ဓာ ဟောန္တိ။ ''ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ''တိ (မဟာဝ. ၁) ဝစနတော ဒုက္ခပ္ပဝတ္တိ **ပဝတ္တိ** နာမ, ဒုက္ခသမုဒယော **ပဝတ္တိဟေတု** နာမ, အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတ သ္သ စ ပဝတ္တိဟေတုဿ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန နိရောဓမဂ္ဂသစ္စဒွယံ **ဝိသယော** နာမ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ''တတ္ထ က တမာ အဝိဇ္ဇာ? ဒုက္ခေ အညာဏံ။ပေ။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒာယ အညာဏ''န္တိ (ဝိဘ. ၂၂၆)။

တွော စ နိရောဓသစ္စံ ဗုဒ္ဓေန ကေစရာသေဝနာယ အာသေဝိတံ, မဂ္ဂသစ္စံ ဘာဝနာသေဝနာယ။ တွောဝတာ အသ မ္ဘုံ ဗုဒ္ဓနိသေဝိတံ ယန္တိ ဥပယောဂပ္ပတ္တော ယော ဝိသယော နိရောဓော စ မဂ္ဂေ စ, တဿ ယထာဝုတ္တာဝိဇ္ဇာဒိကိ လေသဇာလတ္တယဝိဒ္ဓံသိနော နမော ဓမ္မဝရဿာတိ အယံ ကထာယ အတ္ထော။ ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ ကိလေသဝိဒ္ဓံသ

နသ္မာ သုတ္တန္တနယေန ဥပနိဿယပစ္စယတ္တာ ကိလေသဝိဒ္ဓံသနသီလတာယ ''အဝိဇ္ဇာဒိကိလေသဇာလဝိဒ္ဓံသီ''တိ ဝတ္တုံ သမ္ဘဝတိ။ ဧဝဉ္ဟိ သတိ ရာဂဝိရာဂကတိ ကထေတ္ဗော, သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ပေ။ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီတိ သုတ္တတ္ထော စ အသေသတော ဂဟိတော ဟောတိ။ အထ တ က္ကမာယ ကထာယ ကေဝလံ ပရိယတ္တိဓမ္မောဝ ဂဟိ တော ဟောတိ, ယံ သန္ဓာယာဟ ''သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ။ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၉၀; ဟရာ. ၁), တမ္ပိ အသမ္မုခံ ဗုဒ္ဓေဟေဝ နိသေဝိတံ ကေစရာသေဝနာယ အနုညနိသေဝိတံ။ ယထာဟ ''ဘဂဝံမူလ ကာ နော, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘဂဝံနေတ္တိကာ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ပေ။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ''တိ (သံ. နိ. ၂.၁၄၆)။

တတိယကထာယ သီလာဒယော ကိဉ္စာပိ လောကိယလောကုတ္တရာ ယထာသမ္ဘဝံ လဗ္ဘန္တိ, တထာပိ အန္တေ ''အရိယသင်္ဃ''န္တိ ဝစနတော သီလာဒယော စတ္တာရော ဓမ္မက္ခန္ဓာ လောကုတ္တရာဝ။ တွေ့ စ ''သီလသမာဓိပညာ ဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏပ္ပဘုတီဟိ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ သရူပေကသေသံ ကတွာ **''ဝိမုတ္တိဉာဏပ္ပဘုတီဟိ''** တိ ဝုတ္တံ။ တွေ့ စ ကိဉ္စာပိ ဝိမုတ္တီတိ ဖလဓမ္မောဝ သုတ္တေ အဓိပ္ပေတာ, တထာပိ ''မဂ္ဂာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ပဟီနေ ကိ လေသေ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဖလံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စဝေက္ခတီ''တိ (ပဋိ. ၁.၁.၄၁၀) ဝစနတော မဂ္ဂါဒိပစ္စဝေ က္ခဏဉာဏံ ဝိမုတ္တိဉာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိမုတ္တိ ဝိမောက္ခော ခယောတိ ဟိ အတ္ထတော ဧကံ။ ''ခယေ ဉာဏံ အနုပ္ပာဒေ ဉာဏန္တိ (ဓ. သ. ဒုကမာတိကာ ၁၄၂; ဒီ. နိ. ၃.၃၀၄) တွေ့ ခယော နာမ မဂ္ဂေ, ရာဂက္ခယော ဒေါသက္ခယောတိ ဖလ နိဗ္ဗာနာနံ အဓိဝစန''န္တိ သုတ္တေ အာဂတမေဝ။ ပဟီနကိလေသာနံ ခယော ဟကတိကော ခယော ဧဝ။ **ပဘုတိ**-သဒ္ဒေန တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒာတိ ဧဝမာဒယော ဂုဏာ သင်္ဂဟိတာ။ သမန္တာဂမဒ္ဒေန အပရိဟီန ဋ္ဌေန စ ယုတ္တော။ **ခေတ္တံ ဇနာနံ ကုသလတ္ထိကာန** န္တိ ''အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ''တိ သုတ္တ တော ကုသလဿ ဝိရုဟနဋ္ဌာနတ္တာ, သုတ္တန္တနယေန ဥပနိဿယပစ္စယတ္တာ စ ကာမံ ကုသလဿ ခေတ္တံ ဟောတိ သင်္ဃော, န ကုသလတ္ထိကာနံ ဇနာနံ။ တသ္မာ န ယုဇ္ဇတီတိ စေ? န, သုတ္တတ္ထသမ္ဘဝတော။ သုတ္တေ ''အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ''တိ (သံ. နိ. ၄.၃၄၁) ဟိ ဝုတ္တံ။ ကဿ လောကဿ? ပုညတ္ထိကဿ ခေတ္တံ သင်္ဃော, ပုညုပနိဿယတ္တာ ပုညက္ခေတ္တံ ဟောတိ သင်္ဃော, ကုသလတ္ထိကာနန္တိ စ ဝုစ္စတိ။ လော ကေပိ ဟိ ဒေဝဒတ္တဿ ခေတ္တံ ယညဒတ္တဿ ခေတ္တံ သာလိယဝုပနိဿယတ္တာ သာလိခေတ္တံ ယဝခေတ္တ န္တိ စ ဝုစ္စတိ။ **အရိယသင်္ဃ** န္တိ ဝိဂတကိလေသတ္တာ အရိယံ ပရိသုဒ္ဓံ အရိယာနံ, အရိယဘာဝံ တ ပတ္တံ သီလဒိဋ္ဌိ သာမညေန သင်္ဃတတ္တာ သင်္ဃံ။ ''အရိယ-သဒ္ဒေန သမ္မုတိသင်္ဃံ နိတရေတီ''တိ ကေစိ လိခန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ ဝိမုတ္တိဉာဏဂုဏဂ္ဂဟဏေန ဝိသေသိတတ္တာ။ **သိရသာ**တိ ဣမိနာ ကာမံ ကာယနတိ ဒဿေတိ, တထာပိ ဥတ္တမသင်္ဃေ ဂုဏာကရဝေန ဥတ္တမင်္ဂမေဝ နိဒ္ဒိသန္တော ''သိရသာ နမာမီ''တ္တာဟ။ သိရဿ ပန ဥတ္တမတာ ဥတ္တမာနံ စက္ခုသော တိန္ဒြိယာနံ နိဿယတ္တာ, တေသံ ဥတ္တမတာ စ ဒဿနာနုတ္တရိယသဝနာနုတ္တရိယဟေတုတာယ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ့ ထာဟ – အနုသန္ဓိကုသလော

''ဥဟေတွာတော ပဒစ္ဆေဝ၊ ပဒတ္တော ပဒဝိဂ္ဂဟော။
စောဒနာပ္ပရိဟာရဝ္ဇာနံ၊ ဗ္ယာချာ တန္တဿ ဆဗ္ဗိဓာ''တိ။ –

ဧဝမဝတွာ ကသ္မာ ရတနတ္တယပဏာမံ ပဌမံ ဝုတ္တန္တိ? ဝုစ္စတေ – သတာစာရတ္တာ။ အာစာရော ကိရေသ သ ပ္ပုရိသာနံ, ယဒိဒံ သံဝဏ္ဏနာရမ္ဘေ ရတနတ္တယပူဇာဝိဓာနံ။ တသ္မာ ''သတာစာရတော ဘဋ္ဋာ မာ မယံ ဟောမာ''တိ က ရီယတိ, စတုဂမ္ဘီရဘာဝယုတ္တဉ္စ ဝိနယပိဋကံ သံဝဏ္ဏေတုကာမဿ မဟာသမုဒ္ဒံ ဩဂါဟန္တဿ ဝိယ ပညာဝေ ယျတ္တိယသမန္နာဂတဿာပိ မဟန္တံ ဘယံ ဟောတိ, ဘယက္ခယာဝဟဉ္စေတံ ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏဇနိ တံ ပဏာမပူဇာဝိဓာနံ။ ယထာဟ ''ဧဝံ ဗုဒ္ဓံ သရန္တာန''န္တိအာဒိ (သံ. နိ. ၁.၂၄၉)။ အပိစာစရိယော သတ္ထုပူဇာဝိဓာနေန အ သတ္ထရိ သတ္ထာဘိနိဝေသဿ လောကဿ ယထာဘူတံ သတ္ထရိ ဧဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ သတ္ထုသမ္ဘာဝနံ ဥပ္ပာဒေတိ, အသတ္ထရိ သတ္ထုသမ္ဘာဝနံ ပရိစ္စဇာပေတိ, ''တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အတ္တနော ဒဟတီ''တိ ဝုတ္တဒေသံ ပရိ ဟရတိ။ အန္တရာယဗဟုလတ္တာ ခန္ဓသန္တတိယာ ဝိပ္ပကတာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ အတ္တနော အာယုဝဏ္ဏသုခဗလာနံ ပ ရိက္ခယသမ္ဘတသင်္ကာယ ''အဘိဝါဒနသီလိဿ။ပေ။ အာယု ဝဏ္ဏော သုခံ ဗလ''န္တိ (ဓ. ပ. ၁၀၉) ဝုတ္တာနိသံသေ ယာဝ သံဝဏ္ဏနာပရိယောသာနာ ပတ္တေတိ။ အပိ စေတ္ထ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဏာမပူဇာဝိဓာနံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝါဓိဂမ တ္တံ **ဗုဒ္ဓယာနံ** ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။ လောကိယလောကုတ္တရဘေဒဿ, လောကုတ္တရဿေဝ တ သဒ္ဒ

ဓမ္မဿ ပူဇာဝိဓာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘာတဓိဂမတ္ထံ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓယာနံ** ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။ သဒ္ဓမ္မပဋိဝေဓမေတ္
တာဘိလာသိနော ဟိ တေ။ ပရမတ္ထသင်္ဃပူဇာဝိဓာနံ ပရမတ္ထသင်္ဃဘာတဓိဂမတ္ထံ **သာဝကယာနံ** ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ ဥ
ဿာဟံ ဇနေတိ, မင်္ဂလာဒီနိ တ သာတ္ထာနိ အနန္တရာယာနိ စိရဋ္ဌိတိကာနိ ဗဟုမတာနိ စ ဘဝန္တီတိ ဧဝံလဒ္ဓိကာနံ စိတ္
တပရိတောသနတ္ထံ “ပူဇာ စ ပူဇနေယျာနံ”န္တိ ဘဂဝတာ ပသတ္ထမင်္ဂလံ ကရောတိ။ ဝုစ္စတေ စ –

“မင်္ဂလံ   ဘဂဝတ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဓမ္မော သင်္ဃော စ မင်္ဂလံ။
မင်္ဂလာဒီနိ သာတ္ထာနိ၊ သီဃံ သိဇ္ဈန္တိ သဗ္ဗသော။

“သတ္ထု ပူဇာဝိဓာနေန၊ ဧဝမာဒီ ဗဟူ ဂုဏော။
လဘတီတိ ဝိဇာနန္တော၊ သတ္ထုပူဇာပရော သိယာ”တိ။

ဧတ္ထ စ သတ္ထုပဓာနတ္တာ ဓမ္မသင်္ဃာနံ ပူဇာဝိဓာနံ သတ္ထုပူဇာဝိဓာနမိစ္စေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ သာသနတော လောက
တော စ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

“သတ္ထာ”တိ ဓမ္မော သုဂတေန ဝုတ္တော။
နိဗ္ဗာနကာလေ ယမတော သ သတ္ထာ။
သုဝတ္တိကထာသု “တထာဂတော”တိ။
သင်္ဃော စ ဝုတ္တော ယမတော သ သတ္ထာ။

ကိဉ္စ   ဘိယျော –

ဓမ္မကာယော ယတော သတ္ထာ၊ ဓမ္မော သတ္ထာ တတော မတော။
ဓမ္မဋ္ဌိတော သော သင်္ဃော စ၊ သတ္ထုသင်္ခံ နိဂစ္ဆတိ။

သန္တိ ဟိ လောကေ ဝတ္တာရော ကောသဂတံ အသိံ ဂဟေတွာ ဌိတံ ပုရိသံ ဝိသုံ အပရာမသိတွာ “အသိံ ဂဟေတွာ
ဌိတော ဧသော”တိ။ တေနေတဟ စာရိယမာတုစ္စေတ –

“နမတ္ထု ဗုဒ္ဓရတ္နာယ၊ ဓမ္မရတ္နာယ တေ နမော။
နမတ္ထု သင်္ဃရတ္နာယ၊ တိရတ္နသမတနယီ”တိ။

အပိစ သဗ္ဗဓမ္မေသု အပ္ပဋိဟတဉာဏနိမိတ္တာနုတ္တရဝိမောက္ခဟတုဘာတဘိသင်္ခါတံ ခန္ဓသန္တာနမုပာအာယ
“ဗုဒ္ဓေါ”တိ ယဒိ ပညာပိယတိ, ဓမ္မော ပဏ္ဏာမာရဟောတိ ကာ ဧဝ ကထာ, သင်္ဃော စ “သင်္ဃေ ဂေါတမိ ဒေဟိ, သင်
ဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ သင်္ဃော စာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဘာဇနန္တိ ဒီပေတိ။ အထ တ “ဗုဒ္ဓသု
ဗောဓိတော ဓမ္မော အာစရိယပရမ္ပရာယ သုဝဏ္ဏဘာဇနေ ပက္ခိတ္တတေလမိဝ အပရိဟာပေတွာ ယာဝဇ္ဇတနာ အာဘ
တတ္တာ ဧဝ မာဒိသာနမ္ပိ သောတဒွါရမနုပ္ပတ္တော”တိ သင်္ဃဿ အာစရိယော အတိဝ အာဒရေန ပဏ္ဏာမံ ကရောတိ
“သိရသာ နမာမီ”တိ။

ဧဝံ အနေကဝိဓံ ပဏ္ဏာမပ္ပယောဇနံ ဝဒန္တိ, အာစရိယေန ပန အဓိပ္ပေတပ္ပယောဇနံ အတ္တနာ ဧဝ ဝုတ္တံ **“ဣစ္စေဝ
မစ္စန္တနမဿနေယျ”**န္တိအာဒိနာ စတုတ္ထကထာယ။ **ဣစ္စေဝ** န္တိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒေါ ရတနတ္တယပူဇာဝိဓာ
နပရိသမတ္တတ္ထော။ ယဒိ ဧဝံ ယထာဝိဟိတမတ္တမေဝ ပူဇာဝိဓာနံ အရဟတိ ရတနတ္တယံ, န တတော ဥဒ္ဓန္တိ အာပဇ္ဇ
တီတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂနိဝါရဏတ္ထံ “ဧဝမစ္စန္တနမဿနေယျ”န္တိ အာဟ။ တတ္ထ ဧဝန္တိ ဣမိနာ ယထာဝုတ္တဝိ
ဓိံ ဒဿေတိ။ ယထာဝုတ္တေန ဝိဓိနာ, အသေသေန တ တာဒိသေန အစ္စန္တမေဝ မုဟုတ္တမပိ အဋ္ဌတွာ အဘိက္ခဏံ နိရန်
တရံ နိယမေန နမဿနာရဟံ နမဿမာနဿ ဟိတမဟပ္ဖလကရဏတောတိ အတ္ထော။ ဧဝံဝိဓံ ဒုလ္လဘဉ္စေဝ မဟပ်
ဖလဉ္စေဝ စ သိဒ္ဓံ ရတနဘာဝံ ရတနတ္တယံ နမဿမာနော ယံ ပုညာဘိသန္ဒံ အလတ္ထံ အလတ္ထိံ။ အကုသလမလံ တဒင်
ကဒိပ္ပဟာနေန ပုနာတီတိ ပုညံ။ ကိလေသဒရထပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ သီတလတ္တာ စိတ္တံ အဘိသန္ဒေတီတိ အဘိသန်

ဒော။ ပုညဉ္စ တံ အဘိသန္ဒော စာတိ ပုညာဘိသန္ဒော, တံ **ပုညာဘိသန္ဒံ** ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန "ပုညမဟတ္တံ"န္တိ ဘဏန္တိ, "ဝိပုလ"န္တိ ဝစနတော သော အတ္ထော န ယုဇ္ဇတီတိ အာစရိယော။ အထ တ ပုညာနံ အဘိသန္ဒော ပုညာဘိသန္ဒော , တံ **ပုညာဘိသန္ဒံ** ။ သန္ဒ သဝနေတိ ဓာတု။ တသ္မာ ပုညသောတံ ပုညုဿယန္တိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ, တံ ပန ဝိပုလံ, န ပရိတ္တန္တိ ဒဿိတံ **ဝိပုလ**-သဒ္ဒေန။

ပဋ္ဌမကထာ **ယသ္မိံ** ဝိနယပိဋကေ ဟဒ္ဒိတော စ အတ္ထတော စ အနူနံ လဇ္ဇိပုဂ္ဂလေသု ပဝတ္တနဋ္ဌေန **ဌိတေ** သကလံ တိဝိဓမ္ပိ **သာသနံ** တေသ္ဝေဝ ပုဂ္ဂလေသု **ပတိဋ္ဌိတံ** ဟောတိ။ ကသ္မာ သာသနန္တိ စေ? **အဋ္ဌိတသ္မာ** ဘဂဝတော။ ဘဂဝတ ဟိ ဌိတိပဟေတုဘူတာယ ဉစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ အဘာဝေန အဋ္ဌိတောတိ ဝုစ္စတိ။ ဉစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကော ဟိ ပရလောကေ နိရပေက္ခော ကေဝလံ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂမနုယုဉ္ဇန္တော တိဋ္ဌတိ, န ပရလောကဟိတာနိ ပုညာနိ ကတ္တုံ ဖ္ဃာဝဋ္ဌော ဟောတိ, သဿတဒိဋ္ဌိကော တာနိ ကတ္တုံ အာယူဟတိ။ ဘဂဝတ ပန တထာ အတိဋ္ဌန္တော အနာယူဟန္တော မဇ္ဈိမံ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇန္တော သယဉ္စ သြဃံ တရိ, ပရေ စ တာရေသိ။ ယထာဟ "အပ္ပတိဋ္ဌံ ခွာဟံ, အာဝုသော, အနာယူဟံ သြဃ မတရိ"န္တိ (သံ. နိ. ၁.၁)။ စတုဗ္ရဟ္မဝိဟာရဝသေန သတ္တေသု သုဋ္ဌု သမ္မာ စ ဌိတသ္မာတိ အတ္ထဝသေန တ **သုသဏ္ဌိတသ္မာ**။ သုသဏ္ဌိတတ္တာ ဟောသ ကေဝလံ သတ္တာနံ ဒုက္ခံ အပနေတုကာမော ဟိတံ ဉပသံဟရိတုကာမော သမ္ပတ္တိယာ စ ပမောဒိတော အပဂ္ဂပတိတော စ ဟုတ္ဝာ ဝိနယံ ဒေသေတိ, တသ္မာ ဣမသ္မိံ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာဓိကာရေ သာရုပ္ပာယ ထုတိယာ ထောမေန္တော အာဟ "သုသဏ္ဌိတသ္မာ"တိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန "မနာပိယေ စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မဝိပာကေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ"တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၅; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၆) သုတ္တသ္သ, "သုသဏ္ဌာနာ သုရူပတာ"တိ (ခု. ပာ. ၈.၁၁) သုတ္တသ္သ စ ဝသေန သုသဏ္ဌိတသ္မာတိ အတ္ထော ဝုတ္တော, သော အဓိပ္ပေတာဓိကာရာနုရူပေ န ဟောတိ။ **အမိသ္သံ** န္တိ ကိံ ဝိနယံ အမိဿံ, ဥဒာဟု ပုဗ္ဗာစရိယာနုဘာဝန္တိ? နောဘယမ္ပိ။ အမိဿာ ဧဝ ဟိ ဝိနယဋ္ဌကထာ။ တသ္မာ ဘာဝနပုံသကဝသေန အမိဿံ တံ ဝဏ္ဏယိဿန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပုဗ္ဗာစရိယာနုဘာဝ** န္တိ အဋ္ဌကထာ "ယသ္မာ ပုရေ အဋ္ဌကထာ အကံသု"တိ ဝစနတော တေသံ အာနုဘာဝေ နာမ ဟောတိ။ ကိဉ္စ အပုဗ္ဗံ ဒိသ္ဝာ တ သန္တိ ဟိ လောကေ ဝတ္တာရော "ကဿေသ အာနုဘာဝေ"တိ။ အထ တ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ အနုဂန္တွာ တံတံဟဒ္ဒေ အတ္ထံ ဘာဝယတိ ဝိဘာဝယတိ, တသ္မာ တဿ တ အတ္ထဿ ဘာဝနာ ဝိဘာဝနာတိ အာနုဘာဝေ ဝုစ္စတိ အဋ္ဌကထာ။

ပုဗ္ဗာစရိယာနုဘာဝေ သတိ ကိံ ပုန တံ ဝဏ္ဏယိဿန္တိ ဣမိနာ အာရမ္ဘေနာတိ တတော ဝုစ္စန္တိ ဆဋ္ဌသတ္တမဋ္ဌမန ဝမကထာယော။ တတ္ထ အရိယမဂ္ဂဉာဏမ္ဗုနာ နိဒ္ဓောတမလတ္တာ ဝိသုဒ္ဓဝိဇ္ဇေဟိ, တေနေဝ နိဒ္ဓောတာသဝတ္တာ ဝိသုဒ္ဓပဋိသမ္ဘိဒေဟိ, ဝိသုဒ္ဓပဋိသမ္ဘိဒတ္တာ စ သဒ္ဓမ္မသံဝဏ္ဏနကောဝိဒေဟီတိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကေစိ "ပုဗ္ဗာစရိယာတိ ဝုတ္တေ လောကာစရိယာပိ, သာသနေ ရာဟုလာစရိယာဒယောပိ သင်္ဂယှန္တိ, တေ အပနေတုံ ကာမဋ္ဌာတိ အာဒိ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ "တံ ဝဏ္ဏယိဿ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုဗ္ဗဋ္ဌကထာယ ဦနဘာဝေ ဒဿိတောတိ စေ? န, စိတ္တေဟိ နယေဟိ သံဝဏ္ဏိတောတိ ဒဿေတုံ **"ကာမဉ္စ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သဒ္ဓမ္မံ သံဝဏ္ဏေတုံ ကောဝိဒေဟိ, တာယ သံဝဏ္ဏနာယ တ ကောဝိဒေဟိ **သဒ္ဓမ္မသံဝဏ္ဏနကောဝိဒေဟိ** ။

သလ္လေခိယေ တိ ကိလေသဇာတံ ဗာဟုလ္လံ တ သလ္လိခတိ တနုံ ကရောတီတိ သလ္လေခော, သလ္လေခဿ ဘာဝေ သလ္လေခိယံ, တသ္မိံ သလ္လေခိယေ။ **နောသုလဘူပမေဟီ**တိ အသုလဘူပမေဟိ။ **မဟာဝိဟာရဿ** တိ မဟာဝိဟာရဝံသဿ။ ပညာယ အစ္စုဂ္ဂတဋ္ဌေန ဓဇော ဥပမာ ဧတေသန္တိ ဓဇူပမာ, တေဟိ **ဓဇူပမေဟိ**။ သမ္ဗုဒ္ဓဝရံ အနုအယေဟိ အနုဂတေဟိ **သမ္ဗုဒ္ဓဝရန္ဝယေဟိ,** ဗုဒ္ဓါဓိပ္ပာယာနုဂေဟီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဓ ဝရ-သဒ္ဒော "သာမံ သစ္စာနိ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္ဗုဒ္ဓေ"တိ ဝစနတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပိ သင်္ဂယှန္တိ။ တသ္မာ တေ အပနေတုံ ဝုတ္တော။

အဋ္ဌကထာယ ဦနဘာဝံ ဒဿေတုံ တ ဣအနိ အတ္တနော ကရဏဝိသေသံ တဿ ပယောဇနဉ္စ ဒဿေတုံ **"သံဝဏ္ဏနာ"**တိအာဒိမာဟ။ **န ကိဉ္စိ အတ္ထံ အဘိသမ္ဘုဏာတီ** တိ ကိဉ္စိ ပယောဇနံ ဖလံ ဟိတံ န သာဓေတီတိ အတ္ထော "န တံ တဿ ဘိက္ခုနော ကိဉ္စိ အတ္ထံ အနုဘောတီ"တိအာဒီသု (ပာရာ. ၅၃၈) ဝိယ။ **အဇ္ဈေသနံ ဗုဒ္ဓသိရိဝှယဿာ** တိ ဣမိနာ ယသ္မာ သဟမ္ပတိဗြဟ္မုနာ အဇ္ဈိဋ္ဌေန ဓမ္မော ဒေသိတော ဘဂဝတာ, သာရိပုတ္တဿ အဇ္ဈေသနံ နိဿာယ ဝိနယော ပညတ္တော, တသ္မာ အယမ္ပိ အာစရိယော တံ အာစရိယဝတ္တံ ပူရေန္တော ဣမံ သံဝဏ္ဏနံ ဗုဒ္ဓသိရိတ္ထေရဿ ယာစနံ နိဿာယ အကာသီတိ ဒဿေတိ။ **သမနုဿရန္တော** တိ တဿာဘာဝံ ဒီပေတိ အာဒရဉ္စ။

တတော ပရံ ဒွေဝ ကထာယော ကတ္တဗ္ဗဝိဓိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ တေန တာသု အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယ ပစ္စယဝိမတိံ ဝိနောဒေတိ, ကေဋ္ဌကထာယ ကုသလဿ တ "အယံ နယော အဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ"တိ ပဋိက္ခေပံ နိတရေ တိ, အယုတ္တတ္တပရိစ္စာဂေန တတ္ထ အဘိနိဝိဋ္ဌာနံ အဘိနိဝေသံ ပရိစ္စဇာပေတိ, ထေရတာဒဿနေန ဝိနယဝိနိစ္ဆယံ ပတိ ဝိနယဓရာနံ ကာရဏောပပတ္တိတော ဥပဟာပေဟက္ကမံ ဒဿေတိ, အယုတ္တတ္တေရတာဒပဋိက္ခေပေန ပုဂ္ဂလပ္ပမာဏတံ ပဋိက္ခိပတီတိ ဣမေ စာနိသံသာ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိဒဿနေန ဒဿိတာ ဟောန္တိ။ သံဝဏ္ဏနံ တဉ္စ သမာရဘန္တော တဿာ သံဝဏ္ဏနာယ မဟာအဋ္ဌကထံ သရီရံ ကတွာ သမာရဘိဿံ, မဟာပစ္စရိယမ္ပိ ယော ဝုတ္တော ဝိနိစ္ဆယော, တထေဝ ကုရုန္ဒီနာမာဒီသု လောကေ ဝိဿုတာသု အဋ္ဌကထာသု စ ယော ဝုတ္တော ဝိနိစ္ဆယော, တတောပိ ဝိနိစ္ဆယတော မဟာအဋ္ဌကထာနယေန, ဝိနယယုတ္တိယာ တ ယုတ္တမတ္ထံ တဿ သရီရဿ အလင်္ကာရံ ဝိယ ဂဏှာဟန္တော သမာရဘိဿံ။ ကိံ သံဝဏ္ဏနမေဝ, န အညန္တိ ဒဿနတ္ထံ ပုန သံဝဏ္ဏနာဂ္ဂဟဏံ။ အထ တ အန္တောဂဓတ္ထေရတဒံ သံဝဏ္ဏနံ ကတွာ သမာရဘိဿန္တိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ထေရတာအ ဟိ ဗဟိအဋ္ဌကထာယ ဝိစရန္တိ။ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စူဠပစ္စရိအန္ဓကအရိယဋ္ဌကထာပန္နတရာဒယောပိ သင်္ဂဟိတာ ။ တတ္ထ **ပစ္စရီ** နာမ သီဟဠဘာသာယ ဥဠုမ္ပံ ကိရ, တသ္မိံ နိသီဒိတွာ ကတတ္တာ တမေဝ နာမံ ဇာတံ။ ကုရုန္ဒိဝလ္လိဝိဟာရော နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ ကတတ္တာ **ကုရုန္ဒီ** နာမ ဇာတာ။

သမ္မ သမာရဘိဿ န္တိ ကတ္တဗ္ဗဝိဓာနံ သမ္ဗန္ဓေတွာ အဟံ ဌိတော, တသ္မာ **တံ မေ နိသာမေန္တု** တိ ကထာယ တံ သံဝဏ္ဏနံ မေ မမ, မယာ တ ဝုစ္စမာနန္တိ ဟဋ္ဌသေသော ။ **နိသာမေန္တု** ပဿန္တု ပညာစက္ခုနာ သုဏန္တု တ သဒ္ဓာဝိရိယပီတိပါမောဇ္ဇာဘိသင္ခါရေန သင္ခရိတွာ ပူဇယန္တာ **သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ** ။ ကဿ ဓမ္မံ? **ဓမ္မပ္ပဒီပဿ တထာဂတဿ**။ ကိံ ဒဿေတိ? ပဒီပဋ္ဌာနိယော ဟိ ဓမ္မော ဟိတာဟိတပ္ပကာသနတော, ပဒီပဓရဋ္ဌာနိယော ဓမ္မဓရော တထာဂတော, တသ္မာ ပရိနိဗ္ဗုတေပိ တသ္မိံ တထာဂတေ တတ္ထ သောကံ အကတွာ သက္ကစ္စ ဓမ္မံ ပဋိမာနယန္တာ နိသာမေန္တူတိ ဒဿေတိ။ အထ တ "ဓမ္မကာယော တထာဂတော"တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၁၈) ဝစနတော ဓမ္မော စ သော ပဒီပော စာတိ **ဓမ္မပ္ပဒီပော,** ဘဂဝ။

ယော ဓမ္မဝိနယော ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဝုတ္တော, သော တထေဝ ဗုဒ္ဓပုတ္တေဟိ သာဝကေဟိ **ဉာတော** အဝဗုဒ္ဓေါ, ယေဟိ **တေသံ** ဗုဒ္ဓပုတ္တာနံ **မတိံ** အဓိပ္ပာယံ **အစ္စဇန္တာ** နိရဝသေသံ ဂဏှန္တာ။ **ပုရေ**တိ ပုရာ, ပောရာဏတ္ထေရာ တ။ **အဋ္ဌကထာ**တိ အဋ္ဌကထာယော, ဥပယောဂဗဟုဝစနံ။

ယံ အတ္ထဇာတံ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ပမာဒလေခကာနံ ပမာဒလေခမတ္တံ ဝဇ္ဇယိတွာ။ ကိံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ပမာဏံ? န, ကိန္တု သိက္ခာသု သကရတနံ ဣဓ ဝိနယမှိ ပဏ္ဍိတာနံ, မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန သဗ္ဗေပိ အလိကေပိ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ, တံ ပမာဒလေခန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပမာဒလေခံ ဝဇ္ဇယိတွာ ပမာဏံ ဟေဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

တတော စာတိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တအတ္ထဇာတတော **တန္တိက္ကမံ** ဟဋ္ဌိက္ကမံ။ သုတ္တန္တာ သုတ္တာဝယတာ။ အန္တောတိ ဟိဒံ အဗ္ဘန္တရာဝယဝသမ္ဘာဝနာဒီသု ဒိဿတိ။ သုတ္တန္တေသု ဘဝ သုတ္တန္တိကာ, တေသံ **သုတ္တန္တိကာနံ,** သုတ္တန္တဂန္ထေသု အာဂတဝစနာနန္တိ အတ္ထော။ အထ တ အမိယတီတိ အန္တော, သာဓိယတီတိ အဓိပ္ပါယော။ ကေန သာဓိယတိ? သုတ္တေန, သုတ္တဿ အန္တော သုတ္တန္တော, ကော သော? သော သော အတ္ထဝိကပ္ပော, တသ္မိံ သုတ္တန္တေ နိယုတ္တာနိ ဝစနာနိ သုတ္တန္တိကာနိ။ တေသံ **သုတ္တန္တိကာနံ** ဝစနာနမတ္ထံ။ တဿ တဿ အာဂမသုတ္တဿ အဘိဓမ္မဝိနယသုတ္တဿ စာနုရူပံ ပရိဒီပယန္တီ, အယံ တာဝေတ္ထ သမာသတော အတ္ထဝိဘာဝနာ – "ဣတိပိ သော ဘဂဝ"တိအာဒီနံ (သံ. နိ. ၂.၄၁; ၅.၄၇၉; အ. နိ. ၆.၁၀; ဟရာ. ၁) သုတ္တန္တိကာနံ ဝစနာနမတ္ထံ အာဂမသုတ္တန္တာနုရူပံ။ "ဝိတအဓိကရဏံ သိယာ ကုသလံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတ"န္တိ (စူဠဝ. ၂၂၀) ဧဝမာဒီနံ အဘိဓမ္မသုတ္တန္တိကာနံ ဝစနာနမတ္ထံ အဘိဓမ္မသုတ္တန္တာနုရူပန္တိ ဧဝမာဒိ။ **ဟေဿတီ** တိ ဘဝိဿတိ, ကရီယိဿတီတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဝဏ္ဏနာပီ**တိ ဧတ္ထ **အပိ**-သဒ္ဒော သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, သော တသ္မာတိ ပဒေန ယောဇေတဗ္ဗော။ ကထံ? ပဏ္ဍိတာနံ ပမာဏတ္တာပိ ဝိတ္ထာရမဂ္ဂဿ သမာသိတတ္တာပိ ဝိနိစ္ဆယဿ အသေသိတတ္တာပိ တန္တိက္ကမဿ အတေက္ကမိတတ္တာပိ သုတ္တန္တိကဝစနာနံ သုတ္တန္တဋ္ဌကထာနုရူပံ ဒီပနတောပိ တသ္မာပိ သက္ကစ္စံ အနုသိက္ခိတဗ္ဗာတိ။ ဧတ္ထ "တန္တိက္ကမံ အတေက္ကမိတွာ"တိ ဝစနေန သိဒ္ဓေပိ "အဋ္ဌကထာစရိယာ

ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍာဒီသု ‘သုတ္တန္တိကာနံ ဘာရော’တိ ဂတာ, မယံ ပန ဝတ္တတာဝ ဂမိဿာမာ”တိ ဒဿေတုံ “သုတ္တန္တိကာန”န္တိ ဝုတ္တံ ကိရ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗာဟိရနိဒာနကထာဝဏ္ဏနာ

တဒင်္ဂဝိနယာဒိဘေဒေန ဝိနယသဒ္ဒဿ ဗဟုတ္တာ ဝိနယော တာဝ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗော။ “ဗုဒ္ဓေန ဓမ္မော ဝိနယော စ ဝုတ္တော”တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္တာ ဣဒါနိ “ဝုတ္တံ ယေနာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ? တဿ ဧဝမာဒိဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဓာရိတံ ယေန စာဘတံ။ ယတ္ထပ္ပတိဋ္ဌိတဉ္စေတ**န္တိ ဝစနံ သကလမ္ပိ ဝိနယပိဋကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတ္တပစ္စက္ခဝစနံ န ဟောတီ**တိ အာဟစ္စ ဘာသိတံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ န ဟိ ဘဂဝတော အတီတာဒီသု အပ္ပစ္စက္ခံ ကိဉ္စိ အတ္ထိ။ ယဒိ အတ္တပစ္စက္ခဝစနံ န ဟောတိ, ပဒသောဓမ္မာပတ္တိံ န ဇနေယျာတိ စေ? န, သာဝကဘာသိတဿပိ ပဒသောဓမ္မာပတ္တိဇနနတော။ နိယမာဘာဝတ အတိပ္ပသင်္ဂေါတိ စေ? န, ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ “သင်္ဂီတိတ္တယံ အာရုဠှော”တိ ဝိသေသိတတ္တာ။ တထာ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ သင်္ဂီတိံ အာရုဠှတ္တာ “ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပာဋိ။ပေ.။ သံသာရောတိ ပဝုစ္စတီ”တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒာနကထာ; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၂၂၆ သင်္ခါရပဒနိဒ္ဒေသ) ဧဝမာဒိဝစနံ, ယဉ္စ သင်္ဂီတိအာရုဠှက္ကမာနုဂတံ, တံ ပဒသောဓမ္မာပတ္တိံ ဇနေတီတိ အာယသ္မာ ဥပတိဿော။

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာ

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ နာမ စာတိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒော အတိရေကတ္ထော, တေန အညာပိ အတ္ထီတိ ဒီပေတိ။ တမ္ပိ သာလဝနံ ဥပဂန္တွာ မိတ္တသုဟဇ္ဇေ အပလောကေတွာ နိဝတ္တနတော **ဥပဝတ္တန**န္တိ ပါကဋံ ဇာတံ ကိရ။ **ယမကသာလာန**န္တိ ဧကော ကိရ သာလပန္တိ သီသဘာဂေ, ဧကော ပါဒဘာဂေ။ တတြာပိ ဧကော တရုဏသာလော သီသဘာဂဿ အာသန္နေ ဟောတိ, ဧကော ပါဒဘာဂဿ, မူလခန္ဓဝိဋပပတ္တေဟိ အညမညံ သံသိဗ္ဗိတွာ ဌိတသာလာနန္တိပိ ဝုတ္တံ။ **အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ**တိ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ ကရဏဝစနံ “ကတကိစ္စော ပီတိဇ ဟာသ စေတော အဝေရမုခေနာဘတကုဏ္ဍလေနာ”တိအာဒီသု ဝိယ။ ပရိနိဗ္ဗာနေ ပရိနိဗ္ဗာနဟေတု, တသ္မိံ ဌာနေ တ မာ သောစိတ္ထ စိတ္တေန, မာ ပရိဒေဝိတ္ထ ဝါစာယ “ပရိဒေဝနံ ဝိလာပ”န္တိ ဝစနတော။ **မဟာသမဏေနာ**တိ နိဿက္ကတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ သူရိယံ’သူဘိ ပဒ္မုကရာ’ဘာ’ရိဏဿ တာဏာ ဣတ္ထတ္တေဝ။ ယဉ္စ ဘဂဝတော အနုဂ္ဂဟံ, တဿ အနုဂ္ဂဟဿာတိ အာစရိယာ။ ကေစိ ပန “ယံ ယသ္မာ အဟံ အနုဂ္ဂဟိတော”တိ ဝဒန္တိ။ **နိဗ္ဗသနာနီ**တိ နိဋ္ဌိတဝသနကိစ္စာနိ, မယာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အပနီတာနိ ။ ယဒိ သုယုတ္တာနိ ဓာရေဿသီတိ ပုစ္ဆတိ, ကဝစသဒိသာနိ သာဏာနိ။ ဣဿရိယသဒိသာ နဝ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာဒယော။ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိရောဓသမာပတ္တိ စ ပဋိလာဘက္ကမေန **“အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာ”**တိ ဝုတ္တာ။

> အနာဂတေ သန္နိကဋ္ဌေ၊ တထာတီတေ စိရန္တနေ။
> ကာလဒွယေပိ ကဝီဟိ၊ ပုရာသဒ္ဒော ပယုဇ္ဇတေ။

သတ္ထုသာသနမေဝ ပရိယတ္တိ သတ္ထုသာသနပရိယတ္တိ, သာ သုတ္တဂေယျာဒိဝသေန နဝင်္ဂါ။ တိပိဋကမေဝ သဗ္ဗပရိယတ္တိပ္ပဘေဒံ ဓာရေန္တီတိ **တိပိဋကသဗ္ဗပရိယတ္တိပ္ပဘေဒဓရာ**။ “ဝိနာ န သက္ကာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ “တိပိဋကသဗ္ဗပရိယတ္တိပ္ပဘေဒဓရေ”တိ ဝုတ္တတ္တာ, ဧဝံ သန္တေပိ အတ္ထိ ဝိသေသော တေဟိ သမ္မုခာပိ အသမ္မုခာပိ သုတံ, ထေရေန ပန အသမ္မုခာပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ နတ္ထီတိ။ **န တယ**န္တိ ဧတ္ထ **တ**တိ ဝိဘာသာ, အညာသိပိ န အညာသိပီတိ အတ္ထော။ **တတြ** ဥစ္စိနနေ။ ဗဟုသဒ္ဒော ဝိပုလ္လတ္ထော “အနန္တပါရံ ဗဟု ဝေဒိတဗ္ဗမိတ္ယ”တွေဝ။ ပုဗ္ဗေ “တိပိဋကသဗ္ဗပအယတ္တိပ္ပဘေဒဓရေ”တိ ဝုတ္တတ္တာ “ဗဟု စာနေန။ပေ.။ ပရိယတ္တော”တိ န ယုဇ္ဇတီတိ စေ? န, တိပိဋကဿ အနန္တတ္တာ, တသ္မာ အမ္ဘေဟ ဥပါဒါယ တေန ဗဟု ပရိယတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣတရထာ အာနန္ဒတ္ထေရော တေဟိ အပ္ပဿုတောတိ အာပဇ္ဇတိ, “အသမ္မုခာ ပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ နတ္ထီ”တိ ဝစနဝိရောဓော စ။ **အမုမာ သော အတိက္ကန္တော**တိ ဧတ္ထ ဧကော ဒိဝသော နဋ္ဌော, သော ပါဋိပဒဒိဝသော, ကောလာဟလဒိဝသော နာမ သော, တသ္မာ ဣဓ န ဂဟိတော။ သံဝေဂဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ ကီဠနတော **သာဓုကီဠနံ** နာမ။ **သွေပီ**တိ **အပိ**-သဒ္ဒော အပေက္

ခါမန္တာနုညာယ။ သုဘာသုတ္တံ “အစိရပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၄) ဝုတ္တတ္တာ စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿေသု အန္တောဂဓံ န ဟောတီတိ စေ? န, ဘဂဝတော ကာလေ လဒ္ဓနယတ္တာ ကထာဝတ္ထု ဝိယ။ ဆဋ္ဌိတာ ပတိတာ ဥက္လာပာ **ဆဋ္ဌိတပတိတဥက္လာပာ**။ အာဏာ ဧဝ အပ္ပဋိဟတဋ္ဌေန စက္ကန္တိ **အာဏာစက္ကံ**။ ကေဟော တွေ နိပတန္တီတိ **ကေနိပာတနံ။ အာကာသေန အာဂန္တွာ နိသီဒီတိ ဧကေ** တိ ဇော် ဒုတိယတရေ ဂမနံ သန္ဓာယာတိ အာယသ္မာ ဥပတိဿော ။ ပဌမံ တ အာကာသေန ဂန္တွာ ပရိသံ ပတွာ ဘိက္ခုပန္တိံ အပီဠေန္တော ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ အာသနေ ဧဝ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ ဥဘယထာ စ အာဟာထံ ဂတော, တေန ဥဘယမ္ပိ ယုဇ္ဇတိ, အညထာ ဒွိသု ဇော် အဘူတံ အာပဇ္ဇတိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ ပုစ္ဆိ။ပေ.။ အာယသ္မာ ဥပါလိတွေရော ဝိဿဇ္ဇေသီတိ ဣဒံ ပုစ္ဆေ “ပဌမံ အာဝုသော ဥပါလိ”တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၄၃၉) ဝုတ္တပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ သင်္ခိပိတွာ သင်္ဂီတိကာရကေဟိ ဒဿိတဝစနန္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** လိခိတံ။ တထာ ဟောတု, ကိမတ္ထံ ပနေတ္ထ “နိဒါနမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ပုဂ္ဂလမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ဝတ္ထုမ္ပိ ပုစ္ဆီ”တိ ဇော် ပုဗ္ဗေ ဒဿိတာနုက္ကမေန အဝတွာ “ဝတ္ထုမ္ပိ ပုစ္ဆိ, နိဒါနမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ပုဂ္ဂလမ္ပိ ပုစ္ဆီ”တိ ဇော် အနုက္ကမော ကတောတိ? “ဝတ္ထုမူလကတ္တာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ ဧကေ။ တွေ ပန ဝိစာရဏာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍေ သမ္ပတ္တေ ကရိယတိ။ **ရာဇာဂါရကေ**တိ ဇော်နာမကေ ဥယျာနေ။ အဘိရမနာရပဟံ ကိရ ရာဇာဂါရမ္ပိ။ တတ္ထ, ယသ္မ ဝသေနေတံ ဇော် နာမံ လဘတိ။ အထ ခေါ “အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ”တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝ သင်္ခိပိတွာ ဒဿေတိ သင်္ဂီတိကာရကော ဝသိဂဏော။ ယဒိ ဇော် ယထာ နိဒါနမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ပုဂ္ဂလမ္ပိ ပုစ္ဆီတိ တွေ ပုစ္ဆာက္ကမော ဒဿိတော, တထာ အာနန္ဒတွေရဿ ဝိဿဇ္ဇနက္ကမောပိ ကိမတ္ထံ န ဒဿိတောတိ စေ? က္ကမိနာနုက္ကမေန သင်္ဂဟံ ပဉ္စပိ နိကာယာ အနာရုဠှာတိ ဒဿနတ္ထံ။ ကထံ ပန အာရုဠှာတိ? အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ပဉ္စပိ နိကာယေ အနုက္ကမေနေဝ ပုစ္ဆိ, အာနန္ဒတွေရော ပန အနုက္ကမေနေဝ ပုစ္ဆိတမ္ပိ အပုစ္ဆိတမ္ပိ တဿ တဿ သုတ္တဿ သဘာဝံ အနုရာ ဥပ္ပန္နံ ဝတ္ထုံ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသက္ကမံ မာတိကာဝိဘင်္ဂက္ကမန္တိ ဧဝမာဒိသဗ္ဗံ အနုရူပဝစနံ ပက္ခိပိတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ, တေနေတဟ **“ဧတေနေဝ ဥပါယေန ပဉ္စပိ နိကာယေ ပုစ္ဆီ”**တိ။ အထ တ “အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ ရာဇာဂါရကေ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “ရာဇာဂါရကေ အမ္ဗလဋ္ဌိကာယ”န္တိ ဥပ္ပဋိပာဋိဝစနေနပိ က္ကမမတ္ထံ ဒီပေတိ။ “အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ ဝိဟရတိ ရာဇာဂါရကေ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။

ဂဟကာရန္တိ က္ကမဿ အတ္တဘာဝဂေဟဿ ကာရကံ တဏှာဝဍ္ဎကိံ ဂဝေသန္တော ယေန ဉာဏေန သက္ကာသော ဒဋ္ဌုံ, တဿတ္ထာယ ဒီပင်္ကရပါဒမူလေ ကတာဘိနီဟာရော တွေကံ ကာလံ အနေကဇာတိသံသာရံ တံ ဉာဏံ အဝိန္ဒန္တော ဝိစရိန္တိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခာ ဇာတိ ပုနပ္ပုန**န္တိ ဣဒံ ဂဟကာရကဂဝေသနဿ ကာရဏဝစနံ။ **သဗ္ဗာ တေဖာသုကာ**တိ တဝ သဗ္ဗာ အနဝသေသကိလေသဖာသုကာ မယာ ဘဂ္ဂါ။ **ဂဟကူဋံ** နာမ အဝိဇ္ဇာ။ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏံ **သောမနဿမယံ**။ န ဟိ သောမနဿမယံ ဉာဏံ ခန္ဓသဘာဝဘေဒတော။ **ဒဋ္ဌဟီကမ္မသိထိလကရဏပ္ပယောဇနာ**တိ ယေဘုယျတာယ ဝုတ္တံ, တံ ပန တတ္ထ တတ္ထ ပကာသယိဿာမ။ **အညမညသင်္ကရဝိရဟိတေ ဓမ္မေ စ ဝိနယေ စာ**တိ တွေ ဟဏာတိဟတော အကုသလန္တိ ဧဝမာဒိသု မရဏာဓိပ္ပာယဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကပ္ပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ အကုသလံ, န ဟဏသဗ္ဗာတဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပစ္ဆေဒကသဗ္ဗာတော အတိဟတော။ တထာ အဒိန္နဿ ပရသန္တကဿ အာအနသဗ္ဗာတာ ဝိညတ္တိ အဗျာကတော ဓမ္မော, တဗ္ဗိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ ထေယျစေတနာ အကုသလော ဓမ္မောတိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂၇) ဧဝမာဒိနာ အညမညသင်္ကရဝိရဟိတေ ဓမ္မေ ပဋိဗလော ဝိနေတုံ။ ဇာတရူပရဇတံ ပရသန္တကံ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှန္တဿ ယထာဝတ္ထုံ ပာရာဇိကထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋေသု အညတရံ, ဘဏ္ဍာဂါရိကသီသေန ဒိယျမာနံ ဂဏှန္တဿ ပာစိတ္တိယံ, အတ္တတ္ထာယ ဂဏှန္တဿ နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယံ, ကေဝလံ လောလတာယ ဂဏှန္တဿ အနာမာသဒုက္ကဋံ, ရူပိယဆဍ္ဍကသမ္မတဿ အနာပတ္တီတိ ဇော် အညမညသင်္ကရဝိရဟိတေ ဝိနယေပိ ပဋိဗလော ဝိနေတုန္တိ အတ္ထော။ **ဘာဝေတီ**တိ ဝဍ္ဎေတိ, ဧတေန ဖလဝသေန ဇဝနဝသေန စ စိတ္တဿ ဝုဍ္ဎိံ ဒဿေတိ။ “အဝိသိဋ္ဌ”န္တိ ဟဋ္ဌော, သာဓာရဏန္တိ အတ္ထော။

ဒေသေတဿ ဝသေနေတ္ထ, ဒေသနာ ပိဋကတ္တယံ။
သာသိတဗ္ဗဝသေနေတံ, သာသနန္တိပိ ဝုစ္စတိ။

ကထေတဗ္ဗဿ အတ္ထဿ, ဝသေနာပိ ကထာတိ စ။

ဒေသနာ သာသနာ ကထာ၊ ဘေဒမေွဝံ ပကာသယေ။

သာသနဿ နပုံသကတ္တာ **“ယထာ။ပေ။ ဓမ္မသာသနာနီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဒုစ္စရိတသံကိလေသံ** နာမ အတ္ထတော
စေတနာ, တထာကာရပ္ပဝတ္တစိတ္တုပ္ပာဒေါ တ။ အနိစ္စာဒိလက္ခဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ပဝတ္တတ္တာ ဝိပဿနာစိတ္
တာနိ ဝိသယတော လောကိယာ’ဘိသမယော အသမ္မောဟတော လောကုတ္တရော, လောကုတ္တရော ဧဝ တ အဘိသမ
ယော ဝိသယတော နိဗ္ဗာနသင်္ခါတဿ အတ္ထဿ, ကူတရဿ မဂ္ဂာဒိကဿ အသမ္မောဟတောတိပိ ဧကေ။ ဧ
တ္ထ “ပဋိဝေဓော”တိ ဝုတ္တံ ဉာဏံ, တံ ကထံ ဂမ္ဘီရန္တိ စေ? ဂမ္ဘီရဿ ဥဒကဿ ပမာဏဂ္ဂဟဏကာလေ ဒီဃေန
ပမာဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ဧဝံ အလဗ္ဘနေယ္ယဘာဝဒဿနတ္ထံ ကူအနီတိ ဝုတ္တန္တိ ဧကေ။ **ယဿ စတ္ထာယ** မဂ္ဂဖ
လတ္ထာယ။ **တဉ္စ အတ္ထံ နာနုဘောန္တိ** နာဓိဂစ္ဆန္တိ ကဉ္စိ အတ္တနာ အဓိပ္ပေတံ, ကူတိတဒပမောက္ခဉ္စ။ ကသ္မာ?
အတ္ထဿ အနုပပရိက္ခိတတ္တာ ဂဟိတတ္တာ။ အဓိဂတဖလတ္တာ **ပဋိဝိဒ္ဓါကုပ္ပော** ။ ပုန ခီဏာသဝဂ္ဂဟဏေန အရဟာ
န္တမေဝ ဒဿေတိ, န သေက္ခံ။ သော ဟိ ယထာ ဘဏ္ဍာဂါရိကော ရညော ကဋ္ဌကမကုဋ္ဌာဒီ ကေပေတွာ ကူစ္စိတိစ္ဆိ
တက္ခဏေ ဥပနေတိ, ဧဝံ သဟေတုကာနံ သတ္တာနံ မဂ္ဂဖလတ္ထာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တာသံယေဝ တတ္ထ ဝိနယပိဋ္ဌ
ကေ ပဘေဒတော ဝုတ္တတ္တာ, တယမိတွာ တာ ဧဝ ဟပုဏာတီတိ အာစရိယာ။ ကိမတ္ထံ တိဿောဝ ဝိဇ္ဇာ တတ္ထ ဝိ
ဘတ္တာတိ? သီလသမ္ပတ္တိယာ တေပရမုပနိဿယဘာဝတော။ “အပရေဟိပိ သတ္တဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဝိနယ
ဓရော ဟောတိ။ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ, လဟုကံ အာပတ္တိံ, ဂရုကံ အာပတ္တိံ, အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ
အနုဿရတိ။ပေ။ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ။ပေ။ အာသဝါနဉ္စ
ခယာ။ပေ။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ”တိ (ပရိ. ၃၂၇) သုတ္တမေတ္ထ သာဓကံ။ ဝိနယံ ပရိယာပုဏိတွာ သီလသမ္ပတ္တိံ နိ
ဿာယ အာသဝက္ခယဉာဏေန သဟေဝ ဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခုပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာနိ ပဋိလဘတိ။ ဝိသုံ တေသံ ပရိ
ကမ္မကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထံ တာသံယေဝတိ ဝုတ္တန္တိ စ ဝဒန္တိ ဧကေ။ အဘိဓမ္မေ ပန တိဿောဝိဇ္ဇာ ဆ
အဘိညာ စတဿော စ ပဋိသမ္ဘိဒါ အညေ စ သမ္မပ္ပဓာနာဒယော ဂုဏဝိသေသာ ဝိဘတ္တာ။ ကိဉ္စာပိ ဝိဘတ္တာ, တ
ထာပိ ဝိသေသတော ပညာဇာတိကတ္တာ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ ဟပုဏာတီတိ ဒဿနတ္ထံ **တာသံ တတ္ထေဝ** တိ အဝ
ဓာရဏဝိပလ္လာသော ကတော။ အတ္တနာ ဒုဂ္ဂဟိတေန ဓမ္မေနာတိ ဟဉ္ဇေသော။ ကတ္တရိ စေတံ ကရဏဝစနံ, ဟေတု
တ္ထေ စ, အတ္တနာ ဒုဂ္ဂဟိတဟေတူတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကသ္မာ ပနာ** တိ “အနုလောမိကော”တိ ဝုတ္တတ္ထံ ဒီပေတိ။

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာနယော။

ဒုတိယသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာ

ပန္နဘာရာ တိ ပတိတက္ခန္ဓဘာရာ။ “ဘာရာ ဟဝေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ”တိ (သံ. နိ. ၃.၂၂) ဟိ ဝုတ္တံ။ “သမ္မုခါ ဘဝိဿ
သာမ န ဘဝိဿာမာ”တိ ဝတ္တာရော။ တေသု ဒဟရာ ကိရ။ **ဇမ္မိ** န္တိ လာမကံ။

ဒုတိယသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာနယော။

တတိယသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာ

ဗြဟ္မလောကာ **စဝိတွာတ**တိ ဧတ္ထ စတ္တာရော မဂ္ဂ ပဉ္စာနန္တရိယာနိ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌီတိ ကူမေယေဝ နိယ
တာ, န မဟဂ္ဂတာ, တသ္မာ ပဏိဓိဝသေန ဟေဋ္ဌုပပတ္တိပိ ဟောတိ။ **အတိစ္ဆထာ** တိ အတိစ္စ ကူစ္ဆထ, ဂန္တွာ ဘိ
က္ခံ ပရိယေသထာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကေဠုဘံ** နာမ ကဗ္ဗကရဏဝိဓိယုတ္တံ သတ္ထံ။ ကိရိယာကပ္ပံ ကူတ္တေကေ, က
တ္တာဋ္ဌာဒိလက္ခဏယုတ္တသတ္ထံ။ **အသန္ဓိမိတ္တာ** တိ တဿာ နာမံ။ တဿာ ကိရ သရီရေ သန္ဓယော န ပညာယန္
တိ, မဓုသိတ္ထကေန ကတံ ဝိယ သရီရံ ဟောတိ။ တသ္မာ “ဧဝံနာမိကာ ဇာတာ”တိပိ ဝဒန္တိ။ မာဂဓကေန ပတ္ထေန စတု
တာရော ပတ္ထာ အာဠှကံ, စတ္တာရိ အာဠှကာနိ ဒေါဏံ, စတုဒေါဏာ မာနိကာ, စတုမာနိကာ ခာရိကာ, ဝီသတိခာရိ
ကော တဟောတိ။ **ကေတုမာလာ**တိ “သီသတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဌိတော ဩဘာသပုဉ္ဇော”တိ ဝဒန္တိ။ ရာဇိဒ္ဓိအဓိကာရပ္ပ
သင်္ဂေနေတံ ဝတ္ထု ဝုတ္တံ, နာနုက္ကမေန။ အနုက္ကမေန ပန ဗုဒ္ဓသာသနာဝဟာရံ ဝတ္ထုံ ဒီပေန္တော **“ရာဇာ ကိရာ”**တိ
အာဒိမာဟ။ ကိလေသဒမနေန **ဒန္တံ** ။ ကာယတစာဟိ **ဂုတ္တံ** ။ “ဟစိနမုခေါ”တိပိ ဟဉ္ဇော အတ္ထိ။ ပုဗ္ဗေ ဓေဋ္ဌဘာတိ
ကတ္တာ တေနေဝ ပရိစယေန ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထာယ အာကာရံ ဒဿေတိ။ **အဘာသီ**တိ “ဘာသိဿာမီ”တိ ဝိတက္ကေ

သိ။ အပရေ “အညာတန္တိ ဝုတ္တေပိ သဗ္ဗံ အဘာဏီ”တိ ဝဒန္တိ။ **အမတန္တိ** နိဗ္ဗာနသင်္ခါတာယ နိဝတ္တိယာ သဂုဏာ မိဝစနံ, တသ္မာ **အပ္ပမာအေ ပဒံ** မဂ္ဂေ။ **မစ္စု** တိ ပဝတ္တိယာ သအေသာမိဝစနံ, တသ္မာ ပမာအေ ပဒံ မဂ္ဂေတိ ဇဝံ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သန္ဒဿိတာနိ ဟောန္တိ။ သင်္ခေသရဏာဂတတ္တာ သင်္ခေနိဿိတာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ဘဏ္ဍာကမ္မဿ တ တ အာယတ္တတ္တာ။ နိဂ္ဂေဓတ္ထေရဿာနုဘာဝကိတ္တနာဓိကာရတ္တာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမ္ပိ ပစ္ဆာ ဝတ္တဗ္ဗမ္ပိ သမ္ပိ ဏ္ဍေတွာ အာဟ “ပုန ရာဇာ အသောကာရာမံ နာမ မဟာဝိဟာရံ ကာရေတွာ သဋ္ဌိသဟဿာနိ။ပေ။ စတုရာသီတိ ဝိဟာရသဟဿာနိ ကာရာပေသီ”တိ။ “ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကဿ တ ပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ”တိ ဝစနတော သေက္ခာဝ ပရမတ္ထတော အယာအ, တထာပိ ထေရော မဟိန္ဒကုမာရဿ ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထံ ဧကေန ပရိယာယေန လောက ဓမ္မသိဒ္ဓေန ဧဝမာဟ **“ယော ကောစိ မဟာရာဇ။ပေ။ ဩရသံ ပုတ္တ”** န္တိ။ ဝုတ္တဥ္စဟိ **ဝေဒေ** –

> “အင်္ဂါ အင်္ဂါ သမ္ဘဝသိ၊ ဟဒယာ အဓိဇာယသေ။
> အတ္တာ ဝေ ပုတ္တော နာမာသိ၊ သ ဇီဝ သရဒေသတ”န္တိ။

တသ္မာ ဣမိနာ ပရိယာယေန ဩရသော ပုတ္တော မာတာပိတူဟိ ပဗ္ဗဇိတော စေ, အတ္တတော တေ သယံ ပဗ္ဗဇိတာ ဝိယ ဟောန္တိ။ ဓမ္မကထိကာ ကသ္မာ နာရောစေန္တိ? ရာဇာ “ထေရံ ဂဏှိတွာ အာဂစ္ဆထာ”တိ အမစ္စေ ပေသေ သိ, ဓမ္မကထိကာ ထေရဿ အာဂမနကာလေ ပရိတရတ္တာယ ပေသိတာ, တသ္မာ။ အပိစ တေန ဝုတ္တဝိဓိနာဝ ဝဒန္တိ စ ဏှတ္တာ, စဏှဘာဝတော စဿ “အမ္ဗံ ဆိန္ဒိတွာ ဝေဠုယာ ဝတိံ ကရောဟီ”တိ ဝုတ္တအမစ္စဝတ္ထုနာ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ ကသ္မာ ပန ဓမ္မကထိကာ ရာဇာဏာပနံ ကရောန္တိတိ? “သာသနံ ပဂ္ဂဟေတုံ သမတ္ထော”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **ဒီပက တိတ္တိရောတိ** ကူဋ္ဋတိတ္တိရော။ အယံ ပန ကူဋ္ဋတိတ္တိရကမ္မေ နိယုတ္တောပိ သုဒ္ဓစိတ္တော, တသ္မာ တာပသံ ပုစ္ဆိ။ **သာဏိဟာကာရန္တိ** သာဏိဟာကာရေန။ ဝိဘဇိတွာ ဝဒတီတိ **ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ** “အတ္ထိ ခွေဝသ ဗြာဟ္မဏ ပရိယာယော”တိ အာဒိနာ (ပာရာ. ၅)။ အပိစ **သဿတဝါဒီ** စ ဘဂဝါ “အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အဇာတံ အဘူတံ အသင်္ခတ”န္တိအာဒိ (ဥဒါ. ၇၃)-ဝစနတော။ **ဧကစ္စသဿတိကော** စ “သပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ, အပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ”တိ (ဓ. သ. ဒုကမာတိကာ ၇) ဝစန တော။ **အန္တာနန္တိကော** စ –

> “ဂမနေန န ပတ္တဗ္ဗော၊ လောကဿန္တော ကုဒာစနံ။
> န စ အပ္ပတွာ လောကန္တံ၊ ဒုက္ခာ အတ္ထိ ပမောစနံ”။ (သံ. နိ. ၁.၁၀၇; အ. နိ. ၄.၄၅)။

“အနမတဂ္ဂေယံ, ဘိက္ခဝေ, သံသာရော ပုဗ္ဗာကောဋိ န ပညာယတီ”တိ (သံ. နိ. ၂.၁၂၄; စူဠနိ. ကပ္ပမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၆၁) ဝစနတော။ **အမရာဝိက္ခေပိကပက္ခမ္ပိ** ဤသကံ ဘဇတိ ဘဂဝါ “သဿတော လောကောတိ အဗျာကတ မေတံ အသဿတော လောကောတိ အဗျာကတမေတ”န္တိအာဒိအဗျာကတဝတ္ထုဒီပနတော သမ္မုတိသစ္စဒီပနတော စ။ တဉှိ အဓ္ဓုတ္တဖဟိဒ္ဓါဒိဝသေန န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယထာဟ “အာကိဉ္စညာယတနံ န ဝတ္တဗ္ဗံ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏန္တိ ပီ”တိအာဒိ (ဓ. သ. ၁၄၃၇)။ တထာ **အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကပက္ခမ္ပိ** ဘဇတိ “လဒ္ဓါ မုဓာ နိဗ္ဗုတိံ ဘုဉ္ဇမာနာ”တိ (ခု. ပ. ၆.၇; သု. နိ. ၂၃၀) ဝစနတော။ တတ္ထ ဟိ မုဓာတိ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝေဝစနံ။ **သညီတိအာဒိကော** စ ဘဂဝါ သညီဘဝအသ ညီဘဝနေဝသညီနာသညီဘဝဝသေန။ **ဥစ္ဆေဒဝါဒီ** စ “အဟဉှိ, ဗြာဟ္မဏ, ဥစ္ဆေဒံ ဝဒာမိ ရာဂဿာ”တိ (ပာရာ. ၆) ဝစနတော။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒီ** စ “ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၃; ဒီ. နိ. ၂.၂၁၅; သံ. နိ. ၃.၃၅) ဝစန တော, “နတ္ထိ အနိ ပုနဗ္ဘဝေ”တိ (မဟာဝ. ၁၆) ဝစနတော, ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိရောသေမာပတ္တိဒီပနတော စ။ ဇဝံ တေန တေန ပရိယာယေန တထာ တထာ ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဝိဘဇိတွာ ဝဒတီတိ ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ ဘဂဝါတိ။

တတိယသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာနယော။

ပုပ္ဖနာမော သုမနတ္ထေရော။ မဟာပဒုမတ္ထေရောတိ ဧကေ။ မဟိံသကမဏ္ဍလံ **အန္ဓရဋ္ဌ** န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဓမ္မစက္ခု** နာမ တယော မဂ္ဂါ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂန္တိ စ ဧကေ။ ပဉ္စပိ ရဋ္ဌာနိ **ပဉ္စ စီနရဋ္ဌာနိ** နာမ။ **ရာဇဂဟေတိ** ဒေဝိယာ ကတ ဝိဟာရေ။ **သီလကူဋ္ဋမှီတိ** ပဗ္ဗတကူဋ္ဋေ။ **ဝဍ္ဍမာန** န္တိ အလင်္ကရဏစုဏ္ဏံ။ အရိယဒေသေ အတီဝ သမ္မတံ ကိရ။ ကေ ရသေန နာထကရဏာ ဣတိ ဒမိဠာ။ **သာရဟာမင်္ဂ** န္တိ ဥတ္တမံ ဟာမင်္ဂံ။ ပေတဝတ္ထုအာဒိနာ သံဝေဇေတွာ အဘိသမယတွာ ထံ သစ္စသံယုတ္တဉ္စ။ **မေဃဝနုယျာနံ** နာမ မဟာဝိဟာရဋ္ဌာနံ။ “ဒွတသင်္ဃိယာ လေဏေသု”တိ ဟဒ္ဒေ။ **ဒသဘာတိ**

ကန္တိ အဘယကုမာရာဒယော ဒသ, တေ ဣဓ   န ဝုတ္တာ။ **ဝုတ္ထဝဿော ပတရေတွတ**   တိ စာတုမာသိနိယာ ပတရဏာ
ယာတိ အတ္ထော။ ပဌမပတရဏာယ တ ပတရေတွတ ဧကမာသံ တတ္ထေဝ ဝသိတွတ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယံ အတေ
စ, အညထာ "ပုဏ္ဏမာယံ မဟာဝီရော"တိ ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ ဂဟေတုံ။ **မဟာဝီရော**တိ ဗုဒ္ဓေါပစာရေန ဓာတုယော
ဝဒတိ။ **ဇုဏ္ဟပက္ခ မာဏ**   န္တိ "ထူပဿ ဇုဏ္ဟပက္ခမာဏ"န္တိ ဝဒန္တိ။   **မာတုလဘာဂိနေယျာ**   စူဠောဒရမဟောဒရာ။ ဓရမာ
နဿ ဝိယ ဗုဒ္ဓဿ ရသ္မိ သရသရသ္မိ, ရညော လေခာသာသနံ အပေ့သိ, ဝေဠု မုခသာသနမတေစ။ အောဏမတ္တာ
မဂဓနာဠိယာ ဒွတဒသနာဠိမတ္တာ ကိရ။ "ပရိစ္ဆိန္နဋ္ဌာနေ ဆိဇ္ဇိတွတ"တိ ဟဋ္ဌော။ **သဗ္ဗဒိသာဟိ ပဉ္စ ရသ္မိယော အာဝ
ဋ္ဋေတွတ**တိ ပဉ္စဟိ ဖလေဟိ နိက္ခန္တတ္တာ ပဉ္စ, တာ ပန ဆဗ္ဗဏ္ဏာဝ။   **ကတ္တိကဇုဏ္ဟပက္ခဿ ဟဋ္ဌိပဒိဝသေ**
တိ ဇုဏ္ဟပက္ခဿ ပဌမဒိဝသေတိ အတ္ထော။ မဟာဗောဓိဋ္ဌာနေ ပရိတရေတွတ ဋ္ဌိတနာဂယက္ခာဒိဒေဝတာကုလာနိ။
ကေပကာ နာမ ရာဇပရိကမ္မိနော တထာဘာဝကိစ္စာ။ တေသံ ကုလာနံ နာမန္တိပိ ကေစိ။ ဥဒကာဒိတဟာ ကာလိင်္ဂါ။ ကာ
လိင်္ဂေသု ဇနပဒေသု ဇာတိသမ္ပန္နံ ကုလံ ကာလိင်္ဂကုလန္တိ ကေစိ။

ပဌမဟဋ္ဌိပဒိဝသေတိ ဒုတိယဥပောသထဿ ဟဋ္ဌိပဒိဝသေတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဌိတေဟိ သမုဒ္ဒဿ ဒိဋ္ဌတွ
တာ တံ ဌာနံ သမုဒ္ဒသာလဝတ္ထု။ **သောဠသ ဇာတိသမ္ပန္နကုလာနိ**   အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏာမစ္စကုလာနိ။ မဟာအရိဋ္ဌတ္ထေ
ရော စေတိယဂိရိမှဟိ ပဗ္ဗဇိတော။ **အမစ္စဿ ပရိဝေဏဋ္ဌာနေ**   တိ သမ္ပတိကာလဝသေနာဟ။ မဟိန္ဒတ္ထေရော ဒွတ
ဒသဝဿိကော ဟုတွတ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ သမ္ပတ္တော, တတ္ထ ဒွေဝ ဝဿာနိ ဝသိတွတ ဝိနယံ ပတိဋ္ဌာပေသိ, ဒွတ
သဋ္ဌိဝဿိကော ဟုတွတ ပရိနိဗ္ဗုတော။ **ဝိနယော သံဝရတ္ထာယာ**   တိ ဝိနယပိဋကံ, တဿ ပရိယာပုဏနံ ဝာ။
ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ သပ္ပစ္စယနာမရူပပရိဂ္ဂဟော။ မဂ္ဂါဒိပစ္စဝေက္ခဏေ အသတိ အန္တရာ ပရိနိဗ္ဗာနံ နာမ နတ္ထိ
သေက္ခဿ မရဏံ ဝာ, သတိယေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ အာဟ **"ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန"**   န္တိ။   **အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာ
ယာ**တိ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အနုပါဒါယ အဂ္ဂဟေတွတ ဉ္ဇသကမ္ပိ အနဝသေသေတွတ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ အတ္ထော။   **ဥပ
နိသာ**တိ "ဝိနယော သံဝရတ္ထာယာ"တိအာဒိကာ ကာရဏပရမ္ပရာ။ တတော ဝါ အတ္တဟိတနိပ္ဖတ္တိံ ဒဿေတွတ ဣဒါ
အနိ ပရဟိတနိပ္ဖတ္တိံ ဒဿေတုံ **"ဧတဒတ္ထံ သောတာဝဓာန"**   န္တိ အာဟ။ တဿတ္ထော – အတ္တနော ဝိနယကထနံ
ဝိနယမန္တနဉ္စ ဥဂ္ဂဟေတုံ ပရေသံ သောတဿ ဩဒဟနံ **သောတာဝဓာနံ**။ တတော ဥဂ္ဂဟိတဝိနယကထာမန္တနာနံ
တေသံ ဥပနိသာ ယထာဝုတ္တကာရဏပရမ္ပရာ သိဒ္ဓါယေတတိ န ပုန ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အညထာ ဧတဒတ္ထာ
ဥပနိသာတိ ဣမိနာ ဝစနေနေဝ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနဿ သင်္ဂဟိတတ္တာ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတော ဥဒ္ဓံ သောတာဝဓာ
နာသမ္ဘဝတော ဧတဒတ္ထံ သောတာဝဓာနန္တိ အဝတ္တေ န သမ္ဘဝတီတိ နိရတ္ထကံ ဘဝေယျ, န စ နိရတ္ထကံ
ပရဟိတနိပ္ဖတ္တိယာ မူလကာရဏဒဿနတ္ထတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ယထာ ယထာ ယံ ယံ၊ သမ္ဘဝေယျ ပဒံ ဣဓ။
တံ တံ တထာ တထာ သဗ္ဗံ၊ ပယောဇေယျ ဝိစက္ခဏောတိ။

ဗာဟိရနိဒါနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ

ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍော

ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ

“တေန သမယေန ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ။ တေန ခော ပန သမယေန ဝေသာလိယာ အဝိဒူရေ ကလန္ဒဂါမော နာမ ဟောတီ”တိ ဝိနယနိဒါနေ အာရဘိတဗ္ဗေ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဿ အာရမ္ဘော ကိမတ္ထောတိ စေ? ဝုစ္စတေ – မူလတော ပဘုတိ ဝိနယနိဒါနံ ဒဿေတုံ။ ယဒိ ဧဝံ “ပဌမံ အာဝုသော ဥပါလိ ပါရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တန္တိ, ဝေသာလိယ”န္တိ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကသ္မာ? ကတ္ထ ပညတ္တန္တိ ဟိ နိဒါနပုစ္ဆာ။ ဧဝံ သန္တေပိ “ပဌမဿ ပါရာဇိကဿ ကိံ နိဒါန”န္တိ ပုစ္ဆိတေ သာဓာရဏမဟာနိဒါနဝိဿဇ္ဇနံ အယုတ္တံ ဝိယာတိ? နာယုတ္တံ, သဗ္ဗေသံ သိက္ခာပဒါနံ ပါဋေက္ကံ နိဒါနဿ ပုဋ္ဌတ္တာ တဿ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗတ္တာ စ သဗ္ဗသာဓာရဏမဟာနိဒါနံ ပဌမမာဟ။ ကေနဋ္ဌေန ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနက္ကမေန ပါရာဇိကာဒီနိ သင်္ဂဟံ အာရောပိတာနိ။ ကထံ အာရောပိတာနီတိ စေ? အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန အနုက္ကမေန သဗ္ဗောပိ ဝိနယော ပုစ္ဆိတော, ပုဋ္ဌေန စ အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန ယထာသမ္ဘဝံ နိရန္တရံ ဝိဿဇ္ဇိတမေဝ။ အပုစ္ဆိတာနိပိ ဝိနီတဝတ္ထုအာဒီနိ ယုဇ္ဇမာနာနိ ဝတ္ထူနိ အန္တောကတွာ ဝိဿဇ္ဇနက္ကမေနေဝ ဂဏသဇ္ဈာယမကံသူတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အညထာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍံ ပဌမပါရာဇိကဿေဝ နိဒါနန္တိ ဝါ အနဓိကာရိကံ ဝါ နိပ္ပယောဇနံ ဝါ ပါဋေက္ကံ သိက္ခာပဒနိဒါနပုစ္ဆာနန္တရံ တဒေဝ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗန္တိ ဝါ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ အာဒိတော ပဘုတိ ဝိနယနိဒါနံ ဒဿေတုံ **“တေန သမယေနာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။

ဣဒါနိ နိဒါနဘဏနေ ပယောဇနံ ဝက္ခာမ – ဝိနယဿ အာဏာဒေသနတ္တာ ဘဂဝတော တာဝ အာဏာရဟဘာဝဒီပနံ , အာဏာဘူတဿ စ ဝိနယဿ အနညဝိသယဘာဝဒီပနံ, အာဏာယ ဌိတာနံ သာဝကာနံ မဟာနုဘာဝဒီပနဉ္စာတိ တိဝိဓမဿ ပယောဇနံ။ ကထံ? အာဏာသာသနာရဟော ဟိ ဘဂဝါ ပဟီနကိလေသတ္တာ, အဓိဂတဂုဏဝိသေသတ္တာ, လောကဇေဋ္ဌသေဋ္ဌတ္တာ, တာဒိဘာဝပ္ပတ္တတ္တာ စ, အရသရူပတာဒီဟိ အဋ္ဌဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အကမ္ပနတော ဘဂဝတော တာဒိဘာဝပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အဋ္ဌန္နမ္ပိ တေသံ အက္ကောသဝတ္ထူနံ အတ္တနိ သမ္ဘဝပရိယာယဒီပနပါဠိယာ ပဟီနကိလေသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ ။ စတုန္နံ ဈာနာနံ တိဿန္နဉ္စ ဝိဇ္ဇာနံ အဓိဂမပရိဒီပနေန အဓိဂတဂုဏဝိသေသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ “နာဟံ တံ ဗြာဟ္မဏ ပဿာမိ သဒေဝကေ။ပေ.။ မုဒ္ဓာပိ တဿ ဝိပတေယျာ”တိ စ “ဇေဋ္ဌော သေဋ္ဌော လောကဿာ”တိ စ ဝစနေန ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဣဒဉ္စ ဘဂဝတော အာဏာရဟဘာဝဒီပနပ္ပယောဇနံ။ “အာဂမေဟိ တွံ သာရိပုတ္တ, အာဂမေဟိ တွံ သာရိပုတ္တ, တထာဂတောဝ တတ္ထ ကာလံ ဇာနိဿတီ”တိ ဝစနံ အနညဝိသယဘာဝဒီပနံ။ “သာဓာဟံ, ဘန္တေ, ပထဝိံ ပရိဝတ္တေယျ”န္တိ စ “ဧကာဟံ, ဘန္တေ, ပါဏိံ အဘိနိမ္မိနိဿာမီ”တိ စ “သာဓု, ဘန္တေ, သဗ္ဗော ဘိက္ခုသင်္ဃော ဥတ္တရကုရုံ ပိဏ္ဍာယ ဂစ္ဆေယျာ”တိ စ ဣမေဟိ ထေရဿ တီဟိ သီဟနာဒေဟိ အာဏာယ ဌိတာနံ သာဝကာနံ မဟာနုဘာဝတာဒီပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သာဝတ္ထိယာဒီသု အဝိဟရိတွာ ကိမတ္ထံ ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇာယမေဝ တဒါ ဝိဟာသီတိ စေ? နဠေရုယက္ခဿ ပီတိသဉ္ဇနနတ္ထံ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဘိက္ခာဝသေန အကိလမနတ္ထံ, ဝေရဉ္ဇဗြာဟ္မဏဿ ပသာဒသဉ္ဇနနတ္ထံ, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ အာနုဘာဝဒီပနဋ္ဌာနဘူတတ္တာ, သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝိနယပညတ္တိယာစနဟေတုဘူတပရိဝိတက္ကနဋ္ဌာနဘူတတ္တာ စ။ တေသု ပစ္ဆိမံ ဗလဝကာရဏံ, တေန ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ “တေန သမယေနာတိ ယေန ကာလေန အာယသ္မတော။ပေ.။ တေန ကာလေနာ”တိ။ ပုရိမေသု စတူသု အသင်္ဂဟကာရဏေသု ပဌမေန ဘဂဝါ မေတ္တာဘာဝနာဒိနာ အမနုဿာနံ စိတ္တသံရက္ခဏေန ဘိက္ခူနံ အာဒရံ ဇနေတိ။ ဒုတိယေန ပရိသာဝစရေန ဘိက္ခုနာ ဧဝံ ပရိသာ သင်္ဂဟေတဗ္ဗာ, ဧဝံ အပ္ပိစ္ဆေန သန္တုဋ္ဌေန စ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ တတိယေန ပစ္စယေ နိရပေက္ခေန ကုလာနုဂ္ဂဟော ကာတဗ္ဗောတိ။ စတုတ္ထေန ဧဝံ မဟာနုဘာဝေနာပိ ပစ္စယတ္ထံ န လောလုပ္ပံ ကာတဗ္ဗံ, ကေဝလံ ပရဒတ္တုပဇီဝိနာ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ “တေနာတိအာဒိပါဌဿ။ပေ.။ ဝိနယဿတ္ထဝဏ္ဏန”န္တိ ဝစနတော အညော တေနာတိအာဒိပါဌော, အညော ဝိနယော အာပဇ္ဇတိ။

“တေနာတိအာဒိပါဌမှာ, ကော အညော ဝိနယော ဣဓ။

တဿတ္ထံ ဒဿယန္တောဝ၊ ကရေ ဝိနယဝဏ္ဏန”န္တိ။ –

စေ? နနု ဝုတ္တံ ပုဗ္ဗေဝ “ဣဒဉှိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အတ္တပစ္စက္ခဝစနံ န ဟောတီ”တိအာဒိ, တသ္မာ ဥပာလိတ္ထေရေန ဝုတ္တဿ တေနာတိအာဒိပါဌဿ အတ္ထံ နာနပ္ပကာရတော ဒဿယန္တော ကရိဿာမိ ဝိနယဿ ဘဂဝတော အတ္တပစ္စက္ခဝစနဘူတဿ အတ္ထဝဏ္ဏနန္တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယဒိ ဧဝံ “တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝတ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတီ”တိ ဧဝမာဒိဝစနပဋိမဏ္ဍိတနိဒါနံ ဝိနယပိဋကံ ကေန ဓာရိတ”န္တိအာဒိဝစနံ ဝိရုဇ္ဈတိ “တေန သမယေနာ”တိအာဒိဝစနဿ ဝိနယပိဋကပရိယာပန္နဘာဝဒီပနတောတိ စေ? န, အညတ္ထေပိ တဗ္ဗောဟာရသိဒ္ဓိတော “နာနာဝိဓေတိတ္တိကမ္မပဋိမဏ္ဍိတဝသနော ပုရိသော”တိအာဒီသု ဝိယ။ ဝိနယဿာဒိဘာဝေန သင်္ဂီတိကာရကေဟိ အနုညာတတ္တာ ဝိနယပရိယာပန္နတာပိ ယုဇ္ဇတိ တဿ ဝစနဿ။ ဧတ္ထာဟ – ယထာ သုတ္တန္တေ “ဧကံ သမယ”န္တိ စ, အဘိဓမ္မေ စ “ယသ္မိံ သမယေ”တိ အနိယမတော ဝုတ္တံ, တထာ အဝတွာ ကသ္မာ “တေန သမယေနာ”တိ ပဌမံ တံနိဒ္ဒေသောဝ ကသ္မာ ဝုတ္တောတိ? ဝုစ္စတေ – တဿ တဿ သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယဿ, ယဿ တ သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတုဘူတဿ သမယဿ ဟေတု ဘဂဝတ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသိ, တဿ စ သမယဿ အတီတဿ တေသံ သင်္ဂီတိကာရကာနံ ဝသီနံ သုဝိဒိတတ္တာ။ ကထံ? “ယေ တေ ဘိက္ခူ အပ္ပိစ္ဆာ တေ ဥဇ္ဈာယန္တီ”တိအာဒိဝစနတော, “အထ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသု”န္တိ စ “အထ ခေါ ဘဂဝတ ဧတသ္မိံ နိဒါနေ သန္နိပါတာပေတွာ”တိ စ “ဘိက္ခူနံ တဒနုစ္ဆဝိကံ တဒနု။ပေ။ ဒသ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယာ”တိ စ “ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ သိက္ခာပဒံ ဥဒ္ဒိသေယျာထာ”တိ စ ခန္ဓကေသု စ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇ”န္တိအာဒိဝိနယကမ္မဿ ဝစနတော ယော သော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော, တဿ တဿ ဝိနယကမ္မဿ သော ပညတ္တိသမယော စ သုဝိဒိတော တေသံ ပဉ္စသတာနံ ဓမ္မဓရာနံ ဘိက္ခူနံ, နာယံ နယော သုတ္တန္တာဘိဓမ္မေသု သမ္ဘဝတိ။ တသ္မာ သုဝိဒိတတ္တာ တေန သမယေန ဟေတုဘူတေန ဝိဟရတီတိ ဝိဟရတိပဒေန ကေသမ္ဗန္ဓတ္တာ စ ပဌမံ ယံနိဒ္ဒေသာဒိနော အသမ္ဘဝတော စ ဝိနယပိဋကေ တံနိဒ္ဒေသောဝ ပဌမံ ဝုတ္တော။ ကထံ? ဧတ္ထ “ယေန ခေါ ပန သမယေန ဝေသာလိယာ အဝိဒူရေ ကလန္ဒကမော နာမ ဟောတီ”တိ တ “ယေန ခေါ ပန သမယေန ဝေသာလီ။ပေ။ ဟောတီ”တိ တ အသမ္ဘဝတော ယံနိဒ္ဒေသေန အဝတွာ တံနိဒ္ဒေသဿေဝ သမ္ဘဝတော **“တေန ခေါ ပန သမယေန။ပေ။ ကလန္ဒကမော နာမ ဟောတီ”**တိ ဝုတ္တန္တိ, ကေဝလံ သုဝိဒိတတ္တာ တ။ **အနိယမနိဒ္ဒေသဝစန** န္တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ယထာဝုတ္တနယေန နိယမနိဒ္ဒေသဝစနမေဝေတံ တံနိဒ္ဒေသတ္တာ, တထာပိ သမ္ပတိကာလဝသေန တဒိတရေသံ ဘိက္ခူနံ အဝိဒိတတ္တာ “အနိယမနိဒ္ဒေသဝစန”န္တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ “အယဉှိ သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ ဝိနယေ ယုတ္တီ”တိ, တံ တဗ္ဗဟုလေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယဒိ သဗ္ဗံ တေနာတိ ပဒံ အနိယမနိဒ္ဒေသဝစနံ ဘဝေယျ, တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာပဒန္တိ ဧတ္ထ ဣဒမ္ပိ ပုဗ္ဗေ သိဒ္ဓတ္ထံ တေနာတိ ပဒံ အနိယမနိဒ္ဒေသဝစနံ ဘဝေယျ။ “တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝတ ဥရုဝေလာယံ ဝိဟရတီ”တိအာဒီသု ဝုတ္တံ တေနာတိ ပဒဉ္စ အနိယမနိဒ္ဒေသဝစနံ ဘဝေယျ, န စ ဟောတိ, တသ္မာ ယေသံ တေန တံနိဒ္ဒေသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္ထော အဝိဒိတော, တေသံ ဝသေနာဟ “အနိယမနိဒ္ဒေသဝစနမေတ”န္တိ။ အထ တ တတော ပဌမံ တဒတ္ထာဒဿနတော ပစ္ဆာပိ တံသမ္ဗန္ဓေန ယံနိဒ္ဒေသဒဿနတော စ “အနိယမနိဒ္ဒေသဝစနမေတ”န္တိ ဝုတ္တံ။
အထ တ ပုဗ္ဗဏှာဒီသု အယံ နာမာတိ အနိယမေတွာ ကာလပရိဒီပနဿ သမယသဒ္ဒဿ ဥပပဒဘာဝေနပိ ဧဝံ ဝတ္တုမရဟတိ “ယဒိဒံ အနိယမနိဒ္ဒေသဝစန”န္တိ။ အထ တ “တေနာ”တိ ဝုတ္တေ တေန ဃဋေန ပဋေနာတိ သဗ္ဗတ္ထပ္ပသင်္ဂနိတရဏတ္ထံ နိယမံ ကရောတိ “သမယေနာ”တိ။ ကေန ပန သမယေန? ပရဘာဂေ အတ္ထတော သိဒ္ဓေန သာရိပုတ္တဿ ပရိဝိတက္ကသမယေန။ ဧတ္ထာဟ – ဝိတက္ကသမယော စေ ဣဓာဓိပ္ပေတော, “ပရတော ဣဓ ပန ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ ယော ဟိ သော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ ဒုဗ္ဗိညေယျော, တေန သမယေန ဟေတုဘူတေန ကရဏဘူတေန စာ”တိအာဒိဝစနံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ? န, ဗာဟုလ္လေန ဝုတ္တတ္တာ။ သုတ္တန္တာဘိဓမ္မေသု ဝိယ အဝတွာ ဣဓ ဝိနယပိဋကေ ကရဏဝစနေန ကသ္မာ နိဒ္ဒေသောတိ ဟိ စောဒနာ။ တသ္မာ တဿ သာ ဝိဿဇ္ဇနေ ဗာဟုလ္လေန ကရဏဝစနပ္ပယောဇနံ ဝတ္တုကာမော အာစရိယော အာဟ “ယော သော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော”တိအာဒိ။ န သမ္ပတိ ဝုစ္စမာနဿေဝ ကရဏဝစနဿ ပယောဇနံ ဝတ္တုကာမော, ဣမဿ ပန ဟေတုအတ္ထောဝ သမ္ဘဝတိ, န ကရဏတ္ထော, တသ္မာ အာဟ **“အပရဘာဂေ အတ္ထတော သိဒ္ဓေနာ”** တိအာဒိ။ **သမယဉ္စာ**တိ အာဂမနပစ္စယသမတယံ တဒနုရူပကာလဉ္စ ဥပာအယာတိ အတ္ထော။ ပစ္စယသာမဂ္ဂိဉ္စ အာဂမနကာလဉ္စ လဘိတွာ ဇာနိဿာမာတိ အဓိပ္ပာယော။

တ္တောဟ – ယထာ “ဧကောဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ခဏော သမယော စာ”တိ ဧတ္ထ ခဏသမယာနံ ဧကော အတ္ထော,
တထာ ကာလဉ္စ သမယဉ္စ ဥပါဒါယာတိ ကာလသမယာနံ ဧကော အတ္ထော သိယာ, အပိစ အာဂမနပစ္စယသမဝါယော
စေတ္ထ သမယော ကာလဿာပိ အာဂမနပစ္စယတ္တာ သမယဂ္ဂဟဏေနေဝ သော ဂဟိတောတိ ဝိသုံ ကာလော ကိမတ္
ထံ ဂဟိတောတိ စ? ဝုစ္စတေ – အပ္ပေဝ နာမ သွေပိတိ ကာလဿ ပဌမံ နိယမိတတ္တာ န သမယော ကာလတ္ထော ။
တသ္မိံ သွေဝတိ နိယမိတကာလေ ဣတရေသံ အာဂမနပစ္စယာနံ သမဝါယံ ပဋိစ္စ ဥပသင်္ကမေယျာမ ယထာနိယမိတကာ
လေပိ ပုဗ္ဗဏှဟာဒိပ္ပဘေဒံ ယထာဝုတ္တသမဝါယာနုရူပံ ကာလဉ္စ ဥပါဒါယာတိ သွေဝတိ ပရိစ္ဆိန္နဒိဝသေ ပုဗ္ဗဏှ
ဟာဒိကာလနိယတဘာဝံ ဒဿေတိ, တသ္မာ ကာလသမယာနံ န ဧကတ္ထတ္တာ ကာလဿ ဝိသုံ ဂဟဏမ္ပိ သာတ္ထ
ကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ခဏေ ခဏေ တွံ ဘိက္ခု ဇာယသိ စ ဇီယသိ စ မီယသိ စေတိ ဘိက္ခုနိယာ သန္တိကေ အဘိက္ခ
ဏံ ဂစ္ဆတီတိ (ပါစိ. ၁၉၈) စ ခဏေ ခဏေ ဘာသတိ သတ္ထုသာသနန္တိ စ ခဏသဒ္ဒော အနေကတ္ထော, တထာ
သမယသဒ္ဒော စ, တသ္မာ ဧကမေကေန နိယမေန္တော **“ဧကောဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ခဏော စ သမယော စာ”** တိ အာဟ။
ခဏသမယာနံ အတ္ထော ဧကတ္ထော ယုဇ္ဇတိ ခဏော ဩကာသလာဘော, အဋ္ဌက္ခဏဝဇ္ဇိတော နဝမော ခဏောတိ အ
တ္ထော။ အတ္တနော အတ္တနော ဥစ္ဆေဒါဒယော ဒိဋ္ဌိဂတသင်္ခါတေ သမယေ ဧတ္ထ ပဝဒန္တီတိ **သမယပ္ပဝါဒကော** ။ သွ
ဝေဝ တိန္ဒုကာစီရသင်္ခါတာယ တိမ္ဗရုရုက္ခပန္တိယာ ပရိက္ခိတ္တတ္တာ **တိန္ဒုကာစီရံ** ။ **ဧကသာလကေ**တိ ဧကော သာ
လရုက္ခော။ “ကုဋိကာ”တိပိ ဝဒန္တိ။ **အတ္တာဘိသမယာ** တိ အတ္တနော ဟိတပဋိလာဘာ။ **ဓီရောတိ** စ **ပဏ္ဍိတော** ဝုစ္စတိ,
နာညော။ **သမ္မာ မာနာဘိသမယာ**တိ သုဋ္ဌု မာနဿ ပဟာနေန, သမုစ္ဆေဒဝသေန သုဋ္ဌု မာနပ္ပဟာနေနာတိ အတ္ထော။
ဒုက္ခဿ ပီဠနဋ္ဌော တိအာဒီသု “စတုန္နံ သစ္စာနံ စတူဟိ အာကာရေဟိ ပဋိဝေဓော”တိအာဒီသု ခန္ဓပဉ္စကသင်္ခါတဿ
ဒုက္ခဿ ဒုက္ခာကာရတာယဋ္ဌော။ **သင်္ခတဋ္ဌော** ကာရဏုပ္ပတ္တိအတ္ထော, ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ **သန္တာပဋ္ဌော** ။ သု
ခါယ ဝေဒနာယ **ဝိပရိဏာမဋ္ဌော** ။ ပီဠနဋ္ဌာဒိကော **အဘိသမယဋ္ဌော** တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဂဗ္ဘောက္ကန္တိသမ
ယော**တိအာဒီသုပိ ပထဝီကမ္ပနအာလောကဟေတုဘာဝါဒီဟိ ဒေဝမနုဿေသု ပါကဋော။ **ဒုက္ကရကာရိကသမယော** ပိ
ကာဋ္ဌော သမဏော ဂေါတမော န ကာဋ္ဌောတိအာဒိနာ ပါကဋော။ သတ္တသတ္တာဟာနိ စ အညာနိ စ **ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရသမ
ယော**။

အစ္စန္တမေဝ တံ သမယ န္တိ အာရဗ္ဘတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပတ္တသန္နိဋ္ဌာနာ, တာဝ အစ္စန္တသမ္ပယောဂေန
တသ္မိံ သမယေ။ **ကရုဏာဝိဟာရေန ဝိဟာသီ**တိ ကရုဏာကိစ္စဝိဟာရေန တသ္မိံ သမယေ ဝိဟာသီတိ အတ္ထော။ တံ သမ
ယဉှိ ကရုဏာကိစ္စသမယံ။ ဉာဏကိစ္စံ ကရုဏာကိစ္စန္တိ ဒွေဝ ဘဂဝတော ကိစ္စာနိ, အဘိသမ္ဗောဓိ **ဉာဏကိစ္စံ,** မဟာ
ကရုဏာသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝေနေယျသတ္တာဝလောကနံ ကတွာ တဒနုရူပကရဏံ **ကရုဏာကိစ္စံ** ။ “သန္နိ
ပတိတာနံ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ကရဏီယ”န္တိ (မ. နိ. ၁.၂၇၃; ဥဒါ. ၁၂, ၂၈) ဟိ ဝုတ္တံ, တံ ဘဂဝတပိ ကရောတိယေဝ။
အထ ဝါ အာဂန္တုကေဟိ ဘိက္ခူဟိ အာဒိသမာယောဂဉ္စ။ တတ္ထ ကရုဏာကိစ္စံ ဝိဟာရံ ဒဿေန္တော “ကရုဏာဝိဟာ
ရေန ဝိဟာသီ”တိ အာဟ။ **အဓိကရဏဉှိ ကာလတ္ထော** တိ ဧတ္ထ **ဟိ**-ကာရော ကာရဏတ္ထော။ တတ္ထ ဟိ အဘိဓမ္
မေ ကာလသမူဟခဏသမဝါယဟေတုသင်္ခါတဝသေန ပဉ္စဝိဓော သမယဋ္ဌော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကာလသမူဟဋ္ဌော သမယော
ကထံ အဓိကရဏံ ဟောတိ? အဓိကရဏမုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ ပုဗ္ဗဏှေ ဇာတောတိ ယထာ, ဧဝံ ကာလဋ္ဌော သမယသဒ္ဒော
ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကထံ ရာသဋ္ဌော? ယဝရာသိမှိ ဇာတောတိ ယထာ။ တသ္မာ ယသ္မိံ ကာလေ ပုဉ္ဇေ ဝါ စိတ္တံ သမုပ္ပန္နံ,
တသ္မိံ ကာလေ ပုဉ္ဇေ ဝါ ဖဿာဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဓိကရဏဉှီ**တိ ဧတ္ထ အဘိဓမ္မေ နိဒ္ဒိ
ဋ္ဌံ အဓိကရဏံ ကာလဋ္ဌော သမူဟဋ္ဌော စ ဟောတိ, “ယသ္မိံ သမယေ”တိ ဝုတ္တံ အဓိကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌ
ဗ္ဗံ။ ဣဒါနိ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏဉ္စ ဒဿေန္တော **“တတ္ထ ဝုတ္တာန”** မိစ္စာဒိမာဟ။ တတ္ထ အဘိဓမ္မေ ဝုတ္တာ
နံ ဘာဝေါ နာမ ကိန္တိ? ဥပ္ပတ္တိ ဝိဇ္ဇမာနတာ, သာ တေသံ တတ္ထ ဝုတ္တာနံ ဖဿာဒိဓမ္မာနံ, သာ ပန သမယဿ
ဘာဝေန ဘာဝေါ လက္ခီယတိ ဉာယတိ, တသ္မာ တတ္ထ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ **ခဏော** နာမ အဋ္ဌက္ခဏဝိနိမုတ္တော နဝမော ခဏော, တသ္မိံ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **သမဝါယော** နာမ စက္ခုန္
ဒြိယာဒိကာရဏသာမဂ္ဂီ, တသ္မိံ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဟေတု** နာမ ရူပာဒိအာရမ္မဏံ။ တသ္မာ တသ္မိံ ခဏကာရဏသမဝါ
ယဟေတုမှိ သတိ တေသံ ဖဿာဒီနံ ဘာဝေါ ဝိဇ္ဇမာနတာ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣဓ ပန ဟေတုအတ္ထော
ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတီ**တိ ဧတ္ထ အတ္ထဒွယမေကဿ သမ္ဘဝတီတိ ဣဓ ဝိနယေ ဝုတ္တဿ သမယသဒ္ဒ
ဿ ကတ္တုကရဏတ္ထေ တတိယာ ဟေတုမှိ စ ဣတ္ထမ္ဘူတတ္တာ။ **သော ဒုဗ္ဗိညေယျော** တိ “တထာဂတောဝ
တတ္ထ ကာလံ ဇာနိဿတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေန သမယေနာတိ တဿ သမယဿ ကာရဏာ

‘‘အနေ္နေန ဝသတိ ဝိဇ္ဇာယ ဝသတီ’’တိ ယထာ, အနွံ့ တ ဝိဇ္ဇံ တ လဘာမီတိ တဒတ္ထံ ဝသတီတ္ယတ္ထော။ ဇဝံ ‘‘တေန သမယေန ဝိဟရတီ’’တိ ဝုတ္တေ ဟေတုဝတ္တေ တတိယာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တသ္မာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ သမယဉ္စ ဝီတိက္ကမဉ္စ ဩလောကယမာနော တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတိယဟာရာဇိကာဒီသု ‘‘ကူဋ္ဌာမဟံ, ဘိက္ခဝေ, အဒ္ဓမာသံ , ပဋိသလ္လီယိတု’’န္တိ (ဟရာ. ၁၆၂) ဧဝမာဒီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တသ္မာ ဒုတိယာ ကာလဒ္ဓာနေ အစ္စန္တသံယောဂေတိ ဒုတိယာတ္ထ သမ္ဘဝတိ ‘‘မာသမဓီတေ ဒိဝသမဓီတေ’’တိ ယထာ။ ဣမ ပန ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတီတိ ဧတ္တ ယသ္သ ကရဏဝစနသ္သ ဟေတုအတ္ထော သမ္ဘဝတိ, တေန သမယေန ဟေတုဘူတေန တံ တံ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမသင္ခာတံ ဝီတိက္ကမသမယသင္ခာတံ တ သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတုဉ္စ အပေက္ခမာနော ဘဂဝတ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသိ။ ယသ္သ ကရဏတ္ထော သမ္ဘဝတိ, တေန ကရဏဘူတေန သမယေန သမ္ဗတ္တေန သိက္ခာပဒါနိ ပညာပယန္တော ဘဂဝတ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဂဏ္ဌိပဒေ ပန ‘‘သုဒိန္နာဒီနံ ဝီတိက္ကမော ကာရဏံ နာမ, တသ္သ နိယမဘူတော ကာလော ပန ကရဏမေဝ တံ ကာလံ အနတိက္ကမိတ္ဝာတဝ သိက္ခာပဒသ္သ ပညပေတဗ္ဗတ္တာ’’တိ ဝုတ္တံ, တံ နိဒ္ဒေသံ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ ‘‘ဣဒံ ကရဏံ ပုဗ္ဗ ဘာဂတ္တာ ပဌမံ ဝတ္တဗ္ဗမ္ပိ ပစ္ဆာ ဝုတ္တ’’န္တိ, တံ ဒုဝုတ္တံ။ ဟေတုအတ္ထတော ဟိ ယထာ ပစ္ဆာ ကရဏတ္ထော ယောဇိယမာနော အနုက္ကမေနေဝ ယောဂံ ဂစ္ဆတိ, တထာ စ ယောဇိတော။ ယံ ပန အဋ္ဌကထာစရိယော ပစ္ဆာ ဝုတ္တံ ဣဒံ ကရဏတ္ထံ ပဌမံ ယောဇေတ္ဝာ ပဌမံ ဝုတ္တံ ဟေတုအတ္ထံ ပစ္ဆာ ယောဇေသိ, တံ ယောဇနာသုခတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ **အာစရိယေန** လိခိတံ။ ဣတော ပဋ္ဌာယ ယတ္ထ ယတ္ထ ‘‘အာစရိယေန လိခိတ’’န္တိ တ ‘‘အာစရိယသ္သ တက္ကော’’တိ တ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ တတ္ထ အာစရိယော နာမ **အာနန္ဒာစရိယော** ကလသပုရတာသီတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ တေ့ ထာဟ – ယထာ သုတ္တန္တေ ‘‘ဧကံ သမယံ ဘဂဝတ’’တိ ဝုစ္စတိ, တထာ ‘‘တေန သမယေန ဘဂဝတ ဝေရဉ္ဇာယ’’န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, အထ သဝေဝစနံ ဝတ္တုကာမော ထေရော, တထာဂတော သုဂတောတိအာဒီနိပိ ဝတ္တဗ္ဗာနိ, အထ ဣမသ္သေဝ ပဒဒ္ဝယသ္သ ဂဟဏေ ကိဉ္စိ ပယောဇနံ အတ္ထိ, တံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? ဝုစ္စတေ – ကေသဉ္စိ ဗုဒ္ဓသ္သ ဘဂဝတော ပရမဂမ္ဘီရံ အဇ္ဈာသယက္ကမံ အဇာနတံ ‘‘အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ အနာဒီနဝဒဿော။ပေ။ အဘိဝိညာပေသီ’’တိအာဒိကံ (ဟရာ. ၃၆) ‘‘အထ ခော ဘဂဝတ အာယသ္မန္တံ သုဒိန္နံ ပဋိပုစ္ဆိ’’တိအာဒိကဉ္စ (ဟရာ. ၃၉) ‘‘သာဒိယိ တ္ဝံ ဘိက္ခုုတိ။ နာဟံ ဘဂဝတ သာဒိယိ’’န္တိအာဒိကဉ္စ (ဟရာ. ၇၂) တထာ ပုရာဏတေဟာရိကံ ဘိက္ခုံ ပုစ္ဆိတ္ဝတ တေန ဝုတ္တပရိစ္ဆေဒေန ဒုတိယဟာရာဇိကပညာပနဉ္စ ဒေဝဒတ္တသ္သ ပဗ္ဗဇ္ဇာနုဇာနနဉ္စာတိ ဧဝမာဒိကံ ဝိနယပရိယတ္တိံ ဒိသ္ဝတ ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓ တံ ပဋိစ္စ သင်္ကာ သမ္ဘဝေယ္ယ, ‘‘တထာ ကိံ ပန တုယ္ဟံ ဆဝသ္သ ခေဠာသကသ္သာ’’တိ (စူဠဝ. ၃၃၆) ဧဝမာဒိကံ ဖရုသဝစနပဋိသံယုတ္တံ ဝိနယပရိယတ္တိံ နိသ္သာယ ခီဏာသဝတ္တံ ပဋိစ္စ သင်္ကာ သမ္ဘဝေယ္ယ, တဒုဘယသင်္ကာဝိနောဒနတ္ထံ အာယသ္မတာ ဥပာလိတ္ထေရေန ဣဒမေဝ ပဒဒ္ဝယဂ္ဂဟဏံ သဗ္ဗတ္ထ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေတံ ဒီပေတိ – ကာမံ သဗ္ဗညေယ္ယဗုဒ္ဓတ္တာ ဗုဒ္ဓေါယေဝ, ဘဂ္ဂသဗ္ဗဒေါသတ္တာ ဘဂဝတဝ, သော သတ္ထာတိ။ ပရတောပိ ဝုတ္တံ ‘‘ဇာနန္တာပိ တထာဂတာ ပုစ္ဆန္တိ။ပေ။ အနတ္ထသံဟိတေ သေတုဃာတော တထာဂတာန’’န္တိ (ဟရာ. ၁၆)။ သုတ္တန္တေ စ ဝုတ္တံ ‘‘သဏ္ဍေဟနပိ ကေသိ ဝိနေမိ ဖရုသေနပီ’’တိအာဒိ (အ. နိ. ၄.၁၁၁)။

အသာဓာရဏဟေတုမ္ပဟီတိ ဧတ္တ ကုသလမူလာနိ န အကုသလာနံ ကအာစိ မူလာနိ ဟောန္တိ, တထာ အကုသလမူလာနိ ကုသလာနံ, အဗျာကတမူလာနိ န ကအာစိ ကုသလာနန္တိ အယမေဝ နယော လဗ္ဘတိ, ယသ္မာ ကုသလာ ဟေတူ တံသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၀၁ အာဒယော), တသ္မာ ကုသလာနိ ကုသလာနံယေဝတိအာဒိနယော န လဗ္ဘတိ။ ပုစ္ဆိ ဝုစ္စတေ ကုဋ္ဌာ, တေ မန္ဒယတိ နာသယတီတိ **ပုစ္ဆိမန္ဒော။ သတ္တာနံ ဟိတသုခနိပ္ဖာဒနာဓိမုတ္တတ**န္တိ ဧတ္တ သာမညတော ဝုတ္တသတ္တေ ဒ္ဝိဓာ ဘိန္ဒိတ္ဝတ ဒဿေတုံ **‘‘မနုဿာနံ ဥပကာရဗဟုလတ’’**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဗဟုဇနဟိတာယာ**တိ ဗဟုနော ဇနသ္သ ဟိတတ္ထာယ။ ပညာသမ္ပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဟိတူပဒေသကော ဟိ ဘဂဝတ။ **သုခာယာ**တိ သုခတ္ထာယ။ စာဂသမ္ပတ္တိယာ ဥပကာရကသုခသမ္ပဒါယကော ဟိ သော။ မေတ္တာကရုဏာသမ္ပတ္တိယာ လောကာနုကမ္ပာယ မာတာပိတရော ဝိယ။ လောကသ္သ ရက္ခိတဂောပိတာ ဟိ သော။ **ဒေဝမနုဿာန**န္တိ ဧတ္တ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေ ဝေနေယ္ယသတ္တေယေဝ ဂဟေတ္ဝတ တေသံ နိဗ္ဗာနမဂ္ဂဖလာဓိဂမာယ အတ္တနော ဥပ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။ ‘‘အတ္ထာယာ’’တိ ဟိ ဝုတ္တေ ပရမတ္ထတ္ထာယ နိဗ္ဗာနာယ, ‘‘ဟိတာယာ’’တိ ဝုတ္တေ တံသမ္ပာပက မဂ္ဂတ္ထာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, မဂ္ဂတော ဥတ္တရိ ဟိတံ နာမ နတ္ထီတိ။ **သုခာယာ**တိ ဖလသမာပတ္တိသုခတ္ထာယ တတော ဥတ္တရိ သုခာဘာဝတော။ **ဒိဋ္ဌိသီလသင်္ဃာတေနာ** တိ ဧတ္တ သမာဓိ ပညဉ္စ အဂ္ဂဟေတ္ဝတ ဒိဋ္ဌိသီလမတ္တ ဂ္ဂဟဏံ သဗ္ဗသေက္ခာသေက္ခသာမညတ္တာ။ **ကောသမ္ဗကသုတ္တေ** ပိ (မ. နိ. ၁.၄၉၂) ‘‘သီလသာမညဂတော ဝိဟရတိ,

ဒိဋ္ဌိသာမညဂတော ဝိဟရတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဏေန ပညာပိ ဂဟိတာတိ စေ? န, သောတာပန္နာဒီနမ္ပိ ပညာယ ပရိပူရကာရိဘာဝပ္ပသင်္ဂတော, တသ္မာ ဧကလက္ခဏာနမ္ပိ တာသံ ပညာဒိဋ္ဌိနံ အဝတ္ထန္တရဘေဒေ အတ္ထိ ဓိတိသမာဓိန္ဒြိယသမ္မာသမာဓီနံ ဝိယ ။ **အညာသီ**တိ ဧတ္ထ သောတဒ္ဒတရာနုသာရေန ဉာတာ, အတ္ထာ သုတာတိ ဟိ ဝုစ္စန္တိ ''သုတမေတံ, ဘော ဂေါတမ, ဟာပကာ သမာစာရာ ဒိဿန္တိ စေဝ သုယျန္တိ စာ''တိအာဒီသု ဝိယ။ ''ဘိက္ခု ခော, ဥပာလိ , သင်္ဃံ ဘိန္ဒတီ''တိအာဒီသု (စူဠဝ. ၃၅၄) ဝိယ **အဝဓာရဏတ္ထေ** တာ။ ဝေရဉ္ဇာယံ **ဘဝတေ** ဝိဇ္ဇမာနော။ **ဣတ္ထမ္ဘူတာသွသ** ဇေံ ဘူတဿ။ ကထံ ဘူတဿ? သက္ကပုတ္တဿ သက္ကကုလာ ပဗ္ဗဇိတဿ, ဇေံ ဟုတ္တာ ဋ္ဌိတဿ ကိတ္တိသဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတောတိ အဘိသဒ္ဒေန ယောဂေ ဥပယောဂဝစနာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

ကာမုပာဒာနပစ္စယာ ဧဝ မေတ္တံ ဘာဝေတိ, ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တတီတိ ဣမိနာ ကာမုပာဒာနဟေတု ကမ္မံ ကတ္တာ ကာမဘဝေ ဧဝ နိဗ္ဗတ္တတီတိတဒီနံ တဒေ ပဋိက္ခိတ္တောတိ ဝဒန္တိ, ''ဗြဟ္မလောကေ ပဏီတာ ကာမာ''တိ သုတ္တာ, ကပ္ပေတွာ တ ပဏ္ဍာ ''တတ္ထ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိဿာမီ''တိ ကာမုပာဒာနပစ္စယာ တဒုပဂံ ကရောတီတိ ဗြဟ္မလောကေပိ ကာမနီယဋ္ဌေန ကာမာ, ''တဒာရမ္မဏာ တဏှာ ကာမုပာဒာနန္တိ ဝုတ္တာ''တိ စ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ကမ္မဥ္စ စက္ခုဿ ဇနကကာရဏံ, ကမ္မဿ မူလကာရဏံ တဏှာ, တသ္မာ န မူလကာရဏံ ဟောတိ ဇနကံ။ ရူပတဏှာဒယော ဒုက္ခသစ္စံ ခန္ဓပရိယာပန္နတ္တာ, ''ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ, တမ္ပိ ဒုက္ခ''န္တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၈၇; မ. နိ. ၁.၁၃၁; ဝိဘ. ၁၉၀) ဝစနတော စ။ **တဿ မူလကာရဏဘာဝေန သမုဋ္ဌာပိကာ** တိ တဿ ကာရဏဘူတဿ ဣမဿ ခန္ဓပဉ္စကဿ သမုဋ္ဌာပိကာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ''အာသဝသမုဒယာ အဝိဇ္ဇာသမုဒယော''တိ (မ. နိ. ၁.၁၀၃) ဝစနတော တဿ ဧဝ ကာရဏန္တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ အပိစ ''ရူပါဒိ ဝိယ တဏှာပိ တဏှာယ ဥပ္ပတ္တိပ္ပဟာနဋ္ဌာန''န္တိ ဝစနတော ရူပါဒိ ဝိယ တဏှာပိ ဒုက္ခသစ္စံ ကတံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ''ရူပတဏှာ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, ဧတ္ထေသာ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၄၀၀; ဝိဘ. ၂၀၃) စ ''ဧတ္ထေသာ တဏှာ ပဟီယမာနာ ပဟီယတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၄၀၁; မ. နိ. ၁.၁၃၄) စ။ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ''သင်္ခါရေန ပန ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကံ ဒုက္ခဥ္စေဝ အရိယသစ္စဥ္စ အညတြ တဏှာယာ''တိ ဝစနတော ဣဓ ရူပတဏှာဒယော ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န, အညမညာသင်္ကရဘာဝေန ဒဿေတုံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တတ္တာ။ ယဒိ တဏှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓပရိယာပန္နာ န ဘဝေယျ, **သစ္စဝိဘင်္ဂေ** ''တတ္ထ ကတမေ သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။ သေယျထိဒံ, ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော ..ပေ.။ ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော''တိ (ဝိဘ. ၂၀၂) ဧတ္ထ ''ဌပေတွာ တဏှံ သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ, န စ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဒုက္ခသစ္စပရိယာပန္နာ တဏှာတိ စေ? န, ဟေတုဖလသင်္ကရဒေါသပ္ပသင်္ဂတော။ န သင်္ကရဒေါသောတိ စေ? သစ္စဝိဘင်္ဂဟဋ္ဌိယဥပ္ပတ္တိ ပဥ္စဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ သမုဒယသစ္စံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။

ကထံ? တဏှာတိ ဧကော တရော, တဏှာ စ အဝသေသာ စ ကိလေသာတိ ဒုတိယော, တဏှာ စ အဝသေသာ စ ကိလေသာ အဝသေသာ စ အကုသလာ ဓမ္မာတိ တတိယော, တဏှာ စ အဝသေသာ စ ကိလေသာ အဝသေသာ စ အကုသလာ ဓမ္မာ တီဏိ စ ကုသလမူလာနိ သာသဝာနီတိ စတုတ္ထော, တဏှာ စ အဝသေသာ စ ကိလေသာ အဝသေသာ စ အကုသလာ ဓမ္မာ တီဏိ စ ကုသလမူလာနိ သာသဝာနိ အဝသေသာ စ သာသဝာ ကုသလာ ဓမ္မာတိ ပဉ္စမော တရောတိ။ အာမ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ, တထာပိ အဘိဓမ္မဘာဇနီယေယေဝ, န အညသ္မိံ, သော စ နယော အရိယသစ္စနိဒ္ဒေသေ န လဗ္ဘတိ။ တထာ ဟိ တတ္ထ ''စတ္တာရိ သစ္စာနိ''စ္စေဝ ဝုတ္တံ, သုတ္တန္တဘာဇနီယပဥှာပုစ္ဆကေသု ဝိယ ''စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနီ''တိ န ဝုတ္တံ, တသ္မာ သုတ္တန္တဘာဇနီယောဝ ပမာဏံ တတ္ထ စ တဏှာယ ဝုတ္တတ္တာ။ ယထာဟ ''တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခသမုဒယံ အရိယသစ္စံ, ယာယံ တဏှာ ပောနောဘဝိကာ။ပေ.။ သေယျထိဒံ, ကာမတဏှာ''တိအာဒိ (ဝိဘ. ၂၀၃)။ ''ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခ''န္တိ (သံ. နိ. ၃.၁၅) ဣမိနာ ပရိယာယေန ဝုတ္တတ္တာ တတ္ထ ဝုတ္တမ္ပိ ပမာဏမေဝ။ ''ပဋ္ဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ပထဝီကသိဏ''န္တိ (ဓ. သ. ၁၈၆ အာဒယော) ဝစနတော ''ကသိဏာနီ''တိ ဈာနာနိ ဝုတ္တာနိ။ ကေစိ ''ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တပဋိဘာဂနိမိတ္တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ ''ဒ္ဝတ္တိံသာကာရာပိ ပဏ္ဏတ္တိံ ဝိသ္သဇ္ဇေတွာ ပဋိကူလာတိ သတိ ပဋ္ဌပေတဗ္ဗာ''တိ ဝစနတော သတိဂေါစရာ ရူပါဒယော စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သန္ဒာဟိရောတ္တပ္ပဗာဟုသစ္စဝီရိယာရမ္ဘောပဋ္ဌိတသတိသမ္ပဇညတာတိ ဣမေ **သတ္တ သဒ္ဓမ္မာ** နာမ။ **သဘာဝတော**တိ ဒုက္ခတော။ **န စဝတီ**တိ ဒေဝေ သန္ဓာယ။ **ဉာတေယျ** န္တိ ဉာတဗ္ဗံ။ **ဒဋ္ဌေယျ** န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ တ ပန ''နာပဟံ ဂမနေန လောကဿ အန္တံ ဉာတေယျ''န္တိ ဝဒါမီတိ အတ္ထော။ **လောကန္တိ** ခန္ဓလောကံ။ **ဂမနေန န ပတ္တဗ္ဗော**တိ သရီရဂမနေန, အဂတိဂမနေန တ န ပတ္တဗ္ဗော, အရိယဂမနေန လောကန္တံ ပတ္တဝာ ဒုက္ခာ အတ္ထိ ပမော

စနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သမိတာဝီ**တိ သမိတကိလေသော။ **အာဟာရဋ္ဌိတိကာ** တိ ပစ္စယဋ္ဌိတိကာ။ ယေ ကေစိ ပစ္စယဋ္ဌိတိကာ, သဗ္ဗေ တေ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန ဧကော လောကောတိ အဓိပ္ပာယော။ သင္ခါရာ ဟိ သကသကပစ္စယာယတ္တတာယ သတ္တာ ဝိသတ္တာ သတ္တာ နာမ။ **ပရိဟရန္တီ** ပရိစရန္တိ။ **ဒိသာ**တိ ဥပယောဂဗဟုဝစနံ။ **ဘန္တိ** ပဋိဘန္တိ။ ကေ တေ? တေယေဝ ဝိရောစမာနာ ပဘဿရာ စန္ဒိမသူရိယာ။ **အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ** သင္ခါရာဝ။ **"သိနေရုဿ သမန္တတော"**တိ ဝစနတော ယုဂန္ဓရာဒယော သိနေရုံ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ ဌိတာတိ ဝဒန္တိ။ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ အစ္စုဂ္ဂတော လောကဓာတု အယံ။ **"မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော"**တိ ဝဒန္တိ။ အညထာပိ လက္ခဏာဒိဘေဒတော သင္ခါရလောကံ, အာသယာနုသယဘေဒတော သတ္တလောကံ, စက္ကဝာဠာဒိပရိမာဏတော ဩကာသလောကဉ္စ သဗ္ဗထာပိ ဝိဒိတတ္တာ လောကဝိဒူ။

ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ ကာမာဝစရံ ပရိတ္တံ လောကိယံ, တေန သဗ္ဗံ လောကံ ကထံ အဘိဝတိ? အသဒိသာနုဘာဝတ္တာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဝိယ။ တဉ္ဟိ အတ္တနော ဝိသယေ ဘဂဝတော သဗ္ဗညုတညာဏဂတိကံ , လဟုတရပ္ပဝတ္တိ စ ဘဝင္ဂစိတ္တဒ္ဝယာနန္တရံ ဥပ္ပတ္တိတော။ န ကဿစိ ဇဝလဟုတရံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အပိ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ, တဿ ကိရေယ စိတ္တတရော ပဉ္စဒသဘဝင်္ဂနန္တရန္တိ။ **အဂ္ဂိသိခဓူမသိခာ** စ နာက ကိရ သီဟဌဒီပေ။ အတ္တဿ ဒီပကံ ပဒံ **အတ္ထပဒံ** ။ ဧကတ္ထဒီပကံ ပဒံ, သဗ္ဗမေတံ တက္ကန္တိ အတ္တော။ **အဋ္ဌ ဒိသာ** နာမ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာ, သမာပတ္တိယော တ။ သတ္တတဟော သတ္တာတိ နိပာတိတော ယထာ ပိသိတာသော ပိသာစော။ ဥဒကေ မဏ္ဍူကော အဟံ အာသိံ, န ထလေ မဏ္ဍူကော, တရိမတ္တမေဝ ကေစရော, တဿ မေ တဝ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ သီသံ ဒဏ္ဍေန သန္နိရုမ္ဘိတ္ဝာတတိ ဟဠသေသော။ အနာဒရတ္ထေ တ သာမိဝစနံ။ "ဇတ္တကေနပိ ဧဝရူပာ က္လဒ္ဓိ ဘဝိဿတီ"တိ သိတံ ကတ္ဝာ။ **ဝိမောက္ခော** တိ စေတ္ထ မဂ္ဂေ, တဒနန္တရိကံ **ဉာဏံ** နာမ ဖလညာဏံ, တသ္မိံ ခဏေ ဗုဒ္ဓေ နာမ။ **သဗ္ဗဿ ဗုဒ္ဓတ္တာ**တိ ကတ္တရိ။ **ဗောဓေတာ**တိ ဟေတုကတ္တရိ။ သေဋ္ဌတ္ထဒီပကံ ဝစနံ **သေဋ္ဌံ** နာမ, တထာ **ဥတ္တမံ** ။ **သစ္ဆိကာပညတ္တီ**တိ သဗ္ဗဓမ္မာနံ သစ္ဆိကရဏဝသေန သယမ္ဘုတာ ပညတ္တိ, အတ္တနာ ဧဝ တ ဉာတာ သစ္ဆိကတာတိပိ သစ္ဆိကာပညတ္တိ။ **ဘဂီ** ဘဂဝတ စီဝရပိဏ္ဍပာတာဒီနံ။ **ဘဇီ** အရညဝနပတ္တာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ။ **ဘာဂီ** အတ္ထဓမ္မဝိမုတ္တိရသဿ။ ရာဂါဒိကိလေသဂဏ**ဘဂ္ဂမကာသိ** ။ **ဘာဝိတတ္တနော** ဘာဝိတကာယော။ ဘဝဿ အန္တံ နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂကမိဂမေန တံ ဂတောတိ **ဘဝန္တဂော** ။

"လောဘံ , ဘိက္ခဝေ, ဧကံ ဓမ္မံ ပဇဟထာ"တိအာဒိနာ (က္လတိဝု. ၁) နယေန ဧကကာဒိဝသေနာဂတေ ဂဟေတွာ ဝဒတိ။ သံကိလေသတဏှာဒိဋ္ဌိဒုစ္စရိတသံကိလေသဝသေန အနိစ္စဒုက္ခမနတ္တာသုဘေသု နိစ္စန္တိအာဒိ**ဝိပရိယေသာ**။ စီဝရဟေတု တ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပိဏ္ဍပာတ သေနာသနက္လတိဘတဘဝဟေတု တ (အ. နိ. ၄.၉)။ **စေတောခိလာ** သတ္ထရိ ကင်္ခတိ, ဓမ္မေ, သင်္ဃေ, သိက္ခာယ, သဗ္ရဟ္မစာရီသု ကုပိတောတိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၁၉; ဝိဘ. ၉၄၁) အာဂတာ **ပဉ္စ**။ ကာမေ အဝီတရာဂေ ဟောတိ။ပေ။ ကာယေ, ရူပေ, ယာဝဒတ္ထံ ဥဒရာဝဒေဟကံ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ, အညတရံ ဒေဝနိကာယံ ပဏိဓာယ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရတီတိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၂၀; ဝိဘ. ၉၄၁) အာဂတာ **ပဉ္စ ဝိနိဗန္ဓာ** ။ ဝိတဒမူလာနိ ကောဓော ဥပနာဟော မက္ခော ပဠာသော က္လဿာ မစ္ဆရိယံ မာယာ သာဌေယျံ ထမ္ဘော သာရမ္ဘော သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသိတာ အာဓာနဂ္ဂာဟီ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂိတာ (အ. နိ. ၆.၃၆; ဒီ. နိ. ၃.၃၂၅)။ **ဝိဘင်္ဂေ** ပန "ကောဓော မက္ခော က္လဿာ သာဌေယျံ ဟပိစ္ဆတာ သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသိတာ"တိ (ဝိဘ. ၉၄၄) အာဂတံ။ တဏှံ ပဋိစ္စ ပရိယေသနာ, ပရိယေသနံ ပဋိစ္စ လာဘော, လာဘံ ပဋိစ္စ ဝိနိစ္ဆယော, ဇဝံ ဆန္ဒရာဂေ, အဇ္ဈောသာနံ, ပရိဂ္ဂဟော, မစ္ဆရိယံ, အာရက္ခော, အာရက္ခာဓိကရဏံ, ဒဏ္ဍာဒါနသတ္ထာဒါန။ပေ။ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တီတိ (ဒီ. နိ. ၂.၁ဝ၄; ၃.၃၅၉; အ. နိ. ၉.၂၃; ဝိဘ. ၉၆၃) ဝုတ္တာနံ။ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗဓမ္မတဏှာဟာတိ ဆ, တာ ကာမဘဝဝိဘဝတဏှာဝသေနေဝ အဋ္ဌာရသ, တာ ဧဝ အဇ္ဈတ္တိကဿုပ္ပာဒယ အဋ္ဌာရသ, ဗာဟိရဿုပ္ပာဒယ အဋ္ဌာရသာတိ ဆတ္တိံသ, တာ အတီတေ ဆတ္တိံသ, အနာဂတေ ဆတ္တိံသ, ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆတ္တိံသာတိ ဧဝံ **အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာနိ** တိ။ မာရေတီတိ မာရော, ပမာဒေ "ပမာဒေ မစ္စုနော ပဒ"န္တိ (ဓ. ပ. ၂၁) ဝစနတော။ သမ္မာအာဇီဝဝိနာသနတော တ ကိလေသာ ဝုစ္စန္တိ "မာရော"တိ, ဝဓကူပမတ္တာ ခန္ဓာဝ မာရာ။ အဘိသင္ခါရာ ဇာတိဒုက္ခာဘိနိဗ္ဗတ္တာပနတော, ဇာတဿ ဇရာဒိသမ္ဘဝတော စ မာရာ။ ဧကဘဝပရိယာပန္နဇီဝိတမာရဏတော မစ္စု မာရော။ **အဏိမတာ** နာမ ပရမာဏု ဝိယ အဒဿနူပဂမနံ။ **လဃိမတာ** သရီရေန, စိတ္တေန တ သီဃဂမနံ။ **မဟိမတာ** စန္ဒိမသူရိယာဒီနမ္ပိ ဟတ္ထေန ပရာမသနာဒိ။ **ပတ္တိ** နာမ ယထိစ္ဆိတဒေသပ္ပတ္တိ။ ပကာသနတာ, လာဘကဿုတ္တသာခနံ တ **ပာကမ္မံ** ။ ဤသတ္တံ နာမ **သယံဝသိတာ**။ ဝသိတ္တံ နာမ **အပရဝသိတာ**။ **ယတ္ထကာမာဝသာယိတံ** နာမ ယတ္ထိစ္ဆတိ ယဒိစ္ဆတိ ယာဝဒိစ္ဆတိ, တတ္ထ တာဝ တဒတ္ထသာဓ

နံ။ **ပီဠနသင်္ခတသန္တာပဝိပရိဏာမဋ္ဌေန တ ဒုက္ခမရိယသစ္စ** န္တိအာဒိမ္ပိ ကြာဒံ စောဒနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ အတ္ထဝိသ္ဇနံ – ဒုက္ခာဒီနံ အညေပိ ရူပတဏှာဟာဒယော အတ္ထာ အတ္ထိ, အထ ကသ္မာ စတ္တာရောဧဝ ဝုတ္တာတိ စေ? အညသစ္စဒ သ္သနဝသေန အာဝိဘာဝတော။

"တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခေဉာဏံ, ဒုက္ခံ အာရဗ္ဘ ယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပညာ"တိအာဒိနာပိ (ဝိဘ. ၇၉၄) နယေန ဧကေက သစ္စာရမ္မဏဝသေနာပိ သစ္စဉာဏံ ဝုတ္တံ။ "ယော, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ ပဿတိ, ဒုက္ခသမုဒယမ္ပိ သော ပဿတီ"တိ အာဒိနာ (သံ. နိ. ၅.၁၁၀၀) နယေန ဧကံ သစ္စံ အာရမ္မဏံ ကတွာ သေသေသု ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေနာပိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယဒာ ဧကေကံ သစ္စံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, တဒာ သမုဒယဒဿနေန တာဝ သဘာဝတော **ပီဠနလက္ခဏမ္ပိ** ဒုက္ခ ဿ ယသ္မာ တံ အာယူဟနလက္ခဏေန သမုဒယေန အာယူဟိတံ သင်္ခတံ, တသ္မာဿ သော **သင်္ခတဋ္ဌော** အာဝိ ဘဝတိ။ ယသ္မာ ပန မဂ္ဂေ ကိလေသသန္တာပဟရော သုသီတလော, တသ္မာဿ မဂ္ဂဒဿနေန **သန္တာပဋ္ဌော** အာဝိ ဘဝတိ နန္ဒသ္သ အစ္ဆရာဒဿနေန သုန္ဒရိယာ အနဘိရူပဘာဝေ ဝိယ။ အဝိပရိဏာမဓမ္မဿ ပန နိရောဓဿ ဒဿ သနေန တဿ ဝိပရိဏာမဋ္ဌော အာဝိ ဘဝတီတိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ သဘာဝတော **အာယူဟန**လက္ခဏဿပိ သမုဒယ ဿ ဒုက္ခဒဿနေန **နိဒါနဋ္ဌော** အာဝိ ဘဝတိ အသပ္ပာယဘောဇနတော ဥပ္ပန္နဗျာဓိဒဿနေန ဘောဇနဿ ဗျာ ဓိနိဒါနဘာဝေ ဝိယ။ ဝိသံယောဂဘူတဿ နိရောဓဿ ဒဿနေန **သံယောဂဋ္ဌော**။ နိယျာနဘူတဿ စ မဂ္ဂဿ ဒဿနေန **ပလိဗောဓဋ္ဌော** တိ။ တထာ နိဿရဏဿာပိ နိရောဓဿ အဝိဝေကဘူတဿ သမုဒယဿ ဒဿနေန **ဝိဝေကဋ္ဌော** အာဝိ ဘဝတိ။ မဂ္ဂဒဿနေန **အသင်္ခတဋ္ဌော**။ ကြမိနာ ဟိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ မဂ္ဂေ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, သောပိ စ သပ္ပစ္စယတ္တာ သင်္ခတော ဧဝါတိ အပ္ပစ္စယဓမ္မဿ အသင်္ခတဘာဝေ အတိဝိယ ပာကဋော ဟောတိ။ ဒုက္ခဒဿနေန ပနဿ **အမတဋ္ဌော** အာဝိ ဘဝတိ။ ဒုက္ခဉ္ဟိ ဝိသံ, အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ။ တထာ **နိယျာန** လက္ခဏဿ သာပိ မဂ္ဂဿ သမုဒယဒဿနေန "နာယံ ဟေတု နိဗ္ဗာနဿ ပတ္တိယာ, အယံ ဟေတူ"တိ **ဟေတွဋ္ဌော** အာဝိ ဘဝတိ။ နိရောဓဒဿနေန **ဒဿနဋ္ဌော** ပရမသုခုမရူပာနိ ပဿတော "ဝိပ္ပသန္နံ ဝတ မေ စက္ခု"တိ စက္ခုဿ ဝိပ္ပ ပသန္နဘာဝေ ဝိယ။ ဒုက္ခဒဿနေန **အဓိပတေယျဋ္ဌော** အနေကရောဂါတုရကပဏဇနဒဿနေန ကြဿရဇနဿ ဥဠာရဘာဝေ ဝိယာတိ ဧဝမေတ္ထ လက္ခဏဝသေန, ဧကဿ အညသစ္စဒဿနဝသေန စ ကြတရေသံ တိဏ္ဏံ အာဝိ ဘာဝတော ဧကေကဿ စတ္တာရော အတ္ထာ ဝုတ္တာ။ **ဥပမိဝိဝေကော** နိက္ကိလေသတာ။

ပဋိပက္ခံ အတ္ထယန္တီတိ **ပစ္စတ္ထိကာ**။ ပတိ ဝိရုဒ္ဓါ အမိတ္တာ **ပစ္စာမိတ္တာ။ သဒ္ဓိကတွာ ပဝေဒေတီ** တိ ဧ တ္တာဝတာ ဘဂဝတော သဗ္ဗညုတံ ဒီပေတိ။ တေန ဉာဏသမ္ပတ္တိံ ဒီပေတွာ ကြာအနိ ကရုဏာသမ္ပတ္တိံ ဒီပေတုံ **"သော ဓမ္မံ ဒေသေသီ"**တိအာဒိမာဟ။ အထ တ ကိံ သော ပဝေဒေသီတိ? ဉာဏံ, တံ သဗ္ဗံ တိလောကဟိတဘူတမေဝ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေသီတိ ကိံဒိသံ? **"အာဒိကလျာဏ"** န္တိအာဒိ။ အနေန ဝစနေန ဝတ္တုံ အရဟဘာဝံ ဒီပေတိ။ **သာသနဓမ္မော** တိ ဩ တဒပရိယတ္တိ။ **ကိစ္စသုဒ္ဓိယာ** တိ ကိလေသပ္ပဟာနနိဗ္ဗာနာရမ္မဏကိစ္စသုဒ္ဓိယာ။ **သာသနဗြဟ္မစရိယံ** နာမ သိက္ခတ္တ တယံ, နဝကောဋ္ဌာသဟဿနီတိအာဒိကံ တ။ မဂ္ဂမေဝ ဗြဟ္မစရိယံ **မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ**။ တဿ ပကာသကံ ပိဋကတ္တ ယံ ကြဧ **သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ** နာမ။ ဆသု အတ္ထပဒေသု သင်္ခေပတော ကာသနံ **သင်္ကာသနံ**။ အာဒိတော ကာသနံ **ပကာသနံ**။ ဥဘယမ္ပိ ဝိတ္ထာရေတွာ ဒေသနံ **ဝိဝရဏံ**။ ပုန ဝိဘာဂကရဏံ **ဝိဘဇနံ**။ ဩပမ္မာဒိနာ ဟကဋ္ဋကရဏံ **ဥတ္တာနီကရဏံ**။ သောတူနံ စိတ္တပရိတောသဇနနေန, စိတ္တနိသာနေန စ **ပညာပနံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဗျဉ္ဇနပဒေသု အက္ခရဏ တော **အက္ခရံ,** "ဧကက္ခရပဒမက္ခရ"န္တိ ဧကေ။ ဝိဘတ္တိအန္တံ **ပဒံ**။ ဗျဉ္ဇယတီတိ **ဗျဉ္ဇနံ,** တက္ကံ။ ပဒသမုဒါ ယော တ တက္ကံ။ ဝိဘာဂပကာသော **အာကာရော** နာမ။ ဖုသတီတိ ဖဿောတိအာဒိ နိဗ္ဗစနံ **နိရုတ္တိ,** နိရုတ္တိယာ နိဒ္ဒိ ဋ္ဌဿ အပဒေသော **နိဒ္ဒေသော** နာမ။ ဖုသတီတိ ဖဿော, သော တိဝိဓော – သုခဝေဒနီယော ဒုက္ခဝေဒနီယော အဒုက္ခမ သုခဝေဒနီယောတိ။ ဧတေသု အယံ ယောဇနာ – အက္ခရေဟိ သင်္ကာသယတိ, ပဒေဟိ ပကာသယတိ, ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝိဝရ တိ, အာကာရေဟိ ဝိဘဇတိ, နိရုတ္တီဟိ ဥတ္တာနိံ ကရောတိ, နိဒ္ဒေသေဟိ ပညာပေတိ။ အက္ခရေဟိ တ သင်္ကာသယိတွ တ ပဒေဟိ ပကာသေတိ, ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝိဝရိတွာတ အာကာရေဟိ ဝိဘဇတိ, နိရုတ္တီဟိ ဥတ္တာနိံ ကတွာတ နိဒ္ဒေသေဟိ ပညာပေတိ။ အက္ခရေဟိ တ ဥဃ္ဃာဋေတွာတ ပဒေဟိ ဝိနေတိ ဥဃ္ဃဋိတညုံ, ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝိဝရိတွာတ အာကာရေဟိ ဝိနေ တိ ဝိပဉ္စိတညုံ, နိရုတ္တီဟိ နေတွာတ နိဒ္ဒေသေဟိ ဝိနေတိ နေယျန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အတ္ထော** တိ ဘာသိတတ္ထော။ တ ဿေဝတ္ထဿ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော သကော သကော ဘာဝေ **ပဋိဝေဓော** နာမ။ တံ ဥဘယမ္ပိ အတ္ထော နာမ။ တေန ဝု တ္တံ **"အတ္ထဂမ္ဘီရတာပဋိဝေဓဂမ္ဘီရတာဟိ သာတ္ထ"** န္တိ။ **ဓမ္မော** တိ တ **ဒေသနာ**တိ တ ဗျဉ္ဇနမေဝ။ နိဒ္ဒေ သဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ, သိက္ခတ္တယပရိဂ္ဂဟိတော မဂ္ဂေ စ, ဥဘယမ္ပိ ဗြဟ္မစရိယပဒေန သင်္

ဂဟိတံ။ **ပဋိပတ္တိယာ** တိ ပဋိပတ္တိဟေတု။ **အာဂမဗျတ္တိတော** တိ ပုနပ္ပုနံ အဓိယမာနာ ခန္ဓာဒယော ဟာကဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ဒုရုတ္တသတ္ထာနိ အဓိယမာနာနိ သမ္မောဟမေတတာဟန္တိ။

၂-၃. **ကစ္စိ ခမနီယံ** သီတုဏှာဟာဒိ။ **ကစ္စိ ယာပနီယံ** ယထာလဒ္ဓေဟိ ဇီဝိတသာဓနေဟိ ဇီဝိတံ။ **အပ္ပာဗာဓ** န္တိ အပ္ပဟေပသဂ္ဂံ, **အပ္ပာတင်္က** န္တိ အပ္ပရောဂံ။ **ကစ္စိ လဟုဋ္ဌာနံ** သရီရကိစ္စေ။ **ကစ္စိ ဗလံ** သမဏကိစ္စေ။ **ကစ္စိ ဖာသုဝိဟာရော** ယထာဝုတ္တနယေန အပ္ပာဗာဓတောယ, အနုက္ကဏ္ဍနာဒိဝသေန တ။ သတ္တသဋ္ဌိတော ပဌာယ **ပန္တိမဝယော,** ဥတ္တရာမုခေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ လောကဝိဝရဏေ ဇာတေ ဣမေ ကိံ ဩလောကေသိ, နတ္တေတ္တ တယာ သဒိသော ပိတိ အာဟ **"တွံ သဒေဝကဿ လောကဿ အဂ္ဂေ"** တိအာဒိ။ **အာသဘိံ** ဥတ္တမံ။ **ဥပပတ္တိဝသေန** ဒေဝတ။ ရူပာနံ ပရိဘောဂဝသေန, ပတ္ထနာဝသေန တ ဥပ္ပန္နာ ရာဂသမ္ပယုတ္တာ သောမနဿဝေဒနာနုရူပတော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ ဟဒယတပ္ပနတော အမ္ဗရသာဒယော ဝိယ "ရူပရသာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ **တထာဂတဿ ပဟီနာ** တိ အဓိကာရဝသေနာဟ။ တထာဂတဿပိ ဟိ ကဿစိ တေ ပဟီနာတိ မတ္တကစ္ဆိန္နတာလော ဝိယ ကတာ။ ကထံ? ရူပရသာဒိဝစနေန ဝိပာက ဓမ္မဓမ္မာ ဂဟိတာ, တေ ဝိဇ္ဇမာနာပိ မတ္ထကသဒိသာနံ တဏှာဟာဝိဇ္ဇာနံ မဂ္ဂသတ္ထေန ဆိန္နတ္တာ အာယတိံ တာလပန္တိသဒိသေ ဝိပာကက္ခန္ဓေ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသမတ္ထာ ဇာတာ။ တသ္မာ တာလာဝတ္ထု ဝိယ ကတာ။ "ကုသလသောမနဿာပိ တေ့ သင်္ဂဟိတာ"တိ ဝဒန္တိ။ ပဌမမဂ္ဂေန ပဟီနာ ကမ္မပထဋ္ဌာနိယာ, ဒုတိယေန ဥစ္ဆိန္နမူလာ ဩဠာရိကာ, တတိယေန တာလာဝတ္ထုကတာ ကာမရာဂဋ္ဌာနိယာ။ စတုတ္ထေန အနဘာဝံကတာ ရူပရာဂရူပရာဂဋ္ဌာနိယာ။ အပရိဟာနဓမ္မတံ ပန ဒီပေန္တော **"အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ"** တိ အာဟ။ တဒင်္ဂပ္ပဟာနေန တ ပဟီနာ ဝိပဿနာက္ခဏေ, ဈာနဿ ပုဗ္ဗဘာဂက္ခဏေ တ, ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနေန ဥစ္ဆိန္နမူလာ ဈာနက္ခဏေ။ "ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ"တိ (ဟာရ. ၁၁) ဟိ ဝုတ္တံ။ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနေန တာလာဝတ္ထုကတာ တတိယဝိဇ္ဇာဓိဂမက္ခဏေ။ ဣတ္ထမ္ဘူတာ ပန တေ ရူပရသာဒယော အနဘာဝံကတာ အာယတိမနုပ္ပာဒဓမ္မာတိ ဧကေမေဝိဒံ အတ္ထပဒံ။ ပဌမာယ တ အဘိနိဗ္ဗိဒာယ ပဟီနာ, ဒုတိယာယ ဥစ္ဆိန္နမူလာ, တတိယာယ တာလာဝတ္ထုကတာ။ ဣတ္ထမ္ဘူတာ ယသ္မာ အနဘာဝံကတာ နာမ ဟောန္တိ, တသ္မာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ တ ဒုက္ခဉာဏေန ပဟီနာ, သမုဒယဉာဏေန ဥစ္ဆိန္နမူလာ , နိရောဓဉာဏေန တာလာဝတ္ထုကတာ, မဂ္ဂဉာဏေန အနဘာဝံကတာ, ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ လောကိယမဂ္ဂေန တ ပဟီနာ, ဒဿနမဂ္ဂေန ဥစ္ဆိန္နမူလာ, တိဝိဓေန ဘာဝနာမဂ္ဂေန တာလာဝတ္ထုကတာတိအာဒိ။ ဗြာဟ္မဏဿ အဝိသယတ္တာ ဓမ္မရသာ န ဥဒ္ဓဋ္ဌာ။

၁၁. **ဓမ္မဓာတု** န္တိ တေ့ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဓမ္မဓာတု နာမ။ အနုကမ္ပဝစနာနုရူပံ **"ပုဏ္ဏာစန္ဒော ဝိယာ"** တိ ဝုတ္တံ, သူရိယဝစနံ **"သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ"** တိဝစနာနုရူပံ, ပထဝီသမစိတ္တတာယ ကာရဏံ **"ကရုဏာဝိပ္ဖာရ"** န္တိ ဝဒန္တိ။ ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗေ ဟိ အတ္တနော ဂုဏေ "အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ ဝီရိယ"န္တိအာဒိနာ ပကာသေန္တော အတ္တနော ကရုဏာဝိပ္ဖာရံ ပကာသေတီတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဝရဘူရိမေဓသော** ဝရပုထုလဉာဏော, ဘူရီတိ တ ဘူမိ, ဘူမိ ဝိယ ပတ္ထဋ္ဌဝရပညောတိ အတ္ထော။ အဗုဇ္ဈိ တွော္တာတိပိ အဓိကရဏေန **ရုက္ခော ဗောဓိ** ။ သယံ ဗုဇ္ဈတိ, ဗုဇ္ဈန္တိ တ တေန တံသမင်္ဂိနောတိ **မဂ္ဂေ ဗောဓိ,** ဧဝံ **သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ** ။ ဗုဇ္ဈီယတီတိ **နိဗ္ဗာနံ ဗောဓိ** ။ တိဿန္နံ ဝိဇ္ဇာနံ ဥပနိဿယဝတော ယထာသမ္ဘဝံ **တိဿော ဝိဇ္ဇာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧကဂ္ဂတာဝသေန **တိက္ခဘာဝေ** ။ တိက္ခော္ပိ ဧကစ္စော သရော လက္ခံ ပတ္တေ့ ကုဏ္ဌော ဟောတိ, န တထာ ဣဒံ။ သတိန္ဒြိယဝသေနဿ **ခရဘာဝေ,** သဒ္ဓိန္ဒြိယဝသေန **ဝိပ္ပသန္နဘာဝေ,** အန္တရာ အနော သက္ကိတွော့တ ကိလေသပစ္စတ္တိကာနံ သုဋ္ဌု အဘိဘဝနတော ဝီရိယိန္ဒြိယဝသေနဿ **သူရဘာဝေ** စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မဂ္ဂဝိဇာယနတ္တံ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏကာလော သင်္ခါရုပေက္ခာနန္တရမနုလောမတ္တာ။

ဆန္ဒောတိ စ သင်္ကပ္ပောတိ စ အဝတ္ထန္တရဘေဒဘိန္နော ရာဂေဝ –

> "သေနဟာတ္ထင်္ဂမုပေတိ၊
> ရတ္တဟဒယော ရာဂေန။
> သမ္ပဂတေ ရတ္တကာမမုပေတိ၊
> ကာမပတိတံ လောကဿ မာတ္တရာလမတီ"တိ –

အာဒီသု ဝိယ –

ဝိဘင်္ဂေယေဝ ကိဉ္စာပိ အတ္ထော ဝုတ္တော တိ ဧတ္တ အယမဓိပ္ပါယော – ဝိဘင်္ဂဟဋ္ဌ အာနေတွာ ဝတ္တဗ္ဗော ယဒိပိ သဗ္ဗေသံ ဥပကာရာယ န ဟောတိ, တသ္မာ တံ အဋ္ဌကထာနယေနေဝ ပကာသယိဿာမီတိ။ **ကာမေဟီ**တိ ကာမေဟိ။ ကာယဝိဝေကာဒီသု ဥပဓိဝိဝေကော တတိယော, တသ္မာ တတိယံ ဆဍ္ဍေတွာ ဒွေဝ ဂဟေတွာ တဒင်္ဂါဒီသု ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကံ ဂဟေတွာ **"တယော ဧဝ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သတိ စိတ္တဝိက္ခမ္ဘနာ ကေတ္ထာ ဧတေတိ ဝိသေသော န သိယာတိ စေ? အပ္ပနာတရတ္တာ န ပနေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကာယဝိဝေကဂ္ဂဟဏေန ပုဗ္ဗဘာဂဂ္ဂဟဏံ ဉာယတိ, တသ္မာ **စိတ္တဝိဝေကော**တိ တဒင်္ဂဝိဝေကော ဝုတ္တော, ဝိက္ခမ္ဘနေန အပ္ပနာကာလေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ အသင်္ကရတော။ အထ ဝါ စိတ္တဝိဝေကေန တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနာ ဂဟိတာ, ကာတရေန ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကော ဧတေတိပိ ယုတ္တံ, ကိလေသကာမတ္တာ ဝါ ဒွီသု ကမ္မေသု ပရိယာပန္နော ပုရိသော ဝိယ။ ယထာ အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဝသေန လောကေ "သဖလော ရုက္ခော"တိ ဝုစ္စတိ, တထေဝ ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဝသေန သာသနေ "သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဈာန"န္တိ ဝုစ္စတီတိ အဓိပ္ပါယော။

ဝူပသမာတိ ဧတ္ထ ကေသံ ဝူပသမာတိ, ကိံ ပဌမဇ္ဈာနိကာနံ, ဥဒါဟု ဒုတိယဇ္ဈာနိကာနန္တိ? ဧတ္ထ ယဒိ ပဌမဇ္ဈာနိကာနံ, နတ္ထိ ဧတေသံ ဝူပသမော။ န ဟိ ပဌမဇ္ဈာနံ ဝိတက္ကဝိစာရရဟိတံ အတ္ထိ။ ယဒိ ဒုတိယဇ္ဈာနိကာနံ, နတ္ထေဝ ဝူပသမော တတ္ထ တဒဘာဝတောတိ စေ? ဧတေနေတံ ဝုစ္စတိ **"သမတိက္ကမာ"** တိ, သမတိက္ကမောပိ န ဧတေသံယေဝ။ ကိန္တု သကလဿပိ ပဌမဇ္ဈာနဓမ္မရာသိဿာတိ စေ? ဧတေနေတံ ဝုစ္စတိ **"ဩဠာရိကဿ ပန သမတိက္ကမာ"** တိအာဒိ။ သဗ္ဗေပိ ပဌမဇ္ဈာနဓမ္မာ ဩဠာရိကာဝ ဒုတိယဇ္ဈာနတော, န ကေဝလံ ဝိတက္ကဝိစာရဒွယမေဝါတိ စေ? န ဝိတက္ကဝိစာရာယေဝ ဧတေဟိ သမ္ပယုတ္တာနံ ဩဠာရိကဘာဝတောတိ ဧတေသွေဝ အာဒီနဝဒဿနေန ဒုတိယဇ္ဈာနက္ခဏေ ဧတေသံ အဘာဝေ ဟောတိ။ ဧတေန ဝုတ္တံ **"ဒုတိယဇ္ဈာနက္ခဏေ အပါတုဘာဝါ"** တိ, ယဿ ဓမ္မဿာနုဘာဝေန, ယောဂေန ဝါ ဣဒံ ဈာနံ **"သမ္ပသာဒန"** န္တိ ဝုစ္စတိ **"ဧကောဒိဘာဝ"**န္တိ စ, တဿ ဒဿနတ္ထံ သဒ္ဓါသမာဓယော **ဝိဘင်္ဂေ** ဝုတ္တာ။ **ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒေ** (ပါစိ. ၂၅၇ အာဒယော) သပ္ပိအာဒယော ဝိယာတိ ဝုတ္တော အယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ **သမံ ပဿတီ** တိ လီနုဒ္ဓစ္စံ ပဟာယ ခီဏာသဝဿ ဆသု ဒွါရေသု ကက္ခဋာနိဋ္ဌဆဠာရမ္မဏာပါထေ ပရိသုဒ္ဓပကတိဘာဝါဝိဇဟနာကာရဘူတာ ဥပေက္ခာ **ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ** ။ နီဝရဏာဒိပဋိသင်္ခါသန္တိဋ္ဌနာဂဟဏေ မဇ္ဈတ္တဘူတာ ဥပေက္ခာ, အယံ **သင်္ခါရုပေက္ခာ** နာမ။ ဝိစိနနေ မဇ္ဈတ္တဘူတာ ဥပေက္ခာ **ဝိပဿနုပေက္ခာ** နာမ။ တတ္ထ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ ဗောဇ္ဈင်္ဂုပေက္ခာ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ ဈာနုပေက္ခာ ပါရိသုဒ္ဓုပေက္ခာ စ အတ္ထတော ဧကာ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာဝ, အဝတ္ထာဘေဒေန ဘေဒော ဧတေသံ။ သင်္ခါရုပေက္ခာဝိပဿနုပေက္ခာနမ္ပိ ဧကတာ ပညာဝသေန, ကိစ္စဝသေန ပန ဒုဝိဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ကာမာဝစရာ, ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ ရူပါဝစရာတိအာဒိနာ ဘူမိဝသေန။ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ခီဏာသဝဿေဝ, ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ တိဏ္ဏမ္ပိ ပုထုဇ္ဇနသေက္ခာသေက္ခာနန္တိ ဧဝံ ပုဂ္ဂလဝသေန။ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ သောမနဿုပေက္ခာသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ, ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ ဥပေက္ခာသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဧဝါတိ ဧဝံ စိတ္တဝသေန။ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ဆဠာရမ္မဏာ, ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ ဓမ္မာရမ္မဏာဝါတိ အာရမ္မဏဝသေန။ ဝေဒနုပေက္ခာ ဝေဒနာက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတာ, ဣတရာ နဝ သင်္ခါရက္ခန္ဓေနာတိ ခန္ဓသင်္ဂဟဝသေန။ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရဗောဇ္ဈင်္ဂဈာနုပေက္ခာ ပါရိသုဒ္ဓိတတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ စ အတ္ထတော ဧကာ, တသ္မာ ဧကက္ခဏေ ဧကာဝ သိယာ, န ဣတရာ, တထာ သင်္ခါရုပေက္ခာဝိပဿနုပေက္ခာပိ။ ဝေဒနာဝီရိယုပေက္ခာနံ ဧကက္ခဏေ သိယာ ဥပ္ပတ္တီတိ။ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ အဗျာကတာ, ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ ကုသလာဗျာကတာ, တထာ သေသာ။ ဝေဒနုပေက္ခာ ပန သိယာ အကုသလာပိ။ ဧဝံ ကုသလတ္တိကဝသေန။ ဒသပေတာ သင်္ခေပေန စတ္တာရောဝ ဓမ္မာ ဝီရိယဝေဒနာတတြမဇ္ဈတ္တဉာဏဝသေန။ "ဒုက္ခအေမနဿသုခသောမနဿာန"န္တိ ဧဝံ ပဟာနက္ကမေန အဝတွာ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေန ကသ္မာ ဝုတ္တာနီတိ စေ? သုတ္တာနုရက္ခဏတ္ထံ။ **ကက္ခဋာနိဋ္ဌဝိပရီတ** န္တိ ဧတ္ထ "အာရမ္မဏဝသေန အဂ္ဂဟေတွာ ကက္ခဋာနိဋ္ဌဝိပရီတာကာရေန အနုဘဝတီတိ ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ဝဒန္တိ။ ကသ္မာ? ဧကံယေဝ ကသိဏံ အာရဗ္ဘ သဗ္ဗေသံ ပဝတ္တိတော။ တတိယဇ္ဈာနတော ပဌမာယ ဥပကာရာ ဟုတွာ အာဂတာတိ သတိသီသေန ဒေသနာ ကတာ, ဝိဂတဝလာဟကာဒိနာ သောမ္မတာယ ရတ္တိယာ ဝလာဟကာဒိနာ ကာလုဿိယေ သတိပိ ဒိတ ဝိယ အနုပကာရိကာ န ဟောတိ ရတ္တိံ, တသ္မာ **"အတ္တနော ဥပကာရကတ္တေန တ"** တိ ဝုတ္တံ။ "သူရိယပ္ပဘာဘိဘဝ, ရတ္တိယာ အလာဘာတိ ကာမေ ဒွေဝ ဟေတူ အပရိသုဒ္ဓတာယ ကာရဏံ။ သောမ္မဘာဝေန, အတ္တနော ဥပကာရကတ္တေန စာတိ

ကြမေ ဒွေ၀ သဘာဂတာယ ကာရဏ”န္တိ ၀ဒန္တိ, တသ္သာ အပရိသုဒ္ဓာယ ဇာတိယာတိ ၀ုတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ ကာရဏာ၀စနန္တိ ဇေ။

စ္စာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂. စိတ္တေကဂ္ဂတာသဘာဂတ္တာ စ္စာနနံ **“ကေသဉ္စိ စိတ္တေကဂ္ဂတတ္တာနီ”** တိ အာဟ။ ကုသလာနံ ဘဝေ ကြမနသဘာဂတ္တာ **“ကေသဉ္စိ ဘဝေကြမနတ္တာနီ”** တိ။ အသဘာဂတ္တာ သေသဥ္စာနေသု “ဟာဒကတ္တာ နီ”တိ အ၀တွာ **“ဟာဒကာနီ”**တိ အာဟ။ တေန ဟာဒကဘူတာနမ္ပိ ယထာသမ္ဘဝံ စိတ္တေကဂ္ဂတာ ဘဝေကြမနတာ ၀ဟတံ, ကြာတရေသံ ယထာသမ္ဘဝံ ဟာဒကတာ၀ဟတဉ္စ ဒီပေတိ။ အသဘာဂတ္တာ ဇ၀နဝိပဿနာဟာဒကာနိ သမာနာနိ အဘိညာဟာဒကာနိ စ ဟောန္တိ, အဘိညာဟာဒကာနိ စ ဝိပဿနာဟာဒကာနိ ဟောန္တိတိပိ ဒီပေတိ, တထာ ဟာဒကာဘာဝံ ဒီ ပေတိ။ အဘိညာယ ဟိ စတုတ္ထမေ၀ ဟာဒကံ, န ကြာတရာနိ။ တေသု စတုတ္ထဿ တတိယံ ဟာဒကံ, တတိယဿ ဒုတိယံ, ဒု တိယဿ ပဌမန္တိ။ အထ တ “စတ္တာရိ စ္စာနာနီ”တိ ယထာလာဘတော ၀ုတ္တံ။

ဝိနယနိအနနိမိတ္တံ၊ ဝေရဉ္စနိဝါသကပ္ပနံ။
သတ္တု ယသ္မာ တသ္မာ ဘဂဝ၊ ဝိဇ္ဇတ္တယမာဟ ဝေရဉ္စေ။

၀ုတ္တဥ္စေဟတံ “ဝိနယေ သုပ္ပဋိပန္နော ဘိက္ခု သီလသမ္ပတ္တိံ နိဿာယာ”တိအာဒိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာ သင်္ဂီတိကထာ)။ သီလ၀တော ဟိ သီလပစ္စဝေက္ခဏတ္တံ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိတဋ္ဌာနေသု နိသိန္နဿ နိသဇ္ဇနတော ပဋ္ဌာ ယ အတ္တနော အတီတကိရိယာနုဿရဏဗဟုလတာယ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဝိဇ္ဇာ အပ္ပကသိရေန သမိဇ္ဈတိ။ တထာ အ တ္တာနံ ပဋိစ္စ သတ္တာနံ စုတိပရိဂ္ဂဟဏသီလတာယ စုတူပပာတဉာဏံ အပ္ပကသိရေန သမိဇ္ဈတိ, ဥဒကာဒီသု သုခုမတ္တ ဒဿနသီလတာယ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ သမိဇ္ဈတိ။ ယသ္မာ သတ္တဝိမေဓုနသံယောဂပရိ၀ဇ္ဇနေန, ကာမာသ၀တဒိပရိ၀ဇ္ဇနေ န တ ဗှ္မစရိယံ အခဏ္ဍာဒိဘာ၀ံ ဟပုဏာတိ, တသ္မာဿ အာသ၀က္ခယဉာဏံ အပ္ပကသိရေန သမိဇ္ဈတီတိ ဇွေ ဝိနယနိအနေ ဝိဇ္ဇတ္တယမေ၀ ဒဿိတံ, တသ္မာ အာဟ **“ယေသဉ္စ ဂုဏာနံ အာယကံ အဟောသိ, တေသံ ဧကဒေသံ ဒ ဿေန္တော”**တိ, အညထာ ဝိဇ္ဇတ္တယပဋိလာဘမတ္တပ္ပသင်္ဂေ သိယာတိ။

သော ဧ၀န္တိ ကြမိနာ ကိဥ္စာပိ စတုန္နံ စ္စာနာနံ ပုဗ္ဗာဘဂပဋိပဒါပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, န ဧကဝလံ ပုရိမစ္ဆာနတ္တိက မေ၀, တထာပိ ဧကဝလံ ပုရိမစ္ဆာနတ္တိကမေ၀ ဂဏှာဟန္တော “ဧ၀န္တိ စတုတ္ထစ္ဆာနက္ကမနိဒဿနမေတံ, ကြမိနာ ပဌမစ္ဆာနာဓိဂမာဒိနာ ကမေန စတုတ္ထစ္ဆာနံ ပဋိလဘိတွတတိ ၀ုတ္တံ ဟောတီ”တိ အာဟ, တံ ကသ္မာတိ စေ? သမ္မာရ ဘူမိတ္တာ။ ၀ုတ္တဥ္စေဟတံ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၃၈၁) “ဇွေ စ ပုရိမာနိ တီဏိ စ္စာနာနိ ယသ္မာ ပီတိဖရဏေန စ သုခဖရဏေန စ သုခသညဉ္စ လဟုသညဉ္စ ဩက္ကမိတွတ လဟုမုဒုကမ္မညကာယော ဟုတွတ ကြဒ္ဓိံ ဟပုဏာတိ, တသ္မာ ကြမိနာ ပရိယာယေန ကြဒ္ဓိလာဘာယ သံ၀တ္တနတော သမ္ဘာရဘူမိယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ စတုတ္ထစ္ဆာနံ ပန ကြဒ္ဓိလာ ဘာယ ပကတိဘူမိ တေ”တိ။ ကြဒမေ၀ တ အတ္ထံ သန္ဓာယာဟ “ပုဗ္ဗေ ကြမာနိ စတ္တာရိ စ္စာနာနိ ကေသဉ္စိ အဘိညာ ဟာဒကာနီ”တိ။ ယဒိ ဧ၀ံ စတုတ္ထစ္ဆာနမ္ပိ အန္တောကတွတ ဧ၀န္တိ ကိမတ္ထံ န ၀ုတ္တံ။ တဥ္စဟိ ပကတိဘူမိတိ စေ? န ၀တ္တဗ္ဗံ, စတုတ္ထစ္ဆာနတော ပရဿ သမာဟိတာဒိဘာ၀ပ္ပတ္တဿ စိတ္တဿ အတ္ထိဘာ၀ပ္ပသင်္ဂတော။ ယ သ္မာ ယသ္မိံ သတိ “ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိ”န္တိ ၀ုတ္တံ, တသ္မာ တသ္မိံ စတုတ္ထ စ္ဆာနစိတ္တေ ပကတိဘူမိဘာ၀ပ္ပတ္တေ အဘိညာဟာဒကေ ဇာတေ ပရိကမ္မစိတ္တံ “ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ အဘိနိန္နာမေသိ”န္တိ အာဟ။ **အဘိနီဟာရက္ခမံ ဟောတီ** တိ ဇွေ တံ ကြဒ္ဓိဝိဓာဓိဂမတ္ထာယ ပရိကမ္မစိတ္တံ အဘိနီ ဟာရတိ။ ကသိဏာရမ္မဏတော အပနေတွတ ကြဒ္ဓိဝိဓာဘိမုခံ ပေသေသိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “အဘိညာဟာဒကစ္ဆာနတော ကြ ဒ္ဓိဝိဓာဏာဒီနံ နီဟရဏတ္ထ”န္တိ ၀ုတ္တတ္တာ အဘိနီဟာရက္ခမန္တိ အတ္ထော ပကပ္ပိတော။

သော ဧ၀ံ သမာဟိတေ ဧ၀ံ အာနေဥ္စပ္ပတ္တေတိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ ဒုတိယဝိကပ္ပေ, **နီ၀ရဏဒူရီဘာဝေန ဝိတ က္ကာဒိသမတိက္ကမေနာ**တိ ပဌမစ္ဆာနာဒီနံ ကိစ္စသင်္ဂဟှဟနတော။ အယံ ယောဇနာ ပဌမဝိကပ္ပေ န သမ္ဘ၀တိ “ပရိ သုဒ္ဓေတိအာဒီသု ပနာ”တိ ၀စနေန “ဧ၀”န္တိ ပဒဿ အနုပ္ပဗန္ဓိတရဏတော။ တေနေ၀ “ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိ

ဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓေ''တိအာဒိမာဟ။ **ဣစ္ဆာဝစရာန**န္တိ ''အဟော ဝတာဟံ အာပတ္တိဉ္စေဝ အာပန္နော အဿံ, န စ မံ ဘိက္ခူ ဇာနေယျု''န္တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၆၀) နယေန ဥပ္ပန္နဣစ္ဆာဝသေန ပဝတ္တာနံ ကောပအပစ္စယာနံ အဘာဝေန အနင်္ဂဏောတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ပန ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ ဣစ္ဆာပိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ အဓိဂမာယ အန္တရာယိကာ ''သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ခေါ ပနာယသ္မန္တော အန္တရာယိကော ဓမ္မော''တိ (မဟာဝ. ၁၃၄) ဝုတ္တတ္တာ, ပဂေဝ ဣစ္ဆာဝစရာ ကောပအပစ္စယာ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ဈာနပဋိလာဘပစ္စနီကာနံ ပာပကာနံ ဣစ္ဆာဝစရာန''**န္တိအာဒိ။ ကတ္ထစိ ပန ''ဈာနပဋိလာဘပစ္စယာနံ ဣစ္ဆာဝစရာန''န္တိ ပဌန္တိကေစ သုပာဌော ဒိဿတိ, သော ပမာဒလေခေါ, **ဂဏ္ဌိပဒေ** စ ''အဟော ဝတ သတ္တာ မမေဝ ပဋိပုစ္ဆိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေယျု''တိ ယော တဒတ္ထော လိခိတော, သော ဒုလ္လိခိတော။ န ဟိ ဈာနပဋိလာဘပစ္စယာ ကောပာဒယော **အနင်္ဂဏသုတ္တေ** (မ. နိ. ၁.၅၇ အာဒယော) ဝုတ္တာ, ''န စ ယုတ္တိတော သမ္မာဝတ္တိ ဈာနလာဘိနော တဒဘာဝတ''တိ အာစရိယော ဝဒတိ, တံ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ဝိဇ္ဇုတ္တယဿ ဥတ္တရုတ္တရဝိသေသဒဿနတ္ထံ ''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ''တိအာဒိနာ ပုနပ္ပုနံ အဘိနိဒဿနံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဥတ္တရုတ္တရဝိသေသာ စေဘာသံ အတ္တဒုက္ခပရဒုက္ခဒဿနတဒုပသမတ္တာဒီပနတော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဘဂဝတာ ဟိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန အတ္တနော အနန္တသံသာရဒုက္ခံ ပဿိတွာ, စုတူပပါတဉာဏေန ပရဿ စ လောကဿ အာသဝက္ခယဉာဏေန တဒုဘယဝူပသမတ္တဉ္စ ပဿိတွာ တံ ဒေသေတိ, ပဌမေန တ အတ္တဒုက္ခဒဿနတော အတ္တသိနေဟပရိစ္စာဂံ ဒီပေတိ။ ဒုတိယေန ပရဒုက္ခဒဿနတော ပရေသု ကောပပရိစ္စာဂံ, တတိယေန အရိယမဂ္ဂဒဿနတော မောဟပရိစ္စာဂဉ္စ ဒီပေတိ။ ဧဝံ နာနာဂုဏဝိသေသဒီပနတော ဣမဿေဝ လောကိယာဘိညာဒွယဿ ဣဓ ဂဟဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယသ္မာ အတီတဇာတိ ဧဝ နိတသော, တသ္မာ ''အတီတဇာတီသု''တိ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ? န, ဇာတိယာ ဧကဒေသေပိ နိတသတေဟာရသိဒ္ဓိဒဿနတော။ **ဟဋ္ဌိယံ** ကိဉ္စာပိ ''ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော''တိအာဒိဝစနေန သကလဇာတိယာ အနုဿရဏမေဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဝိယ ဒိဿတိ, န ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တဒေကဒေသာနုဿရဏမ္ပိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဧဝတိ ဒဿနတ္ထံ, ဘုမ္မဝစနံ ကတံ ဩကာသာဒိသင်္ဂဟတ္ထဉ္စ။ **''ဆိန္နဝဋုမကာနုဿရဏာဒီသူ''**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အနိဝုတ္တလောကဓာတုဒီပရဋ္ဌနဂရကမာဒိဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''တေသံ ဆိန္နဝဋုမကာနံ လောကုတ္တရသီလာဒီနိ န ဘဂဝတာ ဗောဓိသတ္တကာလေ ဝိညာတာနီ''တိ ဝုတ္တံ။ အတ္ထာပတ္တိတော လောကိယာနိ ဝိညာတာနီတိ အာပဇ္ဇတိ, တံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏာဓိကာရေ ''အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ''တိ ဝစနေန သမေန္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ န ဟိ အရိယေ အပဿန္တဿ ဧဝံ ဟောတိ။ ကိမတ္ထံ ပနေတ္ထ အနုဿတိ ဝုတ္တာ, နနု သေ ဝိဇ္ဇာဓိကာရောတိ စေ? အာဒိကမ္မိကဿ သတိဝသေန နိဗ္ဗတ္တိတော, အတီတဓမ္မာနံ သတိယာ ဝိသေသာဓိကာရတ္တာ စ။ ဝုတ္တဉ္စ ဟိ ''အနုဿရာမီ''တိ။

> ''ဝတ္တမာနေသု ဝိဇ္ဇာန-မတီတေသုဝဿ သရတိ။
> အနာဂတေသု ဓမ္မေသု၊ သရတိ ဝိဇ္ဇာန ပဏ္ဍိ''တိ။

အာစရိယကုမာရိတေန သိလောကောပိ ဝုတ္တော။

တတ္ထ ရာဂေ ဥဿန္နတရေ တေဇေနသံဝဋ္ဋော။ ဒေါသေ အာပေနသံဝဋ္ဋော။ မောဟေ တယောသံဝဋ္ဋော။ ကေစိ ''ဒေါသေ တေဇေနသံဝဋ္ဋော, ရာဂေ အာပေနသံဝဋ္ဋော, မောဟေ တယောသံဝဋ္ဋော''တိ ဝဒန္တိ။ ယသ္မာ အမုတ္ရာတိ စိတ္တံ, ဝစနံ တ ဘတဒိနိယမေန ဟောတိ, တသ္မာ **''ဘဝေ တ''**တိအာဒိ။ **ဧဝံနာမော ဧဝံဂေတ္တော**တိ ပဒဒွယေန အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာမူလကံ ပညတ္တိသင်္ခါတံ ဂေစရနိတသံ ဒီပေတိ။ **ပဝတ္တဖလဘောဇနော** သယံပတိတဖလာဟာရော။ **စတုရာသီတိကပ္ပသဟဿပရမာယုပရိယန္တော တတ**တိ ပဏ်ဓနတော ပုဗ္ဗေ။ ပဋိနိဝတ္တန္တဿ ပစ္စဝေက္ခဏံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ န ဟောတိ။ ''ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏလာဘီနံ ပနေတံ အာနုဘာဝပရိဒီပန''န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **အမုတ္ရာ**တိ ဧတ္ထ ပဌမယောဇနာယံ သီဟောက္ကန္တဝသေန အနုဿရဏံ ဝုတ္တံ, တဉ္စ ခေါ အနုလောမဝသေန။ ''ပဋိလောမဝသေနာ''တိပိ လိခန္တိ, တံ ဒုဝိညေယျံ။ သီဟောက္ကန္တံ ဒဿေတုံ **''အနေကာသု ကပ္ပကောဋီသူ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ယထာ တ**န္တိ နိဒဿနေန ပဋိပတ္တိသာဓာရဏေန ဖလသာဓာရဏတံ ဒဿေန္တော ဗုဒ္ဓာဏသ္သ အာဒရံ ဇနေတိ, အတ္တာနမေဝေကံ ဥက္ကံသေတီတိ ဝစနံ နိတရေတိ။ ''သာဓု ခေါ ပန တထာရူပာနံ အရဟာတံ ဒဿ

သနံ ဟောတီ''တိ တသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နစိတ္တေ ဧဝ နိယောဇေတိ။ **ပဌမာ အဘိနိဗ္ဗိတ္တိ** တိ ဝစနေန အဝိဇ္ဇာဏ္ဏကောသ သ္သ ဗဟုပဋ္ဌလဘာဝံ ဒဿေတိ, တေန အဌင္ဂုဏိသ္သရိယာဒိနာ အနဘိနိဗ္ဗတ္တိံ ဒီပေတိ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃. **''စုတူပပာတဉာဏာယာ''**တိ ဖလူပစာရေန ဝုတ္တံ။ ဣဒဥ္ဟိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ ရူပာရမ္မဏတ္တာ ပရိတ္တပစ္စုပ္ပန္နအဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ ဟောတိ။ န စုတိံ တ ပဋိသန္ဓိံ တ အာရမ္မဏံ ကရောတိ။ တသ္မာ ''ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာမီ''တိ (ဟာရာ. ၁၃) ဝစနံ ဝိယ ဖလူပစာရေနေဝ ဝုတ္တမိဒန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာ ကာရဏောပစာရေန ဒိဗ္ဗံ။ ဣမိနာ ပန ကေစိ အာစရိယာ ''ကုသလာကုသလာ စက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခု ကာမာဝစရ''န္တိ ဝဒန္တိ, တေ ပဋိသေဓိတာ ဟောန္တိ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနပညာ ဟိ တွေ့ အဓိပ္ပေတာ။ **မဟာဇုတိကတ္တာ မဟာဂတိကတ္တာ**တိ ဧတေသု ''သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေနာ''တိ ဝုတ္တံ။ ကောဒသန္နံ ဥပက္ကိလေသာနံ ဧဝံ ဥပ္ပတ္တိက္ကမော ဥပက္ကိလေသဘာဝေ စ ဝေဒိတဗ္ဗော, မဟာသတ္တဿ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ နာနာဝိဓာနိ ရူပာနိ ဒိသွာ ''ဣဒံ နု ခေါ ကိ''န္တိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥဒပါဒိ, သော ဥပက္ကိလေသော **ဥပက္ကိလေသသုတ္တေ** (မ. နိ. ၃.၂၃၆ အာဒယော) ''ဝိစိကိစ္ဆာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိမ္ဟိ စဝိ, သမာဓိမ္ဟိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာန''န္တိ ဝစနတော။ တတော ''ရူပါနိ မေ ပဿတော ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣဒါနိ န ကိဉ္စိ မနသိ ကရိဿာမီ''တိ စိန္တယတော အမနသိကာရော, တတော ကိဉ္စိ အမနသိကရောန္တဿ ထိနမိဒ္ဓံ ဥဒပါဒိ, တတော တဿ ပဟာနတ္ထံ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ရူပာနိ ပဿတော ဟိမဝန္တာဒီသု အနဝရက္ခသာဒယော ပဿန္တဿ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဥဒပါဒိ, တတော တဿ ပဟာနတ္ထံ ''မယာ ဒိဋ္ဌဘယံ ပကတိယာ ဩလောကိယမာနံ နတ္ထိ, အဒိဋ္ဌေ ကိံ နာမ ဘယ''န္တိ စိန္တယတော ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ ဥဒပါဒိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''ဥပ္ပိလံ ဒိဗ္ဗရူပဒဿနေနာ''တိ ဝုတ္တံ, ''တံ ဒုဝုတ္တံ ပရတော အဘိဇပ္ပာဝစနေန တဒတ္ထသိဒ္ဓိတော''တိ **အာစရိယော** ဝဒတိ။ တတော ဆမ္ဘိတတ္တပ္ပဟာနတ္ထံ ''မယာ ဝီရိယံ ဒဠှံ ပဂ္ဂဟိတံ, တေန မေ ဣဒံ ဥပ္ပိလံ ဥပ္ပန္န''န္တိ ဝီရိယံ သိထိလံ ကရောန္တဿ ကာယဒုဋ္ဌုလ္လံ ကာယဒရထော ကာယာလသိယံ ဥဒပါဒိ, တတော တံ စဇန္တဿ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ ဥဒပါဒိ, တတ္ထ ဒေသံ ပဿတော အတိလီနဝီရိယံ ဥပဒါဒိ, တတော တံ ပဟာယ သမပ္ပဝတ္တေန ဝီရိယေန ဆမ္ဘိတတ္တဘယာ ဟိမဝန္တာဒိဋ္ဌာနံ ပဟာယ ဒေဝလောကာဘိမုခံ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒေဝသင်္ဃံ ပဿတော တဏှာသင်္ခါတာ အဘိဇပ္ပာ ဥဒပါဒိ, တတော ''မယှံ ဧကဇာတိကရူပံ မနသိ ကရောန္တဿ အဘိဇပ္ပာ ဥပ္ပန္နာ, တသ္မာ အနိ နာနာဝိဓံ ရူပံ မနသိ ကရိဿာမီ''တိ ကာလေန ဒေဝလောကာဘိမုခံ, ကာလေန မနုဿလောကာဘိမုခံ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ နာနာဝိဓာနိ ရူပါနိ မနသိ ကရောတော နာနတ္တသညာ ဥဒပါဒိ, တတော ''နာနာဝိဓရူပါနိ မေ မနသိ ကရောန္တဿ နာနတ္တသညာ ဥဒပါဒိ, တသ္မာ အနိ အဘိဇပ္ပာဒိဘယာ ဣဋ္ဌာဒိနိမိတ္တဂ္ဂဟံ ပဟာယ ဧကဇာတိကမေဝ ရူပံ မနသိ ကရိဿာမီ''တိ တထာ ကရောတော အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တံ ရူပါနံ ဥဒပါဒိ ဧဝံ ပဟီနဥပက္ကိလေသဿာပိ အနဓိဋ္ဌိတတ္တာ။ ဩဘာသဥ္ဟိ ခေါ ဇာနာမိ, န စ ရူပါနိ ပဿာမီတိအာဒိ ဇာတံ။

တဿတ္တော – ယအ ပရိကမ္မောဘာသမေဝ မနသိ ကရောမိ, တအ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမိ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ရူပါနိ န စ ပဿာမိ, ရူပဒဿနကာလေ စ ဩဘာသံ န ဇာနာမီတိ။ ကိမတ္ထမိဒံ ဝုတ္တံ, န ဟိ တေ ဥပက္ကိလေသာဂတန္တိ? နကေဝလံ ဥပက္ကိလေသပ္ပဟာနမေဝေတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ, ယေန ဣဒံ ဝိသုဒ္ဓံ ဟောတိ, အညမ္ပိ တဒုတ္တရိ ကတ္တဗ္ဗမတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထံ။ **ဝိစိကိစ္ဆာ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော** တိအာဒီသု ''ဣမေ ခေါ ဥပက္ကိလေသာတိ အာဒီန ဝဒဿနေန ပဇဟိ, န မယှံ တအ ဥပ္ပန္နတ္တာ''တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ **မာနုသကံ တ**တိ ဣမိနာ သဘာဝတိက္ကမံ ဒဿေတိ။ **မံသစက္ခုနာ ဝိယာ**တိ ဣမိနာ ပရိယတ္တိဂ္ဂဟဏံ, ဝဏ္ဏမတ္တာရမ္မဏတဉ္စ ဥပမေတိ။ ဝဏ္ဏမတ္တေ ဟေတ္ထ သတ္တ-သဒ္ဒော, န ''သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၇) တွေ့ ဝိယ သဗ္ဗသင်္ခတေသု, ဟီနဇာတိအာဒယော မောဟဿ **နိဿန္ဒော** ဝိပာကော။ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ပုဗ္ဗေ အတီတဘဝေ အဟေသုံ, သမ္ပတိ နိရယံ ဥပပန္နာတိ ဧဝံ ဟဌသေသေန သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''ယထာကမ္မူပဂဉာဏဥ္ဟိ ကေဝလမတီတာရမ္မဏံ, ဒိဗ္ဗစက္ခု ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏ''န္တိ ဥဘိန္နံ ကိစ္စဝသေန ဝုတ္တံ။ **မဟလ္လကော** တိ သမဏာနံ သာရုပ္ပမသာရုပ္ပံ, လောကာစာရံ တ န ဇာနာတီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တတ္တာ ဂုဏပရိခံသနေန ဂရဟာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယနော''တိ (သံ. နိ. ၂.၄၁; ၅.၉၉၈, ၁၀၀၄) ဝုတ္တော အရိယပုဂ္ဂလော မဂ္ဂဝရဏံ ကာတုံ သမတ္ထံ ဖရုသဝစနံ ယဒိ ကထေ

ယ္ယ, အပာယဂမနီယမ္ပိ ကရေယျ, တေန သော အပာယုပကောပိ ဘဝေယျ, တသ္မာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဧကေ။ **"တယာမံ မာ အကာသီ"**တိ ထေရေန ဝုတ္တတ္တာ မဂ္ဂဝရဏံ ကရောတီ"တိ ဝဒန္တိ။ ပုဗ္ဗေဝ သောတာပန္နေန အပာယဒွါရော ပိဟိတော, တသ္မာဿ သဂ္ဂဝရဏံ နတ္ထိ။ **"ဟာကတိကန္တိ** ပဝတ္တိဝိဟာကံ အဟောသီ"တိ ဝဒန္တိ။ "ဝုဒ္ဓိ ဟေသာ, ဘိက္ခဝေ, အရိယဿ ဝိနယေ, ယော အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတီ"တိ (မ. နိ. ၃.၃၇၀; ဒီ. နိ. ၁.၂၅၁) ဝစနတော ဟာကတိကံ အဟောသီတိ ဧကေ။ **သစေ သော န ခမတီ**တိ သောတာပန္နာဒီနံ ခန္တိဂုဏဿ မန္ဒတာယ တ အာယတိံ တဿ သုဒ္ဓု သံဝရတ္ထာယ တ အက္ခမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သုခာနံ တ အာယသ္မာ** အာရမ္မဏာဒိနော အဘာတ ကာလကတ္ထိကာ အသုရာ ဟောန္တိ။ "ဣတော ဘော သုဂတိံ ဂစ္ဆာ"တိ (ဣတိဝု. ၈၃) ဝစနတော **မနုဿ သဂတိပိ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဝိဇ္ဇာ** တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုမေဝ ဒဿနဋ္ဌေန ဉာဏံ, တဿ တဿ အတ္ထဿ ဝိန္ဒနဋ္ဌေန ဝိဇ္ဇာတိ အတ္ထော။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာသဝက္ခယဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄. သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ တိ ကိံ ပုရိမသ္မိံယေဝ, ဉအာဟု အညသ္မိံယေဝ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တေ။ **အဋ္ဌကထာယမ္ပိ** ယတော ဝုဋ္ဌာယ ပုရိမဝိဇ္ဇာဒွယံ အဓိဂတံ, တဒေဝ ပုန သမာပဇ္ဇနဝသေန အဘိနဝံ အဘိဏှံ ကတန္တိ ဒဿနတ္ထံ "သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ ဣဓ ဝိပဿနာပာဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထာဟ – ယဒိ တဒေဝ ပုန သမာပဇ္ဇနဝသေန အဘိနဝံ ကတံ, အထ ကသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဝိယ "ဝိပဿနာပာဒကံ အဘိညာပာဒကံ နိရောဓပာဒကံ သဗ္ဗကိစ္စသာဓကံ သဗ္ဗလောကိယလောကုတ္တရဂုဏအာယကံ ဣဓ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ အဝတွာ "ဣဓ ဝိပဿနာပာဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ , နနု ဣဓ တထာဝစနဋ္ဌာနမေဝ တံ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သဒ္ဓိံ သဗ္ဗဂုဏနိပ္ဖာဒနတော, န ပဌမဝိဇ္ဇာဒွယမတ္တနိပ္ဖာဒနတောတိ? ဝုစ္စတေ – အရိယမဂ္ဂဿ ဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနင်္ဂပဋိပဒါဝိမောက္ခဝိသေသနိယမော ပုဗ္ဗဘာဂဝုဋ္ဌာနကမိနီဝိပဿနာယ သင်္ခါရုပေက္ခာသင်္ခါတာယ နိယမေန အဟောသီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝိပဿနာပာဒကမိစ္စ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပရိယာပန္နတ္တာ, န တအာရမ္မဏမတ္တေန။ **ပရိယာယတော**တိ အဒ္ဓေနပိ ပကာရေန။ **"ဣမေ အာသဝာ"**တိ အယံ တရော ကိမတ္ထံ အာရဒ္ဓော? "အာသဝါနံ ခယဉာဏာယာ"တိ အဓိကာရာနုလောမနတ္ထံ။ **မဂ္ဂက္ခဏေ ဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဖလက္ခဏေ ဝိမုတ္တံ ဟောတီ**တိ ဣဒံ ဧကတ္တနယေန ဝုတ္တံ။ ယဥ္ဖိ ဝိမုစ္စမာနံ, တဒေဝ အပရဘာဂေ ဝိမုတ္တံ နာမ ဟောတိ။ ယဥ္စ ဝိမုတ္တံ, တဒေဝ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိမုစ္စမာနံ နာမ ဟောတိ။ ဘုဥ္ဇမာနော ဧဝ ဟိ ဘောဇနပရိယောသာနေ ဘုတ္တာဝီ နာမ။ "ဣမိနာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဒဿေတီ"တိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿ စ ပဌာနေ "မဂ္ဂ ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂံ ပစ္စဝေက္ခတိ, ဖလံ, နိဗ္ဗာနံ, ပဟီနေ ကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခတီ"တိ အယမုပ္ပတ္တိက္ကမော ဝုတ္တော။ ပဝတ္တိက္ကမော ပနေတ္ထ သရူပတော အတ္ထတောတိ ဒွိဓာ ဝုတ္တော။ တတ္ထ "ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ အဟောသီ"တိ သရူပတော စတုဗ္ဗိဓဿပိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿ ပဝတ္တိက္ကမနိဒဿနံ။ "ခီဏာ ဇာတီ"တိအာဒိ အတ္ထတော။ တေနေဝ အဋ္ဌေ "အဗ္ဘညာသိ"န္တိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ဒေသနံ အကာသိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿ တထာ အပ္ပဝတ္တိတော။ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဟောတီတိ ဇာနန္တော "ခီဏာ ဇာတီ"တိ ဇာနာတိ နာမ။ "ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသဉာဏ"န္တိ အနာဂတံသဉာဏဿ စ ဒိဗ္ဗစက္ခုသန္နိဿိတတ္တာ ဝုတ္တံ။

အာသဝက္ခယဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပာသကတ္တပဋိဝေဒနာကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅. ကဏ္ဏသုခတော ဟဒယင်္ဂမတော တိ ဝစနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အနတ္တုက္ကံသနတော** တိအာဒိ ပုဂ္ဂလဝသေန, **ကဏ္ဏသုခတော**တိ သောတိန္ဒြိယံ သန္ဓာယ။ **အာဟာထာရမဏီယတော**တိ ဉာဏာဟာထာရမဏီယတော။ သယမေဝ **ဟေဋ္ဌာမုခဇာတံ တ,** မဂ္ဂေ ပန အသောကော ဟောတိ။ တအာ ဟိ သောကော ပဟီယမာနော။ စရိယာဒိအနုကူလတော **အပ္ပဋိကူလံ။ "မဝုရမိမ"**န္တိ ဝုတ္တတ္တာ "ဓမ္မမိမ"န္တိ ဝစနံ အဓိကံ ဝိယ ဒိဿတိ။ တသ္မာ "ရာဂဝိရာဂမိမ"န္တိ ဧဝံ ဝိသုံ ဝိသုံ ယောဇေတွာ ပုန ပိဏ္ဍေတွာ ဓမ္မမိမံ ဥပေဟီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ, "ဓမ္မမေဝ သရဏတ္တမုပေဟီ"တိ ပဌန္တိ ကိ

ရာတိ ဒီပေတိ။ သရဏဂတာနံ တေနေဝ သရဏဂမနေန ဘယံ သန္တာသံ ဒုက္ခံ ဒုဂ္ဂတိံ ပရိက္កိလေသံ ဒုက္ခံ ဟိံသတီတိ ရတနတ္တယံ **သရဏံ** နာမ။ တပ္ပသာဒတဂ္ဂရုတာဒီဟိ ဝိဟတကိလေသော တပ္ပရာယနတာကာရပ္ပဝတ္တော စိတ္တုပ္ပာဒော **သရဏဂမနံ**။ တံသမင်္ဂီသတ္တော **သရဏံ ဂစ္ဆတိ**။ ပဘေဒေန ပန ဒုဝိဓံ သရဏဂမနံ လောကုတ္တရံ လောကိယဉ္စ။ တတ္ထ လောကုတ္တရံ ဒိဋ္ဌသစ္စာနံ မဂ္ဂက္ခဏေ သရဏဂမနုပက္ကိလေသသမုစ္ဆေဒေန နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ဟုတွာ ကိစ္စတော သကလေပိ ရတနတ္တယေ ဣဇ္ဈတိ။ လောကိယံ ပုထုဇ္ဇနာနံ သရဏဂမနုပက္ကိလေသံ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနေန အာရမ္မဏတော ဗုဒ္ဓါဒိဂုဏာရမ္မဏံ ဟုတွာ ဣဇ္ဈတိ။ တံ အတ္ထတော ရတနတ္တယေ သဒ္ဓာပဋိလာဘော သဒ္ဓာမူလိကာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ လောကုတ္တရဿ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ ဝိပါကဖလံ, သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယော အာနိသံသဖလံ။ “ယော စ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ။ပေ.။ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ”တိ (ဓ. ပ. ၁၉၀-၁၉၂) ဟိ ဝုတ္တံ။ လောကိယဿ ဘဝဘောဂသမ္ပဒါ။ “ယေ ကေစိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာသေ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၃၂; သံ. နိ. ၁.၃၇) ဟိ ဝုတ္တံ။ လောကိယသရဏဂမနံ တီသု ဝတ္ထူသု အညာဏသံသယမိစ္ဆာဉာဏာဒီဟိ သံကိလိဿတိ, န မဟာဇုတိကံ ဟောတိ, န မဟာဝိပ္ဖာရံ။ လောကုတ္တရဿ နတ္ထိ သံကိလေသော။ လောကိယဿ သာဝဇ္ဇော အနဝဇ္ဇောတိ ဒုဝိဓော ဘေဒော။ တတ္ထ အညသတ္ထာရာဒီသု အတ္တသန္နိယျာတနာဒီဟိ သာဝဇ္ဇော ဟောတိ, သော အနိဋ္ဌဖလော။ အနဝဇ္ဇော ကာလကိရိယာယ, သော အဝိပါကတ္တာ အဖလော။ လောကုတ္တရဿ နေဝတ္ထိ ဘေဒော။ ဘဝန္တရေပိ ဟိ အရိယသာဝကော အညံ သတ္ထာရံ န ဥဒ္ဒိသတိ။ ယော ကောစိ သရဏဂတော ဂဟဋ္ဌော **ဥပါသကော**။ ရတနတ္တယဉ္စ ဥပါသနတော ဥပါသကော။ ပဉ္စ ဝေရမဏိယော **သီလံ**။ သတ္တသတ္တမံသမဇ္ဇဝိသတဏိဇ္ဇာရဟိတံ ဓမ္မေန ဇီဝိကံ **အာဇီဝေ**။ ဝုတ္တသီလာဇီဝဝိပတ္တိ **ဝိပတ္တိ** နာမ။ ဝိပရီတာ **သမ္ပတ္တိ**။

၁၆. **လစ္ဆာမ နု ခေါ** တိ ဒုဂ္ဂတေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သက္ခိဿာမ နု ခေါ နော** တိ သမိဒ္ဓေ သန္ဓာယ။ **တတ္ထ** ဝေရဉ္ဇာယံ။ **ပဂ္ဂယှ ဟတီ** တိ ပတ္တံ ပဂ္ဂဟော, တေန ပဂ္ဂဟေန ပတ္တေနာတိ အတ္ထော။ **သမာအာယေတ**တိ နိဒဿနံ။ **န စ ဝဍ္ဎတီ** တိ ပုန ဟာကံ ကိဉ္စာပိ ဝဍ္ဎတိ, တထာပိ န သုဋ္ဌု ပက္ကတ္တာ ဝုတ္တံ, “ဥတ္တဏ္ဍုလဘတ္တံ လဘိတွာပိ ပိဓေတုံ န ဝဍ္ဎတီ”တိ အဋ္ဌကထာဝစနဉ္စေတ္ထ သာဓကံ။ “သာဝကာနံ တ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမီ”တိ ဣမိနာ ဝစနေန အာဇီဝဟာရိသုဒ္ဓိသီလံ သန္ဓာယ “ပဉ္စာ သီလ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဥပါလိတ္ထေရောပိ တံ တံ ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ဘဂဝတာ ဗဟူနိ သိက္ခာပဒါနိ ပညတ္တာနိ အတ္ထီတိ ဒီပေတိ။ ယဒိ ဇဝံ ဝေရဉ္ဇာယံ “တေဿ ဘဂဝ ကာလော”တိ ဝစနံ န သမေတီတိ စေ? န, တတော ပုဗ္ဗေ သိက္ခာပဒါဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ ထေရော ပန ပညတ္တာနိ ဌပေတွာ ဣဒါနိ ပညပေတဗ္ဗာနိ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသပ္ပဟောနကာနိ သန္ဓာယာဟ။ ဘဂဝတာပိ “န တာဝ သာရိပုတ္တ သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတီ”တိ **ဘဒ္ဒါလိသုတ္တေ** (မ. နိ. ၂.၁၃၄; အာဒယော) ဝိယ ကေစ္စေသု ပညတ္တေသုပိ တတော ပရံ ပညပေတဗ္ဗာနိ သန္ဓာယာဟ။ ဣဓေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** “သာမမ္ပိ ပစနံ သမဏသာရုပ္ပံ န ဟောတိ န စ ဝဍ္ဎတီ”တိ ဝစနဉ္စ, တထာ “ရတ္တိစ္ဆေဒော တ ဝဿစ္ဆေဒော တ”တိအာဒိဝစနာနိ စ အတ္ထိ။ အညထာ “ဒွါဟိကာရေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော ဘိက္ခူ ပဋိပုစ္ဆန္တိ”တိ ဣမေဝေဒံ ဟဋ္ဌိဌပနံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ အာစရိယေန ဝိစာရိတံ, တံ သုန္ဒရံ ပုဗ္ဗေပိ ပညတ္တသိက္ခာပဒသမ္ဘဝတော။ ကိန္တု ဣမ ဟဋ္ဌိဌပနဝိရောဓဝိစာရဏာ ပန နိပ္ပယောဇနာ ဝိယ မမ ဒိဿတိ။ ကသ္မာ? ဥပါလိတ္ထေရေန သင်္ဂီတိကာလေ ဝုတ္တဟဋ္ဌတ္တာ။ **ရတ္တိစ္ဆေဒော** တိ သတ္တာဟကိစ္စံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ “သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တွာ ရတ္တိစ္ဆေဒော တ ဝဿစ္ဆေဒော တ ကေဘိက္ခုနာပိ န ကတော”တိ ဝုတ္တံ ကိရ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ,** တသ္မာ ဝဿစ္ဆေဒဿ ကာရဏေ သတိ သတ္တာဟကိစ္စံ ကာတုံ ဝဍ္ဎတီတိ ဧကေ။ ဝိနယဓရော ပန နိစ္ဆန္တိ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာဓိပ္ပာယော ဝီမံသိတဗ္ဗော, ဣမာယ ဝေရဉ္ဇာယံ အပ္ပိစ္ဆတာဒိပဋိပဒာယ ပသန္နာ။ သာလီနံ ဝိကတိ **သာလိဝိကတိ**။

၁၇-၈. **ဥပပန္နဖလော** တိ ဗဟုဖလော။ “ခုဒ္ဒံ မဓု”န္တိ ဟဋ္ဌော။ **ထေရံ သီဟနာဒံ နအာပေတုံ ပုစ္ဆိ** တိ ဣမိနာ အာစရိယော ယံ ပုဗ္ဗေ အာဏာယ ဌိတာနံ သာဝကာနံ မဟာနုဘာဝတာဒဿနံ “ဝေရဉ္ဇာယံ နိတသပ္ပယောဇန”န္တိ အမေ့ဟဟိ ဝုတ္တံ, တံ သမ္ပာဒေတိ, ရာဇဂဟေ ဝေရဉ္ဇာယဉ္စာတိ ဥဘယတ္ထ ဝိတက္ကုပ္ပာဒေ ကေတော ပိဏ္ဍော တွာတ ဒဿေန္တော **“အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ”** တိအာဒိမာဟ။ ကာလံ သန္ဓာယ **စိရံ,** ဌိတိံ သန္ဓာယ **စိရာ**တိ ဝိဂ္ဂဟော။

ကာမံ ဟိနောတိ အတ္တနော ဖလနိဗ္ဗတ္တိယာ သဟာယံ ဂစ္ဆတီတိ ကတ္တရိ **ဟေတု,** တထာပိ ဣမ တေန ကရဏဘူတေန တဿ ဖလံ ဟိနောတိ ပဝတ္တတီတိ **ဟေတု**။ တထာ ဃဋနန္တိ တေနာတိ ဃဋ္ဋော။ **ကိလာသုနော**တိ ပယောဇနာဘာဝေန အတဝဍ္ဍော။ **အဗ္ဘောကိဏ္ဏာနိ** ဝိသဘာဂေဟိ။ **အာကမိနိယာ** အနာဂတေတိ အတ္ထော။ ဣမေသံယေဝ နောတိ ဒဿနတ္ထံ “သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ဟိ”တိ ဝုတ္တံ။ **ယာဝသာသနပရိယန္တာ** တိ ယာဝ ဗုဒ္ဓါ ဓရန္တိ, တာဝတိ အတ္ထော။ ခတ္တိယ

ဗ္ဗာဟမ္မဏာဝ ဥစ္စာ, တတ္ထာပိ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ “ဥစ္စနီစဥဠာရုဠာရဘောဂက”တိ။ “မနသိ ကတွာ”တိပိ ပာဌော။ ဥပ
သမ္ပာဒ္ဓုပသမ္ပာဒ္ဓက္ကစ္စေတံ ဒွဝယံ မာဂဓေ “ဥပသမ္ပဇ္ဇာ”တိ ဝုစ္စတိ။ **အနုပာအယာ**တိ အာရမ္မဏကရဏဝသေ
န အဂ္ဂဟေတွာ။ **အာသဝေဟီ**တိ ကတ္တရိ တတိယာဝိဘတ္တိ။ **စိတ္တာနီ** တိ ပစ္စတ္တဗဟုဝစနံ။ **ဝိမုစ္စိံသူ** တိ ကမ္မကာ
ရကော။ ဝိမောစိတာနီတိ အဓိပ္ပာယောတိ အာစရိယော။ အာသဝေဟီတိ ပဒဋ္ဌ ပစ္စတ္တေ ကရဏဝစနံ ကတွာ **ဂဏ္ဌိပဒေ**
အတ္ထော ပကာသိတော။ ယဒိ အရိယမဂ္ဂေန နိရုဒ္ဓာနံ အာသဝတနံ ဝသေန အနာသဝတာ, လောကေ စိတ္တာနိပိ အနာသ
တ သိယုံ။ န ဟိ နိရုဒ္ဓာနိ စိတ္တာနိ အာရမ္မဏာနိ ကရောန္တီတိ တာနိ အနိရုဒ္ဓာသဝဝသေန သာသဝတနီတိ စေ။ သောတာ
ပန္နဿ မဂ္ဂစိတ္တံ ဥပရိမဂ္ဂဝဇ္ဈာသဝဝသေန သာသဝံ, အဝသိဋ္ဌာသဝသမုစ္ဆိန္နနာနုဘာဝတ္တာ ဖလာနိ သာသဝတ
နိ သိယုန္တိ? န, အာသဝသမုစ္ဆိန္နနာနုဘာတဂတဖလတ္တာ။ ဘိံသနဿ ကရဏံ ဘိံသနကတံ, တသ္မိံ **ဘိံသနကတသ္
မိံ,** ဘိံသနကိရိယာယာတိ အတ္ထော။ ကတ္ထိလိင်္ဂံ ဝိပလ္လာသံ ကတွာ နပုံသကလိင်္ဂံ, ပုရိသလိင်္ဂံ တ ကတွာ။ **နိမိတ္တ
တတ္ထေ**တိ တ္တေ –

> “စမ္မနိ ဒီပိနံ ဟန္တိ၊ ဒန္တေသု ဟန္တိ ကုဉ္ဇရံ၊
> တလေသု စာမရိံ ဟန္တိ၊ သိင်္ဂေသု သရဘော ဟတော”တိ။ –

အဓိကရဏံ။

၂၀-၂၁. နစိရဋ္ဌိတိကကာရဏော ကထိတေ စိရဋ္ဌိတိကကာရဏံ အတ္ထတော ဝုတ္တပဋိပက္ခဝသေန ကိဥ္စာပိ သိဒ္ဓံ,
တထာပိ တံ ထေရဿ ဝိနယပညတ္တိယာစနာယ ဩကာသကာရဏဓိပ္ပာယတော ဝိနယပညတ္တိယာစနောကာသံ ဟ
ပေတုံ ပုန ဘဂဝန္တံ “ကော ပန, ဘန္တေ, ဟေတူ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဘဂဝတပိ ယာစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုကာမော ဗျာကာသိ။ “အာ
သဝဋ္ဌာနိယာ သင်္ဃေ ဟတုဘဝန္တိ”တိ ပုဂ္ဂလဿ သင်္ဃပရိယာပန္နတ္တာ ဝုတ္တံ။ **အာဒရတ္ထဝသေနေဝေတ္ထ
ဒွိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တန္တိ** ယသ္မာ ထေရော ပုဗ္ဗေ ရာဇဂဟေ, သမ္ပတိ ဝေရဥ္ဇာယန္တိ ဒွိက္ခတ္တုံ ကာစိ, တသ္မာ အာ
ဒရေန ပုနပ္ပုနံ ယာစယမာနံ ပဿိတွာ သယမ္ပိ ဘဂဝတ အာဒရေနေဝ “အာဂမေဟိ တွံ သာရိပုတ္တာ”တိ အာဟ။ တေ
နေတံ ဒီပေတိ “မာ တွံ ပုနပ္ပုနံ ယာစာဟိ, သမ္ပဋိစ္ဆိတာဝ မယာ တေ ယာစနာ, ပုဗ္ဗေနနု တဝယာစနံ သမ္ပဋိစ္ဆတာဝ
မယာ တွေကော ကာလေ တွေကာနိ သိက္ခာပဒာနိ ပညတ္တာနိ, န တာဝ မေ သာဝကာနံ အာဏာဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသာနု
ဇာနနကာလော သမ္ပတ္တော, တက္ကာနုမာနဝသေန တယာ ‘တေဿ ဘဂဝတ ကာလော’တိ ပုနပ္ပုနံ နိဒ္ဒိသိယမာနောပိ
နေသ သော ကာလော, ကိန္တု တထာဂတောဝ တတ္ထ ကာလံ ဇာနိဿတီ”တိ။ ယသ္မာ ပန “သိက္ခာပဒပညတ္တိကာလ
တော ပဘုတိ အာဏာဟတိမောက္ခမေဝ ဥဒ္ဒိသိယတီ”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသပ္ပဟောနကသိက္ခာပဒ
မေဝ သန္ဓာယာဟ။ “တတ္ထာတိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာစနာပေက္ခံ ဘုမ္မဝစန”န္တိ ကေမေဝ ပဒံ ဝုတ္တံ တဿာ
သိဒ္ဓိယာ ဣတရဿ သိဒ္ဓိတော။ “သာဝကာနံ ဝိသယဘာဝန္တိ ဣမိနာ မဟာပဒုမတ္ထေရတအေ ပဋိက္ခိတ္တော”တိ **အနု
ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ, တံ သုန္ဒရံ ဝိယ။ သမ္မုခေ **ဂရဟာ**။ ပရမ္မုခေ **ဥပဝါဒော**။ “န, ဘိက္ခဝေ, ဉီနဒသဝဿေန။ပေ။ ဒုက္
ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၇၅) ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဘဂဝတ ဗုဒ္ဓတ္တေန ဒသဝဿိကော ဟုတွာ ပညပေသိ ဉီနဒသဝဿိကသ္
သ တဿ တထာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ အဘာဝတော။ န တအ အတိရေကဒသဝဿိကောဝ ဒသဝဿိကာနံ ရတ္တ
ညုမဟတ္တပ္ပတ္တိတော, တသ္မာ တံ သိက္ခာပဒံ ဝေရဥ္ဇာယံ ဝဿာတသတော ပုဗ္ဗေ ရာဇဂဟေ ဧဝ ပညတ္တန္တိ သိ
ဒ္ဓံ, တသ္မိံ သိဒ္ဓေ သိဒ္ဓမေဝ “ယာဝ န သင်္ဃော ရတ္တညုမဟတ္တံ ပတ္တောတိ ဝစနံ ဣတော ပုဗ္ဗေ ပဌမယာစနာယ
ပိ ဝုတ္တ”န္တိ။ **အဌကထာယမ္ပိ** ရတ္တညုမဟတ္တပ္ပတ္တကာလေ “ဒွေဝ သိက္ခာပဒါနိ”တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒဝစနံ ပဌမ
ယာစနာယ ဝုတ္တဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အညထာ ရတ္တညုမဟတ္တပ္ပတ္တကာလေ ဒွေဝ ဧဝ, န အညန္တိ အာပဇ္ဇ
တိ။

“အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿာ”တိအာဒိမ္ဟိ အယမာဒိတော ပဋ္ဌာယ အတ္ထဝိဘာဝနာ – အယံ
ကိရာယသ္မာ အဿဇိတ္ထေရတော ပဋိလဒ္ဓ ဧကကထာမတ္တကံ ဓမ္မပရိယာယံ နယသတသဟဿေဟိ ဝိဝေစေန္တော
အရဟတ္တံ ပတွာ သာဝကပာရမိဉာဏေ ဌိတော “အဟော ဝတ မဟာနုဘာဝေယံ သဒ္ဓမ္မော, ယော ဝိနာပိ ဓမ္မသာမိနာ
ပရမ္မုခတော သုတမတ္တောပိ မယ္ဟံ မဟန္တံ ဂုဏဝိသေသံ ဇနေသိ, သာစု ဝတာယံ သဒ္ဓမ္မော စိရံ တိဋ္ဌေယျာ”တိ စိ
န္တေန္တော “ကတမေသာနံ နု ခေါ ဗုဒ္ဓာနံ ဘဂဝန္တာနံ။ပေ။ န စိရဋ္ဌိတိက”န္တိ တမတ္ထံ, ကာရဏဥ္စ အတ္တနော
အဂ္ဂသာဝကဉာဏေန ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ “သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တန္တိအာဒိစိရဋ္ဌိတိကာရဏ”န္တိ နိဋ္ဌံ ကတွာ ဝိနယ

ပညတ္တိယာစနောကာသကရဏတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိ။ တတော ပဥှာဟဿ ဝိဿဇ္ဇနေ ဝိနယပညတ္တိယာစနောကာ
သေ သမ္ပတ္တေ ''ဧတဿ ဘဂဝါ ကာလော, ဧတဿ သုဂတ ကာလော''တိ ဝိနယပညတ္တိံ ယာစိ။ တတော ဘဂဝါ
တဿာ ယာစနာယ သမ္ပဋိစ္ဆိတဘာဝံ, ''ဧတဿ ဘဂဝါ ကာလော''တိ ဝုတ္တကာလဿ အကာလတံ, ကာလဿ
စ အနညဝိသယတံ ဒီပေန္တော ''အာဂမေဟိ တွံ''န္တိအာဒိမာဟ, တတော ဘဂဝါ တဿ ယာစနံ, သတ္တေသု ကာရုည
တဉ္စ ပဋိစ္စ ''တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ အနုပဗ္ဗာယကာ အနာစရိယကာ အနောဝဒိယမာနာ''တိအာဒိနာ (မဟာဝ.
၆၄) နယေန ဝေပုလ္လမဟတ္တတံ ပဋိစ္စ သတ္ထာ သာဝကာနံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တာဒီနိ ဝိနယကမ္မာနိ, တဒနုရူပသိက္ခာပဒါ
နိ စ ပညပေသိ။ တတော အနုက္ကမေန ဒုတိယသမဝဿံ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝသိ။ တဒါ စ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သတ္ထာ
ရာ နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု စိရဋ္ဌိတိဟေတူသု ဇာတေသု ''နဝင်္ဂသတ္ထုသာသနမဟတ္တတာ စ သမ္ပတိ ဇာတာ, ဝိနယပညတ္တိ စ
ဗဟုတရာ ဇာတာ, ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသော ဝေဝဏော န တာဝ သာဝကာနံ အနုညာတော, သော စ ပရိသုဒ္ဓေန သင်္ဃေန
ကရီယတိ။ သင်္ဃောပိ ဧတရဟိ ပရိသုဒ္ဓေါ ပစ္ဆိမကဿ သောတာပန္နတ္တာ''တိ စိန္တေတွာ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ
အနုဇာနာပေတုကာမော ယတ္တကေဟိ စ သိက္ခာပဒေဟိ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသော အနုဇာနီယတိ, တတ္တကာနံ ပညတ္တိ
ယာစနပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ ယာစန္တော ပုဗ္ဗပ္ပဝတ္တိတက္ကသုစနပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနက္ကမဝသေန ယာစနောကာ
သေ သမ္ပတ္တေ ''ဧတဿ ဘဂဝါ ကာလော''တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ ''ယံ ဘဂဝါ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေယျာ''တိ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသပဗဟောနကသိက္ခာပဒံ သန္ဓာ
ယာဟ, အယမတ္ထော **ဘဒ္ဒါလိသုတ္တေန** (မ. နိ. ၂.၁၃၄ အာဒယော) ဒီပေတဗ္ဗော ။ တတ္ထ ဟိ ဗဟူသု သိက္ခာပဒေသု
ပညတ္တေသု, ပညပိယမာနေသု စ ''န တာဝ ဘဒ္ဒါလိ သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ''တိအာဒိ (မ. နိ. ၂.၁၄၅)
ဝုတ္တံ အပညတ္တံ ဥပာဒါယ, တထာ ဣဓာပိ အပညတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပရိသုဒ္ဓတ္တာ သင်္ဃဿ
သ သမ္ပတိ သာဝကာနံ အာဏာပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ နာနုဇာနာမီတိ ဒဿေန္တော **''နိရဗ္ဗုဒေါ''** တိအာဒိမာဟ။ န ဟိ ပရိ
သုဒ္ဓေ သင်္ဃေ ဩဝါဒပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသဿ အနုဒ္ဒေသကာရဏံ အတ္ထိ, တသ္မိံ သတိ အာဏာပာတိမောက္ခုဒ္ဒေ
သာနုဇာနနာဓိပ္ပာယတော။ တထာ စ သော တတော အဋ္ဌန္နံဝဿာနံ အစ္စယေန အနုညာတော။ ယထာဟ **ဟတိမောက္ခ
ခဏ္ဍကေ** (စူဠဝ. ၃၈၆) ''န အနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣတော ပရံ ဥပောသထံ ကရိဿာမိ။ပေ.။ ပာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိ
သေယျာထာ''တိ။ ယံ ပန **ဥပသမ္ပဒက္ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၁၂၉) ''တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ အညတရံ ဘိက္ခုံ ဥ
ပသမ္ပာဒေတွာ ဧကကံ ဩဟာယ ပက္ကမိံသု။ပေ.။ သော တဿာ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတွာ စိရေန အဂမာသီ''တိ
ဝတ္ထု အာဂတံ, တံ သုဒိန္နဝတ္ထုတော ပရတော ဥပ္ပန္နမ္ပိ တတ္ထ ယထာဓိကာရံ သမောဓာနေတုံ ဝုတ္တံ။ တထာ တတ္ထေ
ဝ ''ဥဘယာနိ ခော ပနဿ ပာတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတာနိ ဟောန္တိ''တိအာဒိနာ (ပါစိ. ၁၄၇; အ. နိ. ၈.၅၂;
၁၀.၃၃) အင်္ဂာနိပိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ န ဟိ အာဒိတော ဧဝ ဥဘတောပာတိမောက္ခာနိ သိဒ္ဓါနီတိ။ အပိစ အာဒိတော ပဌာယ
အယမနုက္ကမော ဝေဒိတဗ္ဗော, သေယျထိဒံ – ရာဟုလကုမာရေ ဥပ္ပန္နေ ဗောဓိသတ္တော နိက္ခမိတွာ ဆဗ္ဗဿာနိ
ဒုက္ကရံ ကတွာ သတ္တမေ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ, တသ္မိံ ဧဝ သံဝစ္ဆရေ ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ ရာဟုလကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေသိ။
အမ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တဋ္ဌကထာယံ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၀၇ အာဒယော) ''အယဉှိ အာယသ္မာ သတ္တဝဿိ
ကကာလေ ဘဂဝန္တံ စီဝရကဏ္ဏေ ဂဟေတွာ 'ဒါယဇ္ဇံ မေ သမဏ ဒေဟိ, ဒါယဇ္ဇံ မေ သမဏ ဒေဟီ'တိ ဒါယဇ္ဇံ
ယာစမာနော ဘဂဝတာ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဿ နိယျာဒေတွာ ပဗ္ဗာဇိတော''တိ စ ဝုတ္တံ, တသ္မာ
ရာဟုလကုမာရံ အာရဗ္ဘ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇ''န္တိ (မဟာဝ. ၁၀၅) ဝုတ္
တတ္တာ သရဏဂမနူပသမ္ပဒာ ပဌမဝဿဗ္ဘန္တရေ ဧဝ ပဋိက္ခိတ္တာ, ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝသေန ဥပသမ္ပဒာ အနုညာ
တာတိ ပညာယတိ။ အပိစ **ရာဟုလဝတ္ထုမ္ဟိ** ''န, ဘိက္ခဝေ, အနနုညာတော မာတာပိတူဟိ ပုတ္တော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော,
ယော ပဗ္ဗာဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၁၀၅) သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တသ္မာ ဣတော ပုဗ္ဗေပိ
သိက္ခာပဒါနိ ပညတ္တာနီတိ သိဒ္ဓံ။

သုတွာ စ ယော ဟေတုနိရောဓမဂ္ဂံ၊
နိရောဓုပာယံ ပဋိဝိဇ္ဈိ ခိပ္ပံ။
ဇာတောဝပေက္ခေန အသေသမေတံ၊
လောကံ ဝိပဿီ သုဂတင်္ဂသိဿော။

သော ဓမ္မသေနာပတိ အင်္ဂသိဿော၊

သဒ္ဓမ္မရာဇဿ တထာဂတဿ။
သယံ မုနိန္ဒေန ယသဿ ပတ္တော၊
အနေကသော သောဠသဓာ ပသတ္ထော။

တသ္မာ ဟိ သိက္ခာပဒဗန္ဓကာလော၊
ဉာတုမ္ပိ လောကေ အတိဘာရိယော၀။
ပဂေဝ သိက္ခာပဒဘာဝဘေဒော၊
ပဂေဝ အညော ဥဘယတ္ထ တတ္ထ။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ အပိ တံ ဒ္ဝယန္တု၊
ဉာတုံ န သက္ကာ၀ ပဂေဝ နေတုံ။
နိဿံသယံ တတ္ထ တထာဂတော၀၊
ဇာနိဿတိစ္စာဟ တထာဂတောတိ။

ဣစ္စေတမတ္ထံ ဣဓ ဘိက္ခု ဉတွာ၊
သိက္ခာပဒာနံ ကမဘာဝဘေဒံ။
ဉာတုံ သယံ နော န ပရေ စ နေတုံ၊
ပရိယေသိတဗ္ဗော ဣဓ ယုတ္တိမဂ္ဂော။

တတ္ထ ကမဘေဒော သိက္ခာပဒာနံ ပရတော အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဘာဝဘေဒော တာဝ ဉက္ခိတ္တကာနုဝတ္တန ပစ္စယာ ဘိက္ခု အနာပတ္တိကော, ဘိက္ခုနီ ပန သမနုဘဌ္ဌာ ပာရာဇိကာ ဟောတိ။ ပာရာဇိကာပတ္တိပဋိစ္ဆာဒနေ ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋံ, ဘိက္ခုနိယာ ပာရာဇိကံ။ ဒုဠ္ဌုလ္လံ အာရောစေန္တဿ, ပဋိစ္ဆာဒေန္တဿ စ ပာစိတ္တိယံ။ မဟာသာဝဇ္ဇံ ပာရာဇိကံ အာရောစေန္တဿ, ပဋိစ္ဆာဒေန္တဿ စ ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋံ။ ဣစ္စေ၀မာဒီဟိ အဘာဝဘေဒသိက္ခာပဒာ နံ ဣဓ ဘာဝဘေဒေန ယုတ္တိပရိယေသနံ သာဓေမာနောပိ သိယာ အနုမ္မာဒဝိဃာတဘာဂီတိ။ တွော၀တာ သကလဿပိ ဝိနယပိဋကဿ ဝိတက္ကယာစနကာလကာလညုကာရဏဖလပယောဇနေဟိ သတ္တဟိ အင်္ဂေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတံ နိဒါနမာယသ္မ တာ ဥပါလိတ္ထေရေန နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဟောတိ။ တတ္ထ ထေရဿ ဝိနယပညတ္တိယာစနဟေတုဘူတော **ဝိတက္ကော** နာမ။ တဿေ၀ "တေဿ ဘဂဝ ကာလော"တိအာဒိနာ ပဝတ္တာ **ယာစနာ** နာမ။ ရတ္တညုဝေပုလ္လလာဘဂ္ဂဗာဟုသ စ္စမဟတ္တပ္ပတ္တိ **ကာလော** နာမ။ သဗ္ဗညူ ဧဝ **ကာလညူ** နာမ။ အာသဝဋ္ဌာနီယာနံ ဓမ္မာနံ ပာတုဘာဝေ **ကာရဏံ** နာမ။ "တေသံယေ၀ အာသဝဋ္ဌာနီယာနံ ဓမ္မာနံ ပဋိဃာတာယာ"တိ ဝစနတော အာသဝဋ္ဌာနီယဓမ္မပဋိဃာတော **ဖလံ** နာမ။ "ယထယိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ အဒ္ဓနိယံ အဿ"တိ ဝစနတော သာသနဗြဟ္မစရိယဿ စိရဋ္ဌိတိ **ပယောဇနန္တိ** ဝေဒိတ ဗ္ဗံ။ ဟောတိ စေတ္ထ –

"ဝိတက္ကော ယာစနာ ကာလော၊ ကာလညူ ကာရဏံ ဖလံ။
ပယောဇနန္တိ သတ္တင်္ဂံ၊ နိဒါနံ ဝိနယဿိဓာ"တိ။

၂၂. **အန္တိမမဏ္ဍလ** န္တိ အဗ္ဘန္တရမဏ္ဍလံ။ တဉ္ဟိ ဣတရေသံ အန္တော ဟောတိ, ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ တ။ အနုမတိ အနဝသေသ တေသံ ဘိက္ခူနံ **ဒတ္တတ**။ တေသံ ဗုဒ္ဓာနံ စာရိကာယ ဝိနေတဗ္ဗာ **ဝေနေယျသတ္တာ** ။ **သြစိနန္တာ ဝိယာ** တိ ဗ ဟုပုပ္ဖံ ဂစ္ဆံ မာလာကာရာ စိရံ သြစိနန္တိ, ဧဝံ ဗဟုဝေနေယျေသု ကမာဒီသု စိရံ ဝသန္တာ ဝေနေယျပုညံ ပရိဟရန္တာ စရန္တိ။ **သန္တံ သုခံ,** န ဝေဒနာသုခံ ဝိယ သပရိပ္ဖန္ဒံ။ **ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ** တိ ဒေတနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ မနုဿာ ပန ဣမသ္မိံယေ၀ စက္ကဝါဠေ ဗောဓနေယျာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ မဟာကရုဏာယ ခုဝံ သတ္တသမဝလောကနံ။ **သြတိဏ္ဏော** တိ ပရိသမဇ္ဈံ အာဂတေ, အာရောစိတေ တ။ ယေန ကာရဏေန မယံ တုမှာကံ ဒေယျဓမ္မံ ဒဒေယျာမ, တံ ကုတော သ က္ကာ လဒ္ဓုံ။ ဗဟုကိစ္စာ ဟိ ဃရာဝါသာတိ။ ဒုတိယဝိကပ္ပေ **တန္တိ** ဒေယျဓမ္မံ။ "တုမှေဟိ တံ ကုတော လဒ္ဓ ဓာ"တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "ပဌမံ ကိရိယံ ပေက္ခတိ, ဒုတိယံ ဒေယျဓမ္မ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **အာစရိယော** ပန "ပဌမယောဇနာယ ယံ အနပုညံ, တံ ကုတော လဗ္ဘာ။ ပုညန္တရာယဗဟုလာ ဟိ ဃရာဝါသာတိ။ ဒုတိယယောဇနာယ တေ

မာသဗ္ဗန္တရေ ယမဟံ ဒဒေယျံ, အတိက္ကန္တကာလတ္တာ တမဟံ သမ္ပတိ ကုတော ဒဒေယျန္တိ ဒဿေတီ''တိ ဝဒတိ။ သီလာဒိကုသလဓမ္မသန္တာနာဒိ**ဓမ္မရတနဝဍ္ဍံ** ။

၂၃. ပတ္တုဏ္ဏဒေသေ ပတ္တုဏ္ဏံ ပဋ္ဋဝရံ။ **မဟာယာဂ**န္တိ မဟာအနံ။ **ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပ** န္တိ တေမာသံ သော တပ္ပံ အဇ္ဈ သုဏာိန္တိ။

တတ္ရိဒ န္တိ ဣဒံ ကာရဏံ။

ဥပာလိ အသကောတိ **အာစရိယပရမ္ပရတော** ။ ဗာဟိရဗ္ဗန္တရနိအနံ, သိက္ခာပအနံ ပညတ္တိဋ္ဌာနသင်္ခာတံ အာဝေဏိကနိအန္တဉ္စ သန္ဓာယာဟ **"နိအနသ္သ ပဘေဒဒီပနတော"** တိ။ ထေရတာအာဒိ **ဝတ္ထုပ္ပဘေအေ** ။ သကာယ ပဋိညာယ မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထာတိအာဒိ **ပရသမယဝိဝဇ္ဇနတော** တိအာဒိ။ **ဝိဘင်္ဂနယဘေဒဒဿနတော** တိ တိဿော ဣတ္ထိယော ဘူမင္ဂံ ထလဋ္ဌန္တိအာဒိ။ တတ္ထာဟ – ကိံ ဘဂဝတော မာရာဝဋ္ဋနပဋိဃာတာယ သတ္တိ နတ္ထီတိ? အတ္ထိ, တထာပိဿ ပဉ္စာ ဥပဂုတ္တကာလေ ပသာဒဟေတုတ္တာ အဓိတသေတိ။ တတ္ထ ဥပဂုတ္တာဓိဋ္ဌာနံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဗုဒ္ဓာနံ အာစိဏ္ဏတ္တိ ဒိဇဒဿနေန ကိံပယောဇနန္တိ စေ? မာရာဝဋ္ဋနဟေတု ဗြာဟ္မဏသ္သ ပုညန္တရာယောတိ ပယောဇနံ။

ဒိဇောပိ သော မာရမနောရထဿ၊
ဘင်္ဂံ ကရောန္တော ဇိနပုင်္ဂဝဿ။
သဒ္ဓိံဿသင်္ဃဿ အအာသိ အနံ၊
အသေသကံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍဘေဒံ။

ကိံ ဘဂဝ သသိဿော တာဝ မဟန္တံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဥဗ္ဗဏ္ဏိကံ ကတွာ အဂမာသီတိ? န အဂမာသိ, တေမာသိ ဘာဂိယံ ပန ပုညရာသိကံ ဒေယျဓမ္မံ အပ္ပဋိကိုပ္ပန္တော ဗြာဟ္မဏသ္သ ဥပာယတော သတ္တာ အအာသိ။

တဒညထာ မာရမနောရထောဝ၊
ပူရော သိယာ နေဝ ဒိဇဿ ဘိယျော။
ပာပံ မဟန္တံ အပိ ပာပုဏေယျ၊
မိစ္ဆာဘိမာနေန တထာဂတေ သော။

တသ္မာ ဘဂဝ အဿာဒိယန္တော တံ ဒေယျဓမ္မံ အပ္ပဋိကိုပ္ပန္တော ဥပာယေန ဗြာဟ္မဏသ္သ ပုညဗုဒ္ဓိံ ကတွာ, မာရဿ စ မနောရထဝိဃာတံ ကတွာ အဂမာသီတိ, ''အယံ နယော အဋ္ဌကထံ ဝိနာပိ ပာဠိနယာနုလောမတော သိဒ္ဓေါ''တိ ဝဒန္တိ။ ကထံ? –

''သတ္ထာ သသိဿော ယဒိ အဂ္ဂဟေသိ၊
ဒိဇဿ တံ စီဝရမာဒိတောဝ။
နာထဿ နော ဝီသတိဝဿကာလေ၊
ဝိရုဇ္ဈတေ ဇီဝကယာစနာပိ။
တထာပိ သဗ္ဗံ သုဝိစာရယိတွာ၊
ယုတ္တံ နယံ စိန္တယိတုံဝ ယုတ္တ''န္တိ။

ဣအနိ အာယသ္မာ ဥပာလိတ္ထေရော ဝိနယပညတ္တိယာ သာဓာရဏနိအနံ ဒဿေတွာ သိက္ခာပအနံ ဟဋ္ဌေက္ကံ ပညတ္တိဋ္ဌာနသင်္ခာတံ နိအနမာဒိံ ကတွာ ပုဂ္ဂလပညတ္တိအနုပညတ္တိဝိဘာဂပတ္တိဘေဒန္တရာပတ္တိအာဒိကံ နာနပ္ပကာရံ ဝိဓိံ နိဒ္ဒိဋ္ဌုံ နိဂ္ဂမ္မံ ကတွာ ဒဿေတုံ **''အထ ခေါ ဘဂဝ ဝေရဉ္ဇာယံ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ''** တိအာဒိ မာဟာတိ။ ဣမ ဌတွာ –

သိက္ခာပအန သဗ္ဗေသံ၊ ကမသောဒံ ပကာသယေ။
တသ္မိံ သိဒ္ဓေ နိဒာနာနံ၊ ကမသိဒ္ဓိ ယတော ဘဝေ။

တတ္ထ သဗ္ဗသိက္ခာပဒာနံ ယထာသမ္ဘဝံ ဒေသနာက္ကမော ပဟာနက္ကမော ပဋိပတ္တိက္ကမော ဥပ္ပတ္တိက္ကမောတိ စတုဗ္ဗိဓော ကမော လဗ္ဘတိ။ တတ္ထ ဘဂဝတာ ရာဇဂဟေ ဘိက္ခူနံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အနုဇာနန္တေန ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသသ္သ ယော ဒေသနာက္ကမော အနုညာတော, တံ ဒေသနာက္ကမမနုလောမေန္တော အာယသ္မာ မဟာကဿပေ ပဌမံ ဟာရာဇိကုဒ္ဒေသံ ပုစ္ဆိ, တဒနန္တရံ သင်္ဃာဒိသေသုဒ္ဒေသံ, တတော အနိယတုဒ္ဒေသံ ဝိတ္ထာရုဒ္ဒေသဥ္စ ပုစ္ဆိတ္ဝာ တဒနန္တရံ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဥ္စ တေနေဝ အနုက္ကမေန ပုစ္ဆိ, နိဒာနုဒ္ဒေသန္တောဂဓာနဥ္စ သရူပေန အနုဒ္ဒိဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆနတ္ထံ ခန္ဓကေပိ ပုစ္ဆိ။ တေနေဝ စ ခန္ဓကေ ပညတ္တာ ထုလ္လစ္စယာ သင်္ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ ပုစ္ဆိတာနုက္ကမေနေဝ ဥပာလိတ္ထေရော တံ သဗ္ဗံ သာပတ္တိဘေဒာဒိကံ ဒေသေန္တော ထုလ္လစ္စယဒုဗ္ဘာသိတအာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာဒိဒီပကံ အန္တောကတ္ဝာ ဒေသေသိ, အယမေတ္ထ ဒေသနာက္ကမော။ ဥဘတောဝိဘင်္ဂခန္ဓကတော ပန ဥစ္စိနိတ္ဝာ တဒာ ပရိဝါရပဌဋ္ဌိ ဝိသုံ ကတာ။ က္ကမမေဝ နယံ သန္ဓာယ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ "တေနေဝ ဥပာယေန ခန္ဓကပရိဝါရေပိ အာရောပေသု"န္တိအာဒိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ)။ အပိစ **ဟာဠိယာ** "တေနေဝုပာယေန ဥဘတောဝိနယေ ပုစ္ဆိ။ ပုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော အာယသ္မာ ဥပာလိ ဝိဿဇ္ဇေသီ"တိ တွေကမေဝ ဝုတ္တံ, တသ္မာ မဟာကဿပေ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ ဧဝ ပုစ္ဆိ။ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ပန အာယသ္မာ ဥပာလိ နိဝရသေသံ ဒေသေန္တော ခန္ဓကပရိဝါရေ အန္တောကတ္ဝာ ဒေသေသိ။ တဒာ စ ခန္ဓကပရိဝါရပဌဋ္ဌိ ဝိသုံ ကတာတိ အယံ ဒေသနာက္ကမော။ ယဒိ ဧဝံ နိဒာနုဒ္ဒေသော ပဌမံ ဒေသေတဗ္ဗောတိ စေ? န, တဒသမ္ဘဝတော။ သော ဟိ "ယဿ သိယာ အာပတ္တီ"တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၃၄) နယေန ပဝတ္တတ္တာ ပဌမံ သိက္ခာပဒသင်္ဂဟိတာသု အာပတ္တီသု အဒဿိတာသု န သမ္ဘဝတိ။ "ယာနိ မယာ ဘိက္ခူနံ ပညတ္တာနိ သိက္ခာပဒာနိ, တာနိ နေသံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အနုဇာနေယျ"န္တိ ဝစနတော သိက္ခာပဒာနေဝ ပဌမံ ဒေသေတဗ္ဗာနီတိ ဟာရာဇိကုဒ္ဒေသက္ကမော သမ္ဘဝတိ။

ဟာရာဇိကုဒ္ဒေသာဒိသင်္ဂဟိတာနံ အာပတ္တိအကုသလာနံ ယထောဠာရိကက္ကမေန ပဟာတဗ္ဗတ္တာ ပဟာနက္ကမောပေတ္ထ သမ္ဘဝတိ။ ဥပသမ္ပန္နသမနန္တရံ "တာဝဒေဝ စတ္တာရိ အကရဏီယာနိ အာစိက္ခိတဗ္ဗာနီ"တိ (မဟာဝ. ၁၂၉) ဝစနတော "သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသူ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၉၃) ဝစနတော စ ယထာ ဂရုကံ အာစိက္ခဏံ သိက္ခနေန ပဋိပတ္တိက္ကမောပေတ္ထ သမ္ဘဝတိ, ဧဝမိမေဟိ တီဟိ ကမေဟိ ဒေသေတဗ္ဗာနမ္ပေတေသံ သိက္ခာပဒာနံ ယထာသမ္ဘဝံ ဥပ္ပတ္တိက္ကမော သမ္ဘဝတိ။ တထာ ဟိ ယံ ယံ သာဓာရဏံ, တံ တံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နေ ဧဝ ဝတ္ထုသ္မိံ "ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဆန္ဒသော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာ"တိ ဘိက္ခုနီနမ္ပိ ပညတ္တံ။ အညထာ တံ ဘိက္ခုနီနံ အနုပ္ပန္နပညတ္တိ သိယာ။ တတော "အနုပ္ပန္နပညတ္တိ တသ္မိံ နတ္ထီ"တိ (ပရိ. ၂၄၇) **ပရိဝါရေ** ဧတံ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈတိ, တွေဝာ ဝတာ ပုရိမေန ကမတ္တယေန ပဌမံ ဒေသေတဗ္ဗတံ ပတ္တေ ဟာရာဇိကုဒ္ဒေသေ ပဌမုပ္ပန္နတ္တာ မေထုနဓမ္မဟာရာဇိကံ သဗ္ဗပဌမံ ဒေသေတုကာမော ဥပာလိတ္ထေရော "တတြ သုဒံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယ"န္တိ ဝေသာလိမေဝ ဟာပေတ္ဝာ ဌပေသိ။ အညထာ ဗာရာဏသိယံ ပညတ္တာနံ "န, ဘိက္ခဝေ, မနုဿမံသံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ (မဟာဝ. ၂၈၀) ဧဝမာဒီနံ ဒေသနာဓိပ္ပာယေ သတိ ဗာရာဏသိံ ဟာပေတ္ဝာ ဌပေယျာတိ။

အဗ္ဘန္တရနိဒာနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. ဟာရာဇိကကဏ္ဍော

၁. ပဌမဟာရာဇိကံ

သုဒိန္နဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ

ပဌမဿေတ္ထ နိဒာနေ၊ ဌတ္ဝာ ဟာရာဇိကဿ ဝိညေယျော။
ဓောဒနာပရိဟာရနယော၊ ပုဂ္ဂလဝတ္ထုပ္ပကာသနေနေဝ။

တတ္ထ ဘဂဝတ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝုတ္ထဝဿော အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရန္တော ကတ္တိကဇုဏှပက္ခေ ဧဝ ဝေသာ လိံ ဟပုဏိတွာ ယာဝ ပဌမပာရာဇိကသိက္ခာပဒပညာပနံ, တာဝ အဋ္ဌ ဝဿာနိ ဝေသာလိယံယေဝ ဝိဟရန္တော ဝိယ ဟဋ္ဌိ ကမေန ဒိဿတိ, န စ ဘဂဝတ တာဝတ္တကံ ကာလံ တတ္ထေဝ ဝိဟာသိ။ သော ဟိ သုဒိန္နဿ သာဝကာနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒဉ္စ အနုဇာနိတွာ ယထာဘိရန္တံ တတ္ထ ဝိဟရိတွာ စာရိကံ စရန္တော ဘေသကဠာဝနံ ပတွာ တတ္ထ တေရသမံ ဝဿံ ဝသိ, တေနေဝ အနုက္ကမေန သာဝတ္ထိံ ပတွာ စုဒ္ဒသမံ ဝဿံ ဝသိ, ပန္နရသမံ ကပိလဝတ္ထုမှိ, သောဠသမံ အာဠဝိယံ, တတော ဝုတ္ထဝဿော စာရိကံ စရန္တော ရာဇဂဟံ ပတွာ သတ္တရသမံ ဝသိ, ကမိနာ အနုက္ကမေန အပရာနိပိ တီဏိ ဝဿာနိ တတ္ထေဝ ဝသိ။ ဇွောဝတာ ဘဂဝတ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿော ရာဇဂဟတော အနုပုဗ္ဗေန ဝေသာလိံ ဟပုဏိ, တတော ဥပသမ္ပဒာယ အဋ္ဌဝဿိကော သုဒိန္နော ဝေသာလိယံယေဝ မေထုနံ ဓမ္မံ အဘိဝိညာပေသိ, တတော ဘဂဝတ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပဌမံ ပာရာဇိကံ ပညပေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယသ္မာ ဥပာလိတ္ထေရော ကတော ပဌမတရံ တတ္ထ ဝေသာလိယဉ္စ ပညတ္တသိက္ခာပဒာနိ အဒဿေတုကာမော, ဝိနယနိဒာနာနန္တရံ ပဌမပာရာဇိကမေဝ ဒဿေတုကာမော, တသ္မာ ဝေသာလိယံ ပဌမံ နိုတသံ, ပစ္ဆာ ကမဿ သိက္ခာပဒဿ ပညတ္တိကာလေ နိုတသဉ္စ ဧကတော ကတွာ "တတ္ရ သုဒံ ဘဂဝတ ဝေသာလိယ"န္တိအာဒိမာဟ, တေန ဝုတ္တံ "ပဌမဿေတ္ထ နိုအနေ, ဌတွာ ။ပေ။ ပကာသနေယေတ"တိ။ တသ္မာ ကမသ္မိံ ပဌမပာရာဇိကဿ ပညတ္တိဋ္ဌာနသင်္ခာတေ နိုအနေ ဌတွာ "တေန ခေါ ပန သမယေန ဝေသာလိယာ အဝိဒူရေ ကလန္ဒကဂါမော နာမ ဟောတိ။ပေ။ အညတရံ ဝဇ္ဇိကဂါမံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတီ"တိ တသ္မိံ ကမဿ သိက္ခာပဒဿ ပုဂ္ဂလပ္ပကာသနေ, "တေန ခေါ ပန သမယေန ဝဇ္ဇီ ဒုဗ္ဘိက္ခာ ဟောတိ။ပေ။ တိက္ခတ္တုံ မေထုနံ ဓမ္မံ အဘိဝိညာပေသီ"တိ (ပာရာ. ၃၀) ကမသ္မိံ ဝတ္ထုပ္ပကာသနေ စ ဓောဒနာန ယော, ပရိဟာရနယော စ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ရာယံ ပကာသနာ – ကိမတ္ထံ ထေရေန အညေသံ သိက္ခာပဒာနံ ပုဂ္ဂလဝတ္ထုနိ ဝိယ သင်္ခေပတော အဝတွာ ယတ္ထ စ သော ဥပ္ပန္နော, ယထာ စ ဓမ္မေ ပသန္နော, ယထာ စ ပဗ္ဗဇိတော, ယထာ စ ကမ္မံ ဝတ္ထုံ ဥပ္ပာဒေတိ, တံ သဗ္ဗံ အနဝသေသေတွာ ပုဂ္ဂလဝတ္ထုနိ ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တာနီတိ စေ? ဝုစ္စတေ –

ဧဝံ သဒ္ဓာယ ကိစ္စေန၊ မဟန္တေ ဘောဂဉာတကေ။
ဟိတွာ ပဗ္ဗဇိတာနမ္ပိ၊ ပေသလာနမ္ပိ သဗ္ဗသော။

သဗ္ဗလာမကဓမ္မာယံ၊ မေထုနော ယဒိ သမ္ဘဝေ။
န ဓမ္မဒေသနာယေဝ၊ သိဒ္ဓာ ဝိရတိ သဗ္ဗသော။

တသ္မာ နဝင်္ဂသဒ္ဓမ္မေ၊ သတ္ထာရာ ဒေသိတေပိ စ။
ဝိနယော ပညပေတဗ္ဗော၊ တတော ဓမ္မဝိသုဒ္ဓိဟိ။

ဝိနယာဘာဝတော ဧဝံ၊ အဇ္ဈာစာရော ဘဝိဿတိ။
တသ္မာ ဝိနယပညတ္တိ၊ သာတ္ထိကာ ပေသလဿပိ။

အနာဒီနဝဒဿာဝီ၊ ယသ္မာ ယံ ဟပမာစရိ။
ဝိနယောယေဝ သဒ္ဓာနံ၊ အာဒီနဝဝိဘာဝိနော။

တသ္မာ သဒ္ဓာနုသာရီနံ၊ ဝိနယော သာတ္ထကောဝ ယံ။
ဓမ္မော ဓမ္မာနုသာရီနံ၊ တတော ဥဘယဒေသနာ။

အပိ စ ယဒိ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမံ အကရောန္တဿာပိ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ အယသော ပတ္ထဋ္ဌော, ပဂေဝ ညေသန္တိ ဒဿနတ္ထံ အဇ္ဈာစာရဿ ဟာကဋ္ဌဘာဝဒီပနံ။ ကထံ? –

အဘဗ္ဗော အရဟတ္တဿ၊ သုဒိန္နော ပုတ္တမာတရော။
ဘဗ္ဗာနုပ္ပန္နပညတ္တိ၊ တဒတ္ထံ န ကတာ အယံ။

နနု မာဂဏ္ဍိကံ အဖ္ဗုပေက္ခိတ္ဝာ မာတာပိတူနမ္ပိ ဟိတတ္ထံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ ဗိဇ
ကဗိဇကမာတူနံ အရဟတ္တုပ္ပတ္တိ ထေရေန ဒီပိတာ။ "တေန ခော ပန သမယေန ဝေသာလိယာ အဝိဒူရေ ကလန္ဒက
မော နာမ ဟောတိ, ယေန သမယေန သုဒိန္နော ပုရာဏဒုတိယိကာယ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိ"တိ တ "ယေန သမယေန ဘ
ဂဝတာ ပဌမပာရာဇိကံ ပညပေသိ"တိ တ ဝစနံ ဣဓ န ယုဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? "ဣဓ ပန ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သ
မ္ဘဝတိ"တိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာဝစနဥ္ဟိ ဣဓ န လဗ္ဘတိ။ စိရနိဝိဋ္ဌော ဟိ သော ကမော , န တသ္မိံယေဝ သမယေတိ။
ယသ္မာ ပန သော စိရနိဝိဋ္ဌောပိ စ ကမော အတ္တနော နိဝိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗကာလမတ္ထီတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရ
ဟတိ, တေန ပရိယာယေန "တေန ခော ပန သမယေန ဝေသာလိယာ အဝိဒူရေ ကလန္ဒကမော နာမ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။

၂၅-၆. **အနုညာတောသိ ပန တ္ဝံ** သိ သမဏဝတ္တဒဿနတ္ထံ ဘဂဝတ ပုစ္ဆတိ။ **မာတာပိတူဟိ အနနုညာတန္တိ**
ဧတ္ထ ဇနကေဟေဝ အနနုညာတဒဿနတ္ထံ ပုစ္ဆီတိ ဝုတ္တံ။ **န ခော သုဒိန္န တထာဂတာ** တိ "ပဗ္ဗာဇေတု မံ ဘဂ
ဝါ"တိ ယာစနာဝသေန ပနေဝမာဟ, န ဘဂဝတ သယံ သရဏာနိ ဒတ္ဝာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ **ဒုက္ခဿာ** တိ ဧတ္ထ "ကလဘာဂမ္ပိ"တိ ဟဋ္ဌသေသော။ **ဝိကပ္ပဒ္ဝယေပီ** တိ ဒုတိယတတိယဝိကပ္ပေသု။ **ပုရိမပဒဿာ** တိ ကိဉ္စိတိ ပဒဿ။ **ဥတ္တရပဒေနာ**
တိ ဒုက္ခဿာတိ ပဒေန။ **သမာနဝိဘတ္တိ** တိ သာမိဝစနံ။ ယထာ ကိံ? "ကဿစိ ဒုက္ခဿာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ကိဉ္စိ ဒု
က္ခဿာ"တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမာ** တိ တယာ သဒ္ဓိံ အမရိတ္ဝာ အကာမာ ဇီဝိဿာ
မ။ သစေပိ န မရာမ, အကာမကာဝ တယာ ဝိယောဂံ ပာပုဏိဿာမ, တယိ ဇီဝမာနေ ဧဝ နော မရဏံ ဘဝေယျ, မရဏေန
ပိ နော တယာ ဝိယောဂံ မယံ အကာမကာဝ ပာပုဏိဿာမ။

၃၀. **ကတိပာဟံ ဗလံ ကာဟေတ္ဝာ** တိ ကသ္မာ ပနာယံ တထာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော အနုညာတော သမာနော
ကတိပာဟံ ဃရေယေဝ ဝိလမ္ဗိတ္ဝာ ကာယဗလဉ္စ အဂ္ဂဟေသီတိ? အနုမတိအနေနေ မာတာပိတူသု သဟာယကေသု စ တု
ဋ္ဌော တေသံ စိတ္တတုဋ္ဌတ္ထံ။ ကေသုစိ အဋ္ဌကထာပောတ္ထကေသု ကေစိ အာစရိယာ "အယံ သုဒိန္နော ဇီဝကဝတ္ထု
တော ပစ္ဆာ ပံသုကူလိကစုတင်္ဂဝသေန ပံသုကူလိကော ဇာတော"တိ သညာယ "ဂဟပတိစီဝရံ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ ပံသုကူလိ
ကစုတင်္ဂဝသေန ပံသုကူလိကော ဟောတီ"တိ လိခန္တိ, တံ "အစိရူပသမ္ပန္နော"တိ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတိ။ "တထာ သုဒိန္န
နော ဟိ ဘဂဝတော ဒွါဒသမေ ဝဿေ ပဗ္ဗဇိတော , ဝီသတိမေ ဝဿေ ဉာတိကုလံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော သယံ ပဗ္ဗ
ဇာယ အဋ္ဌဝဿိကော ဟုတ္ဝာ"တိ, "ဘဂဝတော ဟိ ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဣဒံ ဝတ္ထုံ, ဧတ္တန္တရေ
ဝီသတိ ဝဿာနိ န ကောစိ ဂဟပတိစီဝရံ သာဒိယိ, သဗ္ဗေ ပံသုကူလိကာဝ အဟေသု"န္တိ စ ဝုတ္တေန အဋ္ဌကထာဝစနေ
န ဝိရုဇ္ဈတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အဋ္ဌဝဿိကော, န ဥပသမ္ပဒာယ။ ဥပသမ္ပဒံ ပန **ဇီဝကဝတ္ထုတော** (မဟာဝ. ၃၂၆) ပစ္ဆာ အ
လတ္ထ, တသ္မာ အဝဿိကော ဉာတိကုလံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော သိယာတိ စေ? န, "အလတ္ထ ခော သုဒိန္နော ကလန္ဒပု
တ္တော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒ"န္တိ ဧကတော အနန္တရံ ဝုတ္တတ္တာ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာနန္တရ
မေဝ ဟိ သော ဥပသမ္ပန္နော တေရသဓုတင်္ဂဂုဏေ သမာဒါယ ဝတ္တန္တော အဋ္ဌ ဝဿာနိ ဝဇ္ဇိဂါမေ ဝိဟရိတ္ဝာ နိ
ဿယမုတ္တတ္တာ သယံဝသီ ဟုတ္ဝာ "တေရဟိ ခော ဝဇ္ဇီ ဒုဗ္ဘိက္ခာ"တိအာဒိတက္ကာဝသေန ယေန ဝေသာလီ တဒဝ
သရိ, တသ္မာ "ပံသုကူလိကစုတင်္ဂဝသေန ပံသုကူလိကော ဟောတီ"တိ ဧတ္တကောယေဝ ပါဌော ယေသု ပောတ္ထကေ
သု ဒိဿတိ, သောဝ ပမာဏတော ဂဟေတဗ္ဗော။ "အာရညိကော ဟောတီ"တိ ဣမိနာ ပဉ္စ သေနာသနပဋိသံယုတ္တာနိ
သင်္ဂဟိတာနိ နေသဇ္ဇိကင်္ဂဉ္စ ဝိဟာရသဘာဂတ္တာ, "ပိဏ္ဍပါတိကော"တိ ဣမိနာ ပဉ္စ ပိဏ္ဍပါတပဋိသံယုတ္တာနိ,
"ပံသုကူလိကော"တိ ဣမိနာ ဒွေ စီဝရပဋိသံယုတ္တာနိ သင်္ဂဟိတာနီတိ။ ဉာတိဃရူပဂမနကာရဏဒီပနာဓိပ္ပာယတော
သပဒာနစာရိကင်္ဂံ ဝိသုံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ "မာ အတိဟရာပေသု"န္တိ ကာလဗျတ္တယဝသေန ဝုတ္တံ။ ဓမ္မဿ
န္တရာယကရတရတ္တာ "ဣမံ နယ"န္တိ အနယောယေဝ။

> ယေဘုယျေန ဟိ သတ္တာနံ၊ ဝိနာသေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ။
> အနယော နယရူပေန၊ ဗုဒ္ဓိမာဂမ္မ တိဋ္ဌတိ။

၃၆. **အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ** တိ ဧတ္ထ ဒုဝိဓံ သိက္ခာပဒပညာပနံ။ ကထံ? "ဝေဠု ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ သိက္ခာပဒံ ဥ
ဒ္ဒိသေယျာထာ"တိ ဧဝံ သဥဒ္ဒေသာနုဒ္ဒေသဘေဒတော ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ ဟတိမောက္ခေ သရူပတော အာဂတာ ပဉ္စ အာပ
တ္တိက္ခန္ဓာ သဥဒ္ဒေသပညတ္တိ နာမ။ သာပိ ဒုဝိဓာ သပုဂ္ဂလာပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသဘေဒတော။ တတ္ထ ယဿာ ပညတ္တိ
ယာ အန္တော အာပတ္တိယာ သဟ, ဝိနာ တ ပုဂ္ဂလော ဒဿိတော, သာ သပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသာ။ ဣတရာ အပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေ

သာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသာပိ ဒုဝိဓာ ဒဿိတာဒဿိတာပတ္တိဘေဒတော။ တတ္ထ အဒဿိတာပတ္တိ
ကာ နာမ အဋ္ဌ ပာရာဇိကာ ဓမ္မာ။ “ပာရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသော”တိ ဟိ ပုဂ္ဂလောဝ တတ္ထ ဒဿိတော, နာပ
တ္တိ။ ဒဿိတာပတ္တိကာ နာမ ဘိက္ခုနီပာတိမောက္ခေ “သတ္တရသ သင်္ဃာဒိသေသာ ဓမ္မာ နိဿာရဏီယံ သင်္ဃာဒိ
သေသ”န္တိ ဟိ တတ္ထ အာပတ္တိ ဒဿိတာ သဒ္ဓိံ ပုဂ္ဂလေန, တထာ အပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသာပိ ဒဿိတာဒဿိတာပတ္
တိတောဝ ဒုဝိဓာ။ တတ္ထ အဒဿိတာပတ္တိကာ နာမ သေခိယာ ဓမ္မာ။ သေသာ ဒဿိတာပတ္တိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
သာပိ ဒုဝိဓာ အနိဒ္ဒိဋ္ဌကာရကနိဒ္ဒိဋ္ဌကာရကဘေဒတော။ တတ္ထ အနိဒ္ဒိဋ္ဌကာရကာ နာမ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ မုသာဝါဒ ဩမ
သဝါဒ ပေသုည ဘူတဂါမ အညဝါဒက ဥဇ္ဈာပနက ဂဏဘောဇန ပရမ္ပရဘောဇန သုရာမေရယ အင်္ဂုလိပတောဒက ဟ
သဓမ္မ အနာဒရိယ တလဃာတကဇတုမဋ္ဌက သိက္ခာပဒာနံ ဝသေန ပဉ္စဒသဝိဓာ ဟောန္တိ။ သေသာနံ ပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသာနံ ဝ
သေန နိဒ္ဒိဋ္ဌကာရကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အနုဒ္ဒေသပညတ္တိပိ ပဒဘာဇနန္တရာပတ္တိဝိနီတဝတ္ထုပဋိက္ခေပပညတ္တိအဝုတ္တသိဒ္ဓိဝသေန ဆဗ္ဗိဓာ ဟောန္
တိ။ တတ္ထ “ယေဘုယ္ယေန ခာယိတံ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ (ပာရာ. ၆၁) ဧဝမာဒိကာ ပဒဘာဇနိယေ သန္ဒိ
ဿမာနာပတ္တိ **ပဒဘာဇနသိက္ခာပဒံ** နာမ။ “န တွေဝ နဂ္ဂေန အာဂန္တဗ္ဗံ, ယော အာဂစ္ဆေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒုက္က
ဋဿာ”တိအာဒိကာ (ပာရာ. ၅၁၇) **အန္တရာပတ္တိသိက္ခာပဒံ** နာမ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဝာ ပဋိသလ္လီယန္တေန
ဒွါရံ သံဝရိတွာ ပဋိသလ္လီယိတု”န္တိ (ပာရာ. ၇၅) ဧဝမာဒိကာ **ဝိနီတဝတ္ထုသိက္ခာပဒံ** နာမ။ “လောဟိတုပ္ပာဒကော, ဘိ
က္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၁၁၄) ဧဝမာဒိကာ **ပဋိက္ခေ
ပသိက္ခာပဒံ** နာမ။ ခန္ဓကေသု ပညတ္တဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယာနိ **ပညတ္တိသိက္ခာပဒံ** နာမ။ “ယာ ပန ဘိက္ခုနီ နစ္စံ ဝါ
ဂီတံ ဝါ ဝါဒိတံ ဝါ ဒဿနာယ ဂစ္ဆေယ္ယ, ပါစိတ္တိယ”န္တိ (ပါစိ. ၈၃၄) ဣမိနာ ဝုတ္တေန “ယာ ပန ဘိက္ခုနီ နစ္စေ
ယျ ဝါ ဂါယေယျ ဝါ ဝါဒေယျ ဝါ ပါစိတ္တိယ”န္တိ ဧဝမာဒိကံ ယံ ကိဉ္စိ အဋ္ဌကထာယ ဒိဿမာနံ အာပတ္တိဇာ
တံ, ဝိနယကမ္မံ ဝါ **အဝုတ္တသိဒ္ဓိသိက္ခာပဒံ** နာမ။ ဆဗ္ဗိဓမ္ပေတံ ဆပိ ကာရဏေဟိ ဥဒ္ဒေသာရဟံ န ဟောတီတိ အနုဒ္
ဒေသသိက္ခာပဒံ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေယ္ယထိဒံ – ပဉ္စဟိ ဥဒ္ဒေသေဟိ ယထာသမ္ဘဝံ ဝိသဘာဂတ္တာ ထုလ္လစ္စယဒု
ဗ္ဘာသိတာနံ, သဘာဂဝတ္ထုကမ္ပိ ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယဒွယံ အသဘာဂပတ္တိကတ္တာ, အန္တရာပတ္တိပညတ္တိ
သိက္ခာပဒာနံ နာနာဝတ္ထုကာပတ္တိကတ္တာ, ပဋိက္ခေပသိက္ခာပဒာနံ ကေသဉ္စိ ဝိနီတဝတ္ထုပညတ္တိသိက္ခာပဒာနဉ္စ အဒဿိ
တာပတ္တိကတ္တာ, အဒဿိတဝတ္ထုကတ္တာ ဘေဒာနုဝတ္တကထုလ္လစ္စယဿ, အဒဿိတာပတ္တိဝတ္ထုကတ္တာ အဝုတ္
တသိဒ္ဓိသိက္ခာပဒာနန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ “ဒုဝိဓံ သိက္ခာပဒပညာပနံ ဥဒ္ဒေသာနုဒ္ဒေသဘေဒတော”တိ ယံ ဝုတ္တံ, တံ သမာ
သတော ပကာသိတံ ဟောတိ။

တတ္ထ **အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ** တိ သဥဒ္ဒေသသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစ္စေ အာစရိယာ
ဧဝံ ကိရ ဝဏ္ဏယန္တိ “စတ္တာရော ပာရာဇိကာ ကတိဝဿာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ပညတ္တာတိအာဒိနာ ပုစ္ဆံ ကတွာ
တေသု ပဌမပာရာဇိကော ဝေသာလိယံ ပညတ္တော ပဉ္စဝဿာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟေမန္တာနံ ပဌမေ မာသေ ဒုတိယေ ပက္ခေ
ဒသမေ ဒိဝသေ အဍ္ဎတေယျပောရိသာယ ဆာယာယ ပုရတ္ထာဘိမုခေန နိသိန္နေန အဍ္ဎတေရသာနံ ဘိက္ခုသတာနံ မဇ္
ဈေ သုဒိန္နံ ကလန္ဒပုတ္တံ အာရဗ္ဘ ပညတ္တော”တိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ, ကသ္မာ? –

ယသ္မာ ဒွါဒသမံ ဝဿံ, ဝေရဉ္ဇာယံ ဝသိ ဇိနော။
တသ္မိဉ္စ သုဒ္ဓေါ သင်္ဃောတိ, နေဝ ပါရာဇိကံ တဒာ။

ထေရဿ သာရိပုတ္တဿ, သိက္ခာပညတ္တိယာစနာ။
တသ္မိံ သိဒ္ဓါတိ သိဒ္ဓါဝ, ဂရုကာပတ္တိ နော တဒါ။

ဩတာဒပာတိမောက္ခဉ္စ, ကိံ သတ္တာ စတုဝဿိကော။
ပဋိက္ခိပိ ကိမာဏဉ္စ, သမတ္တံ အနုဇာနိ သော။

အဇာတသတ္တုံ နိဿာယ, သင်္ဃဘေဒမကာသိ ယံ။
ဒေဝဒတ္တော တတော သင်္ဃ-ဘေဒော ပစ္ဆိမဗောဓိယံ။

အာရာဓယိံသု မံ ပုဗ္ဗေ၊ ဘိက္ခူတိ မုနိဘာသိတံ။
သုတ္တမေဝ ပမာဏံ နော၊ သောဝ ကာလော အနပ္ပကောတိ။

ယံ ပန ဝုတ္တံ "အထ ဘဂဝတာ အဗ္ဘာစာရံ အပဿန္တော ဟရာဇိကံ တ သင္ဃာဒိသေသံ တ န ပညပေသီ"တိ, တံ သကလသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယာဟ။ န ကေဝလံ သဥဒ္ဒေသသိက္ခာပဒမတ္တံ, တေန သဥဒ္ဒေသာနုဒ္ဒေသပညတ္တိဘေဒံ သကလံ ဟရာဇိကံ သန္ဓာယာဟာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိဉ္စာပိ နာဘိပရာမသနမ္ပိ ကာယသံသဂ္ဂေ, တထာပိ ဇေတံ ဝိသေသနိယမနတော, အစ္ဆန္ဒရာဂမိပ္ပာယတော စ ဝိသုံ ဝုတ္တံ။ ဆန္ဒရာဂရတ္တဿေဝ ဟိ ကာယသံသဂ္ဂေ ဣဓာဓိပ္ပေတော။ အသုစိပာနေ ပန ဟတ္ထိနိယာ တာပသပဿာဝပာနေန **တလကာဖ္ဖော** နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တလကာဖ္ဖဿ ဝတ္ထု ဝတ္တဗ္ဗံ။ **မဏ္ဍဗ္ဗဿ** နာဘိယာ ပရာမသနေနေဝ ကိရ။ ရူပဒဿနေ ပန ဝေဇ္ဇကာ အာဟု –

"ထိနံ သန္ဒဿနာ သုက္ကံ၊ ကအာစိ စလိတောဝရေ။
တံ ကမဓမ္မကရဏံ၊ ဒွဝယသမံ သင္ဂမိယ။
ဂဗ္ဘာဒီတိ အယံ နယော၊ ထိနံ ပုရိသဒဿနာသီတ္တူပနေယ္ယ"။

တထာယ္ယာဟု –

"ပုပ္ဖိကေ ဇေယ္ယ သုဒ္ဓေ၊ ပဿံ နရစ္စ ဣတ္ထိ တံ။
ဂဗ္ဘဉ္စ နယေတ္တုတ္တ-မိတိ တသ္မာ ကာသော ဣတီ"တိ။

ရာဇောရောဓေ ဝိယာတိ သီဟဠဒီပေ ဇေဋ္ဌာ ဣတ္ထိယာ တထာ အဟောသိ, တသ္မာ ကိရ ဇေံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ယာဝ ဗ္ရဟ္မလောကာ သဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိ, န တံ မနုဿာနံ ဝိသယော အဟောသိ တေသံ ရူပံ ဝိယ။ တေနေဝ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိံသု "ကစ္စိ နော တွံ အာဝုသော သုဒိန္န အနဘိရတော"တိ။

၃၉. ကလီတိ ကောဓော, တဿ သာသနံ **ကလိသာသနံ,** ကလဟော။ **ကမဓမ္မန္တိ** ဧတ္ထ ဇနပဒဓမ္မံ ဇနပဒတာသီနံ သိဒ္ဓိ။ **အတ္တာ** တိ စိတ္တံ, သရီရဉ္စ။ **အသုတ္တန္တဝိနိဗဒ္ဓ** န္တိ ဝိနယသုတ္တေ အနာဂတံ, သုတ္တာဘိဓမ္မေသုပိ အနာဂတံ, **ဟဋ္ဌိဝိနိမုတ္တန္တိ** အတ္ထော။ **ကုသုမမာလ**န္တိ နာနာဂုဏံ သန္ဓာယာဟ။ **ရတနအာမ**န္တိ အတ္ထသမ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပဋိက္ခိပနာဓိပ္ပာယာ** ဘဒ္ဒာလိ ဝိယ။ ပဒနိရုတ္တိဗျဉ္ဇနာနိ နာမဝေဝစနာနေဝ "နာမံ နာမကမ္မံ နာမဓေယ္ယံ နိရုတ္တိ"တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၃၁၅) ဝိယ။ နိပ္ပရိယာယေန ဝိရတိ သိက္ခာပဒံ နာမ။ အကုသလပက္ခေ ဒုဿီလျံ နာမ စေတနာ။ ကုသလပက္ခေပိ စေတနာပရိယာယတော **ဝိဘင်္ဂေ** "သိက္ခာပဒ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **သင္ဃသုဋ္ဌုတာယာ** တိ ဧတ္ထ လောကဝဇ္ဇဿ ပညာပနေ သင္ဃသုဋ္ဌုတာ ဟောတိ ဟာကဋ္ဌာဒီနဝတော။ ပညတ္တိဝဇ္ဇဿ ပညာပနေ သင္ဃဖာသုတာ ဟောတိ ဟာကဋ္ဌာနိသံသတ္တာ။ တတ္ထ ပဌမေန ဒုမ္မင်္ကူနံ နိဂ္ဂဟော, ဒုတိယေန ပေသလာနံ ဖာသုဝိဟာရော။ ပဌမေန သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝာနံ ပဋိဃာတော, ဒုတိယေန ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ။ တထာ ပဌမေန အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒော, ဒုတိယေန ပသန္နာနံ ဘိယ္ယောဘာဝေါ။ "ပုဗ္ဗေ ကတပုညတာယ စောဒိယမာနဿ ဘဗ္ဗကုလပုတ္တဿာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ "သုဒိန္နော တံ ကုက္ကုစ္စံ ဝိနောဒေတွာ အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ, တေနေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနုညာတာ"တိ ဝဒန္တိ, ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ တထာ ပဌမေန သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိ, ဒုတိယေန ဝိနယာနုဂ္ဂဟော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပိစေတ္ထ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမေ ယတ္ထ ဧကန္တာကုသလဘာဝေန, တံ သင္ဃသုဋ္ဌုဘာဝတာယ ပညတ္တံ လောကဝဇ္ဇတော, ယတ္ထ ပညတ္တိဇာနနေ ဧဝ အတ္ထာပတ္တိ, န အညအ, တံ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ တပိ ပသာဒုပ္ပာဒဗုဒ္ဓိယာ ဓမ္မဒေသနာပဋိသံယုတ္တံ, ဣတရဉ္စ သေခိယံ, ဣဒံ **လောကဝဇ္ဇံ** နာမ။ ဝတ္ထုနော ပညတ္တိယာ တ ဝီတိက္ကမစေတနာယာ ဘာဝေပိ ပဋိက္ခိတ္တဿ ကရဏေ, ကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏေ တ သတိ ယတ္ထ အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂေ, တံ သဗ္ဗံ ၄ ပေတွတ သုရာပာနံ **ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အာဂန္တုကဝတ္တံ, အာဝါသိက, ဂမိက, အနုမောဒန, ဘတ္တဂ္ဂ, ပိဏ္ဍစာရိက, အာရညက, သေနာသန , ဇန္တာဃရ, ဝစ္စကုဋိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိက, ဥပဇ္ဈာယ, အန္တေဝါသိက, အာစရိယဝတ္တန္တိ တောနိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏနယေန ဂဏိယမာနာနိ **စုဒ္ဒသ,** တောနိ ပန ဝိတ္ထာရတော **ဒွေဝအသီတိ မဟာဝတ္တာနိ** နာမ ဟောန္တိ။ သတ္တဟိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ သံဝရော **သံဝရဝိနယော** ပညတ္တိသိက္ခာပဒမေဝ။ တတ္ထ **ပညတ္တိဝိနယော** သမထဝိနယတ္ထာယ **သမထဝိနယော** သံဝရဝိနယတ္ထာယ **သံဝရဝိနယော** ပဟာနဝိနယတ္ထာယာတိ ယောဇနာ

ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သင်္ဃဖာသူ** တိ ဧကမိဝ ဝုတ္တံ သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယ သတိ သင်္ဃဖာသု ဘဝိဿတီတိ ဒီပနတ္ထံ။ ပကရီယန္တိ ဧတ္ထ တေ တေ ပယောဇနဝိသေသသင်္ခါတာ အတ္ထဝသာတိ အတ္ထဝသံ **“ပကရဏ”**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဒသသု ပဒေသု ဧကေကံ မူလံ ကတွာ ဒသက္ခတ္တုံ ယောဇနာယ ပဒသတံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပစ္ဆိမဿ ပဒဿ ဝသေန **အတ္ထသတံ** ပုရိမဿ ဝသေန **ဓမ္မသတံ** အတ္ထဇောတိကာနံ နိရုတ္တီနံ ဝသေန နိရုတ္တိသတံ, ဓမ္မဘူတာနံ နိရုတ္တီနံ ဝသေန နိရုတ္တိသတန္တိ **ဒွေ နိရုတ္တိသတာနိ,** အတ္ထသတေ ဉာဏသတံ, ဓမ္မသတေ ဉာဏသတံ ဒွီသု နိရုတ္တိသတေသု ဒွေ ဉာဏသတာနီတိ **စတ္တာရိ ဉာဏသတာနိ** ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧတ္ထ **သင်္ဃသုဋ္ဌုတာ** တိ ဓမ္မသင်္ဃဿ သုဋ္ဌုဘာဝေါတိ အတ္ထော။ “အတ္ထပဒါနီတိ အဋ္ဌကထာ။ ဓမ္မပဒါနီတိ ပါဠိ”တိ ဝုတ္တံ ကိရ။

မေထုနံ ဓမ္မန္တိ ဧဝံ ဗဟုလနယေန လဒ္ဓနာမကံ သကသမ္ပယောဂေန, ပရသမ္ပယောဂေန ဝါ အတ္တနော နိမိတ္တဿ သကမဂ္ဂေ ဝါ ပရမဂ္ဂေ ဝါ ပရနိမိတ္တဿ သကမဂ္ဂေ ဧဝ ပဝေသပဝိဋ္ဌဋ္ဌိတုဒ္ဓရဏေသု ယံ ကိဉ္စိ ဧကံ ပဋိသာဒိယနဝသေန သေဝေယျ ပါရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသောတိ။ ဧကေ ပန “ပဝေသာဒီနိ စတ္တာရိ ဝါ တီဏိ ဝါ ဒွေ ဝါ ဧကံ ဝါ ပဋိသေဝေယျ, ပါရာဇိကော ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ‘သော စေ ပဝေသနံ သာဒိယတိ, ပဝိဋ္ဌံ, ဌိတံ, ဥဒ္ဓရဏံ သာဒိယတိ, အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ’တိအာဒီ”တိ (ပါရာ. ၅၉) ဝဒန္တိ, တေသံ မတေန စတူသုပိ စတဿော ပါရာဇိကာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။ တေယေဝ ဧဝံ ဝဒန္တိ “အာပဇ္ဇတု မေထုနဓမ္မပါရာဇိကာပတ္တိ မေထုနဓမ္မပါရာဇိကာပတ္တိယာ တဗ္ဘာဂိယာ”တိ, “အတ္တနော ဝီတိက္ကမေ ပါရာဇိကာပတ္တိံ, သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိဉ္စ အာပဇ္ဇိတွာ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဂဟဋ္ဌကာလေ မေထုနာဒိပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇိတွာ ပုန ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွာ ဧကံ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိံ ဧကမနေကံ ဝါ ပဋိကရိတွာဝ သော ပုဂ္ဂလော ယသ္မာ နိရာပတ္တိကော ဟောတိ, တသ္မာ သော ဂဟဋ္ဌကာလေ သာပတ္တိကောဝါတိ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နဿာပိ အတ္ထေဝ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ။ ဝုဋ္ဌာနဒေသနာဟိ ပန အသုဇ္ဈနတော ‘ပယောဂေ ပယောဂေ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ’တိ န ဝုတ္တံ ဂဏနပယောဇနာဘာဝတော။ ကိဉ္စာပိ န ဝုတ္တံ, အထ ခေါ **ပဒဘာဇနေ** ‘အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ’တိ ဝစနေနာယမတ္ထော သိဒ္ဓေါ”တိ ယုတ္တိဉ္စ ဝဒန္တိ။
ယဒိ ဧဝံ **မာတိကာယမ္ပိ** “ယော ပန ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ ပါရာဇိကာ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ, ပါရာဇိကဿ အနဝသေသဝစနမ္ပိ န ယုဇ္ဇေယျ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေ ဘိက္ခုဂဏနဉ္စ အနဝသေသေတွာ တိဋ္ဌတီတိ အနဝသေသဝစနန္တိ ကတွာ ပဝေသေဝ အာပတ္တိ, န ပဝိဋ္ဌာဒီသု, တမေဝေကံ သန္ဓာယ “ယဿ သိယာ အာပတ္တီ”တိ ပါရာဇိကာပတ္တိမ္ပိ အန္တော ကတွာ နိဒါနုဒ္ဒေသေ ဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မာ **မာတိကာယံ** “ပါရာဇိကာ”န္တိ အဝတွာ “ပါရာဇိကော ဟောတီ”တိ ပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသဝစနံ တေန သရီရဗန္ဓနေန ဥပသမ္ပဒာယ အဘဗ္ဗဘာဝဒီပနတ္ထံ။ “အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ”တိ **ပဒဘာဇနေ** ဝစနံ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နဿာပိ ပါရာဇိကဿ အသံဝါသဿ သတော ပုဂ္ဂလဿ အထေယျသံဝါသကဘာဝဒီပနတ္ထံ။ န ဟိ သော သံဝါသံ သာဒိယန္တောပိ ထေယျသံဝါသကော ဟောတိ, တသ္မာ “ဥပသမ္ပန္နော ဘိက္ခု”တွေဝ ဝုစ္စတိ။ တေနေဝါဟ “အသုဒ္ဓေါ ဟောတိ ပုဂ္ဂလော အညတရံ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော, တဉ္စေ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ သမာနော အနောကာသံ ကာရာပေတွာ အက္ကောသာဓိပ္ပာယော ဝဒေတိ, အာပတ္တိ ဩမသဝါဒေန ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ပါရာ. ၃၈၉)။ အနုပသမ္ပန္နဿ တဒဘာဝတော သိဒ္ဓေါ သော “ဥပသမ္ပန္နော ဘိက္ခု”တွေဝ ဝုစ္စတီတိ။ တေန ပဒသောဓမ္မံ သဟသေယျဉ္စ န ဇနေတိ, ဘိက္ခုပေသုညာဒိဉ္စ ဇနေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုနီနံ သင်္ဃာဒိသေသေသု ပန ဘိက္ခုသင်္ဃာဒိသေသတော ဝုဋ္ဌာနဝိဓိဝိသေသဒဿနတ္ထံ “အယမ္ပိ ဘိက္ခုနီ။ပေ။ အာပန္နာ”တိ (ပါစိ. ၆၇၉) ပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသံ ကတွာပိ ပါရာဇိကတော အဓိပ္ပာယန္တရဒဿနတ္ထံ “နိဿာရဏီယံ သင်္ဃာဒိသေသ”န္တိ (ပါစိ. ၆၇၉) အာပတ္တိနာမဂ္ဂဟဏဉ္စ ကတံ။ ဧတ္တာဝတာ သပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသေ ဒဿိတာဒဿိတာပတ္တိဒုကံ ဝိတ္ထာရိတံ ဟောတိ။ အပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသေသု သေခိယေသု အာပတ္တိယာ ဒဿနကာရဏံ သေခိယာနံ **အဋ္ဌကထာယ**မေဝ ဝုတ္တံ။ တဒဘာဝတော ဣတရေသု အာပတ္တိဒဿနံ ကတံ။ အပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသေသုပိ ဒဿိတာဒဿိတာပတ္တိဒုကဉ္စ ဝိတ္ထာရိတံ ဟောတီတိ။

ပဌမပညတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သုဒိန္နဘာဏဝါရံ နိဋ္ဌိတံ။

မက္ကဋီဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀-၁. ဒုတိယပညတ္တိယံ "ကာဓ မလ္လာ ယုဇ္ဈန္တိ"တိအာဒီသု ဝိယ ပဋိသေဝတီတိ ဝတ္တမာနဝစနံ ပစုရပဋိသေဝနဝသေန ဝုတ္တံ, "တဥ္စ ခေါ မနုဿိတ္ထိယာ, နော တိရစ္ဆာနဂတာယာ"တိ ပရိပုဏ္ဏတ္ထမ္ပိ ပဌမံ ပညတ္တိံ အတ္တနော မိစ္ဆာဂဟေန တ လေသသြဍ္ဍနတ္ထာယ တ ဧဝမာဟ။ ပရိပုဏ္ဏတ္ထတံယေဝ နိယမေတုံ "နနု အာဝုသော တထေဝ တံ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ, တေနေဝ မက္ကဋိဝတ္ထု ဝိနီတဝတ္ထုသု ပက္ခိတ္တံ အဝိသေသတ္တာ, တထာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထု။ ဝိစာရဏာ ပနေတ္ထ တတိယပညတ္တိယံ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ "နနု, အာဝုသော, ဘဂဝတာ အနေကပရိယာယေနာ"တိအာဒိ န ကေဝလံ သဥဒ္ဒေသသိက္ခာပဒေနေဝ သိဒ္ဓံ, "တိရစ္ဆာနဂတာဒီသုပိ ဟရာဇိက"န္တိ အနုဒ္ဒေသသိက္ခာပဒေနပိ သိဒ္ဓန္တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အထ တ ယဒိ သဥဒ္ဒေသသိက္ခာပဒံ သာဝသေသန္တိ ပညပေသိ, ကြမိနာ အနုဒ္ဒေသသိက္ခာပဒေနာပိ ကိံ န သိဒ္ဓန္တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ "တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမီ"တိ တဒေဝ သိက္ခာပဒံ ပဌမပညတ္တမေဝ လေသတ္တိကာနံ အလေသောကာသံ ကတွာ အာမေဍိတတ္တံ ကတွာ ပညပေဿာမီတိ အတ္ထော။ အညထာ "အညတဒကေ ဝိဟေသကေ ပာစိတ္တိယ"န္တိအာဒီသု (ပာစိ. ၁၀၁) ဝိယ ဝတ္ထုဒွယေန အာပတ္တိဒွယံ အာပဇ္ဇတိ, န စာပဇ္ဇတိ, သော ဧဝတ္ထော အညေနာပိ ဝစနေန သုပ္ပကာသိတော, သုပရိဗ္ဗတ္တကရဏတ္ထေန ဒဠှတရော ကတောတိ အဓိပ္ပာယော။ တတိယပညတ္တိယမ္ပိ အညေသု စ ဧဝံ ဝိသုဒ္ဓေါ။

ယဿ သစိတ္တကပက္ခေ တိအာဒိမှိ ပန ဂဏ္ဌိပဒနယော တာဝ ပဌမံ ဝုစ္စတိ, **သစိတ္တကပက္ခေ** တိ သုရာပာနာဒိအစိတ္တကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစိတ္တကေသု ပန ယံ ဧကန္တမကုသလေနေဝ သမုဋ္ဌာပိတဥ္စ။ ဥဘယံ လောကဝဇ္ဇံ နာမ။ သုရာပာနသ္မိဥ္ဟိ "သုရာ"တိ တ "ပာတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ တ ဇာနိတွာ ပိဝနေ အကုသလမေဝ, တထာ ဘိက္ခုနီနံ ဂန္ဓဝဏ္ဏကတ္ထာယ လေပနေ, ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ လေပနေ အဒေါသတ္တာ "အဝိစာရဏီယ"န္တိ ဝေဒ်ကံ ဝုတ္တံ။ တတွာ ထ န ဝဋ္ဋတီတိ "ဇာနိတွာ"တိ ဝုတ္တဝစနံ န ယုဇ္ဇတိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဿာပိ လောကဝဇ္ဇဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ ကြမံ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂံ ပရိဟရိတုကာမတာယ **ဝဇ္ဇိရဗုဒ္ဓိတ္ထေရဿ ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ "ကာဓ သစိတ္တကန္တိ စ အစိတ္တကန္တိ စ ဝိစာရဏာ ဝတ္ထုဝိဇာနနေယေဝ ဟောတိ, န ပညတ္တိဝိဇာနနေ။ ယဒိ ပညတ္တိဝိဇာနနေ ဟောတိ, သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနိ လောကဝဇ္ဇာနေဝ သိယုံ, န စ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနိ လောကဝဇ္ဇာနိ , တသ္မာ ဝတ္ထုဝိဇာနနေယေဝ ဟောတီ"တိ, ကြဒံ ယုဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ သေခိယေသု ပညတ္တိဇာနနမေဝ ပမာဏံ, န ဝတ္ထုမတ္တဇာနနန္တိ, ယံ ပန တတ္ထေဝ ဝုတ္တံ "ပသုတ္တဿ မုခေ ကောစိ သုရံ ပက္ခိပေယျ, အန္တော စေ ပဝိသေယျ, အာပတ္တိ, တတ္ထ ယထာ ဘိက္ခုနိယာ အင်္ဂဇာတံ ဥပ္ပဇာဏုမဏ္ဍလံ ပရဿ အာမသနာဒိကာလေ ကာယံ အစာလေတွာ စိတ္တေနေဝ သာဒိယန္တိယာ အာပတ္တိ 'ကိရိယာဝ ဟောတီ'တိ ဝုတ္တာ ယေဘုယျေန ကိရိယသမ္ဘဝတော, တထာ အယမ္ပိ တဒါ ကိရိယာဝ ဟောတီ"တိ, တံ သုဝိစာရိတံ အနေကန္တာကုသလဘာဝသာဓနတော။ သုရာပာနာပတ္တိယာ ဧကန္တာကုသလတာ ပန မဇ္ဇသညိနောပိ သကိံ ပယောဂေန ပိဝတော ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တာ။

အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – သိက္ခာပဒသီသေန အာပတ္တိံ ဂဟေတွာ ယဿ သိက္ခာပဒဿ သစိတ္တကဿ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တံ လောကဝဇ္ဇံ။ သစိတ္တကာစိတ္တကသင်္ခါတဿ အစိတ္တကဿ စ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တမ္ပိ သုရာပာနာဒိ လောကဝဇ္ဇန္တိ ကြမမတ္ထံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ "ယဿ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တံ လောကဝဇ္ဇ"န္တိ ဝုတ္တံ။ သစိတ္တကပက္ခေတိ ဟိ ကြဒံ ဝစနံ အစိတ္တကံ သန္ဓာယာဟ။ န ဟိ ဧကံသတော သစိတ္တကဿ သစိတ္တကပက္ခေတိ ဝိသေသနေ ပယောဇနံ အတ္ထိ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဿ ပညတ္တိဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ, ဝတ္ထုဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ သိယာ ကုသလံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတံ, တသ္မာ "တဿ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝာ"တိ န ဝုစ္စတီတိ "သေသံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ"န္တိ ဝုတ္တံ။ အဓိမာနေ ဝီတိက္ကမာဘာဝတ, သုပိနန္တေ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ သုပိနန္တေ ဝိဇ္ဇမာနာပိ ဝီတိက္ကမဆာယာ အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကြဒံ ပန ဝစနံ ဒဠှီကမ္မသိထိလကရဏပ္ပယောဇနတ္တာ စ ဝုတ္တံ, တေန ယံ ဝုတ္တံ ဗာဟိရနိဒါနကထာဓိကာရေ "ဒဠှီကမ္မသိထိလကရဏပ္ပယောဇနာတိ ယေဘုယျတာယ ဝုတ္တ"န္တိအာဒိ, တံ သုဝုတ္တမေဝာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မက္ကဋိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၄၃-၄. ဝဇ္ဇီသု ဇနပဒေသု ဝသန္တာ **ဝဇ္ဇိနော** နာမ, တေသံ ပုတ္တာ။ **ယာဝဒတ္ထ** န္တိ ယာဝတာ အတ္ထော အဓိပ္ပာယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တတ္ထ ယံ ဝုတ္တံ "သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံအနာဝိကတွာ"တိ, တံ ကာမံ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေ, တဒေကဒေ္သ စ ဒုဗ္ဗလျာဝိကရဏေ ပညတ္တေ သတိ ယုဇ္ဇတိ, န အညထာ။ တထာပိ ဣဓာနိ ပညပေတဗ္ဗံ ဥပာဒာယ ဝုတ္တံ, ကထဉ္စိ နာမ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေဿန္တီ (ပာရာ. ၄၅၉), အာဋ္ဌဝကာ ဘိက္ခူ ကုဋိုယော ကာရာပေန္တိ အပ္ပမာဏိကာယော (ပာရာ. ၃၄၂), ဘိက္ခုနိယော ဒွေ ဝဿာနိ ဆသု ဓမ္မေသု အသိက္ခိတသိက္ခံ သိက္ခမာနံ ဝုဋ္ဌာပေန္တိ (ပာစိ. ၁၀၇၇), သင်္ဃေန အသမ္မတံ ဝုဋ္ဌာပေန္တီတိအာဒိ (ပာစိ. ၁၀၈၄) ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ တတော ပုဗ္ဗေ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိကပ္ပနံ တ အနုညာတံ။ ယဒဘာဝေ အတိရေကစီဝရန္တိ ဝဒေယျ, ပမာဏံ တ န ပညတ္တံ, ယဒဘာဝေ အပ္ပမာဏိကာယောတိ ဝဒေယျ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ "ဥလ္လုမ္ပတု မံ, ဘန္တေ, သင်္ဃော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယာ"တိ (မဟာဝ. ၇၁, ၁၂၆) ဥပသမ္ပဒံ ယာစိတွာ ဥပသမ္ပန္နေန ဥပသမ္ပန္နသမနန္တရမေဝ "ဥပသမ္ပန္နေန ဘိက္ခုနာ မေထုနော ဓမ္မော န ပဋိသေဝိတဗ္ဗော, အသက္ယပုတ္တိယော"တိ (မဟာဝ. ၁၂၉) စ ပညတ္တေန အဿမဏဘာဝံ ဥပဂန္တုကာမေန နနု ပဌမံ အဇ္ဈုပဂတာ သိက္ခာ ပစ္စက္ခာတဗ္ဗာ, တတ္ထ ဒုဗ္ဗလျံ တ အာဝိကာတဗ္ဗံ သိယာ, တေ ပန "သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိံသူ"တိ အနုပညတ္တိယာ ဩကာသကရဏတ္ထံ တ တံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ "သော အာဂတော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော"တိ ကိဉ္စာပိ ဧတ္တကံ ဝုတ္တံ, တထာပိ ဣတရေသုပိ ပာရာဇိကေသု ယထာသမ္ဘဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟိ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ ယော ပာရာဇိကဝတ္ထုံ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခာတံ အာဒိယတိ, မနုဿဝိဂ္ဂဟံ တ ဇီဝိတာ ဝေရောပေတိ, ပဋိဝိဇာနန္တဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ တ ဥလ္လပတိ, သော အာဂတော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ အနုပညတ္တိ ဟိ ဒဠှီကမ္မသိထိလကမ္မကရဏပ္ပယောဇနာ။ သာ ဟိ ယဿ ပာရာဇိကံ ဟောတိ အညာ တ အာပတ္တိ, တဿ နိယမဒဿနပ္ပယောဇနာတိလက္ခဏာနုပညတ္တိကတ္တာ။ ဧဝဉ္စိ အန္တေ အဝတွာ အာဒိမ္ဟိ ဝုတ္တာ "ကမာ တ အရညာ တ"တိ (ပာရာ. ၉၁) အနုပညတ္တိ ဝိယ။ ပရိပုဏ္ဏော ပနေတသ္မိံ သိက္ခာပဒေ –

> "နိဒာနာ မာတိကာဘေဒေါ, ဝိဘင်္ဂေ တံနိယာမကော။
> တတော အာပတ္တိယာ ဘေဒေါ, အနာပတ္တိ တဒညထာ"တိ။ –

အယံ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ သုဒိန္နဝတ္ထု မက္ကဋိဝတ္ထု ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထု စာတိ တိပ္ပဘေဒံ ဝတ္ထု ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ နိဒာနံ နာမ, တတော နိဒာနာ "ယော ပန, ဘိက္ခု, ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော။ပေ.။ အသံဝါသော"တိ ဣမိဿာ မာတိကာယ ဘေဒေါ ဇာတော။ တတ္ထ ဟိ "အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတာယာ"တိ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝစနေန "သစ္စံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တဉ္စ ခော ဣတ္ထိယာ နော ပုရိသေ နော ပဏ္ဍကေ နော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကေ စာ"တိ မက္ကဋိပာရာဇိကော ဝိယ အညောပိ လေသံ ဩဍ္ဍေတုံ သက္ကောတိ, တသ္မာ တာဒိသဿ အလေသောကာသဿ ဒဿနတ္ထံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ။ မက္ကဋိဝတ္ထုသင်္ခာတာ နိဒာနာ "အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတာယပီ"တိ မာတိကာဝစနဘေဒေါ န ဣတ္ထိယာ ဧဝ မေထုနသိဒ္ဓိဒဿနတော ကတော, တသ္မာ **ဝိဘင်္ဂေ တံနိယာမကော** တဿာ မာတိကာယ အဓိပ္ပေတတ္ထနိယာမကော ဝိဘင်္ဂေါ။ **ဝိဘင်္ဂေ** ဟိ "တိဿော ဣတ္ထိယော။ တယော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ။ တယော ပဏ္ဍကာ။ တယော ပုရိသာ။ မနုဿိတ္ထိယာ တယော မဂ္ဂေ။ပေ.။ တိရစ္ဆာနဂတပုရိသဿ ဒွေ မဂ္ဂေ"တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၅၆) နယေန သဗ္ဗလေသောကာသံ ပိဒဟိတွာ နိယမော ကတော။

ဧတ္ထာဟ – ယဒိ ဧဝံ သာဓာရဏသိက္ခာပဒဝသေန တ လိင်္ဂပရိဝတ္တနဝသေန တ န ကေဝလံ ဘိက္ခူနံ, ဘိက္ခုနီနမ္ပိ "သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော"တိ ဝိဘင်္ဂေ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ တဒဝစနေန ဘိက္ခုနီ ပုရိသလိင်္ဂပာတုဘာဝေန ဘိက္ခုဘာဝေ ဌိတာ ဧဝံ ဝဒေယျ "နာဟံ ဥပသမ္ပဒကာလေ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နာ, တသ္မာ န အပ္ပစ္စက္ခာတသိက္ခာပိ မေထုနဓမ္မေန ပာရာဇိကာ ဟောမီ"တိ? ဝုစ္စတေ – တထာ န ဝတ္တဗ္ဗံ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော။ ဘိက္ခုနီနမ္ပိ "သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော"တိ ဝုတ္တေ ဘိက္ခုနီနမ္ပိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ အတ္ထီတိ အာပဇ္ဇတိ, တဉ္စာနိဋ္ဌံ။ ဣဒံ အပရံ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါတိ "သဗ္ဗသိက္ခာပဒာနိ သာဓာရဏာနေဝ, နာသာဓာရဏာနီ"တိ။ အပိစာယံ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နောတတိ ဒဿနတ္ထံ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တံယေဝ ဥပဇ္ဈံ"န္တိအာဒိ (ပာရာ. ၆၉) ဝုတ္တံ, အပိစ ယော တထာ လေသံ ဩဍ္ဍေတွာ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ဝိယ ပာရာဇိကော ဟောတိ။ တေ ဟိ "ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော"တိ ဝစနာဘာဝေ သတိ "အာပတ္တိံ တုမ္ဟေ, ဘိက္ခဝေ, အာပန္နာ ပာရာဇိက"န္တိ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ဧတ္ထ ပန "ဘိက္ခဝေ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ကေစိ ဘိက္ခုလိင်္ဂေ ဌိတာ, "ဣဓာနိ စေပိ မယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, လဘေယျာမ ဘဂ

ဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘေယျာမ ဥပသမ္ပဒ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ကေစိ ဝိဗ္ဘန္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တတော အာပတ္တိယာ ဘေဒေ**တိ တတော ဝိဘင္ဂတော ''အက္ခာယိတေ သရီရေ ပာရာဇိကံ, ယေဘုယျေန ခါယိတေ ထုလ္လစ္စယ''န္တိအာဒိ အာပတ္တိယာ ဘေဒေ ပေယာတိ။ **အနာပတ္တိ တဒညထာ** တိ တတော ဧဝ ဝိဘင္ဂတော ယေနာကာရေန အာပတ္တိ ဝုတ္တာ, တတော အညေနာကာရေန အနာပတ္တိဘေဒေဝ ပေယာတိ။ ''သာဒိယတိ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿ, န သာဒိယတိ အနာပတ္တီ''တိ ဟိ ဝိဘင္ဂေ အသတိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တာဝတာ သမာသတော ကထာတ္တော ဝုတ္တော ပေယာတိ။ ဧတ္ထ စ ပန –

> ''နိဒါနမာတိကာဘေဒော, ဝိဘင်္ဂဿ ပယောဇနံ။
> အနာပတ္တိပကာရော စ, ပဌမော နိပ္ပယောဇနော''တိ။ –

က္ကမံ နယံ ဒဿေတွာဝ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနံ အတ္ထော ပကာသိတဗ္ဗော။ ကထံ? ဘဂဝတာ ပန ယေနာကာရေန ယံ သိက္ခာပဒံ ပညာပိတံ, တဿ အာကာရဿ သမတ္ထံ တ အသမတ္ထံ တတိ ဒုဝိဓံ နိဒါနံ, အယံ **နိဒါနဘေဒော**။ မာတိကာပိ နိဒါနာပေက္ခာ နိဒါနာနပေက္ခာတိ ဒုဝိဓာ။ တတ္ထ စတုတ္တပာရာဇိကာဒိသိက္ခာပဒါနိ နိဒါနာပေက္ခာနိ။ န ဟိ ဝဂ္ဂုမုဒါတီရိယာ ဘိက္ခူ သယမေဝ အတ္တနော အတ္တနော အသန္တံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ မုသာဝါဒလက္ခဏံ ပာပေတွာ ဘာသိံသု။ အညမညဿ ဟိ တေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဂိဟီနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသိံသု, န စ တာဝတာ ပာရာဇိကဝတ္ထု ပေယာတိ။ တတ္ထ တေန လေသေန ဘဂဝတာ တံ ဝတ္ထုံ နိဒါနံ ကတွာ ပာရာဇိကံ ပညပေသိ, တေန ဝုတ္တံ ''နိဒါနာပေက္ခာ''န္တိ။ က္ကမိနာ နယေန နိဒါနာပေက္ခာနိ ဥတ္တ တဗ္ဗိပရီတာနိ သိက္ခာပဒါနိ နိဒါနာနပေက္ခာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, အယံ **မာတိကာဘေဒော**။

နာနပ္ပကာရတော မူလာပတ္တိပ္ပဟောနကဝတ္ထုပယောဂစိတ္တနိယာမဒဿနဝသေန မာတိကာယ ဝိဘဇနဘာဝဒီပနတ္ထံ တေသံ အပ္ပဟောနကတာယ တ တဒညတရဝေကလ္လတာယ တ ဝီတိက္ကမေ သတိ အာပတ္တိဘေဒဒဿနတ္ထံ, အသတိ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထဉ္စာတိ သဗ္ဗတ္ထ တယော အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ မာတိကာယ ဝိဘဇနံ ဝိဘင်္ဂေ အာရဘီယတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ ပန ''ဘိက္ခကောတိ ဘိက္ခု, ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတောတိ ဘိက္ခု, ဘိန္နပဋဓရောတိ ဘိက္ခူ''တိ ကေဝလံ ဗျဉ္ဇနတ္ထဒီပနဝသေန ပဝတ္တော တ, ''သမညာယ ဘိက္ခူ''တိ ဘိက္ခုဘာဝသမ္ဘဝံ အနပေက္ခိတွာပိ ကေဝလံ ဘိက္ခု နာမ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဒီပနဝသေန ပဝတ္တော တ, ''ဧဟိ ဘိက္ခူတိ ဘိက္ခု, သရဏဂမနေဟိ ဥပသမ္ပန္နောတိ ဘိက္ခု, ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နောတိ ဘိက္ခူ''တိ ဥပသမ္ပဒါနန္တရေနာပိ ဘိက္ခုဘာဝသိဒ္ဓိဒီပနဝသေန ပဝတ္တော တ, ''ဘဒ္ဒော ဘိက္ခု, သာရော ဘိက္ခု, သေက္ခော ဘိက္ခု, အသေက္ခော ဘိက္ခူ''တိ ဘိက္ခုကရဏေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဘိက္ခုဒီပနဝသေန ပဝတ္တော တ ဝိဘင်္ဂေ အဇ္ဈုပေက္ခိတော သဗ္ဗသာမညပဒတ္ထာ, တထာ အညဘာဂိယသိက္ခာပဒါဒီသု သဒ္ဒတရဝသေန, အဓိကရဏဒဿနာဒိဝသေန ပဝတ္တော စ အဇ္ဈုပေက္ခိတော က္က တရတ္ထ တဒဘာဝတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ တိဿော က္ကတ္တိယောတိအာဒိ ဝတ္ထုနိယမဒဿနဝသေန ပဝတ္တော, မနုဿိတ္ထိယာ တယော မဂ္ဂေ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာတိအာဒိ ပယောဂနိယမဒဿနဝသေန ပဝတ္တော, ဘိက္ခုဿ သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌိတေတိအာဒိ စိတ္တနိယမဒဿနဝသေန ပဝတ္တော, သာဒိယတိ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿ, န သာဒိယတိ အနာပတ္တီတိအာဒိ ဝတ္ထုပယောဂနိယမေ သတိ စိတ္တနိယမဘာဝဘာဝဝသေန အာပတ္တာနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ ပဝတ္တော, မတံ ယေဘုယျေန ခါယိတံ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာတိအာဒိ ဝတ္ထုဿ အပ္ပဟောနကတာယ ဝီတိက္ကမေ အာပတ္တိဘေဒဒဿနတ္ထံ ပဝတ္တော, န သာဒိယတိ အနာပတ္တီတိ စိတ္တနိယမဝေကလ္လေန ဝီတိက္ကမာဘာဝ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ ပဝတ္တောတိ။ ဧဝံ က္ကတရေသုပိ သိက္ခာပဒေသု ယထာသမ္ဘဝနယော အယန္တိ ပယောဇနော ဝိဘင်္ဂေ။

အနာပတ္တိတရော ပန မူလာပတ္တိတော, တဒညေကဒေသတော, သဗ္ဗာပတ္တိတော စ အနာပတ္တိဒီပနဝသေန တိဝိဓော။ တတ္ထ ယော ပဌမော, သော ဝိဘင်္ဂေ ဝိယ တယော အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ ပဝတ္တော။ ကတမေ တယော? မာတိကာပဒါနံ သာတ္ထကနိရတ္ထကာနံ တဒညထာ ဥဒ္ဒရဏာနုဒ္ဒရဏဝသေန သပ္ပယောဇနနိပ္ပယောဇနဘာဝဒီပနတ္ထံ, တဒညထာ ပဋိပတ္တိက္ကမဒဿနတ္ထံ, အာပတ္တိပ္ပဟောနကဋ္ဌာနေပိ ဝိသုဇ္ဈနတ္ထဉ္စာတိ။ ကထံ? **ဧဠကလောမသိက္ခာပဒေ** ''ဘိက္ခုနော ပနေဝ အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿ ဧဠကလောမာနိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, အာကင်္ခမာနေန

ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနီ”တိ (ပာရာ. ၅၇၂) တောနိ ကေဝလံ ဝတ္ထုမတ္တဒီပနပဒါနီတိ နိရုတ္တကာနိ နာမ, တေသံ အနာပတ္တိ။ “အဒ္ဓာနမဂ္ဂံ အပ္ပဋိပန္နဿ ဥပ္ပန္နေ ဧဝ ဇွေကလောမေ အနာပတ္တိ, အာကင်္ခမာနေန ပဋိဂ္ဂဟိတေ”တိအာဒိနာ န ယေန တဒညထာ အနုဒ္ဒရဏေန နိပ္ပယောဇနဘာဝတော ဒီပိတော ဟောတိ, ယဒိဒံ **မာတိကာယံ** “မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ ယာ”တိ, ဣဒံ သာတ္ထကံ။ တဿ သပ္ပယောဇနဘာဝဒီပနတ္ထံ “အနာပတ္တိ အဇာနန္တဿ အသာဒိယန္တဿ သာ”တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ဇာနနသာဒိယနဘာဝေန အာပတ္တိ, အသေဝန္တဿ အနာပတ္တိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **မာတိကာ ယံ** “ယော ပန ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ, ပာရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသော”တိ အဓိပ္ပာယော။ “ပရပရိဂ္ဂ ဟိတံ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ ဂရုပရိက္ခာရော ထေယျစိတ္တံ အဝဟရဏ”န္တိ ဝုတ္တာနံ ပဉ္စန္နမ္ပိ အင်္ဂာနံ ပာရိပူရိ ယာ ပေတတိရစ္ဆာနဂတပရိဂ္ဂဟိတေ အာပတ္တိပ္ပဟောနကဘာဝေနပိ ဝိဿဇ္ဇနတ္ထံ “အနာပတ္တိ ပေတပရိဂ္ဂဟိ တေ”တိအာဒိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဒုတိယပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ။ အနာပတ္တိ ဣမံ ဇာန, ဣမံ ဒေဟိ, ဣမံ အာဟရ, ဣမိနာ အတ္ထော, ဣမံ ကပ္ပိယံ ကရောဟီတိ ဘဏတီတိအာဒိ ပန တဒညထာ ပဋိပတ္တိက္ကမဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတ ဗ္ဗံ။ ဧတ္တာဝတာ “နိဒါနမာတိကာဘေဒါ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တကထာယ အတ္ထော ပကာသိတော ဟောတိ။

ဧတ္ထ ပဌမပညတ္တိ တာဝ ပဌမဗောဓိံ အတိက္ကမိတွာ ပညတ္တတ္တာ, အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ အဋ္ဌဝဿ ိကကာလေ ပညတ္တတ္တာ စ ရတ္တညုမဟတ္တံ ပတ္တကာလေ ပညတ္တာ။ ဒုတိယအနုပညတ္တိ ဗာဟုသစ္စမဟတ္တံ ပတ္တကာလေ ဥပ္ပန္နာ။ သော ဟာယသ္မာ မက္ကဋိပါရာဇိကော ယထာ မာတုကာမပဋိသံယုတ္တေသု သိက္ခာပဒေသု တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ အနဓိပ္ပေတာ, တထာ ဣဓာပီတိ သညာယ “သစ္စံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တဉ္စ ခော မနုဿိတ္ထိယာ, နော တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ”တိ အာဟ။ တတိယာနုပညတ္တိ လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ ပတ္တကာ လေ ဥပ္ပန္နာ။ တေ ဟိ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ ပတ္တာ ဟုတွာ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇိတွာ နှာယိတွာ ဝရသ ယနေသု သယိတွာ တတိယာနုပညတ္တိယာ ဝတ္ထုံ ဥပ္ပာဒေသုံ, တေ စ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ ပတ္တေ သင်္ဃေ ဥပ္ပန္နာ, သယဉ္စ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ ပတ္တာတိ “ဝေပုလ္လမဟတ္တမေဝ ထ လဗ္ဘတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပ ဒံ တိဝိဓမ္ပိ ဝတ္ထုံ ဥပါဒာယ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ တံ ကာလံ ပတွာ ပညတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **ယော ပနာ**တိ အနဝသေသပရိယာဒါနပဒံ။ **ဘိက္ခူ**တိ တဿ အတိပ္ပသင်္ဂနိယမပဒံ။ **ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာ ဇီဝသမာပန္နော**တိ တဿ ဝိသေသနဝစနံ။ န ဟိ သဗ္ဗောပိ ဘိက္ခုနာမကော ယာ ဘဂဝတာ ယာယ ကာယစိ ဥပသမ္ပဒါ ယ ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခူနံ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ ဝိဟိတာ, “ဧတ္ထ သဟ ဇီဝန္တီ”တိ ယော စ အာဇီ တေ ဝုတ္တော, တံ ဥဘယံ သမာပန္နောဝ ဟောတိ။ ကအာ ပန သမာပန္နော အဟောသိ? ယာယ ကာယစိ ဥပသမ္ပဒါယ ဥပ သမ္ပန္နသမနန္တရမေဝ တဒုဘယံ ဇာနန္တောပိ အဇာနန္တောပိ တဒဇ္ဈုပဂတတ္တာ သမာပန္နော နာမ ဟောတိ။ **သဟ ဇီဝန္တီ**တိ ယာဝ သိက္ခံ န ပစ္စက္ခာတိ, ပါရာဇိကဘာဝဉ္စ န ဟပုဏာတိ, ယံ ပန ဝုတ္တံ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** “သိက္ခံ ပ ရိပူရေန္တော သိက္ခာသမာပန္နော သာဇီဝံ အဝီတိက္ကမန္တော သာဇီဝသမာပန္နော ဟောတီ”တိ, တံ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဝသေန ဝုတ္တံ။ န ဟိ သိက္ခံ အပရိပူရေန္တော ကာမဝိတက္ကာဒိဗဟုလော တ ဇေကစ္စံ သာဝသေသံ သာဇီဝံ ဝီတိက္ကမန္တော တ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော နာမ န ဟောတိ။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန ပန စတုက္ကံ လဗ္ဘတိ အတ္ထိ ဘိက္ခု သိက္ခာသမာပန္န နော သီလာနိ ပစ္စဝေက္ခန္တော န သာဇီဝသမာပန္နော အစိတ္တကံ သိက္ခာပဒံ ဝီတိက္ကမန္တော, အတ္ထိ န သိက္ခာသမာ ပန္နော ကာမဝိတက္ကာဒိဗဟုလော သာဇီဝသမာပန္နော နိရာပတ္တိကော, အတ္ထိ န သိက္ခာသမာပန္နော န စ သာဇီဝသမာ ပန္နော အနဝသေသံ အာပတ္တိံ အာပန္နော, အတ္ထိ သိက္ခာသမာပန္နော စ သာဇီဝသမာပန္နော စ သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော သာဇီဝဉ္စ အဝီတိက္ကမန္တော, အယမေဝ စတုတ္ထော ဘိက္ခု ဥက္ကဋ္ဌော ဣဓ အဓိပ္ပေတော သိယာ။ န ဟိ ဘဂဝတာ အ နုက္ကဋ္ဌံ ဝတ္ထုံ ယုတ္တောတိ စေ? န, “တတြ ယာယံ အဓိသီလသိက္ခာ, အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတာ သိက္ခာ”တိဝစနဝိရောဓတော။ ဥက္ကဋ္ဌဂ္ဂဟဏာဓိပ္ပာယေ သတိ “သိက္ခာတိ တိဿော သိက္ခာ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တ တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ သိက္ခတ္တယသမာပန္နော ဟိ သဗ္ဗုက္ကဋ္ဌောတိ။

“မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာ”တိ ပရတော ဝစနံ အပေက္ခိတွာ အဓိသီလသိက္ခာဝ ဝုတ္တာတိ စေ? န, တဿာပိ အဘာဗတ္တာ။ န ဟိ အဓိသီလသိက္ခံ ပရိပူရေန္တော သာဇီဝဉ္စ အဝီတိက္ကမန္တော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတုံ ဘဗ္ ဗော, တံ သိက္ခံ အပရိပူရေန္တော သာဇီဝဉ္စ ဝီတိက္ကမန္တော ဧဝ ဟိ ပဋိသေဝေယျာတိ အဓိပ္ပာယော, တသ္မာ ဧဝ မေတ္ထ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ယသ္မာ သိက္ခာပဒသင်္ခာတော သာဇီဝေါ အဓိသီလသိက္ခမေဝ သင်္ဂဏှာတိ, နေ တရံ အဓိစိတ္တသိက္ခံ အဓိပညာသိက္ခံ တ, တသ္မာ “တတြ ယာယံ အဓိသီလသိက္ခာ, အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္

ပေတာ သိက္ခာ”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အဓိသီလသိက္ခာယ သင္ဂဟကော သာဇီဝေါ သိက္ခာသာဇီဝေါတိ ဝုတ္တော။ ဣတိ
သာဇီဝဝိသေသနတ္ထံ သိက္ခာဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ တဒတ္ထဒီပနတ္ထမေဝ **ဝိဘင္ဂေ** သိက္ခံ အပရာမသိတွာ “တသ္မိံ သိ
က္ခတိ, တေန ဝုစ္စတိ သာဇီဝသမာပန္နော”တိ ဝုတ္တံ , တေန ဧကမေဝိဒံ အတ္ထပဒန္တိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဥပသမ္ပ
ဒူပဂမနန္တရတော ပဋ္ဌာယ သိက္ခနာဓိကာရတ္တာ “သိက္ခတီ”တိ စ “သမာပန္နော”တိ စ ဝုစ္စတိ။ ယော ဧဝံ “သိက္ခာ
သာဇီဝသမာပန္နော”တိ သင်္ချံ ဂတော, တာဒိသံ ပစ္စယံ ပဋိစ္စ အပရဘာဂေ သာဇီဝသဒ္ဒါတမေဝ သိက္ခံ အပစ္စက္
ခာယ, တသ္မိံယေဝ စ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာတိ အယမတ္ထော ယုဇ္ဇတိ။ ကိန္တု
အဋ္ဌကထာနယော ပဋိက္ခိတ္တော ဟောတိ။ သော စ န ပဋိက္ခေပါရဟောတိ တေန တဒနုသာရေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

အဓိပ္ပါယော ပနေတ္ထ ပရိယေသိတဗ္ဗော, သော အနိ ဝုစ္စတိ – သဗ္ဗေသုပိ သိက္ခာပဒေသု ဣဒမေဝ ဘိက္ခုလက္ခ
ဏံ သာဓာရဏံ, ယဒိဒံ “ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော”တိ။ ခီဏာသဝတောပိ သာဝကော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ အစိတ္တ
ကံ, တထာ သေက္ခော။ ပုထုဇ္ဇနော ပန သစိတ္တကမ္ပိ, တသ္မာ သေက္ခာသေက္ခပုထုဇ္ဇနဘိက္ခူနံ သာမညမိဒံ
ဘိက္ခုလက္ခဏန္တိ ကတွာ ကေဝလံ သိက္ခာသမာပန္နော, ကေဝလံ သာဇီဝသမာပန္နော စ ဥဘယသမာပန္နော စာတိ သရူ
ပေကဒေသေကသေသနယေန “သိက္ခာသာဇီဝသမအာပန္နော”တွေဝ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဥက္ကဋ္ဌဂ္ဂဟဏေန အနုက္က
ဋ္ဌာနံ ဂဟဏသိဒ္ဓိတော အဋ္ဌကထာယံ ဥက္ကဋ္ဌောဝ ဝုတ္တော။ တမေဝ သမ္ပာဒေတုံ “တသ္မိံ သိက္ခတိ, တေန ဝုစ္စတိ
သာဇီဝသမာပန္နော”တိ ဧတ္ထ သိက္ခာပဒဿ အဝစနေ ပရိဟာရံ ဝတွာ ယသ္မာ ပန သော အသိက္ခမ္ပိ သမာပန္နော,
တသ္မာ သိက္ခာသမာပန္နောတိပိ အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ စ ဝတွာ “ယံ သိက္ခံ သမာပန္နော တံ အပစ္စက္ခာယ
ယဉ္စ သာဇီဝံ သမာပန္နော တတ္ထ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ”တိ ဝုတ္တန္တိ အယမဋ္ဌကထာယံ အဓိပ္ပါယော ဝေဒိတ
ဗ္ဗော။ ဧတသ္မိံ ပန အဓိပ္ပါယေ အဓိသီလသိက္ခာယ ဧဝ ဂဟဏံ သဗ္ဗတ္ထိကတ္တာ, သီလာဓိကာရတော စ ဝိနယဿာတိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ စ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယန္တော သီလံ သမာဒိယတီတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ သိက္ခာပဒံ ပစ္စက္ခန္တော သီလသင်္
ခါတံ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတီတိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တံ “ယံ သိက္ခံ သမာပန္နော, တံ အပစ္စက္ခာ
ယာ”တိ။ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ပဋိသေဝိတမေထုနဿ ဥပသမ္ပဒံ အနုဇာနန္တော န သမူဟနတိ နာမ။ န ဟိ သော ဘိက္ခု
ဟုတွာ ပဋိသေဝိ, “ယော ပန ဘိက္ခူ”တိ စ ပညတ္တံ။ ဧတ္တာဝတာ သမာသတော “သိက္ခာသာဇီဝသမာန္နော”တိ ဧတ္
ထ ဝတ္တဗ္ဗံ ဝုတ္တံ။

ကိံ ဣမိနာ ဝိသေသဝစနေန ပယောဇနံ, နနု “ယော ပန ဘိက္ခု သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ။
ပေ.။ အသံဝါသော”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ ? န ဝတ္တဗ္ဗံ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော။ ယော ပန သိက္ခာသာဇီဝသ
မာပန္နော ထေယျသံဝါသာဒိကော ကေဝလေန သမညာမတ္တေန, ပဋိညာမတ္တေန ဝါ ဘိက္ခု, တဿာပိ သိက္ခာပစ္စ
က္ခာနံ အတ္ထိ။ သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ စ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ ပါရာဇိကာပတ္တိ။ ယော ဝါ ပစ္ဆာ ပါရာဇိ
ကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ န သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော တဿ စ, ယော ဝါ ပက္ခပဏ္ဍကတ္တာ ပဏ္ဍကဘာဝူပဂမနေန
န သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော တဿ စ တဒုဘယံ အတ္ထီတိ အာပဇ္ဇတိ။ “ပဏ္ဍကဘာဝပက္ခေ စ ပက္ခပဏ္ဍကော ဥပ
သမ္ပဒါယ န ဝတ္ထု”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဣတရသ္မိံ ပက္ခေ ဝတ္ထူတိ သိဒ္ဓံ, တသ္မိံ ပက္ခေ ဥပသမ္ပန္နော ပဏ္ဍက
ဘာဝပက္ခေ ပဏ္ဍကတ္တာ န သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော, သော ပရိစ္စဇိတဗ္ဗသိက္ခာယ အဘာဝေန သိက္ခံ အပစ္စက္ခာ
ယ မုခေန ပရဿ အင်္ဂဇာတဂ္ဂဟဏာဒယော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ, တဿ ကုတော ပါရာဇိကာပတ္တီတိ အ
ဓိပ္ပါယော။ အယံ နယော အပဏ္ဍကပက္ခံ အလဘမာနဿေဝ ပရတော ယုဇ္ဇတိ, လဘန္တဿ ပန အရူပသတ္တာနံ
ကုသလာနံ သမာပတ္တိက္ခဏေ ဘဝင်္ဂဝိစ္ဆေဒေ သတိပိ အမရဏံ ဝိယ ပဏ္ဍကဘာဝပက္ခေပိ ဘိက္ခုဘာဝေါ အတ္ထိ။
သံဝါသံ ဝါ သာဒိယန္တဿ န ထေယျသံဝါသကဘာဝေါ အတ္ထိ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နဿ ဝိယ။ န စ သဟသေ
ယျာဒိကံ ဇနေတိ။ ဂဏပူရကော ပန န ဟောတိ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နော ဝိယ, န သော သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော, ဣ
တရသ္မိံ ပန ပက္ခေ ဟောတိ, အယံ ဣမဿ တတော ဝိသေသော။ ကိမယံ သဟေတုကော, ဥဒါဟု အဟေတုကောတိ? န
အဟေတုကော။ ယတော ဥပသမ္ပဒါ တဿ အပဏ္ဍကပက္ခေ အနုညာတာ သဟေတုကပဋိသန္ဓိကတ္တာ။ ပဏ္ဍကဘာဝပ
က္ခေပိ ကိဿ နာနုညာတာတိ စေ? ပဏ္ဍကဘူတတ္တာ ဩပက္ကမိကပဏ္ဍကဿ ဝိယ။

အပိစ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နောတိ ဣမိနာ တဿ သိက္ခာသမာဒါနံ ဒီပေတွာ တံ သမာဒိန္နသိက္ခံ အပစ္စက္ခာ
ယ တတ္ထ စ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာတိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ, န အညထာတိ ဣမိနာ ကာရဏေန ယထာဝုတ္တာနိဋ္ဌပ္ပသ
င်္ဂတော “ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယထာ စေတ္

ထ, တထာ ‘‘ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ က မာ တ အရညာ တ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခာတံ အာဒိယေယျ (ဟရာ. ၈၉), သုဂတစီဝရပ္ပမာဏံ စီဝရံ ကာရာပေယျ အတိရေကံ တ, ဆေဒနကံ ဟစိတ္တိယ’’န္တိအာဒိနာ (ဟစိ. ၅၄၈) နယေန သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အန္တမသော တိရ စ္ဆာနဂတာယပီ**တိ မနုဿိတ္ထိံ ဥပာဒာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ‘‘ပဂေဝ ပဏ္ဍကေ ပုရိသေ တ’’တိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ။ သေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။

အယံ ပဌမပာရာဇိကဿ မာတိကာယ တာဝ ဝိနိစ္ဆယော။

စတုဗ္ဗိဓဝိနယကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅. **နီဟရိတွာ**တိ ဧတ္ထ သာသနတော နီဟရိတွာတိ အတ္ထော။ ‘‘ပဉ္စဟုပာလိ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခု နာ နာနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? သုတ္တံ န ဇာနာတိ, သုတ္တာနုလောမံ န ဇာနာတီ’’တိ (ပရိ. ၄၄၂) ဧဝမာဒိတော ဟိ ပရိယတ္တိသာသနတော သုတ္တံ, သုတ္တာနုလောမဉ္စ နီဟရိတွာ ပကာသေသုံ။ ‘‘အနာပတ္တိ ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော ပရိပုစ္ဆာတိ ဘဏတီ’’တိ ဧဝမာဒိတော ပရိယတ္တိသာသနတော အာစရိယဝါဒံ နီဟရိတွာ ပကာ သေသုံ။ **ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုသ္မိံ** ‘‘အာယသ္မာ ဥပာလိ ဧဝမာဟ – အနာပတ္တိ, အာဝုသော, သုပိနန္တေနာ’’တိ (ဟရာ. ၇၈) ဧဝမာဒိတော ပရိယတ္တိသာသနတော ဧဝ အတ္တနောမတိံ နီဟရိတွာ ပကာသေသုံ။ တာယ ဟိ အတ္တနောမတိယာ ထေ ရော ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘိ။ အပိ စ ဝုတ္တမေဝေဟတံ ဘဂဝတာ ‘‘အနုပသမ္ပန္နေန ပညတ္တေန တ အပညတ္တေန တ ဝုစ္စ မာနော။ပေ။ အနာဒရိယံ ကရောတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ (ဟစိ. ၃၄၃)။ တတ္ထ ဟိ ပညတ္တံ နာမ သုတ္တံ။ သေသတ္တယံ အပညတ္တံ နာမ။ တေနာယံ ‘‘စတုဗ္ဗိဓေဟိ ဝိနယံ, မဟာထေရာ’’တိ ကထာ သုဝုတ္တာ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္ တံ နာဂသေနတ္ထေရေန။ **အာဟစ္စပဒေနာ** တိ အဋ္ဌ ဝဏ္ဏဋ္ဌာနာနိ အာဟစ္စ ဝုတ္တေန ပဒနိကာယေနာတိ အတ္ထော, ဥဒအပဌေန ကဏ္ဍောက္ကန္တေန ပဒသမူဟေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ရသေနာ**တိ တဿ အာဟစ္စဘာသိတဿ ရသေန, တတော ဥဒ္ဓဋေန ဝိနိစ္ဆယေနာတိ အတ္ထော။ သုတ္တစ္ဆာယာ ဝိယ ဟိ သုတ္တာနုလောမံ။ အာစရိယတအော **‘‘အာစရိယဝံသော’’**တိ ဝုတ္တော **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တာနံ အာစရိယာနံ ပရမ္ပရာယ အာဘတော၀ ပမာဏန္တိ ဒဿနတ္ထံ။ **အ ဓိပ္ပာယော**တိ ကာရဏောပပတ္တိသိဒ္ဓော ဥဟာဟောဟနယပ္ပဝတ္တော ပစ္စက္ခာဒိပမာဏပတိရူပကော။ **အဓိပ္ပာယော** တိ ဧတ္ထ ‘‘အတ္တနောမတီ’’တိ ကေစိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။

ပရိတရဋ္ဌကထာယံ , ဣတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ‘‘သုတ္တာနုလောမံ နာမ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ’’တိ ဝုတ္တံ, အထ ခေ မဟာပဒေသနယသိဒ္ဓံ ပဋိက္ခိတ္တာပဋိက္ခိတ္တံ အနုညာတာနနုညာတံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယန္တိ အတ္ထတော ဝုတ္တံ ဟော တိ။ တတ္ထ ယသ္မာ ဌာနံ ဩကာသော ပဒေသောတိ ကာရဏဝေဝစနာနိ ‘‘အဋ္ဌာနမေတံ, အာနန္ဒ, အနဝကာသော’’တိ အာဒိ (ဟရာ. ၄၃) သာသနတော, ‘‘နိဂ္ဂဟဋ္ဌာန’’န္တိ စ ‘‘အသန္ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန’’န္တိ စ ‘‘အသန္ဒိဋ္ဌိ စ ပန ပဒေသော’’တိ စ လောကတော, တသ္မာ **မဟာပဒေသော**တိ မဟာကာရဏာနီတိ အတ္ထော။ ကာရဏံ နာမ ဉာပကော ဟေတု ဣဓာဓိပ္ပေတံ။ မဟန္တဘာဝေ ပန တေသံ မဟာဝိသယတ္တာ မဟာဘူတာနံ ဝိယ။ တေ ဒုဝိဓာ ဝိနယမဟာပဒေသာ သုတ္တန္တိကမဟာ ပဒေသာ စာတိ။ တတ္ထ ဝိနယမဟာပဒေသာ ဝိနယေ ပယောဂံ ဂစ္ဆန္တိ, ဣတရေ ဥဘယတ္ထာပိ, တေနေဝ **ပရိတရေ** အနုယောဂဝတ္တေ ‘‘ဓမ္မံ န ဇာနာတိ, ဓမ္မာနုလောမံ န ဇာနာတီ’’တိ (ပရိ. ၄၄၂) ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဓမ္မ**န္တိ ဌပေတွာ ဝိန ယပိဋ္ဋကံ အဝသေသပိဋ္ဋကဒ္ဒယံ။ **ဓမ္မာနုလောမ** န္တိ သုတ္တန္တိကေ စတ္တာရော မဟာပဒေသေ။ တတ္ထ ယော ဓမ္မံ ဓ မ္မာနုလောမဉ္စ ဇာနာတိ, န ဝိနယံ ဝိနယာနုလောမဉ္စ, သော ‘‘ဓမ္မံ ရက္ခာမီ’’တိ ဝိနယံ ဥဗ္ဗိနယံ ကရောတိ, ဣတရော ‘‘ဝိနယံ ရက္ခာမီ’’တိ ဓမ္မံ ဥဒ္ဓမ္မံ ကရောတိ, ဥဘယံ ဇာနန္တော ဥဘယမ္ပိ သမ္ပာဒေတိ။

တတိုရိဒံ မုခမတ္တံ – တတ္ထ ပဌမော ‘‘သော စေ ပဝေသနံ သာဒိယတိ, ပဝိဋ္ဌံ, ဌိတံ, ဥဒ္ဓရဏံ သာဒိယတိ အာပတ္ တိ, န သာဒိယတိ အနာပတ္တီ’’တိ ဧတ္ထ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇတိ။ သော ဟာယသ္မာ သုခဝေဒနီယဿ ဥပာဒိန္နဖောဋ္ဌဗ္ဗဿ, ကာယိန္ဒြိယဿ စ သမာယောဂေ သတိ ပဋိဝိဇာနန္တော ကာယိကသုခဝေဒနုပ္ပတ္တိမတ္တေန သာဒိယတိ နာမာတိ ပရိ စ္ဆိန္ဒိတွာ တဿ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာတိ အသေဝနာဓိပ္ပာယဿပိ အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂံ ကရောတိ, တထာ ယ ဿ သန္တတတ္တာ တ ယောနိအေသဝသေန တ ဒုက္ခာ အသာတာ ဝေဒနာ, တတောပဟာဋ္ဌဂတ္တတာယ တ နေဝ ကာယိ ကဝေဒနာ, တဿ ဇာနတော အဇာနတောပိ ‘‘အနာပတ္တိ အသာဒိယန္တဿာ’’တိ (ဟရာ. ၇၆) သုတ္တန္တံ ဒဿေ

တ္တ သေဝနာဓိပ္ပာယသ္သာပိ အနာပတ္တိပ္ပသင်္ဂ ကရောတိ, တထာ ယဒိ မောစနရာဂေန ဥပက္ကမတော မုတ္တေ သ င္ဃာဒိသေသော, ပဂေဝ မေထုနရာဂေနာတိ ဒုက္ကဋဿာနံ ဂဟေတ္တ သင္ဃာဒိသေသဿာနံ ကရောတိ, ဇဝံ ဝိနယံ ဥဗ္ဗိန ယံ ကရောတိ နာမ။ ဣတရော "အနာပတ္တိ အဇာနန္တဿာတိ ဝုတ္တတ္တာ ဇာနတော ဇာနနေနေဝ သုခဝေဒနာ ဟော တု တ မာ တ သာဒိယနာ ဟောတီ"တိ ဝတ္တ အသေဝနာဓိပ္ပာယဿပိ ဇာနတော အနာပတ္တိဋ္ဌာနေ အာပတ္တိံ က ရောတိ, အနဝဇ္ဇံ သာဝဇ္ဇံ ကရောတီတိ ဇဝံ ဓမ္မံ ဥဒ္ဒမ္မံ ကရောတိ။ ဥဘယံ ပန ဇာနန္တော "ဘိက္ခုဿ သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌိတေတိ (ပာရာ. ၅၇) ဝစနတော သေဝနစိတ္တမေဝေတ္ထ ပမာဏံ, တဿ ဘာဝေန အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿ, အ ဘာဝေန အနာပတ္တီ"တိ ဝတ္တ ဥဘယမ္ပိ ရက္ခတိ သမ္မာဒေတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု ယထာသမ္ဘဝံ သ ပ္ပယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

သင်္ဂီတိံ အာရောပေတ္တ ဌပိတပာဠိတော ဝိနိမုတ္တံ ကတ္တ ဌပိတတ္တာ **ပာဠိဝိနိမုတ္တာ** အတ္ထတော, နယ တော, အနုလောမတော စ ပာဠိ**ဩက္ကန္တဝိနိစ္ဆယပ္ပဝတ္တာ** အနုပဝိဋ္ဌဝိနိစ္ဆယဝသေန ပဝတ္တာတိ အတ္ထော။ "န သမူဟနိဿတီ"တိ ဇာနန္တောပိ ဘဂဝါ ကေဝလံ "တေသံ မတံ ပစ္ဆိမာ ဇနတာ မမ ဝစနံ ဝိယ ပမာဏံ ကရော တူ"တိ ဒဿနတ္ထဉ္စ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဇဝမာဟ "အာကင်္ခမာနော, အာနန္ဒ, သင္ဃော မမစ္စယေန ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကာ နိ သိက္ခာပဒါနိ သမူဟနတူ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၆), တေနေတံ သိဒ္ဓံ "ပညတ္တမ္ပိ စေ သိက္ခာပဒံ သမူဟနိတုံ ယဿ သင္ဃ ဿ အနုညာတံ ဘဂဝတာ, တဿ ပညတ္တာနုလောမံ အတိရေကတ္ထဒီပနံ, ပဂေဝတနုညာတံ ဘဂဝတာ"တိ။ ကိဉ္စ ဘိ ယျော ဥဒ္ဒိဋ္ဌိတ္တသိက္ခာပဒေသု အာစရိယကုလေသု ဝိတအော အညမညံ န ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿနတ္ထဉ္စ။ ကသ္မာ သင္ဃော န သမူဟနီတိ? အညမညံ ဝိတဒပ္ပသင်္ဂဒဿနတော။ ဘဂဝတာ စ "သဗ္ဗေဟေဝ သမဂ္ဂေဟိ သမ္မောဒမာ နေဟိ အဝိဝဒမာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စ ကေစ္စ ထေရာ ဇဝမာဟံသူတိ စ အညတဒဒဿနတော ဝိ ဝဒမာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗံ ဇာတံ, တဒဘာဝတ္တမ္ပိ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မတစံ သာဝေတ္တ အဝိဝဒမာနေဟေဝ သိက္ခိတဗ္ဗံ အကာသိ။

အပိစာတိ အတ္တနော မတိယာ ပာကဋကရဏတ္ထံ အာရမ္ဘော။ တတ္ထ "သုတ္တန္တာဘိဓမ္မဝိနယဋ္ဌကထာသူ"တိ ဝစနတော ပိဋကတ္တယဿပိ သာဓာရဏာ ဧသော ကထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, "အထ ပနာယံ ကပ္ပိယ"န္တိအာဒိ ဝိနယဿေ ဝ။ **ကာရကသင္ဃသဒိသ** န္တိ သင်္ဂီတိကာရကသင္ဃသဒိသံ။ "သုတ္တာဒိစတုက္ကံ အပ္ပစ္စက္ခာယ တေန အဝိရုဒ္ဓသ္တ သ ကမ္မဿ ကာရကသင္ဃသဒိသ"န္တိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရဿ ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ, တံ အယုတ္တံ, "သုတ္တမေဝ ဗလ ဝတရံ။ သုတ္တဥ္ဟိ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ ကာရကသင္ဃသဒိသ"န္တိ ဧတေဟိ ပဒေဟိ အယုတ္တတ္တာ။ **ဟာကတိကေ** ပန ဂ **ဏ္ဌိပဒေ** "တမတ္ထံ ဝိနိစ္ဆိနိတ္တ တဿ ကာရကသင္ဃသဒိသ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပရတဒီ**တိ အမ္ဗဟာကံ သမယဝိဇာနန ကော အညနိကာယိကောတိ ဝုတ္တံ။ **ပရတဒီ သုတ္တာနုလောမ** န္တိ ကထံ? "အညတ္ရ ဥဒကဒန္တပေါနာ"တိ (ပာစိ. ၂၆၆) သုတ္တံ သကတဒိဿ, တဒနုလောမတော နာဠိကေရဖလဿ ဥဒကမ္ပိ ဥဒကမေဝ ဟောတီတိ ပရတဒီ စ။

"နာဠိကေရဿ ယံ တောယံ၊ ပုရာဏံ ပိတ္တဗန္ဓနံ။
တမေဝ တရုဏံ တောယံ၊ ပိတ္တဃံ ဗလဗန္ဓန"န္တိ။ –

ဇဝံ ပရတဒိနာ ဝုတ္တေ သကတဒီ ဩဇဖလဿ ဂတိကတ္တာ, အာဟာရတ္ထဿ စ ဖရဏတော "ယာဝကာလိကမေဝ တ"န္တိ ဝဒန္တော ပဋိက္ခိပတိ။ **ပရော အာစရိယတဒ**န္တိ "သုင်္ကံ ပရိဟရတီတိ ဧတ္ထ ဥပစာရံ ဩက္ကမိတ္တ ကိဉ္စာ ပိ ပရိဟရတိ, အဝဟာရော ဧတ"တိ အဋ္ဌကထာဝစနတော "တထာ ကရောန္တော ပာရာဇိကမာပဇ္ဇတီ"တိ ပရတဒိနာ ဝုတ္ တေ သကတဒီ "သုင်္ကံ ပရိဟရတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ သုတ္တံ တတ္ထေဝ အာဂတမဟာအဋ္ဌကထာဝစနေန သဒ္ဓိံ ဒဿေတ္တ ပဋိသေဓေတိ, တထာ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝါတိ။ **ပရော အတ္တနောမတီ**တိ ဧတ္ထ "ပုရေဘ တ္တံ ပရသန္တကံ အဝဟရာတိ ပုရေဘတ္တမေဝ ဟရိဿာမီတိ တဿ မန္တဿ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဟောတိ, ပုရေဘတ္တ တပယောဂေဝ သော, တသ္မာ မူလဋ္ဌော န မုစ္စတီတိ တုမ္ဟာကံ ထေရတဒတ္တာ မူလဋ္ဌဿ ပာရာဇိကမေဝ"တိ ပရ တဒိနာ ဝုတ္တေ သကတဒီ "တံ သင်္ကေတံ ပုရေ တ ပစ္ဆာ တ တံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ, မူလဋ္ဌဿ အနာပတ္တိ"တိ (ပာ ရာ. ၁၁၉) သုတ္တံ ဒဿေတ္တ ပဋိက္ခိပတိ။

ပရော သုတ္တ န္တိ “အနိယတဟေတုဓမ္မော သမ္မတ္တနိယတဟေတုဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ သုတ္တံ ပဋ္ဌာနေ လိခိတံ ဒဿေတွာ “အရိယမဂ္ဂဿ န နိဗ္ဗာနမေဝါရမ္မဏ”န္တိ ပရတဒိနာ ဝုတ္တေ သကတဒီ “အာရမ္မဏတ္တိကာဒိသုတ္တာနုလောမေ န ဩတရတီ”တိ ပဋိက္ခိပတိ။ သုတ္တာနုလောမေ ဩတရန္တံယေဝ ဟိ သုတ္တံ နာမ, နေတရံ။ တေန ဝုတ္တံ ဟဋ္ဌိအာဂတံ ပညာယတီတိ တွေကေနပိ သိဒ္ဓေ **တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဠ္ဟပာဠိအာဂတံ ပညာယတီ**”တိအာဒိ။ တာဒိသဉ္ဟိ ပမာဒလေခန္တိ အာစရိယော။ “အပ္ပမာဒေါ အမတံ ပဒံ, ပမာဒေါ မစ္စုနော ပဒ”န္တိ (ဓ. ပ. ၂၁; နေတ္တိ. ၂၆) ဝစနတော ဒိန္နဘောဇနေ ဘုဉ္ဇိတွာ ပရိဿယာနိ ပရိဝဇ္ဇိတွာ သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ဝိဟရန္တော နိစ္စော ဟောတီတိ။ ဧဝရူပဿ အတ္ထဿ ဝသေန အာရုဠ္ဟပာဠိ သုတ္တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ, တေန ဝုတ္တံ နော စေ တထာ ပညာယတီတိ သိဒ္ဓေပိ **“နော စေ တထာ ပညာယတိ, န ဩတရတိ န သမေတီ”**တိ။ **“ဗာဟိရကသုတ္တံ တ”**တိ ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနော သုတ္တမ္ပိ အတ္ထေန အသမေန္တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပရော အာစရိယတဒန္တိ**အာဒီသု ဒုဝိသု နယေသု ပမာဒလေခဝသေန တတ္ထ တတ္ထ အာဂတဋ္ဌကထာဝစနံ ထေရဝါဒေါတိ သဒ္ဒိံ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အထ ပနာယံ အာစရိယတဒံ။ ပရော သုတ္တ န္တိ ပရတဒိနာ “မူလဗီဇံ နာမ ဟလိဒ္ဒိ သိင်္ဂိဝေရံ ဝစာ။ပေ။ ဗီဇေ ဗီဇသညီ ဆိန္ဒတိ ဝါ ဆေဒာပေတိ ဝါ ဘိန္ဒတိ ဝါ။ပေ။ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာတိ (ပါစိ. ၉၁) တုမှာကံ ပါဠတ္တာ ဟလိဒ္ဒိဂဏ္ဌိံ ဆိန္ဒန္တဿ ပါစိတ္တိယ”န္တိ ဝုတ္တေ သကတဒီ “ယာနိ ဝါ ပနညာနိ အတ္ထိ မူလေ သဉ္ဇာယန္တီ”တိအာဒိံ ဒဿေတွာ တဿ အဋ္ဌကထာသင်္ခါတေန အာစရိယတဒေန ပဋိက္ခိပတိ။ န ဟိ ဂဏ္ဌိမှိ ဂဏ္ဌိ ဇာယတီတိ။ **ပရော သုတ္တာနုလောမ** န္တိ ပရတဒိနာ “အနာပတ္တိ ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟောတိ ဝစနဿာနုလောမတော ‘အမှာကံ ပောရာဏဘိက္ခူ ဧကပဟာသာဒေ ဂဗ္ဘံ ထကေတွာ အနုပသမ္ပန္နေန သယိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ တထာ ကတွာ အာဂတာ, တသ္မာ အမှာကံ ဝဋ္ဋတီ’တိ တုမှေဟိ ဧဝ ဧကစ္စေသု ဝဒန္တေသု တုမှာကံ န ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ သက္ကာ”တိ ဝုတ္တေ သကတဒီ “သုတ္တံ သုတ္တာနုလောမဉ္စ ဥဂ္ဂဟိတကာနံယေဝ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော ပမာဏ”န္တိ အာဒိအဋ္ဌကထာဝစနံ ဒဿေတွာ ပဋိသေဓေတိ။ **ပရော အတ္တနောမတိ**န္တိ “ဒုတရံ ဝိဝရိတွာ အနာပုစ္ဆာ သယိတေသု ကေ မုစ္စန္တီ”တိ တွေ ပန ဒွေဝပိ ဇနာ မုစ္စန္တိ ယော စ ယက္ခာဂဟိတကော, ယော စ ဗန္ဓိတွာ နိပဇ္ဇာပိတောတိ တုမှာကံ ထေရဝါဒတ္တာ အညေ သဗ္ဗေပိ ယထာ တထာ ဝါ နိပန္နာဒယောပိ မုစ္စန္တီတိ ပဋိသေဓေတိ။

အထ ပနာယံ အတ္တနောမတိ။ ပရော သုတ္တ န္တိ “အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တီ”တိ ပရတဒိနာ ဂုတ္တေ သကတဒီ “ဒိတ ကိလန္တရူပေ မဉ္စေ နိသိန္နော ပါဒေ ဘူမိတော အမောစေတွာဝ နိဒ္ဒါဝသေန နိပဇ္ဇတိ, တဿ အနာပတ္တီ”တိ အာဒိအဋ္ဌကထာဝစနံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၇၇) ဒဿေတွာ ဧကဘင်္ဂေန နိပန္နာဒယောပိ မုစ္စန္တီတိ ပဋိသေဓေတိ။ **အထာယံ အတ္တနောမတိ။ ပရော သုတ္တာနုလောမ** န္တိ “ဒွေမနဿံ ပါဟံ, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီတိအာဒိဝစနေဟိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၆၀) သံသန္ဒနတော သအာရဟေသေ အေသော တုမှာကံ နတ္ထိ, တေန ဝုတ္တံ ‘ပုတ္တာအရဿ သင်္ဂဟော’”တိ (ခု. ပါ. ၅.၆; သု. နိ. ၂၆၅) ပရတဒိနာ ဝုတ္တေ ကိဉ္စာပိ သကတဒီ ဗဟုဿုတော န ဟောတိ, အထ ခေါ ရာဂသဟိတေနေဝ အကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ပဋိက္ခိပတိ။ သေသေသုပိ ဣမိနာ နယေန အညထာပိ အနုရူပတော ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ ဥပတိဿတ္ထေရာဒယော အာဟု။ ဓမ္မသိရိတ္ထေရော ပန “တွေ ပရောတိ ဝုတ္တော အညနိကာယိကော, သော ပန အတ္တနော သုတ္တာဒီနိယေဝ အာဟရတိ။ တာနိ သကတဒီ အတ္တနော သုတ္တာဒိမှိ ဩတာရေတွာ သစေ သမေတိ ဂဏှာတိ, နော စေ ပဋိက္ခိပတီ”တိ ဝဒတိ။

စတုဗ္ဗိဓဝိနယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ ပန ကိဉ္စာပိ **ယော ပနာ**တိ အနုဝသေသပရိယာအနုပဒံ, တထာပိ **ဘိက္ခူ** တိ ဣမိနာ ပရပဒေန သမာနာဓိကရဏတ္တာ တဒနုရူပေနေဝဿ ဝိဘင်္ဂပအနိ ဝုတ္တာနိ။ ဘိက္ခုနိဗ္ဗစနပအနိ တီဏိ ကိဉ္စာပိ သဘိက္ခုဘာဝဿ, အဘိက္ခုဘာဝဿ စာတိ ယဿ ကဿစိ ပဗ္ဗဇိတဿ သာဓာရဏာနိ, တထာပိ “အသုဒ္ဓော ဟောတိ ပုဂ္ဂလော အညတရံ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော, တဉ္စေ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ သမာနော အနောကာသံ ကာရာပေတွာ စာဝနာဓိပ္ပာယော ဝဒေတိ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသေန ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဧဝမာဒိသုတ္တံ နိဗ္ဗစနတ္ထယုတ္တော ဝ ပုဂ္ဂလော “အာပတ္

တိ သင္ဃာဒိသေသေန ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပာရာ. ၃၈၉) ဧတ္ထ ဝုတ္တံ, န ဣတရော ဂိဟိဘာဝေါတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗဿပိ ဝိနယပိဋကဿ သာဓာရဏံ ဘိက္ခုလက္ခဏံ ဝတ္တုဉ္ဟိ ဘဂဝတ အာရဒ္ဓံ။ ယော ပန သုဒ္ဓေါ ဧဝ သမာနော ကေနစိ ကာရဏေန ဂိဟိလိင်္ဂေ ဌိတော, သော အတ္တနော သဘိက္ခုဘာဝတ္တာ ဧဝ ဝုတ္တော ဟောတိ, အသုဒ္ဓေါပိ ဘိက္ခုလိင်္ဂေ ဌိတတ္တာတိ အယမေတ္ထ ဒဿိတော ဟောတိ။ အသုဒ္ဓေါပိ ဉာတကေဟိ, ပစ္စတ္ထိကေဟိ တ ရာဇဘယာဒိကာရဏေန တ ကာသာဝေသု သဉ္ဇာဟော အပနီတကာသာဝေ ဝုတ္တော ဧဝ ပုန ကာသာဝဂ္ဂဟဏေန ထေယျသံဝါသကဘာဝတနုပဂမနတော, ဘိက္ခုနိဗ္ဗစနတ္ထေ အနိက္ခိတ္တဓုရတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယော ပန လိင်္ဂတ္ထေနကော ဘိက္ခုနိဗ္ဗစနတ္ထံ သယဥ္စ အဇ္ဈုပဂတော, သံဝါသံ ထေနေန္တော, တဒ္ဓေ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ သမာနော အနောကာသံ ကာရာပေတ္ဝာ စာဝနာဓိပ္ပာယော ဝဒတိ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသေန ဒုက္ကဋဿာတိ အယမ္ပိ အတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ။

''သမညာယ ဘိက္ခု ပဋိညာယ ဘိက္ခူ''တိ ဝစနဒွယံ ယထာဝုတ္တဥ္စ အတ္ထံ ဥပဗြူဟေတိ, အန္တရာ ဥပ္ပန္နာယ နိယတာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဥပစ္ဆိန္နကုသလမူလော ကေဝလာယ သမညာယ, ပဋိညာယ စ ''ဘိက္ခူ''တိ ဝုစ္စတိ, န ပရမတ္ထတောတိ ဣမံ အတိရေကတ္ထံ ဒီပေတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ''နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, အညံ ဧကဓမ္မမ္ပိ သမနုပဿာမိ, ယံ ဧဝံ မဟာသာဝဇ္ဇံ ယထယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာဝဇ္ဇာနီ''တိ အာဟစ္စဘာသိတံ သဂိုတိတ္တယာရုဠှံ သုတ္တံ, **အဋ္ဌကထာယ**မ္ပိဿ ''မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာ ဧတေသန္တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနိ''တိ (အ. နိ. ၁.၃၁၀) ဝုတ္တံ။ ပဉ္စ အာနန္တရိယကမ္မာနိ မဟာသာဝဇ္ဇာနိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပန မဟာသာဝဇ္ဇတရာတိ အဓိပ္ပာယောတိ။ ကသ္မာ? တေသဉ္ဟိ ပရိစ္ဆေဒော အတ္ထိ, သဗ္ဗဗလဝမ္ပိ ကပ္ပဋ္ဌိတိကမေဝ ဟောတိ, နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပန ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ, တာယ သမန္နာဂတဿ ဘဝတော ဝုဋ္ဌာနံ နတ္ထိ, တသ္မာ ''ဣမဿ ဘိက္ခုကရဏာ ကုသလာ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တီ''တိ တ ''သုဒ္ဓေါ''တိ တ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ''ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိပစ္စယာ ဒွေ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ ''အသုဒ္ဓေါ''တိ တ ''အညတရံ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော''တိ တ ဝတ္တုံ။ သေ ဟိ ဥဘောပိ ပက္ခေ န ဘဇတိ, တေန ဝုတ္တံ ''သမညာယ, ပဋိညာယ စ ဘိက္ခု, န ပရမတ္ထတော''တိ။

ကိမတ္ထံ ပနေဝံ မဟာသာဝဇ္ဇာယ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပာရာဇိကံ ဘဂဝတ န ပညပေသီတိ? ဒုဗ္ဗိဇာနတ္တာ။ ပကတိယာပေသာ ဒိဋ္ဌိ နာမ ''သမ္မာ''တိ တ ''မိစ္ဆာ''တိ တ ဒုဝိညေယျာ, ပဂေဝ ''နိယတာ''တိ တ ''အနိယတာ''တိ တတိ။ တတ္ထ ပာရာဇိကာပတ္တိယာ ပညတ္တာယ ဘိက္ခူ အညမညံ အသမဒိဋ္ဌိကံ ပာရာဇိကံ မညမာနာ ဥပေါသထာဒီနိ အကတ္ဝာ အစိရေနေဝ သာသနံ ဝိနာသေယျုံ, သယဉ္စ အပုညံ ပသဝေယျုံ သုဒ္ဓေသုပိ ဘိက္ခူသု ဝိပ္ပဋိပတ္တိယာ ပဋိပဇ္ဇနေန။ တသ္မာ ဥပာယကုသလတာယ ပာရာဇိကံ အပညာပေတွာ တဿ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ, သမ္မာဝတ္တဥ္စ ပညာပေတွာ တံ သင်္ဃေန အသမ္ဘောဂံ, အသံဝါသဥ္စ အကာသိ။ ဘဂဝတ ဟိ တဿ စေ သော ဒိဋ္ဌိ အနိယတာ, သမ္မာဝတ္တံ ပူရေတွာ ဩသာရဏံ လဘိတွာ ပကတတ္တော ဘဝေယျ။ နိယတာ စေ, အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော, ယံ သော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော သမ္မာဝတ္တံ ပူရေတွာ ဩသာရဏံ လဘိတွာ ပကတတ္တော ဘဝေယျ။ ကေဝလံ ''သမညာယဘိက္ခု ပဋိညာယ ဘိက္ခူ''တိ နာမမတ္တဓာရကော ဟုတွာ ပရံ မရဏာ အရိဋ္ဌော ဝိယ သံသာရခါဏုကောဝ ဘဝိဿတီတိ ဣမံ နယံ အဒ္ဒသ။

အဋ္ဌသု ဥပသမ္ပဒာသု တိဿောဝေတ္ထ ဝုတ္တာ, န ဣတရာ ဟတ္ထိပုဂ္ဂလတ္တာ, ဘိက္ခူနံ အသန္တကတ္တာ စ။ တတ္ထ ဟိ ဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏပဥှာဗျာကရဏူပသမ္ပဒာ ဒွိန္နံ ထေရာနံ ဧဝ, သေသာ တိဿော ဘိက္ခုနီနံ သန္တကာတိ ဣဓ နာဓိပ္ပေတာ, တိဿန္နမ္ပိ ဥပသမ္ပဒာနံ မဇ္ဈေ ''ဘဒ္ဒေါ ဘိက္ခူ''တိအာဒီနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ ဝုတ္တာနိ တိဿန္နံ သာဓာရဏတ္တာ။ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန တ သရဏဂမနဥတ္တိစတုတ္ထေန တ ဥပသမ္ပန္နော ဟိ ဘဒ္ဒေါ စ သာရော စ သေက္ခော စ အသေက္ခော စ ဟောတိ, ဥပသမ္ပဒဝစနံ ပန နေသံ သာဝကဘာဝဒီပနတ္ထံ။ ဣမေ ဧဝ ဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တိ, န သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ စ။

အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော တိ ဧတ္ထ စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတုံ ဘဗ္ဗာ ဥတ္တိစတုတ္ထေနေဝ ကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နာ။ န ဟိ အညေ ဧဟိဘိက္ခုသရဏဂမနဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏပဥှာဗျာကရဏာဟိ ဥပသမ္ပန္နာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတုံ ဘဗ္ဗာ, တေနေဝေတ ပဋိက္ခိပိတွာ ''အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ဘိက္ခူ''တိ အန္တိမောဝ ဝုတ္တော ဟောတိ ကိရ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော,** တံ အယုတ္တံ။ ''ဒွေ ပုဂ္ဂလာ အဘဗ္ဗာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတုံ ဗုဒ္ဓါ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ

စာ''တိ (ပရိ. ၃၂၂) ဝုတ္တကမေဝ ဝုတ္တန္တိ။ အညထာ ဟေဋ္ဌိမဘိက္ခုအာဒယောပိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယုံ။ ကိဉ္စ ဘိယျော ''ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဘဗ္ဗာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတုံ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စာ''တိ သာမညေန ဝုတ္တတ္တာ စ, အပိစ အာပတ္တိ ဘယဋ္ဌာနဒဿနတော စ။ ကထံ? အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာဝသထပိဏ္ဍံ ကုက္ကုစ္စာယန္တော န ပဋိဂ္ဂဟေသိ, စီဝရဝိပ္ပဝါသဘယာ စ သဗ္ဗံ တိစီဝရံ ဂဟေတွာ နဒိံ တရန္တော မနံ ဝုဠှော အဟောသိ မဟာကဿပေါ။ ကိဉ္စ သရဏဂမနူပသမ္ပဒာယ ဥပသမ္ပန္နေ အာရဗ္ဘ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တာဒီနိ အသမ္မာဝတ္တန္တာနံ နေသံ ဒုက္ကဋာနိ စ ပညတ္တာနိ ဒိဿန္တိ, တသ္မာ ဒုဗ္ဗိစာရိတမေတံ။ **အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ဘိက္ခူ** တိ ပဋိက္ခိတ္တာယ သရဏဂမနူပသမ္ပဒာယ အနုညာတပုဗ္ဗသင်္ဂဘယာတိ **ဥပတိဿတ္ထေရော,** အာပတ္တိယာ ဘဗ္ဗတံ သန္ဓာယ တသ္မိံ ဝုတ္တေ ပုဗ္ဗေ ပဋိက္ခိတ္တာပိ သာ ပုန ဇဝံ ဝဒန္တေန အနုညာတာတိ ဘိက္ခူနံ မိစ္ဆာကဟော တ ဝိမတိ တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ , တသ္မာ န ဝုတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တံ ''ဘိက္ခုနီ နာမ ဥဘတောသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာ''တိ (ပာစိ. ၁၆၁) ဣမိနာ သမေတိ။ ဣဒဥ္စဟိ သာကိယာဒီနံ အနုညာတဥပသမ္ပဒာယ အနုပ္ပဗန္ဓဘယာ ဝုတ္တံ။

အယံ ပနေတ္ထ အမှာကံ ခန္တိ – ဘိက္ခု-ပဒနိဒ္ဒေသတ္တာ ယတ္တကာနိ တေန ပဒေန သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ, ယေ စ ဝိနယပိဋကေ တတ္ထ တတ္ထ သန္ဒိဿန္တိ သယံ အာပတ္တာပဇ္ဇနေန တ ဒုဗ္ဗုလ္လာရောစနပဋိစ္ဆာဒနာဒီသု ပရေသံ အာပတ္တိကရဏေန တ, တေ သဗ္ဗေပိ ဒဿေတုံ ဣဓ ကာနိ ယဒိဒံ တဿ ဘိက္ခု-ပဒဿ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ ဝုတ္တံ ပရပဒံ ''သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော''တိ, တဿ ဝသေန ဣဒံ ဝုတ္တံ ''အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ဘိက္ခူ''တိ။ သော ဧဝ ဟိ ကမ္မဝါစာနန္တရမေဝ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော ဟောတိ တတော ပဋ္ဌာယ သဥဒ္ဒေသသိက္ခာပဒာနံ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတော, တဿေဝ စ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဒိဿတိ, နေတရဿ။ တဿေဝ စ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ သမ္ဘဝတိ ''ဥလ္လုမ္ပတု မံ, ဘန္တေ, သင်္ဃော အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ''တိ (မဟာဝ. ၇၁, ၁၂၆) ဝတွာ တ သမာဒိန္နတ္တာ, တဿေဝ စ ဥပသမ္ပန္နသမနန္တရမေဝ အကရဏီယနိဿယာစိက္ခနဒဿနတော, ဝိနယံ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒေသံ ပစ္စက္ခာမီတိအာဒိသိက္ခာပစ္စက္ခာနလက္ခဏပာဠိပူရိတော စာတိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဥပါဒါယ သော ဧဝ ဣဓာဓိပ္ပေတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ယသ္မာ ပနဿ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ သဗ္ဗထာ ယုဇ္ဇတိ, တသ္မာ ''သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ တံ တံ ဝတ္ထုံ ဝီတိက္ကမန္တဿ တတော တတော အာပတ္တိတော အနာပတ္တိ, ဣတရဿ အာပတ္တီ''တိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ, တသ္မာ ''ယတ္ထ ယတ္ထ သာဝဇ္ဇပညတ္တိ, အနဝဇ္ဇပညတ္တိ တ, အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ဘိက္ခူတိ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ တတ္ထ တဒဇ္ဈာစာရဝတ္ထုနာယမေဝ ဉတ္တိစတုတ္ထေန ဥပသမ္ပန္နော အဓိပ္ပေတော နာမာ''တိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဇဝံ သန္တေ ယံ ဝုတ္တံ ''ယာယ ကာယစိ ဥပသမ္ပဒာယ အယံ ဣမသ္မိံ 'မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတွာ ပာရာဇိကော ဟောတီ'တိ အတ္ထေ ဘိက္ခူတိ အဓိပ္ပေတော''တိ, တမ္ပိ န ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ ကထံ ဟောတိ? ဝိရောဓဒောသော ပိ ပရိဟာတော ဟောတိ။ ကထံ? သစေ ဉတ္တိစတုတ္ထေန ဥပသမ္ပန္နော ဧဝ ဣဓာဓိပ္ပေတော ''ဘိက္ခူ''တိ စ ''ဥပသမ္ပန္နော''တိ စ, တေန န ဥပသမ္ပန္နော အနုပသမ္ပန္နော နာမာတိ ကတွာ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မတော အညထာ ဥပသမ္ပန္နာ နာမ မဟာကဿပတ္ထေရာဒယော ဣတရေသံ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ဌတွာ သဟသေယျပဒသောဓမ္မာပတ္တိံ ဇနေယျုံ, ဩမသနာဒိကာလေ စ ဒုက္ကဋမေဝ ဇနေယျုန္တိ ဝေမာဒိကော ဝိရောဓဒောသော ပရိဟာတော ဟောတီတိ သဗ္ဗံ အာစရိယော ဝဒတိ။ **မင်္ဂုရစ္ဆဝိ** နာမ သာမော။

ယသ္မာ တေ အတိမဟန္တော ဇာတိမဒေ စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာတိ, တသ္မာ တုမှေဟိ မမ သာသနေ ဇဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ ။ **''သာတသဟဂတာ** ပဌမဇ္ဈာနသုခသဟဂတာ အသုဘေ စ အာနာပာနေ စာ''တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **ဥဒ္ဒုမာတက သညာ**တိ ဥဒ္ဒုမာတကနိမိတ္တေ ပဋိလဒ္ဓပဌမဇ္ဈာနသညာ။ **ရူပသညာ**တိ ပထဝီကသိဏာဒိရူပာဝစရဇ္ဈာနသညာ။ သောတံ ဟ္မာကာသိ ''အဝိဘူတာ, ဘန္တေ, ဥဒ္ဒုမာတကသညာ အဝဓမိုတဗ္ဗတ္တာ အသုဘာနံ, ဝိဘူတာ, ဘန္တေ, ရူပသညာ ဝမိုတဗ္ဗတ္တာ ကသိဏာန''န္တိ။ ပဉ္စဥပသမ္ပဒက္ကမော **မဟာဝဂ္ဂ** ဂဟိတော။ **ဉတ္တိစတုတ္ထေနာ** တိ ထေ ကိဉ္စာပိ ဉတ္တိ သဗ္ဗပဌမံ ဝုစ္စတိ, တိဿန္နံ ပန အနုဿာဝနာနံ အတ္ထဗ္ယဉ္ဇနဘေဒအဘာဝတော အတ္ထဗ္ယဉ္ဇနဘိန္နာ ဉတ္တိတာသံ စတုတ္ထာတိ ကတွာ ''ဉတ္တိစတုတ္ထ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဗျဉ္ဇနာနုရူပမေဝ အဋ္ဌကထာယ ''တီဟိ အနုဿာဝနာဟိ ဧကာယ စ ဉတ္တိယာ''တိ ဝုတ္တံ, အတ္ထပဝတ္တိက္ကမေန ပဒေန ပန ''ဧကာယ ဉတ္တိယာ တီဟိ အနုဿာဝနာဟီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ''စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မာနိ (မဟာဝ. ၃၈၄), ဆ ဣမာနိ, ဘိက္ခ

ဝေ, ကမ္မာနိ အဓမ္မကမ္မံ ဝဂ္ဂကမ္မ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၈၇) ဝစနတော ကုပ္ပကမ္မမ္ပိ ကတ္ထစိ “ကမ္မ”န္တိ ဝုစ္စတိ တသ္
မာ **“အကုပ္ပေနာ”** တိ ဝုတ္တံ။

ယသ္မာ အကုပ္ပမ္ပိ ဧကစ္စံ န ဌာနာရဟံ, ယေန အပ္ပတ္တော ဩသာရဏံ “သောသာရိတော”တိ **စမ္မေယ္ယက္ခန္ဓ
ကေ** (မဟာဝ. ၃၉၅ အာဒယော) ဝုစ္စတိ, တသ္မာ **“ဌာနာရဟေနာ”**တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ “ဌာနာရဟေနာ”တိ ဣဒမေဝ
ပဒံ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ပုဗ္ဗပဒံ ဣမိနာ အကုပ္ပသိဒ္ဓိတောတိ စေ? တံ န, အဋ္ဌာနာရဟေန အကုပ္ပေန ဥပသမ္ပန္နော ဣမသ္မိံ အ
တ္ထေ အနဓိပ္ပေတောတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော။ ဒ္ဝီဟိ ပနေတေဟိ ဧကတော ဝုတ္တေဟိ အယမတ္ထော ပညာယတိ
“ကေဝလံ တေန အကုပ္ပေန ဥပသမ္ပန္နော အယမ္ပိ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ‘ဘိက္ခူ’တိ, ဌာနာရဟေန စ ဥပ
သမ္ပန္နော အယမ္ပိ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ‘ဘိက္ခူ’တိ, ကုပ္ပေန ဥပသမ္ပန္နော နာဓိပ္ပေတော”တိ။ တေနာ
ယမ္ပိ အတ္ထော သာဓိတော ဟောတိ “ယော ပန, ဘိက္ခု, ဇာနံ ဦနဝီသတိဝဿံ ပုဂ္ဂလံ ဥပသမ္ပာဒေယျ, သော စ ပုဂ္ဂ
လော အနုပသမ္ပန္နော”တိ (ပာစိ. ၄၀၃) ဝစနတော ယာဝ န ဉာယတိ, တာဝ သမညာယဘိက္ခုပဋိညာယဘိက္ခုဘာဝံ ဥပဂ
တောပိ န ပုဗ္ဗေ ဒဿိတသမညာယဘိက္ခုပဋိညာယဘိက္ခု ဝိယ အညေသံ ဘိက္ခူနံ ဥပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ဌတွာ ဩမသန
ပာစိတ္တိယာဒိဝတ္ထု ဟောတိ, ကေဝလံ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ဌတွာ “အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ ပဒသော ဓမ္မံ
ဝါစေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ”တိအာဒိ (ပာစိ. ၄၇) အာပတ္တိဝတ္ထုမေဝ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ အကုပ္ပေန ဥပသမ္
ပန္နော ပန ပစ္ဆာ ပာရာဇိကောပိ ဇာတိတော ဥပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ “ပဏ္ဍကော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော
န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၀၉) နယေန ဝုတ္တေသု ပန ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂ
လေသု ကောစိ ပုဂ္ဂလော “ဥပသမ္ပန္နော”တိ ဝုစ္စတိ, နောပိ ဥပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ, ကောစိ တိဋ္ဌတီတိ ဝေဒိတဗ္
ဗံ။

တတ္ထ ပန အတ္ထိ ကမ္မံ အကုပ္ပံ ဌာနာရဟံ, အတ္ထိ ဌာနာရဟံ နာကုပ္ပံ, အတ္ထိ အကုပ္ပဉ္စေဝ န ဌာနာရဟဉ္စ,
အတ္ထိ နာကုပ္ပံ န စ ဌာနာရဟန္တိ ဣဒံ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပဌမံ တာဝ ဝုတ္တံ, တတိယစတုတ္ထာနိ ဟေဋ္ဌာ
နိ။ ဒုတိယံ ပရိယာယေန ဘိက္ခုနိသင်္ဃတော ဧကတောဥပသမ္ပန္နာယ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သတိ လဗ္ဘတိ။ တဿ ဟိ ပုဂ္
ဂလဿ ပုဗ္ဗေ သိက္ခမာနကာလေ လဒ္ဓံ ဉတ္တိစတုတ္ထဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ကိဉ္စာပိ အကုပ္ပဉ္စေဝ ဌာနာရဟဉ္စ, ပုရိသ
လိင်္ဂေ ပန ပာတုဘူတေ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တံယေဝ ဥပဇ္ဈံ တမေဝ ဥပသမ္ပဒ”န္တိ (ပာရာ. ၆၉) ဝုတ္တ အပရိယာ
ပန္နတ္တာ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ကေဝလံ သာမဏေရဘာဝါပတ္တိတော ကမ္မံ အနိ ကုပ္ပံ ဇာတန္တိ ဝုစ္စတိ။ လိင်္ဂပရိဝ
တ္တေန စီဝရဿ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ဝိယ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေန ကတာယ ဥပသမ္ပဒာယ ဝိဇဟနံ ဟော
တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အညထာ သော ပုဂ္ဂလော ဥပသမ္ပန္နော ဘိက္ခူတိ အာပဇ္ဇတိ။ အထ တ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ အသတိပိ
တံ ဧကတောဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ကုပ္ပတိ, ယထာဌာနေ န တိဋ္ဌတိ။ တသ္မာ န တာဝ သာ “ဘိက္ခုနီ”တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။
ယသ္မာ အညတရံ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အာပဇ္ဇိတွာတပိ အနာပဇ္ဇိတွာတပိ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတုကာမတာယ ဂိဟိလိင်္ဂံ သာဒိယန္တိယာ
ပုနပိ ဥပသမ္ပဒာ ဥဘတောသင်္ဃေ လဗ္ဘတိ, တသ္မာ တေန ပရိယာယေန “ကုပ္ပတီတိ ကုပ္ပ”န္တိ ဝုစ္စတိ, ယထာဝုတ္
တကမ္မဒောသာဘာဝတော ပန “ဌာနာရဟ”န္တိ။ ဘိက္ခုနီ ပန ဂိဟိလိင်္ဂံ သာဒိယန္တိကာလေ န ပုရိသလိင်္ဂပာတုဘာဝေ
သတိ ဘိက္ခူသု ဥပသမ္ပဒံ လဗ္ဘတီတိ သာဓကံ ကာရဏံ န ဒိဿတိ, သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတာ စေ, လဘတီ
တိ ဧကေ, တံ ပနာယုတ္တံ ဘိက္ခုနိယာ သိက္ခာပစ္စက္ခာနာဘာဝတောတိ အမှာကံ ခန္တိ အာစရိယော။ “ယထာ ‘ကတ္တဗ္
ဗ’န္တိ ဝုတ္တံ, တထာ အကတေ ကုပ္ပတီတိ ကတွာ ကရဏံ **သတ္ထုသာသန”** န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ယတ္ထ ယတ္ထ
“ဂဏ္ဌိပဒေ” တိ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ တတ္ထ **“ဓမ္မသိရိတ္ထေရဿ ဂဏ္ဌိပဒေ”** တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သာဇီဝပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

“မဟာဗောဓိသတ္တာ နိယတာ”တိ ဝုတ္တံ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ။ ယတ္ထ **“အနုဂဏ္ဌိပဒေ”** တိ, တတ္ထ **“ဝဇိရဗုဒ္ဓိတ္ထေရဿာ”**တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သာဝကဗောဓိပစ္စေကဗောဓိသမ္မာသမ္ဗောဓီတိ တ တီသု ဗောဓီသု သမ္မာသမ္ဗောဓိယံ သ
တ္တာ ဗောဓိသတ္တာ **မဟာဗောဓိသတ္တာ** နာမ။ ပာတိမောက္ခသီလဗဟုကတ္တာ, ဘိက္ခုသီလတ္တာ, ကိလေသပိဒဟနဝ
သေန ဝတ္တနတော, ဥတ္တမေန ဘဂဝတာ ပညတ္တတ္တာ စ **အဓိကံ,** ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေယေဝ ပဝတ္တနတော **ဥတ္တမ**န္တိ အည
တရဿ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ။ ကိဉ္စာပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာပိ ဓမ္မတာဝသေန ပာတိမောက္ခသံဝရသီလေန သမန္နာဂတာဝ ဟောန္တိ, တ
ထာပိ **“ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေယေဝ ပဝတ္တတီ”** တိ နိယမိတံ တေန ပရိယာယေနာတိ။ တေနာဟ **“န ဟိ တံ ပညတ္တိံ ဥဒ္ဓရိတွာ**

တ”တိအာဒိ။ ပါတိမောက္ခသံဝရတောပိ စ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တမေဝ သီလံ အဓိသီလံ, တံ ပန ဣဓ အနဓိပ္ပေတံ။ န ဟိ တံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေန သင်္ဂဟိတန္တိ။ သမန္တဘဒ္ဒကံ ကာရဏဝစနံ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနံ သာဓာရဏလက္ခဏတ္တာ ဣမိဿာ အနုပညတ္တိယာ အရိယပုဂ္ဂလာ စ ဧကစ္စံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တီတိ သာဓိတမေတံ, တသ္မာ **“န ဟိ တံ သမာပန္နော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတီ”**တိ အဋ္ဌကထာဝစနံ အသမတ္ထံ ဝိယ ဒိဿတီတိ? နာသမတ္ထံ, သမတ္ထမေဝ ယသ္မိံ ယသ္မိံ သိက္ခာပဒေ သာသာ ဝိစာရဏာ, တဿ တဿေဝ ဝသေန အဋ္ဌကထာယ ပဝတ္တိတော။ တထာ ဟိ **ကင်္ခါဝိတရဏိယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ဥဒကုက္ခေပသီမာဓိကာရေ “တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အန္တရဝါသကံ အနုက္ခိပိတွာ ဥတ္တရန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ”တိ ဝုတ္တံ **ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ** အာဂတတ္တာ။ ဧသေဝ နယော အညေပိ ဧဝရူပေသု။ ကိမတ္ထန္တိ စေ တံ? ပါဠိက္ကမာနုဝတ္တနေန ပါဠိက္ကမဒဿနတ္ထံ။ တတြိဒံ သမာသတော အဓိပ္ပာယဒီပနံ – ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒဿ တိကပရိစ္ဆေဒေ ဥပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ, အနာပတ္တိ, အက္ကောသာနုဓမ္မသိက္ခာပဒဝသေန ဥပသမ္ပန္နေ ဥက္ခိတ္တကေ သိယာ အာပတ္တိ, တထာ သဟသေယျသိက္ခာပဒေတိ ဧဝမာဒိ။ အတ္ထော ပနေတ္ထ ပရတော အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ယံ ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** “တတောပိ စ မဂ္ဂဖလစိတ္တမေဝ အဓိစိတ္တံ, တံ ပန ဣဓ အနဓိပ္ပေတ”န္တိ စ, “တတောပိ စ မဂ္ဂဖလပညာဝ အဓိပညာ, သာ ပန ဣဓ အနဓိပ္ပေတာ။ န ဟိ တံသမာပန္နော ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတီ”တိ။ “တတြ ယာယံ အဓိသီလသိက္ခာ, အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတာ သိက္ခာ”တိ ဣမာယ ပါဠိယာ ဝိရုဇ္ဈတိ။ အယဉှိ ပါဠိ အဓိသီလသိက္ခာဝ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ, န ဣတရာတိ ဒီပေတိ။ အဋ္ဌကထာဝစနံ တာသမ္ပိ တိဏ္ဏံ လောကိယာနံ အဓိပ္ပေတတံ ဒီပေတိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဋ္ဌကထာဓိပ္ပာယော – တိဿောပိ လောကိယာ သိက္ခာ ဣမသ္မိံ ပဌမပါရာဇိကေ သမ္ဘဝန္တိ, ကာလေနာပိ အဓိစိတ္တပညာလာဘီ ဘိက္ခု တထာရူပံ အသပ္ပာယံ ပစ္စယံ ပဋိစ္စ တတော တတော အဓိစိတ္တတော, အဓိပညာတော စ အာဝတ္တိတွာ သီလဘေဒံ ပါပုဏေယျာတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ, န လောကုတ္တရစိတ္တပညာလာဘီ, အယံ နယော ဣတရေသုပိ သဗ္ဗေသု အဒိန္နာဒါနာဒီသု သစိတ္တကေသု လဗ္ဘတိ, အစိတ္တကေသု ပန ဣတရာပိ။ တထာပိ ကေဝလံ ဝိနယပိဋကဿ, ပါတိမောက္ခသီလဿ စ သင်္ဂါဟကတ္တာ “သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယာ”တိ ဣမသ္မိံ ဥတ္တရပဒေ ပစ္စက္ခာနာရဟာ အဓိသီလသိက္ခာဝ လောကိယာတိ ဒဿနတ္ထံ ပါဠိယံ “တတြ ယာယံ အဓိသီလသိက္ခာ, အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတာ သိက္ခာ”တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧတ္ထ **သိက္ခာ**တိ ကာယဝစီဒုစ္စရိတတော ဝိရတိ စ စေတနာ စ, အညတြ စေတနာယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သိက္ခာပဒန္တိ** သဥဒ္ဒေသသိက္ခာပဒံ, ဧကစ္စံ အနုဒ္ဒေသသိက္ခာပဒဉ္စ လဗ္ဘတိ။ **စိတ္တဿ အဓိကရဏံ ကတွာ**တိ တသ္မိံ သိက္ခတီတိ အဓိကရဏတ္ထေ ဘုမ္မန္တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ယထာသိက္ခာပဒန္တိ** ပစ္စဝေက္ခဏဝသေန ဝုတ္တံ။ သီလပစ္စဝေက္ခဏာပိ ဟိ သီလမေဝ, တသ္မာ သုပ္ပဋိစ္ဆန္နာဒိစာရိတ္တေသု ဝိရတိဝိပ္ပယုတ္တစေတနံ ပဝတ္တေန္တောပိ သိက္ခံ ပရိပူရေန္တောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ “သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယ”န္တိ (ပါစိ. ၂) ဝုတ္တမရိယာဒံ အဝီတိက္ကမန္တော “တသ္မိဉ္စ သိက္ခာပဒေ သိက္ခတီ”တိ ဝုစ္စတိ။ အညတရသ္မိံ ပန **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ **“သိက္ခာ**တိ တံ သိက္ခာပဒံ သိက္ခနဘာဝေန ပဝတ္တစိတ္တုပ္ပါဒော။ **သာဇီဝ**န္တိ ပညတ္တိ။ တဒတ္ထဒဿနတ္ထံ ပုဗ္ဗေ မေထုနသံဝရဿေတံ အဓိဝစန”န္တိ။ ယသ္မာ သိက္ခာယ ဂုဏသမ္မတာယ ပုညသမ္မတာယ တန္တိယာ အဘာဝတော လောကဿ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ တတ္ထ န သမ္ဘဝတိ။ ပတ္ထနီယာ ဟိ သာ, တသ္မာ “ယဉ္စ သာဇီဝံ သမာပန္နော, တတ္ထ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ”တိ ဝုတ္တံ။ အာဏာယ ဟိ ဒုဗ္ဗလျံ သမ္ဘဝတီတိ အာယသ္မာ ဥပတိဿော။

သိက္ခာပစ္စက္ခာနကထာဝဏ္ဏနာ

ဧတ္ထ **ယာမီ**တိ အမုကသ္မိံ တိတ္ထာယတနေ, ဃရာဒိမှိ ဟိ တ။ **ဘာဝဝိကပ္ပါကာရေနာ**တိ “အဟံ အဿ”န္တိ အာဂတတ္တာ ယံ ယံ ဘဝိတုကာမော, တဿ တဿ ဘာဝဿ ဝိကပ္ပါကာရေန, ဘိက္ခုဘာဝတော အညဘာဝဝိကပ္ပါကာရေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၆. **ဟန္ဒာ**တိ ဝစသာယေဝ။ **ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယမာနော**တိအာဒိပဒေဟိ စိတ္တနိယမံ ဒဿေတိ။ ဧကေနေဝ စိတ္တေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေနာတိ။

၅၁. **ဗုဒ္ဓံ ဓမ္မ**န္တိအာဒိပဒေဟိ ခေတ္တနိယမံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ အာဒိတော စုဒ္ဒသဟိ ပဒေဟိ သဘာဝပရိစ္စာဂေ, ပ
စ္ဆိမေဟိ အဋ္ဌဟိ ဘာဝန္တရာအနုဋ္ဌ ဒဿိတံ ဟောတိ။ **ပစ္စက္ခာမိ ဓာရေဟီ**   တိ ဧတေဟိ ကာလနိယမံ ဒဿေတိ။   **ဝ
ဒတီ**တိ ဣမိနာ ပဒေန ပယောဂနိယမံ ဒဿေတိ။   **ဝိညာပေတီ**တိ ဣမိနာ ဝိဇာနနနိယမံ ဒဿေတိ။   **ဥမ္မတ္တကော သိက္ခံ
ပစ္စက္ခာတိ, ဥမ္မတ္တကဿ သန္တိကေ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတီ**တိအာဒီဟိ ပုဂ္ဂလနိယမံ ဒဿေတိ။   **အရိယကေန မိလ
က္ခဿ သန္တိကေ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတီ**တိအာဒီဟိ ပန ပုဂ္ဂလာဒိနိယမေပိ သတိ ဝိဇာနနနိယမာသမ္ဘဝံ ဒဿေတိ။
တတ္ထ "ယာယ မိလက္ခဘာသာယ ကာလနိယမော နတ္ထိ, တာယပိ ဘာသာယ ကာလနိယမတ္တဒီပနေ သတိ သိက္ခာပစ္စ
က္ခာနံ ရုဟတီတိ နော မတီ"တိ **အာစရိယော**။ **ဒူတယာ**တိအာဒီဟိ ခေတ္တာဒိနိယမေ သတိပိ စိတ္တနိယမာဘာဝေန န ရု
ဟတီတိ ဒဿေတိ။ **သာဝေတုကာမော န သာဝေတီ**တိ စိတ္တနိယမေပိ သတိ ပယောဂနိယမာဘာဝေန န ရုဟတီတိ ဒဿ
ေသတိ။ **အဝိညုဿသာဝေတိ, ဝိညုဿ န သာဝေတီ**   တိ စိတ္တခေတ္တကာလပယောဂပုဂ္ဂလဝိဇာနနနိယမေပိ သတိ ယံ ပု
ဂ္ဂလံ ဥဒ္ဒိဿ သာဝေတိ, တဿေဝ သဝနေ န ရုဟတိ, န အညဿာတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, တေန ဝုတ္တံ
အဋ္ဌကထာယံ "ယဒိ အယမေဝ ဇာနာတူတိ ဧကံ နိယမေတွာ အာရောစေတိ, တဉ္စေ သော ဧဝ ဇာနာတိ, ပစ္စက္ခာတာ
ဟောတိ သိက္ခာ။ အထ သော န ဇာနာတိ။ပေ။ အပ္ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ"တိ။ **သဗ္ဗသော ဝါ ပန န သာဝေတိ, အပ္ပ
ပစ္စက္ခာ ဟောတိ သိက္ခာ**တိ စိတ္တာဒိနိယမေနေဝ သိက္ခာ ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ, န အညထာတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။
ဧတ္တာဝတာ "သိက္ခာ။ပေ။ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ"တိ ပဒဿ ပဒဘာဇနံ ဒီဟိ အာကာရေဟိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ တ
တ္ထ ဒွေဝ အမိဿာ, ပစ္ဆိမော ဧကော မိဿောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တေနေဝ ဝစီဘေဒေနာ**တိ တဒတ္ထဒီပနမတ္တံ ဝစ
နံ သုတွာဝ တေနေဝ ဝစီဘေဒေန ဇာနာပေတီတိ အတ္ထော။ **စိတ္တသမ္ပယုတ္တ**   န္တိ ပစ္စက္ခာတုကာမတာစိတ္တသမ္
ပယုတ္တံ။ **သမယညူ** နာမ တဒဓိပ္ပာယဇာနနမတ္တေန ဟောတိ။

၅၃. **ဝဏ္ဏပဋ္ဌာနံ**   ဗုဒ္ဓဂုဏာဒီပကံ သုတ္တံ။ ဥပာလိဂဟပတိနာ ဝုတ္တာ ကိရ   **ဥပာလိကထာ**။ ပညာဏံ သညာဏန္တိ အ
တ္ထတော ဧကံ, တသ္မာ **ဗောဓိပညာဏ**န္တိ ဗောဓိသညာဏံ, ဗောဓိဗီဇန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဒ္ဓဝိန္နမ္ပိ နိယမေတွာ   တိ ဧတ္တ "ဒ္ဓီသုပိ ဇာနန္တေသု ဧဝ ပစ္စက္ခာမီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တေ တေသု ဧကော
စေ ဇာနာတိ, န ပစ္စက္ခာတာ ဟောတီ"တိ အညတရဿမ္ပိ **ဂဏ္ဌိပဒေ**   ဝုတ္တံ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ။ "ဂိဟီ
ဟောမီ"တိ စ "ဂိဟိမှီ"တိ စ ဝုတ္တေ ကိဉ္စာပိ ဝတ္တမာနဝစနံ ဟောတိ။ "ဓာရေဟီ"တိ အတ္ထာဘာဝတ စ "ဓာရေ
ဟီ"တိ ဝုတ္တေ စ ပရဿုပရိ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ န ဟောတိ။ **သန္ဒိဋ္ဌိကံ ဓမ္မ**   န္တိ သဗ္ဗတ္ထ ဓမ္မဝစနံ ဝုတ္တံ ယံ သန္ဓာ
ယ "သန္ဒိဋ္ဌိက"န္တိ ဝဒတိ, တံ ပကာသေတုံ။ အညထာ "ဝိဇိတဝိဇယံ ပစ္စက္ခာမီ"တိ ဝုတ္တေ စက္ကဝတ္တိအာဒီသုပိ
တပ္ပသင်္ဂတော ဗုဒ္ဓသဒ္ဒေပိ အဝသာနေ ဝတ္တဗ္ဗော ဘဝေယျ။ အာစရိယဝေဝစနေသု ပန **ယော မံ ပဗ္ဗာဇေသီ** တိ
အာဒိ ဥပဇ္ဈံ အင်္ဂဟေတွာ, ပရံ ဝါ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ။ **ဩကလ္လကော**   တိ ကပဏ္ဏာဓိဝစနံ။ **မော
ဠိဗဒ္ဓော**တိ သိခါဗဒ္ဓော, ဩမုက္ကမကုဋ္ဌော ဝါ။   **စေလ္လကော**   အထေရော။ **စေဋ္ဌကော** မဇ္ဈိမော။ **မောဠိဂလ္လော**
မဟာသာမဏေရော။ မနုဿဝိဂ္ဂဟနာကာဒီနံ နာဂရူပာဒီနံ ဝါ သန္တိကေ, ဘာသာဇာနနကိန္နရာဒီနံ ဝါ။ "ဒေဝတာ နာမ
မဟာပညာ"တိ ကိရ ဟဋ္ဌော။ **ဒူတယာ**တိ သဟာသာ။ **ရတာဘဉ္ဇေနာ**တိ ခလိတဘဉ္ဇေန။ အက္ခရသမယာနဉ္ဟိ နာဘိညာ
တာယ ဝါ ကရဏာနံ အဝိသဒတာယ ဝါ ဟောတိ ရတာဘညံ။ အဝိဓေယျိန္ဒ္ရိယတာယ **"ဟေတ္တကရူပသဒိသဿ
သာ"**တိ ဝုတ္တံ,   **ဂရုမေဓဿ**   မန္ဒပညဿ။ ကိတ္တာဝတာ ပန ဂရုမေဓော ဟောတီတိ စေ? သမယေ အကောဝိဒတာ
ယ။

သိက္ခာပစ္စက္ခာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မူလပညတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၅. "ပဋိသေဝတိနာမာ"တိ ပဒံ မာတိကာယံ နတ္ထိ, တသ္မာ **"ပဋိသေဝေယျာတိ ဧတ္ထာ"**   တိအာဒိမာဟ။ "ဧသော
မေထုနဓမ္မော နာမာ"တိ သဗ္ဗဟဋ္ဌိဟေတ္တကေသု, အဋ္ဌကထာယံ "ဧသော ဝုစ္စတိ မေထုနဓမ္မော နာမာ"တိ ဥဒ္ဒဋ္ဌာ။
ဣတ္ထိယာ နိမိတ္တေန အတ္တနော နိမိတ္တ   န္တိ ဒုဝိညေယျမေတံ ဒဿိတံ။ အတ္တနော နိမိတ္တေန ဣတ္ထိယာ နိမိတ္
တံ သုဝိညေယျတ္တာ န ဒဿိတံ။ **စတ္တာရိ ဌာနာနိ မုဉ္စိတွာ**   တိ ဧတ္ထ အဗ္ဘန္တရတလံ ဆုပန္တံယေဝ သန္ဓာယ
ဝုတ္တံ, အစ္ဆုပန္တံ နီဟရန္တဿ အနာပတ္တိ။ **မဇ္ဈ**   န္တိ အင်္ဂပ္ပဒေသံ။   **ဥပရိဘာဂမဇ္ဈ** န္တိ ဥပရိဘာဂဿ အင်္ဂပ္ပ

ပဒေသံ။ **နဋ္ဌကာယပ္ပသာဒ** န္တိ ဧတ္တ ဥပဟတိန္ဒြိယသ္သ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော ကြဓာပိ အာပတ္တီတိ စေ? နေတိ ဒဿနတ္ထံ **“မတစမ္မံ တ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ မတစမ္မဉ္ဟိ အနုပာဒိန္နံ ဥပာဒိန္နေ ဝေ ဟရာဇိကာပတ္တိ။ **အပိဓာယ** အပ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာတ။ ယထာ ဒန္တာ န ဒိဿန္တိ, တထာ ပိဓာယေဝ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ကေနသောတိ ကေဏပိဋ္ဌိကော မဏ္ဍူလသပ္ပော, ယဿ ပိဋ္ဌေ လောဟိတကာနိ မဏ္ဍလာနိ ဒိဿန္တိ။ ကလလ ပရိစယတရိစာရမဏ္ဍဂ္ဂဟဏေန ကိဉ္စာပိ သမုဒ္ဒေ မဟာမုခာ ဟတ္ထိသရီရမ္ပိ ဂေပ္ပဟာရေန ဂိလိတုံ သမတ္ထာ တ တော မဟန္တတရာ စ ဂဟိတာ ဟောန္တိ, တေသံ မုခါဒီသု မေထုနဓမ္မော န သမ္ဘဝတီတိ တတ္ထ ဌာနပရိစ္ဆေဒော န တ္ထီတိ ဧကေ, ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တေမေဝ ဟီ**တိ အနန္တရံ သန္ဓာယ။ သဒ္ဒိ ယောဇနာယ အက္ခရယောဇနာယ။ “ပညတ္တံ ပန သိက္ခာပဒံ သဗ္ဗေဟိပိ လဇ္ဇိပုဂ္ဂလေဟိ သမံ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော သမသိက္ခတာ နာမာတိ ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗသိက္ခာပဒံ သဗ္ဗဘိက္ခူဟိ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ န ဟိ ကဿစိ ဦနမဓိကံ တ အတ္ထီ”တိ တဿ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **ပရိဝါရေ** ပန –

> “န ဥက္ခိတ္တကော န စ ပန ပာရာဇိကော၊
> န သင်္ဃာဒိသေသော န စ ပန ပက္ခသင်္ကန္တော။
> သမာနသံဝါသကဘူမိယာ ဌိတော၊
> ကထံ နု သိက္ခာယ အသာဓာရဏော သိယာ”တိ။ (ပရိ. ၄၇၉) –

ဝုတ္တံ။ **တဒဋ္ဌကထာယ** စ “အယံ ပဉ္ဟာ နဟာပိတပုဗ္ဗကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ အယဉ္ဟိ ခုရဘဏ္ဍံ ပရိဟရိတုံ န လဘ တိ, အညေ လဘန္တိ။ တသ္မာ သိက္ခာယ အသာဓာရဏော”တိ ဝုတ္တံ။ တံ သဗ္ဗံ ယထာ သံသန္ဒတိ သမေတိ, တထာ ဝေဒိ တဗ္ဗံ ။ ဘိက္ခုနီနံယေဝ သာဓာရဏာနိ သိက္ခာပဒာနိပိ ဘိက္ခု သိက္ခတိ, ဧဝမညောပိ အနှာပိတပုဗ္ဗကော ဘိက္ခု တံ သိက္ခာပ ဒံ သိက္ခတိ ဧဝ တဒတ္ထကောသလ္လတ္ထန္တိ ကတွာ သဗ္ဗမ္ပိ သိက္ခာပဒံ သမသိက္ခတာ နာမာတိ။ ယံ တံ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **“တိဿော ကတ္ထိယော”** တိအာဒိဝိဘင်္ဂေတံနိယာမကောတိလက္ခဏတ္တာ ဝတ္တုနိယမနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေန အမနုဿိတ္ထိပ္ပသင်္ဂေန ကတေ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယေ ပဋိက္ခိပတိ။ ဣတော ပဋ္ဌာယ ယေ စ “တယော အတွ ထဝသေ ပဋိစ္စ ဝိဘင်္ဂေ ပဝတ္တတီ”တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာ, တေ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဌမစတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာ

၅၇. အာပတ္တိ ဟရာဇိကာ အဿ ဟောတီ တိ ဧတ္ထ ယဿ္မာ သာ အကုသလာ အာပတ္တိ တဿ ဘိက္ခုနော သီလသမ္ဘဝံ အဘိဘဝတိ, ရာကဘိဘဝေ တသ္မိံ ဟရာဇိကာတိ လဒ္ဓနာမာ ပုဗ္ဗဘာဂေ အာပန္နာ ဒုက္ကဋ္ဌုလ္လစ္စယာ ဒယော အာပတ္တိယော အဘိဘဝိတွာ ဝိနာသေတွာ သယမေဝေကာ အဿ။ ဝတ္ထုနာ သဘာဂကဟိ တ အသဘာဂကဟိ တ အညာဟိ ဟရာဇိကတ္တေန သမာနဇာတိကာဟိ အာပတ္တီဟိ သယံ နာဘိဘဝီယတီတိ ဧကေ။ တံ တံ ပုဗ္ဗေ ဝိစာရိတ မေဝ။ ယအာ ပန စတဿောပိ ဟရာဇိကာပတ္တိယော ဧကတော ဟောန္တိ, တအာ တာ တဿ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခုဘာဝံ အဘိဘဝန္တိ, အဘိက္ခုံ ကရောန္တိ, အနုပသမ္ပန္နံ ကရောန္တိ, သမညာယပိ ဘိက္ခု န ဟောတိ။ ဩမသဝါဒဟာစိတ္တိယံ န ဇနေတီတိ ဧကေ။ ဒုတိယေန အတ္ထဝိကပ္ပေန ဟရာဇိကဿ ဓမ္မဿ ပတ္တိ သမ္ပတ္တိ အာပတ္တီတိ အတ္ထော သင် ဂဟိတော ဟောတီတိ ကတွာ အာပတ္တိသမ္ပတ္တိတဒိနံ သင်္ဂဟိတော ဟောတိ, ယုဇ္ဇတိ စေသာ ပရသာပေက္ခာ။ သာ ပတ္တိကော နာမ သော ဘိက္ခု ဟောတိ, အညထာ တဿ ခဏဘင်္ဂေန အနာပတ္တိကော ဘဝေယ္ယ, န စ ဟောတီတိ။ ကအာ ပန ဟောတီတိ? ယအာ ကာလံ ကရောတိ, ယအာ စ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ သာမဏေရာဒိဘူမိယံ တိဋ္ဌတိ။ ယဒိ ဧဝံ သိက္ခာယ ပစ္စက္ခာတာယ ဟရာဇိကာပတ္တိ ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ စာတိ ဉာဘယံ တဿ ဧကတော အတ္ထိ, သ ဃာဒိသေသာဒိအာပတ္တိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန ကိံ န ပစ္စက္ခာတာ, ပုန ဥပသမ္ပန္နေန ဒေသာပေတဗ္ဗာ။ သိက္ခာပစ္စ က္ခာနံ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ ဇာတံ, အဘိက္ခု အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာတိ, ဂဟဋ္ဌော ဝုဋ္ဌာတိ, သာမဏေရော ဝုဋ္ဌာတိ, တ တော ဝိနယဝိရောဓာ န ဝုဋ္ဌာတိ။ ဟန္ဒိ ပန ဝုဋ္ဌာတိ ဂဟဋ္ဌော, သာမဏေရော တ သီလသမ္ပန္နော ဈာနလာဘီ အဿ, သောတာပတ္တိဖလဿ တ အရဟတ္တဖလဿ တ လာဘီ အဿ, ဟရာဇိကာပတ္တိယာ သာပတ္တိကော အရဟာ အဿ။ ဥက္ခိတ္တကော ဥပ္ပဗ္ဗဇိတော တ ပရိဝါသာရဟော မာနတ္တာရဟော ဥပ္ပဗ္ဗဇိတော တ သီလသမ္ပန္နော ဈာ နလာဘီ အဿ, သောတာပတ္တိဖလဿ, အရဟတ္တဖလဿ တ လာဘီ အဿ, သာပတ္တိကော သန္တရာယိ

ကော အရဟာ အဿ, ယော ပုန ဥပသမ္ပန္နော ပရိတသံ, မာနတ္တံ တ ဒတွာ အဗ္ဘေတဗ္ဗော ဥက္ခိတ္တကော ဩ သာရေတဗ္ဗောတိ သမာနော အယံ ဥပလဗ္ဘောတိ။

အယံ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော – ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ အာပန္နော ယာဝ ဘိက္ခုဘာဝံ ပဋိဇာနာတိ သာဒိယတိ သံတသံ, သန္တ တရာယိကတ္တာ ဥပဟောသထဒိဝသာဒီသု ဂဟဋ္ဌဿ ဝိယ သယမေဝ သီလံ သမာဒိယန္တဿပိ န သီလသမာအနံ ရုဟတိ, ပဂေဝ ဈာနာဒီနိ။ ယော စေ ဘိက္ခုဘာဝံ န သာဒိယတိ န ပဋိဇာနာတိ သံတသံ န သာဒိယတိ, ကေဝလံ ဘိက္ခူနံ အာဝိကတွာ ရာဇဝေရိစောရာဒိဘယေန ကာသာဝံ န ပရိစ္စဇတိ, အနုပသမ္ပန္နောဝ ဟောတိ သဟသေယ္ယာဒိံ ဇနေတိ, သီလဿ စ ဈာနာဒီနဉ္စ ဘာဂီ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ –

“အာပန္နေန ဝိသုဒ္ဓာပေက္ခေန သန္တီ အာပတ္တိ အာဝိကာတဗ္ဗာ, အာဝိကတာ ဟိဿ ဖာသု ဟောတိ, ပဌမဿ ဈာနဿ အဓိဂမာယာ”တိအာဒိ (မဟာဝ. ၁၃၄-၁၃၅)။

တတ္ထ **သန္တီ အာပတ္တီ** တိ သာဝသေသာနဝသေသပ္ပဘေဒာ သဗ္ဗာပိ အာပတ္တိ အာပန္နာ အဓိပ္ပေတာ။ ဇံ သန္တေပိ ပဂေဝ ဂဟဋ္ဌာဒိဘူမိယံ ဌိတော ဈာနာဒီနံ ဘာဂီ အဿ သုဒ္ဓန္တေ ဌိတတ္တာ, ယော ပန ဥက္ခိတ္တကော အ နောသာရိတော, ဂရုဓမ္မံ တ အာပဇ္ဇိတွာ အဝုဋ္ဌိတော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဂဟဋ္ဌာဒိဘူမိယံ ဌိတော, န သော ဈာနာဒီနံ ဘာဂီယေဝ ဘဝတိ န သုဒ္ဓန္တေ ဌိတတ္တာ, သကရဏီယတ္တာ စ, တေနေဝ ဘဂဝတာ “သော ပုန ဥပသမ္ပန္နော ဩ သာရေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တဿ ပုဂ္ဂလဿ တေ ဘိက္ခုကာလေ အာပန္နာ အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ ဝိပ္ပဋိ သာရံ ဇနယိတွာ အဝိပ္ပဋိသာရမူလကာနံ ဟမောဇ္ဇာဒီနံ သမ္ဘဝံ နိတရေန္တိ, နော သကာသာဝသေသုယေဝ။ နော စေ နိတ ရေန္တိ, သမ္ဘဝတိ။ ဂရုကံ အာပဇ္ဇိတွာ ဘိက္ခူနံ အာဝိကတွာ စေ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတော, ပကတတ္တော ဟုတွာ ဥပ္ပဗ္ဗဇိ တောတိ ကတွာ ဈာနာဒီနံ ဘာဂီ အဿ “အာဝိကတာ ဟိဿ ဖာသု ဟောတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ပဂေဝ ဘိက္ခုကာလေ, န တွေဝ ဥက္ခိတ္တကော သကရဏီယတ္တာတိ ဧကေ။ တဒနုဝတ္တနကော ပန တံ လဒ္ဓိံ ပဟာယ ဘာဂီ အဿ။ န, ဘိ က္ခဝေ, သဂဟဋ္ဌာယ ပရိသာယ (မဟာဝ. ၁၅၄) သိက္ခာပစ္စက္ခာတကဿ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နကဿ နိသိန္နပရိ သာယာတိ (မဟာဝ. ၁၈၃) ဧတ္ထ ဂဟဋ္ဌော နာမ ပကတိယာ ဂိဟိလိင်္ဂေ ဌိတော။ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဘိက္ခုလိင်္ဂေ ဌိ တော သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော။ သော သကာသာဝသေ သာပေက္ခတ္တာ သာမဏေရဘာဝံ ပတ္ထယမာနော တေနေဝ လိင် ဂေန တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သာမဏေရော ဟောတိ။ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နော သံတသံ သာဒိယန္တောပိ ပဗ္ဗာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တက္ကမေန အသာဒိယိတွာ သာမဏေရဘာဝံ ပတ္ထယမာနော သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော ဝိယ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သာမဏေရော ဟောတိ, န ပုန ကာသာဝံ ပဋိဂ္ဂဟာပေတဗ္ဗော ဘိက္ခူဟိ ပဌမံ ဒိန္နလိင်္ဂေယေဝ ဌိတတ္တာ။ ယော ပန ဟရာဇိကော စောဒိယမာနော ပရာဇိတွာ “ဟန္ဒ, ဘန္တေ, သာမဏေရော ဘဝါမိ, သရဏာနိ ဒေထာ”တိ ဝဒတိ, “သာဓု ဂ ဏှာဟီ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗော, ဂိဟိလိင်္ဂေ ဌပေတွာ ပုန ကာသာယာနိ ပဋိဂ္ဂဟာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ “ဣဒံ ပန သဗ္ဗံ အတ္တနော မတိယာ ဝုတ္တတ္တာ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ အာစရိယော ဝဒတိ။ **ပဝေသနံ** နာမ အင်္ဂဇာတံ ပ ဝေသေန္တဿ အင်္ဂဇာတေန သမ္ဖုသနံ။ **ပဝိဋ္ဌံ** နာမ ယာဝ မူလာ ပဝေသေန္တဿ ဝိပ္ပကတကာလေ တယာမကာ လော။ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသမယေ အင်္ဂဇာတံ **ဌိတံ** နာမ။ **ဥဒ္ဓရဏံ** နာမ နီဟရဏကာလော။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “တယာမတော ဩရမိတွာ ဌာနံ ဌိတံ နာမာ”တိ ဝုတ္တံ, တံ အသင်္ကရတော ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ပဝေသနပဝိဋ္ဌဥဒ္ဓရဏကာလေသုပိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ဟောတိယေဝ။

ပဌမစတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကူနသတ္တတိဒွိသတစတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာ

၅၉-၆၀. “မတံ ယေဘုယျေန အက္ခာယိတ”န္တိ ဝစနတော အမတံ ယေဘုယျေန ခာယိတမ္ပိ ဟရာဇိကဝတ္ထုမေ ဝါတိ ဒဿေတိ။ သဗ္ဗသော ခာယိတံ, ဥပ္ပာဋိတံ တ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုမေဝါတိ ဒဿေတိ, တထာ “ယေဘုယျေန ခာ ယိတ”န္တိ ဝစနတော မတံ သဗ္ဗခာယိတံ, ဥပ္ပာဋိတံ တ ဒုက္ကဋဝတ္ထူတိ ဒဿေတိ။ **န စ သာဝသေသံ ပညပေန္တိ** ။ ကိံ ကာရဏာ? **ဣဒဉှိ သိက္ခာပဒံ လောကဝဇ္ဇံ, န ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ** ။ တတ္ထ သိက္ခာပဒန္တိ ဟရာဇိကံ အဓိပ္ပေတံ။ တ တ္ထ ထုလ္လစ္စယမ္ပိ ဟိ လောကဝဇ္ဇံ, န ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ။ အထ တ ဥဘယမ္ပိ အနဝသေသံ ပညတ္တံ။ ဟရာဇိကခေ

တ္တေ ဟိ ဟောဋ္ဌိမကောဋ္ဋိ ဟာပေတ္ဝာ ဌပိတေ တတော ပရံ ထုလ္လစ္စယန္တိ ပညတ္တမေဝ ဟောတိ။ တတ္ထ ထုလ္လစ္စယခေတ္တမ္ပိ ဟာရာဇိကခေတ္တံ ဝိယ ဟောဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဥပမုက္ခာယိတေ ထုလ္လစ္စယန္တိ** ယတ္ထ နိမိတ္တံ ခာယိတံ, တံ ဒုက္ကဋဝတ္ထုုတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထာဟ – ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ ကိံ သာဝသေသမေဝ ဘဂဝတ ပညာပေတီတိ? န။ ဧကံသတော ပန ယထာသမ္ဘဝံ တတ္ထ တတ္ထ ပကာသယိဿာမ, ကိမတ္ထံ ပန ဘဂဝတ ဥပမုက္ခာယိတေ ဟာရာဇိကံ န ပညာပေသီတိ အယံ တာဝ အပုစ္ဆာ ဗုဒ္ဓဝိသယတ္တာ ဝိနယပညတ္တိယာ။ ကြဒံ ပနေတ္ထ ကာရဏပတိရူပကံ "ဥပမုဘာဝဿ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယတ္တာ"တိ။ ယေဘုယ္ယေန ခာယိတံ နာမ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂမုခာနံ စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ဒွေဝ ကောဋ္ဌာသေ အတိက္ကမ္မ ယာဝ တတိယကောဋ္ဌာသပရိယောသာနာ ခာဒိတံ, တတိယကောဋ္ဌာသံ အတိက္ကမ္မ ယာဝ စတုတ္ထကောဋ္ဌာသပရိယောသာနာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုုံ။

ယဒိပိ နိမိတ္တံ သဗ္ဗသော ခာယိတန္တိ "ဇီဝမာနကသရီရံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အလ္လသရီရေ**တိ အဘိနဝေ, အကုထိတေ တ မနုဿာနံ ဇီဝမာနသရီရေ အက္ခိနာသာဒီသု ထုလ္လစ္စယမေဝ။ **တိရစ္ဆာနဂတာနံ ဟတ္ထိအဿာဒီနံ နာသာယ ဝတ္ထိကောသေ စ ထုလ္လစ္စယ**န္တိ "အမဂ္ဂေန အမဂ္ဂံ ပဝေသေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ"တိ ဣမာယ **ဟဋ္ဌိယာ** အတ္ထဝိသေသသေနေတ္ထ ဝုတ္တံ။ **ဥပကစ္ဆကာဒီသု ဒုက္ကဋံ, သဗ္ဗေသမ္ပိ တိရစ္ဆာနဂတာနံ အက္ခိကဏ္ဏဝဏေသု ဒုက္ကဋံ, အဝသေသသရီရေပိ ဒုက္ကဋမေဝ**တိ ကြဒံ ဝိနီတဝတ္ထုုသ္မိံ "ဧဟိ, ဘန္တေ, မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝ"တိ ။ "အလံ ဘဂိနိ နေတံ ကပ္ပတီ"တိ (ဟာရာ. ၇၉) ဣမိနာ တာဝ မေထုနရာကဘာဝေ ဒဿိတော ဟောတိ။ "ဧဟိ, ဘန္တေ, ဦရုန္တရိကာယ ဃဋ္ဋေဟိ။ပေ.။ သော ဘိက္ခု တထာ အကာသီ"တိ ဣမိနာ တာဝ မောစနဿာဒော ဒဿိတော ဟောတိ, တေနေတဟ ဘဂဝတ "အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿာ"တိ။ "ယော ပန မေထုနရာဂေန ဦရုန္တရိကာယ ဃဋ္ဋေတိ, တဿ ဒုက္ကဋ"န္တိ သိဒ္ဓန္တိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။

မနုဿာနံ အက္ခိကဏ္ဏဝဏာဒိ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုု, တိရစ္ဆာနဂတာနံ ဒုက္ကဋဝတ္ထုုတိ ဧတ္ထ ဒုဝိညေယ္ယော ဟဋ္ဌိလေသော, တသ္မာ "န စ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တစိတ္တေန အင်္ဂဇာတံ ဆုပိတဗ္ဗံ, ယော ဆုပေယ္ယ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ"တိ ဝစနတော ရတ္တစိတ္တေန အက္ခိကဏ္ဏဝဏံ ဆုပန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ သိဒ္ဓန္တိ အယံ **စမ္မက္ခန္ဓကေ** ဟဋ္ဌိလေသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **"ဇီဝမာနကပုရိသဿာ**တိ ဇီဝမာနကဿဒေ့ာ မတေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဉာပနတ္ထံ ဝုတ္တော"တိ ဝဒန္တိ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပနာ**တိ ကြဒံ ကိဉ္စာပိ "ကတ္ဝာ မဟာအဋ္ဌကထံ သရီရ"န္တိ ဝုတ္တံ, အထ ခော သေသအဋ္ဌကထာသု "မေထုနရာဂေန မုခေနာ"တိ ဝစနာဘာဝတော တတ္ထေဝ ဘာဝတော တံ ဝစနံ ဟဋ္ဌိဝစနေန သံသန္ဒိတ္ဝာ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန **"တံ သဗ္ဗမ္ပီ**တိ မဟာအဋ္ဌကထာယမေဝ မေထုနရာဂေန ဣတ္ထိယာ နိမိတ္တံ အပ္ပဝေသေန္တော ဆုပတိ, ထုလ္လစ္စယ"န္တိ စ ဝုတ္တံ။ "မေထုနရာဂေန မုခေနာ"တိပိ ကတ္ထစိ, ဟဋ္ဌိယံ အဝိသေသေန "န စ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တစိတ္တေန အင်္ဂဇာတံ ဆုပိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ "တံ သဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပုရိမံ ပသံသန္တီ**တိ တိရစ္ဆာနဂတိ။ပေ.။ ဝုတ္တနယေနေဝ ထုလ္လစ္စယံ, ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဒုက္ကဋန္တိ အာဒိအဋ္ဌကထာဝစနေဟိ သံသန္ဒနတော။ **"တံ သဗ္ဗမ္ပိ။ပေ.။ ပုရိမံ ပသံသန္တီ"**တိ ကြဒံ သင်္ဂီတိတော ပစ္ဆာ သီဟဠဒီပကေဟိ အာစရိယေဟိ ဟဋ္ဌိယာ, အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဝုတ္တဝစနံ သံသန္ဒိတ္ဝာ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယောတိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ **ဣတရထာ ဟီ**တိ ပကတိမုခေန။ ကသ္မာ ဒုက္ကဋန္တိ စေ? "အင်္ဂုလိပိဇာဒီနိ ပဝေသေန္တဿ ဒုက္ကဋ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ယုတ္တံ။ **တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ ပဿာဝမဂ္ဂ**န္တိ ဧတ္ထ မဟာအဋ္ဌကထာယမ္ပိ ပုဗ္ဗေ "နိမိတ္တ"န္တိ ဝတ္ဝာ ဧတ္ထ "ပဿာဝမဂ္ဂ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အဝသေသနိမိတ္တေ ဒုက္ကဋန္တိ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ**တိ မေထုနရာဂေန။ **ထုလ္လစ္စယ**န္တိ စ **ခန္ဓကေ** ပဿာဝနိမိတ္တဝသေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဧကူနသတ္တတိဒ္ဝိသတစတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သန္ထတစတုက္ကဘေဒကကထာဝဏ္ဏနာ

၆၁-၂. ဣတ္ထိနိမိတ္တံ ခာဏုံ ကတ္ဝာတိ ဣတ္ထိနိမိတ္တဿ အန္တော ခာဏုံ ပဝေသေတ္ဝာ သမတလံ ဝာ ကတ္ဝာ အတိရိတ္တံ ဝာ ခာဏုံ ဃဋ္ဋေန္တဿ ဒုက္ကဋံ ပဝေသာဘာဝတ။ ဤသကံ အန္တော ပဝေသေတ္ဝာ ဌိတံ ခာဏုမေဝ စေ အင်္ဂဇာတေန ဆုပတိ, ဟာရာဇိကံ။ "ဥပ္ပလဂန္ဓာ ဥပ္ပလဘာဝတ"တိပိ ဒီပတသိနော ပဌန္တိ ကိရ။ **သုတ္တံ ဘိက္ခုမ္ဟီ**တိ သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌိတေတိ (ဟာရာ. ၅၇) ဧတ္ထ ဝိယ။ "သုတ္တဘိက္ခုမ္ဟီ"တိ စ ပဌန္တိ, တံ ဥဇုကမေဝ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

ပကိဏ္ဏကေ ယာနိ သိက္ခာပဒါနိ “ကိရိယာနီ”တိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ ဝသေန ကာယော, တစာ စ သဟ ဝိညတ္တိယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အကိရိယာနံ ဝသေန ဝိနာ ဝိညတ္တိယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, စိတ္တံ ပနေတ္ထ အပ္ပမာဏံ ဘူတာရောစနသမုဋ္ဌာနသ္သ ကိရိယတ္တာ, အစိတ္တကတ္တာ စ။ တတ္ထ ကိရိယာ အာပတ္တိယာ အနန္တရစိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဝိညတ္တိဇနကမ္ပိ ဧကစ္စံ ဗာဟုလ္လနယေန “ကိရိယ”န္တိ ဝုစ္စတိ, ယထယိဒံ ပဌမပာရာဇိကံ ဝိညတ္တိယာ အဘာဝေပိ “သော စေ သာဒိယတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ “န သာဒိယတိ အနာပတ္တီ”တိ စ။ ဝိညတ္တိသဗ္ဘာဝေပိ ကိရိယာ ဝိနာ သေဝနစိတ္တေန န ဟောတိ စိတ္တဇတ္တာ, ဝိကာရရူပတ္တာ, စိတ္တာနုပရိဝတ္တိကတ္တာ စ။ တသ္မာ ကိရိယာ သဗ္ဘာဝမိဒံ ဝိညတ္တိရူပံ ဣတရံ စိတ္တဇရူပံ ဝိယ ဇနကစိတ္တေန ဝိနာ န တိဋ္ဌတိ, ဣတရံ သဒ္ဒာယတနံ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ကိရိယာယ သတိ ဧကန္တတော တဇ္ဇနကံ သေဝနစိတ္တံ အတ္ထိယေဝါတိ ကတ္ဝာ န သာဒိယတိ အနာပတ္တီတိ န ယုဇ္ဇတိ။ ယသ္မာ ဝိညတ္တိဇနကမ္ပိ သမာနံ သေဝနစိတ္တံ န သဗ္ဗကာလံ ဝိညတ္တိံ ဇနေတိ, တသ္မာ ဝိနာပိ ဝိညတ္တိယာ သယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ကတ္ဝာ “သာဒိယတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿ”တိ ဝုတ္တံ။ နုပ္ပဇ္ဇတိ စေ, န သာဒိယတိ နာမ, တဿ အနာပတ္တိ, တေနေဝ ဘဂဝတ “ကိံစိတ္တော တွံ ဘိက္ခူ”တိ စိတ္တေနေဝ အာပတ္တိံ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ, န ကိရိယာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဗ္ဘောဝတာ ဆ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနိ, တာနိ ဧဝ အာပတ္တိကရာ ဓမ္မာ နာမာတိ စ, စတူဟာကာရေဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ ကာယေန တစာယ ကာယတစာဟိ ကမ္မတစာယ အာပဇ္ဇတီတိ စ တောနိ သုတ္တပဒါနိ အဝိရောဓိတာနိ ဟောန္တိ, အညထာ ဝိရောဓိတာနိ။ ကထံ? ယဥ္ဟိ အာပတ္တိံ ကမ္မတစာယ အာပဇ္ဇတိ, န တတ္ထ ကာယာဒယောတိ အာပန္နံ, တတော ကမ္မတစာယ သဒ္ဓိံ အာပတ္တိကရာ ဓမ္မာ သတ္တာတိ အာပဇ္ဇတိ, အထ တတ္ထာပိ ကာယာဒယော ဧကတော တ နာနာတော တ လဗ္ဘန္တိ။ “စတူဟိ အာကာရေဟီ”တိ န ယုဇ္ဇတိ, “တီဟာကာရေဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ ဧဝံ ဝိရောဓိတာနိ ဟောန္တိ။ ကထံ အဝိရောဓိတာနီတိ? သဝိညတ္တိကာဝိညတ္တိကဘေဒဘိန္နတ္တာ ကာယာဒီနံ။ ယာ ကိရိယာ အာပတ္တိ, တံ ဧကစ္စံ ကာယေန သဝိညတ္တိကေန အာပဇ္ဇတိ , ဧကစ္စံ သဝိညတ္တိယာ တစာယ, ဧကစ္စံ သဝိညတ္တိကာဟိ ကာယတစာဟိ အာပဇ္ဇတိ။ ယာ ပန အကိရိယာ အာပတ္တိ, တံ ဧကစ္စံ ကမ္မတစာယ အာပဇ္ဇတိ, တဥ္စ ခေါ အဝသိဋ္ဌာဟိ အဝိညတ္တိကာဟိ ကာယတစာဟိယေဝ, န ဝိနာ “နော စေ ကာယေန တစာယ ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, ကမ္မတစာပရိယောသာနေ အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿ”တိ (ပာရာ. ၄၁၄, ၄၂၁) ဝစနတော။ အဝိသေသေန တ ဧကစ္စံ အာပတ္တိံ ကာယေန အာပဇ္ဇတိ, ဧကစ္စံ တစာယ, ဧကစ္စံ ကာယတစာဟိ။ ယံ ပနေတ္ထ ကာယတစာဟိ, တံ ဧကစ္စံ ကေဝလာဟိ ကာယတစာဟိ အာပဇ္ဇတိ, ဧကစ္စံ ကမ္မတစာယ အာပဇ္ဇတီတိ အယမေတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဧဝံ အဝိရောဓိတာနိ ဟောန္တိ။

တတ္ရာယံ သမာသတော အတ္ထဝိဘာဝနာ – **ကာယေန အာပဇ္ဇတီ** တိ ကာယေန သဝိညတ္တိကေန အကတ္တဗ္ဗံ ကတ္ဝာ ဧကစ္စံ အာပဇ္ဇတိ, အဝိညတ္တိကေန ကတ္တဗ္ဗံ အကတ္ဝာ အာပဇ္ဇတိ, တဒုဘယမ္ပိ ကာယကမ္မံ နာမ။ အကတမ္ပိ ဟိ လောကေ “ကတ”န္တိ ဝုစ္စတိ “ဣဒံ ဒုက္ကဋံ မယာ, ယံ မယာ ပုညံ န ကတ”န္တိ ဧဝမာဒီသု, သာသနေ စ “ဣဒံ တေ, အာဝုသော အာနန္ဒ, ဒုက္ကဋံ, ယံ တွံ ဘဂဝန္တံ န ပုစ္ဆိ”တိအာဒီသု (စူဠဝ. ၄၄၃), ဧဝမိဓ ဝိနယပရိယာယေ ကာယေန အကရဏီယမ္ပိ “ကာယကမ္မ”န္တိ ဝုစ္စတိ, အယမေဝ နယော **တစာယ အာပဇ္ဇတီ** တိအာဒီသု။ တတ္ထ **သမုဋ္ဌာန**ဂ္ဂဟဏံ ကတ္တဗ္ဗတော တ အကတ္တဗ္ဗတော တ ကာယာဒိဘေဒါပေက္ခမေဝ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, န အညထာတိ ဒဿနတ္ထံ။ **ကိရိယာ**ဂ္ဂဟဏံ ကာယာဒီနံ သဝိညတ္တိကာဝိညတ္တိကဘေဒဒဿနတ္ထံ။ **သညာ**ဂ္ဂဟဏံ အာပတ္တိယာ အင်္ဂါနင်္ဂစိတ္တဝိသေသဒဿနတ္ထံ, တေန ယံ စိတ္တံ ကိရိယာလက္ခဏေ, အကိရိယာလက္ခဏေ တ သန္နိဟိတံ, ယတော တ ကိရိယာ တ အကိရိယာ တ ဟောတိ, န တံ အဝိသေသေန အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ တ အနင်္ဂံ တ ဟောတိ, ကိန္တု ယာယ သညာယ “သညာဝိမောက္ခ”န္တိ ဝုစ္စတိ, တာယ သမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ အင်္ဂံ, ဣတရံ အနင်္ဂန္တိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ဣဒါနိ ယေန စိတ္တေန သိက္ခာပဒံ သစိတ္တကံ ဟောတိ, ယဒဘာဝေ အစိတ္တကံ, တေန တဿ အဝိသေသေန သာဝဇ္ဇတ္တာ လောကဝဇ္ဇဘာဝတော ဝုစ္စတိ, ကိန္တု သာဝဇ္ဇံယေဝ သမာနံ ဧကစ္စံ လောကဝဇ္ဇံ ဧကစ္စံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇန္တိ ဒဿနတ္ထံ **လောကဝဇ္ဇ** ဂ္ဂဟဏံ။ စိတ္တမေဝ ယသ္မာ “လောကဝဇ္ဇ”န္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ

မနောကမ္မမ္ပိ သိယာ အာပတ္တီတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂနိတရဏတ္ထံ **ကမ္မဂ္ဂဟဏံ**။ ယံ ပနေတ္ထ အကိရိယာလက္ခဏံ ကမ္မံ, တံ ကုသလတ္တိကဝိနိမုတ္တံ သိယာတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂနိတရဏတ္ထံ **ကုသလတ္တိက** ဂ္ဂဟဏံ။ ယာ ပနေတ္ထ အဗ္ယာကတာ အာပတ္တိ, တံ ဧကစ္စံ အဝေဒနမ္ပိ သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပန္နော အာပဇ္ဇတီတိ ကတ္ဝာ ဝေဒနာတ္တိကံ ဧတ္ထ န လဗ္ဘတီတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂနိတရဏတ္ထံ **ဝေဒနာတ္တိက** ဂ္ဂဟဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သိက္ခာပဒဥ္ဟိ သစိတ္တကပုဂ္ဂလဝသေန "တိစိတ္တံ တိဝေဒန"န္တိ လဒ္ဓဝေဟာရံ အစိတ္တကေနာပန္နမ္ပိ "တိစိတ္တံ တိဝေဒန"မိစ္စေဝ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထိဒံ သုတ္တံ "အတ္ထာပတ္တိ အစိတ္တကော အာပဇ္ဇတိ အစိတ္တကော ဝုဋ္ဌာတိ (ပရိ. ၃၂၄)။ အတ္ထာပတ္တိ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ ကုသလစိတ္တော ဝုဋ္ဌာတီ"တိအာဒိ (ပရိ. ၄၇၀)။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန "သညာ သဒ္ဓအနာပတ္တိမေဝ ကရောတိ, စိတ္တံ အာပတ္တိမေဝ, အစိတ္တကံ နာမ ဝတ္ထုအဝိဇာနနံ, နောသညာဝိမောက္ခံ ဝီတိက္ကမဇာနနံ, ဣဒမေတေသံ နာနတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေနာ တိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒာနံ သင်္ဂဟဝသေန။ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရဒာနာဒိ **ကိရိယာကိရိယတော**။ ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာဒိ **သိယာ ကိရိယတော**။ ဥပနိက္ခိတ္တပဋိက္ခေပေ **သိယာ အကိရိယတော**။ ဒေသိတဝတ္ထုကပမာဏာတိက္ကန္တကုဋိကရဏေ **သိယာ ကိရိယတော,** အဒေသိတဝတ္ထုကပမာဏာတိက္ကန္တကရဏေ **သိယာ ကိရိယာကိရိယတော**။ **ယံ စိတ္တင်္ဂံ လဘတိယေဝာ** တိ ကာယစိတ္တံ တစာစိတ္တန္တိ ဧဝံ။ **ဝိနာပိ စိတ္တေနာ** တိ ဧတ္ထ ဝိနာပိ စိတ္တေန သဟာပိ စိတ္တေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယော သော သဝိညတ္တိကော, အဝိညတ္တိကော စ ဝုတ္တော ကာယော, တဿ ကမ္မံ ကာယကမ္မံ, တထာ ဝစီကမ္မံ။ တတ္ထ သဝိညတ္တိကော ကာယော ဥပ္ပတ္တိယာ ကမ္မံ သာဓေတိ, ဣတရော အနုပ္ပတ္တိယာ။ တထာ တစာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, **သိက္ခာပဒန္တိ** "ယော တတ္ထ နာမကာယော ပဒကာယော"တိ ဝစနတော ဝီတိက္ကမေ ယုဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ။ "ဟသိတုပ္ပာဒတေဋ္ဌဗ္ဗနာနိပိ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာနိ။ ဣဒမ္ပိ နမယာ ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဟသမာနော ပဿတိ ယအာ, တအာ တေဋ္ဌဗ္ဗနံ ဇဝနဂတိက"န္တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ အဘိညာစိတ္တာနိ ပညတ္တိံ အဇာနိတ္ဝာ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနာဒိကာလေ ဂဟေတဗ္ဗာနိ။

ဧတ္ထ ပန ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော။ပေ.။ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော အတ္ထိ ကောစိ ဟရာဇိကော ဟောတိ အသံတသော, အတ္ထိ ကောစိ န ဟရာဇိကော ဟောတိ အသံတသော။ ဒုက္ကဋ္ဋထုလ္လစ္စယဝတ္ထုသု ပဋိသေဝန္တော အတ္ထိ ကောစိ န ဟရာဇိကော။ ပက္ခပဏ္ဍကော အပဏ္ဍကပက္ခေ ဥပသမ္ပန္နော ပဏ္ဍကပက္ခေ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော သော ဟရာဇိကံ အာပတ္တိံ နာပဇ္ဇတီတိ န ဟရာဇိကော နာမ။ န ဟိ အဘိက္ခုနော အာပတ္တိ နာမ အတ္ထိ။ သော အနာပတ္တိကတ္တာ အပဏ္ဍကပက္ခေ အာဂတော ကိံ အသံတသော ဟောတိ န ဟောတီတိ? ဟောတိ, "အဘဗ္ဗော တေန သရီရဗန္ဓနေနာ"တိ (ဟရာ. ၅၅; မဟာဝ. ၁၂၉) ဟိ ဝုတ္တံ။ "ယော ပန, ဘိက္ခု, ဘိက္ခူနံ။ပေ.။ အသံတသော"တိ (ဟရာ. ၄၄) ဝုတ္တတ္တာ ယော ပန ဘိက္ခုဘာဝေန မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတိ, သော ဧဝ အဘဗ္ဗော။ နာယံ အဟာရာဇိကတ္တာတိ စေ? န, "ဗ္ဗတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော"တိ (မဟာဝ. ၈၆) ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ယထာ အဘိက္ခုနာ ကမ္မဝါစာယ သာဝိတာယပိ ကမ္မံ ရုဟတိ ကမ္မဝိပတ္တိယာ အသမ္ဘဝတော, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထိဒံ ယုတ္တိ – ဥပသမ္ပန္နပုဗ္ဗော ဧဝ စေ ကမ္မဝါစံ သာဝေတိ, သင်္ဃော စ တသ္မိံ ဥပသမ္ပန္နသညီ, ဧဝမ္ပေ ကမ္မံ ရုဟတိ, န အညထာတိ နော ခန္တီတိ အာစရိယော။ ဂဟဋ္ဌော တ တိတ္ထိယော တ ပဏ္ဍကော တ အနုပသမ္ပန္နသညီ ကမ္မဝါစံ သာဝေတိ, သင်္ဃေန ကမ္မဝါစာ န ဝုတ္တာ ဟောတိ, "သင်္ဃော ဥပသမ္ပာဒေယျ, သင်္ဃော ဥပသမ္ပာဒေတိ, ဥပသမ္ပန္နော သင်္ဃေနာ"တိ (မဟာဝ. ၁၂၇) ဟိ ဝစနတော သင်္ဃေန ကမ္မဝါစာယ ဝတ္တဗ္ဗာယ သင်္ဃပရိယာပန္နေန, သင်္ဃပရိယာပန္နသညိတေန တ ဧကေန ဝုတ္တာ သင်္ဃေန ဝုတ္တာဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, အယမေဝ သဗ္ဗကမ္မေသု ယုတ္တိ။ တထာ အတ္ထိ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော ကောစိ နာသေတဗ္ဗော "ယော ဘိက္ခုနီဒူသကော, အယံ နာသေတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဧဝ, သော အနုပသမ္ပန္နောဝ, သဟသေယျာပတ္တိအာဒိံ ဇနေတိ, တဿ ဩမသနေ စ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ အဘိက္ခုနိယာ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော န နာသေတဗ္ဗော "အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော။ပေ.။ နာသေတဗ္ဗော"တိ ဟဋ္ဌိယာ အဘာဝတော။ တေနေဝ သော ဥပသမ္ပန္နသင်္ချံ ဂစ္ဆတိ, န သဟသေယျာပတ္တာဒိံ ဇနေတိ, ကေဝလံ အသံတသောတိ ကတွာ ဂဏပူရကော န ဟောတိ, ဧကကမ္မံ ကေုဒ္ဒေသောပိ ဟိ သံတသောတိ ဝုတ္တော။ သမသိက္ခတာပိ သံတသောတိ ကတ္ဝာ သော တေန သဒ္ဓိံ နတ္ထီတိ ပဒသောဓမ္မာပတ္တိံ ပန ဇနေတီတိ ကာရဏစ္ဆာယာ ဒိဿတိ။ ယထာ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဧကကမ္မာဒိနော သံတသဿ အဘာဝေ ဘိက္ခုနီ အသံတသာ ဘိက္ခုဿ, တထာ ဘိက္ခု စ ဘိက္ခုနိယာ, ပဒသောဓမ္မာပတ္တိံ ပန ဇနေတိ။ တထာ "အန္တိမဝ

တ္ထံ့ အဇ္ဈာပန္နောပိ ကေစ္စော ယော နာသေတဗ္ဗော''တိ အဝုတ္တောတိ ဣမိနာ နိဒဿနေန သာ ကာရဏစ္ဆာယာ ဂ ဟဏာံ န ဂစ္ဆတိ။

အပိ စ ''ဘိက္ခု သုတ္တဘိက္ခုမ္ပိ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇတိ, ပဋိဗုဒ္ဓော သာဒိယတိ, ဥဘော နာသေတဗ္ဗာ''တိ (ပါရာ. ၆၆) စ, ''တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထာ''တိ (ပါရာ. ၃၈၄) စ ဝစနတော ယော သဥ္စမ္မဇ္ဇ ပဝိသိတ္ဝာ အနုဝိဇ္ဇကေန အနုဝိဇ္ဇိယမာနော ပရာဇာပိတော, သောပိ အနုပသမ္ပန္နော၀, န ဩမသတဒဟစိတ္တိယံ ဇနေတိတိ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ ''ဥပသမ္ပန္နံ ဥပသမ္ပန္နသညီ ခုံသေတုကာမော''တိ **ဟဋ္ဌိ** နတ္ထိ, ကိဉ္စာပိ **ကင်္ခါဝိတရဏိယံ** ''ယံ အက္ကောသတိ, တဿ ဥပသမ္ပန္နတာ, အနညာပဒေသေန ဇာတိအာဒီဟိ အက္ကောသနံ, 'မံ အက္ကောသတီ'တိ ဇာနနာ, အ တ္ထပုရေက္ခာရတာဒီနံ အဘာဝေတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနီ''တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဩမသဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏ နာ) ဝုတ္တံ, တထာပိ ဒုဋ္ဌဒောသသိက္ခာပဒေ ''အသုဒ္ဓော ဟောတိ ပုဂ္ဂလော အညတရံ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော, တဉ္စေ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ သမာနော ဩကာသံ ကာရာပေတွာ အက္ကောသာဓိပ္ပာယော ဝဒေတိ, အာပတ္တိ ဩမသဝါဒဿ''တိ (ပါရာ. ၃၈၉) ဝစနတော အသုဒ္ဓေ ဥပသမ္ပန္နသညာယ ဧဝ ဩမသန္တဿ ပါစိတ္တိယံ။ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိဿ ဒု က္ကဋံ။ ''သုဒ္ဓော ဟောတိ ပုဂ္ဂလော, အညတရံ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အနဇ္ဈာပန္နော, တဉ္စေ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ သမာနော ဩကာ သံ ကာရာပေတွာ အက္ကောသာဓိပ္ပာယော ဝဒေတိ, အာပတ္တိ ဩမသဝါဒဿာ''တိ (ပါရာ. ၃၈၉) ဝစနတော ပန **က င်္ခါဝိတရဏိယံ** ''တဿ ဥပသမ္ပန္နတာ ဥပသမ္ပန္နသညိတာ''တိ န ဝုတ္တံ အနေကံသိကတ္တာ တဿ အင်္ဂဿာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိ စေတ္ထ သိက္ခာပစ္စက္ခာတကစတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော န သိက္ခာသာ ဇီဝသမာပန္နော, အတ္ထိ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော န သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော, အတ္ထိ သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော စေဝ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော စ, အတ္ထိ နေဝ သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော န သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော။ တတ္ထ တတိယော ဘိက္ခုနီသိက္ခာပစ္စက္ခာတကော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သာ ဟိ ယာဝ န လိင်္ဂံ ပရိစ္စဇတိ, ကာသာဝေ သဥဿာဟာဝ သမာနာ သာမညာ စဝိတုကာမာ သိက္ခံ ပစ္စက္ခန္တီပိ ဘိက္ခုနီ ဧဝ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နာဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ဘဂဝတာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနိယာ သိက္ခာပစ္စက္ခာန''န္တိ (စူဠဝ. ၄၃၄)။ ကဒာ စ ပန သာ အဘိက္ခုနီ ဟောတီတိ? ယဒာ သာမညာ စဝိတုကာမာ ဂိ ဟိနိဝတ္ထနံ နိဝာသေတိ, သာ ''ဝိဗ္ဘန္တာ''တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ဘဂဝတာ ''ယဒေဝ သာ ဝိဗ္ဘန္တာ, တဒေ ဝ အဘိက္ခုနီ''တိ (စူဠဝ. ၄၃၄)။ ကိတ္တာဝတာ ပန ဝိဗ္ဘန္တာ ဟောတီတိ? သာမညာ စဝိတုကာမာ ကာသာဝေသု အနာလ ယာ ကာသာဝံ ဝါ အပနေတိ, နဂ္ဂါ ဝါ ဂစ္ဆတိ, တိဏပဏ္ဏာဒိနာ ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဂစ္ဆတိ, ကာသာဝံယေဝ ဝါ ဂိဟိနိ ဝါသနာကာရေန နိဝာသေတိ, ဩဒါတံ ဝါ ဝတ္ထံ နိဝာသေတိ, သလိင်္ဂေနေဝ ဝါ သဒ္ဓိံ တိတ္ထိယေသု ပဝိသိတွာ ကေသ လုဉ္စနာဒိဝတံ သမာဒိယတိ, တိတ္ထိယလိင်္ဂံ ဝါ သမာဒိယတိ, တဒာ ဝိဗ္ဘန္တာ နာမ ဟောတိ။ တတ္ထ ယာ ဘိက္ခုနိလိင်္ဂေ ဋ္ဌိတာဝ တိတ္ထိယဝတံ သမာဒိယတိ, သာ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဘိက္ခု ဝိယ ပဗ္ဗာ ပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ န လဘတိ, သေသာ ပဗ္ဗ ဇ္ဇမေဝ လဘန္တိ, န ဥပသမ္ပဒံ။ **ဟဋ္ဌိယံ** ကိဉ္စာပိ ''ယာ သာ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနီ သကာသာဝါ တိတ္ထာယတနံ သင်္က န္တာ, သာ အာဂတာ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာ''တိ ဝစနတော ယာ ပဌမံ ဝိဗ္ဘမိတွာ ပစ္ဆာ တိတ္ထာယတနံ သင်္ကန္ တာ, သာ အာဂတာ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာတိ အနုညာတံ ဝိယ ဒိဿတိ။ သင်္ဂီတိအာစရိယေဟိ ပန ''စတုဝီသတိ ပါရာဇိကာ နီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ န ပုန သာ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာ, တသ္မာ ဧဝ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ နာနုညာတံ ဘဂဝတာ။ အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈ ပန္နာ ပန ဘိက္ခုနီ ဧဝ။ ပက္ခပဏ္ဍကီပိ ဘိက္ခုနီ ဧဝ။ **ကိန္တိ** ပုစ္ဆာ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၆၇. ဝိနီတာနိ ဝိနိစ္ဆိတာနိ ဝတ္ထူနိ **ဝိနီတဝတ္ထူနိ** ။ **တေသံ တေသံ** ''တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ ခူ''တိအာဒီနံ **ဝတ္ထူနံ** ဟဋ္ဌေက္ကံ နာမဂဏနံ ဥဒ္ဒရိတွာ ဥဒ္ဒရိတွာ ဌပိနာမိကအေသသောဓနေဋ္ဌေန ဥဒ္ဒါနာ စ တာ မတ္ ရာဒိသိဒ္ဓိကထာဟိ ဆန္ဒောဝိစိတိလက္ခဏေန ကထာ စာတိ **''ဥဒ္ဒါနကထာ နာမာ''**တိ ဝုတ္တံ, **ဒေ, သောဓနေ** ဣတိ ဓာ တုဿ ရူပံ ဥဒ္ဒါနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမာ ပန ဥဒ္ဒါနကထာ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ သင်္ဂီတိကာလေ ဌပိတာ, ကတ္ ထာတိ စေ? ပဒဘာဇနီယာဝသာနေ။ **''ဝတ္ထုကထာ** နာမ 'တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခူ'တိအာဒီနံ ဣမေ သံ ဝိနီတဝတ္ထူနံ နိဒါနာနီ''တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေန ဝိနီတဝတ္ထူနိ ဧဝ ''ဝတ္ထုကထာ''တိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒမေတ္ထ သမာသတော အဓိပ္ပာယနိဒဿနံ – ''အာပတ္တိံ တွံ, ဘိက္ခု, အာပန္နော ပါရာဇိ

က”န္တိ မူလာပတ္တိဒ္ဒသ္သနဝသေန တ, “အနာပတ္တိ, ဘိက္ခု, ဟရာဇိကသ္သ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသသ္သ, ဒုက္
ကဋသ္သာ”တိ အာပတ္တိဘေဒဒသ္သနဝသေန တ, “အနာပတ္တိ, ဘိက္ခု, အသာဒိယန္တသ္သာ”တိ အနာပတ္တိဒသ္သန
ဝသေန တ ယာနိ ဝတ္ထူနိ ဝိနီတာနိ ဝိနိစ္ဆိတာနိ, တာနိ ဝိနီတဝတ္ထူနိ နာမ။ တေသံ ဝိနီတဝတ္ထူနံ နိဒာနဝတ္ထုဒီပိကာ တန္
တိ **ဝတ္ထုကထာ** နာမ။ ဥဒ္ဒာနကထာဝ “ဝတ္ထုကထာ”တိ ဝုတ္တာတိ ဧကေ။ တေသံ “ဣမိနာ လက္ခဏေန အာယတိံ ဝိ
နယဓရာ ဝိနယံ ဝိနိစ္ဆိနိသ္သန္တီ”တိ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတိ။ န ဟိ ဥဒ္ဒာနကထာယံ ကိဉ္စိပိ ဝိနိစ္ဆယလက္ခဏံ ဒိဿတိ, ဥ
ဒ္ဒာနကထာနံ ဝိသုံ ပယောဇနံ ဝုတ္တံ “သုခံ ဝိနယဓရာ ဥဂ္ဂဏှိဿန္တီ”တိ, တသ္မာ ပယောဇနနာနတ္တတောပေတံ
နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထာယံ ဝိဂ္ဂဟော – ဝတ္ထူနိ ဧဝ ကထာ ဝတ္ထုကထာ။ ဝိနီတဝတ္ထုတော ဝိသေသနတ္ထမေတ္
ထ ကထာဂ္ဂဟဏံ။ ဥဒ္ဒာနကထာတော ဝိသေသနတ္ထံ ဝတ္ထုဂ္ဂဟဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန “ကထာနံ ဝတ္ထူနီတိ
ဝတ္တဗ္ဗေ ဝတ္ထုကထာတိ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။ မက္ကဋိဝတ္ထု အညေ တတ္ထ ဘိက္ခူ အာရောစေသုံ, ဣမ သယမေ
ဝ။ တတ္ထ ကာရဏသ္သ “ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာပိ အညေ ဧဝ။ “တတ္ထ
အာနန္ဒတ္ထေရော, ဣမ တေ တေ”တိ အညတရသ္မိံ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ အာစရိယသ္သ အဓိပ္ပာယော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္
တော, တသ္မာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။

၆၇-၈. **ဥတ္တတ**တိ အပုစ္ဆိတ္တတ သယမေဝ ဥတ္တတ။ **ဟောက္ခရ** န္တိ သရီရံ ဘေရိဟောက္ခရံ ဝိယ။ လောကိယာ အဝိက
လံ “သုန္ဒရ”န္တိ ဝဒန္တိ, တသ္မာ ဝဏ္ဏဟောက္ခရတာယာတိ ပဌမေနတ္ထေန ဝိသိဋ္ဌကာယစ္ဆဝိတာယာတိ အတ္
ထော, ဒုတိယေန ဝဏ္ဏသုန္ဒရတာယာတိ။ “ဥပ္ပလဂဗ္ဘဝဏ္ဏတ္တာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ, တသ္မာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတိ နာမံ
လဘီ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **နီလုပ္ပလဝဏ္ဏာ ကာယစ္ဆဝီ** တိ ဝစနံ ပန သာမစ္ဆဝိံ ဒီပေတိ။ လောကေ ပန “ဥပ္ပလသ
မာ ပသတ္ထသာမာ”တိ ဝစနတော “ယာ သာမာ သာမဝဏ္ဏာ သာမတနုမဇ္ဈာ, သာ ဟရိစရိယာ သဂ္ဂေ မမ တသော”တိ
ဝစနတော သာမစ္ဆဝိကာ ဣတ္ထီနံ ပသတ္ထာ။ “ယာဝသ္သာ နံ အန္ဓကာရ”န္တိပိ ဟဌော။ ကိလေသကာမေဟိ ဝတ္ထုကာ
မေသု ယော န လိမ္ပတိ။

၆၉. **ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဟတုဘူတ** န္တိ ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ဟတုဘူတံ, တဥ္စ ခေါ ပုရိသိန္ဒြိယသ္သ အန္တရဓာနေန ဣ
တ္ထိန္ဒြိယသ္သ ဟတုဘာဝေန။ ဧဝံ ပုရိသိန္ဒြိယဟတုဘာဝေပိ။ ဧတေန ယထာ ဗ္ရဟ္မာနံ ပုရိသိန္ဒြိယံ နုပ္ပဇ္ဇတိ,
ကေဝလံ ပုရိသသဏ္ဌာနမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ယထာ စ ကသ္သစိ ပဏ္ဍကသ္သ ဝိနာပိ ပုရိသိန္ဒြိယေန ပုရိသသဏ္ဌာနံ ဥပ္ပ
ဇ္ဇတိ, န တထာ တေသန္တိ ဒဿိတံ ဟောတိ, တံ ပန ဣတ္ထိန္ဒြိယံ, ပုရိသိန္ဒြိယံ တ အန္တရဓာယန္တံ မရန္တာနံ
ဝိယ ပဋိလောမက္ကမေန သတ္တရသမစိတ္တက္ခဏတော ပဋ္ဌာယ အန္တရဓာယတိ။ ပစ္ဆိမပ္ပဝတ္တေ ဣန္ဒြိယေ နိရုဒ္ဓေ ဣတရံ
ဝိသဘာဂိန္ဒြိယံ ဟတုဘဝတိ။ ယသ္မာ မဟာနိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တသ္သေဝ ကိရသ္သ ဝိသဘာဂိန္ဒြိယံ ဟတုဘဝတိ, တသ္
မာ **“ရတ္တိဘာဂေ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တသ္သာ”** တိ ဝုတ္တံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တံယေဝ ဥပဇ္ဈံ တမေဝ ဥပသမ္ပ
ဒ”န္တိ ဝစနတော ပဝတ္တိနီယေဝ ဥပဇ္ဈာယာ, ဥပသမ္ပဒာစရိယာ ဘိက္ခုနီယေဝ အာစရိယာတိ ကတ္တတ တာသံ ဥပဇ္ဈာယဝ
တ္တံ, အာစရိယဝတ္တဥ္စ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာသဒာသာယံ ဟတံ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ကာတဗ္ဗံ, တာဟိ စ ဣမဿ
ဝိဟာရံ အာဂမ္မ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တာဒိ ကာတဗ္ဗံ နု ခေါတိ စေ? “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနီဟိ သင်္ဂမိတု”န္တိ
ဝစနေန ဝိနာဘာဝဒီပနတော ကေဝလံ န ပုန ဥပဇ္ဈာ ဂဟေတဗ္ဗာ, န စ ဥပသမ္ပဒာ ကာတဗ္ဗာတိ ဒဿနတ္ထမေဝ
“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တံယေဝ ဥပဇ္ဈ”န္တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ဘိက္ခုနီဟိ သင်္ဂမိတု** န္တိ ဘိက္ခုဟိ
ဝိနာ ဟုတ္တတ ဘိက္ခုနီဟိ ဧဝ သဒ္ဓိံ သမင်္ဂီ ဘဝိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော, တသ္မာ ဣမိနာ ဟင်္ဂိလေသေန “တသ္သာ
ဧဝ ကမန္တရာဒီဟိ အနာပတ္တီ”တိ အဋ္ဌကထာဝစနံ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, အာဂန္တွာ သင်္ဂမိတုံ သက္ကာ, ယဥ္စ ဘဂဝတာ ဂ
မနံ အနုညာတံ, တံ နိဿာယ ကုတော ကမန္တရာဒိပစ္စယာ အာပတ္တိ။ န ဟိ ဘဂဝာ အာပတ္တိယံ နိယောဇေတီတိ ယုတ္
တမေဝ တံ, အညထာ “ယာ အာပတ္တိယော ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာ, တာဟိ အာပတ္တီဟိ အနာပတ္တီ”တိ
ဟင်္ဂိဝစနတော န ကမန္တရာဒီဟိ အနာပတ္တီတိ အာပဇ္ဇတိ။ သာဓာရဏတာ အာပတ္တိယေဝ “ယာ အာပတ္တိယော ဘိ
က္ခူနံ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာ, ယာ စ ဘိက္ခုနီဟိ သင်္ဂမန္တိယာ ကမန္တရနဒီဟရရတ္တိဝိပ္ပဝတသဂဏဩဟီယနာပတ္
တိယော, တာဟိ အာပတ္တီဟိ အနာပတ္တီ”တိ န ဝုတ္တတ္တာတိ စေ? န ဝုတ္တံ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော။ ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ
သင်္ဂန္တာယပိ တသ္သာ တာ ပဟာယ အညာဟိ သင်္ဂမန္တိယာ ကမန္တရာဒီဟိ အနာပတ္တိ ဧဝ သဗ္ဗကာလန္တိ ဣမသ္
သ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော တထာ န ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ ကမန္တရာပတ္တာဒိဝတ္တံ သဒ္ဓိဥ္စ တသ္မိံ ကာလေ
အဇ္ဈာစရန္တိပိ သာ လိင်္ဂဟတုဘာဝေန ကာရဏေန အနာပဇ္ဇနတော အနာပတ္တိ။ အနာပဇ္ဇနဋ္ဌေနေဝ ဝုဋ္ဌာတိ နာမာ
တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ယောဂီ အနုပ္ပန္နေ ဧဝ ကိလေသေ နိရောဓေတိ။ အဗန္ဓနာေပိ ပတ္တော “ဥိနပဥ္စဗန္ဓနော”တိ ဝုစ္

စတိ, သဗ္ဗသော တ ပန န သာဝေတိ အပ္ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ, ဧဝမိဓ အနာပန္နာပိ အာပတ္တိံ ဝုဋ္ဌိတာ နာမ
ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယသ္မာ ပန သာ ပုရိသေန သဟသေယျာပတ္တိံ အနာပဇ္ဇိတွာပိ သက္ကောတိ ဘိက္ခုနီဟိ သင်္ဂမိတုံ , တသ္မာ
အနာပတ္တီတိ ကတွတ အဋ္ဌကထာယံ “ဥဘိန္နမ္ပိ သဟသေယျာပတ္တိ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဉှေတံ **ပရိတ
ရေ** “အပရေဟိပိ စတူဟာကာရေဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဂဏမဇ္ဈေ ပုဂ္ဂလဿ သန္တိကေ လိင်္ဂဟ
တုဘာဝေနာ”တိ (ပရိ. ၃၂၄)။ ယံ ပန ဝုတ္တံ **ပရိတရေ** “အတ္ထာပတ္တိ အာပဇ္ဇန္တော ဝုဋ္ဌာတိ ဝုဋ္ဌဟန္တော အာပဇ္
ဇတီ”တိ (ပရိ. ၃၂၄), တဿ သဟသေယျာဒိံ အာပဇ္ဇတိ အသာဓာရဏာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌာတိ, တဒုဘယမ္ပိ သန္ဓာယ ဝု
တ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒူရေ ဝိဟာရော ဟောတိ ပဉ္စဓနုသတိကံ ပစ္ဆိမံ, ဝိဟာရတော ပဋ္ဌာယ ကမံ ပဝိသန္တိယာ ကမန္တ
ရံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သံဝိဒဟနံ ပရိမောစေတွတ**တိ အဒ္ဒါနဂမနသံဝိဒဟနံ အကတွတတိ အတ္ထော။ **တာ ကောပေ
တွတ**တိ ပရိစ္စဇိတွတတိ အတ္ထော။ **“ပရိပုဏ္ဏဝဿသာမဏေရေနာပိ”** တိ ဝစနတော အပရိပုဏ္ဏဝဿဿ ဥပဇ္
ဈာယဂ္ဂဟဏံ နတ္ထီတိ ဝိယ ဒိဿတိ။ **ဝိနယကမ္မံ ကတွတ ဌပိတော** တိ ဝိကပ္ပေတွတ ဌပိတော။ အဝိကပ္ပိတာနံ ဒသာ
ဟာတိက္ကမေ နိဿဂ္ဂိယတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွတ သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပန “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ,
ဘိက္ခုနံ သန္နိဓိံ ဘိက္ခုနီဟိ ပဋိဂ္ဂဟာပေတွတ ပရိဘုဉ္ဇိတု”န္တိ (စူဠဝ. ၄၂၁) ဝစနတော ဝုတ္တံ။ **အနပေက္ခဝိဿဇ္ဇ
နေနာ**တိ ဝတ္ထုံ အနပေက္ခဝိဿဇ္ဇနေန တ ပဋိဂ္ဂဟဏေန တ ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွတ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီတိ။ **ပက္ခမာနတ္
တကာလေ ပုနဒေဝ လိင်္ဂံ ပရိဝတ္တတိ ဆာရတ္တံ မာနတ္တမေဝ အာတဗ္ဗ**န္တိ သစေ, ဘိက္ခုကာလေ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ
အာပတ္တိယာ, နော ပဋိစ္ဆန္နာယာတိ နော လဒ္ဓိတိ အာစရိယော။

ပရိတသအနံ ပန နတ္ထီ တိ ဘိက္ခုနိယာ ဆာဒနာသမ္ဘဝတော ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သစေ ဘိက္ခုနီ အသာဓာရဏံ
ဟရာဇိကာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွတ ပုရိသလိင်္ဂံ ပဋိလဘတိ, ဘိက္ခူသု ဥပသမ္ပဒံ န လဘတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘတိ, အနုပဗ္ဗဇိ
တွတ ဘိက္ခုဘာဝေ ဌိတော သဟသေယျာပတ္တိံ န ဇနေတိ။ ဝိဗ္ဘန္တာယ ဘိက္ခုနိယာ ပုရိသလိင်္ဂေ ဟတုဘူတေ ဘိက္
ခူသု ဥပသမ္ပဒံ န လဘတိ, ဟရာဇိကံ။ အဝိဗ္ဘန္တမာနဿ ဂဟဋ္ဌဿေဝ သတော ဘိက္ခုနီဒူသကဿ သစေ ဣတ္
ထိလိင်္ဂံ ဟတုဘဝတိ, နေဝ ဘိက္ခုနီသု ဥပသမ္ပဒံ လဘတိ, န ပုန လိင်္ဂပရိဝတ္တေ ဇာတေ ဘိက္ခူသု တတိ။ ဘိက္ခုနိယာ
လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သတိ ဘိက္ခု ဟောတိ, သော စေ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဝိဗ္ဘမိတွတ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ပဋိလဘေယျ,
ဘိက္ခုနီသု ဥပသမ္ပဒံ ပဋိလဘတိ ဥဘယတ္ထ ပုဗ္ဗေ ဟရာဇိကဘာဝံ အပ္ပတ္တတ္တာ။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ပရိပုဏ္ဏဒွတ
ဒသဝဿာ ပုရိသလိင်္ဂံ ပဋိလဘေယျ, ဥပသမ္ပန္နော ဘိက္ခု ဧဝ။ ပုန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ အာဂတော န ဥပသမ္ပာဒေ
တဗ္ဗော အပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿတ္တာ။ ပုန လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သတိ ဘိက္ခုနီသု ဥပသမ္ပဒံ လဘတိ။ ဧဝံ စေ ကတဒွတ
ဒသသင်္ဂဟဿ အရကဿ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သတိ ဂိဟိဂတာ ဣတ္ထီ ဟောတိ, ပရိပုဏ္ဏဒွတဒသဝဿာ ဥပသမ္
ဟာဒေတဗ္ဗာ ကိရ။ ဘိက္ခုနိယာ ဣတ္ထိလိင်္ဂန္တရဓာနေန, ဘိက္ခုဿ တ ပုရိသလိင်္ဂန္တရဓာနေန ပက္ခပဏ္ဍကဘာ
တေ ဘဝေယျ, န သာ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုနီဟိ နာသေတဗ္ဗာ ဘိက္ခု တ ဘိက္ခူဟိ ပုန ပကတိဘာတပတ္တိသမ္ဘဝတော ။ ပကတိ
ပဏ္ဍကံ ပန သန္ဓာယ “ပဏ္ဍကော နာသေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တံ။ ပက္ခပဏ္ဍကော ဟိ သံတသနာသနာယ နာသေတဗ္ဗော,
ဣတရော ဥဘယနာသနာယာတိ အတ္ထော။ ယဒိ တေသံ ပုန ပကတိဘာတေ ဘဝေယျ, “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တံယေ
ဝ ဥပဇ္ဈံ တမေဝ ဥပသမ္ပဒံ တာနိယေဝ ဝဿာနိ ဘိက္ခုနီဟိ သင်္ဂမိတု”န္တိ အယံ ဝိဓိ သမ္ဘဝတိ။ သစေ နေသံ လိင်္ဂန္
တရံ ဟတုဘဝေယျ, သော စ ဝိဓိ, ယာ အာပတ္တိယော ဘိက္ခုနံ ဘိက္ခုနီဟိ သာဓာရဏာ, တာ အာပတ္တိယော ဘိက္ခုနီနံ
သန္တိကေ ဝုဋ္ဌာတုံ အသာဓာရဏာဟိ အနာပတ္တီတိ အယမ္ပိ ဝိဓိ သမ္ဘဝတိ။ ယံ ဝုတ္တံ **ပရိတရေ** “သဟ ပဋိလာဘေန
ပုရိမံ ဇဟတိ, ပစ္ဆိမေ ပတိဋ္ဌာတိ, ဝိညတ္တိယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ, ပညတ္တိယော နိရုဇ္ဈန္တိ, သဟ ပဋိလာဘေန
ပစ္ဆိမံ ဇဟတိ, ပုရိမေ ပတိဋ္ဌာတိ, ဝိညတ္တိယော”တိအာဒိ, တံ ယထာဝုတ္တဝိဓိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အမှာကံ ခန္တီ
တိ အာစရိယော။ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ, ပုရိသလိင်္ဂံ တ အန္တရဓာယန္တံ ကိံ သကလမ္ပိ သရီရံ ဂဟေတွတ အန္တရဓာယတိ, ဥ
အာဟု သယမေဝ။ ကိဉ္စေတ္ထ – ယဒိ တာဝ သကလံ သရီရံ ဂဟေတွတ အန္တရဓာယတိ, အယံ ပုဂ္ဂလော စုတော ဘဝေ
ယျ။ တသ္မာ သာမညာ စုတော ဘဝေယျ, ပုန ဥပသမ္ပဇ္ဇန္တော ဩပဟတိကော ဘဝေယျ။ အထ သယမေဝ အန္
တရဓာယတိ, သောပိ ဘာတေ တဿ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ဣတ္ထိန္ဒြိယာဒိနိ ဟိ သကလမ္ပိ သရီရံ ဗျာပေတွတ ဌိတာနီတိ ခဏ
နိရောဓော ဝိယ တေသံ အန္တရဓာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တအေသပ္ပသင်္ဂါဘာတေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အညမညံ
သံသဋ္ဌပ္ပဘာနံ ဒီဟနံ ဧကပ္ပဘာနိရောဓေပိ ဣတရိဿာ ဌာနံ ဝိယ သေသသရီရဋ္ဌာနံ တတ္ထ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၇၁-၂. **မုစ္စတု တ မာ တ ဒုက္ကဋမေတ** တိ မောစနရာကဘာဝတော။ **အဝိသယော**တိ အသာဒိယနံ နာမ ဝေရူပေ ဌာနေ ဒုက္ကရန္တိ အတ္ထော။ မေထုနဓမ္မော နာမ ဥဘိန္နံ တယာမေန နိပဇ္ဇတိ "တဿ ဒ္ဝယံဒ္ဝယသမာပတ္တိ"တိ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ တ္ဝံ မာ တယာမ, ဧဝံ တေ အနာပတ္တိ ဘဝိဿတိ, ကိရိယဥ္ဆောဟတံ သိက္ခာပဒန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, "အာပတ္တိံ တ္ဝံ ဘိက္ခု အာပန္နော ဟရာဇိက"န္တိ ဝစနတော အကိရိယမ္ပေတံ သိက္ခာပဒံ ယေဘုယျေန "ကိရိယ"န္တိ ဝုစ္စတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။

၇၃-၄. "ဟရာဇိကဘယေန အာကာသဂတမေဝ ကတ္ဝာ ပဝေသနာဒီနိ ကရောန္တဿ သဟသာ တာလုကံ တ ပဿံ တ အင်္ဂဇာတံ ဆုပတိ စေ, ဒုက္ကဋမေတ"တိ ဝဒန္တိ။ ကသ္မာ? န မေထုနရာဂတ္တာတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ဒန္တာနံ ဗာဟိရဘာဝေ ဩဋ္ဌာနံ ဗာဟိရဘာဝေ ဝိယ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထု ဟောတီတိ ဝုတ္တံ "ဗဟိ နိက္ခန္တဒန္တေ ဇိဝှာယ စ ထုလ္လစ္စယ"န္တိ။ **တံ ပုဂ္ဂလံ ဝိသညီ ကတ္ဝာ** တိ ဝစနေန သော ပုဂ္ဂလော ခိတ္တစိတ္တော နာမ ဟောတီတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ယော ပန ပုဂ္ဂလော န ဝိသညီကတော, သော စေ အတ္တနော အင်္ဂဇာတဿ ဓာတုဃဋ္ဋနစရိဏ်ဖ္ဈဏ်ကာဒိသညာယ သာဒိယတိ, မေထုနသညာယ အဘာဝတော ဝိသညီပက္ခမေဝ ဘဇတီတိ တဿ အနာပတ္တိဉ္ဉာယာ ဒိဿတိ။ "မေထုနမေတံ မညေ ကဿစိ အမနုဿဿာ"တိ ဥတ္တတ သာဒိယန္တဿ အာပတ္တိ ဧဝ။ **ပဏ္ဍကဿ မေထုနဓမ္မ** န္တိ ပဏ္ဍကဿ ဝစ္စမဂ္ဂေ တ မုခေ တ, ဘုမ္မတ္ထေ တ သာမိဝစနံ။ အဝေဒယန္တဿပိ သေဝနစိတ္တဝသေန အာပတ္တိ သန္ထတေနေဝ သေဝနေ ဝိယ။

ဥပဟတိန္ဒြိယဝတ္ထုသ္မိံ "တေမတ္တံ အာရောစေသုံ, သော အာရောစေသိ"တိ ဒုဝိဓော ဟဌော အတ္ထိ။ တတ္ထ "အာရောစေသု"န္တိ ဝုတ္တပာဌော "ဝေဒိယိ တ သော ဘိက္ခဝေ"တိ ဝုတ္တတ္တာ သုန္ဒရံ, အညထာ "အာပတ္တိံ တ္ဝံ ဘိက္ခု"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ "ဝေဒိယာ တ"တိ ဒီပတသိနော ပဋ္ဌန္တိ ကိရ, မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗပယောက ဟတ္ထဂ္ဂဟာဒယော, တသ္မာ "ဒုက္ကဋမေဝဿ ဟောတိ"တိ က္လမိနာ ပုရိမပဒေန သမ္ဗန္ဓော။ ယသ္မာ ပန ဒုက္ကဋမေဝဿ ဟောတိ, တသ္မာ ယာဝ သီသံ န ဟပုဏာတိ ပုဂ္ဂလော, တာဝ ဒုက္ကဋေ တိဋ္ဌတီတိ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သီသံ နာမ မဂ္ဂပဋိပဟဒနံ။ **"သီသံ န ဟပုဏာတီ**တိ ဟရာဇိကံ န ဟောတိ တာဝ ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋေ တိဋ္ဌတိ"တိ အညတရသ္မိံ ဂ **ဏ္ဌိပဒေ** လိခိတံ ။ **ဥစ္စာလိင်္ဂပဟဏကဒဋ္ဌေနာ** တိ ဧတ္ထ ဘာဝနိဒ္ဒေသပစ္စယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒဋ္ဌေန ဒံသေန ခာဒနေနာ တိ ဟိ အတ္ထတော ဧကံ။

၇၆-၇. သင်္ဂာမသီသေ ယုဒ္ဓမုခေ ယောဓပုရိသော ဝိယာယံ ဘိက္ခူတိ **"သင်္ဂာမသီသယောဓော ဘိက္ခူ"** တိ ဝုစ္စတိ။ **ရုက္ခသူစိဒ္ဝာရံ** ဥပိလတယ, ဧကေန တ ဗဟူဟိ တ ကဏ္ဍကေဟိ ထကိတဗ္ဗံ **ကဏ္ဍကဒ္ဝာရံ** ။ ဒုဿဒ္ဝာရံ သာဏိဒ္ဝာရဉ္စ **ဒုဿသာဏိဒ္ဝာရံ** ။ "ကိလဉ္စသာဏိ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဒုဿသာဏိယမေဝ သင်္ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ ဧကသဒိသတ္တာ **"ဧကေ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ **အာကာသတလေ**တိ ဟမ္မိယတလေတိ အတ္ထော။ **အယဥ္ဆောဟတ္ထ သင္ဓေ ဟော**တိ က္လအနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ "ကိဉ္စိ ကရောန္တာ နိသိန္နာ ဟောန္တီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ နိပန္နာနံ အာပုစ္ဆနံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ "ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ စ န ဥဋ္ဌာတိ, တဿ အာပတ္တိယေတ"တိ ကိဉ္စာပိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ, အနာဒရိယဒုက္ကဋာပတ္တိ ဧဝ တတ္ထ အဓိပ္ပေတာ။ ကထံ ပညာယတီတိ? "ရတ္တိံ ဒ္ဝာရံ ဝိဝရိတ္ဝာ နိပန္နော အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ဥဋ္ဌဟတိ, အနာပတ္တိ"တိ ဝုတ္တတ္တာ, **မဟာပစ္စရိယံ** ဝိသေသေတ္ဝာ "အနာဒရိယဒုက္ကဋာပိ န မုစ္စတိ"တိ ဝုတ္တတ္တာ စ, တေန က္လတရသ္မာ ဒုက္ကဋာ မုစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ စ န ဥဋ္ဌာတိ, တဿ အာပတ္တိယေတ**တိ ဧတ္ထ န အနာဒရိယဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယထာပရိစ္ဆေဒမေတတိ အဝဓာရဏတ္တာ ပရိစ္ဆေဒတော အဗ္ဘန္တရေ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပုန "သုပတိ"တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဝိယ သန္နိဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **ဧဝံ နိပဇ္ဇန္တော** တိ နိပဇ္ဇနကာလေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗဒုက္ကဋမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယထာပရိစ္ဆေဒေန ဥဋ္ဌဟန္တဿ ဒွေဝ ဒုက္ကဋာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ။ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ "ယဒိ ရတ္တိံ ဒ္ဝာရံ အသံဝရိတ္ဝာ နိပန္နော 'ဒိဝါ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ'တိ, အနာဒရိယေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ ဝုတ္တံ, ဧတ္ထာပိ "နိပန္နော"တိ ဝုတ္တတ္တာ "အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ ဥဋ္ဌာဟိ"တိ န ဝုတ္တတ္တာ စ ဇာနိတဗ္ဗံ။ **"မဟာပစ္စရိယံ** အနာဒရိယဒုက္ကဋမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တဒုက္ကဋ"န္တိ ဧကေ ဝဒန္တိ။ **တဿ အနာပတ္တိ** တိ အတ္ထတော အနိပန္နတ္တာ ဝုတ္တံ။ "သစေ ပန ရတ္တိံ သံဝရိတ္ဝာ နိပန္နော, အရုဏုဋ္ဌာနသမယေ ကောစိ ဝိဝရတိ, ဒ္ဝာရဇဂ္ဂနာဒီနိ အကတ္ဝာ နိပန္နဿ အာပတ္တိယေဝ။ ကသ္မာ? အာပတ္တိခေတ္တတ္တာ"တိ ဝဒန္တိ။

ယသ္မာ ယက္ခဂဟိတကောပိ ဝိသညီဘူတော ဝိယ ခိတ္တစိတ္တော နာမ ဟောတိ, အဿ ဟရာဇိကာပတ္တိတော အနာပတ္တိ, ပဂေဝ အညတော, တသ္မာ "ယက္ခဂဟိတကော ဝိယ ဝိသညီဘူတောပိ န မုစ္စတီ"တိ ယံ **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တံ, တံ ပုဗ္ဗေ သဉ္စိစ္စ ဒိတ နိပန္နော ပဏ္ဍာ ယက္ခဂဟိတကောပိ ဝိသညီဘူတောပိ န မုစ္စတိ နိပဇ္ဇနပယောဂက္ခဏေ ဧဝ အာပန္နတ္တာတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။ **ဗန္ဓိတ္ဝာ နိပဇ္ဇာပိတော ဝ မုစ္စတီ** တိ န ယက္ခဂဟိတကာဒီသွေဝ, သောပိ ယာဝ သယမေဝ သယနာဓိပ္ပာယော န ဟောတိ, တာဝ မုစ္စတိ။ ယဒ ကိလန္တော ဟုတ္ဝာ နိဒ္ဒာယိတုကာမတာယ သယနာဓိပ္ပာယော ဟောတိ, တဒ သံဝရာပေတ္ဝာ, ဇဂ္ဂာပေတ္ဝာ တ အာဘောဂံ တ ကတ္ဝာ နိဒ္ဒာယိတဗ္ဗံ, အည ထာ အာပတ္တိ။ သဘာကေ စေ နတ္ထိ, န ပဿတိ တ, န ဂန္လုံ တ သက္ကောတိ။ စိရမ္ပိ အဓိတသေတ္ဝာ ပဏ္ဍာ ဝေဒနာ ဋ္ဋော ဟုတ္ဝာ အနာဘောဂေနေဝ သယတိ, တဿ "အနာပတ္တိ ဝေဒနာဋ္ဋဿာ"တိ ဝစနေန အနာပတ္တိ, **တဿာပိ အဝိသယတ္တာ အာပတ္တိ န ဒိဿတီ**တိ ဝိသညီဘာဝေနေဝ သုပန္တဿ "အနာပတ္တိ ခိတ္တစိတ္တဿာ"တိ ဝ စနေန န ဒိဿတိ။ **အာစရိယာ ပန ဧဝံ န ကထယန္တိ** တိ အဝိသေသေန "န ဒိဿတီ"တိ န ကထယန္တိ, ယဒိ သညံ အပ္ပ ဋိလဘိတ္ဝာ သယတိ, အဝသဝတ္တတ္တာ အာပတ္တိ န ဒိဿတိ, သစေ သညံ ပဋိလဘိတ္ဝာပိ ကိလန္တကာယတ္တာ သယနံ သာဒိယန္တော သုပတိ, တဿ ယသ္မာ အဝသဝတ္တတ္တံ န ဒိဿတိ, တသ္မာ အာပတ္တိ ဧတတိ ကထယန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

မဟာပဒုမတ္ထေရတာဒေ ယက္ခဂဟိတကော ခိတ္တစိတ္တကော မုစ္စတိ။ ဗန္ဓိတ္ဝာ နိပဇ္ဇာပိတော အသယနာဓိပ္ပာယတ္တာ, ဝေဒနာဋ္ဋတ္တာ စ မုစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ သန္တေ ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာ, ထေရတာဒေ စ သမေတိ, တသ္မာ တေသံ တေသံ ဝိနိစ္ဆယာနံ အယမေဝ အဓိပ္ပာယောတိ နော ခန္တီတိ အာစရိယော, **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ယက္ခဂဟိတကောပိ ဝိသညီဘူတောပိ န မုစ္စတိ နာမ, ဟရာဇိကံ အာပဇ္ဇိတုံ ဘဗ္ဗော သော အန္တရန္တရာ သညာပဋိလာဘတောတိ အဓိပ္ပာယော။ "ဗန္ဓိတ္ဝာ နိပဇ္ဇာပိတော တ"တိ ကုရုန္ဒိဝစနေန ဧကဘင္ဂေန နိပန္နောပိ န မုစ္စတီတိ စေ? မုစ္စတိယေဝ။ ကသ္မာ? အတ္တတော အနိပန္နတ္တာ။ ကုရုန္ဒိတဒေန မဟာအဋ္ဌကထာတအော သမေတိ။ ကသ္မာ? အဝသဝတ္တာ သာမညတော။ ကိဉ္စာပိ သမေတိ, အာစရိယာ ပန ဧဝံ န ကေဝလံ တေယေဝ, မဟာပဒုမတ္ထေရောပီတိ ဒဿနတ္ထံ **"မဟာပဒုမတ္ထေရေနာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **မဟာပဒုမတ္ထေရတာဒေ** "ဟရာဇိကံ အာပဇ္ဇိတုံ အဘဗ္ဗော ယက္ခဂဟိတကော နာမာ"တိ စ ဝုတ္တံ, တတ္ထ အာစရိယာ ပန ဧဝံ ဝဒန္တိ "သစေ ဩက္ကန္တနိဒ္ဒေါ အဇာနန္တောပိ ဟဒေ မဥ္စကံ အာရောပေတိ, အာပတ္တိယေဝတိ ဝုတ္တတ္တာ ယော ပန ပတိတ္ဝာ တတ္ထေဝ သယတိ န ဝုဋ္ဌာတိ, တဿ အာပတ္တိ အန္တရန္တရာ ဇာနန္တဿာပိ အဇာနန္တဿာပိ ဟောတီ"တိ ။ သဗ္ဗဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တဝစနာနိ သမ္ပိဏ္ဍေတ္ဝာ ဒဿေတုံ **"ဣမေ ကော မုစ္စတိ ကော န မုစ္စတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ ယက္ခဂဟိတကော တ ဝိသညီဘူတော တ န ကေဝလံ ဟရာဇိကံ အာပဇ္ဇိတုံ ဘဗ္ဗော ဧဝ, သဗ္ဗာပိ အာပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ "ဗန္ဓိတ္ဝာ နိပဇ္ဇာပိတော ဝ မုစ္စတီ"တိ ဝစနေန တ ဿပိ အဝသဝတ္တတ္တာ "အာပတ္တိ န ဒိဿတီ"တိ ဧဝံ န ကထယန္တိ။ ယသ္မာ ဥမ္မတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနာဋ္ဋ ဋ္ဌေသု အညတရော န ဟောတိ, တသ္မာ "အာပတ္တိယေဝတ"တိ ကထယန္တိ။ ဣဒံ ကိရ သဗ္ဗံ န သင်္ဂီတိံ အာရုဠ္ဟံ။ "ပ ဝေသနံ သာဒိယတီတိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ အကိရိယာပိ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ, ယဒ ပန သာဒိယတိ, တဒ သုခုမာပိ ဝိညတ္တိ ဟောတိ ဧတတိ ဣဓ ကိရိယာ ဧတ"တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

ပဌမဟရာဇိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဟရာဇိကံ

ဓနိယဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၈၄. ဒုတိယေ ရာဇဂဟံ ဧဝ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ "ရာဇဂဟ"န္တိ လဒ္ဓနာမကေ သမီပတ္ထေန, အဓိကရဏတ္ထေန စ ပ ဋိလဒ္ဓဘုမ္မဝိဘတ္တိကေ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ စတူဟိ ဝိဟာရေဟိ ဝိဟရန္တောတိ အဓိပ္ပာယော။ တဿ "ဝဿံ ဥပ ဂစ္ဆိံသူ"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တယော ဧဝ ဟိ ဥတ္တိ ဌပေတ္ဝာ ဂဏကမ္မံ ကရောန္တိ, န တတော ဦနာ အဓိကာ တ အကိရိယတ္တာ။ တတ္ထ ဝိနယပရိယာယေန သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလကမ္မကောသလ္လတ္ထံ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ ဝေ ဒိတဗ္ဗံ – အတ္ထိ သင်္ဃကမ္မံ သင်္ဃော ဧဝ ကရောတိ, န ဂဏော န ပုဂ္ဂလော, တံ အပလောကနကမ္မဿ ကမ္မလက္ခ ဏေကဒေသံ ဌပေတ္ဝာ ဉတ္တိရံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ကမ္မံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အတ္ထိ သင်္ဃကမ္မံ သင်္ဃော စ ကရောတိ, ဂဏော စ

ကရောတိ, ပုဂ္ဂလော စ ကရောတိ။ ကိဉ္စာတိ? ယံ ပုဗ္ဗေ ဌပိတံ။ ဝုတ္တဉှေတံ **ပရိတရဋ္ဌကထာယံ** “ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဒွေဝ တယော ဇနာ ဝသန္တိ, တေဟိ နိသီဒိတွာ ကတမ္ပိ သင်္ဃေန ကတသဒိသမေဝ။ ယသ္မိံ ပန ဝိဟာရေ ဧကော ဘိက္ခု ဟောတိ, တေန ဘိက္ခုနာ ဥပောသထဒိဝသေ ပုဗ္ဗကရဏပုဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ နိသိန္နေန ကတမ္ပိ ကတိကဝတ္တံ သင်္ဃေန ကတသဒိသမေဝ ဟောတီ”တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၉၅-၄၉၆)။ ပုနပိ ဝုတ္တံ “ဧကဘိက္ခုကေ ပန ဝိဟာရေ ဧကေန သာဝိတေပိ ပုရိမကတိကာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ ဧဝ”တိ။ အတ္ထိ ဂဏကမ္မံ သင်္ဃော ကရောတိ, ဂဏော ကရောတိ, ပုဂ္ဂလော ကရောတိ, တံ တယော ဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထာ အညေသံ သန္တိကေ ကရီယန္တိ, တဿ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အတ္ထိ ဂဏကမ္မံ ဂဏောဝ ကရောတိ, န သင်္ဃော န ပုဂ္ဂလော, တံ ဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထော အညမညံ အာရောစနဝသေန ကရီယတိ, တဿ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အတ္ထိ ပုဂ္ဂလကမ္မံ ပုဂ္ဂလောဝ ကရောတိ, န သင်္ဃော န ဂဏော, တံ အဓိဋ္ဌာနုပောသထဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အတ္ထိ ဂဏကမ္မံ ဧကစ္စောဝ ဂဏော ကရောတိ, ဧကစ္စော န ကရောတိ, တတ္ထ အဉတ္တိကံ ဒွေဝ ဧဝ ကရောန္တိ, န တယော။ သဉတ္တိကံ တယောဝ ကရောန္တိ, န တတော ဦနာ အဓိကာ ဝါ, တေန ဝုတ္တံ “တယော ဧဝ ဟိ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ဂဏကမ္မံ ကရောန္တိ, န တတော ဦနာ အဓိကာ ဝါ အကိရိယတ္တာ”တိ။ တသ္မာ တယောဝ ဝိနယပရိယာယေန သမ္ပဟုလာ, န တတော ဥဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “ကိဉ္စာပိ ကမ္မလက္ခဏံ တယောဝ ကရောန္တိ, အထ ခေါ တေဟိ ကတံ သင်္ဃေန ကတသဒိသန္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဧကေန ပရိယာယေန တယော ဇနာ ဝိနယပရိယာယေနပိ သင်္ဃော”တိ ဝုတ္တံ, ဣဒံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝိနယကမ္မံ ဥပာဒာယ ဝုတ္တံ, လာဘံ ပန ဥပာဒာယ အန္တမသော ဧကောပိ အနုပသမ္ပန္နောပိ “သင်္ဃော”တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ ကိရ။ ပတရဏာဒိဝသဿ အရုဏုဂ္ဂမနသမနန္တရမေဝ “ဝုတ္ထဂဿာ”တိ ဝုစ္စန္တိ, ဥက္ကံသနယေန “ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယာ”တိ ဝုတ္တံ, တေနေဝ **“မဟာပတရဏာယ ပတရိတာ”**တိ ဝုတ္တံ။ အညထာ အန္တရာယေန အပတရိတာ “ဝုတ္ထဝဿာ”တိ န ဝုစ္စန္တီတိ အာပဇ္ဇတိ။ ထမ္ဘာဒိ ကဋ္ဌကမ္မန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ တနုကံ အရုတ္ထမ္ဘံ အန္တောကတွာ မတ္တိကာမယံ ထမ္ဘံ ကရောန္တိ, အယံ ပန တထာ န အကာသိ, တေန ဝုတ္တံ “သဗ္ဗမတ္တိကာမယံ ကုဋိကံ ကရိတွာ”တိ။ တေလမိဿာယ တမ္ဗမတ္တိကာယ။

၈၅. “မာ ပစ္ဆိမာ ဇနတာ ပာဏေသု ပာတဗ္ယတံ အာပဇ္ဇိ”တိ ဣမိနာ အနုဒ္ဒေသသိက္ခာပဒေန ယတ္ထ ဣဋ္ဌကပစန ပတ္တပစန ကုဋိကရဏ ဝိဟာရကာရာပန နဝကမ္မကရဏ ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏ ဝိဟာရသမ္မဇ္ဇန ပဋိဂ္ဂိအန ကူပဟောက္ခရဏီခဏာပနာဒီသု ပာတဗ္ယတံ ဇာနန္တေန ဘိက္ခုနာ ကပ္ပိယဝစနမ္ပိ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ, တေနေဝ ပရိယာယံ အဝတွာ တေသံ သိက္ခာပဒာနံ အနာပတ္တိတရေသု “အနာပတ္တိ အသတိယာ အဇာနန္တဿာ”တိ ဝုတ္တံ။ “အန္တရာပတ္တိသိက္ခာပဒ”န္တိပိ ဧတဿ နာမမေဝ။ “ဂစ္ဆထေတံ, ဘိက္ခဝေ, ကုဋိကံ ဘိန္ဒထာ”တိ ဣမိနာ ကတံ လဘိတွာ တတ္ထ ဝသန္တာနမ္ပိ ဒုက္ကဋမေဝါတိ စ သိဒ္ဓံ။ အညထာ ဟိ ဘဂဝါ န ဘိန္ဒာပေယျ။ သေ နယော ဘေဒနကံ ဆေဒနကံ ဥဒ္ဒါလနကန္တိ ဧတ္ထာပိ, အာပတ္တိဘေဒအာဝ။ တတော ဧဝ ဟိ ဘေဒနကသိက္ခာပဒအာဒီသု ဝိယ “အညေန ကတံ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ န ဝုတ္တံ, တထာ အညဿတ္ထာယ ကရောတိ, စေတိယာဒီနံ အတ္ထာယ ကရောတိ, ဒုက္ကဋမေဝါတိ စ သိဒ္ဓံ, အညထာ ကုဋိကာရသိက္ခာပဒအာဒီသု ဝိယ “အညဿတ္ထာယ တသာကရံ ဌပေတွာ သဗ္ဗတ္ထ, အနာပတ္တီ”တိ နယမေဝ ဝဒေယျ, န ဘိန္ဒာပေယျ။ သဗ္ဗမတ္တိကာမယဘာဝံ ပန မောစေတွာ ကဋ္ဌပါသာဏာဒိမိဿံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, အနာပတ္တိ။ တထာ ဟိ ဆေဒနကသိက္ခာပဒအာဒီသု ဘဂဝတာ နယော ဒိန္နော “အညေန ကတံ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ပဋိလဘိတွာ ဆိန္ဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတီ”တိအာဒီသု။ ကေစိ ပန “ဝယကမ္မမ္ပိ ဒတွာ အတ္တနော မူလံ ဒတွာ ကာရာပိတမ္ပိ အတ္ထိ, တေန တံ အညေန ကတမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ ကသ္မာ? သမ္ဘာရေ ကိဏိတွာ သယမေဝ ကရောန္တဿာပိ ဝယကမ္မသမ္ဘဝတော။ ကိံ ဝါ ဟဋ္ဌိလေသေ သတိ အဋ္ဌကထာလေသနယော။ **ဣဋ္ဌကာဟိ ဂိဉ္ဇကာဝသထသင်္ခေပေန ကတာ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ပကတိဣဋ္ဌကာဟိ စိနိတွာ ကတ္တဗ္ဗာဝသထော **ဂိဉ္ဇကာဝသထော** နာမ။ သာ ဟိ “မတ္တိကာမယာ”တိ န ဝုစ္စတိ, “ဣဋ္ဌကကုဋိကာ”တွေဝ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ထုသကေမယတိဏပလာလမိဿာ မတ္တိကာမယာပိ အပက္ကိဋ္ဌကမယာပိ “သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ”တွေဝ ဝုစ္စတီတိ နော ခန္တီတိ အာစရိယော, ဘသ္မာဒယော ဟိ မတ္တိကာယ ဒဠှဘာဝတ္ထမေဝ အာဒီယန္တိ, အပက္ကိဋ္ဌကမယာပိ ဂိဉ္ဇကာဝသထသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ, န စ အာယသ္မာ ဓနိယော ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ကုမ္ဘကာရော ဝိယ ကုမ္ဘံ တံ ကုဋိကံ နိဋ္ဌာပေသိ, အနုက္ကမေန ပန သုက္ခာပေတွာ သုက္ခာပေတွာ မတ္တိကာပိဏ္ဍေဟိ စိနိတွာ နိဋ္ဌာပေသိ, အပက္ကိဋ္ဌကမယာ ကုဋိ ဝိယ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ ကုဋိ ကောဗဒ္ဓာ ဟောတိ, န တထာ ပက္ကိဋ္ဌကမယာ, တသ္မာ သာ ကပ္ပတီတိ ဧကေ။ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာယ ကုဋိယာ ဗဟိ စေ တိဏကုဋိကာဒိံ ကတွာ အန္တော ဝသတိ, ဒုက္ကဋမေဝ။ သစေ တတ္ထ တတ္ထ ဆိဒ္ဒံ ကတွာ ဗန္ဓိတွာ ကောဗဒ္ဓံ ကရောတိ, ဝဋ္ဋတိ။ အန္တော စေ တိဏကုဋိကာဒိံ

ကတ္ဝာ အဇ္ဈော ဝသတိ, ဝင္ကတိ။ ကာရဏော ဧဝ ဧေ ဝသတိ, ကရဏပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ, န ဝသနပစ္စယာ။ သစေ အဇ္ဈော တ ဗဟိ တ ဥဘယတ္ထ တ သုဓာယ လိမ္ပတိ, ဝင္ကတိ။ ယသ္မာ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ ကုဋ္ဋိ သုကရာ ဘိန္ဒိတုံ, တသ္မာ တတ္ထ ဌပိတံ ပတ္တစီဝရာဒိ အဂုတ္တံ ဟောတိ, စောရာဒီဟိ အဝဟရိတုံ သက္ကာ, တေန ဝုတ္တံ **"ပတ္တစီဝရဂုတ္တတ္ထာယာ"**တိ။

ဟင္ခိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာ

တေန ခော ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ဥစ္စာဝစေ ပတ္တေ ဓာရေန္တိ, ဥစ္စာဝစာနိ ပတ္တမဏ္ဍလာနိ ဓာရေန္တီ"တိ (စူဠဝ. ၂၅၃) ဧဝမာဒီနိ ဝတ္ထူနိ နိဿာယ "န, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စာဝစာ ပတ္တာ ဓာရေတဗ္ဗာ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိအာဒိနာ နယေန အကပ္ပိယပရိက္ခာရေသု စ ဒုက္ကဋံ ပညတ္တံ။ ကသ္မာ? တဒနုလောမတ္တာ။ ယတ္ထာပိ န ပညတ္တံ, တတ္ထ "န, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စာဝစာနိ ဆတ္တာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၂၆၉-၂၇၀) နယေန ဒုက္ကဋံ သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ **"တတ္ထာယံ ဟင္ခိမုတ္တကော"** တိ အာရဘိတ္ဝာ တ သဗ္ဗပရိက္ခာရေသု ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ, သဝိကာရံ တ ကရောန္တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿန္တိ ဒီပေန္တေန **"န ဝင္ကတီ"** တိ ဝုတ္တံ တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တ္တောဟ – "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဌပေတ္ဝာ ပဟရဏိ သဗ္ဗံ လောဟဘဏ္ဍံ, ဌပေတ္ဝာ အာသန္ဒိံ ပလ္လင်္ကံ အရုပတ္တံ အရုဟဒုကံ သဗ္ဗံ အရုဘဏ္ဍံ, ဌပေတ္ဝာ ကတကဉ္စ ကုမ္ဘကာရိကဉ္စ သဗ္ဗံ မတ္တိကာဘဏ္ဍ"န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၃) ဝုတ္တတ္တာ ယထာဌပိတံ ဝဇ္ဇေတ္ဝာ ကတရံ သဗ္ဗံ ဝဏ္ဏမဋ္ဌမ္ပိ သဝိကာရမ္ပိ အဝိသေသေန ဝင္ကတီတိ? ဝုစ္စတေ – တံ န ယုတ္တံ ယထာဒဿိတဟင္ခိဝိရောဓတော, တသ္မာ "ဌပေတ္ဝာ ပဟရဏိ"န္တိ ဧဝံ ဇာတိဝသေန အယံ ဟင္ခိ ပဝတ္တာ, ယထာဒဿိတာ ဟင္ခိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌာဒိဝိကာရပဋိသေဓနဝသေန ပဝတ္တာတိ ဧဝံ ဥဘယမ္ပိ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တမေဝ။ **အာရဂ္ဂေန** နိခါဒနဂ္ဂေန, "အာရဂ္ဂေရိဝ သာသပေါ"တိ (မ. နိ. ၂.၄၅၈; ခု. ပ. ၄၀၁; သု. နိ. ၆၃၀) တတ္ထ ဝုတ္တနယတော အာရဂ္ဂေန။

ပဋ္ဋမုခေ တ တိ ပဋ္ဋကောဋိယံ။ **ပရိယန္တေ** တိ စီဝရပရိယန္တေ။ ဝေဏိဥဟုမုနိယုပေညာမ။ **အဂ္ဃိယ** န္တိ စေတိယံ။ **ဂယမုဂ္ဂရ** န္တိ တုလာဒဏ္ဍသဏ္ဌာနံ, ဂယာ သီသေ သူစိကာ ဟောတိ, မုခပတ္တာ လဒ္ဓာ။ **ဥက္ကိရန္တိ** နီဟရန္တိ ကရောန္တိ ဌပေန္တိ။ **ကောဏသုတ္တပိဠကာ** နာမ ဂဏ္ဌိကပဋ္ဋာဒိကောဏေသု သုတ္တမယပိဠကာ။ ယံ တ္တေ စီဝရံ တ ပတ္တော တ "န ဝင္ကတီ"တိ ဝုတ္တော, တတ္ထ အဓိဋ္ဌာနံ ရုဟတိ, ဝိကပ္ပနာပိ ရုဟတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဒေဍ္ဍုဘော** တိ ဥဒကသပ္ပော။ **အစ္ဆီ** တိ ကုဉ္စိကစ္ဆိ။ **ကေမုတ္တက** န္တိ ကေမုတ္တသဏ္ဌာနာ ရာဇိယော။ ကုဉ္စိကာယ သေနာသနပရိက္ခာရတ္တာ သုဝဏ္ဏရူပိယမယာပိ ဝင္ကတီတိ ဆာယာ ဒိဿတိ, **"ကုဉ္စိကာယ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ န ဝင္ကတီ"** တိ ဝစနတော အညေ ကပ္ပိယလောဟာဒိမယာဝ ကုဉ္စိကာ ကပ္ပန္တိ ပရိဟရဏီယပရိက္ခာရတ္တာ။ **အာရကဏ္ဋကော** ဟေတ္ထကာဒိကရဏသတ္တက ဇာတိ။ **"အာမဏ္ဍကသာရကော** အာမလကဖလမယော"တိ ဝဒန္တိ ။ တာလပဏ္ဏဗီဇနီအာဒီသု **"ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ ဝင္ကတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ တာနိ ကုဉ္စိကာ ဝိယ ပရိဟရဏီယာနိ, အထ ခော "ဥစ္စာဝစာနိ န ဓာရေတဗ္ဗာနီ"တိ ပဋိက္ခေပဟာဘာဝတော ဝုတ္တံ။ ကေဝလဥဟိ တာနိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဓူပနဉ္စ တာလဝဏ္ဋဉ္စာ"တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၂၆၉) ဝုတ္တာနိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန **"တေလဘာဇနေသု ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ ဝင္ကတီ** တိ သေနာသနပရိက္ခာရတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ။ **ရာဇဝလ္လဘာ**တိ ရာဇကုလူပကာ။ **သီမာ**တိ ဣဓာဓိပ္ပေတာ ဘူမိ, ဗဒ္ဓသီမာ စ။ "ယေသံ သန္တကာ တေသံ သီမာ, တတ္ထ ပရေဟိ န ကတ္တဗ္ဗ"န္တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ "ဘူမိ စ သီမာ စ ယေသံ သန္တကာ, တေဟိ ဧဝ တရေတဗ္ဗာ။ ယေသံ ပန အညေသံ ဘူမိယံ သီမာ ကတာ, တေ တရေတုံ န ဣဿရာ"တိ ဝဒန္တိ။ "သင္ဃဘေဒာဒီနံ ကာရဏတ္တာ 'မာ ကရောထာ'တိ ပဋိသေဓေတဗ္ဗာ တေ"တိ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ ကိရ။

၈၆-၇. အရုကုဋ္ဋိကံ ကာတုံ, ကတ္တုန္တိ စ အတ္ထိ။ **ခဏ္ဍာခဏ္ဍိက** န္တိ ဖလာဖလံ ဝိယ ဒဠှံ။ **အာဏာပေဟီ**တိ ဝစနံ အနိဋ္ဌေ ဧဝ ဝုစ္စတီတိ ကတ္ဝာ **ဗန္ဓံ အာဏာပေသိ** ။ **ဣဿရိယမတ္တာယာ** တိ သမိဒ္ဓိယံ မတ္တာသဒ္ဒောတိ ဉာပေတိ။

၈၈. "ဝေရူပံ တစံ ဘာသိတ္ဝာ"တိ စ ဟဉ္စေ။ **လောမေန တ္ဝံ မုတ္တော, မာ ပုနပိ ဧဝရူပမကာသီ** တိ ဣဒံ ကိံ ဗုဒ္ဓာ ဟာဒဒီပကံ, အရုသုပိ လောဘက္ခန္ဓဒီပကံ ဝစနံ သောတာပန္နဿ သတော တဿ ရာဇဿ ပတိရူပံ။ နနု နာမ "ပုဇ္ဇေ ကတံ သုကတံ ဘန္တေ, ဝဒေယျာထ ပုနပိ ယေနတ္ထော"တိ ပတရေတ္ဝာ အတိဝ ပီတိဟမော့ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗံ တေန

သိယာတိ? သစ္စမေတံ သောတာပန္နတ္တာ အတီဝ ဗုဒ္ဓမာမကော ဓမ္မမာမကော သင်္ဃမာမကော စ, တသ္မာ ဘိက္ခူနံ အကပ္ပိယံ အသဟန္တော, သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ စ ဩကာသံ ကတ္တုကာမော "သုပယုတ္တာနိ မေ အရူနီ"တိ တုဋ္ဌစိတ္တောပိ ဧဝမာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမေဟိ နာမ ဧဝရူပေ ဌာနေ။ **"အာဂတပဒါနုရူပေနာ**တိ အညေဟိ တ ပဒေဟိ, ဣတော ထောကတရေဟိ တ အာဂတကာလေ တဒနုရူပါ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ "န ကေဝလံ ဣမသ္မိံယေဝ သိက္ခာပဒေ, အညေသုပိ အာဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ တတ္ထ တတ္ထ အာဂတပဒါနုရူပေန ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ"တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **ဥဇ္ဈာယန္တော** အဒိန္နသ္သာဒိန္နတ္တာဝ, တေ ဥဇ္ဈာယိံသု။

ရုဒ္ဒအမကော နာမ ရုဒ္ဒအမကာဒီဟိ ဥပ္ပာဒိတော။ ဗာရာဏသိနဂရာဒီသု တေဟိ တေဟိ ရာဇူဟိ ပေဟရာဏသတ္တာနုရူပံ လက္ခဏသမ္ပန္နာ ဥပ္ပာဒိတာ **နီလကဟာပဏာ**။ တေသံ ကိရ တိဘာဂံ အဂ္ဃတိ ရုဒ္ဒအမကော, တသ္မာ တဿ ဟာအော ထုလ္လစ္စယဝတ္ထု ဟောတိ။ မာသကော ပန ဣဓ အပ္ပမာဏံ။ ကဟာပဏော ကိဉ္စိကာလေ ဦနဝီသတိမာသကော ဟောတိ, ကိဉ္စိ ကာလေ အတိရေကဝီသတိမာသကော။ တသ္မာ တဿ ကဟာပဏဿ စတုတ္ထဘာဂေ ပဉ္စမာသကော ဝိယ အတိရေကပဉ္စမာသကော တ ဦနပဉ္စမာသကော တ ဟာအောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမဿတ္ထဿ ဒီပနတ္ထံ **"တအာ ရာဇဂဟေ ဝီသတိမာသကော ကဟာပဏော ဟောတိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ရဇတမယော သုဝဏ္ဏမယော တမ္ဗမယော စ **ကဟာပဏော** ဟောတိ။ သုဝဏ္ဏဘူမိယံ ဝိယ ဟာအောပိ ယတ္ထ တမ္ဗမယောဝ ကတော ဟောတိ, တတ္ထ သောဝ ဟာအောတိ အာစရိယော။ ယသ္မာ ဟာအော ဧကနီလကဟာပဏဂ္ဃနကော, တသ္မာ တဿ ဟာဒဿ စတုတ္ထဘာဂေဝ သိယာ ဟာအောတိ ဧကေ။ ဣဒံ န ယုဇ္ဇတိ။ ယော စ တတ္ထ ဟာအရဟော ဘဏ္ဍော, တဿ စတုတ္ထဘာဂဿေဝ ဟာရာဇိကဝတ္ထုဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ ယဒိ ဟာအရဟံ ဘဏ္ဍံ ဟာရာဇိကဝတ္ထု, သိဒ္ဓံ "သောဝ ဟာအော ပစ္ဆိမံ ဟာရာဇိကဝတ္ထူ"တိ ။ န ဟိ သဗ္ဗတ္ထ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ နီလကဟာပဏဂ္ဃေန အဂ္ဃာပေန္တိ။ ယသ္မာ တဿ တဿေဝ ကဟာပဏဂ္ဃေန အဂ္ဃာပေန္တိ, တသ္မာ တဿ တဿ ဇနပဒဿ ဟာအောဝ ဟာအောတိ တဒဂ္ဃနကမေဝ ဟာဒဂ္ဃနကန္တိ သိဒ္ဓံ, **"သော စ ခော ပေဟရာဏဿ နီလကဟာပဏဿ ဝသေန, န ဣတရေသန္တိ** ယတ္ထ ပန နီလကဟာပဏာ ဝဠဉ္ဇံ ဂစ္ဆန္တိ, တတ္ထေဝတ"တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, ဥပပရိက္ခိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၉၂. **ကမာ တ အရညာ တ**တိ လက္ခဏာနုပညတ္တိကတ္တာ ပဌမပညတ္တိယာ အာဒိမှိ ဝုတ္တာ။ **ယတော တ အပက္ကန္တာ, သော အမနုဿော နာမ** ။ "အမနုဿကမံ အဟာရုပိတွာ, ကမပ္ပဝေသနဉ္စ အနာပုစ္ဆာ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ "ယတော ကမတော အာဂန္တုကာမာ ဧဝ အပက္ကန္တာ, တံ ကမံ ဧဝံ ပဝိသိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ ဧကေ။ ကေစိ ပန "ယက္ခပရိဂ္ဂဟဘူတောပိ အာပဏာဒီသု ဒိဿမာနေသု ဧဝ 'ကမော'တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ, အဒိဿမာနေသု ပဝေသနေ အနာပတ္တီ"တိ ဝဒန္တိ။ "ကမော ဧဝ ဥပစာရော ကမူပစာရောတိ ဧဝံ ကမ္မဓာရယဝသေန ဂဟိတေ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာဒီသု ဝုတ္တမ္ပိ သုဝုတ္တမေဝ ဟောတီ"တိ ဝဒန္တိ။ "တဿ ဃရူပစာရော ကမောတိ အာပဇ္ဇတီ"တိ ဝစနံ ပဋိက္ခိပတိ။ "ကမဿုပစာရော စ ကမော စ ကမူပစာရော စာ"တိ ဝဒန္တိ, တံ ဝိရုဇ္ဈတိ, န။ "ဣမေသံ လာဘာဒီသု လက္ခဏံ သန္ဓာယ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** 'ဃရံ ဃရူပစာရော'တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ န မယံ ပဋိက္ခိပာမာ"တိ စ ဝဒန္တိ။ **"ကတပရိက္ခေပေ စာ**တိ ဃရဿ သမန္တတော တတ္တကော ဥပစာရော နာမာ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** လိခိတံ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန **"ယော ယော အဋ္ဌကထာတအော တ ထေရတအော တ ပစ္ဆာ ဝုစ္စတီ** တိ ဣတော အနာဂတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, နာတီတံ။ ယဒိ အတီတမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, မဟာပဒုမထေရတအောဝ ပမာဏံ ဇာတန္တိ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ အနာဂတမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာစရိယာ ကထယန္တီ"တိ ဝုတ္တံ။ **သေသမ္ပီ** တိ ကမူပစာရလက္ခဏမ္ပိ။

တတ္ရာယံ နယော တိ တဿ ကမူပစာရဿ ဂဟဏေ အယံ နယော။ **ဝိကာလေကမပ္ပဝေသနာဒီသူ** တိ ဧတ္ထ "ကမပ္ပဝေသနဉ္စဟိ ဗဟိ ဧဝ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗ"န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ "တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတီ"တိ ဝဒန္တိ။ "ကမသင္ခာတူပစာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ"န္တိ ဂဟိတေ သမေတီတိ မမ တက္ကော။ **"အာဒိ-**သဒ္ဒတော ဃရေ ဌိတာနံ ဒိန္နလာဘဘာဇနာဒီနီ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ "ကမူပစာရေ ဌိတာနံ ဟာပုဏိတဗ္ဗလာဘံ သဥ္စိစ္စ အဒေန္တာနံ ဟာရာဇိက"န္တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ကိဥ္စာပိ **ကုရုန္ဒီ** အာဒီသု ဟာဋ္ဌိယံ ဝုတ္တဝစနာနုလောမဝသေန ဝုတ္တတ္တာ "ပမာဒလေခာ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယော သင်္ဂီတိတော ပဋ္ဌာယ အာဂတော။ **"ယဥ္စေတံ မဟာအဋ္ဌကထာယ"**န္တိအာဒိ သီဟဠဒီပေ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တံ "ဝိနိစ္ဆယနယော"တိ စ။ **လေဍ္ဍုပာတေနေဝ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗ**

ဇောတိ ပရိက္ခေဟရပဟဋ္ဌာနံ, န ဥပစာရံ။ သော ဟိ တတော အပရေန လေဍ္ဍုပာတေန ပရစ္ဆိန္နော။ ဣမသ္မိံ **အဒိန္နာဒာနသိက္ခာပဒေ**တိ နိယမေန အညတ္ထ အညထာတိ အတ္ထတော ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေန တ နိယမေန ယထာရုတဝသေနာပိ အတ္ထော ဣဓ ယုဇ္ဇတိ။ **အဘိဓမ္မေ ပနာ** တိအာဒိနာ အညထာပိ အတ္ထာပတ္တိသိဒ္ဓံ ဒဿေတိ။

"ပရိစ္စာကဒိမ္ပဟိ အကတေ 'ဣဒံ မမ သန္တက'န္တိ အဝိဒိတမ္ပိ ပရပရိဂ္ဂဟိတမေဝ ပုတ္တကာနံ ပိတု အစ္စယေန သန္တကံ ဝိယ, တံ အတ္ထတော အပရိစ္စတ္တေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ "ထေနသ္သ ကမ္မံ **ထေယျံ,** ထေနေန ဂဟေတဗ္ဗဘူတံ ဘဏ္ဍံ။ ထေယျန္တိ သင်္ခါတန္တိ ထေယျသင်္ခါတ"န္တိ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ တံ ထေယျံ ယဿ ထေနဿ ကမ္မံ, သော ယဿာ ထေယျစိတ္တော အဝဟရဏစိတ္တော ဟောတိ, တဿာ "ထေယျသင်္ခါတ"န္တိ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ "ထေယျစိတ္တော အဝဟရဏစိတ္တော"တိ ပဒဘာဇနမ္ပိ တေသံ ဟောရာဏာနံ ယုဇ္ဇတေဝ, တထာပိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ "ယဥ္စ ပုဗ္ဗဘာဂေ 'အဝဟရိဿာမီ'တိ ပဝတ္တံ စိတ္တံ, ယဥ္စ ဂမနာဒိသာဓကံ, ပရာမသနာဒိသာဓကံ တ မဇ္ဈေ ပဝတ္တံ, ယဥ္စ ဌာနာစာဝနပယောဂသာဓကံ , တေသု အယမေဝေကော ပစ္ဆိမော စိတ္တကောဋ္ဌာသော ဣဓ အဓိပ္ပေတော 'ထေနော'တိ အပရေ"တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ဉီနမာသကမာသဟာဒိသု "အဝဟရဏစိတ္တေသု ဧကစိတ္တကောဋ္ဌာသောတိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ"တိ ဝုတ္တံ။

ပဉ္စဝီသတိအဝဟာရကထာဝဏ္ဏနာ

ပဉ္စဝီသတိ အဝဟာရာ နာမ ဝစနဘေဒေနေဝ ဘိန္နာ, အတ္ထတော ပန အဘိန္နာ။ **အာကုလာ ဒုဝိညေယျဝိနိစ္ဆယာ**တိ အာစရိယာနံ မုခေ သန္တိကေ သဗ္ဗာကာရေန အဂ္ဂဟိတဝိနိစ္ဆယာနံ ဒုဝိညေယျာ။ ဒုကတိကပဋ္ဌာနဟဋ္ဌိ (ပဋ္ဌာ. ၅.၁.၁ အာဒယော, ဒုကတိကပဋ္ဌာနဟဋ္ဌိ) ဝိယ အာကုလာ ဒုဝိညေယျဝိနိစ္ဆယာ, ကေဝလံ တံ အာစရိယာ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓမကတွာ သင်္ဂီတိတော ပဋ္ဌာယ အာဂတနယမဝိနာသေတွာ ဝဏ္ဏယန္တီတိ "ပဋ္ဌာနဟဋ္ဌိမိတတိ အပရေ ဝဒန္တီ"တိ စ ဝုတ္တာ။ **ဟောရာဏာ**တိ သင်္ဂီတိအာစရိယာ။ **အယမေတ္ထ သာမီစိ** ဧဝ, သစေ န ဒေတိ, အာပတ္တိ နတ္ထိ, ဟာရာဇိကဘယာ ပန ယထာ သိက္ခာကာမော ဒေတိ, ဧဝံ အတဗ္ဗမေဝ။ ယာနိ ပနေတ္ထ ဝတ္ထူနိ, တာနိ သီဟဠဒီပေ အာစရိယေဟိ သဋ္ဌာဒိနမနုမတိယာ အဋ္ဌကထာသု ပက္ခိတ္တာနိ, "အနာဂတေ ဗြဟ္မစာရီနံ ဟိတတ္ထာယ ဟောတ္တကာရုဋ္ဌဟ ကာလတော ပဏ္ဍာပီ"တိ ဝုတ္တံ။ အာဏတ္တိကံ အာဏတ္တိက္ခဏေပိ ဂဏှာတိ, ကာလန္တရေနာပိ အတ္ထသာဓကော, ကာလန္တရံ သန္ဓာယာတိ ဣဒမေတေသံ နာနတ္တံ။ **ဘင္ဂေ** တိ အပဂတေ။ **အန္တရသမုဒ္ဒေ** အတုရုမုဟုဒေ။ **ဖရတိ** သာဓေတိ။ **နဝဓောတော**တိ နဝကတော။ **ဟသာဏသက္ခရ** န္တိ ဟသာဏဉ္စ သက္ခရဉ္စ။

ဘူမဋ္ဌကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၄. မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန သစ္စေပိ အလိကေပိ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ, တံ ပမာဒလိခိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ န္တိ ယထေတရဟိ ယုတ္တိယာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ တတ္ထ "စတုဝဂ္ဂေန ဌပေတွာ ဥပသမ္ပဒပတရဏအဗ္ဘာနာဒိသဗ္ဗံ သင်္ဃကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ"စ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗေ "ဥပသမ္ပဒပတရဏကထိနဗ္ဘာနာဒိနိ"တိ လိခန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ အာစရိယာ "ပမာဒလေခာ"တွေဝဝ ဝဏ္ဏယန္တိ, တေန ဝုတ္တံ "ပမာဒလိခိတ"န္တိ။ ယံ ယံ ဝစနံ မုသာ, တတ္ထ တတ္ထ ဟာစိတ္တိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ဒုက္ကဋဿ ဝစနေ ပယောဇနာဘာဝတ **"အဒိန္နာဒာနဿ ပုဗ္ဗပယောဂေ"** တိ ဝုတ္တံ။ အညေသမ္ပိ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဟာစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဟာစိတ္တိယမေဝ။ **ပမာဒလိခိတန္တိ ဧတ္တ** ဣဓ အဓိပ္ပေတမေဝ ဂဟေတွာ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟိတေ သမေတိ ဝိယ။ အာစရိယာ ပန **"ဟာစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဟာစိတ္တိယ"** န္တိ ဝတွာ ဒုက္ကဋေ ဝိသုံ ဝတ္တဗ္ဗေ "သစ္စာလိကေ"တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ "ပမာဒလေခာ"တိ ဝဒန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။ "ကုသလစိတ္တေန ဂမနေ အနာပတ္တီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ "အနဥ္စ ဒဿာမီ"တိ ဝစနေန အနာပတ္တိ ဝိယ။

ဟာစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဒုက္ကဋာ န မုစ္စတီ တိ ဟာစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋမာပဇ္ဇတိ။ **ဗဟုကာပိ အာပတ္တိယော ဟောန္တူ**တိ ခဏနဖျုဟနုဒ္ဒရဏေသု ဒသ ဒသ ကတွာ အာပတ္တိယော အာပန္နော, တေသု ဥဒ္ဓရဏေ ဒသ ဟာစိတ္တိယော ဒေသေတွာ မုစ္စတိ, ဇာတိဝသေန **"ဧကမေဝ ဒေသေတွာ မုစ္စတီ"** တိ **ကုရုန္ဒိယံ** ဝုတ္တံ, တဿာ ပုရိမေန သမေတိ။ "သမောဓာနေတွာ ဒဿိတပယောဂေ "ဒုက္ကဋ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ သမာနပယောဂေ ဗဟုဒုက္ကဋတ္တံ ဉာပေတိ။ **ခဏနေ ဗဟုကာနီ**တိ သမာနပယောဂတ္တာ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ **အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏေနာ** တိ ယထာ ပနေတ္

ထ, ဇဝံ အညေသုပိ ဝေရူပနိ အဌကထာယ အာဂတဝစနာနိ သင်္ဂီတိတော ပဌာယ အာဂတတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာနီတိ အတ္ထော။ “ကွစ ဒုတိယဟရာဇိကေ ဂဟေတဗ္ဗာ, န အညေသူ”တိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ကိရာဟ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “ပုရိမခဏန် ပစ္ဆိမံ ပတ္တတ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ, တေနေဝ ဧကမေဝ ဒေသေတ္တတ မုစ္စတီ”တိ ဝုတ္တံ, “ဝိသဘာဂကိရိယံ တ ပတ္တတ ပု ရိမံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ”တိ စ ဝုတ္တံ။

ဇဝံ ဧကဌာနေ ဋ္ဌိတာယ ကုမ္ဘိယာ ဌာနာစာဝနစ္ဆေတ္တ ဆဟာကာရေပ်ာ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကုမ္ဘိယာ**တိ ဘုမ္မဝစနံ။ **ဥဒ္ဓံ ဥက္ခိပန္တော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဘူမိတော မောစေတိ, ဟရာဇိက** န္တိ တ္တေ မုခဝဋ္ဋိယာ ဖုဋ္ဌ ဌောကာသံ ဖုဋ္ဌေန မောစိတေ “ဌာနာစာဝနစ္ဆေတ္တ ဆဟာကာရေပ်ာ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ ကွမိနာ သမေတိ, တထာ အဝတ္တ တ “ဘူမိတော မုတ္တေ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကန္တေ ဘူမိတော မောစိတံ နာမ ဟောတီ”တိ ဒဋ္ဌဟံ ကတ္တတ ဝဒန္တိ, ဥပပရိက္ခိတ္တတ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တ္တေ ဧကစ္စေ ဇဝံ အတ္ထံ ဝဒန္တိ “ပုဗ္ဗေ ခဏန္တေန အဝသေသဌာနာနိ ဝိယောဇိ တာနိ, တသ္မိံ ဝိမုတ္တေ ဟရာဇိက”န္တိ။ **သဋ္ဌေပမဟာပစ္စရိယာဒိသု** ဝုတ္တဝစနဿ ပမာဒလေခဘာတေ “အတ္တနော ဘာဇနဂတံ တ ကရောတိ, မုဋ္ဌိံ တ ဆိန္ဒတီ”တိ ဝစနေန ဒီပိတော။

ယံ ပန **“ပီတမတ္တေ ဟရာဇိက”** န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ယထေတရပ်ာ “ပဠဝိညာဏာ ဥပ္ပန္နဝတ္ထုကာ ဥပ္ပန္နာရမ္မ ဏာ”တိ ပဒဿ “ဥပ္ပန္နဝတ္ထုကာပ်ာ အနာဂတပဋိက္ခေပ်ာ”တိ အဋ္ဌကထာဝစနံ “အသမ္ဘိန္နဝတ္ထုကာ အသမ္ဘိန္နာရ မ္မဏာ ပုရေဇာတဝတ္ထုကာ ပုရေဇာတာရမ္မဏာ”တိ ဝစနမပေက္ခိတ္တတ အတီတာနာဂတပဋိက္ခေပ်ာတိ ပရိဝတ္တေတိ, တထာ တာဒိသေပ်ာ ပရိဝတ္တ’န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟိ အဋ္ဌကထာစရိယာ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓံ ဝဒန္တိ။ ယံ ပန အာစရိယာ “ကွာဒံ ပမာဒလိခိတ”န္တိ အပနေတ္တတ ပဋိက္ခိပိတ္တတ ဝစနကာလေ တစေန္တိ, ဥဒ္ဒိသန္တိ, တမေဝ စ ကွမိနာပိ အာစရိယေန “ပမာဒလိခိတ”န္တိ ပဋိက္ခိတ္တံ။ ယဋ္ဌ သုတ္တံ ဒဿေတ္တတ တေ ပဋိက္ခိပန္တိ, တမေဝ စ ဒဿေန္တေန ကွမိနာ ပဋိ က္ခိတ္တံ, တေန ဝုတ္တံ **“တံ ပန တတ္ထေတ”** တိအာဒိ။

အနာပတ္တိမတ္တမေဝ ဝုတ္တ န္တိ နေဝ အဝဟာရော န ဂီတ အနာပတ္တီတိ ဗ္ယဥ္စနတောဝ ဘေဒော, န အတ္ထ တောတိ ဒဿနတ္ထံ။ **တံ ပမာဒလိခိတံ** ကတရေပ်ာတိ စေ? ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေပ်ာ, လေခကေပ်ာ တ, ဒသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ “န ဟိ တဒေဝ ဗဟူသု ဌာနေသု ယုတ္တတော ဟရာဇိကမဟုတ္တတ ကတ္ထစိ ဟောတီ”တိ သဗ္ဗံ **အနုဂဏ္ဌိပ ဒေ** ဝုတ္တံ။ **ဒုဋ္ဌပိတံ တ ဌပေတီ** တိ တ္တေ တတော ပဌ္ဌရိဿတီတိ ဌာနာစာဝနံ သန္ဓာယ ကတတ္တာ ဟရာဇိကံ တံ ပန ဂဏ္ဍဟတု တ မာ တ တတ္ထေဝ “ဘိန္ဒတီ”တိအာဒိဝစနတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **“တတ္ထေတ** တိ ဌာနာစာဝနံ အကရောန္တ တောဝ ဌာနာ အစာဝေတုကာမောဝ ကေဝလံ ‘ဘိန္ဒတီ’တိ အဋ္ဌကထာဝစနတော စ ဉာပေတဗ္ဗ”န္တိ အညတရသ္မိံ **ဂဏ္ဌိပ ဒေ** ဝုတ္တံ။ တထာ “ပဋ္ဌရိတေပ်ာ တိန္တပ်သံ ဂဟေတ္တတ ဥဒကေ ပက္ခိပိတ္တတ ပစိတ္တတ ဂဟေတုံ သက္ကာ, တသ္မာ ဂ ဟဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ အပရေ။ “ရိတ္တကုမ္ဘိယာ ဥပရိ ကရောတိ, ဘဏ္ဍဒေယျ”န္တိ ဝုတ္တံ, တံ အာဏ တ္တိယာ ဝိရုဇ္ဈတိ, “ယအာ သက္ကောသိ, တအာ တံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရာ”တိ အတ္ထသာဓကော အာဏတ္တိကာလေ ဇဝ ဟ ရာဇိကံ။ အပိစ အာတဋ္ဌကာဒီနိ ထာဝရပယောကနိ စ တ္တေ သာဓကာနိ။ နတ္ထိ ကာလကတပယောကနိ ဟရာဇိကဝတ္ထူနီတိ တသ္မာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဧကော။ ယတ္ထ ယတ္ထ **“အပရေ”**တိ တ **“ဧကေ”**တိ တ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ တတ္ထ သုဋ္ဌု ဥပပရိက္ခိတ္တတ ယုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ, ကွတရံ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗံ။ **ဝဒန္တီ** တိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ **န, အညထာ ဂဟေတဗ္ဗတ္တ ထတော**တိ ဟဋ္ဌပရိဟာရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဧဝမေကေ ဝဒန္တီ** တိ တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? “ပဿာဝံ တ ဆဍ္ဍေ တီ”တိ စ “အပရိဘောဂံ တ ကရောတီ”တိ စ အတ္ထတော ဧကတ္တာ, အဋ္ဌကထာယ “မုဂ္ဂရေန ဟောထေတ္တတ ဘိန္ဒ တီ”တိ ဝုတ္တတ္တာပိ။

အယံ ပနေတ္ထ သာရော တိအာဒိကထာယ “အမ္ဘဟာကံ အာစရိယဿ ဝစန”န္တိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** အာဟ။ သင်္ဂ ဂဟာစရိယာနံ တအောတိ ဧကေ။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာပိ တေ ဇဝ, တသ္မာ **တေဟာရဝသေနာ**တိ အဆဍ္ဍေတုကာမမ္ပိ တထာ ကရောန္တံ “ဆဍ္ဍေတီ”တိ တေဟာရန္တိ။ **ဧဝမေတေသံ ပအာနံ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော** တိ ဇဝံ သန္တေ “ဌာနာစာဝန ဿ နတ္ထိတာယ ဒုက္ကဋ”န္တိ အဋ္ဌကထာဝစနေန အတိဝိယ သမေတိ, တတ္ထ ဌာနာစာဝနစိတ္တဿ နတ္ထိတာယ ဌာနာ စုတမ္ပိ န “ဌာနာ စုတ”န္တိ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **ကွတရထာပီ**တိ ထေယျစိတ္တာဘာတ ဌာနာ စာဝေ တုကာမဿပိ ဒုက္ကဋံ ယုဇ္ဇတိ။

၉၆. သယမေဝ ပတိတမောရဿေဝ ဣတော စိတော စ ကရောတော ထုလ္လစ္စယံ။ အာကာသဋ္ဌဝိနိစ္ဆယေ တပ္ပသင်္ဂေန တသ္မိံ ဝေဟာသာဒိဂတေပိ အသမ္ဗောဟတ္ထံ ဇဝံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ “ဝေမညတ္တာပိ သာမိသေ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ “ဌာနာစာဝနံ အကရောန္တော စာလေတီ”တိ ဝစနတော ဌာနာစာဝနေ ထုလ္လစ္စယံ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကေစိ အဖန္ဒာပေတွာ ဌာနာစာဝနာစာဝနေဟိပိ ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယေ ဝဒန္တိ။ “တေ ဌာနာစာဝနံ အကရောန္တောတိ ဣမံ အဋ္ဌကထာဝစနံ ဒဿေတွာ ပဋိသေဓေတဗ္ဗာ”တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။

၉၇. သေဒနမောစနာဒိ ဥပရိဘာဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အဝဿံ ဌာနတော **အာကာသဂတံ ကရောတိ**။ တတ္ထ “ကေကောဋ္ဋိံ နီဟရိတွာ ဌပိတေ ဝံသေ ဌိတဿ အာကာသကရဏံ သန္ဓာယာ”တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ တေ ပန အထ “မူလံ အစ္ဆေတွာ ဝလယံ ဣတော စိတော စ သာရေတိ, ရက္ခတိ။ သစေ ပန မူလတော အနီဟရိတွာပိ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ အာကာသဂတံ ကရောတိ, ဟာရာဇိက”န္တိ အဋ္ဌကထာဝစနံ ဒဿေတွာ ပဋိသေဓေတဗ္ဗာ။ **ဘိတ္တိနိဿိတ**န္တိ ဘိတ္တိယာ ဥပတ္ထမ္ဘိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဧကေ။ **ဘိတ္တိံ နိဿာယ ဌပိတ**န္တိ နာဂဒန္တာဒီသု ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဆိန္နမတ္တေ**တိ ဥပရိ ဥဂ္ဂန္တွာ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၉၈. ဥပရိ ဌိတဿ ပိဋ္ဌိယာတိ တတ္ထ အဓော ဩသာရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဟေဋ္ဌာ ဩသာရေန္တဿ ဥပရိမဿ ပိဋ္ဌိယာ ဟေဋ္ဌိမေန ဌိတောကာသံ အတိက္ကန္တမတ္တေ ဟာရာဇိကံ, ဥဒ္ဒံ ဥက္ခိပန္တဿ ဥဒကတော မုတ္တမတ္တေ။ “ဇဝံ ဂဟိတေ ဘူမဋ္ဌေ ဝုတ္တေန သမေတီ”တိ ဝဒန္တိ။ မတမစ္ဆာနံ ဌိတဋ္ဌာနမေဝ ဌာနံ ကိရ။ ထေယျစိတ္တေန မာရေတွာ ဂဏှတော ဥဒ္ဒနဟဒ္ဓဂ္ဂနကေ ဒုက္ကဋံ, သဟပယောဂတ္တာ ဟာစိတ္တိယံ နတ္ထီတိ ဧကေ။ **မဒနဖလဝသာ ဒီနီ**တိ တတ္ထ **သီဟဠဘာသာ** ကိရ **ဝသ** ဣတိ ဝိသန္တိ အတ္ထော, ဂရုဋ္ဌာကာရေန ကတုပ္ပေယိတံ တ။

၉၉. **ပုဗ္ဗေ** ဟာသေ ဗဒ္ဓသူကရဥပမာယ **ဝုတ္တာ ဧဝ** ။ “ထလေ ဌပိတာယ နာတယ န ဖုဋ္ဌောကာသမတ္တမေဝ”တိ ဟာဌော။ “တတော အာဂမ္မာတိ ဝစနတော တတဿ နတ္ထိကာလေ ပယောဂဿ ကတတ္တာ အဝဟာရော နတ္ထိ, အတ္ထိကာလေ စေ ကတော, အဝဟာရောတ”တိ ဝဒန္တိ။ “ဘဏ္ဍဒေယျံ ပန ကေသန္တိ စေ? ယေသံ ဟတ္ထေ ကဟာပဏာနိ ဂဟိတာနိ, တေသံ တ, နာတသာမိနာ နာတယ အဂ္ဂဟိတာယ နာတသာမိကဿ တ”တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

၁၀၄. နိရုမ္ဘိတွာ ဥပရိ။ **အကတံ တ ပန ပတိဋ္ဌပေတီ**တိ အပုဗ္ဗံ တ ပဋ္ဌပေတီတိ အတ္ထော။

၁၀၆. ကမဋ္ဌေ တ “ကမော နာမာ”တိ န ဝုတ္တံ ပဌမံ ကမလက္ခဏဿ သဗ္ဗသော ဝုတ္တတ္တာ။

၁၀၇. အရညဋ္ဌေ **အရညံ နာမာ**တိ ပုန န ကေဝလံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တလက္ခဏညေဝ အရညန္တိ ဣဓာဓိပ္ပေတံ, ကိန္တု ပရပရိဂ္ဂဟိတမေဝ စေတံ ဟောတိ, တံ ဣဓာဓိပ္ပေတန္တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ အတ္ထေပိ အရညဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ **အဋ္ဌေပိ မူလေပိ ဆိန္နာ**တိ တတ္ထ “န ဝေဌေတွာ ဌိတာ, ဆိန္နမတ္တေ ပတနကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **တစ္ဆေတွာ ဌပိတော**တိ အရညသာမိကေဟိ ပရေဟိ လဒ္ဓေဟိ တစ္ဆေတွာ ဌပိတော။ **အဒ္ဓဂတောပီ**တိ စိရကာလိကောပိ။ **“န ဂဟေတဗ္ဗော**တိ အရညသာမိကေဟိ အနုညာတေနပိ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **ဆလ္လိယာ ပရိယောနဒ္ဓံ ဟောတီ**တိ ဣမိနာ သာမိကာနံ နိရပေက္ခတံ ဒီပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”**တိ။ ယဒိ သာမိကာနံ သာပေက္ခတာ အတ္ထိ, န ဝဋ္ဋတိ။

၁၀၈. တတ္ထ “ဘာဇနေသု ပောက္ခရဏီတဠာကေသု စ ကတေ ပက္ကောသတီတိ ဣတော ပဋ္ဌာယ တယော ဒသတရာ အာဒိမေဝ ဒဿေတွာ သံခိတ္တာ”တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **နိဗ္ဗဟနဥဒကံ** နာမ တဠာကရက္ခဏတ္ထာယ အဓိကောဒကနိက္ခမနဒ္ဓာရေန နိက္ခမနဥဒကံ။ **“ဂဟေတုံ န လဘတီ**တိ သာမိစိကမ္မံ န ဟောတီ”တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ဣတော ပဋ္ဌာယ “ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တေ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ**တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အနိက္ခန္တေ** ဥဒကေတိ ဟာဌသေသော, သုက္ခမာတိကာပယောဂတ္တာ ဘဏ္ဍဒေယျမ္ပိ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တဠာကံ နိဿာယ ခေတ္တဿ ကတတ္တာ**တိ “သဗ္ဗသာဓာရဏံ တဠာကံ ဟောတီ”တိ ပဌမံ ဝုတ္တတ္တာ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ “ယသ္မာ တဠာကဂတံ ဥဒကံ သဗ္ဗသာဓာရဏမ္ပိ မာတိကာယ သတိ တံ အတိက္ကမိတွာ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ တံ သန္ဓာယ **ကုရုန္ဒိယာဒီသု အဝဟာရောတိ ဝုတ္တ”**န္တိ အပရေ အာဟုတိ။ **ဣမိနာ လက္ခဏေန န သမေတီ**တိ ယသ္မာ သဗ္ဗသာဓာရဏဒေသော နာမ တတ္ထ တဠာကံ သဗ္ဗသာဓာရဏံ, ကတိကာဘာတတ စ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တမေဝ ယုတ္တ**န္တိ အာဟာစရိယော။

၁၀၉. “တတော ပဋ္ဌာယ အဝဟာရော နတ္ထိ တိ ထေယျာယပိ ဂဏ္ဟတော, တသ္မာ ယထာမုဏ္ဍမဟာဖေတဗ္ဗတ္တာ, အရက္ခိတဗ္ဗတ္တာ, သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ စ အညမ္ပိ သင်္ဃသန္တကံ ဣဒံ န ဟောတီ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

၁၁၀. ဥဇုကမေဝ တိဋ္ဌတီ တိ ဧတ္ထ “သမီပေ ရုက္ခသာခာဒီဟိ **သန္ဓာရိတတ္တာ** ဤသကံ ခလိတ္တ ဥဇုကမေဝ တိဋ္ဌတိ စေ, အဝဟာရော။ ဆိန္နဝေဏု ဝိယ တိဋ္ဌတိ စေ, အနာပတ္တီ”တိ ဝုတ္တံ, တံ သုဝုတ္တံ, တဿ ဝိနိစ္ဆယေ “သစေ တာနိ ရက္ခန္တီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **နော အညထာ**တိ သမ္ပတ္တေ စေ တတေ တတမုခသောခနံ ကရောတိ, ဟရာဇိကန္တိ အတ္ထော။

၁၁၁. အညေသု ပန ဝိစာရဏာ ဧဝ နတ္ထိ တိ တေသု အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ “ဧတေန ခုရနိက္ခေပံ ကတ္တပိ စောရေဟိ အာဟဋံ့ စောဒေတ္တ ဂဏ္ဟတော အနာပတ္တီတိ ဒီပိတံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။

၁၁၂. ဧသေဝ နယောတိ ဥဒ္ဒာရေယေဝ ဟရာဇိကံ, ကသ္မာ? အညေဟိ ပတ္တေဟိ သာဓာရဏဿ သညာဏဿ ဝုတ္တတ္တာ။ **ပဒတရေနာ**တိ စောရေန နီဟရိတ္တ ဒိန္နံ ဂဟေတ္တ ဂစ္ဆတော။ **ကမဒ္ဒတရန္တိ** တေဟာရမတ္တမေဝ, ကမန္တိ အတ္ထော အာဏတ္တိယာ ဒဠှဗ္ဗတ္တာ, ဒ္ဒဝိန္နမ္ပိ ဥဒ္ဒာရေ ဧဝ ဟရာဇိကံ။ **အသုကံ နာမ ကမံ ဂန္တ္တာ** တိ ဝစနေန ယာဝ တဿ ကမဿ ပရတော ဥပစာရော, သဗ္ဗမေတံ အာဏတ္တမေဝ ဟောတိ။ “ဌတ္တ တ နိသီဒိတ္တ တ ဝိဿမိတ္တ ပုရိမထေယျစိတ္တံ ဝူပသမိတ္တ ဂမနတ္ထမ္ဘေ ဘဏ္ဍံ န နိက္ခိတ္တံ, ယထာဂဟိတမေဝ, ပဒတရေန ကာရေတဗ္ဗော ဟောတိ, နိက္ခိတ္တမ္ဘေ, ဥဒ္ဒာရေနာ”တိ စ လိခိတံ။ ကေဝလံ **“လိခိတ”**န္တိ ဝုတ္တော **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ထေယျစိတ္တေန ပရိဘုဥ္ဇန္တော**တိ ဌာနာစာဝနံ အကတ္တ နိဝတ္ထပာရုတနီဟာရေန “ပုဗ္ဗေဝေဒံ မယာ ဂဟိတ”န္တိ ထေယျစိတ္တေန ပရိဘုဥ္ဇန္တော။ “နဋ္ဌေ ဘဏ္ဍဒေယျံ ကိရာ”တိ လိခိတံ။ **“အညော တ”**တိ ဝစနေန ယေန ဌပိတံ, တေန ဒိန္နေ အနာပတ္တီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ ကေပကဿ အနေ ဝိယ, “ကေဝလံ ဣဓ ဘဏ္ဍဒေယျန္တိ အပရေ”တိ ဝုတ္တံ။ **“အညော တ”**တိ ဝစနတော ယေန ဌပိတံ။ သော တတိပိ လဗ္ဘတီတိ ဝိစာရေတ္တ ဂဟေတဗ္ဗော။ တ-သဒ္ဒေန ယဿ ဟတ္ထေ ဌပိတံ, သော တ ဒေတိ ရာဇဂဟေ ဂဏကော ဝိယ ခနိယဿ, တသ္မာ ဟရာဇိကံ ယုတ္တံ ဝိယ။

တဝ ထူလသာဋကော လဒ္ဓော တိ ဝုတ္တက္ခဏေ မုသာတဒေ ဒုက္ကဋံ။ **တဿ နာမံ လိခိတ္တ** တိ ဧတ္ထ “တေန ‘ဂဟေတ္တ ဌပေယျာသီ’တိ အာဏတ္တတ္တာ နာမလေခနကာလေ အနာပတ္တိ ကုသသင်္ကမနသဒိသံ န ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **န ဇာနန္တိ** တိ န သုဏန္တီတိ အတ္ထော။ သစေ ဇာနိတ္တပိ စိတ္တေန န သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ ဧသေဝ နယော။ ဇာနန္တ္တ တေန ပန ရက္ခိတုံ အနိစ္ဆန္တေ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗမေဝ ဧတေန္တိ ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ **ဥမ္မဂ္ဂေနာ** တိ ပုရာဟဏံ ခဏိတ္တ ကတမဂ္ဂေနာတိ အတ္ထော။

နိဿိတတရိကဿ ပန သဘာက ဘတ္တံ ဒေန္တိ, တသ္မာ ယထာ ဝိဟာရေ ပန္တိ, တထေဝ ကာတဗ္ဗန္တိ **သမ္ပတ္တတရံ အဂ္ဂဟေတုံ န လဘန္တိ,** “တဿ တ သဘာက အအာတုံ န လဘန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။ **အတ္တဒုတိယဿာ** တိ န ဟိ ဧကေနာနီတံ ဒ္ဒဝိန္နံ ပဟောတိ, သစေ ပဟောတိ ဟာပေတဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ **“ယဿ တ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **“ပရိပုစ္ဆံ ဒေတီ**တိ ပုစ္ဆိတပဉှဿ ဝိဿဇ္ဇနံ ကရောတီ”တိ လိခိတံ။ သင်္ဃဿ ဘာရံ နာမ “သဒ္ဓမ္မတစနာ တေ”တိ ဝုတ္တံ, “နဝကမ္မိကောပိ ဝုစ္စတီ”တိ စ, **“ဣတော ဘဏ္ဍတော ဝဋ္ဋန္တံ ပုန အန္တော ပဝိသတီ** တိ မဟာအဋ္ဌကထာပဒဿ ကုရုန္ဒိသင်္ခေပဋ္ဌကထာဟိ အဓိပ္ပာယော ဝိဝရိတော”တိ လိခိတံ။

၁၁၃. ဂစ္ဆန္တေ ယာနေ တ တိ ဧတ္ထ “သုင်္ကဋ္ဌာနဿ ဗဟိ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ဝဒတိ ကိရ။ “ဂစ္ဆန္တေ ယာနေ တတိအာဒိ သုင်္ကဋ္ဌာနဗ္ဘန္တရေ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဗဟိ ဌိတဿ ဝတ္တ တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, “အန္တော ဌတ္တ”တိ အဓိကာရေ ဝုတ္တတ္တာ စေတိ ယုတ္တံ – ယာနာဒီသု ဌပိတေ တဿ ပယောဂံ ဝိနာယေဝ ဂတေသု ဟရာဇိကော န ဟောတိ။ ကသ္မာ န ဘဏ္ဍဒေယျန္တိ စေ? သုင်္ကဋ္ဌာနဿ ဗဟိ ဌိတတ္တာ။ အရညေ “အဿတိယာ အတိက္ကမန္တဿပိ ဘဏ္ဍဒေယျမေတ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၇) ဝုတ္တံ တေသံ သပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ ဣဓ ပန “အတ္ထ ပဝိဋ္ဌဿာ”တိ ဝစနတော န ဗဟိ ဌိတဿ, တံ ကိရ သုင်္ကသင်္ကေတံ။ **အညံ ဟရာ**

ပေတီတိ တတ္ထ "သဟတ္ထာ"တိ ဝစနတော အနာပတ္တိ။ **နိဿဂ္ဂိယာနိ ဟောန္တီ** တိ အဌကထာတော **ဟာစိတ္တိယံ,** ဥပစာရံ ဩက္ကမိတွာ ပရိဟရဏေ သာဒိနဝတ္တာ ဒုက္ကဋံ။

သုင္ကဌာနေ သုင်္က ဒတွာဝ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ တိ ဣဒံ အနိ ဝတ္တဗ္ဗာနံ မာတိကာတိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ။ "အနုရာဓပုရဿ စတူသု ဒွါရေသု သုင်္က ဂဏှန္တိ, တေသု ဒက္ခိဏဒွါရဿ ပုရတော မဂ္ဂေ ထူပါရာမတော အာနန္ဒစေတိယံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဇေတဝနဝိဟာရဿန္တရဟာကာရဿာသန္နေ နိဝိဋ္ဌော, ယော န ကမံ ပဝိသန္တော ဥပစာရံ ဩက္ကန္တော ဟောတိ။ ထူပါရာမတော စ မဟာစေတိယံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ရာဇဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တော န ဩက္ကမတီ"တိ ကိရ **မဟာအဌကထာယံ** အာဂတံ။ **တ္ထေ စာ** တိ သုင္ကဃာတေ "ဒွဝိဟိ လေဍ္ဍုပာတေဟီတိ အာစရိယပရမ္ပရာဘတာ"တိ လိခိတံ။ **ဒွီဟိ လေဍ္ဍုပာတေဟီ** တိ သုင္ကဃာတဿ ပရိစ္ဆေဒေ အဌပိတေ ယုဇ္ဇတိ, ဌပိတေ ပန အတိရေကယောဇနမ္ပိ သုင္ကဃာတံ ဟောတီတိ တတော ပရံ ဒွေဝ လေဍ္ဍုပာတာ ဥပစာရောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ သော ပနေတ္ထာပိ ဒုဝိဓော ဗာဟိရဗ္ဘန္တရဘေဒတော။ တတ္ထ ဒုတိယလေဍ္ဍုပာတသင်္ခာတံ ဗာဟိရောပစာရံ သန္ဓာယ **ဟာဠိယံ, မဟာအဌကထာယဉ္စ** ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ အဗ္ဘန္တရံ သန္ဓာယ **ကုရုန္ဒိယ** န္တိ နော ခန္တိ။ "အတ္ရ ပဝိဌဿ သုင်္ကံ ဂဏှန္တူတိ ဟိ နိယမိတဌာနံ ဧကန္တတော ဟာရာဇိကခေတ္တံ ဟောတိ, တဉ္စ ပရိက္ခိတ္တံ, ဧကော လေဍ္ဍုပာတော ဒုက္ကဋခေတ္တံ, အပရိက္ခိတ္တဉ္စေ, ဒုတိယော လေဍ္ဍုပာတောတိ နော အဓိပ္ပာယော"တိ အာစရိယော ဝဒတိ။

၁၁၄. ဓနံ ပန ဂတဌာနေ ဝမုတီ တိ တ္ထေ "ဝမိုယာ သဟ အဝဟာရကဿ ဘဏ္ဍဒေယျ"န္တိ လိခိတံ။ "တံ ဝမိုံ ဒဿာမီ"တိ အဂ္ဂဟေသိ, တတ္ထ ကမ္မံ အကရောန္တဿ ဝမုတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ ကေဝလံ အာဌပိတခေတ္တဿ န ဝမုတိ။ "ယံ ဓနံ ဝမို, တံ ဒေန္တဿ အဝဟာရကဿ ဝမိုယာ အဘာနေ ဟာရာဇိကံ ဟောတီ"တိ ဝဒန္တိ။

နာမေနာတိ သပ္ပနာမေန တ သာမိကေန ကတေန တ။

၁၁၆. ရာဇဃရဿ **အန္တောဝတ္ထုမ္ဟိ,** ပရိက္ခိတ္တရာဇင်္ဂဏံ တ အန္တောဝတ္ထု။ အပရိက္ခိတ္တေ ရာဇင်္ဂဏေ ဌိတဿ သကလနဂရံ ဌာနံ။ ကေဏဿ "အပရိက္ခိတ္တေ ဌိတဿ အက္ကန္တဌာနမေဝ ဌာန"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ **ခဏ္ဍဒ္ဓတရန္တိ** အတ္တနာ ခဏ္ဍိတဍ္ဍိဒ္ဓံ။ **တတ္ထေဝ ဃာတေတီ** တိ "ဓိဝိတိန္ဒြိယာရမ္မဏတ္တာ ဝဓကစိတ္တဿ ဟာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ? န ဟောတိ။ ကသ္မာ? အဒိန္နာအနပယောဂတ္တာ။ တမ္ပိ ထေယျစိတ္တံ သင်္ခါရာရမ္မဏံဝ ဟောတိ။ ဣမ တဒုဘယံ လဘတိ သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗဘာကပရဘာဂေဟီ"တိ ဝုတ္တံ။

၁၁၈. တဿုဒ္ဓာရေ သဗ္ဗေသံ ဟာရာဇိက န္တိ ယဒိ ယော အာဏတ္တော အဝဿံ တံ ဘဏ္ဍံ ဟရတိ, အာဏတ္တိက္ခဏေ ဝေ ဟာရာဇိကံ။ "ဣမ တိဏ္ဏံ ကသ္မာ ဟာရာဇိကံ, နနု 'တုမှေဟ, ဘန္တေ, တယော ဟရထာ'တိ ဝုတ္တတ္တာ ထုလ္လစ္စယံ, ဣတရေသဉ္စ ပဋိဟာဠိယာ ဧကေကဿာဏတ္တတ္တာ ဧကေကေန စ ဒုက္ကဋေနေ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ကထံ, ဧကော ကိရ မာသဂ္ဃနကံ ပရိဿာဝနံ ထေနေတွာ ဒေသေတွာ နိရုဿာဟော ဝေ တ ဟုတွာ ပုန မာသဂ္ဃနကံ သူစိံ တထေဝ ကတွာ ပုန မာသဂ္ဃနကန္တိ ဧဝံ သိယာတိ? န ဧဝံ, တံ ယထာ ဥပ္ပလထေနကော ယေန ဝတ္ထု ပူရတိ တာဝ သဥဿာဟတ္တာ ဟာရာဇိကော အာသိ, ဧဝမိမေ သဥဿာဟာဝ န ဒေသယိံသု တ"တိ လိခိတံ, **ဟာဠိယံ, အဌကထာယဉ္စ** သံဝိဒဟိတွာ ဂတေသု ဧကဿုဒ္ဓာရေ သဗ္ဗေသံ ဟာရာဇိကံ ဝိနာ ဝိယ အာဏတ္တိယာ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ, အထ ခေ "တဿာယံ အတ္ထော"တိ ဝတွာ ပဉ္စာ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယေသု စ ဧကဘဏ္ဍဧကဌာနာဒီသု စ သမ္ဗဟုလာ ဧကံ အာဏာပေန္တီတိ အာဏတ္တိမေဝ နိယမေတွာ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အာဏတ္တိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ ဝိယ, ဝိမံသိတဗ္ဗံ။ "'ဧကဘဏ္ဍံ ဧကဌာန'န္တိ စ ဟဌော 'ဧကကုလဿ ဘဏ္ဍ'န္တိ ဝစနတော"တိ ဝဒန္တိ။

၁၁၉-၁၂၀. ဩစရကေ ဝုတ္တနယေနေဝ တိ အဝဿံဟာရိယေ ဘဏ္ဍေ။ **တံ သင်္ကေတ** န္တိ တဿ သင်္ကေတဿ။ အထ တ တံ သင်္ကေတံ အတိက္ကမိတွာ ပဉ္စာ တ။ အပတွာ ပုရေ တ။ သေ နယော **တံ နိမိတ္တ** န္တိ တ္ထောပိ။ အက္ခိနိခဏနာဒိကမ္မံ လဟုကံ ဣတ္တရကာလံ, တင်္ခဏေ ဝေ ဘဏ္ဍံ အဝဟာရိတုံ န သက္ကာ, ကိဉ္စိ ဘဏ္ဍံ ဒူရံ ဟောတိ, ကိဉ္စိ ဘာရိယံ, တံ ဂဟေတုံ ယာဝ ဂစ္ဆတိ ယာဝ ဥက္ခိပတိ, တာဝ နိမိတ္တဿ ပဉ္စာ ဟောတိ။ သစေ တံ ဘဏ္ဍံ အဓိဂတံ ဝိယ အာသန္နံ, လဟုကဉ္စ, သက္ကာ နိမိတ္တက္ခဏေ အဝဟာရိတုံ, တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ကိန္တိ? န, ပုဗ္ဗေ

ဝုတ္တမ္ပိ “တတော ပစ္ဆာယ တေနေဝ နိမိတ္တေန အဝဟရတီ”တိ ဝုစ္စတိ အာရဒ္ဓတ္တာ။ ယဒိ ဧဝံ “ပုရေဘတ္တပယောဂေ ဧသော”တိ တဿ ပမာဏံ ဟောတိ, န စ တံ ပမာဏံ **မဟာပဒုမတ္ထေရဝါဒဿ** ပစ္ဆာ ဝုတ္တတ္တာ, န သင်္ကေတကမ္မံ ဝိယ နိမိတ္တကမ္မံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဟိ ကာလပရိစ္ဆေဒော အတ္ထိ, ဣဓ နတ္ထိ, ဣဒမေဝ တေသံ နာနတ္တံ။

၁၂၁. **တဉ္စ အသမ္မောဟတ္ထ**န္တိ ဧကော “ပုရေဘတ္တာဒီသု ဝါ, အက္ခိနိခဏနာဒီနိ ဝါ ဒိသွာ ဂဏှာဟ”တိ, ဧကော ဂဟေတဗ္ဗံ ဘဏ္ဍံ နိဒ္ဒိသိတံ ကတွာ “ပုရေဘတ္တံ ဧဝံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနံ ဘဏ္ဍံ ဂဏှာဟ”တိ ဝဒတိ, ဧဝံဝိဓေသု အသမ္မောဟတ္ထံ ဧဝံဝိဓံ သင်္ကေတံ နိမိတ္တဉ္စ ဒဿေတုန္တိ စ, **ယထာဓိပ္ပာယ**န္တိ ဒုတိယော တတိယဿ တတိယော စတုတ္ထဿာတိ ဧဝံ ပဋိပာဋိယာ စေ ဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ သစေ ဒုတိယော စတုတ္ထဿ ဝဒေတိ, န ယထာဓိပ္ပာယော ဟောတိ စ။ “**ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ**တိ အဝဿံ စေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ပုဗ္ဗေဝ ထုလ္လစ္စယ”န္တိ စ လိခိတံ။ ပဋိဂ္ဂဏှာကာနံ ဒုက္ကဋံ သဗ္ဗတ္ထောကာသာဘာဝတော န ဝုတ္တံ။ ဟရာဓိကာပဇ္ဇနေနေတံ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇိတွာ အာပဇ္ဇနန္တိ ကိရ။ အတ္ထသာဓကောဏတ္တိစေတနာခဏေ ဧဝ ဟရာဓိကော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ မဂ္ဂဋ္ဌာနိယံ ကတရံ, ကတရံ ဖလဋ္ဌာနိယန္တိ “အတ္ထသာဓကစေတနာ နာမ မဂ္ဂါနန္တရဖလသဒိသာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဖလဋ္ဌာနိယာ စေတနာတိ သိဒ္ဓံ။ အာဏတ္တိ စေ မဂ္ဂဋ္ဌာနိယာ သိယာ, စေတနာသဟဇတ္တာ န သမ္ဘဝတိ, တထာ ဘဏ္ဍဿ အဝဟာရိတာ စ န သမ္ဘဝတိ။ အာဏတ္တိက္ခဏေ ဧဝ ဟိ တံ အဝဟာရိတံ ဇာတန္တိ အဝဟာရကဿ ပဋိဂ္ဂဏှေ, တမ္ပိ န သမ္ဘဝတိ အနာဂတတ္တာ။ စေတနာ စေ မဂ္ဂဋ္ဌာနိယာ ဟောတိ, အာဏတ္တိအာဒီသု အညတရံ, ဘဏ္ဍဿ အဝဟာရိတာ ဧဝ ဝါ ဖလဋ္ဌာနိယာ စေ, အတ္ထော န သမ္ဘဝတိ။ ဟရာဓိကာပတ္တိ ဧဝ ဟိ ဖလဋ္ဌာနိယာ ဘဝိတုမရဟတိ, န အညန္တိ ဧဝံ တာဝ ဣဓ ဥပမာသံသန္ဒနံ သမ္ဘဝတိ စေတနာ မဂ္ဂဋ္ဌာနိယာ, တဿာ ဟရာဓိကာပတ္တိဘာဝတော ဖလဋ္ဌာနိယော။ ယထာ ကိံ? ယထာ **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ** “သဒ္ဒါယ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ။ သဒ္ဒါယ သဒ္ဒတ္ထေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ”တိ ဧတ္ထ အညော သဒ္ဒေါ, အညော သဒ္ဒါယ သဒ္ဒတ္ထောတိ သိဒ္ဓံ, ယထာ စ “ဧကော အမောဟသင်္ခါတော ဓမ္မော သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော အဓိပတိသဟဇာတအညမညနိဿယကမ္မိန္ဒြိယမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဧတ္ထ အမောဟော ဓမ္မော အညော, အညေ တဿ ဟေတုပစ္စယတာဒယောတိ သိဒ္ဓံ။ ယထာ စ **ဝိနယပိဋကေ** ယာနိ ဆ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနိ, ဧဝံ ယထာသမ္ဘဝံ “သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ”တိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ အညာ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနတာ, အညော အာပတ္တိက္ခန္ဓဘာဝေါတိ သိဒ္ဓံ။ ဣမိနာ အာပတ္တိက္ခန္ဓနယေန အာပတ္တာဓိကရဏဿ ကတိ ဌာနာနီတိ? သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဌာနာနီတိ။ ကတိ ဝတ္ထူနီတိ? သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဝတ္ထူနီတိ။ ကတိ ဘူမိယောတိ? သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဘူမိယောတိ ဧဝမာဒယောပိ ဒဿေတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ တဿာ ဧဝံ မဂ္ဂဋ္ဌာနိယာယ အတ္ထသာဓိကာယ စေတနာယ ယသ္မာ အညာ ဟရာဓိကာပတ္တိတာ အနန္တရဘူတာ အာကာရဝိသေသသင်္ခါတာ ဖလဋ္ဌာနိယာ အတ္ထိ, တသ္မာ “အတ္ထသာဓကစေတနာ နာမ မဂ္ဂါနန္တရဖလသဒိသာ”တိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ ဝါ ကေဝလံ ဓမ္မနိယာမတ္တံယေဝ ဥပမတ္တေန အာစရိယေန ဧဝံ ဝုတ္တန္တိပိ သမ္ဘဝတီတိ န တတ္ထ ဥပမာသံသန္ဒနံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ, “ဣဒံ သဗ္ဗံ ကေဝလံ တက္ကဝသေန ဝုတ္တတ္တာ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ အာစရိယော။

ဘူမဋ္ဌကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာပတ္တိဘေဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၂. “ဝိဘင်္ဂနယဒဿနတော”တိ ဝုတ္တတ္တာ တံ သမ္ပာဒေတုံ **“ဣဓာပိ တတ္ထ တတ္ထာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အင်္ဂဝတ္ထုဘေဒေန စာ**တိ အဝဟာရင်္ဂဇာနနဘေဒေန ဝတ္ထုဿ ဟရိတဗ္ဗဘဏ္ဍဿ ဂရုကလဟုကဘာဝဘေဒေနာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ အင်္ဂဉ္စ ဝတ္ထုဘေဒေန အာပတ္တိဘေဒဉ္စ ဒဿေန္တောတိ အတ္ထော။ **အတိရေကမာသကော ဦနပဉ္စမာသကော**တိ ဧတ္ထ **ဝါ**-သဒ္ဒေါ န ဝုတ္တော, တီဟိပိ ဧကော ဧဝ ပရိစ္ဆေဒေါ ဝုတ္တောတိ။ **အနဇ္ဈာဝုတ္ထကံ** နာမ အရညပာလကာဒိနာ န ကေနစိ မမာယိတံ။ **ဆဍ္ဍိတံ** နာမ အနတ္ထိကဘာဝေန အတိရေကမတ္တာဒိနာ သာမိကေန ဆဍ္ဍိတံ။ နဋ္ဌံ ပရိယေသိတွာ ဆိန္နာလယတ္တာ **ဆိန္နမူလကံ**။ **အဿာမိကဝတ္ထု**န္တိ အစ္ဆိန္နမူလကမ္ပိ ယဿ သာမိကော ကောစိ နော ဟောတိ, နိရပေက္ခာ ဝါ ပရိစ္စဇန္တိ, ယံ ဝါ ပရိစ္စတ္တံ ဒေဝတာဒီနံ, ဣဒံ သဗ္ဗံ အဿာမိကဝတ္ထု နာမ။ ဒေဝတာဒီနံ ဝါ ဗုဒ္ဓဓမ္မာနံ ဝါ ပရိစ္စတ္တံ ပရေဟိ စေ အာရက္ခကေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတံ, **ပရပရိဂ္ဂဟိတ**

မေဝ။ တထာရူပေ ဟိ အဒိန္နာဒါနေ ရာဇာနော စောရံ ဂဟေတွာ ဟနနာဒီနိ ကရေယျုံ, အနာရက္ခကေ ပန အာဝါသေ, အဘိက္ခုကေ အနာရာမိကာဒိကေ စ ယံ ဗုဒ္ဓဓမ္မဿ သန္တကံ, တံ “အာဂတာဂတေဟိ ဘိက္ခူဟိ ရက္ခိတဗ္ဗံ ဂောပေတဗ္ဗံ မမာယိတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော အဘိက္ခုကာဝါသသင်္ဃသန္တကံ ဝိယ ပရပရိဂ္ဂဟိတသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတီတိ ဆာယာ ဒိဿတိ။ ဣဓ္ဓသ္မိ စ ယော ကောစိ ဘိက္ခု တာဒိသေ ပရိက္ခာရေ စောရေဟိပိ ဂယှမာနေ တရေတုံ ပဋိဗလော စေ, ဗ လက္ကာရေန အစ္ဆိန္ဒိတွာ ယထာဌာနေ ဌပေတုံ။ အပရိဂ္ဂဟိတေ ပရသန္တကသညိဿ ဆသု အာကာရေသု ဝိဇ္ဇ မာနေသုပိ အနာပတ္တိ ဝိယ ဒိဿတိ , “ယံ ပရပရိဂ္ဂဟိတဉ္စ ဟောတီ”တိ အင်္ဂဘာဝတော ကိဉ္စာပိ ဒိဿတိ, ပရသန္ တကေ တထာ ပဋိပန္နကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အတ္တနော သန္တကံ စောရေဟိ ဟဋံ, စောရပရိဂ္ဂဟိတတ္ တာ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ, တသ္မာ ပရော စေတံ ထေယျစိတ္တော ဂဏှာတိ, ပာရာဇိကံ။ သာမိကော စေ စေ ဂဏှာ တိ, န ပာရာဇိကံ, ယသ္မာ စောဒေတွာ, အစ္ဆိန္ဒိတွာ စ သော “မမ သန္တကံ ဂဏှာမီ”တိ ဂဟေတုံ လဘတိ။ ပဌမံ ဓု ရံ နိက္ခိပိတွာ စေ ပစ္ဆာ ထေယျစိတ္တော ဂဏှာတိ, သေ နယော။ သာမိကေန ဓုရံ နိက္ခိတ္တကာလေ သော စေ စော ရော ကာလံ ကရောတိ, အညော ထေယျစိတ္တေန ဂဏှာတိ, န ပာရာဇိကော။ အနိက္ခိတ္တကာလေ စေ စေ ကာလံ က ရောတိ, တံ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှန္တဿ ဘိက္ခုနော ပာရာဇိကံ မူလဘိက္ခုဿ သန္တကဘာဝေ ဌိတတ္တာ။ စောရဘိက္ခုမှာ ဟိ မတေ “မတကပရိက္ခာရ”န္တိ သင်္ဃော ဝိဘဇိတွာ စေ တံ ဂဏှာတိ, မူလသာမိကော “မမ သန္တကမိ ဒ”န္တိ ဂဟေတုံ လဘတိ။

ဧတ္ထာဟ – ဘူမဋ္ဌာဒိနိမိတ္တကမ္မပရိယောသာနာ စေ အဝဟာရဘေဒာ, ဥဒာဟု အညေပိ သန္တီတိ။ ကိဉ္စေတ္ထ ယဒိ အညေပိ သန္တိ, တေပိ ဝတ္တဗ္ဗာ။ န ဟိ ဘဂဝတ သာဝသေသံ ပာရာဇိကံ ပညပေတိ။ နော စေ သန္တိ, ယေ ဣမေ တု လာကူဋကံသကူဋမာနကူဋဥက္ကောဋနဝဉ္စနနိကတိသာစိယောဂဝိပရာမောသအာလောပသာဟသာကာရာ စ သုတ္တင်္ဂေ သု သန္ဒိဿမာနာ, တေ ဣမ အာဂတေသု ဧတ္ထ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တီတိ စ လက္ခဏတော တ တေသံ သမောဓာနဂတ ဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗောတိ? ဝုစ္စတေ – လက္ခဏတော သိဒ္ဓေါဝ။ ကထံ? “ပဉ္စဟိ အာကာရေဟီ”တိအာဒိနာ နယေန အင်္ဂ ဝတ္ထုဘေဒေန။ အာပတ္တိဘေဒော ဟိ **ဟဋ္ဌိယံ** (ပါရာ. ၁၂၈-၁၃၀) ဝုတ္တော စေ, **အဋ္ဌကထာယဉ္စ** “ကူဋမာနကူဋကဟာပ ဏာဒီဟိ တ ဝဉ္စေတွာ ဂဏှာတိ, တဿေဝံ ဂဏှတော အဝဟာရော ထေယျာဝဟာရော”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၃၈; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဒုတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ) အာဂတတ္တာ တုလာကူဋဂဟဏာဒယော ထေယျာဝဟာရေ သမောဓာ နံ ဂတာတိ သိဒ္ဓံ။ ဝိပရာမောသအာလောပသာဟသာကာရာ စ အဋ္ဌကထာယာဂတေ ပသယှာဝဟာရေ သမောဓာနံ ဂစ္ဆ န္တိ။ ဣမံယေဝ တ ပသယှာဝဟာရံ ဒဿေတုံ “ကမဋ္ဌံ အရညဋ္ဌ”န္တိ မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ “ကမဋ္ဌံ နာမ ဘဏ္ဍံ စတူဟိ ဌာနေဟိ နိက္ခိတ္တံ ဟောတီ”တိအာဒိနာ နယေန ဝိဘာဂေ ဝုတ္တော။ တေနေဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဂဟဏာကာရ ဘေဒသန္ဒဿနတ္ထံ ဝိသုံ ကတံ။ န ဟိ ဘူမိတလာဒီဟိ ကမာရညဋ္ဌံ ယံ ကိဉ္စိတိ။ တတ္ထ ယံ တုလာကူဋံ, တံ ရူပကူဋ ဂဂဟဏပဋိစ္ဆန္နကူဋဝသေန စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ဝေဟာသဋ္ဌေ သမောဓာနံ ဂစ္ဆတိ။ ဟဒယဘေဒသိခာဘေဒရဇ္ဇုဘေဒဝသေ န တိဝိဓေ မာနကူဋေ “သပ္ပိတေလာဒီနိ မိနန္တော”တိ ဧတ္ထ သမောဓာနံ ဂစ္ဆတိ။ ဟဒယဘေဒော ဟိ သ ပ္ပိတေလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ “ဖန္ဒာပေတိ အတ္တနော ဘာဇနဂတံ ကရောတီ”တိ ဧတ္ထ သိခာဘေဒောပိ လဗ္ဘတိ။ သော “တိလတဏ္ဍုလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ခေတ္တမိနနကာလေ ရဇ္ဇုဘေဒော သမောဓာနံ ဂစ္ဆတိ။ “ဓမ္မံ စရန္တော သာမိကံ ပရာဇေတီ”တိ ဧတ္ထ ဥက္ကောဋနံ သမောဓာနံ ဂစ္ဆတီတိ တေ စ တထာ ဝဉ္စနနိကတိယောပိ။

အာပတ္တိဘေဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနာပတ္တိဘေဒဝဏ္ဏနာ

၁၃၁. န စ ဂဟိတေ အတ္တမနော ဟောတိ, တဿ သန္တကံ ဝိဿာသကဟေန ဂဟိတမ္ပိ ပုန အတဗ္ဗ န္တိ ဣဒံ “တေန ခော ပန သမယေန ဒွေ ဘိက္ခူ သဟာယကာ ဟောန္တိ။ ဧကော ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ပေ.။ အနာပတ္တိ, ဘိက္ခု, ဝိဿာသဂ္ဂါဟေ”တိ (ပါရာ. ၁၄၆) ဣမိနာ အသမေန္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဧတ္ထ ဟိ “သော ဇာနိတွာ တံ စောဒေသိ အ ဿမဏောသိ တွံ”န္တိ ဝစနေန အနတ္တမနတာ ဒီပိတာ။ ပုန “အနာပတ္တိ, ဘိက္ခု, ဝိဿာသဂ္ဂါဟေ”တိ ဝစနေန အတ္တ မနတာယပိ သတိ ဝိဿာသဂ္ဂါဟော ရုဟတီတိ ဒီပိတန္တိ စေ? တံ န, အညထာ ဂဟေတဗ္ဗတ္တတော။ အယဉှိ ဟေတ္ထ အတ္ထော – ပါရာဇိကာပတ္တိယာ အနာပတ္တိ ဝိဿာသသညာယ ကဟေ သတိ, သောပိ ဘိက္ခု သဟာယကတ္တာ န ကုဒ္ဓော စောဒေသိ, ပိယော စေ သမာနော “ကစ္စိ အဿမဏောသိ တွံ, ဂစ္ဆ, ဝိနိစ္ဆယံ ကတွာ သုဒ္ဓန္တေ တိဋ္ဌ

ဟီ''တိ စောဒေသိ။ သစေပိ သော ကုဒ္ဓော ဧဝ စောဒေယျ, ''အနာပတ္တီ''တိ ဣဒံ ကေဝလံ ဟရာဇိကာဘာဝံ ဒီပေတိ, န ဝိသ္သာသဂ္ဂါဟာသိဒ္ဓိံ။ ယော ပန ပရိသမဇ္ဈေ လဇ္ဇာယ အဓိဝါသေတိ, န ကိဉ္စိ ဝဒတီတိ အတ္ထော။ ''ပုနဝတ္တုကာမ တာဓိပ္ပာယေ ပန သောပိ ပစ္စာဟရာပေတုံ လဘတီ''တိ ဝုတ္တံ။ သစေ စောရော ပသယှဟ ဂဟေတုကာမောပိ ''အဓိဝါ သေထ, ဘန္တေ, ဣမေ မေ စီဝရာနီ''တိ ဝတွာ စီဝရာနိ ထေရေန ဒိန္နာနိ, အဒိန္နာနိ တ သယံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ, ထေ ရော ပုန ပက္ခံ လဘိတွာ စောဒေတုံ လဘတိ, ပုဗ္ဗေ အဓိဝါသနာ အဓိဝါသနသင်္ခံ န ဂစ္ဆတိ ဘယေန တုဏှီဘူတ တ္တာ, ''ယံ စီဝရံ ဣမေ သာမိကော ပစ္စာဟရာပေတုံ လဘတီ''တိ ဝုတ္တံ။ သာမိကဿ ဟာကတိကံ ကာတဗ္ဗံ, ''ဣဒံ ကိရ ဝတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ။ သစေ သဥ္စုသ္သ သန္တကံ ကေနစိ ဘိက္ခုနာ ဂဟိတံ, တဿ တေန သဥ္စုသ္သ တ ဓမ္မဿ သ တ ဥပကာရိတာ အတ္ထိ, ဂဟိတပ္ပမာဏံ အပလောကေတွာ အဘတဗ္ဗံ။ ''သော တေန ယထာဂဟိတံ ဟာကတိကံ ကတွာ တ အနဏော ဟောတိ, ဂိလာနာဒီနမ္ပိ ဧသေဝ နယော''တိ ဝုတ္တံ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

သာဟတ္ထိကာဏတ္တိက န္တိ ကေဘဏ္ဍံ ဝေ။ ''ဘာရိယဥ္ဟိဒံ တွံဝမ္ပိ ကေပသ္သံ ဂဏှဟ, အဟမ္ပိ ကေပသ္သံ ဂဏှဟာမီတိ သံဝိဒဟိတွာ ဥဘယေသံ ပယောဂေန ဌာနာစာဝနေ ကတေ ကာယတစာစိတ္တေဟိ ဟောတိ ။ အညထာ 'သာ ဟတ္ထိကံ တ အာဏတ္တိကဿ အင်္ဂံ န ဟောတိ, အာဏတ္တိကံ တ သာဟတ္ထိကဿာ'တိ ဣမိနာ ဝိရုဇ္ဈတီ''တိ လိခိတံ။ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ပန ''န ကေဝလံ ဘာရိယေ ဧဝ ဝတ္ထုမ္ပိ အယံ နယော လဗ္ဘတိ, ပဥ္စမာသကမတ္တမ္ပိ ဒွ ဝေ စေ ဇနာ သံဝိဒဟိတွာ ဂဏှဟန္တိ, ဒွိန္နမ္ပိ ဟဋ္ဌေက္ကံ, သာဟတ္ထိကံ နာမ တံ ကမ္မံ, သာဟတ္ထိကပယောဂတွာ ကော ကေသို့ယေဝ ဘဏ္ဍေ, တသ္မာ 'သာဟတ္ထိကံ အာဏတ္တိကဿ အင်္ဂံ န ဟောတီ'တိ ဝစနမိမံ နယံ န ပဋိဗာဟ တိ။ 'သာဟတ္ထိကဝတ္ထုအင်္ဂန္တိ သာဟတ္ထိကဿ ဝတ္ထုဿ အင်္ဂံ န ဟောတီ'တိ တတ္ထ ဝုတ္တံ။ ဣမေ ပန ပ ယောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ ယုဇ္ဇတီ''တိ အာဟ ကိရ, တံ အယုတ္တံ ကာယဝစီကမ္မန္တိ ဝစနာဘာဝတ, တသ္မာ သာ ဟတ္ထိကာဏတ္တိကေသု ပယောဂေသု အညတရေန တယမာပတ္တိ သမုဋ္ဌာတိ , တထာပိ တုရိတတုရိတာ ဟုတွာ ဝိ လောပနာဒီသု ဂဟဏကဟာပနဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ ယထာ ကာလေန အတ္တနော ကာလေန ပရဿ ဓမ္မံ အာရဗ္ဘ သီဃံ သီဃံ ဥပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ''အဗျာတတဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ ဓမ္မာ''တိ (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၂၁) ဝုတ္တာ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တတ္ထပိ ယေ အနုတ္တရာဒယော ကေန္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ ဝိညာဏဥ္စာယတနာဒယော ကေန္တအဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ, ဣတရေ အနိယတာရမ္မဏတ္တာ ''အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ''တိ ဝုစ္စန္တိ, န ကေက္ခဏေ ဥဘယာရမ္မဏတ္တာ။ အယံ ပန အာပတ္တိ ယထာဝုတ္တနယေန သာဟတ္ထိကာ အာဏတ္တိကာပိ ဟောတိယေဝ, တသ္မာ အနိဒဿနမေတန္တိ အ ယုတ္တံ။ ''ယထာ အနိယတာရမ္မဏတ္တာ 'အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ'တိ ဝုတ္တာ, တထာ အနိယတပယောဂတ္တာ အယ မ္ပိ အာပတ္တိ 'သာဟတ္ထိကာဏတ္တိကာ'တိ ဝုတ္တာတိ နိဒဿနမေဝေတ''န္တိ ကေစ္စေ အာစရိယာ အာဟု။ ''ဣမေ ပနာစရိယာ ဥဘိန္နံ ကေတော အာရမ္မဏကရဏံ နတ္ထိ။ အတ္ထိ စေ, 'အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ ရမ္မဏော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ'တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၂.၂၁.၁ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတိက) ပဋ္ဌာနဟဒေန ဘဝိ တဗ္ဗန္တိ သညာယ အာဟံသု, တေသံ မတေန 'သိယာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ'တိ ဝစနံ နိရတ္ထကံ သိယာ, န စ နိရတ္ထ ကံ, တသ္မာ အတ္တေဝ ကေတော အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏော ဓမ္မော။ ပုန 'အယံ သော'တိ နိယမေန အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မ ဏာ ဓမ္မာ ဝိယ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာဘာဝတော န ဥဒ္ဓဋော သိယာ။ တတ္ထ အနုဒ္ဓဋတ္တာ ဧဝ **ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ** ဥဘိန္နံ နမ္ပိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာဓမ္မာနံ ကေတော အာရမ္မဏကရဏဓမ္မဝသေန 'အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ'တိ အဝတွာ 'ကာလေန အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ ပဝတ္တိယံ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ'န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တနယောဝ သာရောတိ နော တက္ကော''တိ အာစရိယော။ တတ္ထ ''ကာယဝစီကမ္မ''န္တိ အဝစနံ ပနဿ သာဟတ္ထိကပယောဂတ္တာ ကေပယောဂဿ အနေကကမ္မတ္တာဝ, ယဒိ ဘဝေယျ, မနောကမ္မမ္ပိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ, ယထာ တတ္ထ မနောကမ္မံ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ အဗ္ဗောဟာရိကံ ဇာတံ, ဧဝံ တသ္မိံ သာဟတ္ထိကာဏတ္တိကေ ဝစီကမ္မံ အဗ္ဗောဟာရိကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တံ ပန ကေဝ လံ ကာယကမ္မဿ ဥပနိဿယံ ဇာတံ, စိတ္တံ ဝိယ တတ္ထ အင်္ဂမေဝ ဇာတံ, တသ္မာ ဝုတ္တံ ''သာဟတ္ထိကပယော

ဂတ္တာ’’တိ, ‘‘အင္ဂဘာဝမတ္တမေဝ ဟိ သန္ဓာယ ‘သာဟတ္ထိကာဏတ္တိက’န္တိ ဝုတ္တန္တိ နော တက္ကော’’တိ စ, ဝိစာရေတဗ္ဗံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ကာယတစာ သမုဋ္ဌာနာ၊ ယဿာ အာပတ္တိယာ သိယုံ။
တတ္ထ ကမ္မံ န တံ စိတ္တံ၊ ကမ္မံ နဿတိ ခီယတိ။

ကိရိယာကိရိယာဒိကံ ယဉ္စ၊ ကမ္မာကမ္မာဒိကံ ဘဝေ။
န ယုတ္တံ တံ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ၊ ကမ္မမေကံဝ ယုဇ္ဇတိ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၃၂. အနာပတ္တိ, ဘိက္ခု, စိတ္တုပ္ပာဒေတိ ဧတ္ထ ကေဝလံ စိတ္တံ, တဿေဝ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗာပတ္တီဟိ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထာဟ – ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနာဒီသု, သဗ္ဗေသု စ အကိရိယသိက္ခာပဒေသု န ကာယင္ဂစောပနံ တ တစင္ဂစောပနံ တ, အပိစာပတ္တိ, ကသ္မာ ဣမသ္မိံယေဝ သိက္ခာပဒေ အနာပတ္တိ, န သဗ္ဗာပတ္တီဟီတိ? န, ကသ္မာ။

ကတ္တဗ္ဗာ သာဓိကံ သိက္ခာ၊ ဝိညတ္တိံ ကာယတစိကံ။
အကတ္တ ကာယတစာဟိ၊ အဝိညတ္တီဟိ တံ ဖုသေ။

န လေသဘာဝတ္တာ။ သပ္ပာယေ အာရမ္မဏေ အဋ္ဌတ္တ ပဋိလဒ္ဓသေဝနံ ဟုတ္တ တဘော ပရံ သုဋ္ဌု ဓာဝတီတိ **သန္ဓာဝတိ**။ တဘော အဘိဇ္ဈာယ သဟဂတံ, ဗျာပာဒသဟဂတံ တ ဟုတ္တ ဝိသေသဘော ဓာဝတီတိ **ဝိဓာဝတိ**။

၁၃၇. ဝဏ္ဏံ ကတ္တ ဂဟေတုန္တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိ, ဣတ္ထိရူပဿ နာမ ယတ္ထ အာမသနဿ ဒုက္ကဋန္တိ ကေစိ။ ‘‘ကာယပဋိဗဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ ယုတ္တံ, တံ သန္ဓာယ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တ’’န္တိ ဝဒန္တိ။ ဥဘယံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ကုသသင်္ကာမနဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၈. မဟာပစ္စရိယာ ဒီသု ယံ ဝုတ္တံ ‘‘ပဒုဒ္ဓာရေနေဝ ကာရေတဗ္ဗော’’တိ, တံ သုဝုတ္တံ။ ကိန္တု တဿ ပရိကပ္ပဟာဝဟာရကမတ္တံ န ဒိဿတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဓာရေ တယံ အာပန္နော, တသ္မာ ဒိသ္မတ ဂစ္ဆန္တော ‘‘ပဒုဒ္ဓာရေနေဝ ကာရေတဗ္ဗော’’တိ ဣဒံ တတ္ထ ဒုဝုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကထံ? ‘‘သာဋကတ္တိကော သာဋကပသိဗ္ဗကမေဝ ဂဟေတ္တ ဗဟိ နိက္ခမိတ္တ သာဋကဘာဝံ ဥတ္တ ‘ပဋ္ဌ ဂဏှိဿာမီ’တိ ဧဝံ ပရိကပ္ပေတ္တ ဂဏှာတိ, န ဥဒ္ဓာရေ ဧဝပဇ္ဇတိ။ ယအ ဗဟိ ဌတ္တ ‘သာဋကော အယ’န္တိ ဒိသ္မတ ဂစ္ဆတိ, တအ ပဒုဒ္ဓာရေနေဝ ကာရေတဗ္ဗော’’တိ န ဝုတ္တမေတံ, ကိန္တု ကိဉ္စာပိ ပရိကပ္ပော ဒိဿတိ, ပုဗ္ဗဘာဂေ အဝဟာရက္ခဏေ န ဒိဿတီတိ နသော ပရိကပ္ပာဝဟာရော, အယမတ္ထော **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တောဝ, တသ္မာ ‘‘ဉာယမေတ’’တိ ဝဒန္တိ။ **ကမ္မန္တသာလာ** နာမ ကဿကာနံ ဝနစ္ဆေဒကာနံ ဂေဟာနိ။ **အယံ တာတ**တိ သစေ ဥပစာရသီမန္တိအာဒိ ယာဝ ထေရတအော မဟာအဋ္ဌကထနယော, တတ္ထ **ကေစိ ပနာ**တိအာဒိ န ဂဟေတဗ္ဗံ ထေရတဒတ္တာ ယုတ္တိအဘာဝတော, န ဟိ သာဟတ္ထိကေ ဧဝံဝိဓာ အတ္တသာဓကစေတနာ ဟောတိ။ အာဏတ္တိကေ ဧဝ အတ္တသာဓကစေတနာ။ ‘‘သေသံ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တေနတ္တေန သမေတီ’’တိ ဝုတ္တံ။

ကုသသင်္ကာမနကရဏေ သစေ ပရော ‘‘နာယံ မမ သန္တကော’’တိ ဇာနာတိ, ဣတရဿ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ တေ ဟာရာဇိကာပတ္တိ ခီလသင်္ကာမနေ ဝိယ။ ‘‘အတ္တနော သန္တကံ သစေ ဇာနာတိ, န ဟောတီ’’တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သန္တေ ပဉ္စကာနိ သင္ကရာနိ ဟောန္တီတိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။

၁၄၀. **ပရာနုဒ္ဒယတာယာ** တိ ဧတ္ထ ပရာနုဒ္ဒယတာယ ကောဋိပ္ပတ္တေန ဘဂဝတာ ကသ္မာ “အနာပတ္တိ ပေတပရိဂ္ဂဟေ တိရစ္ဆာနဂတပရိဂ္ဂဟေ”တိ (ပါရာ. ၁၃၁) ဝုတ္တန္တိ စေ? ပရာနုဒ္ဒယတာယ ဧဝ။ ယသ္မာ ဟိ ပရိက္ခာရဿ အာဒါနေ ရာဇာနော စောရံ ဂဟေတွာ န ဟနနာဒီနိ ကရေယျုံ, တသ္မိမ္ပိ နာမ သမယေ သမဏော ဂေါတမော ပါရာဇိကံ ပညပေတွာ ဘိက္ခုံ အဘိက္ခုံ ကရောတီတိ မဟာဇနော ဘဂဝတိ ပသာဒညထတ္တံ အာပဇ္ဇိတွာ အပါယုပဂေ ဟောတိ။ အပေတပရိဂ္ဂဟိတာ ရုက္ခာဒီ စ ဒုလ္လဘာ, န စ သက္ကာ ဉာတုန္တိ ရုက္ခာဒီဟိ ပါပဘီရုကော ဥပါသကဇနော ပဋိမာဃရစေတိယဗောဓိဃရဝိဟာရာဒီနိ အကတွာ မဟတော ပုညက္ခန္ဓတော ပရိဟာယေယျ။ “ရုက္ခမူလသေနာသနံ ပံသုကူလစီဝရံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိ (မဟာဝ. ၁၂၈) ဝုတ္တနိဿယာ စ အနိဿယာ ဟောန္တိ။ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိနော ဟိ ဘိက္ခူ ရုက္ခမူလပံသုကူလာနိ န သာဒိယိဿန္တီတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ န သမ္ဘဝေယျ, သပ္ပဒဋ္ဌကာလေ ဆာရိကတ္ထာယ ရုက္ခံ အဂ္ဂဟေတွာ မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျုံ, အစ္ဆိန္နစီဝရာဒိကာလေ သာခါဘင်္ဂါဒိံ အဂ္ဂဟေတွာ နဂ္ဂါ ဟုတွာ တိတ္ထိယလဒ္ဓိမေဝ သုလဒ္ဓိ ဝိယ ဒီပေန္တာ ဝိစရေယျုံ, တတော တိတ္ထိယေသွေဝ လောကော ပသီဒိတွာ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဏံ ပတွာ သံသာရခါဏုကော ဘဝေယျ, တသ္မာ ဘဂဝါ ပရာနုဒ္ဒယတာယ ဧဝ “အနာပတ္တိ ပေတပရိဂ္ဂဟေ”တိအာဒိမာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၄၁. **အပရမ္ပိ ဘာဂံ ဒေဟီ**တိ “ဂဟိတံ ဝိညတ္တိသဒိသတ္တာ နေဝ ဘဏ္ဍဒေယျံ န ပါရာဇိက”န္တိ လိခိတံ, ဣဒံ ပကတိဇနေ ယုဇ္ဇတိ။ “သစေ ပန သာမိကော ဝါ တေန အာဏတ္တော ဝါ ‘အပရဿ သဟာယဘိက္ခုဿ ဘာဂံ ဒေဟိ ဂဏှာဟီ’တိ ယာစတိ ဝါ’တိ ယံ အပရဘာဂံ ဒေတိ, တံ ဘဏ္ဍဒေယျ”န္တိ ဝဒန္တိ။

၁၄၈-၉. **ခါဒန္တဿ ဘဏ္ဍဒေယျ**န္တိ စောရဿ ဝါ သာမိကဿ ဝါ သမ္ပတ္တဿ ဒိန္နံ သုဒိန္နမေဝ ကိရ။ **အဝိသေသေနာ**တိ “ဥဿာဟဂတာနံ ဝါ”တိ အဝတွာ ဝုတ္တံ, န ဟိ ကတိပယာနံ အနုဿာဟတာယ သင်္ဃိကမသင်္ဃိကံ ဟောတိ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယမ္ပိ** “ယဒိ သဉဿာဟာဝ ဂစ္ဆန္တိ, ထေယျစိတ္တေန ပရိဘုဉ္ဇတော အဝဟာရော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ တဒုဘယမေကံ။ ဆဍ္ဍိတဝိဟာရေ ဥပစာရသီမာယ ပမာဏံ ဇာနိတုံ န သက္ကာ, အယံ ပန ဘိက္ခု ဥပစာရသီမာယ ဗဟိ ဌတွာ ဃဏ္ဋိပဟရဏာဒီ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ ခါဒတိ, တေန ဧဝံ ခါဒိတံ သုခါဒိတန္တိ အတ္ထော။ “ဣတရဝိဟာရေ တတ္ထ ဒိတ္တဝိဓိနာဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ “သုခါဒိတံ အဇ္ဈောဝိဟာရတ္တာ”တိ လိခိတံ, **အာဂတာနာဂတာနံ သန္တကတ္တာ** တိ “စာတုဒ္ဒိသဿ သင်္ဃဿ ဒေမီ”တိ ဒိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ အဝတွာ “သင်္ဃဿ ဒေမီ”တိ ဒိန္နမ္ပိ တာဒိသမေဝ။ တထာ ဟိ ဗဟိ ဌိတော လာဘံ န လဘတီတိ ဘဂဝတော ဝစနေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၅၃. **“မတသူကရော”**တိ ဝစနတော တမေဝ ဇီဝန္တံ ဘဏ္ဍဒေယျန္တိ ကတွာ အတ္ထံ န လဘတိ။ ဝဇ္ဈံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **မဒ္ဒန္တော ဂစ္ဆတိ, ဘဏ္ဍဒေယျ**န္တိ ဧတ္ထ ကိတ္တကံ ဘဏ္ဍဒေယျံ, န ဟိ သက္ကာ “ဧတ္တကာ သူကရာ မဒ္ဒိတွာ ဂတာ ဂမိဿန္တီ”တိ ဇာနိတုန္တိ? ယတ္တကေ သာမိကာနံ ဒိန္နေ တေ “ဒိန္နံ မမ ဘဏ္ဍ”န္တိ တုဿန္တိ, တတ္တကံ ဒါတဗ္ဗံ။ နော စေ တုဿန္တိ, အတိက္ကန္တသူကရမူလံ ဒတွာ ကိံ ဩပါတော ခဏိတွာ ဒါတဗ္ဗောတိ? န ဒါတဗ္ဗော။ အထ ကိံ ဗောဓိယမာနဿ ဥဘိန္နံ ဓုရနိက္ခေပေန ပါရာဇိကံ ဟောတီတိ? န ဟောတိ, ကေဝလံ ကပ္ပိယပရိက္ခာရံ ဒတွာ တောသေတဗ္ဗော ဝ သာမိကော, ဧဝံ နယော အညေသုပိ ဧဝရူပေသူတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ “တဒဟေဝ ဝါ ဒုတိယဒိဝသေ ဝါ မဒ္ဒန္တော ဂစ္ဆတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဂုမ္ဗေ ခိပတိ, ဘဏ္ဍဒေယျမေဝါ** တိ အဝဿံ ပဝိသနကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ကေသဉ္စိ ဝိဟာရေ ပရစက္ကာဒိဘယံ အာဂတံ။ **မူလဝတ္ထုစ္ဆေဒ** န္တိ “သဗ္ဗသေနာသနံ ဧတေ ဣဿရာ”တိ ဝစနတော ဣတရေ အနိဿရာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။

၁၅၆. **အာရာမရက္ခကာ** တိ ဝိဿဋ္ဌဝသေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အဓိပ္ပာယံ ဉတွာ** တိ ဧတ္ထ ယဿ ဒါနံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ ဘိက္ခူ, ဘာဂံ ဝါ သာမိကာ န ရက္ခန္တိ န ဒဏ္ဍေန္တိ, တဿ ဒါနံ အပ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဣမ သန္နိဋ္ဌာနံ။ တမ္ပိ “န ဝဋ္ဋတိ သင်္ဃိကေ”တိ ဝုတ္တံ။ **အယမေဝ ဘိက္ခု ဣဿရော** တိ ယတ္ထ သော ဣစ္ဆတိ, တတ္ထ အတ္တနာ ဂဟေတုံ လဘတိ ကိရ အတ္ထော။ အပိစ “ဒါယာဒေါ”တိ ဝဒန္တိ။ **သဝတ္ထုကန္တိ** သဟ ဘူမိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **“ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတီ”** တိ ဝတွာ **“တိဏမတ္တံ ပန န ဒါတဗ္ဗ”** န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ကိန္တု ဂရုဘဏ္ဍန္တိ စေ, အရက္ခိယအဂေါပိယဋ္ဌာနေ, ဝိနဿနကဘာဝေ စ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကပ္ပိယေပိ စာ**တိ ဝတွာ, အဝတွာ ဝါ ဂဟဏယုတ္တော မာတာပိတာဒိသန္တကေပိ ထေယျစိတ္တုပ္ပာဒနေ။ ဣဒံ ပန သိက္ခာပဒံ “ရာဇာပိမေသံ အဘိပ္ပသန္နော”တိ (ပါရာ. ၈၆) ဝစနတော လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ, ဝေပုလ္လမဟတ္တဉ္စ ပတ္တကာလေ ပညတ္တန္တိ သိဒ္ဓံ။

ဒုတိယပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယပာရာဇိကံ

ပဌမပညတ္တိနိဒာနဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. တီဟိ သုဒ္ဓေနာ တိ ဧတ္ထ **တီဟီ**တိ နိဿက္ကဝစနံ တ ဟောတိ, ကရဏဝစနံ တ။ နိဿက္ကပက္ခေ
ကာယဝစီမနောဒွါရေဟိ သုဒ္ဓေန။ တထာ ဒုစ္စရိတမလေဟိ ဝိသမေဟိ ပပဉ္စေဟီတိအာဒိနာ နယေန သဗ္ဗကိလေသတ္တိ
ကေဟိ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဧဝ သုဒ္ဓေနာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ကရဏပက္ခေ **တီဟီ**တိ ကာယဝစီမနောဒွါရေဟိ သုဒ္ဓေန။
တထာ တီဟိ သုစရိတေဟိ, တီဟိ ဝိမောက္ခေဟိ, တီဟိ ဘာဝနာဟိ, တီဟိ သီလသမာဓိပညာဟိ သုဒ္ဓေနာတိ သဗ္ဗဂုဏတ္
တိကေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝိဘာဝိတ**န္တိ ဒေသနာယ ဝိတ္ထာရိတံ, ဝိဘူတံ တ ကတံ ဝိဟိတံ, ပညတ္တံ တ ဟောတိ။ **သံ
ဝဏ္ဏနာ**တိ ဝတ္တမာနသမီပေ ဝတ္တမာနဝစနံ။

န ကေဝလံ ရာဇဂဟမေဝ, ဣဒမ္ပိ နဂရံ။ **သပရိစ္ဆေဒ** န္တိ သပရိယန္တန္တိ အတ္ထော။ သပရိက္ခေပန္တိ ဧကေ။
“ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေနာ တိ ဟံသပရိက္ခေပသဏ္ဌာနေနာ”တိ လိခိတံ။ **ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယကထ** န္တိ အတ္တနော အတ္တ
ဘာဝေ, ပရဿ တ အတ္တဘာဝေ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနကရံ ဝိစ္ဆိန္ဒနကရံ ဓမ္မကထံ ကထေတိ။ **အသုဘာ စေဝ** သုဘာကာရဝိ
ရဟိတတ္တာ။ **အသုစိနော စ** ဒေဝသနိဿန္ဒနပဘဝတ္တာ။ **ပဋိကူလာ စ** ဇိဂုစ္ဆနီယတ္တာ ပိတ္တသေမှာဒိသု အာသ
ယတော။ **အသုဘာယ ဝဏ္ဏ**န္တိ အသုဘာကာရဿ, အသုဘကမ္မဋ္ဌာနဿ တ ဝိတ္ထာရံ ဘာသတိ။ သာမိအတ္ထေ
ဟေတံ သမ္ပဒာနဝစနံ။ **အသုဘ**န္တိ အသုဘနိမိတ္တဿ အာဝိဘာတယ ပစ္စုပဋ္ဌာနာယ ဝိတ္ထာရကထာသင်္ခါတံ ဝဏ္ဏံ
ဘာသတီတိ အတ္ထော။ တေသံယေဝ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနံ ဒသဟိ လက္ခဏေဟိ သမ္ပန္နံ ကိလေသစောရေဟိ အန
ဘိဘဝနီယတ္တာ ဈာနစိတ္တံ **မဥ္ဇူသံ** နာမ။

တတ္ရိမာနီ တိ ဧတ္ထာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – ယသ္မိံ တရေ ပဌမံ ဈာနံ ဧကစိတ္တက္ခဏိကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ သကလမ္
ပိ ဇဝနတရံ အနုလောမပရိကမ္မဥပစာရဂေါတြဘုအပ္ပနာပ္ပဘေဒ ဧကတ္တနယေန “ပဌမံ ဈာန”န္တိ ဂဟေတွာ တဿ
ပဌမဇ္ဈာနဿ အပ္ပနာပဋိပဟဒိကာယ ခိပ္ပာဒိဘေဒာယ အဘိညာယ အဓိဂတာယ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိ ဥပဟာဒယ အာဂမနဝသေ
န **ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ အာဒီ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေန **ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ မဇ္ဈေ** တိ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပရိယောဒပနဉာဏဿ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေန **သမ္ပဟံသနာ ပရိယောသာန** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ
အာဒိစိတ္တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပဌမဇ္ဈာနဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏံ, တေသ္မိံ အန္တရေ **ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဥပ္
ပာဒဋ္ဌိတိက္ခဏေသု ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ, ဋ္ဌိတိဘင်္ဂက္ခဏေသု သမ္ပဟံသနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ လက္ခီယတိ ဧတေနာတိ လ
က္ခဏန္တိ ကတွာ “ဝိသုဒ္ဓိပဋိပတ္တိပက္ခန္ဒနေ”တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗဘာဂေ လက္ခီယတိ, တိဝိဓေန အဇ္ဈုပေက္ခနေန မ
ဇ္ဈံ လက္ခီယတိ, စတုဗ္ဗိဓာယ သမ္ပဟံသနာယ ပရိယောသာနံ လက္ခီယတီတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ဒသ လက္ခဏာနီ”**တိ။

ဟာရိဗန္ဓကတော တိ နီဝရဏသင်္ခါတဟာရိဗန္ဓကတော ဝိသုဒ္ဓတ္တာ ဧကတ္တဘုပရိယောသာနံ ပုဗ္ဗဘာဂဇဝနစိတ္
တံ **“စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ”** တိ ဝုစ္စတိ။ တထာ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ တံ စိတ္တံ မဇ္ဈိမံ သမာဓိနိမိတ္တသင်္ခါတံ အပ္ပနာသမာဓိံ တဒတ္
ထာယ ဥပဂစ္ဆမာနံ ဧကသန္တတိဝသေန ပရိဏာမေန္တံ ပဋိပဇ္ဇတိ နာမ။ ဧဝံ ပဋိပန္နဿ တဿ တတ္ထ သမထနိမိ
တ္တေ ပက္ခန္ဒနံ တဗ္ဘာဝူပဂမနံ ဟောတီတိ ကတွာ **“တတ္ထ စိတ္တပက္ခန္ဒန”** န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ တာဝ ပဌမဇ္ဈာနုပ္
ပာဒက္ခဏေ ဧဝ အာဂမနဝသေန ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ **ဝိသုဒ္ဓဿ** အပ္ပနာပ္ပတ္တဿ ပုန ဝိသောဓနေ ဗျ
ာပာရာဘာဝတော **အဇ္ဈုပေက္ခနံ** ဟောတိ။ သမထပ္ပဋိပန္နတ္တာ ပုန သမာဓာနေ ဗျာပာရာဘာဝတော စ **သမထပ္ပဋိပန္နဿ
သ အဇ္ဈုပေက္ခနံ** ဟောတိ။ ကိလေသသံသဂ္ဂံ ပဟာယ ဧကတ္တေန ဥပဋ္ဌိတတ္တာ ပုန ဧကတ္တုပဋ္ဌာနေ ဗျာပာရ
သမ္ဘဝတော **ဧကတ္တုပဋ္ဌာနဿ အဇ္ဈုပေက္ခနံ** ဟောတိ။ **တတ္ထ ဇာတာန** န္တိ တသ္မိံ စိတ္တေ ဇာတာနံ သမာဓိ
ပညာနံ ယုဂနဒ္ဓဘာဝေန **အနတိဝတ္တနဋ္ဌေန** နာနာကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ။ သဒ္ဓာဒီနံ **ဣန္ဒြိယာနံ** ဝိမုတ္တိရသေ
နေ**ကရသဋ္ဌေန** အနတိဝတ္တနေကသဘာဝတာနံ တေသံ ဒွိန္နံ ဥပဂတံ တဇ္ဇံ တဿာရုပ္ပံ တဒနုရူပံ ဝီရိယံ တထာ စိတ္
တံ ယောဂီ တဟေတိ ပဝတ္တေတီတိ ကတွာ **တဒုပဂဝီရိယဝါဟနဋ္ဌေန** စ ဝိသေသဘာဂိယဘာဝတ္တာ **အာသေဝနဋ္ဌေ
န စ သမ္ပဟံသနာ** ဟောတီတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစေတ္ထ “အနန္တရာတီတံ ဧကတ္တဘုစိတ္တံ ဧကသန္တတိဝ

သေန ပရိဏာမေန္တံ ပဋိပဇ္ဇတိ နာမာ''တိ လိခိတံ။ တတ္ထ ဟိ ပရိဏာမေန္တံ ပဋိပဇ္ဇတီတိ ဧတာနိ ဝစနာနိ အတီတသ္မိံ န သမ္ဘဝန္တိ, ယဋ္ဌ တဒနန္တရံ လိခိတံ ''အပ္ပနာသမာဓိစိတ္တံ ဥပဂစ္ဆမာနံ ဂေါတြဘုစိတ္တံ တတ္ထ ပက္ခန္ဒတိ နာမာ''တိ။ ကြမိနာပိ တံ န ယုဇ္ဇတိ, ''ပဋိပတ္တိက္ခဏေ ဧဝ အတီတ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ''ဂေါတြဘုစိတ္တံ တတ္ထ ပက္ခန္ဒတီ''တိ ဝစနမေဝ ဝိရုဇ္ဈတီတိ အာစရိယော။ ''ဧကစိတ္တက္ခဏိကမ္ပိ လောကုတ္တရစိတ္တံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ''ဧကစိတ္တက္ခဏိကသ္သာပိ ဈာနသ္သ ဧတာနိ ဒသ လက္ခဏာနီ''တိ ဝုတ္တံ။ ''တတော ပဋ္ဌာယ အာသေဝနာ ဘာဝနာ ဧတ''တိပိ ဝုတ္တံ။ **''အဓိဋ္ဌာနသမ္ပန္န** န္တိ အဓိဋ္ဌာနေန သဟဂတ''န္တိ လိခိတံ။ တသ္သတ္ထော – ယဋ္ဌ ''အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနသင်္ခါတ''န္တိ ဝုတ္တံ, တံ တေသံ တိဏ္ဏမ္ပိ ကလျာဏက တာယ သမန္နာဂတတ္တာ တိဝိဓကလျာဏကတဋ္ဌ ဧဝံ တိဝိဓစိတ္တံ တဒဓိဂမမူလကာနံ ဂုဏာနံ, ဥပရိဈာနာဓိဂမသ္သ တ ပဒဋ္ဌာနဘွေန အဓိဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တသ္မာ စိတ္တသ္သ အဓိဋ္ဌာနဘာဝေန သမ္ပန္နတ္တာ အဓိဋ္ဌာနသမ္ပန္နံ နာမာ တိ။

အဒ္ဓမာသံ ပဋိသလ္လီယိတု န္တိ ဧတ္ထ အာစရိယာ ဧဝမာဟု ''ဘိက္ခူနံ အညမညံဝဒေသ္သနသဝနသမ္ဘဝေ သတိ ထုနော သတိ တသ္သ ဥပဒ္ဒဝသ္သ အဘာဝေ ဥပဟယာဇာနနတော 'အယံ အသဇ္ဇည္ဇူ'တိ ဟေတုပတိရူပကမဟေတုံ ဝတွာ တ ဓမ္မိသ္သရသ္သာပိ တထာဂတသ္သ ကမ္မေသ္မိံ ဝနိသ္သရိယံ အသမ္ဗုဇ္ဈမာနာ အသဗ္ဗဒသ္သိတမဓိစ္စမောဟာ ဗဟုဇ နာ အဝီစိပရာယနာ ဘဝေယျုံ, တသ္မာ သော ဘဂဝါ ပဂေဝ တေသံ ဘိက္ခူနံ အညမညံ ဝဓမာနဘာဝံ ဉတွာ တဒဘာဝေ ဟယာဘာဝံ ပန သုဝိနိစ္ဆိနိတွာ တတ္ထ ပုထုဇ္ဇနာနံ သုဂတိလာဘဟေတုမေဝေက ကတွာ အသုဘဒေသနာယ တ ရူပ သဒ္ဒဒသ္သနသဝနေဟိ နိပ္ပယောဇနေဟိ ဝိရမိတွာ ပဂေဝ တတော ဝိရမဏာတော, သုဂတိလာဘဟေတုကရဏာတော, အ ဝသ္သံ ပညာပိတဗ္ဗာယ တတိယပာရာဇိကပညတ္တိယာ ဝတ္ထာဂမဒဿနတော စ အတ္တနော သဗ္ဗဒဿိတံ **ပရိက္ခကာ နံ** ပကာသေန္တော ဝိယ တမဒ္ဓမာသံ ဝေနေယျဟိတနိပ္ဖတ္တိယာ ဖလသမာပတ္တိယာ အဝကာသံ ကတွာ ဝိဟရိတု ကာမော **'ဣစ္ဆာမဟံ, ဘိက္ခဝေ, အဒ္ဓမာသံ ပဋိသလ္လီယိတု'** န္တိအာဒိမာဟာ''တိ။ အာစရိယာ နာမ **ဗုဒ္ဓမိတ္တတ္ထေ ရဓမ္မသိရိတ္ထေရဥပတိဿတ္ထေရာ**ဒယော ဂဏ္ဌဟမောက္ခာ, အဋ္ဌကထာစရိယသ္သ စ သန္တိကေ သုတပုဗ္ဗာ။ တ တော အညေ ဧကေတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ''သကေန ကာယေန အဋ္ဋီယန္တိ။ပေ.။ ဘဝိသ္သန္တိ''တိ ဣဒံ ပရတော ''ယေ တေ ဘိက္ခူ အဝီတရာဂ, တေသံ တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ ဧဝ ဘယံ, ဟောတိ လောမဟံသော, ဟောတိ ဆမ္ဘိတတ္တ''န္တိ ဣမိနာ န ယုဇ္ဇတိ, ဣဒဋ္ဌ ဘဂဝတော အသုဘကထာရမ္ဘဏပ္ပယောဇနေန န သမေတီတိ စေ? န, တဒတ္ထာဇာနနတော။ သကေန ကာယေန အဋ္ဋီယန္တာနမ္ပိ တေသံ အရိယမဂ္ဂေန အပ္ပဟီနသိနေဟတ္တာ ခီဏာသတနံ ဝိယ မရဏံ ပဋိစ္စ အ ဘယံ န ဟောတိ, ဘယဥ္စ ပန အသုဘဘာဝနာနုယောကနုဘာဝေန မန္ဒီဘူတံ အနဋ္ဋီယန္တာနံ ဝိယ န မဟန္တံ ဟုတွာ စိတ္တံ မောဟေသိ။ အဟယုပဂေ တေ သတ္တေ နာကာသီတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ တ ဣဒံ ပုရိမသ္သ ကာရဏ ဝစနံ, ယသ္မာ တေသံ တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ ဧဝ ဘယံ, ဆမ္ဘိတတ္တံ, လောမဟံသော စ, တသ္မာ ''တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ အသုဘကထံ ကထေတီ''တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ။

အထ တ သကေန ကာယေန အဋ္ဋီယန္တာနမ္ပိ တေသံ ဟောတိ ဧဝ ဘယံ, မဟာနုဘာဝတ ဝီတရာဂတိ ခီဏာသတနံ မဟန္တံ ဝိသေသံ ဒဿေတိ, အတိဒုပ္ပသဟေယျမိဒံ မရဏဘယံ, ယတော ဧဝံဝိဓာနမ္ပိ အဝီတရာဂတ္တာ ဘယံ ဟော တီတိပိ ဒဿေတိ။ တဒညေ တေသံ ဘိက္ခူနံ ပဋ္ဌသတာနံ **အညတရာ**။ တေနေဒံ ဒီပေတိ ''တံ တထာ အာဂတံ အသိဟတွာ ထံ ဝဓကံ ပဿိတွာ တဒညေသမ္ပိ ဟောတိ ဧဝ ဘယံ, ပဂေဝ တေသန္တိ ကတွာ ဘဂဝါ ပဋ္ဌမမေဝ တေသံ အသုဘက ထံ ကထေသိ, ပရတော တေသံ နာဟောသိ။ ဧဝံ မဟာနိသံသာ နေသံ အသုဘကထာ အာသီ''တိ။ ယော ပနေတ္ထ ပစ္ဆိ မော နယော , သော ''တေသု ကိရ ဘိက္ခူသု ကေနစိပိ ကာယဝိကာရော တ ဝစီဝိကာရော တ န ကတော, သဗ္ဗေ သတာ သ မ္ပဇာနာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန နိပဇ္ဇိံသူ''တိ ဣမိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန သမေတိ။

အပရေ ပနာဟူတိ ကုလဒ္ဓိပဋိသေနေတ္တံ ဝုတ္တံ။ ''အယံ ကိရ လဒ္ဓိ''တိ ဝစနံ ''မာရဓေယျံနာတိက္ကမိသ္သတီ''တိ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကထံ? အယံ ဘိက္ခု အဃာတေန္တော မာရဝိသယံ အတိက္ကမိသ္သတိ အကုသလကရဏတော စ။ ဃာတေန္တော ပန မာရဓေယျံ နာတိက္ကမိသ္သတိ ဗလဝတ္တာ ကမ္မသ္သာတိ သယံ မာရပ က္ခိကတ္တာ ဧဝံ စိန္တေတွာ ပန ''ယေ န မတာ, တေ သံသာရတော န မုတ္တာ''တိ အတ္တနော စ လဒ္ဓိ, တသ္မာ တံ တတွာ ထ ဥဘယေသံ မဂ္ဂေ နိယောဇေန္တီ ဧဝမာဟ, တေနေဝ ''မာရပက္ခိကာ မာရေန သမာနလဒ္ဓိကာ''တိ အဝတွာ ''မာရသ္သ သာ နုဝတ္တိကာ''တိ ဝုတ္တာ။ ''ဣမိနာ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယသ္မာ မာရသ္သ အနုဝတ္တိ, တသ္မာ ဧဝံ စိန္တေတွာတပိ

အတ္တနော လဒ္ဓိဝသေန ဇေမာဟာ''တိ ကေစိ လိခန္တိ။ မမ သန္တိကေ ဧကတော ဥပဋ္ဌာနမာဂစ္ဆန္တိ, အတ္တနော အတ္တနော အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တိကေ ဥဒ္ဒေသာဒိ ဂဏှာတိ။

အာနာပာနဿတိသမာဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၅. အယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ တိ ဣမိနာ ကိံ ဒဿေတိ? ယေသံ ဇေမဿ ''ဘဂဝတာ အာစိက္ခိတကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂပစ္စယာ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဧဝိတက္ခယော အာသိ''တိ, တေသံ တံ မိစ္ဆာကပ္ပံ နိသေဓေတိ။ ကေဝလံ တေသံ ဘိက္ခူနံ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မပစ္စယာဝ ဇီဝိတက္ခယော အာသိ, ဣဒံ ပန ကမ္မဋ္ဌာနံ တေသံ ကေသဉ္စိ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ, ကေသဉ္စိ အနာဂါမိသကဒါဂါမိသောတာပတ္တိဖလပ္ပတ္တိယာ , ကေသဉ္စိ ပဌမဇ္ဈာနာဓိဂမာယ, ကေသဉ္စိ ဝိက္ခမ္ဘနတဒင်္ဂပ္ပဟာနေန အတ္တသိနေဟပဒအယာအနာယ ဥပနိဿယော ဟုတွာ, ကေသဉ္စိ သုဂတိယံ ဥပ္ပတ္တိယာ ဥပနိဿယော အဟောသီတိ သာတ္ထိကာဝ မေ အသုဘကထာ, ကိန္တု ''သာဓု, ဘန္တေ ဘဂဝာ, အညံ ပရိယာယံ အာစိက္ခတူ''တိ အာနန္ဒေန ယာစိတတ္တာ အညံ ပရိယာယံ အာစိက္ခာမိ, ယထာ တေ ပုဗ္ဗေ အာစိက္ခိတအသုဘကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂ, ဇေဝံ အယမ္ပိ ခော ဘိက္ခဝေတိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **''အဿာသဝသေန ဥပဋ္ဌာနံ သတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ သာ ဟိ တံ အဿာသံ, ပဿာသံ တ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပုဗ္ဗဘာဂေ, အပရဘာဂေ ပန အဿာသပဿာသပဘဝနိမိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပဋ္ဌာတီတိ စ တထာ ဝုတ္တာ။

အသုဘေ ပဝတ္တံ အသုဘန္တိ တ ပဝတ္တံ ဘာဝနာကမ္မံ အသုဘကမ္မံ, တဒေဝ အညဿ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ကာရဏဋ္ဌေန ဌာနတ္တာ **အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ,** အာရမ္မဏံ တ အသုဘကမ္မဿ ပဒဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဌာနန္တိ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနန္တိ ဣမ အသုဘဇ္ဈာနံ, တေနေဝ **''သြဠာရိကာရမ္မဏတ္တာ''** တိ ဝုတ္တံ။ **ပဋိဝေဓဝသေနာ**တိ ဝိတက္ကာဒိ အင်္ဂပဋိလာဘဝသေန။ **အာရမ္မဏသန္တတာယာ** တိ အနုက္ကမေန သန္တကာလံ ဥပာအယ ဝုတ္တကာယဒရထပ္ပဋိပဿဒ္ဓိဝသေန နိဗ္ဗုတော။ **ပရိကမ္မံ တ** တိ ကသိဏပရိကမ္မံ ကိရ နိမိတ္တုပ္ပာဒပရိယောသာနံ။ တအ ဟိ နိရဿာဒတ္တာ အသန္တံ, အပ္ပဏီဟိတဉ္စ။ ယထာ ဥပစာရေ နီဝရဏဝိဂမေန, အင်္ဂပာတုဘာဝေန စ **သန္တတာ** ဟောတိ, န တထာ ဣမ, ဣဒံ ပန **''အာဒိသမန္နာဟာရတော''** တိ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယဝိကပ္ပေ **အသေစနကော**တိ အတိတ္တိကရော, တေန ဝုတ္တံ **''သြဇဝန္တော''** တိ။ စေတသိကသုခံ ဈာနက္ခဏေပိ အတ္ထိ, ဇေဝံ သန္တေပိ ''ဥဘောပိ ဈာနာ ဝုဋ္ဌိတဿေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ''တိ ဝုတ္တံ။ သမထေန သကသန္တာနေ **အဝိက္ခမ္ဘိတေ** ။ ဣတရထာ ဟာပကာနံ ဈာနေန သဟုပ္ပတ္တိ သိယာ။ ခန္ဓာဒီနံ လောကုတ္တရပာဒကတ္တာ **နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ,** ဝိသေသေန ယဿ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယ တ။ ''အနိစ္စာနုပဿီတိအာဒိစတုက္ကဝသေန အနုပုဗ္ဗေန အရိယမဂ္ဂဝုဍ္ဍိပ္ပတ္တော သမုစ္ဆိန္ဒတိ, သေသာနမေတံ နတ္ထီ''တိ လိခိတံ။

တထာဘာဝပဋိသေဓနော စာတိ သောဋ္ဌသဝတ္ထုကဿ တိတ္ထိယာနံ နတ္ထိတာယ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗပဌမာနံ ပန စတုန္နံ ပအာနံ ဝသေန လောကိယဇ္ဈာနမေဝ တေသံ အတ္ထိ, တသ္မိံ လောကုတ္တရပဒဋ္ဌာနံ နတ္ထိ ဇေဝ။ **''ဖလမုတ္တမန္တိ ဖလေ ဥတ္တမ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဥတုတ္တယာနုကူလ** န္တိ ဂိမှေဟ အရညေ, ဟေမန္တေ ရုက္ခမူလေ, ဝဿန္တကာလေ သုညာကာရေ ဂ တော။ သေမှဟဓာတုကဿ **အရညံ,** ပိတ္တဓာတုကဿ **ရုက္ခမူလံ,** တတဓာတုကဿ သုညာကာရံ အနုကူလံ။ မောဟစရိတဿ အရညံ အနုကူလံ မဟာအရညေ စိတ္တံ န သင်္ကုဋ္ဌတိ, ဒေါသစရိတဿ ရုက္ခမူလံ, ရာဂစရိတဿ သုညာကာရံ။ ဌာနစင်္ကမာနိ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခိကာနိ, သယနံ လီနပက္ခိကံ, ပလ္လင်္ကာဘုဇနေန နိသဇ္ဇာယ ဒဠှဘာဝံ, ဥဇုကာယံ ပဏိဓာနေန အဿာသပဿာသာနံ ပဝတ္တနသုခံ ''ပရိမုခံ သတိ''န္တိ ဣမိနာ အာရမ္မဏပရိဂ္ဂဟူပာယံ ဒဿေတိ။ **ကာရီ**တိ ကရဏသီလော ။ တေဿ ဝိဘင်္ဂေ ''အဿသတိ ပဿသတီ''တိ အဝတွာ **''သတော ကာရီ''**တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ''အဿသတိ ပဿသတီ''တိ ဝုတ္တေ ''ပဌမစတုက္ကံ ဇေဝ လဗ္ဘတိ, န သေသာနီ''တိ စ **''ဒီဃံအဿာသဝသေနာ** တိ အလောပသမာသံ ကတွာ''ဣတိ စ ''ဧကတ္တတာယ အဝိက္ခေပ''န္တိ စ ''အသမ္မောဂဝသေန ပဇာနတော''တိ စ ''တေန ဉာဏေနာ''တိ စ **''ပဇာနတော**တိ ဝုတ္တဉာဏေနာ''တိ စ **''သတောကာရီ**တိ သတိသမ္ပဇညာဟိကာရီ''တိ စ ''ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီနော အဿာသဝံ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီအဿာသာ''တိ စ လိခိတံ။ **ဥပ္ပဋိပါဋိယာ အာဂတ** မ္ပိ ယုဇ္ဇတေဝ, တေန ဌာနေန ပဋိသိဒ္ဓိ။ **တာလုံ အာဟစ္စ** နိဗ္ဗာယနတော ကိရ ဟေတကော သမ္ပတိဇာတောဝ ခိပိတသဒ္ဒံ ကရောတိ, ဆန္ဒုပ္ပမောဇ္ဇဝသေန ဆ ပုရိမာ တယောတိ **နဝ။ ဧကေနာကာရေနာ**တိ အဿာသဝသေန တ ပဿာသဝသေန တ ဇေဝံ အာနာပာနဿတိံ ဘာဝယတော ကာယေ **ကာယာနုပဿနာသတိကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာ** သမ္ပဇ္ဇတိ။

ကာယောတိ အဿာသပဿာသာ။ ဥပဋ္ဌာနံ သတိ။ **ဒီဃန္တိ** သီဃံ ဂတံ အဿာသပဿာသံ။ **အဒ္ဓာနသင်္ခါ တေတိ** ကာလသင်္ခါတေ ဝိယ ကာလကောဋ္ဌာသေတိ အတ္ထော, ဒီဃကာလေ တတိ အတ္ထော။ ဧကော ဟိ အဿာသ မေဝ္ပုလက္ခေတိ, ဧကော ပဿာသံ, ဧကော ဥဘယံ, တသ္မာ "ဝိဘာဂံ အကတွာ"တိ တ ဝုတ္တံ, **ဆန္ဒော** တိ ဇံ အသ္ သာသတော, ပဿာသတော စ အဿာအေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ဝသေန ကတ္တုကမျတာဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တ တော **ဟမောဇ္ဇ** န္တိ၊ အဿာသပဿာသာနံ ဒုဝိညေယျဝိသယတ္တာ **စိတ္တံ ဝိဝတ္တတိ,** ဂဏာနံ ပဟာယ ဖုဋ္ဌာန မေဝ မနသိ ကရောန္တဿ ကေဝလံ **ဥပေက္ခာဝ သဏ္ဌာတိ။ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ** တိ "ပတ္တဿ တယော ဝဏ္ ဏာ"တိအာဒီသု ဝိယ စတ္တာရော သဏ္ဌာနာတိ အတ္ထော။

တထာဘူတဿာ တိ အာနာပာနဿတိံ ဘာဝယတော။ **သံဝရောတိ** သတိသံဝရော။ အထ တ ပဋ္ဌမေန စျာနေန နီဝရ ဏာနံ, ဒုတိယေန ဝိတက္ကဝိစာရာနံ, တတိယေန ပီတိယာ, စတုတ္ထေန သုခဒုက္ခာနံ, အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိ ယာ ရူပသညာယ, ပဋိဃသညာယ, နာနတ္တသညာယ တ ပဟာနံ။ "သီလန္တိ ဝေရမဏီ သီလံ, စေတနာ သီလံ, သံဝရော သီလံ, အဝီတိက္ကမော သီလ"န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၃၉ ထောကံ ဝိသဒိသံ) ဝုတ္တဝိဓိနာပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ "အတ္ ထတော တထာ တထာ ပဝတ္တမာနော ဥပဓာရဏာသမာဓာနသင်္ခါတေန သီလနဋ္ဌေန သီလန္တိ ဝုစ္စန္တီ"တိ ဝုတ္တံ။ တထာ "အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတာ သိက္ခာ"တိ ဧတ္ထာပိ စေတနာသီလမေဝ, ကတ္ထစိ ဝိရတိသီလမ္ပိတိ အ တ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အညထာ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေသုပိ သိက္ခာပဒေသု ဝိရတိပ္ပသင်္ဂေါ အဟောသိ , ဟတိမောက္ခသံဝရ သံဝုတော ဝိဟရတီတိ ကတွာ တဿာပိ ဝိရတိပ္ပသင်္ဂေါ။ **တသ္မိံ အာရမ္မဏေ** တိ အာနာပာနာရမ္မဏေ။ **တာယ သတိ ယာတိ** တတ္ထ ဥပ္ပန္နသတိယာ။ **"တေန မနသိကာရေနာတိ** အာဝဇ္ဇနေနာ"တိ လိခိတံ။ ဧတေန နာနာဝဇ္ဇနုပ္ပဝတ္တိဒီပန တော နာနာဇဝနတရေဟိပိ သိက္ခတိ နာမာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ, ယေန ပန မနသိကာရေန တ။ **ဉာဏုပ္ပာဒနာဒီသူ** တိ ဧတ္ထ အာဒိသဒ္ဒေန ယာဝ ပရိယောသာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **"တတ္ရာ** တိ တသ္မိံ အာနာပာနာရမ္မဏေ။ **ဧဝန္တိ** ဣဓာနိ ဝတ္တဗ္ဗန ယေနာ"တိ လိခိတံ။ **တတ္ရာ** တိ တေသံ အဿာသပဿာသာနံ တ။ တဥ္ဟိ "ပုဗ္ဗေ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ"တိ ဣမိနာ သုဋ္ဌု သမေတိ။ "ပဌမတအေ ဒီဃဘာဏကာနံ။ တေ ဟိ 'ပဌမဇ္ဈာနံ လဘိတွာ နာနာသနေ နိသီဒိတွာ ဒုတိယတ္တာယ တယာမတော ဥပစာရေ ဝိတက္ကဝိစာရဝသေန ဩဠာရိကစိတ္တပ္ပဝတ္တိကာလေ ပဝတ္တအဿာသပဿာသဝသေန ဩ ဠာရိကာ'တိ ဝဒန္တိ။ 'မဇ္ဈိမဘာဏကာ စျာနလာဘိဿ သမာပဇ္ဇနကာလေ, ဧကာသနပဋိလာဘေ စ ဥပရူပရိ စိတ္တပ္ ပဝတ္တိယာ သန္တဘာဝတော ပဌမတော ဒုတိယဿုပစာရေ သုခုမတံ ဝဒန္တီ'"တိ လိခိတံ။

ဝိပဿနာယံ ပနာ တိ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနမုခေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ အယံ ကမော, အညဿ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေ့ တကံ ရူပံ, န ဣတော အညန္တိ ဒဿနံ သန္ဓာယ **"သကလရူပပရိဂ္ဂဟေ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ရူပာရူပပရိဂ္ဂဟေ** တိ ဧတ္ထ အနိစ္စတာဒိလက္ခဏာရမ္မဏိကဘင်္ဂါနုပဿနတော ပဘုတိ ဗလဝတီ ဝိပဿနာ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနာ** တိ သဗ္ဗေသံ ယေဝ ပန မတေန အပရိဂ္ဂဟိတကာလေတိအာဒိနာ။ **သောဓနော** နာမ ဝိသ္သဇ္ဇနံ။ **အဿာ** တိ "ပဿမ္ဘယံ ကာယသင် ခါရ"န္တိ ပဒဿ။

ပုရတော နမနာ **အာနမနာ**။ တိရိယံ နမနာ **ဝိနမနာ**။ သုဋ္ဌု နမနာ **သန္နမနာ** ။ ပစ္ဆာ နမနာ **ပဏမနာ**။ ဇာဏုကေ ဂဟေ တွာ ဌာနံ ဝိယ **ဣဥ္ဇနာ** တိ အာနမနာဒီနံ အာဝိဘာဝတ္ထမုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာရူပေဟိ အာနမနာဒိ တ ကမ္ပနာဒိ တ ဟောတိ, တထာရူပေ ပဿမ္ဘယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဣတိ ကိရာတိ** ဣတိ စေ။ **ဇံ သန္တေ** တိ သန္တသုခုမမ္ပိ စေ ပ ဿမ္ဘတိ။ **ပဘာဝနာတိ** ဥပ္ပာဒနံ။ အဿာသပဿာသာနံ ဝူပသန္တတ္တာ အာနာပာနဿတိသမာဓိဿ ဘာဝနာ န ဟောတိ။ ယသ္မာ တံ နတ္ထိ, တသ္မာ န သမာပဇ္ဇတိ, သမာပတ္တိယာ အဘာဝေန န ဝုဋ္ဌဟန္တိ။ **ဣတိ ကိရာတိ** ဧဝမေ တံ တာဝ ဝစနန္တိ တဒေတံ ။ သဒ္ဒောဝ သဒ္ဒနိမိတ္တံ, "သတော အဿသတိ သတော ပဿသတီ"တိ ပအာနိ ပတိဋ္ဌ ပေတွာ ဒဝတ္တိသပအာနိ စတ္တာရိ စတုက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အပ္ပဋိပီဠနန္တိ တေသံ ကိလေသာနံ အနုပ္ပာဒနံ ကိဥ္စာပိ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တာဒီနိပိ အတ္ထတော ပာတိမောက္ခသံ ဝရသီလေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ "ယဿ သိယာ အာပတ္တီ"တိ (မဟာဝ. ၁၃၄) ဝစနတော။ တထာပိ "န တာဝ, သာရိပုတ္ တ, သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ ဥဒ္ဒိသတိ ပာတိမောက္ခံ, ယာဝ န ဣဓေကစ္စေ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ သင်္ဃေ ပာတုဘဝန္တီ"တိ ဧတ္ထ အနဓိပ္ပေတတ္တာ **"အာဘိသမာစာရိက"**န္တိ ဝုတ္တံ။ "ယံ ပနေတ္ထ အာပတ္တိဋ္ဌ ဌာနိယံ န ဟောတိ, တံ အမိဿမေတ"တိ ဝုတ္တံ။

ယထာဝုတ္တေနာ တိ ယောဂါနုယောဂကမ္မဿ ပဒဋ္ဌာနတ္တာ။ **သလ္လဟုကဝုတ္တိ** အင်္ဂပရိက္ခာရိကော။ **ပဉ္စသန္ဓိကံ ကမ္မဋ္ဌာနန္တိ** တေဟိ ဈာနမ္ပိ နိမိတ္တမ္ပိ တဒတ္ထဇောတိကာပိ ပရိယတ္တိ ဣဓ ကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ။ ဂမနာဂမန သမ္ပန္နတာဒိ **သေနာသနံ**။ သံကိလိဋ္ဌစီဝရဓောဝနာဒယော **ခုဒ္ဒကပလိဗောဓာ** ။ “အန္တရာ ပတိတံ နု ခော”တိ ဝိကမ္ပတိ။

အဇ္ဈတ္တံ ဝိက္ခေပဂတေနာ တိ နိယကဇ္ဈတ္တေ ဝိက္ခေပဂတေန။ **သာရဒ္ဓာ** အသမာဟိတတ္တာ။ **ဥပနိဗန္ဓနထမ္ဘမူလံ** နာမ နာသိကဂ္ဂံ, မုခနိမိတ္တံ ဝါ။ **တတ္ထေဝ** တိ နာသိကဂ္ဂါဒိနိမိတ္တေ။ **“ဒောလာဖလကဿ** ကောပဿေ ဝေ **ဥဘော ကောဋိယော မဇ္ဈဉ္စ ပဿတီ”** တိ ဝဒန္တိ။

ဣဓ ပနာတိ ကကစူပမေ။ **ဒေသတော**တိ ဖုသနကဋ္ဌာနတော။ **“နိမိတ္တံ ပဋ္ဌပေတဗ္ဗ** န္တိ နိမိတ္တေ သတိ ပဋ္ဌ ပေတဗ္ဗာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဂရူဟိ ဘာဝေတဗ္ဗတ္တာ **ဂရုကဘာဝနံ**။ **ကေစ္စေ အာဟု** တိ ကေစ္စေ ဈာယိနော အာဟု။

“သညာနာနတာယာ”တိ ဝစနတော ကေစ္စေဟိ ဝုတ္တမ္ပိ ပမာဏမေဝ, သင်္ဂီတိတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌကထာယ အနာ ဂတတ္တာ တထာ ဝုတ္တံ။ “မယှံ တာရကရူပံ နု ခော ဥပဋ္ဌာတိ”တိအာဒိပရိကပ္ပေ အသတိပိ ဓာတုနာနတ္တေန တော သံ ဓာတူနံ ဥပ္ပတ္တိ ဝိယ ကေဝလံ ဘာဝယတော တထာ တထာ ဥပဋ္ဌာတိ။ “န နိမိတ္တ”န္တိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ သမ္ဘဝ နမုသာတဒတ္တာ”တိ ဝုတ္တံ။ **ကမ္မဋ္ဌာန** န္တိ ဣဓ ဝုတ္တပဋိဘာဂနိမိတ္တမေဝ။

နိမိတ္တေ ပဋိဘာဂေ။ **နာနာကာရန္တိ** “စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ ဝတ္တန္တီ”တိ ဝုတ္တနာနာဝိဓံ။ **ဝိဘာဝယန္တိ** ဇာနံ ပကာသယံ။ **အဿာသပဿာသေ** တိ တတော သမ္ဘူတေ နိမိတ္တေ, အဿာသပဿာသေ ဝါ နာနာကာရံ။ နိမိတ္တေ ဟိ စိတ္တံ ဌပေန္တော နာနာကာရတဉ္စ ဝိဘာဝေတိ, အဿာသပဿာသေ ဝါ သကံ စိတ္တံ နိဗန္ဓတီတိ ဝုစ္ စတိ။ တာရကရူပာဒိ**ဝဏ္ဏတော**။ ကက္ခဠတ္တာဒိ **လက္ခဏတော** ။

အဋ္ဌကထာသု ပဋိက္ခိတ္တ န္တိ အာသန္နဘဝင်္ဂတ္တာတိ ကာရဏံ ဝတွာ သီဟဠဋ္ဌကထာသု ပဋိက္ခိတ္တံ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ဆဋ္ဌေ, သတ္တမေ ဝါ အပ္ပနာယ သတိ မဂ္ဂဝီထိယံ ဖလဿ ဩကာသော န ဟောတိ, တသ္မာ။ ဣဓ ဟောတူ တိ စေ? န, လောကိယပ္ပနာပိ ဟိ အပ္ပနာဝီထိမှိ လောကုတ္တရေန သမာနဂတိကာတတိ ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနောပိ ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌ ဓမ္မသုခဝိဟာရတ္ထာယ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ သတ္တာဟံ နိသီဒိတုကာမော စတုတ္ထေ, ပဉ္စမေ ဝါ အပ္ပေတွာ နိသီဒတိ, န ဆဋ္ဌေ, သတ္တမေ ဝါ။ တတ္ထ ဟိ အပ္ပနာ။ တတော ပရံ အပ္ပနာယ အာဓာရဘာဝံ န ဂစ္ဆတိ။ အာသန္နဘဝင်္ဂတ္တာ စ တုတ္ထံ, ပဉ္စမံ ဝါ ဂစ္ဆတိ ထလေ ဌိတဃဋော ဝိယ ဇဝနာနမန္တရေ ဌိတတ္တာတိ ကိရ အာစရိယော။

ပုထုတ္တာရမ္မဏာနိ အနာဝဇ္ဇိတွာ ဈာနင်္ဂါနေဝ အာဝဇ္ဇနံ **အာဝဇ္ဇနဝသီ** နာမ။ တတော ပရံ စတုန္နံ, ပဉ္စန္နံ ဝါ ပစ္စဝေက္ခဏစိတ္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနံ, တံ **ပစ္စဝေက္ခဏဝသီ** နာမ။ တေနေဝ “ပစ္စဝေက္ခဏဝသီ ပန အာဝဇ္ဇနဝသိယာ ဝေ ဝုတ္တာ”တိ ဝုတ္တံ။ **သမာပဇ္ဇနဝသီ** နာမ ယတ္တကံ ကာလံ ဣစ္ဆတိ တတ္တကံ သမာပဇ္ဇနံ, တံ ပန ဣစ္ဆိ တကာလပရိစ္ဆေဒံ ပတိဋ္ဌာပေတုံ သမတ္ထတာတိ။ “အဓိဋ္ဌာနဝသိယာ ဝုဋ္ဌာနဝသိနော အယံ နာနတ္တံ အဓိဋ္ဌာနာနု ဘာဝေန ဇဝနံ ဇဝတိ, ဝုဋ္ဌာနာနုဘာဝေန ပန အဓိပ္ပေတတော အဓိကံ ဇဝတီ”တိပိ ဝဒန္တိ။ အပိစ ပထဝီကသိဏာဒိအာရမ္ မဏံ အာဝဇ္ဇိတွာ ဇဝနဉ္စ ဇဝိတွာ ပုန အာဝဇ္ဇိတွာ တတော ပဉ္စမံ ဈာနံ စိတ္တံ ဟောတိ, အယံ ကိရ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေ ဒေါ။ ဘဂဝတော ပန အာဝဇ္ဇနသမနန္တရမေဝ ဈာနံ ဟောတီတိ သဗ္ဗံ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

“ဝတ္ထုန္တိ ဟဒယဝတ္ထုံ။ **ဒွါရန္တိ** စက္ခာဒိ။ **အာရမ္မဏ** န္တိ ရူပာဒီ”တိ လိခိတံ။ ယထာပရိဂ္ဂဟိတရူပာရမ္မဏံ ဝါ ဝိညာဏံ ပဿတိ, အညထာပိ ပဿတိ။ ကထံ? “ယထာပရိဂ္ဂဟိတရူပဝတ္ထုဒွါရာရမ္မဏံ ဝါ”တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ ပရိဂ္ဂဟိတရူပေသု ဝတ္ထုဒွါရာရမ္မဏာနိ ယဿ ဝိညာဏဿ, တံ ဝိညာဏံ ယထာပရိဂ္ဂဟိတရူပဝတ္ထုဒွါရာရမ္မ ဏံ တမ္ပိ ပဿတိ, ကေဿ ဝါ အာရမ္မဏသဒ္ဒဿ လောပေ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ စ မမ တက္ကော ဝိစာရေတွာဝ ဂဟေ တဗ္ဗော။

တတော ပရံ တီသု စတုက္ကေသု ဒွေ ဒွေ ပဒာနိ ဧဝမေဝ ကတွာ ဂဏေတဗ္ဗံ။ သမထေန **အာရမ္မဏတော** ဝိပ ဿနာဝသေန **အသမ္မောဟတော** ပီတိပဋိသံဝေဒနမေတ္ထ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ဒုက္ခမေတံ ဉာဏ”န္တိအာဒီသု ပန “အာရမ္မ ဏတော အသမ္မောဟတော”တိ ယံ ဝုတ္တံ, ဣဓ တတော ဝုတ္တနယတော ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ ယေန

မောဟေန တံ ဒုက္ခံ ပဋိစ္ဆန္နံ, န ဥပဋ္ဌာတိ, တသ္မာ ဝိဟတတ္တာ တ ဇဝံ ပဝတ္တေ ဉာဏေ ယထာရုစိ ပစ္စဝေက္ခိတုံ ကုက္ကုစ္စိတိစ္ဆိတကာလေ သမတ္ထဘာဝတော တ ဒုက္ခာဒီသု ဗီသု အသမ္မောဟတော ဉာဏံ ဝုတ္တံ။ နိရောဓေ အာရမ္မ ဏတော တံသမ္ပယုတ္တာ ပီတိပဋိသံဝေဒနာ အသမ္မောဟတော န သမ္ဘဝတိ မောဟပ္ပဟာနာဘာဝတ, ပဋိသမ္ဘိဒါဟဋ္ဌ ဝိရောဓတော စ။ တတ္ထ **"ဒီဃံ အဿာသဝသေနာ"** တိအာဒိ အာရမ္မဏတော ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **တာယ သတိယာ တေန ဉာဏေန သာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ** တအာရမ္မဏဿ ပဋိသံဝိဒိတတ္တာတိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **"အာဝဇ္ဇတော"**တိအာဒိ အသမ္မောဟတော ပီတိပဋိသံဝေဒနံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ အနိစ္စာဒိဝသေန ဇာနတော, ပဿတော, ပစ္စ ဝေက္ခတော စ။ တဒဓိမုတ္တတာဝသေန အဓိဋ္ဌဟတော, အဓိမုစ္စတော, တထာ ဝီရိယာဒိံ သမာဒဟတော ခဏိကသမာဓိနာ။

အဘိညေယ္ယ န္တိ ဉာတပရိညာယ။ **ပရိညေယ္ယ** န္တိ တီရဏပရိညာယ။ သဗ္ဗဥဟိ ဒုက္ခသစ္စံ အဘိညေယ္ယံ, ပရိ ညေယ္ယဥ္စ။ တတ္ထ စာယံ ပီတီတိ လိခိတံ။ **အဘိညေယ္ယ** န္တိအာဒိ မဂ္ဂက္ခဏံ သန္ဓာယာဟာတိ ဝုတ္တံ။ မဂ္ဂေန အ သမ္မောဟသင်္ခာတဝိပဿနာကိစ္စနိပ္ဖတ္တိတော မဂ္ဂေပိ အဘိညေယ္ယာဒိအာရမ္မဏံ ကရောန္တော ဝိယ ဝုတ္တော။ **ဝိပဿနာဘူမိဒဿနတ္ထ** န္တိ သမထေ ကာယိကသုခါဘာဝတ ဝုတ္တံ။ **ဒွီသု စိတ္တသင်္ခာရပဒေသူ** တိ စိတ္တသင်္ခာ ရပဋိသံဝေဒီ။ပေ.။ သိက္ခတိ ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခာရပဋိသံဝေဒီ။ပေ.။ သိက္ခတီတိ ဧတေသု။ မောဒနာဒိ သဗ္ဗံ ပီတိ ဝေဝစနံ။ အနိစ္စာနုပဿနာဒိ ကိလေသေ, တမ္မူလကေ ခန္ဓာဘိသင်္ခာရေ၊ **ဇဝံ ဘာဝိတော**တိ န စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနနိဗ္ဗတ္တနေန ဘာဝိတော။ ဇဝံ သဗ္ဗာကာရပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဘာဝိတော။ ဝိပဿနာမဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏကာလေသုပိ ပဝ တ္တအဿာသမုခေနေဝ သဗ္ဗံ ဒဿိတံ ဥပာယကုသလေန ဘဂဝတာ။

၁၆၈. ကသ္မာ က္လဒံ ဝုစ္စတိ အမေ့ဟီတိ အဓိပ္ပာယော။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁၇၂. ဥဿုက္ကဝစန န္တိ ဟာကဋ္ဌသဒ္ဒသညာ ကိရ, သမာနကပဒန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ "သုတ္တေ ဘုဥ္ဇန္တိ"တိ ဧ တ္ထ ဝိယ သဥ္စိစ္စ တေရောပေတုကာမဿ သဥ္စိစ္စပဒံ တေရောပနပဒဿ ဥဿုက္ကံ, သင်္ချေတနာ စ ဇီဝိတာ တေ ရောပနဥ္စ ကေဿေတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ န ကေဝလံ စေတသိကမတ္တေနေဝ ဟောတိ, ပယောဂေပိ ကုဿတဗ္ဗော တေတိ ဒဿေတုံ ဝုတ္တာနီတိ ကိရ **ဥပတိဿတ္ထေရော**။ "ဇာနိတွာ သဥ္ဇာနိတွာ စေစ္စ အဘိဝိတရိတွာ"တိ ဝတွာ တဗ္ဗေ "ဇာနန္တော။ပေ.။ ဝီတိက္ကမော"တိ တေရောပနမ္ပိ ဒဿိတံ, တသ္မာ ဗုဒ္ဓေ အာဒရံ အကတွာ အတွာ ထော ဒဿိတော။ ဝီတိက္ကမသင်္ခာတတ္ထသိဒ္ဓိယာ ဟိ ပုရိမစေတနာ အတ္ထသာဓိကာ ဟောတိ။ **သဗ္ဗသုခုမအတ္တဘာဝ** န္တိ ရူပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န အရူပံ။ အတ္တသင်္ခာတနဥဟိ အရူပနံ **ခန္ဓဝိဘင်္ဂေ** (ဝိဘ. ၁ အာဒယော) ဝိယ က္လဓ ဩဠာရိ ကသုခုမတာ အနဓိပ္ပေတာ။ **မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ** န္တိ ယေဘုယ္ယဝစနံ, ဩပပာတိကမနုဿေပိ ဟရာဇိကမေဝ, အရူပကာ ယေ ဥပက္ကမာဘာဝတ တဂ္ဂဟဏံ ကသ္မာတိ စေ? အရူပက္ခန္ဓေန သဒ္ဓိံ တဿေဝ ရူပကာယဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယသမ္ဘ ဘာဝတော။ တေန သဇီဝကောဝ မနုဿဝိဂ္ဂဟောပိ နာမ ဟောတီတိ သိဒ္ဓံ။ ဧတ္ထ **မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ** န္တိ မနုဿမာတု ယာ တ တိရစ္ဆာနမာတုယာ တ။ ဝုတ္တဥဟိ **ပရိတရေ** (ပရိ. ၄၈၀) –

> "က္လတ္တိံ ဟနေ စ မာတရံ၊ ပုရိသဉ္စ ပိတရံ ဟနေ။
> မာတရံ ပိတရံ ဟန္တွာ၊ န တေနာနန္တရံ ဖုသေ။
> ပဥှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ"တိ။

ပဌမန္တိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တမေဝ။ ဧကေဘဝပရိယာပန္နာယ ဟိ စိတ္တသန္တတိယာ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ပဌမစိတ္တံ နာမ။ စု တိစိတ္တံ ပစ္ဆိမံ နာမ။ အညထာ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ပဌမစိတ္တံ နာမ နတ္ထိ ဝိနာ အနန္တရသမနန္တရနတ္ထိဝိဂတပစ္စ ယေဟိ စိတ္တုပ္ပတ္တိယာ အဘာဝတော။ ဘာဝေ တ နဝသတ္တဟတုဘာဝအေသပ္ပသင်္ဂေါ။ **အယံ သဗ္ဗပဌမော မနုဿ ဝိဂ္ဂဟော**တိ ကိဉ္စာပိ က္လမံ ဇီဝိတာ တေရောပေတုံ န သက္ကာ, တံ အာဒိံ ကတွာ သန္တတိယာ ယာဝ မရဏာ ဥပ္ပဇ္ဇ နကမနုဿဝိဂ္ဂဟေသု အပရိမာဏေသု "သဗ္ဗပဌမော"တိ ဒိဿတိ။ ယအာ ပန ယော မနုဿဝိဂ္ဂဟော ပုဗ္ဗာပရိယဝ သေန သန္တတိပ္ပတ္တော ဟောတိ, တအာ တံ ဇီဝိတာ တေရောပေတုံ သက္ကာ။ သန္တတိံ ဝိကောပေန္တော ဟိ ဇီဝိတာ တေရောပေတိ နာမ။ ဧတ္ထ စ နာနတ္တနယေ အဓိပ္ပေတေ သတိ "သဗ္ဗပဌမော"တိ ဝစနံ ယုဇ္ဇတိ, န ပန ဧကတ္တနယေ

သန္တတိယာ ကေတ္တာ။ ကေတ္တနယော စ ဣဓာဓိပ္ပေတော ''သန္တတိံ ဝိကောပေတိ''တိ ဝစနတော, တသ္မာ ''သဗ္ဗပဠမော''တိ ဝစနံ န ယုဇ္ဇတီတိ စေ? န, သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နဗဟုတ္တာ။ ယသ္မာ ပန သန္တတိ နာမ အနေကေသံ ပုဗ္ဗာပရိယုပ္ပတ္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ''အယံ သဗ္ဗပဌမော''တိ ဝုတ္တော, ဧဝမေတ္ထ ဒ္ဝေပိ နယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ, အညထာ ''သန္တတိံ ဝိကောပေတိ''တိ ဣဒံ ဝစနံ န သိဇ္ဈတိ။ ကိဉ္စာပိ ဧတ္ထ ''သန္တတိံ ဝိကောပေတိ''တိ ဝစနတော သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နမေဝ အဓိပ္ပေတံ, န အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နံ ဝိယ ဒိဿတိ, တထာပိ ယသ္မာ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နေ ဝိကောပိတေ အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နံ ဝိကောပိတမေဝ ဟောတိ, အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နေ ပန ဝိကောပိတေ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ ဝိကောပိတံ ဟောတီတိ ဧတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။ တသ္မာ **အဋ္ဌကထာယံ** ''တဒုဘယမ္ပိ တေရောပေတုံ သက္ကာ, တသ္မာ တဒေဝ သန္ဓာယ 'သန္တတိံ ဝိကောပေတီ'တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ အာဟ။ ''သန္တတိံ ဝိကောပေတီ''တိ ဝစနတော ပကတိယာ အာယုပရိယန္တံ ပတွာ မရဏကသတ္တော ဝီတိက္ကမေ သတိ အနာပတ္တိ ဝီတိက္ကမပစ္စယာ သန္တတိယာ အကောပိတတ္တာ။ ဝီတိက္ကမပစ္စယာ စေ အာယုပရိယန္တံ အပ္ပတွာ အန္တရာဝ မရဏကသတ္တော ဝီတိက္ကမပစ္စယာ အာပတ္တိ, ကမ္မဗဒ္ဓော စာတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ ''မရဏဝဏ္ဏံ ဝာ သံဝဏ္ဏေယျ, မရဏာယ ဝာ သမာဒပေယျ, အယမ္ပိ ပာရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသော''တိ ဝစနတော ဝာ စေတနာက္ခဏေ ဧဝ ပာရာဇိကာပတ္တိ ကေန္တာကုသလတွာ, ဒုက္ခဝေဒနတ္တာ, ကာယကမ္မတ္တာ, ဝစီကမ္မတ္တာ, ကိရိယတ္တာ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သတ္တဋ္ဌဇဝနတရမတ္တ န္တိ သဘာဂကရုမ္မဏာဝသေန ဝုတ္တံ, တေနေဝ **''သဘာဂသန္တတိဝသေနာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ ။ အတ္တနော ပဋိပက္ခေန သမန္နာဂတတ္တာ သမနန္တရသ္သ ပစ္စယံ ဟောန္တံ ယထာ ပုရေ ဝိယ အဟုတွာ ဒုဗ္ဗလသ္သ။ **တန္တိ** ဗီဝိတိန္ဒြိယဝိကောပနံ။

ဤတိန္တိ သတ္တဝိဓဝိစ္ဆိကာဒီနိ ယုဒ္ဓေ ဥံသိတွာ မာရဏတ္ထံ ဝိသ္သဇ္ဇေန္တိ။ **ပဇ္ဇရက** န္တိ သရီရဥာဟံ။ **သူစိက** န္တိ သူလံ။ **ဝိသူစိက**န္တိ သုက္ခမာတိသာရံဝသယံ။ **ပက္ခန္ဒိယ** န္တိ ရတ္တာတိသာရံ။ ဒ္ဝတ္တိဗ္ဗာမသတပ္ပမာဏေ မဟာကာယေ နိမ္မိနိတွာ ဌိတနာဂုဒ္ဓရဏံ, ကုဇ္ဈိတွာ ဩလောကိတေ ပရေသံ ကာယေ ဝိသမရဏံ တ ဉာဟုပ္ပာဒနံ တ ပယောဂေ နာမ။

ကေစီတိ မဟာသင်္ဃိကာ။ အယံ ဣတ္ထီ။ **ကုလုမ္ဗဿာ** တိ ဂဗ္ဘဿ။ ကထံ သာ ဣတရဿာတိ စေ? တဿ ဒုဋ္ဌေန မနသာနုပက္ခိတေ သော စ ဂဗ္ဘော သာ စ ဣတ္ထီတိ ဥဘယမ္ပိ သဟေဝ နဿတိ, ဃဋ္ဋဂ္ဂီနံ ဘေဒနိဗ္ဗာယနံ ဝိယ ဧကက္ခဏေ ဟောတိ။ ''တေသံ သုတ္တန္တိကေသု ဩစရိယမာနံ န သမေတီ''တိ လိခိတံ, ''တေသံ မတံ ဂဟေတွာ 'ထာဝရိနမ္ပိ အယံ ယုဇ္ဇတီ'တိ ဝုတ္တေ တိကဝသေန ပဋိသေဓိတဗ္ဗန္တိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။ သာဟတ္ထိကနိဿဂ္ဂိယပယောဂေသု သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာယ သတ္တမာယ သဟုပ္ပန္နကာယဝိညတ္တိယာ သာဟတ္ထိကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အာဏတ္တိကေ ပန သတ္တဟိပိ စေတနာဟိ သဟ ဝစီဝိညတ္တိသမ္ဘဝတော သတ္တသတ္တ သဒ္ဒါ ဧကတော ဟုတွာ ဧကေကက္ခရဘာဝံ ဂန္တွာ ယတ္တကေဟိ အက္ခရေဟိ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ဝိညာပေတိ, တဒဝသာနက္ခရသမုဋ္ဌာပိကာယ သတ္တမစေတနာယ သဟဇာတဝစီဝိညတ္တိယာ အာဏတ္တိကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ဝိဇ္ဇာမယပယောဂေ။ ကာယေနာဏတ္တိယံ ပန သာဟတ္ထိကေ ဝုတ္တနယောဝ။ ထာဝရပယောဂေ ယာဝတာ ပရဿ မရဏံ ဟောတိ, တာဝတာ ကမ္မဗဒ္ဓော, အာပတ္တိ စ။ တတော ပရံ အတိသဉ္စရဏေ ကမ္မဗဒ္ဓာတိဗဟုတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ သတိ ပရံ မရဏေ။ ပာရာဇိကာပတွာတိ ပနေတ္ထ ကော။ အတ္ထသာဓကစေတနာ ယသ္မာ ဧတ္ထ စ ဒုတိယပာရာဇိကေ စ လဗ္ဘတိ, န အညတ္ထ, တသ္မာ ဒွိန္နမ္ပိ သာဓာရဏာ ဣမာ ကထာယော –

> ''ဘူတဓမ္မနိယာမာ ယေ၊ တေ ဓမ္မာ နိယတာ မတာ။
> ဘာဝိဓမ္မနိယာမာ ယေ၊ တေဝ အနိယတာ ဣဓ။
>
> ''ဘူတဓမ္မနိယာမာနံ၊ ဌိတာဝ သာ ပစ္စယဋ္ဌိတိ။
> ဘာဝိဓမ္မနိယာမာနံ၊ သာပေက္ခာ ပစ္စယဋ္ဌိတိ။
>
> ''တေနညာ ဟေတုယာ အတ္ထိ၊ သာပိ ဓမ္မနိယာမတာ။
> တဿာ ဖလံ အနိယတံ၊ ဖလာပေက္ခာ နိယာမတာ။

‘‘ဝေဥပ္ပဟိ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ ဌိတာ ဓမ္မနိယာမတာ။
လဒ္ဓဓမ္မနိယာမာ ယာ၊ သာတ္ထသာဓကစေတနာ။

‘‘စေတနာသိဒ္ဓိတော ပုဗ္ဗေ၊ ပစ္ဆာ တဿာတ္ထသိဒ္ဓိတော။
အဝိသေသေန သဗ္ဗာပိ၊ ဆဗ္ဗိဓာ အတ္ထသာဓိကာ။

‘‘အာဏတ္တိယံ ယတော သက္ကာ၊ ဝိဘာဝေတုံ ဝိဘာဂတော။
တသ္မာ အာဏတ္တိယံယေဝ၊ ဝုတ္တာ သာ အတ္ထသာဓိကာ။

‘‘မိစ္ဆတ္တေ တပိ သမ္မတ္တေ၊ နိယတာနိယတာ မတာ။
အဘိဓမ္မေ န သဗ္ဗတ္ထိ၊ တတ္ထ သာ နိယတာ သိယာ။

‘‘ယာ ထေယ္ယစေတနာ သဗ္ဗာ၊ သဟတ္ထာဏတ္တိကာပိ တ။
အဘိဓမ္မနယေနာယံ၊ ဧကန္တနိယတာ သိယာ။

‘‘ဟဏာတိပာတံ နိဿာယ၊ သဟတ္ထာဏတ္တိကာဒိကာ။
အဘိဓမ္မဝသေနေသာ၊ ပစ္စေကံ တံ ဒုကံ ဘဇေ။

‘‘ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒော၊ စေတနာ စေတိ တံ ဒွယံ။
န သာဟတ္ထိကကမ္မေန၊ ပဂေတဏတ္တိကာသမံ။

‘‘ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒော၊ စေတနာ စေတိ တံ ဒွယံ။
န သာဟတ္ထိကကမ္မေန၊ ပဂေတဏတ္တိကာသမံ။

‘‘ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒက္ခဏေ ဝဓကစေတနာ။
စိရာဌိတာတိ ကော ဓမ္မော၊ နိယာမေတိ အာပတ္တိကံ။

‘‘ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒက္ခဏေ စေ ဝဓကော သိယာ။
မတော သုတ္တော ပဗုဒ္ဓေ တ၊ ကုသလော ဝဓကော သိယာ။

‘‘ကုသလတ္တိကဘေဒေ စ၊ ဝေဒနာတ္တိကဘေဒေပိ။
သိယာ တထာ ဂတော သိဒ္ဓေ၊ သဟတ္ထာ ဝဓကစေတနာ’’တိ။

ယာနိ ပန ဗီဇဥတုကမ္မဓမ္မစိတ္တနိယာမာနိ ပဉ္စ အဋ္ဌကထာယ အာနေတွာ နိဒဿိတာနိ, တေသု အယမတ္ထသာဓကစေတနာ ယောဂံ ဂစ္ဆတီတိ မညေ ‘‘အယံ အတ္ထသာဓကစေတနာနိယမော နတ္ထိ’’တိ စေတနာနံ မိစ္ဆတ္တသမ္မတ္တနိယတာနမ္ပိ နတ္ထိဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ ဘဇာပိယမာနာ ယေန, တေန သဗ္ဗေပိ ယထာသမ္ဘဝံ ကမ္မစိတ္တနိယာမေ ဘဇန္တိ ဂစ္ဆန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဇီဝိတေ အာဒီနဝေ မရဏဝဏ္ဏဒဿနေ န ဝိဘတ္တောဝ, ဣမေ ပန သင်္ကပ္ပပဒေ အတ္ထတော ‘‘မရဏသညီ မရဏစေတနော မရဏာဓိပ္ပာယော’’တိ ဧဝံ အဝိဘူတတ္တာ ဝိဘတ္တော, အပာကဋတ္တာ, အနောဠာရိကတ္တာ တ အဝိဘာက ကာရိတာ တ။ **နယိဒံ ဝိတက္ကဿ နာမ** န္တိ န ဝိတက္ကဿေဝ နာမံ, ကိန္တု သညာစေတနာနမ္ပိ နာမန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ကင်္ခာဝိတရဏိယ** မ္ပိ ဧဝမေဝ ဝုတ္တံ။

၁၇၄. **ကာယတော**တိ ဝုတ္တတ္တာ ‘‘သတ္တိဥဿု’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝစနသိလိဋ္ဌတ္ထံ **‘‘ဥသုသတ္တိအာဒိနာ’’**တိ ဝုတ္တံ။ **အနုဒ္ဒေသိကေ** ကမ္မဿာရမ္မဏံ သော တ ဟောတိ, အညော တ။ **ဥဘယေဟီ**တိ ကိဉ္စာပိ ပဌမပ္ပဟာရေန သယမေဝ သက္ကောတိ, ဒုတိယံ လဘိတွာ ပန သက္ကောန္တော ဇီဝိတဝိနာသနဟေတု အဟောသိ, တဒတ္ထမေဝ ဟိ ဝဓကေန သော ဒိန္နော, ဒုတိယော ပန အညေန စိတ္တေန ဒိန္နော, တေန သုဋ္ဌု ဝုတ္တံ **‘‘ပဌမပ္ပဟာရေနေတ’’** တိ, ‘‘စေတနာ နာမ အရဏာတိ ဂရုံ ဝတ္ထုံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တပုဗ္ဗဘာဂစေတနာ ပကတိသဘာဝဝဓကစေတနာ, နော အရဏာ ဟောတီ’’တိ

အာစရိယေန လိခိတံ။ “ပုဗ္ဗဘာဂစေတနာ ပရိတ္တာ, ဝဓကစေတနာဝ အရုဏ္ဏာ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ယထာဓိပ္ပာယ** န္တိ ဥ
ဘောပိ ပဋ္ဌိဝိဇ္ဇှတိ, သာဟတ္ထိကောပိ သင်္ကေတတ္တာ န မုစ္စတိ ကိရ။

ကိရိယာဝိသေသော အဋ္ဌကထာသု အနာဂတော။ “ဧဝံ ဝိဇ္ဈ, ဧဝံ ပဟရ, ဧဝံ ဃာတေဟီ’တိ ဟဋ္ဌိယာ သမေတီတိ
အာစရိယေန ဂဟိတော”တိ ဝဒန္တိ။ **ပုရတော ပဟရိတွာတ**တိအာဒိ ဝတ္ထုဝိသင်္ကေတမေဝ ကိရ။ **တေံ ကမေ ဌိတန္တိ** ပုဂ္ဂ
လောဝ နိယမိတော။ **ယော ပန လိင်္ဂဝသေန “ဒီဃံ။ပေ။ မာရေဟီ”တိ အာဏာပေတိ အနိယမေတွာတ** ။ ယဒိ နိယမေတွာတ
ဝဒတိ, “တေံ ဒီဃ”န္တိ ဝဒေယျာတိ အပရေ။ အာစရိယာ ပန “ဒီဃန္တိ ဝုတ္တေ နိယမိတံ ဟောတိ, ဧဝံ အနိယမေတွာတ
ဝဒတိ, န ပန အာဏာပကော ဒီဃာဒီသု အညတရံ မာရေဟီတိ အဓိပ္ပာယော”တိ ဝဒန္တိ ကိရ။ “အတ္တော ပန စိတ္တေန
ဧကံ သန္ဓာယပိ အနိယမေတွာတ အာဏာပေတီ”တိ လိခိတံ။ **“ဣတရော အညံ တာဒိသံ မာရေတိ, အာဏာပကော မုစ္စ
တီ”**တိ ဝုတ္တံ ယထာဓိပ္ပာယံ န ဂတတ္တာ။ “ဧဝံ ဒီဃာဒိဝသေနာပိ စိတ္တေန အနိယမိတသ္သေတတိ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိသ္သ
သတီ”တိ အညတရသ္မိံ **ဂဏ္ဌိပဒေ** လိခိတံ, သုဌု ဝိမံသိတွာတ သဗ္ဗံ ဂဟေတဗ္ဗံ, **ဩကာသသ္သ နိယမိတတ္တာ** တိ ဧ
တ္ထ ဩကာသနိယမံ ကတွာတ နိဒ္ဒိသန္တော တသ္မိံ ဩကာသေ နိသိန္နံ မာရေတုကာမောဝ ဟောတိ, သယံ ပန တအ တ
တ္ထ နတ္ထိ။ တသ္မာ ဩကာသေန သဟ အတ္တနော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရမ္မဏံ န ဟောတိ, တေန အတ္တနာ မာရာပိတော ပရော
ဧဝ မာရာပိတော။ ကထံ? သယံ ရဿော စ တနုကော စ ဟုတွာတ ပုဗ္ဗဘာဂေ အတ္တာနံ သန္ဓာယ အာဏတ္တိက္ခဏေ
“ဒီဃံ ရဿံ ထူလံ ဗလဝန္တံ မာရေဟီ”တိ အာဏာပေန္တသ္သ စိတ္တံ အတ္တနိ တဿာကာရဿ နတ္ထိတာယ အညသ္သ
သ တာဒိသဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရမ္မဏံ ကတွာတ ပဝတ္တတိ, တေန မူလဋ္ဌဿ ကမ္မဗဒ္ဓော။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒန္တိ ဒဋ္ဌ
ဗ္ဗံ။

ဒူတပရမ္ပရာနိဒ္ဒေသေ အာဏာပေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဣတရဿ အာရောစေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ
ဿာတိ အာစရိယန္တေတသီနံ ယထာသမ္ဘဝံ အာရောစနေ, ပဋိဂ္ဂဏှာနေ ဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဝဓကော ပဋိ
ဂ္ဂဏှာတိ, တဿ ဒုက္ကဋန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ တံ ပန ဩကာသာဘာဝတော န ဝုတ္တံ။ မူလဋ္ဌေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပ
တ္တိယာ ဟိ တဿ ဩကာသော အပရိစ္ဆိန္နော, တေနဿ တသ္မိံ ဩကာသေ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ။ ဝဓကော စေ ပ
ဋိဂ္ဂဏှာတိ, မူလဋ္ဌော အာစရိယော ပုဗ္ဗေ အာပန္နဒုက္ကဋေန သဟ ထုလ္လစ္စယမ္ပိ အာပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? **မဟာဇ
နော ဟိ တေန ပာပေ နိယောဇိတောတိ**။ ဣဒံ ပန ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယံ ဝဓကော စေ တမတ္ထံ န သာဝေတိ အာပဇ္ဇတိ။
ယဒိ သာဝေတိ, ပာရာဇိကမေဝာပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? အတ္ထသာဓကစေတနာယ အဘာဝတော။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “ပဋိဂ္ဂဏှာ
ဟာတိ, တံ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ဟဋ္ဌေ န ဝုတ္တန္တိ စေ? ဝဓကော ပန ‘သာဓု ကရောမီ’တိ ပဋိဂ္ဂဏှာတိတွ
တ တံ န ကရောတိ။ ဧဝဉှိ နိယမေ ‘မူလဋ္ဌဿ ကိံ နာမ ဟောတိ, ကိမဿ ဒုက္ကဋမာပတ္တီ’တိ သဉ္ဇာတကင်္ခာနံ တ
ဒတ္ထဒီပနတ္ထံ ‘မူလဋ္ဌဿ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ’”တိ ဝုတ္တံ။ “ဝဓကော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိ ဒုက္
ကဋဿ, မူလဋ္ဌဿ စ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ ဝုတ္တံ န သိလိဿတိ, မူလဋ္ဌေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိ
ဒဿနာဓိကာရတ္တာ ဝဓကော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဝုတ္တံ။

ဝိသက္ကိယဒူတပဒနိဒ္ဒေသေ “ဝတ္တုကာမတာယ စ ကိစ္ဆေနေတ္ထ ဝတွာတ ပယောဇနံ နတ္ထီတိ ဘဂဝတာ န ဝု
တ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန **“မူလဋ္ဌဿေဝ ဒုက္ကဋ”** န္တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာယံ ဝိစာရဏာ – အာစရိယေန
အာဏတ္တေန ဗုဒ္ဓရက္ခိတေန တဒတ္ထေ သင်္ဃရက္ခိတဿေဝ အာရောစိတေ ကိဉ္စာပိ ယော “သာဓူ”တိ ပဋိဂ္ဂဏှာ
ဟာတိ, အထ ခေါ အာစရိယဿေဝေတံ ဒုက္ကဋံ ဝိသင်္ကေတတ္တာ, န ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ, ကသ္မာ? အတ္ထသာဓက
စေတနာယ အာပန္နတ္တာ။ တေနေဝ “အာဏာပကဿ စ ဝဓကဿ စ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ”တိ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္
တံ, တံ ပန မူလဋ္ဌေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗဒုက္ကဋံ “မူလဋ္ဌဿ အနာပတ္တီ”တိ ဣမိနာ အပရိစ္ဆိန္နောကာသတ္တာ န ဝုတ္
တံ။

အဝိသင်္ကေတေ “မူလဋ္ဌဿ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိသင်္ကေတေ အာပတ္တိ ဒုက္
ကဋဿာတိ သိဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ဝဓကော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဣဒံ ပန ဒုက္ကဋံ ဝဓကေ
ဿေဝ။ သော ဟိ ပဌမံ အာဏာပကံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတံ ပာရာဇိကာပတ္တိံ ပာပေတွာတ သယံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတွာတ အာပဇ္ဇိ
ဿတီတိ ကိဉ္စာပိ **ဟဋ္ဌိယံ** “သော တံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ, အာဏာပကဿ စ ဝဓကဿ စ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿ
သာ”တိ န ဝုတ္တံ, တထာပိ တံ အတ္ထတော ဝုတ္တမေဝ, “ယတော ပာရာဇိကံ ပညတ္တ”န္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယတ္တာ

စ တံ န ဝုတ္တံ။ “သော တံ ဇီဝိတာ ဝေရောပေတိ, အာပတ္တိ သဗ္ဗေသံ ပာရာဇိကဿာ”တိ ဟိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ပုဗ္ဗေ အာစရိယနေ့ေတသိကာနံ ဝုတ္တဒုက္ကဋ္ဌထုလ္လစ္စယာပတ္တိယော ပဌမမေဝ အနာပန္နာ ပာရာဇိကာပတ္တိယာ အာပန္နတ္တာ။ တထာပိ ဝဓကေဿ ပာရာဇိကာပတ္တိယာ ဝေသံ ပာရာဇိကဘာဝေ ပာကဋ္ဌော ဇာတောတိ ကတ္ဝာ “အာပတ္တိ သဗ္ဗေသံ ပာရာဇိကဿာ”တိ ဧကတော ဝုတ္တံ, န တထာ “အာဏာပကဿ, ဝဓကဿ စ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ”တိ ဧတ္ထ။ ကသ္မာ? ဝဓကဿ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိယာ အာပန္နတ္တာ။ သော ဟိ ပဌမံ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ ပာရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ။ ယဒိ ပန အန္တေေတသိကာ ဧကဝလံ အာစရိယဿ ဂရုကတာယ သာသနံ အာရောစေန္တိ သယံ အမရဏာဓိပ္ပာယာ သမာနာ ပာရာဇိကေန အနာပတ္တိ။ အကပ္ပိယသာသနဟရဏပစ္စယာ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ ဟောတိ ဧဝ, ဣမဿတ္ထဿ သာဓကတ္တံ **ဓမ္မပဒဝတ္ထုမှိ** မိဂလုဒ္ဒကဿ ဘရိယာယ သောတာပန္နာယ ဓနု ဥသုသူလာဒီအနံ နိဒဿနံ ဝဒန္တိ ဧကေ။ တံ **တိတ္တိရဇာတကေန** (ဇာ. ၁.၄.၇၃ အာဒယော) သမေတိ, တသ္မာ သုတ္တဉ္စ အဋ္ဌကထဉ္စ အနုလောမေတီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ ဣမံ ပန ဒူတပရမ္ပရာယ စ “ဣတ္ထန္နာမဿ ပာဝဒ, ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမံ ပာဝဒတူ”တိ ဧတ္ထ အဝိသေသေတ္ဝာ ဝုတ္တတ္တာ တစာယ တ အာရောစေတု, ပာတ္ထမုဒ္ဒာယ တ, ပဏ္ဏေန တ, ဒူတေန တ အာရောစေတု, ဝိသင္ကေတော နတ္ထိ။ သစေ ဝိသေသေတွာ မူလဋ္ဌော, အန္တရာဒူတော တ ဝဒတိ, တဒတိက္ကမေ ဝိသင္ကေတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣအာနိ ဣမဿိမ္ပိ ယေဝ အဓိကာရဒ္ဝယေ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တနယော ဝုစ္စတိ – “ဝဓကော ပဋိဂ္ဂဏ္ဌာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝဓကဿေဝ အာပတ္တိ, န အာဏာပကဿ ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ။ ယဒိ ပန သော ဝဓ္ဓမရဏာမရဏာသု အဝဿမညတရံ ကရောတိ, ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာဏတ္တိက္ခဏေ ဧဝ ပာရာဇိကဒုက္ကဋေသု အညတရံ သိယာ။ “ဣတိ စိတ္တမနော”တိ အဓိကာရတော “စိတ္တသင်္ကပ္ပေ”တိ ဧတ္ထာပိ ဣတိ-သဒ္ဒော ဝိယ “ဝဓကော ပဋိဂ္ဂဏ္ဌာတိ, မူလဋ္ဌဿ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ အဓိကာရတော “မူလဋ္ဌဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။ ကသ္မာ သရူပေန န ဝုတ္တန္တိ စေ? တတော စုတ္တရိ နယအနတ္တံ။ “မူလဋ္ဌဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဟိ ဝုတ္တေ မူလဋ္ဌဿေဝ ဝသေန နိယမိတတ္တာ “ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဟောတီ”တိ န ဉာယတိ။ “ဝဓကော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဟိ အနိယမေတွာ ဝုတ္တေ သက္ကာ ဥဘယေသံ ဝသေန ဒုက္ကဋ္ဌေ ယောဇေတုံ။ တသ္မာ ဧဝ ဟိ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ အဓိကာရံ ဂဟေတွာ **“သင်္ဃရက္ခိတေန သမ္ပဋိစ္ဆိတေ မူလဋ္ဌဿေဝ ဒုက္ကဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ နေဝ အနုညာတံ, န ပဋိက္ခိတ္တံ, ဧဝလန္တု ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ အနိယမိတတ္တာ ပဋိက္ခိတ္တံ, တဿ ပန ပာရာဇိကဒုက္ကဋေသု အညတရံ ဘဝေယျာတိ အယမတ္ထော ဒီပိတော, တသ္မာ တမ္ပိ သုဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ဥဘယေသံ ဝသေန ယောဇေတုံ သက္ကာ, တသ္မာ အာစရိယေဟိ “ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿေဝေတံ ဒုက္ကဋ”န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ မူလဋ္ဌော နေဝ အနုညာတော “မူလဋ္ဌဿာ”တိ ဝစနာဘာဝတော, န စ ပဋိက္ခိတ္တော “ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ **ဟဋ္ဌိယာ** အဘာဝတော, ပဋိဂ္ဂဏှနပစ္စယာ ဝဓကဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ နယံ အတုံ “မူလဋ္ဌဿာ”တိ **ဟဋ္ဌိယံ** အဝုတ္တတ္တာ “တံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿေဝေတံ ဒုက္ကဋ”န္တိ ယံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ သုဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ပဋိက္ခိတ္တံ, ဝုတ္တနယေန ပန တဿ အာပတ္တိ အနိယတာတိ။ ကသ္မာ ပန **အဋ္ဌကထာယံ** အနုတ္တာနံ ပဋိဂ္ဂဏှနပစ္စယာ ဝဓကဿ ဒုက္ကဋံ အဝတွာ မူလဋ္ဌဿေဝ ဝသေန ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ စေ? အနိဋ္ဌနိတရဏတ္ထံ။ “သင်္ဃရက္ခိတေန သမ္ပဋိစ္ဆိတေ ပဋိဂ္ဂဏှနပစ္စယာ တဿ ဒုက္ကဋ”န္တိ ဟိ ဝုတ္တေ အနန္တရနယေန သရူပေန ဝုတ္တတ္တာ ဣဓာပိ မူလဋ္ဌဿ ထုလ္လစ္စယံ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ အာပဇ္ဇတိ။ ဣတိ တံ ဧဝံ အာပန္နံ ထုလ္လစ္စယံ ဥတ္တာနန္တိ တံ အဝတွာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ အနုတ္တာနတ္တာ အဋ္ဌကထာယန္တိ ဣမံ အနိဋ္ဌဂ္ဂဟဏံ နိဝာရေတုံ “မူလဋ္ဌဿေဝေတံ ဒုက္ကဋ”န္တိ ဝုတ္တံ။ အာစရိယေန ဟိ ဝုတ္တနယေန ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ ဒုက္ကဋမ္ပိ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥတ္တာနဉ္စ ကသ္မာ အမ္ဟာကံ ခန္တီတိ ဝုတ္တန္တိ စေ? ပဋိပတ္တိဒီပနတ္ထံ။ “ပိဋကတ္တယာဒီသု အပ္ပဋိဟတဗုဒ္ဓိယောပိ အာစရိယာ သရူပေန **ဟဋ္ဌိယံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ** အဝုတ္တတ္တာ ဧဝရူပေသု နာမ ဌာနေသု ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, ကိမင်္ဂ ပန မာဒိသောတိ သုပာဒယာ ကုလပုတ္တာ အနာဂတေ ဝုတ္တနယမနတိက္ကမိတွာ သင်္ကရဒောသံ ဝိဝဇ္ဇေတွာ ဝဏ္ဏနာဝေလဉ္စ အနတိက္ကမ္မ ပဋိပဇ္ဇန္တီ”တိ စ အပရေဟိ ဝုတ္တံ။ အယံ ပန **အဋ္ဌကထာယ** တ အဝုတ္တတ္တာ ဧဝရူပေ သု နာမ ဟဋ္ဌော အာစရိယေန ပစ္ဆာ နိက္ခိတ္တတ္တာ ကေသုစိ ပောတ္ထကေသု န ဒိဿတီတိ ကတ္ဝာ သဗ္ဗံ လိခိတဿာမ။ ဧဝံ သန္တေ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အာပတ္တိယေဝ န သိယာ, သဥ္စရိတ္တပဋိဂ္ဂဟဏမရဏာဘိနန္ဒနေသုပိ စ အာပတ္တိ ဟောတိ, မာရဏပဋိဂ္ဂဟဏေ ကထံ န သိယာ, တသ္မာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿေဝေတံ ဒုက္ကဋံ, ဝေနေဝေတ္ထ “မူလဋ္ဌ

သွာ''တိ န ဝုတ္တံ။ ပုရိမနယေပိ စေတံ ပဋိဂ္ဂဏှာတ္တသွ ဝေဒိတဗ္ဗမေဝ, ဩကာသာဘာဝေန ပန န ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယော ယော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, တဿ တဿ တပ္ပစ္စယာ အာပတ္တိယေတတိ အယမေတ္ထ အမှာကံ ခန္တိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ အဒိန္နာဒာနေပီတိ။

၁၇၅. အရဟော ရဟောသညီနိဒ္ဒေသာ ဒီသု ကိစ္စာပိ **ဟဋ္ဌိယံ, အဌကထာယဥ္စ** ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ, တထာပိ တတ္ထ ပရမ္ပရာယ သုတ္ဝာ မရတူတိ အဓိပ္ပာယေန ဥလ္လပန္တဿ ဥဒ္ဒေသေ သတိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ မရဏေန အာပတ္တိ ဟရာဇိကဿ, အသတိ ယဿ ကဿစိ မရဏေန အာပတ္တိ ဟရာဇိကဿ။ ''ဣတ္ထန္နာမော သုတ္ဝာ မေ ဝဇ္ဈဿ အာရောစေတူ''တိ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဥလ္လပန္တဿ ဝိသင်္ကေတတာ ဒူတပရမ္ပရာယ ဝုတ္တတ္တာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သစေ ''ယော ကောစိ သုတ္ဝာ ဝဒတူ''တိ ဥလ္လပတိ, ဝဓ္ဓော သယမေဝ သုတ္ဝာ မရတိ, ဝိသင်္ကေတတ္တာ န ဟရာဇိကံ။ ယော ကောစိ သုတ္ဝာ ဝဒတိ, သော စေ မရတိ, ဟရာဇိကံ။ ''ယော ကောစိ မမ ဝစနံ သုတ္ဝာ တံ မာရေတူ''တိ ဥလ္လပတိ, ယော ကောစိ သုတ္ဝာ မာရေတိ, ဟရာဇိကံ, သယမေဝ သုတ္ဝာ မာရေတိ, ဝိသင်္ကေတတ္တာ န ဟရာဇိကန္တိ ဧဝံ ယထာ သမ္ဘဝတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၇၆. မူလံ ဒတွာ မုစ္စတီ တိ ဧတ္ထ ဘိန္ဒိတွာ, ဘဥ္ဇိတွာ, စဝိတွာ, စုဏ္ဏေတွာ, အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိပိတွာ တပဂေဝ မုစ္စတီတိ အတ္ထတော ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။ **ယေသံ ဟတ္ထတော မူလံ ဂဟိတ** န္တိ ယေသံ ဉာတကပရိတရိတာနံ ဟတ္ထတော မူလံ တေန ဘိက္ခုနာ ဂဟိတံ, ဟေတ္ထကသာမိကဟတ္ထတော ပုဗ္ဗေ ဒိန္နမူလံ ပုန ဂဟေတွာ တေသ ညေဝ ဉာတကာဒီနံ ဒတွာ မုစ္စတိ, ဧဝံ ဟေတ္ထကသာမိကဿေဝ သန္တကံ ဇာတံ ဟောတိ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''သစေပိ သော ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ သီဃံ တေသံ မူလံ ဒတွာ မုစ္စတီ''တိ ဝုတ္တံ, တံ ယေန ဓနေန ဟေတ္ထကော ကီတော, တဥ္စ ဓနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? ဟေတ္ထကသာမိကဟတ္ထတော ဓနေ ဂဟိတေ ဟေတ္ထကေ အဒိန္နေပိ မုစ္စန တော။ သစေ အညံ ဓနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ယုတ္တံ ဟေတ္ထကဿ အတ္တနိယဘာဝတော အမောစိတတ္တာ။ သစေ ဟေတ္ထကံ သာမိကာနံ ဒတွာ မူလံ န ဂဏှာတိ, န မုစ္စတိ အတ္တနိယဘာဝတော အမောစိတတ္တာ။ သစေ ဟေတ္ထကံ မူလဌ္ဌေန ဒိယျမာနံ ''တဝေဝ ဟောတူ''တိ အပေ့တိ, မုစ္စတိ အတ္တနိယဘာဝတော မောစိတတ္တာ။ ဧတ္ထာယံ ဝိစာရဏာ – ယထာ စေတိယံ တ ပဋိမံ ဟောက္ခရဏီ သေတုံ တ ကိဏိတွာ ဂဟိတမ္ပိ ကာရကဿေဝေတံ ပုညံ, န ကိဏိတွာ ဂဟိတဿ, တထာ ဟပမ္ပိ ယေန ဟေတ္ထကော လိခိတော, တဿေဝ ယုဇ္ဇတိ, န ဣတရဿာတိ စေ? န, ''သတ္တ ဟာရကံ တဿ ပရိယေသေယျာ''တိ ဝစနတော။ ပရေန ဟိ ကတသတ္ထံ လဘိတွာ ဥပနိက္ခိပန္တဿ ဟရာဇိကန္တိ သိဒ္ဓံ။ ဧဝံ ပရေန လိခိတမ္ပိ ဟေတ္ထကံ လဘိတွာ ယထာ ဝဓ္ဓော တံ ပဿိတွာ မရတိ, တထာ ဥပနိက္ခိပေယျ ဟရာဇိကန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတီတိ။ **စေတိယာဒီ**တိ ဧတမနိဒဿနံ ကရဏပစ္စယံ ဟိ တံ ကမ္မံ ဣဒံမရဏပစ္စယန္တိ ဧဝံ အာစရိယေန ဝိစာရိတံ။ မမ ပန စေတိယာဒိနိဒဿနေနေဝ သောပိ အတ္ထော သာဓေတဗ္ဗော ဝိယ ပဋိဘာတိ။

တတ္တကာ ဟဏာတိဟာတာ တိ ''ကောပိ စေတနာ ကိစ္စဝသေန 'တတ္တကာ'တိ ဝုတ္တာ သတိပဌာနသမ္ပဓာနာနံ စတုက္ကတာ ဝိယာ''တိ လိခိတံ။ **ပမာဏေ ဌပေတွာ**တိ အတ္တနာ အဓိပ္ပေတပ္ပမာဏေ။ ''ကတံ မယာ ဧဝရူပေ အာတဋ္ဋေ ခဏိတေ တသ္မိံ ပတိတွာ မရတူ''တိ အဓိပ္ပာယေန ဝဓကော အာတဋ္ဋပ္ပမာဏံ နိယမေတွာ သစေ ခဏိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **''ဣမသ္မိံ အာတဋ္ဋေ''** တိ။ ဣတအနိ ခဏိတဗ္ဗံ သန္ဓာယ ဧတ္တကပ္ပမာဏဿ အနိယမိတတ္တာ **''ကောသ္မိမ္ပိ ကုအာလပ္ပဟာရေ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ, သုတ္တန္တိကတ္ထေရေဟိ ကိဥ္စာပိ ဥပဌတံ, တထာပိ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ဥဘယတ္ထ အတ္ထေတတိ အာစရိယာ။ ဗဟူနံ မရဏေ အာရမ္မဏနိယမေ ကထန္တိ စေ? ဝဓ္ဓေသု ကောသ္မ ဇီဝိတိန္ဒြိယေ အာလမ္ဗိတေ သဗ္ဗေသမာလမ္ဗိတမေဝ ဟောတိ။ ကောသ္မ မရဏေပိ န တဿ သကလံ ဇီဝိတံ သက္ကာ အာလမ္ဗိတုံ န ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဥပ္ပန္နံ, နိရုဇ္ဈမာနံ, အတ္ထိတာယဟဏာတိဟာတစေတနာဝ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ, ပုရေဇာတာရမ္မဏာ စ ဟောတိ, တသ္မာ တမ္ပိ ယုဇ္ဇတိ။ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ဧကစိတ္တက္ခဏေ ပုရေဇာတံ ဟုတွာ ဌိတံ တံ ဇီဝိတမာလမ္ဗဏံ ကတွာ သတ္တမဇဝနပရိယာပန္နစေတနာယ ဩပက္ကမေ ကတေ အတ္ထတော တဿ သတ္တဿ သဗ္ဗံ ဇီဝိတိန္ဒြိယမာလမ္ဗိတံ, တေရောပိတဥ္စ ဟောတိ, ဣတော ပနညထာ န သက္ကာ; ဧဝမေဝ ပုဗ္ဗဘာဂေ ''ဗဟူပိသတ္တေ မာရေမီ''တိ စိန္တေတွာ သန္နိဋ္ဌာနကာလေ ဝိသပက္ခိပနာဒီသု ကေံ ပယောဂံ သာဓေမာနာ ဝုတ္တပ္ပကာရစေတနာ တေသု ကောသ္မ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာလမ္ဗဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ဥပ္ပန္နာယ ပနေကာယ သဗ္ဗေပိ တေ မာရိတာ ဟောန္တိ တာယ ဧဝ သဗ္ဗေသံ မရဏာသိဒ္ဓိတော, အညထာ န သက္ကာ တေရောပေတုံ, အာလမ္ဗိတုံ တ။ တတ္ထ ကောယ စေတနာယ ဗဟူနံ မရဏေ အကုသလရာသိ ကထန္တိ စေ? ဝိသုံ ဝိသုံ မရဏေ ပဝတ္တစေတနာနံ ကိစ္စကရဏာ

တော။ ကထံ? တာ ပန သဗ္ဗာ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာ၀ ဟောန္တိ, တသ္မာ တာသု ယာယ ကာယစိ ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဣတရာ သဗ္ဗာပိ ''တတော ဗလဝတရကုသလပဋိဗာဟိတာ အဟောသိကမ္မ''န္တိအာဒိကောဋ္ဌာသံ ဘဇန္တိ, ပုနပိ ဝိပာကံ ဇနိတုံ န သက္ကောန္တိ။ အပရာပရိယဝေဒနီယာပိ ဝိယ တံ ပဋိဗာဟိတ္ွာ ကုသလစေတနာ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ, တထာ အယမ္ပိ စေတနာ အနန္တရဘဝေ ဧဝ ပဋိသန္ဓိအနာဒိ၀သေန တာသံ ကိစ္စလေသကရဏတော ကောပိ သမာနာ ''ရာသီ''တိ ဝုတ္တာ။ တာယ ပန ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ အတိတိက္ခော ဝိပာကော ဟောတိ။ အယမေတ္ထ ဝိသေသောတိအာဒိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပပဥ္စိတံ။

အမရိတုကာမာ တတိ အဓိပ္ပာယတ္တာ ဩပပာတိကမရဏာပိ အာပတ္တိ။ '''နိဗ္ဗတ္တိတ္ွတ'တိ ဝုတ္တတ္တာ ပတနံ န ဒိဿတီတိ စေ? ဩပပာတိကတ္တံ, ပတနဉ္စ ကေမေတ''တိ လိခိတံ။ အထ တ **''သဗ္ဗထာပိ အနုဒ္ဒိဿေတ''** တိ ဝစနတော ဧတ္ထ မရတူတိ အဓိပ္ပာယသမ္ဘဝတော **''ဥတ္တရိတုံ အသက္ကောန္တော မရတိ ဟရာဇိကမေတ''** တိ သုဝုတ္တံ။ သစေ ''ပတိတ္ွတ မရတူ''တိ နိယမေတ္ွတ ခဏိတော ဟောတိ, ဩပပာတိကမနုဿော စ နိဗ္ဗတ္တိတ္ွတ ဌိတနိယမေနေ၀ ''ဥတ္တရိတုံ န သက္ကာ''တိ စိန္တေတ္ွတ မရတီတိ ဟရာဇိကဠာယာ န ဒိဿတိ, တေန ဝုတ္တံ ''ဥတ္တရိတုံ အသက္ကောန္တော''တိ။ သော ဟိ ဥတ္တရိတုံ အသက္ကောန္တော ပုနပ္ပုနံ ပတိတ္ွတ မရတိ, တေန ဟတောပိ တဿ သိဒ္ဓေါ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ သိယာ – ယော ပန ''ဥတ္တရိတုံ အသက္ကောန္တော မရတီ''တိ ဝုတ္တော, သော ဩပပာတခဏနက္ခဏေ အရူပလောကေ ဇီ၀တိ။ ဝဓကစေတနာ စ ''အနိယတော ဓမ္မော မိစ္ဆတ္တနိယတဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ မာတုဃာတိကမ္မဿ ပိတုဃာတိကမ္မဿ အရဟန္တဃာတိကမ္မဿ ရုဟိရုပ္ပာဒကမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၅.၃၈ မိစ္ဆတ္တနိယတတ္တိက) ဝစနတော ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယာရမ္မဏံ ဟောတိ, န စ တံ အရူပာဝစရသတ္တဿတ္ထိ, န စ သာ စေတနာ ''အနိယတော ဓမ္မော မိစ္ဆတ္တနိယတဿ ဓမ္မဿ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော, အာရမ္မဏပုရေဇာတံ ဝတ္ထုပုရေဇာတံ အာရမ္မဏပုရေဇာတံ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ မာတုဃာတိကမ္မဿ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၅.၄၈ မိစ္ဆတ္တနိယတတ္တိက) ဝစနတော အနာဂတာရမ္မဏာ ဟောတိ။ အညော ဣဓ ပတိတ္ွတ မရဏကသတ္တော နတ္ထိ, ဧဝံ သန္တေ ဝဓကစေတနာယ ကိံ အာရမ္မဏန္တိ စေ? ယဿ ကဿစိ ဣဓ ဇီဝနကသတ္တဿ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရမ္မဏံ။ ကိဉ္စာပိ သော န မရတိ, အထ ခေါ ဟဏာတိဟတော ဟောတိ ဧဝ။ ယထာ ကိံ ''ယထာက္ကမေန ဌိတေ သတ္တ ဇနေ ဧကေန ကဏ္ဍေန ဝိဇ္ဈိတ္ွတ မာရေမီ''တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ စိန္တေတ္ွတ သန္နိဋ္ဌာနကာလေ တေသု ဧကဿ ဇီဝိတမာရမ္မဏံ ကတ္ွတ ကဏ္ဍံ ဝိဿဇ္ဇေတိ, ကဏ္ဍော တံ ဝိရဇ္ဈိတ္ွတ ဣတရေ ဆ ဇနေ မာရေတိ, ဧဝံ သန္တေပိ အယံ ဟဏာတိဟတီ ဧဝ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ''ယော ကောစီ''တိ ဝိကပ္ပေတ္ွတဿ ဝဓကစေတနာ ယဿ ကဿစိ ဇီဝိတာရမ္မဏံ ကတ္ွတ ပဝတ္တတိ, တသ္မိံ အမတေပိ ဣတရဿ ဝသေန ဟဏာတိဟတီ။ သစေ အရဟာ ဟုတ္ွတ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, အရဟန္တဃာတကော၀ ဟောတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ ဧဝရူပေသု။ အယမေဝ ဟေတ္ထ အာစရိယပရမ္ပရာဂတာ ယုတ္တိ ဝိနိစ္ဆယကထာတိ ဝုတ္တံ။

ပတနရူပံ ပမာဏန္တိ ဧတ္ထ ယထာ မာတုယာ ပတိတ္ွတ ပရိဝတ္တလိင်္ဂာယ မတာယ သော မာတုဃာတကော ဟောတိ, န ကေဝလံ ပုရိသဃာတကော, တသ္မာ ပတနဿေဝ ဝသေန အာပတ္တိ။ ကသ္မာ? ပတနရူပမရဏရူပာနံ ဧကသန္တာနတ္တာ, တဒေဝ ဟိဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, တဿ ဟိ ပရိဝတ္တနံ နတ္ထိ, ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနေဝ ပဝတ္တိယံ နိရုဇ္ဈနုပ္ပဇ္ဇနကာနိ, ဣတ္ထိပုရိသောတိ စ တတ္ထ ဝေဟာရမတ္တမေဝ, တသ္မာ မာတုဃာတကောဝ, န ပုရိသဃာတကောတိ, ယထာ တဿ ပတနရူပဝသေနာပတ္တိ, တထာ ဣဓာပိ ပတနရူပဝသေန ထုလ္လစ္စယံ ဧကသန္တာနတ္တာတိ အယံ ပဌမထေရဝါဒေ ယုတ္တိ။ ဒုတိယေ ကိဉ္စာပိ ပေတော ပတိတော, ယက္ခော စ, အထ ခေါ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကတ္တာ အကုသလဝိပာကဿ ''တမေန သူကရော ဟောတီ''တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၉၆; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၁၆၆) ဧတ္ထ ဝုတ္တယက္ခာနံ ပဋိသန္ဓိ ဝိယ သဗ္ဗရူပာနံ သာဓာရဏတ္တာ, အမနုဿဇာတိကတ္တာ စ တိရစ္ဆာနရူပေန မတေ မရဏရူပဝသေန ဟာစိတ္တိယံ, ဝတ္ထု ဝသေန လဟုကာပတ္တိယာ ပရိဝတ္တနာ ဟောတိ ဧဝ တတ္ထဇာတကရက္ခာဒိဆေဒနဟာစိတ္တိယပရိဝတ္တနံ ဝိယ။ အယမေဝ ယုတ္တတရော, တသ္မာ ပစ္ဆာ ဝုတ္တော။ ဟရာဇိကဿ ပန မနုဿဇာတိကော ယထာ တထာ တ ပတိတ္ွတ ယထာ တထာ တ မရတု, ဟရာဇိကမေဝ ဂရုကတ္တာ။ ဂရုကာပတ္တိယာ ဟိ ဝိပရိဝတ္တနာ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ။

ထုလ္လစ္စယံ   တိရစ္ဆာနေ၊ မတေ ဘေဒဿ ကာရဏံ။
သရူပမရဏံ တိဿော၊ ဖုဿော မညေတိ အညထာ။

ဂဏ္ဌိပဒေ ပန “ဒုတိယတဒေ ပုထုဇ္ဇနဿ ပတိတ္တ အရဟတ္တံ ပတ္တ မရန္တဿ ဝသေန ဝုတ္တော”တိ လိခိတံ။ “တိရစ္ဆာနေ”တိ ဧတ္ထ ကေစိ ဝဒန္တိ “ဒေဝတ အဓိပ္ပေတာ”တိ။ “သကသကရူပေနေဝ မရဏံ ဘဝတိ နာည ထာ”တိ စ ဝဒန္တိ။ **ယက္ခပေတရူပေန မတေပိ ဧသေဝ နယော** တိ ထုလ္လစ္စယန္တိ အတ္ထော။ “တိရစ္ဆာနဂတမနုဿ သဝိဂ္ဂဟမရဏေ ဝိယာ”တိ လိခိတံ။ **ပဟာရံ လဒ္ဓာ** တိ သတ္တာနံ မာရဏတ္ထာယ ကတတ္တာ ဝုတ္တံ။

၁၇၇. သာမ့ သုဠ မရတူ တိ ဝစီဘေဒံ ကရောတိ။ **ဝိသဘာဂရောဂေ**တိ သရီရဋ္ဌော ဂဏ္ဍပိဠကာဒိ။

၁၇၈. ကာဋ္ဌာနုသာရီတိ ဧကိဿာ လတာယ မူလံ ကိရ။ မဟာကစ္ဆပေန ကတပုပ္ဖံ တ။ **ဟံသပုပ္ဖ** န္တိ ဟံသာနံ ပက္ခပတ္တံ။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သာဟတ္ထိကာဏတ္တိကနယဥ္ဟေတ္ထ ယောဇေတ္တ ကာယတစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာနဝိဓိ ဒဿေတဗ္ဗော။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၈၀. မရဏတ္ထိကာဝ ဟုတ္တ တိ ကမ္မဿ ကာယဿ ဘေဒေန သဂ္ဂပာပနာဓိပ္ပာယတ္တာ အတ္ထတော မရ ဏတ္ထိကာဝ ဟုတ္တ ဧဝံအဓိပ္ပာယိနော မရဏတ္ထိကာ နာမ ဟောန္တီတိ အတ္တနော မရဏတ္ထိကဘာဝံ အဇာနန္တာ အာပန္နာ ပာရာဇိကံ။ န ဟိ တေ “အတ္တနော စိတ္တပ္ပဝတ္တိံ န ဇာနန္တိ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဝောဟာရဝသေနာ**တိ ပုဗ္ဗဘာဂ ဝောဟာရဝသေန။ သန္နိဋ္ဌာနေ ပနေတံ နတ္ထိ။ ဟာသေ ဗုဒ္ဓသုကရမော်စနေ ဝိယ န ဟောတိ။ **ယထာနုသန္ဓိနာ**တိ အန္တရာ အမရိတ္တတတိ အတ္ထော။ **အပ္ပဋိဝေက္ခိတ္တ** တိ အဝိစာရေတ္တ။ ဟေဋ္ဌိမဘာဂေ ဟိ ကိဿိဥ္စိ ဝိဇ္ဇမာနေ ဝလိ ပညာ ယတိ။ **ဒဿိတေ** တိ ဉဒ္ဓရိတ္တ ဌပိတေ။ **ပဋိဗန္ဓ** န္တိ တယာ ပဋိဗန္ဓံ, ပရိဘောဂန္တရာယံ သင်္ဃဿ မာ အကာသီတိ အတ္ထော။

၁၈၁-၂. ယသ္မာ ကိရိယံ အတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ **“ပဌမံ လဒ္ဓ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ ပုဗ္ဗေပိ အတ္တနာ လဒ္ဓပိဏ္ဍပာတ တော ပဏီတပဏီတံ ဒေန္တော တတ္ထပိ အတ္တကာရိယံ အအာသိ။ **အသဥ္စိစ္စာ** တိ ဧတ္ထ အညံ အာကမုန္တဿ အည ဿ ပတနေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဘိသန္ဓိ နတ္ထိ။ **န မရဏာဓိပ္ပာယဿာ** တိ ပဋိဃော စ ပယောဂေ စ အတ္ထိ, ဝဓကေ စေတနာ နတ္ထိ။ **အဇာနန္တဿာ** တိ ဧတ္ထ “ဝတ္ထုအဇာနနဝသေန အဇာနန္တဿ အေသော နတ္ထိ, ကြံ ကိရ တေသံ နာန တ္တံ။ ‘အသဥ္စိစ္စော အဟ’န္တိ **ဟဋ္ဌိယံ** န ဒိဿတိ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ တထာရူပာယ ဟဋ္ဌိယာ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **နော စေ, ထုလ္လစ္စယ** န္တိ ဧတ္ထ “ဒုက္ခဝေဒနာ စေ နုပ္ပဇ္ဇတိ, ဒုက္ကဋမေတ”တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **“မုဂ္ဂရာ** နာမ ခာဒနဒဏ္ဍကာ။ **ဝေမာ** နာမ တေသံ ခာဒနဒဏ္ဍကာနံ ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ တိရိယံ ဗန္ဓိတဗ္ဗဒဏ္ဍာ”တိ လိ ခိတံ။ ဟေဋ္ဌာဝ ဒုဝိဓာပိ ပဌန္တိ။ **ဟတ္ထပ္ပတ္တော ဝိယ ဒိဿတိ** “တဿ ဝိကေ္ခပော မာ ဟောတူ”တိ **ဥပစ္ဆိန္ဒ တိ။ ဝိသေသာဓိဂမံ ဗျာကရိတ္တ** တပ္ပဘာဝံ သက္ကာရံ လဇ္ဇိယန္တော **အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ** သဘာကနံ ဗျာကတ တ္တာ။ တေ ဟိ ကပ္ပိယခေတ္တံ အာရောစေန္တိ။

၁၈၆. အကတဝိညတ္တိယာ တိ န ဝိညတ္တိယာ။ သာ ဟိ အနုညာတတ္တာ ကတာပိ အကတာ ဝိယာတိ အကတဝိည တ္တိ။ “‘ဝဒေယျာထ, ဘန္တေ ယေနတ္ထော’တိ ဧဝံ အကတဋ္ဌာနေ ဝိညတ္တိ အကတဝိညတ္တိ”တိ လိခိတံ။ တိတ္ထိယ ဘူတာနံ မာတာပိတူနံ သဟတ္ထာ အတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ **ပိတုစ္ဆာ** နာမ ပိတုဘဂိနီ။ **သစေပိ န ယာစန္တိ** “ယာစိတုံ ဒုက္ခ”န္တိ, သယံ တ ဧဝံ ဝတ္တုမသက္ကောန္တာ။ “ယအာ တေသံ အတ္ထော ဘဝိဿတီ”တိ အာဘောဂံ ကတ္တ တ။ **““ဝေဇ္ဇ ကမ္မံ တ န ဟောတီ’**တိ ဝစနတော ယာဝ သတ္တမော ကုလပရိဝဋ္ဋော, တာဝ ဘေသဇ္ဇံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **သဗ္ဗပ ဒေသူ**တိ မဟာမာတုယာစူဠမာတုယာတိအာဒီနံ။

ဝုတ္တနယေန ပရိယေသိတ္တ တိ “သာမဏေရေဟိ တ”တိအာဒိနာ။ “န အကတဝိညတ္တိယာ”တိ ဝဒန္တိ။ “ပစ္စာ သီသတိ သစေ, ဒုက္ကဋ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **ကပ္ပိယဝသေနာ**တိ ပုပ္ဖံ အာနေထာတိအာဒိနာ။ **“ပူဇံ အကာသီ’**တိ ဝုတ္တတ္တာ သယံ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။

“ဘဏာထာ”တိ ဝုတ္တေ ပန ကာတဗ္ဗံ ။ ဓမ္မဥ္စဟိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **နော စေ ဇာနန္တိ, န ဟာအ အပနေတဗ္ဗာ** ။ အဝ မင္ဂလန္တိ ဟိ ဂဏှာဟန္တိ။

စောရနာဂဿ ဟိ အာမင္ဂံ ဒိန္နေ ကုဇ္ဈိဿတိ, အနာမင္ဂံ န ဝဋ္ဋတီတိ အင္ဂုလန္တရေ ထောက် ဘတ္တံ ဂဟေတွာ ပတ္တေ ဘတ္တံ သဗ္ဗံ အအာသိ, သော တေန တုဿိ။ **ဝရဟေတ္ထကစိတ္တတ္ထရဏ** န္တိ သိဗ္ဗိတွာ ကာတဗ္ဗတ္ထရဏဝိကတိ။ **ပိတုရာဇာ** ဒမိဠဿ ပရာဇိတော **ရောဟဏော** သောင္ဃသဝဿာနိ ဝသိတွာ မိတ္တာမစ္စပရိဝုတော “ရဇ္ဇံ ဂဏှာဟာမီ”တိ အာဂန္တွာ အန္တရာမဂ္ဂေ အပ္ပမတ္တကဿ ကာရဏာ ဇော် အမစ္စံ ဃာတာပေသိ။ သေသာ ဘယေန ပလာယန္တာ အရညေ အန္တရာမဂ္ဂေ စောရေဟိ ဝိလုတ္တာ **ဟမ္ဗုဂလ္လကဝိဟာရံ** ဂန္တွာ တတ္ထ စာတုနိကာယိကတိဿတ္ထေရော တေသံ သင္ဂဟံ ကတွာ ပုန အာနေတွာ ရညော ဒဿေသိ, တေဟိ သဒ္ဓိံ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ရာဇာ **ဟမ္ဗုဂလ္လကတိဿတ္ထေရဿ** အဘယဂိရိဝိဟာရံ အကာသိ။ သေသာပိ ဧကေကဝိဟာရံ ကာရာပေသုံ ကိရ။

၁၈၇. စောရဿမီပံ ပေသေန္တော **“တင္ဓယက္ခဝိဟာရံ** ပေသေတီ”တိ ဣမိနာ သဒိသော။ ကသ္မာ? မရဏာဓိပ္ပာယတ္တာ။ တဌာကာဒိသု မစ္ဆာဒိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ကေဝဋ္ဋ အညာပဒေသေန “တဌာကတီရံ ဂစ္ဆာ”တိ ပဟိဏန္တဿ ဟဏာတိပာတေန ဘဝိတဗ္ဗံ, “တင္ဓယက္ခဝိဟာရံ ဟဟေသီ”တိ ဣမဿ သဒိသော။ ကသ္မာ? “မရဏာဓိပ္ပာယတ္တာ”တိ ဝစနဿာနုလောမတော, **အဌကထာယမ္ပိ** “ဇဝံ တင္ဓယက္ခမ္ပီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။

၁၈၉. တံ တတုဋ္ဌိတံ ဆိန္နန္တ န္တိ **တံ**-သဒ္ဒော ဧကေစ္စေသု နတ္ထိ။ ဣတရေသု ဟာရာဇိကထုလ္လစ္စယံ အာပန္နာတိ အတ္ထော။ “ဣမံ ဆိန္ဒိတွာ သီဃံ ဂန္တွာ သဋ္ဌဿ ပတ္တစီဝရံ ဒဿာမီ”တိ ကုသလစိတ္တေနပိ ဆိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ အနနုညာတတ္တာ။ **အညဿ ပန ဘိက္ခုနော ဝဋ္ဋတိ** အနုညာတတ္တာ။

၁၉၀. ကထံ? ကုဋိရက္ခဏတ္ထဥ္ဟိ ဘဂဝတာ ပဋိဂ္ဂိအနာဒိ အနုညာတံ, ကုဋိ နာမေသာ ဘိက္ခုနံ အတ္ထာယ။ တသ္မာ “ဘိက္ခုရက္ခဏတ္ထံ အညဿ ဘိက္ခုဿ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗမေတ္ထ နတ္ထီ”တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဇဝံ အစ္ဆိန္နစီဝရဿ နဂ္ဂဘာဝပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ ဘူတဂာမပာတဗ္ဗတာ ဘဂဝတာ အနုညာတာ, ဇီဝိတရက္ခဏတ္ထဥ္စ သပ္ပဒဋ္ဌကာလေ အနုညာတံ, တသ္မာ “အပိ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗံ, န စ ရုက္ခော တ ဆိန္ဒိတဗ္ဗော”တိအာဒိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တသ္မာ တံ နိဒဿနံ အပ္ပမာဏံ, အဌကထာစရိယော ဧဝေတ္ထ ပမာဏံ။ တွေ ပနာယံ အာစရိယဿ တက္ကော – အရိယပုဂ္ဂလေသုပိ သတ္တာ နဂ္ဂိယံ ပဿိတွာ အပ္ပသာဒံ ကတွာ နိရယူပဂါ ဘဝိဿန္တိ, တထာ သပ္ပာ စ ဍံသိတွာ, တေသံ ဟာပဝိမောစနတ္ထံ ဘူတဂာမပာတဗ္ဗတာ အနုညာတာ။ အနပတီနံ စိတ္တရက္ခဏတ္ထံ ပဋိဂ္ဂိအနာဒိ။ အညထာ လောကဿ ပုညန္တရာယော, သင္ဃဿ စ လာဘန္တရာယော ဟောတိ။ ဝဓေကဿ ပန စိတ္တဟိတကရဏံ နတ္ထိ, တံ ပန အဝီတိက္ကမံ, ဇီဝိတပရိစ္စဇနံ ပဿိတွာ တ “အဟော ဒုက္ကရံ ကတ”န္တိ ပသာဒမေဝ လဘေယျုန္တိ အတ္တနော န ဝဋ္ဋတိ, အညဿ ဝဋ္ဋတိ။ အညထာ တိတ္ထိယာနံ အသဒ္ဓမ္မသိဒ္ဓိယာတိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “ဇီဝိတတ္ထာယ ရုက္ခံ ဆိန္နန္တဿ အတ္တသိနေဟဝသေန ဆိန္နနတော အကုသလတ္တာ န ဝဋ္ဋတိ, အညဿ ဝဋ္ဋတီ”တိ လိခိတံ။ အနေကေသု ရုက္ခေန ဩတ္ထတေသု, ဩဟတေ တ ပတိတေသု အညေန အညဿတ္ထာယ ရုက္ခဆေဒနာဒိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ကသ္မာ? ပရပရိတ္တာဏာဓိပ္ပာယတောတိ။ **ပရိတ္တ** န္တိ ရက္ခဏံ, တံ ဒဿေတုံ **“သမန္တာ ဘူမိတစ္ဆန”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၁၉၁. တီဟိ မာရိတေ ပန ဝိသင်္ကေတ န္တိ တွေ တီသု ဧကေန မာရိတေပိ “ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏတ္တာ ဟာရာဇိက”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ တယောပိ ဧကတော ဟုတွာ မာရေန္တိ စေ, အာပဇ္ဇတိ, တေနေဝ ဝုတ္တံ **“ပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တ ရေ တ အဝိသင်္ကေတ”**န္တိ။ **“ပရိစ္ဆေဒအတိက္ကမေ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဝိသင်္ကေတံ ဟောတီ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ ဒွိန္နံ ဗလံ ဂဟေတွာ တတိယော စေ မာရေတိ အာပဇ္ဇတိ ဝိယ ဒိဿတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **“ဒွေဝ မာရေန္တူ”တိ ဝုတ္တေ ဧကေန တ ဒွီဟိ တ မာရိတေ ဟာရာဇိက**န္တိ “ဒွိန္နံ ပဟာရာနံ မရဏေ သတိ ဒွေဝ မာရိတာ နာမ ဟောန္တိ, အသတိ ဧကောဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဝိဇာနိတဗ္ဗ”န္တိ ဝဒန္တိ။

တတိယဟာရာဇိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထဟာရာဇိကံ

ဝဂ္ဂမုဒာတီရိယဘိက္ခုဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၉၃. စတုတ္ထေ ဝဂ္ဂု စ သာ မောဒယတိ စ သတ္တေတိ **ဝဂ္ဂုမုဒာ**။ ‘‘ဝဂ္ဂုမဒာ’’တိပိ ပာဌော, တဿ ဝဂ္ဂု စ သာ
ပသန္နသုဒ္ဓတရင်္ဂသမိဒ္ဓတ္တာ သုခုမာ စာတိ အတ္ထော ဇီဝိတဝဂ္ဂုတ္တနိတာ ဇီဝိတတ္တန္တိ နီလုပ္ပလန္တိအာဒီသု
ဝိယ။ မဒဿာတိ စ ဗဟုခဇ္ဇဘောဇ္ဇပာနာဒိသမိဒ္ဓာ နဒီ ဆဏာဒိဝသေသူတိ နိရုတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝဂ္ဂု ပရိသုဒ္ဓာတိ
လောကေန သမ္မတာတိ ကိရ အတ္ထော။ **ဘာသိတော** ဘဝိဿတီတိ ပာဌသေသော။

၁၉၄-၅. ဝဏ္ဏဝ ဝဏ္ဏဝန္တော ဝဏ္ဏဝန္တာနီတိပိ သိဇ္ဈတိ ကိရ ဗဟုဝစနေန။ ယသ္မာ ကုန္ဒိယာနံ ဦနတ္တံ, ပူရ
တ္တံ တ နတ္ထိ, တသ္မာ **‘‘အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသဿ ပရိပုဏ္ဏတ္တာ’’** တိ ဝုတ္တံ။ ဆဋ္ဌဿ အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသော
ဟာဒယဝတ္ထု။ စတုက္ကရိယာပထစက္ကေ **ဟာကတိန္ဒြိယေ** ။ **အတ္တနော ဒဟတီ**တိ အတ္တနာ ဒဟတိ, အတ္တနာ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓံ ကတ္တ
ပဝေဒေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သန္တ** န္တိ ဝတ္တမာနံ။ **ကေတုဘုနော** တိ ကေတ္တမတ္တံ အနုဘဝတ္တာ နာမမတ္တကမေ
တတိ အတ္ထော။

သဝိဘင်္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၇. ပဒဘာဇနေ ‘‘တိဿော ဝိဇ္ဇာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ အရူပာဝစရဇ္ဈာနာနိ ပဋ္ဌိက္ခိတ္တာနီတိ စေ? န, တတ္ထေဝ
‘‘ယံ ဉာဏံ, တံ ဒဿနံ, ယံ ဒဿနံ, တံ ဉာဏ’’န္တိ ဒဿနပဒေန ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ ဧဝ
အဋ္ဌကထာယံ ‘‘ဝိဇ္ဇာသီသေန ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တ’’ န္တိ ဝုတ္တံ။ **ခုရံ ကတ္တာ**တိ ပုရိမံ ကတ္တာ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁၉၉. အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကရာကာဒီနံ ကာရဏတ္တာ ရာကာဒယော ဝ **နိမိတ္တံ** နာမ။ တိဿန္နမ္ပိ ဝိဇ္ဇာနံ အညတရံ
သန္ဓာယ ‘‘ဝိဇ္ဇာနံ လာဘိမှိ’’တိ ဘဏတိ, ပာရာဇိကံ, န ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာဒီနံ ကိလေသနပဟာနမေဝ ဝုတ္တံ, တံခဏတ္တာ ဥတ္တ
ရိမနုဿဓမ္မပ္ပဝတ္တိ န ဟောတီတိ စေ? န, မဂ္ဂကိစ္စဒီပနတော။ တေနေဝ **‘‘မဂ္ဂေန ဝိနာ နတ္ထိ’’** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **စိတ္တ
တန္တိ** စိတ္တဿ ဝိဂတနီဝရဏတာတိ အတ္ထော။ ‘‘ယာဝဥ္စ ဝိဇ္ဇာ အနာဂတာ, တာဝ ဝိပဿနာဉာဏဿ လာဘိမှ
ဟီ’တိ ဝဒန္တော ယဒိ လောကုတ္တရံ သန္ဓာယ ဝဒတိ, သောပိ စ တထာ ဇာနာတိ, ပာရာဇိကမေဝ လောကုတ္တရဿပိ
တံနာမတ္တာ’’တိ ဝဒန္တိ။ **‘‘အဝိသေသေနာပိ ဝဒတော ပာရာဇိကံ ဝုတ္တ** န္တိ လောကုတ္တရံ သန္ဓာယ ဝဒတော ‘ပာရာ
ဇိက’န္တိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ။ ယထာ ကိံ ‘ဝိဇ္ဇာနံ လာဘိမှီ’တိ ဘဏန္တောပိ ပာရာဇိကမေဝတ’တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာဒီ
နံ သမ္ဘဝေပိ တာသံ အနဓိပ္ပေတတ္တာ ပာရာဇိကံ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ။ **န သက္ကာ အညံ ပမာဏံ ကာတု** န္တိ အတ္တနော
ဂုဏမာရောစေတုကာမော လောကိယေန သမ္မိဿံ အတ္တပဋ္ဌိသမ္ဘိဒံ ဝဒတော ပာရာဇိကန္တိ ပမာဏံ ကာတုံ န သက္
ကာ, ဣတရထာ ဟောတီ’’တိ အပရေပိ ဝုတ္တံ, ‘‘တံ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓံ, တသ္မာ ဝိဇ္ဇာနိဒဿနံ ဣဓ အနိဒဿနံ သာသ
နေ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာဒီနံ ဝိဇ္ဇာဝိဓာနာဘာဝတ။ ဘဂဝတာ ဝိဘတ္တခေတ္တပဒေ တ တေသံ ပရိယာယဝစနာနံ အနာမဋ္ဌတ္တာ န သက္
ကာ အညံ ပမာဏံ ကာတု’’န္တိ လိခိတံ။ ‘‘ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါနံ လာဘိမှီ’တိ ဝုတ္တေ ပရိယာယေန ဝုတ္တတ္တာ ထုလ္လစ္စ
ယံ ယုတ္တ’’န္တိ ဝဒန္တိ, ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ **ဝီမံသိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ ‘‘ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ’’တိအာဒီဟိ သံသန္ဒ
နတော ပရိယာယဝစနတ္တာ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ။ ‘‘နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇာမိ’တိ တ ‘လာဘိမှာဟံ တဿ
သာ’တိ တ ဝဒတောပိ’’တိ ဝုတ္တဝစနမ္ပိ ‘‘သစေ ပနဿေဝံ ဟောတိ’’တိအာဒိဝစနမ္ပိ အတ္ထတော ဧကမေဝ, သောပိ
ဟိ အတ္တနော ဝိသေသံ အာရောစေတုမေဝ ဝဒတိ။ ‘‘ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ’တိအာဒီသု အဟံ-ဝစနာဘာဝတ ပရိယာ
ယော ယုဇ္ဇတိ, ဣဓ ပန ‘လာဘိမှာဟံ တဿာ’တိ အတ္တာနံ နိဒ္ဒိသတိ, တသ္မာ ပာရာဇိကံ အာပဇ္ဇိတုံ ယုတ္တံ ဝိ
ယာ’’တိ ဝဒန္တိ။ ‘‘မဟာပစ္စရိယာဒိဝစနံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေသု ဧကောပိ န ဟောတိ, တသ္မာ ပရိယာယေန ဝုတ္တတ္
တာ န ဟောတိ’’တိ ဝဒန္တိ, သုဋ္ဌု ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ-ပဒတော ပဋ္ဌာယ ဧဝ ပာဌော ဂဟေတဗ္ဗော, ဖ
လသစ္ဆိကိရိယာယပိ ဧကေကမ္ပိ ဧကေကဖလဝသေန ပာရာဇိကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ရာဂဿ ပဟာန န္တိအာဒိတ္တိကေ ကိလေသပ္ပဟာနမေဝ ဝုတ္တံ, တံ ပန ယသ္မာ မဂ္ဂေန ဝိနာ နတ္ထိ။ တတိယမဂ္
ဂေန ဟိ ရာဂဒောသာနံ ပဟာနံ, စတုတ္ထေန မောဟဿ, တသ္မာ ‘‘ရာဂေ မေ ပဟီနော’’တိအာဒီနိ ဝဒတောပိ ပာရာဇိ
ကံ။ **ရာဂာ စိတ္တံ ဝိနီဝရဏတာ** တိအာဒိတ္တိကေ လောကုတ္တရမေဝ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ‘‘ရာဂါ မေ စိတ္တံ ဝိနီဝရဏ’’န္တိ

အာဒိနိ ဝဒတော ဟရာဇိကမေဝတတိ။ **အကုပ္ပဓမ္မတ္တာ** တိ ကေစိ ဥတ္တရဝိဟာရတသိနော။ ကသ္မာ န ဟောတီတိ စေ? ''ဣတိ ဇာနာမိ, ဣတိ ပဿာမိ''တိ ဝတ္တမာနဝစနနေဝ **မာတိကာယံ** ဝုတ္တတ္တာ။ ယဒိ ဇဝံ **ပဒဘာဇနေ** ''သမာပဇ္ဇိံ, သမာပန္နော''တိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ ''အတီတတ္တဘာဝေ သောတာပန္နောမှိ''တိ ဝဒတောပိ ဟောတူတိ စေ? န, အညထာ အတ္ထသမ္ဘဝတော။ ကထံ? အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နဝသေန ဝတ္တမာနတာ ဂဟေတဗ္ဗာတိ ဉာပနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န အတီတတ္တဘာဝံ။ အတီတတ္တဘာဝေ ဟိ ပရိယာယေန ဝုတ္တတ္တာ ''ထုလ္လစ္စယ''န္တိ ဝုတ္တန္တိ အာစရိယာ။

၂၀၀. **''သစေပိ န ဟောတိ, ဟရာဇိကမေဝ''**တိ အဇ္ဈာနပရိကပ္ပဝသေန ဝုတ္တံ ကိရ။ ''ဣတိ တစာ တိဝင်္ဂိကာ''တိ ဝက္ခတိ။ **နတ္တေတ** န္တိ ပုရိမေ သတိ ပစ္ဆိမဿာဘာဝတ သမာပဇ္ဇိံ, သမာပန္နောတိ ဣမေသံ ကိဉ္စာပိ အတ္ထတော ကာလဝိသေသော နတ္ထိ, ဝစနဝိသေသော ပန အတ္ထိ ဇဝ။

၂၀၇. **ဥက္ကေဋ္ဌိတော** တိ ဥတ္တာသိတော။ ခိဋ္ဌ ဥတ္တာသနေ။

သုဒ္ဓိကဝါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝတ္တုကာမဝါရကထာဝဏ္ဏနာ

ဝိညတ္တိပထေ တိ ဝိဇာနနဋ္ဌာနေ, တေန ''ဝိညတ္တိပထမတိက္ကမိတွာ ဌိတော ဘိက္ခု ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သုတွာ ဇာနာတိ, န ဟရာဇိကန္တိ ဒီပေတီ''တိ ဝုတ္တံ။ **ဈာနံ ကိရ သမာပဇ္ဇိ** န္တိ တွေ့ သော စေ ''သေ ဘိက္ခု အတ္တနော ဂုဏဒီပနာဓိပ္ပာယေန ဇဝံ ဝဒတီ''တိ ဇာနာတိ, ဟရာဇိကမေဝ။ အညထာ ဇာနာတီတိ စေ? ဟရာဇိကစ္ဆာယာ န ဒိဿတီတိ အာစရိယော။

ဝတ္တုကာမဝါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနာပတ္တိဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ

အနုလ္လပနာဓိပ္ပာယော တိ ယဒိ ဥလ္လပနာဓိပ္ပာယော ဘဝေယ္ယ, ဒုက္ကဋမေဝတိ အပရေ။ ''တံ ပရတော 'နာဝုသော, သက္ကာ ပုထုဇ္ဇနေန အဓိဝါသေတု'န္တိ ဝတ္ထုနာ သံသန္ဒိတွာ ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၂၂၅-၆. ဒုက္ကရ အာကရ အာဝဋ္ဋကာမ အဘိရတိဝတ္ထုသု ''ယဒိ ဥလ္လပနာဓိပ္ပာယော ဘဝေယ္ယ, ဟရာဇိက''န္တိ ဝဒန္တိ, ကာရဏံ ပန ဒုဒ္ဒသံ, ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ ဝိယ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **ယာနေန တ ဣဒ္ဓိယာ တ ဂစ္ဆန္တောပိ ဟရာဇိကံ နာပဇ္ဇတီ**တိ ပဒသာ ဂမနဝသေနေဝ ကတိကာယ ကတာယ ယုဇ္ဇတိ။ **''အပုဗ္ဗံအစရိမံ ဂစ္ဆန္တော** တိ ဟတ္ထဟာသံ အဝိဇဟိတွာ အညမညဿ ဟတ္ထံ ဂဏှန္တော ဝိယ ဂစ္ဆန္တော''တိ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဒေသ ထေ ဂစ္ဆာမာတိ ဇဝံ သဟဂမနေ ပုဗ္ဗာပရာ ဂစ္ဆန္တောပိ နာပဇ္ဇတီတိ အာစရိယဿ တက္ကော။ **ဝသန္တဿာ** တိ တထာ ဝသန္တော စေ ဥပာသကေန ဒိဿတိ, ဟရာဇိကော ဟောတိ။ ''ရတ္တိံ ဝသိတွာ ဂစ္ဆန္တော န ဟရာဇိကော''တိ ဝုတ္တံ။ **နာနာဝေရဇ္ဇကာ**တိ နာနာဇနပဒတသိနော။ **သင္ဃလာဘော** တိ ယထာဝုမုံ အတ္တနော ဟပုဏနကောဌာသော။

၂၂၈. **ဣဓာ**တိ ''ကော နု ခော''တိအာဒိနာ ဝုတ္တေ ပဥှာကမ္မေ။ **ဓမ္မဓာတု** သဗ္ဗညုတညာဏံ။

၂၃၂. **န ဥပ္ပဋ္ဋိဟဋ္ဋိယာ** တိ န သီဟောက္ကန္တဝသေန အနုဿရိ။ တသ္မာ အန္တရာဘဝဘူတာ ကော ဇဝ ဇာတီတိ ပဋ္ဋိဝိဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။

နိဂမနဝဏ္ဏနာ

၂၃၃. **စတုဝီသတီ**တိ ဧတ္ထ မာတုဃာတကပိတုဃာတကအရဟန္တဃာတကာ တတိယပာရာဇိကံ အာပန္နာ။ ဘိက္ခုနိ
ဒူသကော, လမ္ဗီအာဒယော စ စတ္တာရော ပဌမပာရာဇိကံ အာပန္နာ ဧတေတိ ကတွာ ကုတော စတုဝီသတီတိ စေ? န, အဓိ
ပ္ပာယဇာနနတော။ မာတုဃာတကာဒယော ဟိ စတ္တာရော ဣဓာနုပသမ္ပန္နာ ဝေ အဓိပ္ပေတာ, လမ္ဗီအာဒယော စတု
တာရော ကိဉ္စာပိ ပဌမပာရာဇိကေန သင်္ဂဟိတာ, ယသ္မာ ဧကေန ပရိယာယေန မေထုနဓမ္မပဋိသေဝိနော န ဟောန္တိ, တ
သ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တာ။ “ဧကကမ္မံ ဧကုဒ္ဒေသော သမသိက္ခတာ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တသံဝါသသ္သ အဘဗ္ဗတာမတ္တံ သန္ဓာ
ယ ဝုတ္တံ **“ယထာ ပုရေ တထာ ပစ္ဆာ”** တိ။ အညထာ နေသံ သမညာယပဋိညာယဘိက္ခုဘာဝေပိ နတ္ထီတိ အာပဇ္ဇတိ။

စတုတ္ထပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပာရာဇိကကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍော

၁. သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၃၅. “ဩက္ကမန္တာန”န္တိ ဟဉ္ဆော။ ဧတ္ထာဟ – “ယော ပန ဘိက္ခူ”တိ ကာရကော ဣဓ ကသ္မာ န နိဒ္ဒိဋ္ဌော
တိ? **အဘိ**-နိဒ္ဒေသေန ဣမဿ သာပေက္ခာဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ကထံ? ကဏ္ဍုဝနာဒိအဓိပ္ပာယစေတနာဝသေန စေ
တေန္တဿ ကဏ္ဍုဝနာဒိဥပက္ကမေန ဥပက္ကမန္တဿ, မေထုနရာဂဝသေန ဦရုအာဒီသု ဒုက္ကဋဝတ္ထူသု, ဝဏာဒီ
သု ထုလ္လစ္စယဝတ္ထူသု စ ဥပက္ကမန္တဿ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ သတိပိ န သင်္ဃာဒိသေသော။ မောစနဿာဒသ
ဟိတာဓိပ္ပာယာပေက္ခာဝ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ သတိ ဥပက္ကမေ, န အညထာ “အနာပတ္တိ န မောစနာဓိပ္ပာယဿ
သာ”တိ ဝစနတော။ တသ္မာ တဒတ္ထဒဿနတ္ထံ ဣဓ ကာရကော န နိဒ္ဒိဋ္ဌော, အညထာ “ယော ပန ဘိက္ခု သဉ္စေတ
နိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ အာပဇ္ဇေယျာ”တိ ကာရကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေ “စေတေတိ န ဥပက္ကမတိ မုစ္စတိ, အနာပတ္တီ”တိ ဝု
တ္တဝစနဝိရောဓော။ “သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ အညတြ သုပိနန္တာ”တိ ဘုမ္မေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေပိ သောဝ ဝိ
ရောဓော အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ တဒုဘယဝစနက္ကမံ အဝတွာ “သဉ္စေတနိကာ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ အညတြ သုပိနန္
တာ”တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မဝစနာဘာဝတော ဟေတုတ္ထနိယမော န ကတော ဟောတိ။ တသ္မိံ အက
တေ သဉ္စေတနိကာ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ အညတြ သုပိနန္တာ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ, ဥပက္ကမေ အသတိ အနာပတ္တီ
တိ အယမတ္ထော ဒီပိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၃၆-၇. **သဉ္စေတနိကာ** တိ ဧတ္ထ ပဌမဝိဂ္ဂဟေန ဥပသဂ္ဂဿ သာတ္ထကတာ ဒဿိတာ, ဒုတိယေန ဣကပစ္စ
ယဿ။ တတပိတ္တသေမှဟရုဟိရာဒိ**အာသယဘေဒတော**တိ အတ္ထော။ **ဓာတူ**တိ ဧတ္ထ “ပထဝီဓာတုအာဒယော စတ
ဿော, စက္ခုဓာတုအာဒယော တ အဋ္ဌာရသာ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** လိခိတံ။ **ဝတ္ထိသီသ** န္တိ ဝတ္ထိပုဋဿ သီသံ။ “အင်္ဂ
ဇာတဿ မူလံ အဓိပ္ပေတံ, န အဂ္ဂသီသ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **တထေတ**တိ “နိမိတ္တေ ဥပက္ကမတော”တိအာဒိံ ဂဏှာတိ။
တတော မုစ္စိတွာ တိ “န သကလကာယတော, တသ္မာ ပန ဌာနာ စုတမတ္တေ ဟောတူ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** လိခိတံ။ “ဒက
သောတံ ဩတိဏ္ဏမတ္တေ”တိ ဣမိနာ န သမေတီတိ စေ ? တတော ဒကသောတောရောဟဏဉ္စေတ္ထာတိအာဒိ ဝုစ္
စတိ။ တဿတ္ထော – နိမိတ္တေ ဥပက္ကမံ ကတွာ သုက္ကံ ဌာနာ စာဝေတွာ ပုန ဝိပ္ပဋိသာရဝသေန ဒကသောတော
ရောပဏံ နိဝာရေတုံ အဓိဝာသေမီတိ။ တတော ဗဟိ နိက္ခမန္တေ အဓိဝာသေတုံ န သက္ကာ, တထာပိ အဓိဝာသနာဓိပ္ပာ
ယေန အဓိဝာသေတွာ အန္တရာ ဒကသောတတော ဥဒ္ဓံ နိဝာရေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ “အနိက္ခန္တေ ဝာ”တိ ဝု
တ္တံ။ ကသ္မာ? ဌာနာ စုတဉှိ အဝဿံ ဒကသောတံ ဩတရတီတိ အဋ္ဌကထာဓိပ္ပာယော ဂဏ္ဌိပဒါဓိပ္ပာယေန သမေ
တိ။ **တတော မုစ္စိတွာ** တိ သကဋ္ဌာနတော။ သကသရီရတော ဟိ ဗဟိ နိက္ခန္တမေဝ ဟောတိ, တတော “ဗဟိ နိက္ခန္
တေ ဝာ အနိက္ခန္တေ ဝာ”တိ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈေယျ။ ယသ္မာ ပန တမှာ တမှာ သရီရပဒေသာ စုတံ အဝဿံ ဒကသော
တံ ဩတရတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ “ဒကသောတံ ဩတိဏ္ဏမတ္တေ”တိ, ဣမိနာ စ အာပတ္တိယာ ပာကဋကာလံ ဒဿေ
တိ, ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? မောစနဿာဒေန နိမိတ္တေ ဥပက္ကမတော သုက္ကံ ဗဟုတရမ္ပိ သရီရပဒေသာ စုတံ တတ္ထ
တတ္ထ လဂ္ဂဝသေသံ ယတ္တကံ ဧကာ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာ ပိဝေယျ, တတ္တကေ ဒကသောတံ ဩတိဏ္ဏမတ္တေ သ
င်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ။ ဝုတ္တဉှိ **ကင်္ခာဝိတရဏိယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “ဒကသောတံ

အနောတိဏ္ဏောပိ သဥ္ဇာဒိသေသော”တိအာဒိ။ တတ္ထကဿ ဗဟိ နိက္ခမနံ အသလ္လက္ခေန္တော “စေတေတိ ဥပက္
ကမတိ န မုစ္စတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ ဝစနတော ထုလ္လစ္စယန္တိ သညာယ ဒေသေန္တောပိ န မုစ္စတိ,
ပဿာဝမ္ပိ ဝဏ္ဏတံ ပဿိတ္ဝာ ဝတ္ထိကောသဂတဿ ပိစ္ဆိလတာယ တ ဥတ္ဝာ သဥ္ဇာဒိသေသတော ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ။
အယမေတ္ထ တတိယတ္ထေရတာဒေ ယုတ္တိ။ သဗ္ဗာစရိယာ က္လမေ ဧဝ တယော ထေရာ, တေသမ္ပိ ဒကသောတောရောဟ
ဏံ နိမိတ္တေ ဥပက္ကမနန္တိ အယံ ဒုတိယော ဝိနိစ္ဆယော သာဓာရဏတော ဇတ္တေ, ဧဝံ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ဝဒတိ
ကိရ။

ဌာနာ စုတဥ္ဟိ အဝဿံ ဒကသောတံ ဩတရတီတိ ကတ္ဝာ **“ဌာနာ စာဝနမတ္တေနေဝေတ္ထ အာပတ္တိ ဝေဒိတ
ဗ္ဗာ”**တိ ဝုတ္တံ။ ဒကသောတံ ဩတိဏ္ဏော ဧဝ အာပတ္တိ။ သုက္ကဿ ဟိ သကလံ သရီရံ ဌာနံ, အနောတိဏ္ဏော ဌာနာ
စုတံ နာမ န ဟောတီတိ ဝိမံသိတဗ္ဗံ။ အာဘိဓမ္မိကတ္တာ ထေရဿ “သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ နာမ ရာဂသမုဋ္ဌာနာ ဟောတီ”တိ
(ကထာ. အဋ္ဌ. ၃၀၇) **ကထာဝတ္ထုဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ သမ္ဘတေ စိတ္တသမုဋ္ဌာနော, “တံ အသုစိံ ကေဒေသံ မု
ခေန အင်္ဂဟေသိ, ကေဒေသံ အင်္ဂဇာတေ ပက္ခိပိ”တိ (ပာရာ. ၅၀၃) ဝစနတော ဥတုသမုဋ္ဌာနော စ ဒိဿတိ, သော စ
ခော အဝီတရာဂဿေဝ “အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော ယံ အရဟတော အသုစိ မုစ္စေယျာ”တိ (မဟာဝ.
၃၅၃; ကထာ. ၃၁၃) ဝစနတော။ **ပရူပဟာရဋ္ဌကထာယံ** “အတ္ထိ တဿ အာသယောတိ တဿ သုက္ကဿ ဥစ္စာရ
ပဿာဝာနံ ဝိယ ပတိဋ္ဌာနောကာသော အတ္ထီ”တိ (ကထာ. အဋ္ဌ. ၃၀၉) စနတော တဿ အာသယောတိ သိဒ္ဓံ။ ဟ
ကတိကစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ဝိယ အသံသဋ္ဌတ္တာ, နိက္ခမနတော စ “ဝတ္ထိသီသံ, ကဋိ, ကာယော”တိ တိဓာ သုက္ကဿ
သ ဌာနံ ပကပ္ပေန္တိ အာစရိယာ။ သပ္ပဝိသံ ဝိယ တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န စ ဝိသဿ ဌာနနိယမော, ကောဓဝသေန ဖုသန္တဿ
ဟောတိ, ဧဝမဿ န စ ဌာနနိယမော, ရာဂဝသေန ဥပက္ကမန္တဿ ဟောတီတိ တက္ကော။

ခေဘကရဏပစ္စယော နာမ ဘေသဇ္ဇသေနာသနာဟာရာဒိပစ္စယော။ **သံသဂ္ဂဘေဒတောပီ** တိ ဧတေသု ဒ္ဝီဟိပိ
တီဟိပိ။ **ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ** တိ ဇတ္တေ ယံ ကိဥ္စိ သုပိနန္တေန သေက္ခပုထုဇ္ဇနာ ပဿန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ဝိပလ္လတ္ဝ
ထံ အဘူတမေဝတိ အာပဇ္ဇတိ။ တတော “ယံ ပန ပုဗ္ဗနိမိတ္တတော ပဿတိ။ တံ ဧကန္တသစ္စမေဝ ဟောတီ”တိ ဣဒံ ဝိရု
ဇ္ဈတိ, တသ္မာ န ဝိသယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သော ဟိ သစ္စော တ ဟောတိ, အလိကော တတိ ကတ္ဝာ တဗ္ဗေ သန္ဓာယ
ဝုတ္တံ သိယာ, “အသေက္ခာ ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ သစ္စမေဝ ပဿန္တိ, နာသစ္စ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ကိန္တု
ဒဿနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဥ္ဟိ အဘူတံ, အပဿန္တောပိ ဟိ ပဿန္တော ဝိယ အသုဏန္တောပိ သုဏန္တော ဝိယ
အမုနန္တောပိ မုနန္တော ဝိယ ဟောတိ။ သစ္စမ္ပိ ဝိပဿတီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ **တံ ရူပနိမိတ္တာဒိအာရ
မ္မဏံ န ဟောတိ,** အာဂန္တုကပစ္စုပ္ပန္နံ ရူပနိမိတ္တာဒိအာရမ္မဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တဘူတာနိ
ဟိ ရူပနိမိတ္တာဒီနိ ဘဝင်္ဂဿ အာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ ဧဝ။ တတ္ထ ကမ္မနိမိတ္တမတီတမေဝ, ဂတိနိမိတ္တံ ထောကံ
ကာလံ ပစ္စုပ္ပန္နံ သိယာ။

ဤဒိသာနီတိ ပစ္စက္ခတော အနုဘူတပုဗ္ဗပရိကပ္ပိတာဂန္တုကပစ္စုပ္ပန္နရူပနိမိတ္တာဒိအာရမ္မဏာနိ, ရာကဒိသမ္ပယု
တ္တာနိ စာတိ အတ္ထော။ **မက္ကဋဿ နိဒ္ဒာ လဟုပရိဝတ္တာ ဟောတိ** ။ သော ဟိ ရုက္ခသာခတော ပတနဘယာ အဘိ
က္ခဏံ ဥမ္မီလတိ စ သုပတိ စ။ မနုဿာ ကိဥ္စာပိ ပုနပ္ပုနံ ဥမ္မီလန္တိ သုဗျတ္တတရံ ပဋိဗုဒ္ဓာ ဝိယ ပဿန္တိ, အထ
ခော ပဋိဗုဒ္ဓာနံ ပုနပ္ပုနံ ဘဝင်္ဂောတရဏံ ဝိယ သုပိနကာလေပိ တေသံ ဘဝင်္ဂောတရဏံ ဟောတိ, ယေန “သုပတီ”တိ ဝုစ္
စတိ။ “ဘဝင်္ဂစိတ္တေန ဟိ သုပတီ”တိ ဝစနတော ဘဝင်္ဂောတရဏံ ကရဇကာယဿ နိရုဿာဟသန္တဘာဝူပနိဿ
ယတ္တာ “နိဒ္ဒာ”တိ ဝုစ္စတိ။ သာ ကရဇကာယဿ ဒုဗ္ဗလဘာဝေန သုပိနဒဿနကာလေ ဘဝင်္ဂတော ဥတ္တရဏေ
သတိပိ နိရုဿာဟသန္တဘာဝပ္ပတ္တိယာ “ပဝတ္တတီ”တိ စ ဝုစ္စတိ, ယတော သတ္တာ “ပဋိဗုဒ္ဓာ”တိ န ဝုစ္စန္တိ,
ကရဇကာယဿ နိရုဿာဟသန္တသဘာဝပ္ပတ္တိတော စ တန္ဒိဿိတံ ဟဒယဝတ္ထု န သုပ္ပသန္နံ ဟောတိ, တတော
တန္ဒိဿိတာပိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ အသုပ္ပသန္နဝဋ္ဋိနိဿိတဒီပပ္ပဘာ ဝိယ။ တေနေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** “သုတယံ ဒုဗ္ဗလ
ဝတ္ထုကတ္တာ စေတနာယ ပဋိသန္ဓိံ အာကမ္ပိတုံ အသမတ္ထော”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဂဏ္ဌိပဒေ ပန “ဒုဗ္ဗလဝတ္ထုကတ္တာတိ သုပိနေ ဥပဋ္ဌိတံ နိမိတ္တမ္ပိ ဒုဗ္ဗလ”န္တိ လိခိတံ။ တံ အနေကတ္ထံ သဗ္ဗမ္
ပိ နိမိတ္တံ ဟောတိ, န စ ဒုဗ္ဗလာရမ္မဏဝတ္ထုကတ္တာ စေတနာ, တာယ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ ဒုဗ္ဗလာ အတီတာနာဂတာရမ္မဏာ
ယ, ပညတ္တာရမ္မဏာယ တ အဒုဗ္ဗလတ္တာ, အဝတ္ထုကာယ ဒုဗ္ဗလဘာဝေ န ယုဇ္ဇတိ စေတနာယ အဝတ္ထုကာယ

ဘာဝနာပဘာဝတယာတိရေကဗလသဘ္ဘာဝတော။ ဘာဝနာဗလသမပ္ပိတဥ္ဟိ စိတ္တံ အရူပမ္ပိ သမာနံ အတိဘာရိယမ္ပိ
ကရဇကာယံ ဂဟေတ္ဝာ ဧကစိတ္တက္ခဏေနေဝ ဗြဟ္မလောကံ ဟပေတ္ဝာ ဌပေတိ။ တပ္ပဋိဘာဂံ အနပ္ပိတမ္ပိ ကာမာ
ဝစရစိတ္တံ ကရဇကာယံ အာကာသေ လင္ဃနသမတ္ထံ ကရောတိ, ပဂေဝေတရံ။ ကိံ ပနေတ္ထ တံ အနုမာနကာရဏံ,
ယေန စိတ္တဿေဝ အာနုဘာဝေတိ ပညာယေယျ စိတ္တာနုဘာဝေန တ လဒ္ဓာသေဝနာဒိကိရိယာဝိသေသနိဗ္ဗတ္တိဒ
ဿနတော, တသ္မာ ဒုဗ္ဗလဝတ္ထုကတ္တာတိ ဒုဗ္ဗလဟဒယဝတ္ထုကတ္တာတိ အာစရိယဿ တက္ကော။ အတ္တနော မန္ဒတိက္ခ
ာကာရေန တန္နိဿိတဿ စိတ္တဿ မန္ဒတိက္ခဘာဝနိပ္ဖာဒနသမတ္ထစ္စေ, ဟဒယဝတ္ထု စက္ခုသောတာဒိဝတ္ထု
ဝိယ က္လန္ဒိယံ ဘဝေယျ, န စေတံ က္လန္ဒိယံ။ ယတော **ဓမ္မသင်္ဂဟေ** ဥပာဒာယရူပဟဥ္စိယံ ဥဒ္ဒေသာရပံ န ဇာတံ။ အနိန္ဒ
ြိယတ္တာ ဟိ တံ ကာယိန္ဒြိယဿ အနန္တရံ န ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ, ဝတ္ထုရူပတ္တာ စ အဝတ္ထုရူပဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ အနန္တရမ္ပိ န
ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ, တသ္မာ ယံ ဝုတ္တံ "တဿ အသုပ္ပသန္နတ္တာ တန္နိဿိတာ စ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ အသုပ္ပသန္နာ ဟော
တီ"တိ, တံ န သိဒ္ဓန္တိ စေ? သိဒ္ဓမေဝ အနိန္ဒြိယာနမ္ပိ သပ္ပာယာသပ္ပာယဥတုအာဟာရာဒီနံ ပစ္စယာနံ သမာယောဂ
တော, စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ ဝိကာရဒဿနတော, ပစ္စက္ခတ္တာ စ။ ယသ္မာ အပ္ပဋိဗုဒ္ဓောပိ ပဋိဗုဒ္ဓံ ဝိယ အတ္တာနံ မညတီတိ။
ဝေတ္တာဝတာ ကရဇကာယဿ နိရုဿာဟသန္တဘာဝတကာရဝိသေသော နိဒ္ဒာ နာမ။ သာ စိတ္တဿ ဘဝင်္ဂောတရ
ဏာကာရဝိသေသေန ဟောတိ, တာယ သမန္နာဂတော သတ္တော ဘဝင်္ဂတော ဥတ္တိဏ္ဏော သုပိနံ ပဿတိ, သော
"ကပိမိဒ္ဓပရေတော"တိ ဝုစ္စတိ, သော သုတ္တော အပ္ပဋိဗုဒ္ဓော ဟောတီတိ အယမတ္ထော သာဓိတော ဟောတိ။

ယသ္မာ ဘဝင်္ဂတရနိရန္တရတာယ အစ္စန္တသုတ္တော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ **"ယဒိ တာဝ သုတ္တော ပဿ
သတိ, အဘိဓမ္မဝိရောဓော အာပဇ္ဇတီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန နိဒ္ဒာက္ခဏေ န ပဋိဗုဒ္ဓော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ
"အထ ပဋိဗုဒ္ဓော ပဿတိ, ဝိနယဝိရောဓော" တိအာဒိ ဝုတ္တံ, ယသ္မာ စ အခီဏနိဒ္ဒော, အနောတိဏ္ဏဘဝင်္ဂေါ စ အ
တ္ထိ, တသ္မာ **"ကပိမိဒ္ဓပရေတော ပဿတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ အညထာ အယံ နေဝ သုတ္တော န ပဋိဗုဒ္ဓော, အတ္တနာ တံ နိဒ္ဒံ
အနောက္ကန္တော အာပဇ္ဇေယျ။ ဝေတ္တာဝတာ စ အဘိဓမ္မော, ဝိနယော, နာဂသေနတ္ထေရဝစနံ ယုတ္တိ စာတိ သဗ္ဗံ
အညမညသံသန္ဒိတံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ကပိမိဒ္ဓပရေတော**တိ ဘဝင်္ဂတော ဥတ္တိဏ္ဏနိဒ္ဒာပရေတော။ သာ ဟိ က္လမ ကပိ
မိဒ္ဓံ နာမ။ "တတ္ထ ကတမံ မိဒ္ဓံ? ယာ ကာယဿ အကလ္လတာ အကမ္မညတာ။ပေ.။ သုပနံ, က္လဒံ ဝုစ္စတိ မိဒ္ဓ"န္တိ (ဓ.
သ. ၁၁၆၃) ဝေမာဂတံ။ က္လဒဥ္ဟိ အရူပံ, က္လမဿ ဖလဘူတော ကရဇကာယဿ အကလ္လတာ'ပစလာယိကာသုပိ နိဒ္ဒာ
ဝိသေသော ကာရဏောပစာရေန "ကပိမိဒ္ဓ"န္တိ ပဝုစ္စတိ။ ယစ္ဆေဝ "ကပိမိဒ္ဓပရေတော ခေါ, မဟာရာဇ, သုပိနံ ပဿ
သတီ"တိ (မိ. ပ. ၅.၃.၅ ထောကံ ဝိသဒိသံ) ဝုတ္တန္တိ။

ယံ တံ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာန န္တိ ဝေတ္ထ ယေန ဝိနယကမ္မေန တတော ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တံ က္လမ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ
နာမ။ **အဝယဝေ သမူဟတေဟာရေန တ**တိ ဝေတ္ထ သာခစ္ဆေဒကော ရုက္ခစ္ဆေဒကောတိ ဝုစ္စတီတိအာဒိ နိဒဿနံ,
ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိ ရုဋ္ဌဟီသဒ္ဒဿ နိဒဿနံ။ **န စ မယာ**တိ ဝိမံသနပဒဿ တဿ ကိရိယံ သန္ဓာယ, မောစနေ စ သန္နိဋ္ဌ
ဌာနံ သန္ဓာယ မုစ္စနပကတိယာ စာတိ ဝုတ္တံ။

၂၄၀. **ဂေဟန္တိ** ပဥ္စကာမဂုဏာ။ **ဝနဘင်္ဂိယ** န္တိ ဟာဘတိကံ။ သမ္ပယုတ္တသုခဝေဒနာမုခေန ရာဂေဝ "အဿာ
ဒေ"တိ ဝုတ္တော။ **သုပန္တဿ စာ** တိ က္လဒံ ကပိမိဒ္ဓပရေတော ဝိယ ဘဝင်္ဂသန္တတိံ အဝိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ သုပန္တံ သန္ဓာ
ယ ဝုတ္တန္တိ, ဝိမံသိတဗ္ဗံ။ **ဇဂ္ဂနတ္ထာယာ** တိ သောနေတ္ထာယ။

၂၆၆. "အရုဓိတလိကလေပစိတ္တာနံ အင်္ဂဇာတပဋိနိဇ္ဈာနေပိ ဒုက္ကဋ"န္တိ ဝဒန္တိ။ "ဥပ္ပန္နေ ပရိဠာဟေ မောစ
နရာဂဓော"တိ လိခန္တိ။ တလိကာယ တ "ဟတ္ထိကာမံ နဿတီ"တိ ဝေတ္ထ ဝိယ "အာပတ္တိ တ္ဝ"န္တိ သဗ္ဗတ္ထ
ဟဉော။ "ဟေိ မေ တ္ဝံ, အာဝုသော သာမဏေရ, အင်္ဂဇာတံ ဂဏှာဟီ"တိ အာဂတတ္တာ "ဝစီကမ္မ"န္တိပိ ဝတ္တုံ ယု
တ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဇံ သန္ဓေ အညံ "ဇံ ကရောဟီ"တိ အာဏတ္တိယာပိ အာပတ္တိ သိယာတိ သင်္ကာရံ ဟောတိ။
တသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ကေစိ။

၂၆၇. "ပုပ္ဖာဝလိယံ သာသဝဋ္ဋိယ"န္တိ ဒုဝိဓော ကိရ။

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၇၀. “ဩတိဏ္ဏော”တိ ဣမိနာဿ သေဝနာဓိပ္ပာယတာ ဒဿိတာ။ “ဝိပရိဏတေန စိတ္တေန မာတုဂါမေန သဒ္ဓိ”န္တိ ဣမိနာဿ ဝါယာမော ဒဿိတော။ “သဒ္ဓိ”န္တိ ဟိ ပဒံ သံယောဂံ ဒီပေတိ, သော စ ပယောဂေ သမာဂမော အလ္လီယနံ။ ကေန စိတ္တေန? ဝိပရိဏတေန စိတ္တေန, န ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏာဓိပ္ပာယာဒိနာတိ အဓိပ္ပာယော။ “ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျာ”တိ ဣမိနာဿ ဝါယမတော ဖဿပဋိဝိဇာနနာ ဒဿိတာ ဟောတိ။ ဝါယမိတွာ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနန္တော ဟိ သမာပဇ္ဇတိ နာမ။ ဧဝမဿ တိဝင်္ဂသမ္ပတ္တိ ဒဿိတာ ဟောတိ။ အထ ဝါ **ဩတိဏ္ဏော** ။ ကေန? ဝိပရိဏတေန စိတ္တေန ယက္ခာဒိနာ သတ္တော ဝိယ။ ဥပယောဂတ္ထေ ဝါ ဧတံ ကရဏဝစနံ။ ဩတိဏ္ဏော ဝိပရိဏတံ စိတ္တံ ကူပါဒိံ ဝိယ သတ္တော။ အထ ဝါ “ရာဂတော ဥတ္တိဏ္ဏော ဘဝိဿာမီ”တိ ဘိက္ခုဘာဝံ ဥပဂတော, တတော ဥတ္တိဏ္ဏာဓိပ္ပာယတော ဝိပရိဏတေန စိတ္တေန ဟေတုဘူတေန တမေဝ ရာဂံ **ဩတိဏ္ဏော** ။ မာတုဂါမေန အတ္တနော သမီပံ အာဂတေန, အတ္တနာ ဥပဂတေန ဝါ။ ဧတေန မာတုဂါမဿ သာရတ္တတာ ဝါ ဟောတု ဝိရတ္တတာ ဝါ, သာ ဣဓ အပ္ပမာဏာ, န ဘိက္ခုနီနံ ကာယသံသဂ္ဂေ ဝိယ ဥဘိန္နံ သာရတ္တတာယ ပယောဇနံ အတ္ထိ။

ကာယသံသဂ္ဂ န္တိ ဥဘိန္နံ ကာယာနံ သမ္ပယောဂံ။ **ပဒဘာဇနေ** ပန “သမာပဇ္ဇေယျာတိ အဇ္ဈာစာရော ဝုစ္စတီ”တိ ဝုတ္တံ, တံ သမာပဇ္ဇနံ သန္ဓာယ, န ကာယသံသဂ္ဂံ။ ကာယသံသဂ္ဂဿ သမာပဇ္ဇနာ ဟိ “အဇ္ဈာစာရော”တိ ဝုစ္စတိ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန “ယော သော ကာယသံသဂ္ဂေါ နာမ, သော အတ္ထတော အဇ္ဈာစာရော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ, တံ ပရတော **ဟဋ္ဌိယံ** “သေဝနာဓိပ္ပာယော, န စ ကာယေန ဝါယမတိ, ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ, အနာပတ္တီ”တိ (ပါရာ. ၂၇၉) ဝုတ္တလက္ခဏေန ဝိရုဇ္ဈတီတိ။ ဖဿပဋိဝိဇာနနာယ ဟိ သံသဂ္ဂေါ ဒီပိတော။ သော စေ အဇ္ဈာစာရော ဟောတိ, ကထံ အနာပတ္တိ ဟောတီတိ။ သုဝုတ္တမေဝတံ, ကိန္တု “ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျာ”တိ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ “အဇ္ဈာစာရော ဝုစ္စတီ”တိ ဥဘိန္နမ္ပိ ပဒါနံ သာမညဘာဇနီယတ္တာ, သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗဘာဝေ သမာပဇ္ဇနာဘာဝေန “သော အတ္ထတော အဇ္ဈာစာရော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ သိယာ။

“ဟတ္ထဂ္ဂါဟံ ဝါ”တိ ဧတ္ထ ဟတ္ထေန သဗ္ဗောပိ ဥပါဒိန္နကော ကာယော သင်္ဂဟိတော, န ဘိန္နသန္တာနော ဝါ ပဋိဗဒ္ဓော ဟတ္ထာလင်္ကာရာဒိ။ ဝေဏိဂ္ဂဟဏေန အနုပါဒိန္နကော အဘိန္နသန္တာနော ကေသလောမနခဒန္တာဒိကော ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနော ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝါဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “အနုပါဒိန္နကေနပိ ကေနစိ ကေသာဒိနာ ဥပါဒိန္နကံ ဝါ အနုပါဒိန္နကံ ဝါ ဖုသန္တောပိ သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇတိယေဝါ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၇၄)။ တေန အနုပါဒိန္နကာနမ္ပိ ကေသလောမာဒီနံ အင်္ဂဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ သန္တေပိ “ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတီတိ တိဝင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ သင်္ဃာဒိသေသော။ ဖဿဿ အပ္ပဋိဝိဇာနနတော ဒုဝင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ ဒုက္ကဋ”န္တိ ဣမိနာ ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာနယေန ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န, တဒတ္ထဇာနနတော။ ဖုဋ္ဌဘာဝဉ္ဟိ ပဋိဝိဇာနန္တောပိ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ နာမ, အယမေကော အတ္ထော, တသ္မာ မာတုဂါမဿ, အတ္တနော စ ကာယပရိယာပန္နာနံ ကေသာဒီနံ အညမညံ ဖုဋ္ဌဘာဝံ ဖုသိတွာ တံ သာဒိယနံ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ နာမ, န ကာယဝိညာဏုပ္ပတ္တိယာ ဧဝ။ အနေကန္တိကဉ္စေတ္ထ ကာယဝိညာဏံ။ မာတုဂါမဿ ဥပါဒိန္နကေန ကာယေန, အနုပါဒိန္နကေန ဝါ ကာယေန ဘိက္ခုနော ဥပါဒိန္နကကာယေ ဖုဋ္ဌေ ပသန္နကာယိန္ဒြိယော စေ ဟောတိ, တဿ ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေနေဝ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ နာမ သော ဟောတိ။ အနုပါဒိန္နကကာယော, လောလုပ္ပော အပ္ပသန္နကာယိန္ဒြိယော ဝါ ဟောတိ, တိမိရတတေန ဥပဟတကာယော ဝါ တဿ ကာယဝိညာဏံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ န စ တေန ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ နာမ, ကေဝလံ သေဝနာဓိပ္ပာယေန ဝါယမိတွာ ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇန္တော ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ နာမ မနောဝိညာဏေန, တေန ဝုတ္တံ “ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျာတိ ဣမိနာဿ ဝါယမတော ဖဿပဋိဝိဇာနနာ ဒဿိတာ”တိ။ အပရောပိ ဘိက္ခု မာတုဂါမဿ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ နိဿဂ္ဂိယေန ဝါ ဖုဋ္ဌော ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပါဒေန္တေန ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ နာမ, တသ္မာ ဝုတ္တံ “အနေကန္တိကဉ္စေတ္ထ ကာယဝိညာဏ”န္တိ။ အပရော ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ နိဒ္ဒာယန္တံ မာတုဂါမံ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဝတ္ထဿ ဥပရိဘာဂေ သဏိကံ ဖုသန္တော ဝတ္ထန္တရေန နိက္ခန္တလောမသမ္ဖဿံ အပ္ပဋိဝိဇာနန္တောပိ သေဝနာဓိပ္ပာယော ကာယေန ဝါယမိတွာ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ နာမ, သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇတိ။ “နီလံ ဃဋ္ဋေဿာမီတိ ကာယံ ဃဋ္ဋေတိ, သင်္ဃာဒိသေသော”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ အယံ ဒုတိယော အတ္ထော။ ဧဝံ အနေကတ္ထတ္တာ, ဧဝံ ဒုဝိညေယျာဓိပ္ပာယတော စ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ဖဿပဋိဝိဇာနနံ အင်္ဂန္တွေဝ န ဝုတ္တံ။ တသ္မိဉ္ဟိ ဝုတ္တေ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ, ယံ ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇိတွာပိ နခေန လောမေန သံသဂ္ဂေ ဒိဋ္ဌော, န စ မေ လောမဃဋ္ဋနေန ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ, တိမိရတတ

ထဒ္ဓဂတ္တော စာဟံ န ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာမီတိ အနာပန္နသညီ သိယာတိ န ဝုတ္တံ, အပိစ ''ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ, န စ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတီ''တိ စ ဧတေသံ ပဒာနံ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယံ ဒဿေတုံ တ သော ပညာပေတဗ္ဗော။ ဇ္ဈောဝတာ န တဒတ္ထဇာနနတောတိ ကာရဏံ ဝိတ္ထာရိတံ ဟောတိ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၂၇၁. **''ရတ္တံ စိတ္တံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတံ ဝိပရိဏတ''** န္တိ ကိဥ္စာပိ သာမညေန ဝုတ္တံ, **ဝိနီတဝတ္ထုသု** ''မာတုယာ မာတုပေမေန အာမသတိ။ပေ။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနေဝ ရတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ ''မာတုဂါမော နာမ မနုဿိတ္ထီ''တိ ကိဥ္စာပိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ, အထ ခော အဝိနဋ္ဌိန္ဒြိယာဝ မနုဿိတ္ထီ ဣဓာဓိပ္ပေတာ ''မတိတ္ထိယာ ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇိ။ပေ။ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ''မနုဿိတ္ထီ''တိ ဇ္ဈောဝတာ သိဒ္ဓေ ''န ယက္ခီ န ပေတီ န တိရစ္ဆာနဂတာ''တိ ဝစနံ အဝိနဋ္ဌိန္ဒြိယာပိ န သဗ္ဗာ မနုဿဝိဂ္ဂဟာ ဣတ္ထီ ဣဓ မနုဿိတ္ထီ နာမ။ ယက္ခိအာဒယော ဟိ အတ္တနော ဇာတိသိဒ္ဓေန ဣဒ္ဓိဝိသေသေန ဣတ္ထိယော မနုဿဝိဂ္ဂဟာပိ ဟောန္တီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တာသု ယက္ခီ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထု ဟောတိ ဝိနီတဝတ္ထုသု ယက္ခိယာ ကာယသံသဂ္ဂေန ထုလ္လစ္စယဿ ဝုတ္တတ္တာ။ တဒနုလောမတ္တာ ပေတိတ္ထီ, ဒေဝိတ္ထီ စ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထု။ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ ဒုက္ကဋဝတ္ထု။ တိရစ္ဆာနဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟိတ္ထီ စ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုမေဝာတိ ဧကေ။ **ဝိဘင်္ဂေ** ပန ''မနုဿိတ္ထီ စ ဟောတိ မနုဿိတ္ထိသညီ''တိ ဟဋ္ဌိယာ အဘာဝေန ''ဣတ္ထီ စ ဟောတိ ယက္ခိသညီ''တိအာဒိဝစနေ သတိ ယက္ခိအာဒီနံ အနိတ္ထိတာပသင်္ဂတော, ''ဣတ္ထီ စ ဟောတိ ဣတ္ထိသညီ''တိအာဒိမှိ ယက္ခိအာဒီနံ အန္တောကရဏေ သတိ တာသံ သင်္ဃာဒိသေသဝတ္ထုဘာဝပ္ပသင်္ဂတော စ ယက္ခိအာဒယော န ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧကေ ပန **''ဝိနီတဝတ္ထုမှိ** 'အညတရော ဘိက္ခု တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ ကာယ။ပေ။ ဒုက္ကဋဿာ'တိ ဧတ္ထ အမနုဿဝိဂ္ဂဟာ ပါကတိကတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ အဓိပ္ပေတာ, တသ္မာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ 'ဣတ္ထီ စ ဟောတိ တိရစ္ဆာနဂတသညီတိ တိရစ္ဆာနဂတာ စ ဟောတိ ဣတ္ထိသညီ'တိအာဒိတရေသုပိ ပါကတိကတိရစ္ဆာနဂတောဝ အဓိပ္ပေတော, သော စ တိရစ္ဆာနဂတပုရိသော။ တေနေဝ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာအတ္တကအာမပာရိစရိယသိက္ခာပဒေသု မနုဿပုရိသပဋိသံယုတ္တတရာ ဝိယ တိရစ္ဆာနပဋိသံယုတ္တတရာပိ နာဂတာ''တိ ဝဒန္တိ။ တထာ ပဏ္ဍကောတိ ဣဓ မနုဿပဏ္ဍကောဝ, ပုရိသောတိ စ ဣဓ မနုဿပုရိသောဝ အာဂတော, တသ္မာ အမနုဿိတ္ထီ အမနုဿပဏ္ဍကော အမနုဿပုရိသော တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ တိရစ္ဆာနဂတပဏ္ဍကော မနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဂတဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ စာတိ အဋ္ဌ ဇနာ ဣဓ နာဂတာ, တေသံ ဝသေန ဝတ္ထုသညာဝိမတိဘေဒဝသေန အာပတ္တိဘေဒအဘေဒဝိနိစ္ဆယော, အနာဂတတရဏနာ စ အသမ္မုယှဟန္တေန ဝေဒိတဗ္ဗာ, တထာ တေသံ ဒုကမိဿကာဒိတရာ, အာပတ္တိအနာပတ္တိဘေဒဝိနိစ္ဆယော စ။ ''တတ္ထ အမနုဿပဏ္ဍကအမနုဿပုရိသတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိတိရစ္ဆာနဂတပဏ္ဍကာတိ စတ္တာရော ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာ, အမနုဿိတ္ထိမနုဿဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုကာ, အမနုဿဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ တိရစ္ဆာနဂတဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာ, **ဟဋ္ဌိယံ** ပန အမနုဿိတ္ထိယာ အနာဂတတ္တာ အမနုဿပဏ္ဍကာ, ဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ ပုရိသာ စ နာဂတာ။ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိပဏ္ဍကဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ တိရစ္ဆာနဂတပုရိသေန သမာနဂတိကတ္တာ နာဂတာ, မနုဿဥဘတောဗျဉ္ဇနကော မနုဿပဏ္ဍကေန သမာနဂတိကတ္တာ အနာဂတော''တိ ဝဒန္တိ။ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၁) ပန ''နာဂမာဏဝိကာယပိ သုပဏ္ဏမာဏဝိကာယပိ ကိန္နရိယာပိ ဂါဝိယာပိ ဒုက္ကဋမေဝ''တိ ဝုတ္တတ္တာ တဒေဝ ပမာဏတော ဂဟေတဗ္ဗံ။

တတ္ရာယံ ဝိစာရဏာ – ''န, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတဿ နိသိန္နပရိသာယ ဟတ္ထိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ''န္တိ (မဟာဝ. ၁၈၃) ဧတ္ထ ''တိရစ္ဆာနဂတောတိ ယဿ ဥပသမ္ပဒါ ပဋိက္ခိတ္တာ''တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ တိရစ္ဆာနဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟော ပါကတိကတိရစ္ဆာနဂတတော ဝိသိဋ္ဌော, တထာ ယက္ခပေတတိရစ္ဆာနဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟာနံ ''တိရစ္ဆာနဂတဿ စ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယံ အပိစ ဒုက္ကဋမေဝ''တိ ဧတ္ထ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တတ္တာ စ ''ပတနရူပံ ပမာဏံ, န မရဏရူပ''န္တိ ဧတ္ထ အာပတ္တိဝိသေသဝစနတော စ ''ဥဘတော အဝဿုတေ ယက္ခဿ ဝါ ပေတဿ ဝါ ပဏ္ဍကဿ ဝါ တိရစ္ဆာနဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟဿ ဝါ အင်္ဂဇာတံ ဥဒ္ဓ ဘဇဏုမဏ္ဍလံ ကာယေန ကာယံ အာမသတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ''တိ (ပါစိ. ၆၆၁) သာမညေန ဝစနတော စ သော ဝိသိဋ္ဌောတိ သိဒ္ဓံ။ ဝိသိဋ္ဌတ္တာ စ တိရစ္ဆာနဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟိတ္ထိယာ ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ, တသ္မာ တတ္ထ အာပတ္တိဝိသေသေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒေ တိရစ္ဆာနဂ

တမနုဿဝိဂ္ဂဟိတ္ထိပိ အဓိပ္ပေတာ, ရူပသာမညေန သညာဝိရာဂတ္တာသမ္ဘဝတော ဒုဋ္ဌုလ္လတစာအတ္တကာမဟာရိ
စရိယသိက္ခာပဒေသုပိ သာ ဝတ္တဗ္ဗာ ဘဝေယျ, သာ စ နာဂတာ။ သရူပေန သံခိတ္တတရတ္တာ နာဂတာတိ စေ? ကလတ္
ထီ စ ဟောတိ တိရစ္ဆာနဂတော စ ဥဘိန္နံ ကလတ္ထိသညီတိ ကလဓ အာဂတတ္တာ ပုရိသလိင်္ဂနိဒ္ဒေသော န ယုဇ္ဇတိ, တဿ
မာ တိရစ္ဆာနဂတပုရိသော စ ကလဓ အာဂတော, တိရစ္ဆာနဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟိတ္ထိယာ **ဟဋ္ဌိယံ** အနာဂတာယပိ ဒုက္ကဋ
မေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာတိ ကလမဿ ဝစနဿ ကာရဏဉ္စာယာ ပရိယေသိတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ ကလဒံ န ယု
ဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ကလတ္ထီနံ, ပုရိသာနဉ္စ ကေတော ဝစနေ ပုရိသလိင်္ဂဿဗ္ဘာဝတော။ ကလဓ တိရစ္ဆာနဂတပုရိသပဏ္ဍကိ
တ္ထိယော တိဿောပိ ကေတော သမ္ပိဏ္ဍေတွာ "တိရစ္ဆာနဂတော"တိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ စ မနုဿဝိဂ္ဂဟာမနုဿဝိဂ္ဂဟေသု ကလတ္ထိပဏ္ဍကပုရိသသညိတာ ယထာသမ္ဘဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒုဋ္ဌု
လ္လတစာဒိသိက္ခာပဒဒွယေ တရာနံ သံခိတ္တတ္တာ ပုရိသတိရစ္ဆာနဂတာဒယော နာဂတာ။ ယထာဝုတ္တေသု အာပတ္
တိ, တထာ တတ္ထာပိ။ အညထာ ပုရိသံ ဩဘာသန္တဿ စ အနာပတ္တီတိ ပဏ္ဍကံ ဩဘာသန္တဿ စ ထုလ္လစ္စ
ယန္တိ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ တသ္မာ တေ တရာ သံခိတ္တာတိ ပညာယန္တီတိ။ ဝိသေသော စ ပဏ္ဍကေ, ပုရိ
သေ, တိရစ္ဆာနဂတေ စ ကလတ္ထိသညိဿ အတ္ထိ, တထာပိ တတ္ထ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တ
မေဝ ပမာဏန္တိ ဒွိန္နမေတေသံ တအနံ ယတ္ထ ယုတ္တိ တ ကာရဏံ တ အတိရေကံ ဒိဿတိ, တံ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတ
ဗ္ဗန္တိ အာရိစယော။ ဝေရူပေသု ဌာနေသု သုဋ္ဌု ဝိစာရေတွာ ကထေတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတတရဂဏနာ တာဝ ဧဝံ သင်္ခေပတော ဝေဒိတဗ္ဗာ – ကလတ္ထိမူလကာ ပဉ္စ တရာ ပဏ္ဍကပုရိ
သတိရစ္ဆာနဂတမူလကာ စ ပဉ္စ ပဉ္စာတိ ဝီသတိ တရာ ကေမူလကာ, တထာ ဒုမူလကာ ဝီသတိ, မိဿကမူလကာ ဝီသတိ
တိ သဋ္ဌိ တရာ, တာနိ တီဏိ ဝီသတိကာနိ ဟောန္တိ။ ကေကသ္မိံ ဝီသတိကေ ကေကမူလတရံ ဂဟေတွာ ကာယေန
ကာယပဋိဗဒ္ဓတရာ တယော ဝုတ္တာ။ သေသာ သတ္တပညာသ တရာ သံခိတ္တာ, တထာ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ကာယတရာ
တယော ဝုတ္တာ, သေသာ သံခိတ္တာ, ဧဝံ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ကာယပဋိဗဒ္ဓတရေပိ နိဿဂ္ဂိယေန ကာယတရေပိ နိဿ
ဂ္ဂိယေန ကာယပဋိဗဒ္ဓတရေပိ နိဿဂ္ဂိယေန နိဿဂ္ဂိယတရေပိ တယော တယော တရာ ဝုတ္တာ, သေသာ သံခိတ္
တာ။ ဧဝံ ဆန္နံ တိကာနံ ဝသေန အဋ္ဌာရသ တရာ အာဂတာတိ သရူပတော ဝုတ္တာ, သေသာ ဒွေဝစတ္တာလီသာဓိကာနိ
တီဏိ တရသတာနိ သံခိတ္တာနိ။ တတော ပရံ မာတုကမဿ သာရတ္တပက္ခေ ကာယေန ကာယန္တိ ကေမေကံ ဝဍ္ဎေ
တွာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာ အဋ္ဌာရသ တရာ အာဂတာတိ ကေဝီသတိ တရာ သရူပေန အာဂတာ, နဝနဝုတာဓိကာနိ တီဏိ တရသ
တာနိ သံခိတ္တာနိ။ တတော ပရံ အာပတ္တာနာပတ္တိဒီပကာ စတ္တာရော သေဝနာဓိပ္ပာယမူလကာ စတ္တာရော မောက္ခာ
ဓိပ္ပာယမူလကာတိ ဒွေဝ စတုက္ကာ အာဂတာ။

တတ္ထာယံ ဝိသေသော – ယဒိဒံ မာတိကာယ ပရာမသနပဒံ, တေန ယသ္မာ အာမသနာဒီနိ ဆုပနပရိယောသာနာနိ ဒွ
တဒသပိ ပဒါနိ ဂဟိတာနိ, တသ္မာ ပဒုဒ္ဓာရံ အကတွာ "အာမသနာ ပရာမသနံ ဆုပန"န္တိ အာဟ။ **ပရာမသနံ** နာမ အာမ
သနာ။ "ဆုပန"န္တိ ဟိ ဝုတ္တေ ပရာမသနမ္ပိ ဝိသုံ ကေတ္တံ ဘဝေယျာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကလတ္ထီ စ ဟောတိ ကလတ္ထိသ
ညီ စာတိ ကလမသ္မိံ ပဌမတရေ ဧဝ ဒွတဒသပိ အာမသနာဒီနိ ယောဇေတွာ ဒဿိတာနိ။ တတော ပရံ အာဒိမ္ဟိ ဒွေဝ ပဒါ
နီတိ စတ္တာရိ ပဒါနိ အာဂတာနိ, ကလတရာနိ သံခိတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ နိဿဂ္ဂိယေန ကာယတရာဒီသု ပန သဗ္ဗာ
ကာရေန အလာဘတော အာမသနမေဝေကံ အာဂတံ, နေတရာနိ။ "သဉ္စောပေတိ ဟရတိ"တိ ဟဋ္ဌော, သဉ္စောပေတိ စ။ **ဂ
ဏ္ဌိပဒေသု** ပန **"ပုရိမနယေနေတ**တိ ရဇ္ဇုဝတ္ထာဒီဟိ ပရိက္ခိပနေ"တိ စ ပဉ္စာ **"ပုရိမနယေနေတ**တိ သမ္မသနာ
ဟောတီ"တိ စ "ဝေဏိဂ္ဂဟေ အာပတ္တိယာ ပညတ္တတ္တာ လောမဖုသနေပိ သင်္ဃာဒိသေသော"တိ စ "တံ ပကာ
သေတုံ **ဥပဟာဒိန္နကေန ဟီ** တိအာဒိ ဝုတ္တ"န္တိ စ လိခိတံ။

ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌနိဒ္ဒေသေ တိ ကလမသ္မိံယေဝ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌေ နိဒ္ဒေသေ။ "သဒိသံ အင်္ဂဟောသီ"တိ ဝုတ္တေ တာဒိသံ
အင်္ဂဟောသီတိ ဂရုကံ တတ္ထ ကာရယေတိ အတ္ထော, ကာယသံသဂ္ဂဝိဘင်္ဂေ တတိ အတ္ထော။ ကလတရောပိ ကာယပဋိ
ဗဒ္ဓဆုပနကော။ **ဂဟဏေ စာ**တိ ဂဟဏံ တ။ **ဝိရာဂိတေ**တိ ဝိရဒ္ဓေ။ **သာရတ္တ** န္တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ရတ္တံ, အတ္တ
နာ အဓိပ္ပေတန္တိ အတ္ထော။ "မာတုဘဂိနိအာဒိဝိရတ္တံ ဂဏှာမီ"တိ ဝိရတ္တံ ဉာတိပေမဝသေန ဂဏှာတိ, တေ
ထ ဒုက္ကဋံ ယုတ္တံ။ "ကာယသံသဂ္ဂရာဂံ တ သာရတ္တံ ဂဏှာမီ"တိ ဝိရတ္တံ မာတရံ ဂဏှာတိ, အနဓိပ္ပေတံ ဂ
ဏှာတိ။ တတ္ထ **မဟာသုမတ္ထေရ** တဒေန ထုလ္လစ္စယံ "ကာယံ ဂဏှာမီ"တိ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏှာတိ, ထုလ္လ

စ္စယန္တိ လဒ္ဓိကတ္တာ။ ''ဣတ္ထီ စ ဟောတိ ဣတ္ထိသညီ သာရတ္တော စ, ဘိက္ခု စ နံ ဣတ္ထိယာ ကာယေန ကာယံ အာမသတိ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿာ''တိ (ပါရာ. ၂၇၃) ဝစနတော သင်္ဃာဒိသေသောပိ ခါယတိ။ ''ဝိရတ္တံ ဂ ဏှဟိဿာမီ''တိ သာရတ္တံ ဂဏှာတိ, ဧတ္ထပိ သင်္ဃာဒိသေသောဝ ခါယတိ ''နီလံ ဃဋ္ဋေဿာမီ'တိ ကာယံ ဃဋ္ဋေ ဃေတိ, သင်္ဃာဒိသေသော''တိ ဝစနတော။ ဧတ္ထ ပန ''န ပုဗ္ဗဘာဂေ ကာယသံသဂ္ဂရာဂတ္တာ''တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ကာရ ဏံ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန ''ဂရုကာပတ္တိဘယေန 'နီလမေဝ ဃဋ္ဋေဿာမီ'တိ တယာမန္တော ကာယံ ဃဋ္ဋေတိ, ပုဗ္ဗဘာဂေ တဿ 'ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဃဋ္ဋေဿာမီ'တိ ပဝတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋမေဝ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ''ဧ ဝရူပေ သင်္ဃာဒိသေသော''တိ ဝဒတိ ကိရ။ ''ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဣတ္ထိယာ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကပုရိ သေ ဝုတ္တနယေန အာပတ္တိဘေဒော, ဣတ္ထိလိင်္ဂဿ ပဋိစ္ဆန္နကာလေပိ ဣတ္ထိဝသေနေဝ အာပတ္တိ''တိ ဝဒန္ တိ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၂၈၁. တိဏဏ္ဍုပက န္တိ ဟိရိဝေရာဒိမူလာနိ ဂဟေတွာ ကတ္တဗ္ဗံ။ **တာလပဏ္ဏမုဒ္ဒိက** န္တိ တာလပဏ္ဏမယံ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကံ, တေန တာလပဏ္ဏမယံ ကဋိ, ကဋိသုတ္တကံ, ကဏ္ဏပိဠန္ဓနာဒိ သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ တမ္ဗပဏ္ဏ ဏိတသိနော ဣတ္ထိရူပံ လိခိတံ, ကဋိကပဋ္ဋဉ္စ န ဆုပန္တိ ကိရ။ အာကရတော မုတ္တမတ္တော။ **ရတနမိဿော** တိ အလင် ကာရတ္ထံ ကတော ကဉ္စနလတာဒိဝိနဒ္ဓော။ **သုဝဏ္ဏေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ပစိတွာ** တိ သုဝဏ္ဏရသံ ပက္ခိပိတွာ ပ စိတွာ။ **ဗီဇတော** ဓာတုပာသာဏတော **ပဋ္ဌာယ** ။ **ထေရော န ကပ္ပတီ** တိ ''တုမှာကံ ပေသိတ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ''စေ တိယဿ ပူဇံ ကရောထာ''တိ ဝုတ္တေ ဝဋ္ဋတိ ကိရ။ **ဗုဗ္ဗုဠကံ** တာရကံ။ အာရကူဋလောဟမ္ပိ ဇာတရူပဂတိကမေဝ။

ဝုတ္တဉ္ဟေတံ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** –

''အာရကူဋလောဟံ သုဝဏ္ဏသဒိသမေဝ, သုဝဏ္ဏံ အနုလောမေတိ, အနာမာသ''န္တိ။

''ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ပန ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝစနတော **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေနဒေသောပိ အနုညာတော ဟော တီတိ တတ္ထ တတ္ထ အဓိပ္ပာယံ ဉတွာ ဝိဘာဝေတဗ္ဗံ။

ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၈၃. တတိယေ တယော သင်္ဃာဒိသေသတရာ တယော ထုလ္လစ္စယတရာ တယော ဒုက္ကဋတရာ တယော ကာယ ပဋိဗဒ္ဓတရာတိ ဒွါဒသ တရာ သရူပေန အာဂတာ။ တတ္ထ တယော သင်္ဃာဒိသေသတရာ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တာ တိ တိဏ္ဏံ ဝီသတိကာနံ ဧကေကမူလာ တရာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တသ္မာ ဣဓ ဝိသေသာတိ ပဏ္ဏာသ တရာ သံခိတ္တာ ဟော န္တိ, အညထာ ဣတ္ထီ စ ဟောတိ ဝေမတိကော သာရတ္တော စ, ဘိက္ခု စ နံ ဣတ္ထိယာ ဝစ္စမဂ္ဂံ ပဿာဝမဂ္ဂံ အာဒိ ဿ ဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏတိ။ပေ။ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ဣတ္ထီ စ ဟောတိ ပဏ္ဍကပုရိသသညီ တိရစ္ဆာနဂ တသညီ သာရတ္တော စ, ဘိက္ခု စ နံ ဣတ္ထိယာ ဝစ္စမဂ္ဂံ ပဿာဝမဂ္ဂံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏတိ အက္ကောသ တိပိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ပဏ္ဍကော စ ဟောတိ ပဏ္ဍကသညီ သာရတ္တော စ, ဘိက္ခု စ နံ ပဏ္ဍကဿ ဝစ္ စမဂ္ဂံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာတိ ဧဝမာဒီနံ အာပတ္တိဋ္ဌာနာနံ အနာပတ္တိဋ္ဌာန တာ အာပဇ္ဇေယျ, န စာပဇ္ဇတိ, ပဏ္ဍကေ ဣတ္ထိသညိဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဒီပေတုံ ''ဣတ္ထီ စ ပဏ္ဍကော စ ဥဘိန္နံ ဣတ္ထိသညီ အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသေန ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ''ပဏ္ဍကေ ပဏ္ဍကသညိဿ ထုလ္လ စ္စယ''န္တိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ သံခိတ္တတရေသု ထုလ္လစ္စယဋ္ဌာနေ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုက္ကဋ္ဋ ဋ္ဌာနေ ဒုက္ကဋမ္ပိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ ''ဣတ္ထီ စ ဟောတိ ဝေမတိကော သာရတ္တော စ, ဘိက္ခု စ နံ ဣတ္ထိယာ ဝစ္စမဂ္ဂံ ပဿာဝမဂ္ဂံ ဌပေတွာ အဓက္ခကံ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏတိ။ပေ။ ထုလ္လစ္စယဿာ''တိအာဒိနာ နယေန ထုလ္လစ္စယခေတ္တေပိ ယထာသမ္ဘဝံ ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗာ။ တထာ ''ဣတ္ထီ စ ဟောတိ ဝေမတိကော သာရတ္တော စ, ဘိက္ခု စ နံ ဣတ္ထိယာ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏတိ။ပေ။ ဒုက္က

ဋ္ဌသ္သာ''တိအာဒိနာ နယေန ကာယပဋိဗဒ္ဓတရာပိ ယထာသမ္ဘဝံ ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗာ။ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓတရတ္တိကံ ဝိယ နိသ္သဂ္ဂိယတရတ္တိကံ လဗ္ဘမာနမ္ပိ အာပတ္တိဝိသေသာဘာဝတော န ဥဒ္ဓဋံ။ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓတရတ္တိကေ ပန ဒိန္နနယတ္တာ တမ္ပိ တဒနုလောမာ တရာ စ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ။ သဗ္ဗတ္ထ န-ဝိညူ တရုဏအရိကာ, မဟလ္လိကာ ဉမ္မတ္တိကာဒိကာ စ အနဓိပ္ပေတာ, ပဂေဝ ဟာကတိကာ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီနံ, တထာ ပဏ္ဍကာဒယောပီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဒုတိယေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၂၈၅. **ဝုတ္တနယမေတ** တိ ''ကာယသံသဂ္ဂေ ဣတ္ထိလက္ခဏေနာ''တိ လိခိတံ။ ''ဣတ္ထိလက္ခဏေနာ''တိ ကိရ မဟာအဋ္ဌကထာပာဌော။ **သီသံ န ဧတီ**တိ အက္ကောသနံ န ဟောတိ, ဃဋ္ဋိတေ ပန ဟောတိ။ တတ္ရာယံ ဝိသေသော – ဣမေဟိ တီဟိ ဃဋ္ဋိတေ ဧဝ သင္ဃာဒိသေသော ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂါနံ နိယတဝစနတ္တာ, အစ္စောဠာရိကတ္တာ တ, န အ ညေဟိ အနိမိတ္တာသီတိအာဒီဟိ အဋ္ဌဟိ။ တတ္ထ အလောဟိတာသိ, ဓုဝလောဟိတာသိ, ဓုဝစောဠာသိ, ပဂ္ဃရဏီသိ, ဣတ္ထိပဏ္ဍကာသိ, ဝေပုရိသိကာသီတိ ဧတာနိ ဆ မဂ္ဂါနံ အနိယတဝစနာနိ, အနိမိတ္တာသိ, နိမိတ္တမတ္တာသီတိ ဒွေဝ ပ အာနိ အနစ္စောဠာရိကာနိ စ, ယတော အဋ္ဌပအာနိ ''သင္ဃာဒိသေသံ န ဇနေန္တိ''တိ ဝုတ္တာနိ, တသ္မာ တာနိ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထူနိ။ ပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထုမှိ ဝိယ အက္ကောသမတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋဝတ္ထူနီတိ ဧကေ။ ဣတ္ထိပဏ္ဍကာသိ, ဝေပုရိသိကာသီတိ ဧတာနေဝ ပအာနိ သကလသရီရသဏ္ဌာနဘေဒဒီပကာနိ သုဒ္ဓါနိ သင္ဃာဒိသေသံ န ဇနေန္တိ သကလသရီရသာမညတ္တာ, ဣတရာနိ ဇနေန္တိ အသာမညတ္တာ။ တာနိ ဟိ ပဿာဝမဂ္ဂမေဝ ဒီပေန္တိ သိခရဏီ-ပဒံ ဝိယ။ **ဥဘတောဗျဉ္ဇနာသီ**တိ ဝစနံ ပန ပုရိသနိမိတ္တေန အသင္ဃာဒိသေသဝတ္ထုနာ မိဿဝစနံ။ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ စ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ ပဋိစ္ဆန္နံ, ပုရိသနိမိတ္တံ ပာကဋံ ဟောတိ။ ယဒိ တမ္ပိ ဇနေတိ, ကထံ အနိမိတ္တာသီတိအာဒိပအာနိ န သင္ဃာဒိသေသံ ဇနေန္တီတိ ဧကေ, တံ န ယုတ္တံ။ ပုရိသဿပိ နိမိတ္တာဓိဝစနတော, ''မေထုနုပသံဟိတာဟိ သင္ဃာဒိသေသော''တိ မာတိကာယ လက္ခဏဿ ဝုတ္တတ္တာ စ မေထုနုပသံဟိတာဟိပိ ဩဘာသနေ ပဋိဝိဇာနန္တိယာ သင္ဃာဒိသေသော, အပ္ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ထုလ္လစ္စယံ, ဣတရေဟိ ဩဘာသနေ ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ထုလ္လစ္စယံ, အပ္ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ဒုက္ကဋန္တိ ဧကေ, သဗ္ဗံ သုဋ္ဌု ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၂၈၇. **ဟာသန္တော** တိ ယံ ဉဒ္ဒိဿ ဘဏတိ, သာ စေ ပဋိဝိဇာနာတိ, သင္ဃာဒိသေသော။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၂၈၉. ''ပဋိဝုတ္တံ နာမာ''တိ ပာဌော။ **နော**-သဒ္ဒော အဓိကော။ ''အက္ခရလိခနေနပိ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ အာဝဇ္ဇနသမနန္တရဝိဓိနာ သမေတိ စေ, ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဒုဋ္ဌုလ္လတစာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အတ္တကာမပာရိစရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၉၀. စတုတ္ထေ တယော သင္ဃာဒိသေသတရာ အာဂတာ, သေသာ သတ္တပညာသ တရာ ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာပတ္တိကာယ သံခိတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တတော အညတရော အသမ္ဘဝတော ဣဓ န ဥဒ္ဓဋော။ သေသယောဇနက္ကမော ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **နဂရပရိက္ခာရေဟီ**တိ ပာကာရပရိခါဒီဟိ နဂရပရိတရေဟိ။ **သေတပရိက္ခာရော**တိ သေတာလင်္ကာရော, သီလာလင်္ကာရောတိ အတ္ထော (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၄)။ **စက္ကဝီရိယော** တိ ဝီရိယစက္ကော။ **ဝသလံ ဒုဂ္ဂန္ဓ** န္တိ နိမိတ္တံ သန္ဓာယာဟ, တဒေဝ သန္ဓာယ ''ကိံ မေ ဟာပကံ, ကိံ မေ ဒုဂ္ဂန္ဓ''န္တိ ဝုတ္တံ။

၂၉၁. **သန္တိကေ** တိ ယတ္ထ ဌိတော ဝိညာပေတိ။ ''ပဋ္ဌမဝိဂ္ဂဟေ သစေ ဟဋ္ဌဝသေန ယောဇေတီတိ ကာမဟေတုပာရိစရိယာအတ္ထော။ **သေသန္တိ** 'အဓိပ္ပာယော'တိ ပဒံ ဗျဉ္ဇနံ အတ္ထာဘာဝတော။ ဒုတိယေ ဟဋ္ဌဝသေန ကာမဟေတု-ပအာနိ ဗျဉ္ဇနာနိ တေသံ တတ္ထ အတ္ထာဘာဝတော။ ဧဝံ စတ္တာရိ ပအာနိ ဒွိဝိန္နံ ဝိဂ္ဂဟာနံ ဝသေန ယောဇိတာနီတိ အပရေ ဝဒန္တိ''တိ ဝုတ္တံ။

၂၉၅. ေတေသု သိက္ခာပေဒသု မေထုနရာေဂန ဝီတိက္ကမေ သတိ သင်္ဃာဒိသေသေန အနာပတ္တိ။ တသ္မာ ''ကိံ ဘန္တေ အဂ္ဂအနန္တိ။ မေထုနဓမ္မ''န္တိ ဣဒံ ကေဝလံ မေထုနဓမ္မဿ ဝဏ္ဏဘဏနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န မေထုနဓမ္မာဓိပ္ပာယေန တဒတ္ထိယာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ပရဿ ဘိက္ခုေနာ ကာမဟာရိစရိယာယ ဝဏ္ဏဘဏေန ဒုက္ကဋံ။ ''ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, တဿ အဂ္ဂအနံ ဒေဟီ''တိ ပရိယာယဝစနေနပိ ဒုက္ကဋံ။ ''အတ္တကာမဟာရိစရိယာယ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယ္ယ။ ယာ မာဒိသံ သီလဝန္တ''န္တိ စ ဝုတ္တတ္တာတိ ဧကေ။ ပဥ္စသု အင်္ဂေသု သမ္ဘာတ သင်္ဃာဒိသေသောတတိ ဧကေ။ ဝိစာရေတ္ဗတ ဂေဟေတဗ္ဗံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒဒ္ဝယေ ကာယသံသဂ္ဂေ ဝိယ ယက္ခိပေတီသု ဒုဋ္ဌုလ္လတ္တကာမဝစနေ ထုလ္လစ္စယ'န္တိ ဝဒန္တိ။ **အဌကထာသု** ပန နာဂတ''န္တိ လိခိတံ။ ''ဥဘတောဗျဥ္ဇနကော ပန ပဏ္ဍကဂတိကောတ''တိ ဝဒန္တိ။

အတ္တကာမဟာရိစရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၉၇. **အဟာမ္ပိ ဒုဂ္ဂတာ** တိ အဟံ အမ္ပိ ဒုဂ္ဂတာ။ **အဟံ ခွဝဏ္ဏော** တိ တွေ အယ္ယောတိ ဗဟုဝစနံ ဟောတိ။

၂၉၈. **ဩယာစန္တိ** တိ နီစံ ကတွတ ဒေဝေ ယာစန္တိ။ **အာယာစန္တိ** တိ ဥစ္စံ ကတွတ အာဒရေန ယာစန္တိ။ အလင်္ကာရာဒီဟိ **မဏ္ဍိတော** ကေသသံဝိဓာနာဒီဟိ **ပသာဓိတော**။ ''မဏ္ဍိတကရဏေ ဒုက္ကဋ''န္တိ ဝဒန္တိ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၃၀၃. သဟ ပရိဒဏ္ဍေန ဝတ္တမာနာတိ အတ္ထော။ ဆန္ဒတသိနိ နာမ ''ပိယာ ပိယံ ဝသေတီ''တိ ဟဋ္ဌိ, ပုရိသံ တသေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ''ပိယော ပိယံ တသေတီ''တိ အဋ္ဌကထာ။

တံ ကိရိယံ သမ္မာဒေဿတီ တိ အဝဿံ အာရောစေန္တိယာ စေ အာရောစေတီတိ အတ္ထော။ ဒွိန္နံ မာတာပိတူနံ စေ အာရောစေတိ, သင်္ဃာဒိသေသောတိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ''ဝတ္ထု ဩလောကေတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝတ္ထုမ္ပိ စ **''ဥဘယိတ္ထေရော** ဂဏိကာယ အာရောစေသီ''တိ ဝုတ္တံ။ တံ ''မာတာဒီနမ္ပိ ဝဒတော ဝိသင်္ကေတော နတ္ထီ''တိ အဋ္ဌကထာဝစနတော နိပ္ပယောဇနံ။ **တံ ပနေတ**န္တိ အာစရိယဿ ဝစနံ။ **မာတုရက္ခိတံ ဗြူဟီ** တိ ပေသိတဿ ဂန္တွာ မာတာပိတုရက္ခိတံ ဝဒတော တဿ တဿာ မာတုရက္ခိတဘာဝေပိ သတိ ဝိသင်္ကေတမေဝ, ကသ္မာ? ''ပိတုရက္ခိတာဒီသု အညတရံ ဝဒန္တဿ ဝိသင်္ကေတ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဣတရထာ **အာဒိ**-သဒ္ဒေ နိရတ္ထကော သိယာ။ ကော ဒသကံ ဣတရေန ဒသကေန ယောဇေတွတ ပုဗ္ဗေ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယံ ဝုတ္တနယတ္တာ မာတုရက္ခိတာယ မာတာ အတ္တနော ဓီတုသန္တိကံ ပဟိဏတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၃၃၈. အနဘိနန္ဒိတွတ တိ ဝစနမတ္တမေဝ, ယဒိပိ အဘိနန္ဒတိ, ယာဝ သာသနံ နာရောစေတိ, တာဝ ''ဝီမံသိတော''တိ နဝုစ္စတိ။ **သာသနာရောစနကာလေ**တိ အာဏာပကဿ သာသနဝစနက္ခဏေ။ **တတိယပဒေ ဝုတ္တနယေနာ** တိ ဧကင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ **ဝတ္ထုဂဏနာယ သင်္ဃာဒိသေသော** တိ ဥဘယဝတ္ထုဂဏနာယ ကိရ။

၃၃၉. စတုတ္ထေ အနာပတ္တီ တိ တွေ ပန ''ပဋိဂ္ဂဏှာတိ န ဝီမံသတိ န ပစ္စာဟရတိ, အနာပတ္တီတိ တွေ ဝိယ 'ဂစ္ဆန္တော န သမ္မာဒေတိ, အာဂစ္ဆန္တော ဝိသံတဒေတီ'တိ အနာပတ္တိဟဋ္ဌိယာပိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ, ကေစ္စေသု ပောတ္ထကေသု ''အတ္ထိ''တိပိ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၃၄၁. အလံဝစနီယာတိ န ဝစနီယာ, နိတရဏေ **အလံ**-သဒ္ဒော။ **ထေရပိတာ ဝဒတီ**တိ ဇိဏ္ဏပိတာ ဝဒတီတိ အတ္ထော။ ကိဥ္စာပိ တွေ ''ဣတ္ထိ နာမ မနုဿိတ္ထီ န ယက္ခိ န ပေတီ န တိရစ္ဆာနဂတာ, ပုရိသော နာမ မနုဿပုရိသော န ယက္ခော''တိအာဒိ နတ္ထိ, တထာပိ ကာယသံသဂ္ဂာဒီသု ''မနုဿိတ္ထီ''တိ ဣတ္ထိဝတ္ထာနဿ ကတတ္တာ

က္ကဓာပိ မနုဿိတ္တိ တေတိ ပညာယတိ။ မေထုနပုဗ္ဗဘာဂတ္တာ မနုဿဥဘတောဗျဉ္ဇနကော စ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထု ကောဝ ဟောတိ, သေသာ မနုဿပဏ္ဍကဥဘတောဗျဉ္ဇနကတိရစ္ဆာနဂတပုရိသာဒယော ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာဝ မိစ္ဆာစာ ရသာသနင်္ဂသမ္ဘဝတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာသမ္ဘဝံ ပန တရာ ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗာ။ ပညတ္တိအဇာနနေ ဝိယ အလံဝစနီယ ဘာဝဇာနနေပိ အစိတ္တကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒုဋ္ဌုလ္လာဒီသုပိ** တိ "က္ကမသ္မိမ္ပိ"တိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။ "လေခံ နေတွ တ ပဋိလေခံ အာရောစိတသ္သာပိ သဉ္စရိတ္တံ နတ္ထိ သဉ္စရိတ္တဘာဝမဇာနန္တဿာ"တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတွတ ဂဟေတ ဗ္ဗံ။

သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ကုဋိကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၂. **ယာစနာ**တိ "ဒေထ ဒေထာ"တိ စောဒနာ။ **ဝိညတ္တိ** တိ က္ကမိနာ နော အတ္ထောတိ ဝိညာပနာ။ "ဟတ္ထကမ္မံ ယာစိတော ဥပကရဏံ, မူလံ တ ဒဿတီ"တိ ယာစတိ, န ဝဋ္ဋတီတိ။ ဝဋ္ဋတိ သေနာသနေ ဩဘာသပရိကထာဒီနံ လဒ္ဓ တ္တာတိ ဧကေ။ **အနဇ္ဈာဝုတ္ထက** န္တိ အဿာမိကံ။ **န အာဟဋ္ဋံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ** န္တိ "သူဟေဒနဝိညတ္တိဒုက္ကဋံ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ "ကိဉ္စာပိ ဂရုဘဏ္ဍပ္ပဟောနကေသူတိ ဝုတ္တံ, တထာပိ ယံ ဝတ္ထုဝသေန အပ္ပံ ဟုတွတ အဂ္ဃဝ သေန မဟာ ဟရိတာလဟိင်္ဂုလိကာဒိ, တံ ယာစိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။

၃၄၄. **သော ကိရာ**တိ က္ကသိ။ တအာ အဇ္ဈာဂမာ **တဒဇ္ဈာဂမာ** ။

၃၄၈-၉. န ဟိ သက္ကာ ယာစနာယ ကာတုံ, တသ္မာ သယံ ယာစိတကေဟိ ဥပကရဏေဟီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဗျဉ္ဇ နံ သမေတိ,** န အတ္ထော။ ကသ္မာ? က္ကဓ ဥဘယေသံ အဓိပ္ပေတတ္တာ, တံ ဒဿေန္တော **"ယသ္မာ ပနာ"** တိအာဒိမာ ဟ။ **က္ကဓ ဝုတ္တနယေနာ** တိ က္ကမသ္မိံ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေန။ "သညာစိကာယာ"တိ ဝစနတော ကရောန္တေနာ ပိ, "ပရေဟိ ပရိယောသာပေတီ"တိ ဝစနတော ကာရာပေန္တေနာပိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ **ဥဘောပေတေ** ကာရကကာရာပကာ။ **ဗ္ဗ ယဉ္ဇနံ ဝိလောမိတံ ဘဝေယျ,** "ကာရယမာနေနာ"တိ ဟိ ဗျဉ္ဇနံ "ကရောန္တေနာ"တိ ဝုတ္တေ ဝိလောမိတံ ဟောတိ အတဒတ္ထတ္တာ။ န ဟိ ကာရာပေန္တော နာမ ဟောတိ။ **"က္ကဓ ဝုတ္တနယေနာ** တိ ဒေသိတဝတ္ထုကပမာဏိကနယေန။ ဧဝံ သန္တေ 'ကရောန္တေန တ ကာရာပေန္တေန တ'တိ ဝစနတော ကရောန္တေနာပိ ပရေဟိ ဝိပ္ပကတံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ, တဒတ္ထဝိသုဇ္ဈနတ္ထံ 'ယဒိ ပနာတိအာဒိမာဟာ'"တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ "သညာစိကာယ ကုဋိံ ကရောန္တော"တိ ဝစနဝသေန ဝုတ္တံ။ "အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စာ"တိ အဝတွတ ဝိကပ္ပတ္ထဿ **တ**-သဒ္ဒဿ ဂဟိတတ္တာ ဧကတောဘာဂေပိ ဝမိုတေ အာပတ္တိ ဧဝ။ ပမာဏယုတ္တမဉ္စော ကိရ နဝဝိဒတ္ထိ။ "'စတုဟတ္ထဝိတ္ထာရာ'တိ ဝ စနေန 'တိရိယံ တိဟတ္ထာ တ'တိ ဝစနမ္ပိ သမေတိ 'ယတ္ထ ပမာဏယုတ္တော'တိအာဒိသန္နိဋ္ဌာနဝစနာသမ္ဘဝ တော"တိ ဝုတ္တံ။ **ပမာဏတော ဦနတရမ္ပိ** တိ ဝိတ္ထာရတော စတုပဉ္စဟတ္ထမ္ပိ ဒီဃတော အနတိက္ကမိတွတ ဝုတ္တ ပမာဏမေဝ ဒေသိတဝတ္ထု။ အဒေသိတဝတ္ထုဥ္ပြဟိ ကရောတော အာပတ္တိ။ ပမာဏာတိက္ကန္တာ ကုဋိ ဧဝ ပမာဏာတိက္ ကန္တံ ကုဋိံ ကရေယျာတိ ဝုတ္တတ္တာ။ "ထမ္ဘတုလာ"တိ ဟဥ္စော။ **အနုဿာဝနာနယေနာ** တိ ဧတ္ထ "ဒမိဠဘာသာ ယပိ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။

၃၅၃. **စာရဘူမိ** ကေစရဘူမိ။ **န ဂဟိတာ**တိ န တရိတာ။ **အဋ္ဌကထာယံ** "ကာရဏာယ ဂုတ္တိဗန္ဓနာကရံ, အကရဏဋ္ဌ ဌာနံ တ ဓမ္မဂန္ဓိကာ ဟတ္ထဟာဒစ္ဆိန္ဒနကာ ဂန္ဓိကာ"တိ လိခိတံ။ **ဒွဝီဟိ ဗလိဗဒ္ဒေဟိ** တိ ဟေဌ္ဌိမကောဋိယာ ကိရ ဝုတွ တတော အာဝိဇ္ဇိတုံ န သက္ကာ ဆိန္နာဝဋ္ဋတ္တာ, နိဂမနဿာပိ **အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ ဝုတ္တ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဟစိန** န္တိ ဝတ္ထု အဓိဋ္ဌာနံ။ **တဒတ္ထာယာ** တိ တစ္ဆနတ္ထာယ။ **ပဏ္ဏသာလမ္ပိ** တိ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တကုဋိမေဝ ပဏ္ဏစ္ဆ ဒနံ။ တေနေဝ **"သဘိတ္တိစ္ဆဒန"** န္တိ ဝုတ္တံ, အလိတ္တံ ကိရ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ ပုဗ္ဗေ ထောကံ ဌပိတံ ပုန ဝဍ္ဎေတွတ။ **တသ္မိံ** န္တိ ဒွတရဗန္ဓနေ တ တတဟနေ တ ဌပိတေ။ **ပဌမမေဝ**တိ ဧတ္ထ ပတ္တကာလေ တေတိ ကိရ **ဓမ္မသိရိတ္ထေ ရော။ ဥပတိဿတ္ထေရော** ဌပိတကာလေတတိ ကိရ။ ပုရိမေန လေပဿ အဃဋိတတ္တာ ဒုတိယေန ဝတ္တသီသေန ကတတ္တာ ဥဘိန္နမ္ပိ အနာပတ္တိ။ သစေ အာဏတ္တေန ကတံ, "ကရောတိ တ ကာရာပေတိ တ"တိ ဝစနတော အာပတ္

တိ ဥဘိန္နံ သတိ အတ္တုဒ္ဒေသိကတာယ, အသတိ မူလဌ္ဌာနေ ၀။ ဟေဋ္ဌိမပ္ပမာဏသမ္ဘဝေ သတိ သဗ္ဗမတ္တိကာမ ယံ ကုဋိံ ကရောတော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋေန သင်္ဃာဒိသေသောတိ အာစရိယဿ တက္ကော။

၃၅၄. ဆတ္တိံသ စတုက္ကာနိ နာမ အဒေသိတဝတ္ထုကစတုက္ကံ ဒေသိတဝတ္ထုကစတုက္ကံ ပမာဏာတိက္ကန္တစတုက္ကံ ပမာဏိကစတုက္ကံ အဒေသိတဝတ္ထုကပမာဏာတိက္ကန္တစတုက္ကံ ဒေသိတဝတ္ထုကပမာဏိကစတုက္ကန္တိ ဆ စတုက္ကာနိ, ဧဝံ သမာဒိသတိတရာဒီသုပိ ပဉ္စသူတိ ဆတ္တိံသ။ **အာပတ္တိဘေဒဒဿနတ္ထ** န္တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ "သာရမ္ဘေ စေ, ဘိက္ခု, ဝတ္ထုသ္မိံ အပရိက္ကမနေ။ပေ.။ သင်္ဃာဒိသေသော"တိ **မာတိကာယံ** အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ သာရမ္ဘအပရိက္ကမနေပိ သင်္ဃာဒိသေသောတတိ မိစ္ဆာဂါဟဝိဝဇ္ဇနတ္ထံ အာပတ္တိဘေဒော ဒဿိတော, တသ္မာ ဝုတ္တာနီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝိဘင်္ဂေ** ဧဝံ အဝတွာ ကိမတ္ထံ **မာတိကာယံ** ဒုက္ကဋဝတ္ထု ဝုတ္တန္တိ စေ? ဘိက္ခု အဘိနေတဗ္ဗာ ဝတ္ထုဒေသနာယ, တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဝတ္ထု ဒေသေတဗ္ဗံ။ ကီဒိသံ? အနာရမ္ဘံ သပရိက္ကမနံ, နေတရံ, ဣတရသ္မိံ "သာရမ္ဘေ စေ ဘိက္ခု ဝတ္ထုသ္မိံ အပရိက္ကမနေ"တိ ဧဝံ အာနိသံသဝသေန အာဂတတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ဝတ္ထု နာမ အတ္ထိ သာရမ္ဘံ, အတ္ထိ အနာရမ္ဘံ, အတ္ထိ သပရိက္ကမနံ, အတ္ထိ အပရိက္ကမနံ, အတ္ထိ သာရမ္ဘံ သပရိက္ကမနံ, အတ္ထိ သာရမ္ဘံ အပရိက္ကမနံ, အတ္ထိ အနာရမ္ဘံ သပရိက္ကမနံ, အတ္ထိ အနာရမ္ဘံ အပရိက္ကမနန္တိ ဗဟုဝိဓတ္တာ ဝတ္ထု ဒေသေတဗ္ဗံ အနာရမ္ဘံ သပရိက္ကမနံ, နေတရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိမတ္ထိကာ ပနေသာ ဒေသနာတိ စေ? ဂရုကာပတ္တိပညာပနဟေတုပရိဝဇ္ဇနုပါယတ္တာ။ ဝတ္ထုဒေသနာယ ဟိ ဂရုကာပတ္တိပညာပနဟေတုတ္တာ အကတဝိညတ္တိ ဂိဟီနံ ပီဠာဇနနေန အတ္တဒုက္ခပရဒုက္ခဟေတုဘူတော စ သာရမ္ဘဘာဝေတိ ဧတေ ဝတ္ထုဒေသနာပဒေသေန ဥပါယေန ပရိဝဇ္ဇိတာ ဟောန္တိ။ န ဟိ ဘိက္ခု အကပ္ပိယကုဋိကရဏတ္ထံ ဂိဟီနံ တ ပီဠာနိမိတ္တံ သာရမ္ဘဝတ္ထု။ ကုဋိကရဏတ္ထံ တ ဝတ္ထုံ ဒေသေန္တီတိ ပဌမမေဝ သာဓိတမေတံ။ **တေမိဿကာပတ္တိယော** တိ ဒုက္ကဋသင်္ဃာဒိသေသမိဿကာပတ္တိယော။

၃၅၅. တတ္ထ "ဒွီဟိ သင်္ဃာဒိသေသေဟီ"တိ ဝတွာဗ္ဗေ "ဒွိန္နံ သင်္ဃာဒိသေသေနာ"တိ ဝိဘတ္တိဗျတ္တယေန, ဝစနဗျတ္တယေန စ ဝုတ္တံ။ "အာပတ္တိ ဒွိန္နံ သင်္ဃာဒိသေသာန"န္တိပိ ဟာဌော။

၃၆၄. န ဃဋ္ဋယတိ ဆဒနလေပာဘာဝတော, အနာပတ္တိ, တံ ပရတော သာဓိယတိ။ ဆဒနမေဝ သန္ဓာယ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တတာ ဝုတ္တာတိ။ "ကုက္ကုစ္စံ ကိဘဂဝဟံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝတွာ ပုန ဆဒနံ ဒဏ္ဍကေဟိ တိအာဒိနာ နယေန တံ ဒဿေန္တေဟိ တိဏပဏ္ဏစ္ဆဒနာကုဋိကာဝ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ ဆဒနံ ဒဏ္ဍကေဟိ ဒီဃတော တိရိယဉ္စ ဇာလံ ဝိယ ဗန္ဓိတွာ တိဏေဟိ တ ပဏ္ဏေဟိ တ ဆာဒေတုံ ဥလ္လိတ္တာဒိဘာဝေ ဆဒနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တောတိ ယုတ္တမိဒံ။ တသ္မာ မတ္တိကာမယံ ဘိတ္တိံ ဝဍ္ဎာပေတွာ ဥပရိ ဥလ္လိတ္တံ တ အဝလိတ္တံ တ ဥဘယံ တ ဘိတ္တိယာ ဃဋ္ဋိတံ ကရောန္တဿ အာပတ္တိ ဧဝ ဝိနာပိ ဘိတ္တိလေပေနာ"တိ လိခိတံ။ **"'သော စ ဆဒနမေဝ သန္ဓာယာ'** တိ ပဓာနဝသေန ဝုတ္တံ, န ဟေဋ္ဌာဘာဂံ ပဋိက္ခိတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **ဧတ္ထာ** တိ တိဏကုဋိကာယ။ **ယထာသမာဒိဋ္ဌာယာ** တိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရန္တိ အဓိပ္ပာယော။ "အာပတ္တိ ကာရုကာနံ တိဏ္ဏံ ဒုက္ကဋာန"န္တိအာဒိမ္ဟိ သော သုဏာတိဆက္ကမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ ဥဘယတ္ထ သမာဒိဋ္ဌတ္တာ အာဏာပကဿ အနာပတ္တိ။ အာဏတ္တဿ ယထာ သမာဒိဋ္ဌံ အာဏာပကေန, တထာ အကရဏပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ။ သစေ "အဟမ္ပေတ္ထ ဝသာမီ"တိ အတ္တုဒ္ဒေသမ္ပိ ကရောတိ, သင်္ဃာဒိသေသော ဝ။ **"ကုဋိံ ကရောထာ"**တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ပန အာဏာပကဿာပိ သင်္ဃာဒိသေသော အစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ။

အဟဉ္စ ဝသိဿာမီ တိ ဧတ္ထ ပရဿ ယဿ ကဿစိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ အဘာဝတော အာပတ္တိ ဧဝ "ကရောန္တဿ တ"တိ နိယမိတတ္တာ, အနာပတ္တိ အဝိဘတ္တတ္တာ။ "ဣဓ ပညတ္တိဇာနနမတ္တမေဝ စိတ္တ"န္တိ စ လိခိတံ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန **အဟဉ္စ ဝသိဿာမီ** တိ ဧတ္ထ ယော "မယှံ တသာကရဉ္စ ဘဝိဿတီ"တိ ဣစ္ဆတိ, တဿာပတ္တိ။ ယော ပန ဥပေါသထာကရံ ဣစ္ဆတိ, တဿ အနာပတ္တိ, တသ္မာ "ဥဘယံ သမေတီ"တိ ဝတွာ စ "ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ အာဂတေ ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗ"န္တိ ဝစနတော မဟာပစ္စရိတဒတော ဣတရော ပဏ္ဍာ ဝတ္တဗ္ဗောတိ စေ? န, ဗလဝတ္တာ ။ "တသာကရံ ဌပေတွာ သဗ္ဗတ္ထ, အနာပတ္တီ"တိ ဝစနတော, ဘောဇနသာလာဒီနမ္ပိ အတ္ထာယ ဣမိနာ ကတတ္တာ သင်္ကရာ ဇာတာ။ ယထာ – ဒွေဝ တယော "ဧကတော ဝသိဿာမာ"တိ ကရောန္တိ, ရက္ခတိ တာတတိ ဧတ္ထ ဝိယ။ "ဣဒံ ဌာနံ တသာကရံ ဘဝိဿတိ, ဣဒံ ဥပေါသထာကရ"န္တိ ဝိဘဇိတွာ ကတေပိ အာပတ္တိ ဧဝ။ ဒွီသု မဟာပ

စ္စရိတာအေ ဗလတ, တသ္မာ ''ပဍ္ဍာ ဝုတ္တော''တိအာဒိနာ အတီဝ ပပဉ္စိတံ။ ကိံ တေန။ ''အတ္တနာ ဝိပ္ပကတံ အတ္တနာ စ ပရေဟိ စ ပရိယောသာပေတီ''တိအာဒိနာ နယေန အပရာနိပိ စတုက္ကာနိ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတ္ဝာ ဒဿေတဗ္ဗာနိ, လေဏာဒီသု ကိစ္စာပိ သင်္ဃာဒိသေသေန အနာပတ္တိ, အကတဝိညတ္တိယာ သတိ တပ္ပစ္စယာ အာပတ္တိ ဧဝ။

ကုဋိကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝိဟာရကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆၆. သတ္တမေ **တ**-သဒ္ဒေ အဝဓာရဏတ္ထောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိဟာရကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ပဌမဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၀. **သာဝကေန ပတ္တဗ္ဗ** န္တိ ပကတိသာဝကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န အဂ္ဂသာဝကံ။ ယထူပနိဿယယထာပုဂ္ဂလ ဝသေန **''တိဿော ဝိဇ္ဇာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကေနစိ သာဝကေန **တိဿော ဝိဇ္ဇာ,** ကေနစိ **စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ,** ကေနစိ **ဆ အဘိညာ,** ကေနစိ ကေဝလော **နဝလောကုတ္တရဓမ္မော** တိ ဧဝံ ဝိသုံ ဝိသုံ ယထာသမ္ဘဝံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၈၂. **''ယေ တေ ဘိက္ခူ သုတ္တန္တိကာ''** တိအာဒိဝစနတော ဧရမာနေပိ ဘဂဝတိ ပိဋကတ္တယပရိစ္ဆေဒေါ အတ္ထီတိ သိဒ္ဓံ။ **ဓမ္မကထိကာ**တိ အာဘိဓမ္မိကာ **ရတိယာ အစ္စိဿန္တိ** တိအာဒိ အာယသ္မတော ဒဗ္ဗဿ နေသံ တိရစ္ဆာနကထာယ ရတိနိယောဇနံ ဝိယ ဒိဿတိ, န တထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သုတ္တန္တိကာဒိသံသဂ္ဂတော တေသံ သုတ္တန္တိကာ ဒီနံ ဖာသုဝိဟာရန္တရာယံ, တေသမ္ပိ တိရစ္ဆာနကထာရတိယာ အဘာဝေန အနဘိရတိတသံ, တတော နေသံ သာမညာ စာဝနဉ္စ ပရိဝဇ္ဇန္တော ဧဝံ စိန္တေသီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **''နိမ္မိတာနံ ဓမ္မတာ** တိ သာဝကေဟိ နိမ္မိတာနံယေဝ, န ဗုဒ္ဓေဟီ''တိ ဝဒန္တိ။ ''သာဝကေတမံ ကရဏ''န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ ကရဏတ္ထေယေဝ တတိယာဝိဘတ္တီတိ အတ္ထော။

၃၈၃-၄. ယန္တိ ယေန။ **''ကတ္တာ**တိ ကတ္တာ, န ကတ္တာ''တိ လိခိတံ။ ''ဘရိယံ ဝိယ မံ အဇ္ဈာစရတီ''တိ ဝဒန္တိယာ ဗလ ဝတီ စောဒနာ။ **တေန ဟီ**တိ ဧတ္ထ ယထာ ဆုပနမတ္တေ ဝိပ္ပဋိသာရီဝတ္ထုသ္မိံ ကာယသံသဂ္ဂရာဂသမ္ဘူတ အပုစ္ဆိ တွာ ဧဝ သင်္ဃာဒိသေသံ ပညာပေသိ, တထေဝ ပုဗ္ဗေဝသ္သာ ဒုဿီလဘာဝံ ဉတွာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဒိ တာဝ ဘူတာယ ပဋိညာယ နာသိတာ, ထေရော ကာရကော ဟောတိ။ အထ အဘူတာယ, ဘဂဝတာ ''နာသေထာ''တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဝုတ္တဉ္စ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ယဒိ တာဝ ပဋိညာယ နာသိတာ, ထေရော ကာရကော ဟောတီ''**တိ။

အထ အပ္ပဋိညာယာတိ ''အယျေနမှိ ဒူသိတာ''တိ ဣမံ ပဋိညံ ဝိနာ ဧဝ တဿာ ပကတိဒုဿီလဘာဝံ သန္ဓာယ နာသိတာ, ထေရော အကာရကော ဟောတိ။ **အဘယဂိရိဝါသီနော**ပိ အတ္တနော သုတ္တံ ဝတွာ ''တုမှာကံ တဒေ ထေရော ကာရကော''တိ ဝဒန္တိ, ကသ္မာ? ဒုက္ကဋံ မုသာဝါဒပစ္စယာ လိင်္ဂနာသနာယ အနာသေတဗ္ဗတ္တာ။ ပာရာဇိကသ္သ သေဝ ဟိ လိင်္ဂနာသနာယ နာသေတဗ္ဗာ။ ''နာသေထာ''တိ စ ဝုတ္တတ္တာ ပာရာဇိကာဝ ဇာတာ, သာ ကိံ သန္ဓာယ, တတော ထေရော ကာရကော အာပဇ္ဇတိ။ ''သကာယ ပဋိညာယ နာသေထာ''တိ ဝုတ္တေ ပန အပာရာဇိကာပိ အတ္တနော ဝ စနေန နာသေတဗ္ဗာ ဇာတာတိ အဓိပ္ပာယော။ **မဟာဝိဟာရဝါသီနော**ပိ အတ္တနော သုတ္တံ ဝတွာ ''တုမှာကံ တဒေ ထေရော ကာရကော''တိ စ ဝဒန္တိ။ ကသ္မာ? ''သကာယ ပဋိညာယ နာသေထာ''တိ ဟိ ဝုတ္တေ ပဋိညာယ ဘူတတာ အာ ပဇ္ဇတိ ''နာသေထာ''တိ ဝစနတော။ ဘူတာယေဝ ဟိ ပဋိညာယ နာသေတဗ္ဗာ ဟောတိ, နာဘူတာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပုရိမနယေ**တိ ဒုက္ကဋတဒေါ။ ပုရိမော ယုတ္တိဝသေန ပဝတ္တော, ပစ္ဆိမော ဟဋ္ဌိဝစနဝသေန ပဝတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၈၅-၆. **ပီတိသုခေဟီ**တိ ဧတ္ထ ''သုခေနာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ပီတိဂ္ဂဟဏံ တတိယဇ္ဈာနသုခံ, ကာယိကဉ္စ အပနေ တုံ သမ္ပယုတ္တပီတိယာ ဝုတ္တံ။ သစေ စုဒိတကဝသေန ကတံ အမူလကံ နာမ, ''အနဇ္ဈာပန္နံ အကတ''န္တိ ဝဒေယျ, ဣမေ ကရိဿန္တိ, တသ္မာ ''တာဒိသံ ဒိဋ္ဌသညီ ဟုတွာ စောဒေတီ''တိ ဟဉ္ဇေ ။ ''ဧတေန နယေန သုတမုတပရိသင်္ကိ

တာနိပိ ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိတဗ္ဗာနိ''တိ ဟဒ္ဒေ။ **''စတုန္နံ အညတရေနာ''** တိ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ ဧဝ အာဂတေ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ, ဣတရေသံ အညတရေနာပိ အနုဒ္ဓံသေန္တဿ သင်္ဃာဒိသေသောတတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ ဘိက္ခုဘာဝေ ဟိ စာဝနသမတ္ထတော။ ''သမီပေ ဌတွာ''တိ ဝစနတော ပရမ္မုခါ စောဒေန္တဿ, စောဒာပေန္တဿ တ သီသံ န ဧတိ။ ဒိဋ္ဌေ သုတေန ပရိသင်္ကိတေန စောဒေတိ စောဒာပေတိ, သုတပရိသင်္ကိတံ တ ဒိဋ္ဌာဒီဟိ စောဒိတေ တ စောအပိတေ တ သီသံ ဧတိ ဧဝ အမူလကေန စောဒိတတ္တာ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ''ဒိဋ္ဌဿ ဟောတိ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော, တဉ္စေ စောဒေတိ 'သုတော မယာ။ပေ.။ သင်္ဃာဒိသေသဿာ''တိ (ပာရာ. ၃၈၇)။ ''အသုဒ္ဓေါ ဟောတိ ပုဂ္ဂလော အညတရံ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော, တဉ္စေ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ သမာနော အနောကာသံ ကာရာပေတွာ စာဝနာဓိပ္ပာယော ဝဒေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဩကာသံ ကာရာပေတွာ စာဝနာဓိပ္ပာယော ဝဒေတိ, အနာပတ္တီ''တိ (ပာရာ. ၃၈၉) ဣမိနာ န-သမေန္တိ ဝိယ ခါယတိ, ကထံ? ဒိဋ္ဌဿ ဟောတိ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော နာမ အသုဒ္ဓေါ ပုဂ္ဂလော ဟောတိ, ''အညတရသ္မိံ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ သမာနော တဉ္စေ စောဒေတိ 'သုတော မယာ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နောသီ'တိ, အာပတ္တိ တစာယ တစာယ သင်္ဃာဒိသေသဿာ''တိ ဝစနတော ပုရိမနယေနာပတ္တိ။ ''စာဝနာဓိပ္ပာယော ဝဒေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဝစနတော ပစ္ဆိမနယေန သင်္ဃာဒိသေသေန အာပတ္တီတိ ဒွေဝ ဟဋ္ဌိန ယာ အညမညံ ဝိရုဒ္ဓါ ဝိယ ဒိဿန္တိ, န စ ဝိရုဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓါ ကထယန္တိ, တသ္မာ ဧတ္ထ ယုတ္တိ ပရိယေသိတဗ္ဗာ။ အဋ္ဌကထာ စရိယာ တာတတဟု ''သမူလကေန တ သညာသမူလကေန တ စောဒေန္တဿ အနာပတ္တိ, အမူလကေန တ ပန သညာအမူလကေန တ စောဒေန္တဿ အာပတ္တီ''တိ။ တဿတ္ထော – ဒဿနသဝနပရိသင်္ကနမူလေန သမူလကေန တ တဒ ဘာဝေန အမူလကေနာပိ သညာသမူလကေန တ စောဒေန္တဿ အနာပတ္တိ, ဒဿနာဒိမူလာဘာဝေန အမူလကေန တ တဗ္ဘာဝေန သမူလကေနာပိ သညာအမူလကေန တ စောဒေန္တဿ အာပတ္တိ, တသ္မာ ဒိဋ္ဌဿ ဟောတိ။

ဟာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တောတိအာဒိမ္ဟိ ဒဿနမူလေန သမူလကေနာပိ ''သုတော မယာ''တိ ဝစနတော သညာအမူလကေန တ စောဒေတိ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿ။ တဒတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ ''ဒိဋ္ဌေ ဝေမတိ ကော''တိအာဒိ တရာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အသုဒ္ဓေါ ဟောတိ ပုဂ္ဂလောတိအာဒိမ္ဟိ ပန သမူလကေန, သညာသမူလကေန တ စောဒိတတ္တာ အနာပတ္တီတိ။ ဧဝမေဝံ ပန တဒတ္ထဒီပနတ္ထံ တေ တရာ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ ဟိ ''အဒိဋ္ဌဿ ဟောတီ''တိအာဒိတရာ အမူလကေန စောဒေန္တဿ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ ''ဒိဋ္ဌေ ဝေမတိကော''တိအာဒိနာ သညာအမူလကေန စောဒေန္တဿ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ အညထာ ''ဒိဋ္ဌဿ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌေ ဝေမတိကော''တိအာဒိတရာ နိဗ္ဗိသေသာ ဘဝေယျုံ။ ဣဒံ ပနေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ-ယထာ အသုဒ္ဓံ ပုဂ္ဂလံ အနောကာသံ ကာရာပေတွာ စောဒေန္တဿ ဒုက္ကဋံ, အက္ကောသာဓိပ္ပာယဿ စ ဩမသတဒေန ဒုက္ကဋဿ, တထာ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိကောပိ အသုဒ္ဓံ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ အမူလကေန စောဒေတိ, အာပတ္တိ။ သမူလကေန တ စောဒေတိ, အနာပတ္တီတိ တံ သန္နိဋ္ဌာနံ ယထာ ''အနာပတ္တိ သုဒ္ဓေ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိဿ အသုဒ္ဓေ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိဿာ''တိ ဣမိနာ သံသန္ဒတိ, တထာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညထာ ယုတ္တိ ပရိယေသိတဗ္ဗာ။

သီလသမ္ပန္နော တိ ဧတ္ထ ''ဒုဿီလဿ ဝစနံ အပ္ပမာဏံ။ ဘိက္ခုနီ ဟိ ဘိက္ခုမ္ဟိ အနိဿရာ, တသ္မာ ဥက္ကဋ္ဌန ယေ ဝိဓိ သန္ဓာယ ထေရေန ဝုတ္တံ။ ဒုတိယတ္ထေရေန ဘိက္ခုနီ အဇာနိတွာပိ စောဒေတိ, သိက္ခမာနာဒယော တ စောဒေန္တိ, တေသံ သုတွာ ဘိက္ခူ ဧဝ ဝိစာရေတွာ တဿ ပဋိညာယ ကာရေန္တိ။ ကော ဧတ္ထ ဒေါသောတိ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတိယေန တိတ္ထိယာနံ ဝစနံ သုတွာပိ ဘိက္ခူ ဧဝ ဝိစာရေန္တိ, တသ္မာ န ကောစိ န လဘတီတိ ဧဝံ သဗ္ဗံ သမေ တီတိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။ **တိဿာနိ** တိဿဝတ္ထူနိ။ **အနုယောဂေတိ** ပဋိဝစနံ။ **ဟေတီတိ** အာဂမိဿတိ။ **ဒိဋ္ဌသန္တာနေနာ** တိ ဒိဋ္ဌနယေန, ဒိဋ္ဌဝိဓာနေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပတိဋ္ဌာယာ** တိ ပတိဋ္ဌံ လဘိတွာ။ **ဌာနေ**တိ လဇ္ဇိဋ္ဌာနေ။

ကဟန္တိ ''အဟံ စောဒေဿာမီ''တိ အတ္တာဒနုဂ္ဂဟဏံ။ **စေတနာ**တိ အတ္တာအနုဂ္ဂဟဏစေတနာ။ **တေဟာ ရောတိ** ဣတော, ဧတ္တော စ ဥဘ္ဘတ ပကာသနံ။ **ပဏ္ဏတ္တီ** တိ နာမပညတ္တိ။ ယာ ဝစီဃောသာရမ္မဏာဿ သောတဒွ တရပ္ပဝတ္တဝိညာဏသန္တာနဿ အနန္တရံ ဥပ္ပန္နေန ဥပလဒ္ဓပုဗ္ဗသင်္ကေတေန မနောဒွတရဝိညာဏေန ဝိညာယတိ, ယဿာ ဝိညာတတ္တာ တဒတ္ထော ပရမတ္ထော တ အပရမတ္ထော တ တတိယတရံ ဥပ္ပန္နေန မနောဝိညာဏေန ဝိညာ ယတီတိ နာမာဒီဟိ ဆဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ ဟဋ္ဌိယာ ပကာသိတာ, သာ ''ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တီ''တိအာဒိနာ

ဆာ အာစရိယေဟိ ဒဿိတာ။ တတ္ထာဂိယဘာတေ အတတ္ထာဂိယဘာတေ စ နိပ္ဖန္နမေမ္မသ္မေ ၀ ယုဇ္ဇတိ, န ပညတ္တိယာ အဓိကရဏီယဝတ္ထုတ္တာ , အဓိကရဏေ ပဝတ္တတ္တာ စ အဓိကရဏော မဇ္ဈေ မဇ္ဈောပစာရော ဝိယာတိ စ။ **“ပရိယာယေနာ**တိ အမူလကာ နာမပညတ္တိ နတ္ထိ။ ပရိယာယမတ္တံ, သဘာဝတော နတ္ထိ။ အဘိဓာနမတ္တမေဝ, အဘိဓေယ့ယံ နတ္ထီ”တိ စ လိခိတံ။ **ဣမေတော**တိ ဣမသ္မိံ ဝေ သိက္ခာပဒေ။ **န သဇ္ဇတ္ထာ** တိ ဝိတအဓိကရဏာဒီသု။ ကသ္မာ? **န ဟိ** တိအာဒိ။ ဝိတအဓိကရဏာဒီနမတ္ထိတာ ဝိယ အမူလကံ အဓိကရဏံ နတ္ထီတိ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တသမထေဟိ** တိ “ယံ အဓိကိစ္စ သမထာ ဝတ္တန္တိ”တိ ဝုတ္တသမထေဟီတိ အဓိပ္ပာယော။ အပိစ **သဘာဝတော နတ္ထိ** တိ အပ္ပဋိလဒ္ဓသဘာဝတ္တာ ဝုတ္တံ။ အနုပ္ပန္နံ ဝိယ ဝိညာဏာဒိ။ **န ဟိ ဝိတအာဒီနံ ပဏ္ဏတ္တိ အဓိကရဏဗ္ဗော** တိ ပဏ္ဏတ္တိံ အဓိကိစ္စ သမထာ န ပဝတ္တန္တိ, တသ္မာ န တဿာ အဓိကရဏီယတာတိ န ဝိတအာဒီနံ ပဏ္ဏတ္တိ အဓိကရဏဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ ဟောတိ စေတ္ထ –

> “ဟာရာဇိကာပတ္တိ အမူလိကာ စေ၊
> ပဏ္ဏတ္တိမတ္တာ ဖလမဂ္ဂဓမ္မာ။
> စတုတ္ထဟာရာဇိကဝတ္ထုဘူတာ၊
> ပဏ္ဏတ္တိမတ္တာဝ သိယုံ တထေဝ။
>
> “တတော ဒ္ဝိဓာ မဂ္ဂဖလာဒိဓမ္မာ၊
> သိယုံ တထာတီတမနာဂတဉ္စ။
> ပဏ္ဏတ္တိဆက္ကံ န သိယာ တတော တ၊
> ပရိယာယတော သမ္မုတိတဒမာဟာ”တိ။

အနုဝဒန္တိ တိ အက္ကောသန္တိ။ **ကိစ္စယတာ**တိ ကရဏီယတာ။ တံ ကတမန္တိ စေ? **အပလောကနကမ္မန္တိ**အာဒိ။ **ကိစ္စန္တိ** ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တံ ကိရ အဓိပ္ပေတံ။

၃၈၇. သုတာဒီနံ အဘာဝေန အမူလကတ္တ န္တိ ဧတ္ထ ယော ဒိသွာပိ “ဒိဋ္ဌောသိ မယာ”တိ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တော အတ္တနော ဒိဋ္ဌနိယာမေနေဝ “သုတောသိ မယာ”တိ ဝဒတိ။ တဿ တသ္မိံ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိတ္တာ အာပတ္တိ, ဣဓ ပနယော ပုဗ္ဗေ သုတ္ဝာ အနာပတ္တိ, ပစ္ဆာ တံ ဝိဿရိတ္ဝာ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ ဧဝ သမာနော ဝဒတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ “သေနယော သဇ္ဇတ္တာတိ အပရေ”တိ ဝုတ္တံ။ ဧဗ္ဗုဇ္ဇတိကော ကာကေကပ္ပဋိဝတ္တာ ။ **ယဒဂ္ဂေနာ** တိ ယာဝတာ, ယအာ။ **နော ကပ္ပေတိ** တိအာဒိ ဝေမတိကာဘာဝဒီပနတ္ထမေဝ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတိ။ တေန ဝေမတိကောဝ နဿရတိ သမ္မုဋ္ဌော နာမာတိ အာပဇ္ဇတိ, တံ န ယုတ္တံ တဒနန္တရဘာဝတော, တသ္မာ ဒုတိယတ္ထေရတအော ပစ္ဆာ ဝုတ္တော။

၃၈၉. သဇ္ဇတ္တာ တိ သဇ္ဇအဋ္ဌကထာသု။ **ဩကာသကမ္မန္တိ** ဩကာသကရဏံ။ “ဩကာသေန ကမ္မံ ဩကာသကမ္မ”န္တိ လိခိတံ။ အသူရိယံ ပဿတိ ကညာတိ ဧတ္ထ ယထာ ကညာ သူရိယံ န ပဿတီတိ ဘဝတိ, ဧဝံ “အနောကာသံ ကာရေတ္ဝာ”တိ ဝုတ္တေ ဩကာသံ န ကာရေတ္ဝာတိ ဟောတိ။

ပဌမဒုဋ္ဌဒောသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒုတိယဒုဋ္ဌဒောသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၁. ဝေဠုဝနေယေဝာတိ ဣဒံ တေဟိ ဝုတ္တဝေလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ “ပုဗ္ဗေ မယံ အာဝုသော သုတေန အဝေစုမှာ”တိ “အမှေဟိ သာ ဥဿာဟိတာ ကုပိတေဟိ အနတ္တမနေဟီ”တိအာဒိဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, **အညဘာဂဿ ဣဒန္တိ** မနုဿဘိက္ခုဘာဝတော အညဘာဂဿ တိရစ္ဆာနဆဂလကဘာဂဿ ဣဒံ ဆဂလကဇာတံ အဓိကရဏံ။ **အညဘာဂေ တ အဿ အတ္ထီ**တိ သော တိရစ္ဆာနဆဂလကဘာဝသင်္ခာတော အညဘာဂေ အဿ ဆဂလကဿ အတ္ထီတိ သ္ဝာယံ ဆဂလကော အညဘာဂိယံ အဓိကရဏံ နာမ။

တတ္ထ ပဌမာယ သရီရံ, သိလာပုတ္တကဿ သရီရန္တိ နိဒဿနံ, ပဉ္စမံ ပနေတ္ထ နိဗ္ဗစနံ ဇာတိပဒတ္ထောတိတ ဒိနံ မတေန ဝုတ္တံ။ သာ ဟိ သာမိဘာဝေန, နိစ္စဘာဝေန စ ပဓာနတ္တာ သတ္တိသဘာဝေ ဌိတာ။ တဗ္ဗိပရီတကတ္တာ ဗ္ဗတ္ တာကတိ ဇာတိယော တု ပဒတ္ထော ဣတိ ဣမဿ သုတ္တဿ ဝသေန ဒုတိယံ နိဗ္ဗစနံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **နာမ ကရဏသညာယ အာဓာရော**တိ ဧတ္ထ နာမမေဝ နာမကရဏံ။ နာမံ ကရောန္တာနံ သညာ နာမကရဏသညာ, တဿာ။ မနု ဿဇာတိကော ဆဂလကဇာတိအာဓာရော နာမ။ န ဟိ တံ နာမံ ကစ္စပလောမံ ဝိယ အနာဓာရန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တံ ပန ဆဂလကဿ ဒဗ္ဗောတိ ဒိန္နနာမံ ''ဒေဒသော''တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ ထေရံ အမူလကေနာတိအာဒိနာ အညမ္ပိ ဝတ္ထုံ ထေ ရဿ လိဿတိ သိလိဿတိ တေဟာရမတ္တေနေဝ, န အတ္ထတော, ဤသကံ အလ္လီယတီတိ လေသောတိ အဓိပ္ပာ ယော။ ယသ္မာ ဒေသလေသာ အတ္ထတော နိန္နနာကရဏာ, တသ္မာ ''ကဥ္စိဒေသံ လေသမတ္တံ ဥပာဒာယာ''တိ ဥဒ္ဒရိ တွတ ''ဒသ လေသာ ဇာတိလေသော''တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ နိအနေ , ဧဝံ သိက္ခာပဒပညတ္တိယမ္ပိ မာတိကာယမ္ပိ အယမေဝတ္ထော။ ယသ္မာ **အညဘာဂိယဿ အဓိကရဏဿာ** တိ ဆဂလကဿ။ **ကဥ္စိဒေသံ လေ သမတ္တံ ဥပာဒာယာ**တိ ဒဗ္ဗောတိ နာမံ ဥပာဒာယာတိ အယမတ္ထော အဥ္စုပ္ပတ္တိဝသေနေဝ အာဝိဘူတော, တသ္မာ န ဝိဘတ္တော။ ကိဥ္စ ဘိယ္ယော အနိယမတ္တာ။ န ဟိ မေတ္တိယဘူမဇကာနံ ဝိယ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဆဂလကမေဝ အညဘာဂိ ယံ အဓိကရဏံ ဟောတိ။ အညံ ကေမဟိ သာဒိကမ္ပိ ဟောတိ, န စ မေတ္တိယဘူမဇကာ ဝိယ သဗ္ဗေပိ နာမလေသမတ္တမေ ဝ ဥပာဒိယန္တိ။ အညမ္ပိ ဇာတိလေသာဒိံ ဥပာဒိယန္တိ, တသ္မာ အနိယမတ္တာ စ ယထာဝုတ္တနယေန န ဝိဘတ္တံ။ ကိဉ္စ စ ဘိယ္ယော တထာ ဝုတ္တေ ဆဂလကဿေဝ အညဘာဂိယတာ သမ္ဘဝတိ, န အညဿ, ယေန သောဝ ဒဿိတော။ လေသော စ နာမ လေသောဝ, န ဇာတိအာဒိ, ယေန သောဝ ဒဿိတောတိ ဧဝံ မိစ္ဆာဂါဟပ္ပသင်္ဂတော စ တထာ န ဝိဘ တ္တော။

၃၉၃. **အညဘာဂိယဿာ** တိ စုဒိတကတော အညဿ။ **အဓိကရဏဿာ** တိ မနုဿဿ တ အမနုဿဿ တ တိရစ္ဆာနဂတဿ တတိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စဟိ ဝုတ္တေ မနုဿာဒီနံယေဝ ဇာတိလေသာဒယော ဝုတ္တာ ဟောန္တိ, အညထာ စတုန္နံ အဓိကရဏာနံ တေ အာပဇ္ဇန္တိ ''အဓိကရဏဿ ကဉ္စိ ဒေသံ လေသမတ္တ''န္တိ သာမိဝစနံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာတိ စေ? န, နာမဿ ဝိယ ဇာတိအာဒီနံ မနုဿာဒီနံ အာဓာရဘာဝနိယမသမ္ဘဝတော, အဓိကရဏဘာဝနိ ယမတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ နိယမေ စ သတိ ဇာတိယာ အာဓာရော ဇာတိ, လိင်္ဂဿ စ လိင်္ဂံ, အာပတ္တိယာ စ အာပန္န နော အာဓာရော, ဝိရုဒ္ဓာနမ္ပိ အသမာဒိန္နာနမ္ပိ ပတ္တစီဝရာနံ သာမိကော အာဓာရော, ယေန အဓိကရဏသင်္ခံ ဂစ္ဆေ ယျာတိ အာပဇ္ဇတီတိ အဓိကရဏဿာတိ ပဒံ အဘာဇေတဗ္ဗမေဝ ဘဝေယျာတိ န ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗံ သိယာ, ဥဒ္ဒရိတဗ္ ဗံ။ တသ္မာ **''အဓိကရဏန္တိ ဝစနသာမညတော''**တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **အပာကဋ္ဌာ** ဣတော အညတ္ရ ဒဿိတဗ္ဗာ နာဘာဝတော။ **ဇာနိတဗ္ဗာ စ ဝိနယဓရေဟိ** ယသ္မာ အညထာ **ပရိတရေ** ''ဝိတအဓိကရဏံ စတုန္နံ အဓိကရဏာနံ ဝိတအဓိ ကရဏံ ဘဇတီ''တိအာဒိနာ နယေန အနာဂတဋ္ဌာနေ ''ကသ္မာ''တိ ဝုတ္တေ ကာရဏံ န ပညာယေယျ, တသ္မာ တေသံ တဗ္ဘာဂိယတာ စ အညဘာဂိယတာ စ ဇာနိတဗ္ဗာ ဝိနယဓရေဟိ။ တာသု ဟိ ဝိညာတာသု ဝိတအဓိကရဏံ ဝိတအဓိကရဏံ ဘဇတိ။ ကသ္မာ? တဗ္ဘာဂိယတ္တာ။ ဣတရံ န ဘဇတိ အညဘာဂိယတ္တာတိ သုခကာရဏတော ပညာယန္တိ, တသ္မာ **ဝစနသာမညတော လဒ္ဓံ အဓိကရဏံ နိဿာယာ** တိအာဒိ။ တတ္ထ ယသ္မာ အာပတ္တညဘာဂိယံ မဟာဝိသယံ, ဣတရေ ဟိ အသဒိသနိဒ္ဒေသဥ္စ, တသ္မာ တံ အဓိကရဏပရိယာပန္နမ္ပိ သမာနံ ဝိသုံ ဝုတ္တံ ''အာပတ္တညဘာဂိယံ တ ဟော တီ''တိ။ အဓိကရဏပရိယာပန္နတ္တာ စ ''အဓိကရဏညဘာဂိယံ တ''တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထာပိ မဟာ ဝိသယတ္တာ, **မာတိကာယံ** အာဂတတ္တာ စ ပဉ္စမံ အညဘာဂိယတာ ဝုတ္တာ, ပစ္ဆာ တဗ္ဘာဂိယတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တ တ္ထ ယသ္မာ အဓိကရဏညဘာဂိယဝစနေန အတ္ထာပတ္တိနယေန သိဒ္ဓံ။ အဓိကရဏံ တဗ္ဘာဂိယံ, တသ္မာ ''အဓိကရ ဏံ တဗ္ဘာဂိယံ ဟောတီ''တိ ဧဝံ ဥဒ္ဒေသံ အကတွတ ''ကထံ အဓိကရဏံ အဓိကရဏဿ တဗ္ဘာဂိယံ ဟောတီ''တိ ပုစ္ဆာပုဗ္ဗင်္ဂမနိဒ္ဒေသော ကတော။ တတ္ထာပိ အာပတ္တာဓိကရဏဿ အညဘာဂိယတာ ကိဥ္စာပိ ဟရာဇိကေန အနုဒ္ဒံ သိဘာဓိကရဏတ္တာ ဟရာဇိကာနံယေဝ ဝသေန ဝုတ္တာ, အထ ခေါ သေသာပတ္တိက္ခန္ဓဝသေနာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယာ စ သာ စောဒနာ ''အသုကော နာမ ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော ဒိဋ္ဌော ဟောတီ''တိအာဒိကာ, တတ္ထ ''သင် ဃာဒိသေသေ ထုလ္လစ္စယဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, ဒုဗ္ဘာသိတေ သင်္ဃာဒိသေသဒိဋ္ဌိ ဟောတီ''တိ ဧဝမာဒိကာ ဝိနယေ အပကတ ညုတာယ, တံတံဝတ္ထုသရိက္ခတာယ တ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သဗ္ဗတ္ထာပိ ''ဟရာဇိကဒိဋ္ဌိ ဟောတီ''တိ န ဝုတ္တံ။ တထာသညိနော အနာပတ္တိတော။ **''တဗ္ဘာဂိယဝိစာရဏာယ''** န္တိ တဗ္ဘာဂိယပဒနိဒ္ဒေသေ အညဘာဂိယတာယပိ နိဒ္ ဒိဋ္ဌတ္တာ ဝုတ္တံ။

ဝတ္ထုသဘာဂတာယာတိ အနုတ္တဒဝတ္ထုသဘာဂတာယာတိ အတ္ထော။ အညထာ “စတသ္သော ဝိပတ္တိယော”တိ ဝစ
နံ ဝိရုဇ္ဈေယ္ယ။ **သဘာဝသရိက္ခာသရိက္ခတော စာ** တိ သဘာဝေန သဒိသာသဒိသတော။ တတ္ထ ဈာနာဒိဝတ္ထုဝိသဘာဂ
တာယပိ သဘာဝသရိက္ခတာယ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပာရာဇိကာပတ္တိ တသ္သေဝ တဗ္ဘာဂိယာဝ ဟောတိ။ တထာ
ဝတ္ထုဝသေန အနုတ္တအဓိကရဏံ, ကိစ္စာဓိကရဏဉ္စ ဟဋ္ဌေက္ကံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ဝုတ္တညဘာဂိယံ န ဇာတံ, တသ္မာ တဒည
ဘာဂိယတာယ ဝိဒိတာယ တဗ္ဘာဂိယတာ ပာရိယေသယုတ္တိယာ အဝုတ္တာပိ သိဇ္ဈတီတိ ကတွာ “အညဘာဂိယမေဝ ပဌ
မံ နိဒ္ဒိဋ္ဌ”န္တိပိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ။ **ကေနံသေန တဗ္ဘာဂိယံ န ဟောတီ** တိ သရိက္ခဝသေန အရဟတ္တံ အာပတ္တိ အနာပ
တ္တီတိ ဝိတဒသဗ္ဘာဝတော အဗ္ဘာကတဘာဝေန ဝိတအဓိကရဏဿပိ အညဘာဂိယံ သိယာ, **ဟဋ္ဌိယံ** အာပတ္တာဓိ
ကရဏဿ ဝုတ္တတ္တာ ဇဝံ ဝုတ္တံ, **အာဒိတော ပဋ္ဌာယာ** တိ “အညဘာဂိယဿ အဓိကရဏဿာ”တိ ဣတော ပဋ္ဌ
ဌာယ။ “မေထုနရာဂေန မနုဿဝိဂ္ဂဟော အေသေနာတိအာဒိနာ သရိက္ခတော စာ”တိ လိခိတံ။ တံ ဝတ္ထုဝိသဘာဂတာယ
ဧဝ သိဒ္ဓံ။ အယံ ပန ဝတ္ထုသဘာဂတာယပိ သတိ အာပတ္တိသဘာဂတာ သရိက္ခတောတိ နော တက္ကောတိ စ, ကေသို့မ
ပိ ဟိ ဝတ္ထုသ္မိံ အာပတ္တိဘေအေ ဟောတီတိ **အာစရိယော**။ ပရတော ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

“ကိစ္စမေဝ ကိစ္စာဓိကရဏ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ သင်္ဃကမ္မာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **ကမ္မလက္ခဏ** န္တိ ကမ္မာနံ သဘာ
ဝံ။ **တံ နိဿာယာ** တိ ပုဗ္ဗေဝ ဟိ သံဝိဓာယ သင္ဃော ကမ္မံ ကရောတိ။ အထ တ **ပုရိမံ ပုရိမ**န္တိ ပရိတသဥက္ခေပနိယာဒီ
နိ သင်္ဃကမ္မာနိ နိဿာယ အဗ္ဘာနသြသာရဏာဒိ ဥပ္ပန္နန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ကိဉ္စာပိ သင်္ဃကမ္မမေဝ ကိ
စ္စာဓိကရဏံ, တထာပိ သေသဝိသေသော လဗ္ဘတီတိ ဒဿေတိ။

၃၉၄. အတ္ထတော ဧကံ, တသ္မာ ဒေသဿ အတ္ထမဝတွာ “လေသော”တိအာဒိ ဝုတ္တံ ကိရ။

၃၉၅. သဝတ္ထုကံ ကတွာတိ ပုဂ္ဂလဿ ဥပရိ အာရောပေတွာ ခတ္တိယာဒိဘာဝေန ဧကဇာတိကောပိ ဒီဃရဿ
သကာဠဩဒါတာဒီနံ ဒိဋ္ဌသုတပရိသင်္ကိတာနံ ဝသေန အညဘာဂိယတာ, ဒီဃံ ခတ္တိယံ အဇ္ဈာစရန္တံ ဒိသွာ ရဿာ
ဒိခတ္တိယပညတ္တိယာ အာဓာရဘာဝတော ဇာတိလေသေန စောဒေတိ, ဧကံ တ ခတ္တိယံ အဇ္ဈာစရန္တံ ဒိသွာ တတော ဝိ
သိဋ္ဌညဘာဂဘူတံ ခတ္တိယံ ဇာတိလေသံ ဂဟေတွာ “ခတ္တိယော ဒိဋ္ဌော တွံဝ ခတ္တိယောသီ”တိ စောဒေတိ ဒိဋ္ဌာဒိ
အညဘာဂေန။ တ္ထေ စ “ဒီဃာဒယော, ဒိဋ္ဌာဒယော စ ဇာတိနာမာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတတ္တာ အဓိကရဏ”န္တိ လိခိတံ။ တံ
“အဓိကရဏဘာတနိယမတော”တိ ဝုတ္တအေသံ နာတိက္ကမတိ, **အဋ္ဌကထာယံ** “ခတ္တိယဇာတိပညတ္တိယာ အာဓာရဝ
သေန အဓိကရဏတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ”တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ နာမကေတ္တတော အညိဿာ နာမကေတ္တပညတ္တိယာ နာမ
ကဿစိ အဘာဝတော န သဗ္ဗသာဓာရဏံ, တသ္မာ “အဓိကရဏဿာ”တိ ပဒုဒ္ဓာရဏံ အဓိကရဏစတုက္ကဒဿနတွ
ထံ, တံ သမာနဝစနဒဿနတ္ထန္တိ နော တက္ကောတိ။ တတ္ထ **ဒီဃာဒိနော တ ဒိဋ္ဌာဒိနော တ** တိ တ္ထေ ဒီဃာဒိတာ, ဒိ
ဋ္ဌာဒိတာ စ အညဘာဂေ, ယော စုဒိတကော ဣတရဿ ဝိသေသော ယတော အညောတိ ဝုစ္စတိ။

၃၉၉. လဟုကံ အာပတ္တိ န္တိ ပာရာဇိကတော လဟုကာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသာဒိ။ တေနေဝ အန္တေ တံ ဒဿေန္တ
တေန “ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော ဒိဋ္ဌော ဟောတီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အာပတ္တိလေသောပိ ကိမတ္ထံ
ဇာတိလေသာဒယော ဝိယ န ဝိတ္ထာရိတောတိ စေ? တထာ အသမ္ဘဝတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၀၀. သာဋ္ဌကပတ္တော သရီရဋ္ဌပတ္တော။ အာပတ္တိယာ တိ ပာရာဇိကာပတ္တိယာ အညဘာဂိယံ သင်္ဃာဒိသေ
သာဒိ, အဓိကရဏဉ္စ အာပတ္တိပညတ္တိယာ။ “လေသော နာမ အာပတ္တိဘာဂေ”တိ ဝုတ္တတ္တာ အာပတ္တိဘာဝ
လေသော ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, တသ္မာ ပာရာဇိကာပတ္တိတော အညဘာဂိယဿ အာပတ္တိပညတ္တိယာ အာဓာ
ရဏဋ္ဌေန “အဓိကရဏ”န္တိ သင်္ခံ ဂတဿ သင်္ဃာဒိသေသာဒိနော အာပတ္တိနိကာယဿ အာပတ္တိဘာဝလေသံ
ဂဟေတွာ စောဒနာ အာပတ္တိလေသစောဒနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၀၈. အနာပတ္တိ တထာသညီ စောဒေတိ တ စောအာပေတိ တ တိ အာပတ္တညဘာဂိယစောဒနာယမေဝ, န အညတွ
ထ။ တ္တောဝတာ ပဌမဒုဋ္ဌအေသေ ဝုတ္တဝိစရဏာယ သံသန္ဒိတံ ဟောတိ, တံ ဣဓ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? **ကဋ္ဌာဝိ
တရဏိယာ** ဝစနတော။ ဝုတ္တဉ္ဟိ “တတ္ထ ဣဓ စ အာပတ္တညဘာဂိယစောဒနာယ တထာသညိနောပိ အနာပတ္
တီ”တိ။

အညာဘာဂိယသိက္ခံ ယော, နေဝ သိက္ခတိ ယုတ္တိတော။ ဂန္ထော ဝိနယဝိညူဟိ, အညဘာဂိယတဉ္စ သောတိ။

ဒုတိယဒုဋ္ဌဒောသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပဌမသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၀၉. ‘‘ဝဇ္ဇံ န ဖုသေယျာ’’တိ စ ပာဌော။

၄၁၀. တေသံ အနုရူပာဇာနနတော **အသဗ္ဗညူ အသ္သု**။ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ’’န္တိ (မဟာဝ. ၂၀၄) ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိတ္တမေဝ။ **တိကောဋိပရိသုဒ္ဓ**န္တိ ပရဿ ဟာပပသင်္ဂနိတရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ, နပဋိစ္စကမ္မနိတရဏတ္ထံ **ကောဋိဟီ**တိ အာကာရေဟိ။ **ပရိသုဒ္ဓ**န္တိ ဝိမုတ္တံ။ ဒသဟိ လေသေဟိ ဥဒ္ဒိဿ ကတံ သမဏာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, အဿမဏာ ဣမေတိ သာသနဿ ဂရဟာဘာဝေ အာဂန္တွေယျ, ဂရဟပစ္စယာ လောကော တ အပုညံ အရိယူပဝါဒံ ပသဝေယျ, တေဟိ ဝိမုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **တဂုရ**န္တိ မိဂဇာလံ။ **အတ္တနော အတ္ထာယ တ** တိအာဒိနာ ပရေသံ အတ္ထာယ ကတေ ကပ္ပိယဘာဝံ ဒဿေတွာ ဘိက္ခူနဉ္စ အညေသဉ္စ အတ္ထာယ ကတေ တံ ဒဿေတုံ **‘‘မတာနံ ပေတကိစ္စတ္ထာယာ’’** တိအာဒိမာဟ။

ယံ ယံ ဟီတိအာဒိ တဿ ကာရဏဿ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ပုန ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ အတ္ထာယ ကတံ န ကပ္ပတီတိ ဝုတ္တန္တိ ကိရ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော။ ဂဏ္ဌိပဒေ** ‘‘ဘိက္ခူနမေဝ သုတ္တာနံ အတ္ထာယ ကတံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ လိခိတံ။ အပရေဟိ ပန **‘‘မတာနံ ပေတကိစ္စတ္ထာယာ** တိအာဒိနာ ဝုတ္တေပိ ကပ္ပတိ, **ဘိက္ခူနံယေဝ အတ္ထာယာ** တိ ဣမိနာ ‘ဘိက္ခူနမ္ပိ ဒတွာ မယံ ဘုဉ္ဇိဿာမာ’တိ ကတမ္ပိ ဝုတ္တံ။ ပုန ‘ပဉ္စသု ဧကံ ဥဒ္ဒိဿကတံ ဣတရေသံ န ကပ္ပတီ’တိ ဒဿနတ္ထံ **‘ပဉ္စသု ဟိ သဟဓမ္မိကေသု** တိအာဒိ ဝုတ္တ’န္တိ ဝဒန္တိ’’တိ ဝုတ္တံ။ အညတရသ္မိံ ပန **ဂဏ္ဌိပဒေ** ‘‘အမ္ဟာကန္တိ စ ရာဇယုတ္တာဒီနန္တိ စ ဝုတ္တေ ဝဋ္ဋတီတိ ဝတွာ ‘တုမှာက’န္တိ အဝတွာ ‘ပေတကိစ္စတ္ထာယာတိ ဝုတ္တေပိ ဝဋ္ဋတီ’တိ စ ဒဿေတွာ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တာနံ, အာဒိသဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတာနဉ္စ လက္ခဏံ ဌပေန္တော ‘ဘိက္ခူနံယေဝတ’တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ‘ဘိက္ခူနံ ဥဒ္ဒိဿ ဧတေတိ အဓိပ္ပာယေနာ’တိ ဝုတ္တံ။ န ‘တုမှာကံ, အမှာကဉ္စာတိ ဝုတ္တေ အနာပတ္တီ’တိ ဒဿနတ္ထံ။ ကသ္မာ? မိဿကတရဿ အဘာဝတ။ လက္ခဏံ နာမ ဝုတ္တာနံ, ဝုတ္တသဒိသာနဉ္စ ဟောတိ။ ‘သစေ ပေတကိစ္စတ္ထာယာတိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဘိက္ခူနံ ဘောဇနံ သန္ဓာယ ကရောန္တီ’တိ ဝဒန္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယဉ္စ ‘တသ္မိံ တရေ စ န တုမှာကန္တိ ဝုတ္တေ ဝဋ္ဋတီ’တိ ဝုတ္တတ္တာ။ တေနေဝ ဣဓာပိ ‘ပေတကိစ္စတ္ထာယ, မင်္ဂလာဒီနံ တ အတ္ထာယ ကတေပိ ဧသေဝ နယော’တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ ‘အဝဏ္ဏရဏတ္ထေန မိဿကေ ဝဋ္ဋတီ’တိ စေ? ‘ကပ္ပိယမံသဿ ဟိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အာပတ္တိ နတ္ထီ’တိ ဝစနေန အကပ္ပိယပဋိဂ္ဂဟဏေ အာပတ္တီတိ အာပန္နံ, ‘တဉ္စ ဂဟေတဗ္ဗံ သိယာ’တိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ’’တိ ဝုတ္တံ, တံ သုန္ဒရံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ယတ္ထ စာ** တိ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ကတေပိ။ တမတ္ထံ အာဝိ ကာတုံ **‘‘သစေ ပနာ’’**တိအာဒိ ဝုတ္တံ ။ ထေရော ပန ‘‘ဘိက္ခုနီနံ ဒုက္ကဋံ, ဣတရေသံ ဒုက္ကဋကမ္မဝတ္ထု’’တိ ဝဒန္တိ။ **ကပ္ပံ နိရယမှိ** တိ အသင်္ခေယျကပ္ပံ။ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယိကာလေယေဝ သင်္ဃဘေဒော ဟောတီတိ။ **ကပ္ပ**န္တိ အာယုကပ္ပံ။

၄၁၁. ကုသလန္တိ ခေမံ။ **အာပတ္တိဘယာ ကတာ လဇ္ဇီဟီ** တိ ထေရော အာပတ္တိဘယေန အဝဿံ အာရောစေန္တီတိ ဒဿနတ္ထံ ‘‘လဇ္ဇီ ရက္ခိဿတီ’’တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၂; ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅) ဟေရာဏဝစနဿာနုရူပတော **‘‘အညေဟိ လဇ္ဇီဟီ’’**တိ ဝုတ္တံ။ အလဇ္ဇိဿပိ အနာရောစေန္တဿ အာပတ္တိယေဝ ‘‘ယေ ပဿန္တိ ယေ သုဏန္တီ’’တိ ဝစနတော။

၄၁၆. အသမနုဘာသန္တဿာ တိ ကမ္မကာရကေ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော, သမနုဘာသနကမ္မံ အကရိယမာနဿာတိ အတ္ထော။ **ဩဒိဿ အနုညာတော** နာမ ဥမ္မတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနဋ္ဋာဒိကော ‘‘အနာပတ္တိ အာဒိကမ္မိကဿာ’’တိ **အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒေ** အာဂတတ္တာ အတ္ထီတိ စေ? **ယမ္ပိ** တိအာဒိ။ **သာ ပနေသာ** အနာပတ္တိ။ **သော ဝုစ္စတီ** တိ

တတ္ထ အာဂတောပိ သကမ္မဠ္ဌာဝဋ္ဋေပိ ဇေ ဝုစ္စတိ။ **ဧတေနုပဟယေနာ**တိ အသမနုဘာသန္တဿ စ အာဒိကမ္မိကဿ စ ဝုတ္တာတ္တဝသေန။ **ဋပေတွတ အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒ** န္တိ တတ္ထ အာဒိကမ္မိကပဒဘာဇာတ။

တိဝင်္ဂိက န္တိ ဧတ္ထ တစာယ ဧဝ ပဋ္ဌိနိဿဇ္ဇန္တဿ သြင်္ဂစလနာဒိကာယဝိညတ္တိ ဟောတိ, တဿာ ဒုဝိဓမ္ပိ ဝိညတ္တိ ကထေန္တဿ ဟောတိ။ ဝစီဘေဒံ ကာတုံ အသက္ကောန္တဿ ကာယဝိကာရံ ကရောန္တဿ အနာပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? တိဝင်္ဂေသု ကေဿ ပရိဟီနတ္တာ, တဿာ တိဝင်္ဂဘာဝေ အာပတ္တိယာ, အင်္ဂဟာနိဘာဝေ အနာပတ္တိယာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ သိယာ – ယဒိ အင်္ဂဟာနိဘာဝေန အနာပတ္တိ, ဇေ သန္တေပိ ဝိကာရံ အကတွတ စိတ္တေနေဝ ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ အနာပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ? တံ န, ကသ္မာ? **အဋ္ဌကထာယံ** ''ကာယဝိကာရံ တ ဝစီဘေဒံ တ အကရောန္တဿေဝ ပန အာပဇ္ဇနတော အကိရိယ''န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ, ''စိတ္တံ တ အနုပ္ပာဒေန္တဿ တ''တိ န ဝုတ္တံ, တဿာ စိတ္တဋ္ဌ နာမ ဝိညတ္တိပဋ္ဌိဗဒ္ဓံ ဇေတိ ဝိသုံ အင်္ဂဘာဝေနေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ စေ? တံ န, ဒွိန္နံယေဝ အကိရိယာတိ, တဿာ စိတ္တေန ဝိဿဇ္ဇေန္တဿာပိ အာပတ္တိ ဝိယ ဒိဿတိ, ဥပပရိက္ခိတွတ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ''အကုသလစိတ္တ''န္တိ ဝုတ္တန္တိ စေ? ''စိတ္တဗာဟုလ္လတော ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။ တေပိ ကိရ ဗာဟုလ္လတော ဝဒန္တိ။

ပဌမသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဒုတိယသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၂. **သညီ**တိ သညိနော။

ဒုတိယသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၄. **ပတံ** ပတိတံ ဝိဝရိ ဝိဝဋ္ဋယိ။ ကေတော ဥဿာရေတိ စ ဂိဋ္ဌိတတော ဋပေတိ စ။ ကေပံသုထုပကနဒီသင်္ခံ **ဒီဃမူလကပဏ္ဏသေတလံ သေတလံ** ဒဏ္ဍိသိပ်ပ္ပရိ **ပဏကံ** ပေသိဋ္ဌံ နိဿာရေတိ။ **တိလဗီဇကန္တိ** သုခုမမူလပဏ္ဏကံ ဟုတွတ ဥဒကပိဋ္ဌေ ပတ္တရိကံ **ဥဒကပပ္ပဋကံ** နိဿာရေတိ။

၄၂၅-၆. ''ဒုဗ္ဗစ္စဇာတိကော''တိပိ ပဌန္တိ။ **အပဒါနေနာ**တိ ပုရာဏကမ္မေန။ ''ကိံ ပုဗ္ဗေပိ မယံ ဝေရုပံ ကရောမာ''တိအာဒိနာ ကေနုဝီသတီ''တိ **မဟာပစ္စရိယံ** ကိရ ဝုတ္တံ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယဋ္ဌ အနုမာနသုတ္တဋ္ဌကထာယဋ္ဌ** ''သောဠသဝတ္ထုကာ''တိ ဝုတ္တံ, တံ သမေတိ။

ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ကုလဒူသကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၁. န ကေဝလံ ဝိဟာရော ဧဝ ကီဋာဂိရိ, သောပိ ကမော **''ကီဋာဂိရိ''**စ္စေဝ ဝုစ္စတိ။ ကမဥ္ဟိ သန္ဓာယ ပရတော ''န အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေဟိ ဘိက္ခူဟိ ကီဋာဂိရိသ္မိံ ဝတ္ထဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ကေသံဝစ္ဆရေ ဒွိက္ခတ္တုံ ဝဿတိ ကိရ, တံ သန္ဓာယ **''ဒွိဝီဟိ မေဃေဟီ''**တိ ဝုတ္တံ။ **သမဓိကန္တိ** ဆ ဇနေ သန္ဓာယ။ **အကတဝတ္ထုန္တိ** နဝံ အဠုပ္ပတ္တိံ။ ''ဇာဘိသုမနာဒိဂစ္ဆံ အလ္လာနံ ဟရိတာနံ ဇေ''တိ လိခိတံ။ ဘူတကမဗီဇကမဘေဒတော ပနေသ ဘေဒေါ။ **ဝတတ္ထာယာ**တိ ဝတိအတ္ထာယ။ **ယံကိဉ္စိ** တိ သောဒကံ တ နိရုဒကံ တ။ **အာရာမာဒိအတ္ထာယာ** တိ ဝနရာဇိကာဒိအတ္ထာယ။ မာလာဝစ္ဆရောပနံ ကုလဒူသကံယေဝ သန္ဓာယ, ဂန္ထနာဒိသဗ္ဗံ န သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ။ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? တံ ဒဿေတုံ **''ဗုဒ္ဓေန ဓမ္မော''** တိအာဒိ။ ''အာဝေဠံ အာဗိဋ္ဌ''န္တိပိ ဟဉ္ဇော။

ကေပ္ပန န္တိ ဂန္ထနံ။ **ဝေဋ္ဌိမန္တိ** တဂ္ဂတိကမေဝ။ **ဝေဓိမံ** အညေန ကေနစိ ပုပ္ဖံ ဝေဓေတွတ ကတံ ။ **ကဏ္ဍကမ္မိဗန္ဓိတုန္တိ** ဧတ္ထ ''သယံ ဝိဇ္ဈိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အညဿတ္ထာယ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဇာလမယံ ဝိတာနံ ဇာလဝိ

တာနံ။ **ပုပ္ဖပဋိစ္ဆကံ** ဂဝက္ခံ ဝိယ သဆိဒ္ဒံ ကရောန္တိ။ **တာလပဏ္ဏဂုဠကာ**န္တိ တာလပဏ္ဏမယံ ပုန ကတမ္ပိ ပဋိဆိဇ္ဇ ဇကမေဝ။ **ဓမ္မရဇ္ဇု** စေတိယံ တ ဗောဓိ တ ပုပ္ဖပ္ပဝေသနတ္ထံ အာဝိဇ္ဈိတ္ဝာတ ဗဒ္ဓရဇ္ဇု။ ''ကာသာဝေန ဗဒ္ဓမ္ပိ သုတ္တ တကာဒီဟိ ဗဒ္ဓံ ဘဏ္ဍိတသဒိသ''န္တိ လိခိတံ။ **အံသဘဏ္ဍိကံ** ပသိဗ္ဗကေ ပက္ခိတ္တသဒိသတ္တာ ဝေမိမံ န ဇာတံ, တ သ္မာ ''သိထိလဗဒ္ဓသ္သ အန္တရန္တရာ ပက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ''အညမညံ အဖုသာပေတ္ဝာတ အနေကက္ခတ္ တုမ္ပိ ပရိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ **ပူရိတ**န္တိ ဒီဃတော ပသာရေတ္ဝာတ ပူရိတံ။ **ဃဋိကအာမဩလမ္ဗကော** တိ ''ယမက အာမဩလမ္ဗကော''တိ လိခိတံ။ ''ဝေဏ္ဏုခရပတ္တအာမာနံ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ စေလာဒီဟိ ကတအာမမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ အကပ္ပိ ယာနုလောမတ္တာ''တိ ဝဒန္တိ။

''ရေစကံ နာမ တထာလာသိယနာဋ္ဋနဋ္ဋာနံ နစ္စ''န္တိ လိခိတံ။ တံ ''ပရိဝတ္တန္တိ''တိ ဝုတ္တံ။ ''သာရိယော နာမ ရုတ သုနခာ သိင်္ဂါလကမ္မကုရုင်္ဂကေဋ္ဋိပနေ ဋ္ဌိတာ''တိ ကိရ ဟဋ္ဌော။ ''နိဗုဇ္ဈန္တိ''တိ ဟဋ္ဌိ။

၄၃၂. **အဗလဗလာ**ဒိ-ပအနံ ဉပ္ပဋိဟဋ္ဌိယာ။ ယထာ ဟမောက္ခာနံ ဝသေန သဗ္ဗေပိ ''အဿဒိပုနဗ္ဗသုကာ''တိ ဝုတ္ တာ, တထာ ဟမောက္ခပ္ပတ္တသာဝကသ္သ ဝသေန တအာယတ္တဝုတ္တိနေ သဗ္ဗေပိ ''သာရိပုတ္တာ''တိ။ တေန ဝုတ္ တံ ''ဂစ္ဆထ တုမ္ဟေ သာရိပုတ္တာ''တိ။

၄၃၃. ''ကမေ တ န ဝသိတဗ္ဗ''န္တိ ဣမိနာဝ တသ္မိံ ကမေ အညတ္ထ န ဝသိတဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ။ ''တသ္မိံ ဝိဟာရေ တ''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ စေ? အတ္ထသဗ္ဘာဝတော။ ယသ္မိဉ္ဟိ ကမေ ကုလဒူသကကမ္မံ ကတံ, တသ္မိံ ကမေ, ယ သ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တေန ကုလဒူသနံ ကတံ, တံ ဝိဟာရံ ဋ္ဌပေတ္ဝာတ အညသ္မိံ ဝသိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ။ တံ ကထ န္တိ စေ? ''ကမေ တ န ဝသိတဗ္ဗ''န္တိ ဝစနေန ယသ္မိံ ကမေ ကုလဒူသနကမ္မံ ကတံ, တသ္မိံ ဝိဟာရေပိ ဝသိတုံ န လဗ္ ဘတီတိ အာပန္နံ, တံ ဒိသ္ဝာတ ''တသ္မိံ ဝိဟာရေ''တိ ဝုတ္တံ, တေန တသ္မိံ ကမေ အညသ္မိံ ဝသိတုံ လဗ္ဘတီတိ သိဒ္ဓံ။ ''တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တေနာ''တိ ဣမိနာ တသ္မိံ ကမေ အညတ္ထ ဝသန္တေန သာမန္တကမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ ဝဋ္ဋ တီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **သာမန္တဝိဟာရေပိ** တိ သာမန္တဝိဟာရော နာမ တသ္မိံယေဝ ကမေ တသ္သ ဝိဟာရသ္သ သာမန္ တဝိဟာရော စ တသ္သ ကမသ္သ သာမန္တဝိဟာရော စာတိ ဉဘယံ ဝုစ္စတိ, တေန တသ္မိံ ကမေ အညတ္ထ ဝသန္တေ န တသ္မိံ ကမေ ပိဏ္ဍာယ န စရိတဗ္ဗံ။ သာမန္တကမေပိ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပုန ယသ္မိံ ကမေ ကုလဒူသနကမ္မံ ကတံ, တသ္သ သာမန္တကမေ ကုလဒူသကဝိဟာရသ္သ သာမန္တဝတ္ထုဝိဟာရေ ဝသန္တေန တသ္မိံ ကမေပိ စရိတုံ ဝဋ္ဋ တိ။ ယသ္မိံ သာမန္တကမေ ကုလဒူသကံ န ကတံ, တသ္မိမ္ပိ စရိတုံ ဝဋ္ဋတိ, နေဝ ဝိဟာရေတိ အဓိပ္ပာယော။ **''န နဂရေ စ ရိတု''**န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ တသ္မိံ ကမေ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတံ ဟောတီတိ ဧကေ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန ဝိစာရဏာ ဧဝ နတ္ထိ, တသ္မာ သုဋ္ဌု ဝိစာရေတ္ဝာတ ကထေတဗ္ဗံ။

၄၃၆-၇. **အပေတုံ န လဘန္တိ,** ပုပ္ဖအနဉ္ဟိ သိယာ။ **တသ္သေဝ န ကပ္ပတီ** တိ ဧတ္တ ယာဂုအာဒီနိ အာနေတ္ဝာတ ''ဒ ဒန္တူ''တိ ဣစ္ဆာဝသေန ဝဒတိ စေ, သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတိ, ကေဝလံ ပန သုဒ္ဓစိတ္တေန အတ္တာနံ တ ပရေသံ တ အနုဒ္ ဒိသိတ္ဝာတ ''ဣမေ မနုဿာ အနံ ဒတ္ဝာတ ပုညံ ပသဝန္တူ''တိ ဝဒန္တသ္သ တသ္သေဝ န ကပ္ပတိ ယာဂုအာဒီနံ ပစ္စယပဋိ သံယုတ္တကထာယ ဉပ္ပန္နတ္တာ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယမ္ပိ** ''ပဋ္ဌနမ္ပိ သဟဓမ္မိကာန''န္တိ ဝိသေသေတ္ဝာတ အဝုတ္တ တ္တာ အတ္ထတော သယမေတတိ အပရေ။ အာစရိယာ ပန ''ယထာ **မဟာပစ္စရိယံ, ကုရုန္ဒိယဥ္စ** 'တသ္သေတ'တိ ဝိ သေသေတ္ဝာတ ဝုတ္တံ, ဧဝံ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝိသေသေတ္ဝာတ န ဝုတ္တံ, တသ္မာ သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတီ''တိ ဝဒန္တိ။

ကုလဒူသကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တေရသကကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အနိယတကဏ္ဍော

၁. ပဌမအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၄၄-၅. **ဥဒ္ဒေသန္တိ** ဥဒ္ဒိသနံ, အာသာဠှိနက္ခတ္တံ နာမ ဝဿူပဂမပူဇာ။ **သောတဿ ရဟော** တိ ဧတ္ထ **ရဟော**-ဝစနသာမညတော ဝုတ္တံ ဒုဋ္ဌုလ္လသာမညတော ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနပဋိစ္ဆာဒနသိက္ခာပဒေသု ဟာရာဇိကဝစနံ ဝိယ။ တသ္မာ **“စက္ခုဿ ရဟောနေဝ ပန ပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော”** တိ ဝုတ္တံ။ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? “မာတုကမော နာမ တဒဟုဇာတာပိ အရိကာ”တိ ဝစနတော, “အလံကမ္မနိယေတိ သက္កာ ဟောတိ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတု”န္တိ ဝစနတော စ ရဟောနိသဇ္ဇဿာဒေါ စေတ္ထ မေထုနသန္နိဿိတကိလေသော, န ဒုတိယေ ဝိယ ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒကိလေသော, တသ္မာ စ ပညာယတိ “သောတဿ ရဟော နာဓိပ္ပေတော”တိ။ ကေစိ ပန “တဒဟု လဗ္ဘတီတိ ဝစနဿ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, တေန ဒုတိယေ ဝုတ္တာ ဝိညူ ပဋိဗလာ ဂဟိတာ ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ယေန တ သာ**တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒေါ “တေန သော ဘိက္ခု ကာရေတဗ္ဗော တ”တိ ယောဇေတဗ္ဗော, သော စ ဝိကပ္ပတ္ထော, တသ္မာ ကာရေတဗ္ဗော တ ပဋိဇာနမာနော, န တ ကာရေတဗ္ဗော အပ္ပဋိဇာနမာနောတိ အတ္ထော။ တေန ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** “ပဋိဇာနမာနော ဝ တေန သော ဘိက္ခု ကာရေတဗ္ဗော။ပေ.။ န ကာရေတဗ္ဗော”တိ။ တသ္မာ ဧဝ **ဟာဠိယံ** တဒတ္ထဒ္ဒဝယဒဿနတ္ထံ “သာ စေ ဧဝံ ဝဒေယျာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ “သဒ္ဒေယျဝစသာ”တိ ဣမိနာ သောတာပန္နာ အတ္ထဘဉ္ဇနကံ န ဘဏန္တိ, သေသံ ဘဏန္တီတိ တဒီနံ တဒေါ ပဋိသေဓိတော ဟောတိ။ “ဒိဋ္ဌ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ “ဩလောကေသီ”တိ သုန္ဒရံ။ **ရက္ခေယျာသီ**တိ မမ ဝိသေသံ ကဿစိ နာရောစေယျာသီတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၄၆. “သာ စေ ဧဝံ ဝဒေယျ ‘အယျဿ မယာ သုတံ နိသိန္နဿ မာတုကာမံ ဒုဋ္ဌုလ္လာဟိ တစာဟိ ဩဘာသေန္တဿာ’”တိ, ဣဒံ ကိမတ္ထမေတ္ထ ဝုတ္တံ, န အဓိပ္ပေတဥ္စဟတံ ဣမ သောတဿ ရဟော နာဓိပ္ပေတောတိ ကတ္ထတတိ စေ? အလံကမ္မနိယဋ္ဌာနေ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာပိ လဗ္ဘတိ, န ပန နာလံကမ္မနိယဋ္ဌာနေ မေထုနန္တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။ ယထာ ဧတံ, တထာ “သာ စေ ဧဝံ ဝဒေယျ ‘အယျဿ မယာ သုတံ မာတုကမဿ သန္တိကေ အတ္တကာမပာရိစရိယာယ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တဿာ’”တိ ဧတမ္ပိ ဣမ လဗ္ဘတိ, န ဒုတိယေ နာလံကမ္မနိယဋ္ဌာနတ္တာတိ ဧကေ။ **ကင္ခါဝိတရဏိယံ** (ကင္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုတိယာနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဣဓာပိ ဒုတိယာနိယတာဓိကာရေ ဟာရာဇိကာပတ္တိဥ္စ ပရိဟာပေတ္တ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာပတ္တိယာ ဝုတ္တတ္တာ ပဌမာနိယတေ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာပတ္တိ န ဝုတ္တာတိ စေ? “သာ စေ”တိ တဿာ ဟာဠိယာ ဟေတ္ထကာ သောဓေတဗ္ဗာ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** စ “ဣမ သိက္ခာပဒေ မေထုနကာယသံသဂ္ဂရဟောနိသဇ္ဇာနမေတဂတတ္တာ စက္ခုဿရဟောဝ ပမာဏ”န္တိ လိခိတံ, ဒုတိယာနိယတာဓိကာရေ စ “အနန္ဓော ကာယသံသဂ္ဂံ ပဿတိ, အဗဓိရော ဒုဋ္ဌုလ္လံ သုဏာတိ, ကာယစိတ္တတော ကာယသံသဂ္ဂေ, တစာစိတ္တတော ဒုဋ္ဌုလ္လံ, ဥဘယေဟိ ဥဘယ”န္တိ စ လိခိတံ။ **အဋ္ဌကထာယံ** “သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ပဌမပာရာဇိကသဒိသာနေဝာ”တိ ဝုတ္တတ္တာပိ ဒုဋ္ဌုလ္လတဒေါ န သုန္ဒရော “တဒဟုဇာတာ”တိ ဝုတ္တတ္တာတိ။

ပဌမအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၃. ဒုတိယေ ကေသုစိ ပေါတ္ထကေသု “န ဟောဝ ခေါ ပန ပဋိစ္ဆန္နံ အာသနံ ဟောတိ အာသန”န္တိ လိခိတံ။ “အာသနန္တိ အဓိကံ, ဥဒ္ဓရိတာနုရူပ”န္တိ လိခိတံ။ ဒွေဝပိ ရဟာ ဣမ အဓိပ္ပေတာ ကာယသံသဂ္ဂဒုဋ္ဌုလ္လတစာရဟောနိသဇ္ဇဂ္ဂဟဏတော။ ယဒိ ဧဝံ “မာတုကမော နာမ ဝိညူ ပဋိဗလာ”တိ ကိမတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ? အယမေဝ ဟိ မာတုကမော ဒွိန္နမ္ပိ ကာယသံသဂ္ဂဒုဋ္ဌုလ္လတစာနံ ဧကတော ဝတ္ထုဘူတော, တသ္မာ ဝုတ္တံ။ ကာယသံသဂ္ဂဿ ဝတ္ထုဘူတော ဒဿိတော, န ဣတရဿာတိ ကတ္ထတ ဒုဋ္ဌုလ္လတစမေဝ သန္ဓာယ တဿာ ဝတ္ထုံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။

ဧတ္ထာဟ – ယထာ ပဌမေ အနဓိပ္ပေတာပိ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာ သမ္ဘဝဝိသေသဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ, ဣဓာပိ ကာယသံသဂ္ဂေ, ကသ္မာ န တဿ ဝသေန စက္ခုဿ ရဟော ဂဟေတဗ္ဗောတိ? အာမ န ဂဟေတဗ္ဗော, န စ ဂဟိတော, ဂဟိတော ဧဝ ပန နိသဇ္ဇဝသေန, န ဟိ အင်္ဂဿ နိသဇ္ဇာ ဝိသေသောတိ။ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ သတိ ကထံ စက္ခုဿ ရဟောတိ စေ? ဒူရတ္တာ။ ပဌမေ ကသ္မာ ဣတ္ထိသတမ္ပိ အနာပတ္တိံ န ကရောတိ, ဣမ ကသ္မာ ဧကာပိ ကရောတီတိ စေ? နော ဝုစ္စတိ သိဒ္ဓတ္တာ။ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, ယဒိဒံ အညတရော ဘိက္ခု ဝေသာလိယံ မဟာဝနေ။ပေ.။ ဒွတာရံ ဝိဝရိတွတ နိပန္နော ဟောတိ။ပေ.။ သမ္ဗဟုလာ ဣတ္ထိယော ယာဝဒတ္ထံ ကတွတ ပက္ကမိံသူတိ (ပာရာ. ၇၇)။ တသ္မာ န မေထုနဿ မာတုကမော ဒုတိယော ဟောတိ။ ဣတ္ထိယော ဟိ အညမညိဿာ ဝဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ, တေနေဝ ဘိက္ခုနီနံ ဝဇ္ဇပဋိစ္

ဆာဒနေ ဟာရာဗိကံ ပညတ္တံ။ တထာ ''အာယသ္မာ ဥဒာယီ တာ ဣတ္ထိယော ဝိဟာရံ ပေက္ခာပေတွာ တာသံ ဣတ္ထီနံ ဝစ္စမဂ္ဂ''န္တိ (ပာရာ. ၂၈၃) တတ္ထ ''ယာ ပန တာ ဣတ္ထိယော ဟိရိမနာ, တာ နိက္ခမိတွာ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာပေန္တီ''တိ (ပာရာ. ၂၈၃) ဝစနတော ဒုဋ္ဌုလ္လသ္သ မာတုဂါမော ဒုတိယော ဟောတီတိ သိဒ္ဓန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဥဘယတ္ထာပိ ဥမ္မတ္တကာဒိကမ္မိကာနံ အနာပတ္တီတိ တေသံ ဟဋ္ဌေကဉ္စ **နိဒါနေ** အာဂတံ, အာဒိကမ္မိကာနံ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန **''အစေလကဝဂ္ဂေ** ရဟောပဋိစ္ဆန္နာသနသိက္ခာပဒေ 'ဝိညူ ပုရိသော ဒုတိယော ဟောတီ'တိ (ပာစိ. ၂၈၈) ဣမသ္သ အနုရူပတော 'ဣတ္ထီနံ သတမ္ပိ အနာပတ္တိ န ကရောတီ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ စ, ''ဒုတိယာနိယတေ 'ဣတ္ထီပိ ပုရိသောပီ'တိ ဣဒံ **ဘိက္ခုနီဝဂ္ဂေ** ဩသာနသိက္ခာပဒဿ, **အစေလကဝဂ္ဂေ** အပ္ပဋိစ္ဆန္နာသနသိက္ခာပဒဿ စ **အနာပတ္တိတရေ** 'ယော ကောစိ ဝိညူ ပုရိသော ဒုတိယော'တိ ဝုတ္တံ။ ဣမေသံ အနုရူပတော ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ စ ဝုတ္တံ။

ဒုတိယအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပကိဏ္ဏကဝဏ္ဏနာ

အပိစေတ္ထ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ, သေယျထိဒံ – ဣဒံ အနိယတကဏ္ဍံ နိပ္ပယောဇနံ အပုဗ္ဗာဘာဝတောတိ စေ? န, ဂရုကလဟုကဘေဒဘိန္နာပတ္တိရောပနာရောပနက္ကမလက္ခဏဒီပနပ္ပယောဇနတော။ တတ္ထ ဟိ ''သာ စေ ဧဝံ ဝဒေယျ 'အယျော မယာ ဒိဋ္ဌော နိသိန္နော မာတုဂါမဿ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော'တိ, သော စ တံ ပဋိဇာနာတိ, အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။ပေ.။ နိသဇ္ဇာယ ကာရေတဗ္ဗော''တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၄၄၆) အာပတ္တိယာ ဂရုကာယ လဟုကာယ စ ရောပနက္ကမလက္ခဏံ, ကာရေတဗ္ဗောတိ ဣမိနာ အနာရောပနက္ကမလက္ခဏဉ္စ ဒဿိတံ။ လက္ခဏဒီပနတော အာဒိမှိ, အန္တေ တ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗန္တိ စေ? န, အသမ္ဘဝတော။ ကထံ? န တာဝ အာဒိမှိ သမ္ဘဝတိ, ယေသမိဒံ လက္ခဏံ, တေသံ သိက္ခာပဒါနံ အဒဿိတတ္တာ။ န အန္တေ, ဂရုကမိဿကတ္တာ, တသ္မာ ဂရုကလဟုကာနံ မဇ္ဈေ ဧဝ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗန္တိ အရဟတိ ဥဘယာမိဿကတ္တာ။ ယာ တတ္ထ လဟုကာပတ္တိ ဒဿိတာ , သာပိ ဂရုကာဒိကာ။ တေနေ တပ ''မေထုနဓမ္မသန္နိဿိတကိလေသသင်္ခာတေန ရဟဿာဒေန''တိအာဒိ, တသ္မာ ဂရုကာနံ ဧဝ အနန္တရံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ တိပိ ဧကေ။ ဧဝံ သန္တေ ပဌမမေတလံ တာဝတာ လက္ခဏဒီပနသိဒ္ဓိတော, ကိံ ဒုတိယေနာတိ စေ? န, ဩကာသနိယမပစ္စယ မိစ္ဆာကဟနိတရဏပ္ပယောဇနတော။ ''ပဋိစ္ဆန္နေ အာသနေ အလံကမ္မနိယေ''တိ ဩကာသနိယမတော ဟိ တဗ္ဗိပရီတေ ဩကာသေ ဣဒံ လက္ခဏံ န ဝိကပ္ပိတန္တိ မိစ္ဆာကဟော ဟောတိ, တန္နိတရဏတော ဒုတိယမ္ပိ သာတ္ထကမေတ တိ အဓိပ္ပာယော။ ကသ္မာ? ဩကာသဘေဒတော, ရဟောဘေဒဒီပနတော, ရဟောနိသဇ္ဇဿာဒဘေဒဒီပနတော ။ ဩကာသနိယမဘာဝေ စ ရဟောနိသဇ္ဇဿာဒဘေဒေ ဇာတော။ ဒွိန္နံ ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒါနံ နာနတာဇာနနဉ္စ သိယာ, တထာ ကာယသံသဂ္ဂဘေဒဒီပနတော။ နာလံကမ္မနိယေပိ ဟိ ဩကာသေ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ, ပဋိစ္ဆန္နေပိ တ နိသိန္နာယ တတဟာနကတဋ္ဌဆိဒ္ဒါဒီဟိ နိက္ခန္တကေသာဒိဂ္ဂဟဏေန ကာယသံသဂ္ဂေ လဗ္ဘတီတိ ဧဝမာဒယောပိ နယာ ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ''ဘိက္ခုပာတိမောက္ခေ အာဂတနယတ္တာ ဘိက္ခုနီပာတိမောက္ခေ ဣဒံ ကဏ္ဍံ ပရိဟီနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ ဝဒန္တိ။ အတ္ထုပ္ပတ္တိယာ တတ္ထ အနုပန္နတ္တာတိ ဧကေ။ တံ အနေကတ္တဘာဝဒီပနတော အယုတ္တံ။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓ ကာလေ ဟိ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စန္နံ, ဘိက္ခုနီနံ စတ္တာရော စ ဥဒ္ဒေသာ သန္တိ။ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသပညတ္တိယာ အသာဓာရဏတ္တာ တတ္ထ နိဒ္ဒိဋ္ဌသင်္ဃာဒိသေသပာစိတ္တိယာနန္တိ ဧကေ။ တာသံ ဘိက္ခုနီနံ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကအဋ္ဌဝတ္ထုက ဝသေန ကာယသံသဂ္ဂဝိသေသော ပာရာဇိကဝတ္ထု, ''ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ တ သာဒိယေယျ, ကာယံ တ တဒတ္ထာယ ဥပသံ ဟရေယျာ''တိ (ပာစိ. ၆၇၄-၆၇၅) ဝစနတော သာဒိယနမ္ပိ, ''သန္တိဋ္ဌေယျ တ''တိ (ပာစိ. ၆၇၅) ဝစနတော ဌာနမ္ပိ, ''သင်္ကေတံ တ ဂစ္ဆေယျာ''တိ (ပာစိ. ၆၇၅) ဝစနတော ဂမနမ္ပိ, ''ဆန္နံ တ အနုပဝိသေယျာ''တိ (ပာစိ. ၆၇၅) ဝစန တော ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနပဝေသောပိ, တထာ ''ရတ္တန္ဓကာရေ အပ္ပဒီပေ ပဋိစ္ဆန္နေ ဩကာသေ ဧကေနေကာ သန္တိဋ္ဌေ ယျ တ သလ္လပေယျ တ''တိ (ပာစိ. ၈၃၈) ဝစနတော ဒုဋ္ဌုလ္လတစာပိ ပာစိတ္တိယဝတ္ထုကန္တိ ကတွာ တာသံ အည ထာ အနိယတကဏ္ဍဿ အဝတ္တဗ္ဗတာပတ္တိတောပိ န ဝုတ္တန္တိ တေသံ အဓိပ္ပာယော။

ပကိဏ္ဏကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနိယတကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၄. နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍော

၁. စီဝရဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၉. **သမိတာဝိနာ**တိ သမိတာ’နေန ကိလေသာတိ သမိတာဝီ, တေန သမိတာဝိနာ။ ‘‘တီဏိ စီဝရာနီ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ‘‘တိစီဝရ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ သင်္ဃာပုဗ္ဗော ဒိဂုနေကဝစနန္တိ ဧတ္ထ လက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ ပန အဓိဋ္ဌိတသ္သပိ အနဓိ ဋ္ဌိတသ္သပိ နာမံ ‘‘ဧကရတ္တမ္ပိ စေ ဘိက္ခု တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝသေယျာ’’တိအာဒီသု တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတသ္သ နာမံ။ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတု’’န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဧတ္ထ အနဓိဋ္ဌိတသ္သ နာမံ, ဣဓ တဒုဘယမ္ပိ သမ္ဘဝတိ။ ‘‘ဘဂဝတာ ဘိက္ခူနံ တိစီဝရံ အနုညာတံ ဟောတီ’’တိ ဧတ္ထ အဓိဋ္ဌိတမေဝ။ ‘‘အညေနေဝ တိစီဝရေန ကာမံ ပ ဝိသန္တီ’’တိ ဧတ္ထ အနဓိဋ္ဌိတမေဝ။ ဧကေသ္မိံယေဝ ဟိ စီဝရေ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနံ ရုဟတိ, န ဣတရသ္မိံ ပတ္တာဓိဋ္ဌာနံ ဝိယ, တသ္မာ ဣတရံ အတိရေကဌာနေ တိဋ္ဌတိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘ကထဉှိ နာမ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေဿန္တီ’’တိအာဒိ။

၄၆၀-၁. ပဌမပညတ္တိယာ ပနေတ္ထ ဧကရတ္တမ္ပိ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေယျ, နိဿဂ္ဂိယံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တ တော ပရံ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတုံ။ ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ သိက္ခာပဒံ ဥဒ္ဒိ သေယျာထ ‘ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗံ, တံ အတိက္ကာမယတော နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ’’’န္တိ ဧဝံ ဘဂဝတ ပရိပုဏ္ဏံ သိက္ခာပဒံ ပညာပေသိ။ အထ ပစ္ဆိမဗောဓိယံ အဇာတသတ္တုကာလေ ကထိနံ အနုညာတံ, တတော ပဌာယ ဘိက္ခူ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ‘‘နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဒသာဟ။ပေ။ ပာစိတ္တိယ’’န္တိ ဥဒ္ဒိသန္တိ, သေ နယော ဒုတိယတတိယကထိနေသုပိ။ တထာပိ **ကင်္ခာဝိတရဏိယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ‘‘ဒသာဟ ပရမန္တိ အယမေတ္ထ အနုပညတ္တီ’’တိ ဧတ္တကံယေဝ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ‘‘နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဥဗ္ဘတသ္မိံ က ထိနေ’’တိ ဝစနံ န ပညတ္တိ, န စ အနုပညတ္တီတိ သိဒ္ဓံ။ န ဟိ ပညတ္တိဝတ္ထုသ္မိံ, အနုပညတ္တိဝတ္ထုမှိ တ ကထိ နာဓိကာရော ဒိဿတီတိ ယထာဝုတ္တနယောဝ သာရောတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ အထာပိ သိယာ ‘‘ကထိနဿုပ္ပတ္တိကာလတော ပဌာယ ဘဂဝတော ဝစနံ အနုပညတ္တိဘာဝေန ဝုတ္တ’’န္တိ။ ယဒိ ဧဝံ ဒွေဝ အနုပညတ္တိယော သိယုံ, တတော **ပရိတရေ** (ပရိ. ၂၄) ‘‘ဧကာ အနုပညတ္တီ’’တိဝစနဝိရောဓော။ အပိစ ယထာဝုတ္တနယဒီပနတ္ထံ ဣဓ တံ ဝစနံ ပဌမပညတ္တိကာလေ အဝတ္ဝာ ပစ္ဆာ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ သာဓိတတ္တာ ဒုတိယတတိယေသု ပစ္ဆာ ဝုတ္တပဌမပညတ္တီ သု ဧဝံ ဝုတ္တံ။ အညထာ တတ္ထပိ တံ ဝစနံ ပစ္ဆာ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ‘‘ပစ္ဆာ ဝုတ္တဘာဝံ သန္ဓာ ယ နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိန္တိအာဒီသု အနုပညတ္တီ’’တိ ဝုတ္တံ။ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ **ပေမံ,** အရဟန္တာနံ **ကရုဏော။ ဒသမံ တ န ဝမံ တ**တိ ဧတ္ထ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။

၄၆၂-၃. **နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ**န္တိ ဣဒံ ကေဝလံ စီဝရပလိဗောဓာဘာဝမတ္တဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ‘‘နဋ္ဌံ တ ဝိနဋ္ဌံ တ ဒဍ္ဎံ တ စီဝရာသာ တ ဥပစ္ဆိန္နာ’’တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဒသာဟပရမံ ဓာရေတဗ္ဗစီဝရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ သိယာ, နဋ္ဌာ ဒိကံ သော ဓာရေယျ။ ဓာရဏဉ္စေတ္ထ ဌပနံ, ပရိဘောဂေ တ။ တံ ဒွဝယံ ကတေပိ ယုဇ္ဇတိ, အကတေပိ ယုဇ္ဇတိ, တ သ္မာ ‘‘ကတံ တ ဟောတီ’’တိပိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ န ဟိ ကတမေဝ အတိက္ကာမယတော နိဿဂ္ဂိယန္တိ, တသ္မာ ယံ စီဝရံ ဥပဟာဒယ ‘‘နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဒသာဟပရမံ ကာလံ ဓာရေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော န ဂဟေတဗ္ဗော။ တဉှိ စီဝရံ သန္တဋ္ဌေ, ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဧကာဒိဝသမ္ပိ ပရိဟာရံ န လဗ္ဘတိ။ အပိစ ‘‘စီဝရံ နာမ ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စ ကတံ နာမ ဟောတိ, တသ္မာပိ န တံ သန္ဓာယ ဓာရေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေ ဒိတဗ္ဗံ အသမ္ဘဝတော။

အနုဂဏ္ဌိပဒေ ပနေတံ ဝုတ္တံ ‘‘တတ္ထ သိယာ – တဿ ဘိက္ခုနော စီဝရံ နဋ္ဌာဒီသု အညတရံ ယဒိ ဘဝေယျ, ကတမံ စီဝရံ ဒသာဟပရမံ ဓာရေယျ။ ယသ္မာ ဓာရေတဗ္ဗစီဝရံ နတ္ထိ, တသ္မာ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ကရဏပလိဗောဓဒေ သ္သနတ္ထံ ‘နဋ္ဌံ တ’တိအာဒိပဒါနိ ဝုတ္တာနိ။ အယံ ပနေတ္ထော ‘နဋ္ဌံ တ’တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တစီဝရာနံ အညတရသ္မိံ စီဝရေ အသတိ ဂဟေတဗ္ဗော, သတိ တံ ဒသာဟပရမံ အတိက္ကာမယတော နိဿဂ္ဂိယံ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

‘ကတံ တ ဟောတီ’တိ ဝုတ္တံစိဝရမေတခိပ္ပေတံ။ ကသ္မာ ပန ကတစိဝရံ ဣမသ္မိံ အတ္တေ အခိပ္ပေတန္တိ န ဝုတ္တန္တိ စေ? ဟာကင္ခတ္တာ။ ကထံ? နင္ဓဝိနင္ဓစိဝရာဒီနံ ဓာရဏာသ္သ အဘာဝတော ကတစိဝရမေဝ ဣဓာခိပ္ပေတန္တိ ဟာကင္ခံ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ပဌမာနိယတေ မေထုနကာယသံသဂ္ဂရဟောနိသဇ္ဇာနမေတဂတတ္တာ သောတသ္သ ရဟော အတ္တုဒ္ဓာရဝသေန ဝုတ္တောတိ ဟာကင္ခော, တသ္မာ ‘စက္ခုသ္သ ရဟော ဣတရသ္မိံ အတ္တေ အခိပ္ပေတော’တိ န ဝုတ္တော။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ‘ကတံ တ ဟောတီ’တိ ဣဒံ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ကသ္မာ? အကတံ အတိက္ကာမယတောပိ နိသ္သဂ္ဂိယတ္တာ, ကိဥ္စာပိ နိသ္သဂ္ဂိယံ ဟောတိ , ဣဓ ပန တိစိဝရာခိဌ္ဌာနမခိပ္ပေတံ။ တသ္မိံ တိစိဝရာခိဌ္ဌာနေ အကတံ, အရဇိတံ, အကပ္ပိယကတဥ္စ ‘ဣမံ သင္ဃာဋိံ အခိဌ္ဌာမိ’တိအာဒိနာ နယေန အခိဌ္ဌာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တဒတ္တဒီပနတ္တံ ‘ကတံ တ ဟောတီ’တိ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ ‘နိဋ္ဌိတစိဝရသ္မိံ ပဋ္ဌိလဒ္ဓေ’တိ ဝဒေယ္ယ, ဧဝံ သန္တေ တိစိဝရံ ဒသာဟံ အတိက္ကာမယတော နိသ္သဂ္ဂိယန္တိ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? ဝစနပ္ပမာဏတော။ ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိစိဝရံ အခိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတု’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဣဓာပိ ‘အတိရေကစိဝရံ နာမ အနခိဋ္ဌိတ’န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ယသ္မာ ‘ကတံ တ ဟောတီ’တိ ဝစနေန ဣဓာခိပ္ပေတစိဝရေန သဒ္ဓိံ သေသမ္ပိ ဒသာဟပရမတော ဥတ္တရိ ဓာရေတုံ န လဗ္ဘတီတိ အနုဇာနန္တော ‘အတိရေကစိဝရံ နာမ အနခိဋ္ဌိတံ အဝိကပ္ပိတ’န္တိ အာဟ။ တတ္ထ သိယာ – ယထာ ‘အဝိကပ္ပိတ’န္တိ အတ္တုဒ္ဓာရဝသေန ဝုတ္တံ, တထာ ‘ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမ’န္တိပိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ တိစိဝရမေဝ ဒသာဟပရမံ ဓာရေတဗ္ဗံ ‘နိဋ္ဌိတစိဝရသ္မိ’န္တိအာဒိအနုပညတ္တိဝသေန။ ဣတရထာ ဧကာဟာတိက္ကမေပိ နိသ္သဂ္ဂိယံ ဟောတိ ‘ယော ပန, ဘိက္ခု, အတိရေကစိဝရံ ဓာရေယ္ယ, နိသ္သဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ’န္တိ ဝစနတော။ န တိစိဝရတော အညမ္ပိ စီဝရံ ဒသာဟပရမံ ဓာရေတဗ္ဗံ, တတော ပရံ နိသ္သဂ္ဂိယံ ‘အန္တောဒသာဟ’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ယထာဟ ‘အနာပတ္တိ အန္တောဒသာဟံ အခိဋ္ဌေတိ, ဝိကပ္ပေတီ’တိ, ဣတရထာ ‘အန္တောဒသာဟံ အခိဋ္ဌေတီ’တိ ဝစနမတ္တမေဝ ဘဏေယ္ယ, တသ္မာ **အဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဣဒံ သဗ္ဗံ အပရေ ဝဒန္တိ’’တိ။ တ္တေ အန္တောကထိနေ ဥပ္ပန္နစိဝရံ ကတမေဝ သန္တံ့ ဒသာဟပရမံ ဓာရေတဗ္ဗန္တိ ဣဒဥ္စမသ္သ သာခနတ္တံ ဝုတ္တဝစနဥ္စ ပရတော ဣမေဝ ဝုတ္တဝိစာရဏာယ ယထာဝုတ္တယုတ္တိယာ စ ဝိရုဇ္ဈတီတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဣမေဝ ဝုတ္တဝိစာရဏာ နာမ – ‘‘သေ့ဝ ကထိနုဒ္ဓာရော ဘဝိသ္သတီ’’တိ အဇ္ဇ ဥပ္ပန္နစိဝရံ တဒဟေဝ အနခိဋ္ဌဟန္တသ္သ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိသ္သဂ္ဂိယံ။ ကသ္မာ? ‘‘နိဋ္ဌိတစိဝရသ္မိ’’န္တိအာဒိနာ သိက္ခာပဒသ္သ ဝုတ္တတ္တာ။ အန္တောကထိနေ အတိရေကဒသာဟမ္ပိ ပရိဟာရံ လဘတိ, ကထိနတော ဥဒ္ဓံ ဧကဒိဝသမ္ပိ န လဘတိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ အတ္ထတကထိနော သင္ဃော အတ္ထတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဥဗ္ဘာရာ ဧကဒိဝသာဝသေသေပိ ကထိနုဗ္ဘာရေ အာနိသံသံ လဘတိ, ပုနဒိဝသေ န လဘတိ။ သစေ သတိသမ္မောသာ ဘာဇနီယစိဝရံ န ဘာဇိတံ, ပုနဒိဝသေ အနတ္ထတကထိနာနမ္ပိ သာဓာရဏံ ဟောတိ။ ဒိဝသာ စေ သာဝသေသာ, အတ္ထတကထိနသ္သေဝ သင္ဃသ္သ ဟာပုဏာတိ, ဧဝမေဝ အတ္ထတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဥဗ္ဘာရာ အနခိဋ္ဌိတံ အဝိကပ္ပိတံ ဝဋ္ဋတိ အနုညာတဒိဝသဗ္ဘန္တရတ္တာ။ ကထိနဒိဝသော ဂဏနုပဂေ ဟောတိ, ဥဗ္ဘတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဒသာဟပရမံ ကာလံ ဥပ္ပန္နစိဝရံ ပရိဟာရံ လဘတိ, တတော ပရံ န လဘတိ။ ကသ္မာ? ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒသာဟပရမံ အတိရေကစိဝရံ ဓာရေတု’’န္တိ ဝစနတော။ အန္တောကထိနေပိ ဧကာဒသေ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိသ္သဂ္ဂိယပ္ပသင်္ဂ ‘‘နိဋ္ဌိတစိဝရသ္မိံ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ’’တိ အယံ အနုပညတ္တိ တရေတ္ တ ဌိတာ, န စ တေ ဒိဝသေ အဒိဝသေ အကာသီတိ။ တထာ တတိယကထိနေ စ ဝိစာရိတံ ‘‘နိဋ္ဌိတစိဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဘိက္ခုနော ပနေဝ အကာလစိဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယာ’တိ ဝဒန္တေန ဘဂဝတာ ယံ မယာ ဟေဌာ ပဌမသိက္ခာပဒေ ‘ဒသာဟပရမံ အတိရေကစိဝရံ ဓာရေတဗ္ဗ’န္တိ အနုညာတံ, တမ္ပိ ကထိနမာသတော ဗဟိ ဥပ္ပန္နမေဝ, န အန္တောတိ ဒီပိတံ ဟောတီ’’တိ စ, ‘‘‘ကာလေပိ အာဒိသ္သ ဒိန္နံ ဧတံ အကာလစိဝရ’န္တိ (ဟရာ. ၅၀၀) ဝစနတော ကထိနုဗ္ဘာရတော ဥဒ္ဓံ ဒသာဟပရိဟာရံ န လဘတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ, တေဟိ သဒ္ဓိံ ပုန ကထိနုဗ္ဘာရတော ဥဒ္ဓံ ပဥ္စ ဒိဝသာနိ လဘတီတိ ပသင္ဂေပိ ‘နိဋ္ဌိတစိဝရ။ပေ.။ ခိပ္ပမေဝ ကာရေတဗ္ဗ’န္တိ အကာလစိဝရသ္သ ဥပ္ပတ္တိကာလံ နိယမေတ္ တ ဝုတ္တတ္တာ တရိတော ဟောတိ။ တဒုဘယေန ကထိနုဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပန္နစိဝရံ ကထိနုဗ္ဘာရတော ဥဒ္ဓံ ဧကဒိဝသမ္ပိ ပရိဟာရံ န လဘတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတီ’’တိ စ။ တသ္မာ ဒုဝိဓမ္ပေတံ ဝိစာရဏံ သန္ဓာယ အမ္ဟေဟိ ‘‘ဣမေဝ ဝုတ္တဝိစာရဏာယ ယထာဝုတ္တယုတ္တိယာ စ ဝိရုဇ္ဈတီတိ န ဂဟေတဗ္ဗ’’န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧတ္တာဟ – ‘‘နိဋ္ဌိတစိဝရသ္မိံ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ’’တိ ဣဒံ ဘုမ္မံ ကိံ စီဝရသ္သ ဥပ္ပတ္တိ နိယမေတိ, ဥဒာဟု ဓာရဏံ, ဥဒာဟု ဥဘယန္တိ, ကိဥ္စေတ္တ, ယဒိ ဥပ္ပတ္တိံ နိယမေတိ, ပစ္ဆိမကတ္တိကမာသေ ဧဝ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဥပ္ပန္နစိဝရံ တတော ပဋ္ဌာယ ဒသာဟံ ဓာရေတဗ္ဗံ အနိဋ္ဌိတေပိ တသ္မိံ မာသေတိ အာပဇ္ဇတိ။ အထ ဓာရဏံ နိယမေတိ,

အန္တောကထိနေ ဥပ္ပန္နစီဝရံ ဥဗ္ဘတေပိ ဒသာဟပရမံ ဓာရေတဗ္ဗန္တိ အာပဇ္ဇတိ။ အထ ဥဘယံ နိယမေတိ, တတိယ
ကထိနေ ဝိယ ဝိသေသေတ္ဝာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? ဝုစ္စတေ – ကာမံ ဥဘယံ နိယမေတိ, န ပန ဝိသေသနေ ပယောဇနံ အတ္ထိ။
ယံ အန္တောကထိနေ ဥပ္ပန္နစီဝရံ သန္ဓာယ “နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ”န္တိ ဝုတ္တံ, န တံ သန္ဓာယ “ဓာရေတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ,
သာမိတဒြေဟာတံ။ “ကတံ တ ဟောတိ”တိအာဒိဝစနတော တဒတ္ထသိဒ္ဓိ, တေန ပုန ဝိသေသနေ ပယောဇနံ နတ္ထိ, န ဟိ က
တမေဝ နိဿဂ္ဂိယံ ကရောတိ, န စ နဋ္ဌာဒိကံ ဓာရေတုံ သက္ကာတိ။ ယေန တ အဓိပ္ပာယေန ဘဂဝတာ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ
ပညတ္တံ, သော အဓိပ္ပာယော တတိယကထိနေ ပကာသိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကသ္မာ တတ္ထ ပကာသိတောတိ စေ?
ဝိသေသဝိဓာနဒဿနာဓိပ္ပာယတော။ ဝိသေသဝိဓာနဥ္ဟိ “နော စဿ ဟာရိပူရိ”တိအာဒိ။ တတ္ထာပိ “စီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေ
ယျာ”တိ အဝတွာ “အကာလစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ”တိ ဝိသေသနေန ဥဗ္ဘတေပိ ကထိနေ ကာလစီဝရံ အတ္ထီတိ ဒီ
ပေတိ။ ကိဉ္စေတံ? ပစ္ဆိမကတ္တိကမာသေ ဥပ္ပန္နစီဝရံ, တေနေဝ တတ္ထ “အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသမာသေ ဥပ္ပ
န္န”န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဥပ္ပတ္တိနိယမေ ဝုတ္တအဒေသာဘာဝသိဒ္ဓိ။ ယဉ္စ တတ္ထ “ကာလေပိ အာဒိဿ ဒိန္နံ ဧတံ
အကာလစီဝရံ နာမာ”တိ ဝုတ္တံ, တဿ ဒွေဝ အတ္ထဝိကပ္ပာ။ အာဒေသဝသေန “အကာလစီဝရ”န္တိ လဒ္ဓသင်္ခမ္ပိ
ကာလေ ဥပ္ပန္နတ္တာ ကာလပရိဟာရံ လဘတိ, ပဂေဝတနာဒေသန္တိ အယံ ပဌမော ဝိကပ္ပော ဥပ္ပတ္တိနိယမေ ဝုတ္တ
အဒေသာဘာဝမေဝ ဥပတ္ထမ္ဘေတိ။ တထာ အာဒေသဝသေန အကာလစီဝရသင်္ခံ ဂတံ စီဝရကာလေ ဥပ္ပန္နတ္တာ စီဝ
ရကာလတော ပရံ ဒသာဟပရိဟာရံ န လဘတိ, ပဂေဝတနာဒေသန္တိ အယံ ဒုတိယော ဓာရဏနိယမေ ဝုတ္တအဒေသာဘာဝ
မေဝ ဥပတ္ထမ္ဘေတိ။ ယဒိ ဧဝံ အာဒေသဝသေန အကာလစီဝရဿ အကာလစီဝရတာ ကိမတ္ထိကာတိ စေ? သင်္ဃဿ
သိကဿ တဿ အတ္ထတကထိနဿပိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သာဓာရဏဘာဝတ္ထိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အပိစ ပုဂ္ဂလဿ ကထိနဒိဝသာပိ ဒိဝသာဝ။ ဧဝံ ဂဏနုပဂတ္တာ အကာလစီဝရသင်္ခယာပဋိလာဘာနုဘာဝေန “ဥဗ္ဘ
ဘတသ္မိံ ကထိနေ”တိ ဝစနာပေက္ခဿ အနိဿဂ္ဂိယတ္တာ တဒနုလောမတ္တာ “ကာလစီဝရဿပိ”တိ ဧဝံ သဗ္ဗ
ထာ စတုဗ္ဗိဓံ တွေ ဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အပိစ အတ္ထိ ဧကစ္စေန ကထိနုဒ္ဓာရေန ဥဗ္ဘတေ ကထိနေ ဥပ္ပန္နံ ဧကစ္စ
ဿ ဘိက္ခုနော ကာလစီဝရံ ဟောတိ, ဧကစ္စဿ အကာလစီဝရံ, တံ သီမာတိက္ကန္တဿ, နော ဥဗ္ဘာရဂတံ။ တံ ဒွဝိန္န
နံ ဝသေန ဥဗ္ဘတေ ဥပ္ပန္နံ ဌပေတွာ က္ကတရေသံ အညတရေန ဥဗ္ဘတေ ဥပ္ပန္နန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဥ္ဟိ ယဿ ဥဗ္ဘ
ဘတံ, တဿ အကာလစီဝရံ, က္ကတရဿ ကာလစီဝရံ။ တထာ အတ္ထိ ဧကစ္စေန ကထိနုဒ္ဓာရေန ဥဗ္ဘတေ ကထိနေ ဥ
ပ္ပန္နံ သဗ္ဗဿပိ အကာလစီဝရမေဝ ဟောတိ။ တံ ယထာဌပိတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ အတ္ထိ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဥပ္ပ
န္နံ ဌပေတွာ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမေ မာသေ ဥပ္ပန္နံ။ တထာ အတ္ထိ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဥပ္ပန္နံ အကာလစီဝရံ, တံ
ဟေမန္တေ, ဂိမှေဟ တ ဥပ္ပန္နန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပုဂ္ဂလကာလဘေဒတော ဗဟုဝိဓတ္တာ ဥပ္ပန္နဿ “ဥဗ္ဘတသ္မိံ
ကထိနေ ဥပ္ပန္န”န္တိ န ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အနေကံသိကတ္တာ က္ကမမ္ပိ အတ္ထဝိကပ္ပံ ဒဿေတုံ “ဥဗ္ဘတသ္မိံ က
ထိနေတိ ဘိက္ခုနော ကထိနံ ဥဗ္ဘတံ ဟောတိ”တိ။ တွောဝတာ သိဒ္ဓေပိ “အဋ္ဌန္နံ မာတိကာနံ အညတရာယာ”တိအာဒိ
ဝုတ္တံ။ “ဓာရယာမိ”တိ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ အာဂတောတိ ဝတ္တဗ္ဗော။ “ဧဝ”န္တိ ဝစနေန ဝစနဘေဒေ တတ္ထ နတ္ထီတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။

“ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမ”န္တိ ဣဒံ သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကတ္တာ ဝုတ္တံ။ “အဓိဋ္ဌာနုပဂံ ပစ္ဆိမ”န္တိ အသဗ္ဗသင်္ဂာဟိကံ။ န ဟိ ယ
တ္တကံ သင်္ဃာဋိ့ အဓိဋ္ဌာနုပဂံ ပစ္ဆိမံ, တတ္တကံ အန္တရဝာသကာဒိ အဓိဋ္ဌာနုပဂံ ပစ္ဆိမံ ဟောတိ အဓိဋ္ဌာနဿ ဗ
ဟုဝိဓတ္တာ။ န ဧဝံ ဝိကပ္ပနာယ ဘေဒေ တဿာ ဧကဝိဓတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ဧကာဒသေ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိဿဂ္ဂိ
ယ”န္တိ အန္တိမံ ဌပေတွာ တတော ပုရိမတရသ္မိန္တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အန္တိမံ နာမ အပရကတ္တိကာယ ပဌ
မာရုဏုဂ္ဂမနံ။ တဥ္ဟိ ကာလတ္တာ နိဿဂ္ဂိယံ န ကရောတိ, တေနေတဟ **အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** “ဆဋ္ဌ
ဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယ ပန ဥပ္ပန္နံ အနစ္စေကစီဝရမ္ပိ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဌပိတစီဝရမ္ပိ ဧတံ ပရိဟာရံ လဘတိယေဝ”တိ (ပာရာ.
အဋ္ဌ. ၂.၆၄၆-၉)။ က္ကမံယေဝ နယံ သန္ဓာယ “အစ္စေကစီဝရဿ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသဒိဝသာဓိကော မာ
သော, အတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသဒိဝသာဓိကာ ပဉ္စ မာသာ, တတော ပရံ ဧကဒိဝသမ္ပိ ပရိဟာရော နတ္ထီ”တိ တတ္
ထေတဟ။ က္ကမသ္မိံ နယေ သိဒ္ဓေ အနစ္စေကစီဝရံ ဒွတဒသာဟေ န လဘတီတိ သိဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ တတော “အနစ္စေ
ကစီဝရေ အနစ္စေကစီဝရသညီ, အနာပတ္တီ”တိ (ပာရာ. ၆၅၀) တွေ အစ္စေကစီဝရသဒိသေ အညသ္မိံ အနဓိဋ္ဌိတေတိ
သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ ပန “ပဉ္စ မာသာ”တိ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဝစနံ။ ဝဿိကသာဋိကဉ္စ အဝဿိကသာဋိကဘာဝံ ပတ္ဝာ
ဧကာဒသမာသေ ပရိဟာရံ လဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒသာဟာတိက္ကန္တံ နိဿဂ္ဂိယ န္တိ ဧတ္ထ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနေ “ဒသာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နံ ပက္ခအတိရေကပက္ခမာသ အတိရေကမာသပဋိစ္ဆန္န”န္တိအာဒိဝစနဘေဒော ဝိယ, န ဣဓ ဝစနဘေဒော, တသ္မာ သံဝစ္ဆရာတိက္ကန္တမ္ပိ ဒသာ ဟာတိက္ကန္တမေဝ နာမ, တထာ ဒုတိယကထိနေပိ သံဝစ္ဆရဝိပ္ပဝုတ္ထမ္ပိ ရတ္တိဝိပ္ပဝုတ္ထမေဝ။ တတိယေ သံဝစ္ဆရာတိက္ကန္တမ္ပိ မာသာတိက္ကန္တမေဝ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “အနဓိဋ္ဌိတေ အဓိဋ္ဌိတသညီ နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ”န္တိ ဣဒမေကဿ တိကပာစိတ္တိယဿ အာဒိပဒဒီပနံ။ သေ နယော အဝိကပ္ပိတေတိအာဒီသုပိ, တသ္မာ ဧတ္ထ အဋ္ဌသု တိကစ္ဆေဒေသု ဧကံ ဝိတ္ထာရေတွာ ဣတရေသံ ဧကေကမာဒိပဒံ ဝိတ္ထာရေဟွာ ဒွေဝ ဒွေဝ ဘဂဝတာဝ သင်္ခိတ္တတ္တာတိ ဗဟူသုပိ တိကစ္ဆေဒေသု သမ္ဘဝန္တေသု ဧကော ဧဝ ဝုတ္တတိ, “အယံ ဝိနယဿ ဓမ္မတာ”တိ ဝဒန္တိ။ ဒုက္ကဋေတရေသု ပန ဧကံ ဒုက္ကဋံ ဝိတ္ထာရေတွာ သေသာနိ သတ္တ တထေဝ သင်္ခိတ္တာနိ။ တထာ အနန္တိမန္တိမော ဧ ကေကော အနာပတ္တိကောဋ္ဌာသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အနာပတ္တိ အန္တောဒသာဟန္တိ အယံ သင်္ခေပတ္ထော – တံ ဒသာဟပရမံ ဓာရေတဗ္ဗံ။ တံ အတိရေကစီဝရံ ယ ထာသကံ အဓိဋ္ဌာနံ အန္တောဒသာဟံ အဓိဋ္ဌေတိ တ ဝိကပ္ပေတိ တ ဝိဿဇ္ဇေတိ တ အတ္တနော ဓမ္မတာယ နဿတိ တ ဝိနဿတိ တ ဍယှတိ တ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှာတိ ဝိဿာသဿ တ ဂဏှာတိ ပာစိတ္တိယ တော အနာပတ္တိ။ ဒုက္ကဋတော ပန သိယာ အာပတ္တိ သိယာ အနာပတ္တိ သညာဘေဒေန။ အန္တိမာနံ ပနေတ္ထ ဒွိန္နံ ပဒာနံ ဝသေန အနစ္ဆိန္နေ အစ္ဆိန္နသညီ နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယံ။ အဝိဿာသဂ္ဂါဟေ ဝိဿာသဂ္ဂါဟသညီ နိဿ ဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယန္တိအာဒိကာ ဒွေဝ တိကပာစိတ္တိယာ, ဒွေဝ စ ဒုက္ကဋာ သင်္ခိတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတ္ထ ဟိ ယဒိ အန္တောဒသာဟံ အဓိဋ္ဌေတိ, ဒသာဟပရမံ အရုဏံ အတိက္ကမိတွာ တဿ ဒိဝသဘာဂေ အဓိဋ္ဌာတီတိ ဝေဒိတ ဗ္ဗံ။ အယံ တာဝ ပာဠိဝိနိစ္ဆယော။

အဋ္ဌကထာယံ ပန **ဣတော ဂရုကတရာနီ**တိအာဒိမ္ဟိ အယံ စောဒနာပုဗ္ဗင်္ဂမော ဝိနိစ္ဆယော – **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပနဿ ဣတော နိဿဋ္ဌစီဝရအနတော ဂရုကမ္ပိ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မံ ယထာ အပလောကနေန ကရောန္တိ, ဧဝမိဒံ ဉတ္တိယာ ကတ္တဗ္ဗမ္ပိ ပကတိဝစနေန ဝဋ္ဋတီတိ။ ယဒိ ဧဝံ **ပရိဝါရေ** ကမ္မဝဂ္ဂဿ အဋ္ဌကထာယံ “ဉတ္တိကမ္မမ္ပိ ဧကံ ဉတ္တိံ ဌပေတွာတဝ ကာတဗ္ဗံ, အပလောကနကမ္မာဒိဝသေန န ကာတဗ္ဗ”န္တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၂) ယံ ဝုတ္တံ, တေန ဝိရုဇ္ဈေယ့ ယ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ “တေသံ ဧတံ အနုလောမ”န္တိ, တသ္မာ အနုလောမနယေနေဝ တံ ဝုတ္တံ။ နိယမံ ပန ယထာ ဒွိန္နံ ဟာရိသုဒ္ဓိဥပောသထော ဝိနာ ဉတ္တိယာ ဟောတိ, ဧဝံ ဒွိန္နံ နိဿဋ္ဌစီဝရအနမ္ပိတိ ဝဒာမ, တသ္မာ “အာယသ္မတော ဒေမာ”တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကထံ ပနေတံ ဉာတဗ္ဗန္တိ? တဒနုလောမတ္တာတိ။ ဧကေဒေဝံ ဉတ္တိကမ္မံ အပလောကနေ နာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သာဓနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အာစရိယော။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပနေတ္ထ စောဒနံ ကတွာ “ဧတံ သာဓိ တံ။ ဉတ္တိကမ္မံ ဧကံ ဉတ္တိံ ဌပေတွာတဝ ကာတဗ္ဗ”န္တိ **ပာဠိယာ** အာဂတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဣဒံ ပန **ပာဠိယံ** နာဂတံ, လေသတော အာဟရိတွာ ဝုတ္တန္တိ ကတွာ ဧဝံ အပလောကနေနာပိ ဝဋ္ဋတီတိ။

၄၆၈. **သေ နယော**တိ အညေသံ စီဝရေသု ဥပစိကာဒီဟိ ခာယိတေသု မမပိ ခာယိတာနီတိအာဒိ။ **“အညေန ကတံ။ပေ။ သာဓကေ”**န္တိ ဝစနတော သမာနဇာတိကံ, ဧကတ္တဇာတိကဉ္စ တတိယကထိနံ ပဌမသမာနမေတတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။

၄၆၉. **တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတု** န္တိ ဧတ္ထ တိစီဝရံ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗယုတ္တကံ, ယံ တ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌာတုံ အဝိကပ္ပေတုံ အနုဇာနာမိ, တဿ အဓိဋ္ဌာနကာလပရိစ္ဆေဒအဘာဝတော သဗ္ဗကာလံ ဣစ္ဆန္တဿ သ အဓိဋ္ဌာတုံယေဝ အနုဇာနာမိ, တံ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဝိကပ္ပေတုံ နာနုဇာနာမိ။ သတိ ပန ပစ္စယေ ယအာ တအာ တ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ “အနာပတ္တိ အန္တောဒသာဟံ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝိကပ္ပေတီ”တိ ဝစနတော သိဒ္ဓံ ဟောတီတိ ဝုတ္တမေဝတံ။ ဝဿိကသာဋိကံ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတုံယေဝ နာဓိဋ္ဌာတုံ။ ဝတ္ထဥပ္ပတ္တိ ကတပရိယောသိတံ အန္တောစတုမာသေ ဝဿာနဒိဝသံ အာဒိံ ကတွာ အန္တောဒသာဟေ အဓိဋ္ဌာတုံ အနုဇာနာမိ, စတုမာသတော ဥဒ္ဓံ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ ဌပိတုကာမေန ဝိကပ္ပေတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **သုဂတစီဝရတော ဦနက**န္တိ တိဏ္ဏ မ္ပိ စီဝရာနံ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒော။ “တိစီဝရံ ပန ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တဒေ ပန သတိ တထာရူပပစ္စယေ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာ သတိ ပစ္စယေ ဝိကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သာဓိတမေတံ, ပဂေဝ အညေန အဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌာတုံ။ “အန္တောဒသာဟံ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝိကပ္ပေတီ”တိ အနိယမတော ဝုတ္တန္တိ သညာဒ္ဓိ, ဥတ္တရာသင်္ဂေ, အန္တရဝာသကန္တိ အဓိဋ္ဌိတာနဓိဋ္ဌိတာနံ သမာနမေဝ နာမံ။ “အယံ သင်္ဃာဋိ”တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၁၂၆) ဟိ အနဓိဋ္ဌိတာ ဝုတ္တာ။ “တိစီဝ

ရေန ဝိပ္ပဝသေယျာ''တိ ဧတ္ထ အဓိဋ္ဌိတာ ဝုတ္တာ။ **သာမန္တဝိဟာရေ တ** တိ ကေစရကမတော ဝိဟာရေတိ **ဓမ္မသိရိ တ္ထေရော**။ ဒူရတရေပိ လဗ္ဘတေတတိ အာစရိယော။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပိ ''သာမန္တဝိဟာရေ တတိ ဒေသနာသီသမတ္တံ, တသ္မာ ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ ဒူရေ ဌိတမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ **သာမန္တဝိဟာရော** နာမ ယတ္ထ တ ဒဟောဝ ဂန္တုဝာ နိဝတ္တိတုံ သက္ကာ။ ရတ္တိဝိပ္ပဝါသံ ရက္ခန္တေန တတော ဒူရေ ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ကိရ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တန္တိ။ ကေစိ ''စီဝရဝံသေ ဌပိတံ အညော ပရိဝတ္တိတွာ နာဂဒန္တေ ဌပေတိ, တံ အဇာနိတွာ အဓိဋ္ဌဟန္တဿပိ ရုဟတိ စီဝရဿ သလ္လက္ခိတတ္တာ''တိ ဝဒန္တိ။ **အဓိဋ္ဌဟိတွာ** တိ ပရိက္ခာရစောဠဒ္ဓာဒိဝသေန။ **မဟန္တတရမေတ** တိအာဒိ သဗ္ဗာဓိဋ္ဌာနသာဓာရဏလက္ခဏံ ။ တတ္ထ **ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေတ** တိ အဓိဋ္ဌိတစီဝရဿ ဧကဒေသဘူတတ္တာ။ အနဓိဋ္ဌိတဉ္စေ, အဓိဋ္ဌိတဿ အပ္ပဘာဝေန ဧကဒေသဘူတံ အဓိဋ္ဌိတသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ။ တထာ အဓိဋ္ဌိတဉ္စေ, အနဓိဋ္ဌိတဿ ဧကဒေသဘူတံ အနဓိဋ္ဌိတသင်္ချံ ဂစ္ဆတီတိ ဟိ လက္ခဏံ, န ကေဝလဉ္စေတ္ထ ဒုတိယပဋ္ဋမေဝ, တတိယပဋ္ဋာဒိကမ္ပိ။ ယထာဟ ''အနုဇာနာမိ။ပေ။ ဥတုဒ္ဓဋာနံ ဒုဿာနံ စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ။ပေ။ ပံသုကူလေ ယာဝဒတ္ထ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၈)။

အဝသေသာ ဘိက္ခူ တိ ဝက္ခမာနကာလေ နိဿိန္နာ ဘိက္ခူ။ **တသ္မာ ဝဋ္ဋတီ** တိ ယထာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတု''န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ပရိက္ခာရစောဠမ္ပိ ဝုတ္တံ, န တဿ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒော ဝုတ္တော, န စ သင်္ချာပရိစ္ဆေဒော, တသ္မာ တီဏိပိ စီဝရာနိ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ''ဣမာနိ စီဝရာနိ ပရိက္ခာရစောဠာနိ အဓိဋ္ဌာမီ''တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **''နိဓာနမုခမေတ''**န္တိ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? ''တေန ခေါ ပန သမယေန ဘိက္ခူနံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ တိစီဝရံ, အတ္ထော စ ဟောတိ ပရိဿာဝနေဟိပိ ထဝိကာဟိပီ''တိ ဧတသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပရိက္ခာရစောဠ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) အနုညာတတ္တာ။ ဘိက္ခူနဉ္စ ဧကမေဝ ပရိဿာဝနံ, ထဝိကာ တ ဝဋ္ဋတိ, န ဒွေဝ တ တီဏိ တတိ ပဋိက္ခေပဟဘာဝတော ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမပ္ပမာဏာနိ, အတိရေကပ္ပမာဏာနိ တ ပရိဿာဝနာဒီနိ ပရိက္ခာရာနိ ကပ္ပန္တီတိ သိဒ္ဓံ။ ယဒိ ဧဝံ ''ယံနူနာဟံ ဘိက္ခူနံ စီဝရေ သီမံ ဗန္ဓေယျံ မရိယာဒံ ဌပေယျ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၆) ဝစနဝိရောဓောတိ စေ? န, အနုသန္ဓိယာ အဇာနနတော, ဝိရောဓတော စ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? **စီဝရက္ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၃၂၆ အာဒယော) ပဌမံ ဂဟပတိစီဝရံ အနုညာတံ, တတော ဟတရကောသိယကောဇဝကမ္ဗလာဒိ။ တတော ''တေန ခေါ ပန သမယေန သင်္ဃဿ ဥစ္စာဝစာနိ စီဝရာနိ ဥပ္ပန္နာနိ ဟောန္တိ။ အထ ခေါ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ 'ကိံ နု ခေါ ဘဂဝတာ စီဝရံ အနုညာတံ, ကိံ အနနုညာတ'''န္တိ ဧတသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဆ စီဝရာနိ ခောမ''န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၃၉) ကပ္ပိယစီဝရဇာတိ အနုညာတာ, န ပန သင်္ချာပမာဏံ။ တတော ''အဒ္ဒသ ဘဂဝါ။ပေ။ သမ္ဗဟုလေ ဘိက္ခူ စီဝရေဟိ ဥဗ္ဘဏ္ဍိတေ သီသေပိ စီဝရဘိသိံ ကရိတွာ ခန္ဓေပိ စီဝရဘိသိံ ကရိတွာ ကဋိယာပိ စီဝရဘိသိံ ကရိတွာ အာဂစ္ဆန္တေ, ဒိသွာန ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ။ပေ။ ယေပိ ခေါ တေ ကုလပုတ္တာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ သီတာလုကာ သီတဘီရုကာ, တေပိ သက္ကောန္တိ တိစီဝရေန ယာပေတုံ, ယံနူနာဟံ ဘိက္ခူနံ စီဝရေ သီမံ ဗန္ဓေယျံ မရိယာဒံ ဌပေယျံ တိစီဝရံ အနုဇာနေယျ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၆) စီဝရံ အနုညာတံ, တဉ္စ ခေါ ဧကမေဝ။ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ပန မိစ္ဆာ ဂဟေတွာ ဗဟူနိ ပရိဟရိံသု။ တာနိ နေသံ အတိရေကဋ္ဌာနေ ဌိတာနိ ဟောန္တိ။ တတော ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၇) အနုညာတံ, တေနေတံ ပညာယတိ။ အတိရေကာနိ ဗဟူနိ စီဝရာနိ တေ ပရိဟရိံသု, ''တာနိ ဒသာဟပရမမေဝ ဓာရေတုံ အနုဇာနာမိ, န တမေဝေကေ''န္တိ ဝဒန္တေန ယာ ပုဗ္ဗေ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနသင်္ခါတာ စီဝရေ သီမာဗဒ္ဓာ, မရိယာဒာ စ ဌပိတာ, တာယ သတိပိ တိစီဝရဗာဟုလ္လပရိဟရဏက္ကမော ဒဿိတော ဒိဝသပရိစ္ဆေဒဝသေန။ တတော ပရံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အတိရေကစီဝရံ ဝိကပ္ပေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၇) အနုဇာနန္တေန ဝိနာပိ ဒိဝသပရိစ္ဆေဒေန အတိရေကစီဝရပရိဟရဏက္ကမော ဒဿိတောတိ ဒွေဝပိ တာနိ နိဓာနမုခာနီတိ သိဒ္ဓံ။ တထာ ပရိက္ခာရစောဠာဓိဋ္ဌာနမ္ပိ သိယာ, အညထာ ဣတရစီဝရာဓိဋ္ဌာနာနုဇာနနဝိရောဓော သိယာ သီမာမရိယာဒဋ္ဌ ဌပနဝိရောဓတော။ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနပညတ္တိယဝေဝ တိစီဝရမရိယာဒာ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဟဋ္ဌေက္ကံ နိဓာနမုခမေတ''န္တိ။ ''ပဌမံ တိစီဝရံ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ပုန ပရိဟရိတုံ အသက္ကောန္တေန ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, န တေဝဝ အာဒိတောဝ ဣဒံ ဝုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ''ယထာ တိစီဝရံ ပရိဟရိတုံ အသက္ကောန္တဿ ဂိလာနဿ ဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိ အနုညာတာ, အဂိလာနဿပိ **သာသင်္ကသိက္ခာပဒေ** (ပါရာ. ၆၅၂) တဿ အန္တရဃရေ နိက္ခေပေ စ, တတောပိ သတိ ပစ္စယေ ဆာရတ္တဝိပ္ပဝါသော, တတောပိ အသက္ကောန္တဿ ပစ္စုဒ္ဓါရော, ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ အန္တောဒသာဟေ အဓိဋ္ဌာတုံ, အသက္ကောန္တဿ ဝိကပ္ပနာ စ အနုညာတာ။ တထေဝ ဒွိန္နမ္ပိ သမ္မုခါ ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာနံ ပရသန္တကတ္တာ ဝိကပ္ပနပစ္စယေ အသတိ 'ပရိက္ခာရစောဠ'န္တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဘဂဝ

တာ အနုညာတံ သိယာ, ယတော တဒမိပ္ပာယညူ ဧဝံ ဝဒန္တိ''တိ **မဟာပစ္စရိယံ** မ္ပိ ဝုတ္တံ။ **ပုဗ္ဗေ** တိအာဒိ ''ဟဋ္ဌေက္ကံ နိဓာနမုခ''န္တိ ဝုတ္တသ္သ ပယောဂဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အဗဒ္ဓသီမာယံ ဒုပ္ပရိဟာရန္တိ ဝိကပ္ပနာဒိအတ္ထာယ ဥပစာရံ အတိက္ကမိတ္ဝာပိ ဂမနသမ္ဘဝတော။

ဝဿိကသာဋိကာ အနတိရိတ္တပ္ပမာဏာ တိ တဿာ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဿ ဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စတ္ထရဏမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝါ**တိ ''ဣဒံ, ဘန္တေ, အမှာကံ သေနာသနဿ ဥပရိ အတ္ထရိတဗ္ဗ''န္တိအာဒိနာ ဒိန္နံ နာဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ''ဣဒံ တုမှာကံ''န္တိ ဒိန္နံ သယံ အဓိပ္ပေတံဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ''သကိံ အဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌိတမေဝ ဟောတိ, န ပုန ပစ္စုဒ္ဓရိယတိ ကာလပရိစ္ဆေဒါဘာဝတော''တိ လိခိတံ။ ''ဧကေဝစနေနပိ ဝဋ္ဋတီတိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။ **ဘေသဇ္ဇနဝကမ္မမာတာပိတုအာဒီနံ အတ္ထာယာ** တိ ဧတ္ထ ''ဣမိနာ ဘေသဇ္ဇံ စေတာပေဿာမိ, ဣဒံ မာတုယာ ဒဿာမီ''တိ ဌပေန္တေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ '''ဣဒံ ဘေသဇ္ဇဿ, ဣမံ မာတုယာ'တိ ဝိဘဇန္တေန အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထီတိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။ ''သကဘာဝံ မောစေတွာ ဌပနံ သန္ဓာယာဟာ''တိ လိခိတံ။

''ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ န္တိ အယံ သင်္ဂီတိတော ပဋ္ဌာယ အာဂတအဋ္ဌကထာဝါဒေါ။ တတော ပရံ အာစရိယာနံ တတ္ထ တတ္ထ ယုတ္တိဝိစာရဏာ''တိ ဝုတ္တံ။ **ပမာဏစီဝရဿာ** တိ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏဿ။ **ဒွေဝ စီဝရာနီ**တိ သဟ ဥတ္တရာသင်္ဂေန။ **သေ နယော**တိ ပမာဏယုတ္တေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိတိအာဒိနယော။ ''တံ အတိက္ကာမယတော ဆေဒနက''န္တိ (ပာစိ. ၅၃၃) ဝစနတော ဥတ္တရိ ပဋိသိဒ္ဓံ, တတော ဟေဋ္ဌာ အပ္ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ သိယာ – တိစီဝရသ္သ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ ဝိသုံ သုတ္တေ နတ္ထီတိ, န ဝတ္တဗ္ဗံ, သိက္ခာကရဏီယေဟိ သိဒ္ဓတ္တာ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? '''ပရိမဏ္ဍလံ နိဝာသေဿာမိ, ပာရုပိဿာမိ, သုပ္ပဋိစ္ဆန္နော အန္တရဃရေ ဂမိဿာမီ'တိ (ပာစိ. ၅၇၆-၅၇၉) ဝစနတော ယတ္တကေန ပမာဏေန ပရိမဏ္ဍလတာ, သုပ္ပဋိစ္ဆန္နတာ စ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တက္ကမေန သမ္ဘဝတီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တေသံ ဝသေန ပစ္ဆိမပ္ပမာဏန္တိ သိဒ္ဓံ, တဉ္စ ခော မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိ ယထာဝုတ္တမေဝ ဝုစ္စတေ။ တေနေတဟ လေသံ ဌပေတွာ ''ဝိသုံ သုတ္တေ နတ္ထီ''တိ။

အပိစေတ္ထ အဓိပ္ပေတံ, တထာပိ န သမေတိယေဝါတိ အတ္ထော, တသ္မာ ''ယဒိ''တိအာဒိသမ္ဗန္ဓော အဇ္ဈာ ဝုတ္တော။ ယသ္မာ ပရိစ္ဆိန္နော သမေတိ စ။ ဣတရေသု ပန ဧကစ္စသိံ အာစရိယတဒေ နေဝ ပရိစ္ဆေဒော အတ္ထိ။ ဧကစ္စသိံ န ပုဗ္ဗာပရံ သမေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဓိဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌာနမေဝ,** ပရိဘောဂကာလေ ပန အရဇိတံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ တိစီဝရေ ဧဝ။ ဣမဿ ပန သိက္ခာပဒဿ အယံ သင်္ခေပဝိနိစ္ဆယော – အနတ္တတော ကထိနေ ဟေမန္တာနံ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အတ္ထတေ ကထိနေ ဂိမှာနံ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပန္နစီဝရံ သန္ဓာယ ''နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိ''န္တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ။

ဧတ္ထာဟ – ''ရဇကေဟိ ဓောတပေတွာ သေတံ ကာရာပေန္တဿာပိ အဓိဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌာနမေဝါ''တိ ဝစနတော အရဇိတေပိ အဓိဋ္ဌာနံ ရုဟတိ, တေန သူစိကမ္မံ ကတွာ ရဇိတွာ ကပ္ပဗိန္ဒုံ ဒတွာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ နိယမော န ကာတဗ္ဗောတိ? ဝုစ္စတေ, ကာတဗ္ဗောဝ ပတ္တော ဝိယ အဓိဋ္ဌိတော။ ယထာ ပုန သေတဘာဝံ, တမ္ဗဘာဝံ တ ပတ္တော အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိ, န စ ပန တာဒိသော အဓိဋ္ဌာနံ ဥပဂစ္ဆတိ, ဧဝမေတံ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ။ ''ယတော ပဋ္ဌာယ ပရိဘောဂဒယော ဝဋ္ဋန္တိ, တတော ပဋ္ဌာယ အန္တောဒသာဟေ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ''န္တိ ဝဒန္တိ။

အဝိသေသေန ဝုတ္တဝစန န္တိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ ဝိကပ္ပေတီတိ ဧဝံ သဝိသေသံ ကတွာ အဝစနံ ''န ဝိကပ္ပေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဣမိနာ **ဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ဒိဿတိ** ။ ဣတိ ဣဒံ အဓိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနနယပဋိဗဒ္ဓံ **ခန္ဓကံ, ပရိဝါရဉ္စ** မိဿေတွာ ပကိဏ္ဏကံ ဝုစ္စတိ – **ခန္ဓကေ** တာဝ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတုံ, ဝဿိကသာဋိကံ ဝဿာနံ စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ, တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု''န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပရိဝါရေ** ''န နဝ စီဝရာနိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ, န နဝ စီဝရာနိ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနီ''တိ (ပရိ. ၃၂၉), ''ဒသကေ ဒသ, ဧကာဒသကေ ဧကာဒသ စီဝရာနိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ, န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနီ''တိ (ပရိ. ၃၃၁) စ အနေကက္ခတ္တုံ ဝစနေန သုဗျ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ကတွာ ''သဗ္ဗာနိ စီဝရာနိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ, န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနီ''တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဥဘောပိ တေ ဝိရုဒ္ဓာ ဝိယ ဒိဿန္တိ, **ခန္ဓကေ** ဧဝ စ ''ဝဿိကသာဋိကံ ဝဿာနံ စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဝုတ္တံ။ **တဒဋ္ဌကထာယံ** ''ဝဿိကသာဋိကာ အနတိရိတ္တပ္ပမာဏာ နာမံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ စတ္တာရော ဝဿိ

ကေ မာသေ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ, တတော ပရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ''တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒဉ္စ ဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ဒိဿတိ အညမညံ ဟေမန္တေ ပစ္စုဒ္ဓာရသမ္ဘဝတော, ဝဿာနေ ဝိကပ္ပနာသမ္ဘဝတော စ။ တထာ ဟိ ''အနာပတ္တိ အန္တောဒသာဟံ အဓိဋ္ဌေတိ ဝိကပ္ပေတီ''တိ ဝစနပ္ပမာဏတော သဗ္ဗတ္ထ ဝိကပ္ပနာယ အပ္ပဋိသိဒ္ဓဘာဝတော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) အဋ္ဌကထာဝစနံ ပရိတရဝစနေန ဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ဒိဿတိ, န ဟိ ဝိရုဒ္ဓံ တထာဂတာ ဘာသန္တိ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာနယောဝေတ္ထ ပဋိသရဏံ, ယေန သဗ္ဗမ္ပိ တံ ဧကရသံ ဟောတိ။ **ပရိတရဋ္ဌကထာယ** ဥ ဝုတ္တံ ''န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနီတိ အဓိဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနီ''တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉)။ တိစီဝရာနိ အဓိဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ, ဝဿိကသာဋိကာဒီနိ စ အတ္တနော အတ္တနော အဓိဋ္ဌာနခေတ္တေ န အကာမာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနီတိ အတ္ထော, အဝသေသဟဋ္ဌိ, အတ္ထော စ ဣဓ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တော, တသ္မာ သဗ္ဗမေ့တံ ဧကရသန္တိ။

ဧတ္တာဟ – ယဒိ ဇေ ''နဝ စီဝရာနိ နာဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနီ''တိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝိကပ္ပိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ နာဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနီတိ? ဧတ္ထ ဝုစ္စတေ – ''တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတုံ။ပေ.။ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတု''န္တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗတ္ထ အဓိဋ္ဌာနေ ပဋိသေဓာဘာဝနတော, ဝိကပ္ပနာယ အဒဿနတော စ ''တတော ပရ''န္တိ ဒဝိသေ့ဝဝ ပရိစ္ဆေဒဒဿနတော စ ''နဝ စီဝရာနိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ, န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနိ စေဝ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အပရော နယော – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ အကာမာ။ ကသ္မာ? ကာလေ ဥပ္ပန္နံ အနဓိဋ္ဌဟန္တဿ ကာလာတိက္ကမေ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော, အကာလေ ဥပ္ပန္နံ အနဓိဋ္ဌဟန္တဿ ဒသာဟာတိက္ကမေ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော စ။ တတ္ထ ယံ ကာလေ ဥပ္ပန္နံ အပ္ပဟောန္တေပိ ဒသာဟေ ကာလာတိက္ကမေ အာပတ္တိကရံ, တံ နိဿဇ္ဇနကာလေ ''ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, အတိရေကစီဝရံ ဓာရိတံ နိဿဂ္ဂိယံ, ဣမာဟံ သင်္ဃဿာ''တိအာဒိနာ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ, ဣတရံ ယထာဟဋ္ဌိမေဝ။ တတ္ထ ပဌမနယော ''ယော ပန, ဘိက္ခု, အတိရေကစီဝရံ ဓာရေယျ နိဿဂ္ဂိယ''န္တိ ဣမာယ ပဌမပညတ္တိယာ ဝသေန ဝုတ္တော, ဒုတိယော အနုပညတ္တိယာ ဝသေန ဝုတ္တော။

ယထာ စ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗဝတ္ထုမ္ပိ အသတိ ယထာဟဋ္ဌိ အဝတ္တတ ကေဝလံ အာပတ္တိ ဧဝ ဒေသေတဗ္ဗာ, ယထာ စ ဝဿိကသာဋိကနိဿဇ္ဇနေ ကေဝလံ ပရိယိဋ္ဌမတ္တေ ယထာဟဋ္ဌိ အဝတ္တတ ယထာသမ္ဘဝံ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ, တထာ ဣဒမ္ပိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ သံဝဏ္ဏရာတိက္ကန္တံ အတိရေကစီဝရံ ''ဒသာဟာတိက္ကန္တ''မိစ္စေဝ ဝုစ္စတိ။ သံဝဏ္ဏရဝိပ္ပဝုတ္ထတိစီဝရံ, မာသာတိက္ကန္တဉ္စ ''ရတ္တိဝိပ္ပဝုတ္ထ''န္တိ စ ''ဆာရတ္တဝိပ္ပဝုတ္ထ''န္တိ စ ဝုစ္စတိ, တထာ ဣဒမ္ပိ ''ဒသာဟာတိက္ကန္တ''မိစ္စေဝ ဝုစ္စတီတိ ဧကေ, တသ္မာ သိဒ္ဓမိဒံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ အကာမာ''တိ, တထာ အကာမာ န ဝိကပ္ပေတုန္တိ အတ္ထော။ ဣစ္ဆာယ ဟိ သတိ ''ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိပ္ပတသသုခတ္ထံ ဝိကပ္ပနာယ ဩကာသော ဒိန္နော ဟောတိ, ဒသာဟာတိက္ကမေ စ အနာပတ္တီ''တိ ဝစနတော ဝိကပ္ပေတုံ အနုဇာနာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တထာ ဝဿိကသာဋိကာ အကာမာ အဓိဋ္ဌာတုံ ဒသာဟာတိက္ကမေ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော။ ကိတ္တကံ ကာလန္တိ စေ? ဝဿာနံ စာတုမာသံ, ဣစ္ဆာယ ပန သတိ ဥဒ္ဓံ့ယေဝ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ။ ''သဗ္ဗတ္ထ ဝိကပ္ပနာယ အပ္ပဋိသိဒ္ဓဘာဝတော ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ''အတ္ထာပတ္တိ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတိ, နော ဂိမှေ, နော ဝဿေ''တိ (ပရိ. ၃၂၃) စ ဝုတ္တံ, တေန ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** ''တတော ပရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ''တိ။

တတြာယံ ဝိစာရဏာ – ကအာ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ, ကအာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ, ကိဉ္စေတ္ထ ယသ္မာ ''တတော ပရ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဟေမန္တဉ္စ ပတ္တမတ္တေ သာ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ, တသ္မာ ''ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ''တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ အဓိဋ္ဌာနဿ နတ္ထိတာယ, အထ ''အန္တောစာတုမာသေ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ''တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ''တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု''န္တိ ဟိ ဝုတ္တန္တိ? ဧတ္ထ ဧကေစ္စေ ဝဒန္တိ ''ဝတ္တဗ္ဗမေဝတ''န္တိ။ ယထာ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသော, စိဏ္ဏမာနတ္တော စ သန္တော နိဋ္ဌိတေသုပိ ပရိဝါသမာနတ္တဒိဝသေသု, တထာ နိဋ္ဌိတေသုပိ အဓိဋ္ဌာနဒိဝသေသု သာဓိဋ္ဌာနမေဝာတိ ဧကေ။ **အဋ္ဌကထာစရိယာနံ** ဣဒံ သန္နိဋ္ဌာနံ ''ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဟေမန္တဿ ပဌမဒိဝသေ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ''တိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ **ပရိတရဋ္ဌကထာယံ** ''ကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယာ ပစ္ဆိမေ ဟဋ္ဌိပဒိဝသေ ဝိကပ္ပေတ္ဝာ ဌပိတံ ဝဿိကသာဋိကံ နိတသေန္တော ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတိ။ **ကုရုန္ဒိယံ** ပန 'ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီ'တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ သုဝုတ္တံ။ 'စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ, တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု'န္တိ ဟိ ဝုတ္တ''န္တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၃)။ တတ္ထ ကုရုန္ဒိနယော ပစ္ဆာ ဝုတ္တတ္တာ သာရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော , န ပုရိမော။ နိတသေန္တော ဟိ ဂိမှေပိ ဩရေနဒ္ဓမာသံ အာပဇ္ဇတိ ဧဝ။ ဣဓ စ ''အတ္ထာပတ္တိ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတိ, နော ဂိမှေဟတိ ဝုတ္တ''န္တိ ကုရုန္ဒိဝစနဿာယမတ္ထော ဒိဿတိ။

“ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ တသ္မိံယေဝ ဒိဝသေ အဝိကပ္ပေန္တော ပစ္ဆိမဟတ္ထိပဒဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓာရပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ, န, အဝိကပ္ပနပစ္စယာ ဒသာဟပရိဟာရလဗ္ဘတော”တိ ကာရဏမေကေ ဝဒန္တိ။ ဇဝံ သတိ ဟေမန္တေ ပတ္တမတ္တေ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ အာပဇ္ဇတိ, တဥ္စ အယုတ္တံ။ အဓိဋ္ဌာနဥ္ဟိ “အညဿ အနေန။ပေ။ ဆိဒ္ဒဘာဝေနာတိ ဣမေဟိ နဝဟိ ကာရဏေဟိ ဝိဇဟတီ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) ဝုတ္တံ, န “အဓိဋ္ဌာနခေတ္တာတိက္ကမေန တ”တိ။ အသာဓာရဏတ္တာ န ဝုတ္တန္တိ စေ? န, “ဆိဒ္ဒဘာဝေနာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗပ္ပသင်္ဂတော, ဆိဒ္ဒဘာဝေန ပန တိစီဝရဿေဝ **သဗ္ဗဋ္ဌကထာသု** အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနဿ ဝုတ္တတ္တာ။ တသ္မာ ဟေမန္တဿ ပဌမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓာရပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ, န ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ အဝိကပ္ပနပစ္စယာ။ “ဝိကပ္ပေတု”န္တိ ဝစနတော တတော အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီတိ ပညာယတိ။ န ဟိ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယာ ပစ္ဆိမေ ဟတ္ထိပဒဒိဝသေ အဝိကပ္ပေတွာ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော, ယသ္မာ တံ အပစ္စုဒ္ဓာရပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဟေမန္တဿ ပဌမအရုဏက္ခဏေ ဧဝ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ “ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ”တိ ဝုတ္တံ။ ပစ္စုဒ္ဓဋံ ပန ဟေမန္တေ ဒသာဟပရိဟာရံ လဘတိ။ “ဒသာဟေ အပ္ပဟောန္တေ စီဝရကာလံ နာတိက္ကာမေတဗ္ဗာ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၃၀) ဟိ ဝုတ္တံ, တဥ္စ ခော သမယေ ဥပ္ပန္နံ စေ, နာသမယေ။ တထာ စ သာဓိတံ အပစ္စုဒ္ဓဋံ န နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, နော စ တံ ပရိဒဟိတံ, တသ္မာ ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ ဧဝ ပစ္စုဒ္ဓရဏဥ္စ ဝိကပ္ပနဥ္စ ကတ္တဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ, ဧတ္ထ စ ယထာ အတိရေကစီဝရံ ဒသမေ ဒိဝသေ ဝိကပ္ပေန္တေန ဒသာဟပရမံ ဓာရိတံ ဟောတိ, အန္တောဒသာဟေ စ ဝိကပ္ပိတံ ဟောတိ, တထာ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ ဝိကပ္ပေန္တေန ဝဿာနံ စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌိတဥ္စ ဟောတိ, တတော ပရံ အနာပတ္တိခေတ္တေ ဧဝ ဝိကပ္ပနာ စ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္တာဝတာ အတ္တိ ဝိကပ္ပနာခေတ္တေ အဓိဋ္ဌာနံ, အဓိဋ္ဌာနခေတ္တေ စ ဝိကပ္ပနာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ အညထာ “အတ္တာပတ္တိ အဓိဋ္ဌာနေန အာပဇ္ဇတိ, အနဓိဋ္ဌာနေန အာပဇ္ဇတိ။ အတ္တာပတ္တိ ဝိကပ္ပနာယ အာပဇ္ဇတိ, အဝိကပ္ပနာယ အာပဇ္ဇတီ”တိ ဒုကေသု ဒွေဝ ဒုကာနိ ဝတ္တဗ္ဗာနိ သိယုံ။ တတ္ထ ပဌမဒုကေ ပဌမပဒံ သမ္ဘဝတိ။ ဝိကပ္ပနခေတ္တေ ဟိ ဝဿိကသာဋိကာဒိနံ အဓိဋ္ဌာနေန ဝိနယာတိသာရဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။ တေနေဝ ဒုတိယဒုက္ကဋဿ ဒုတိယပဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အနဓိဋ္ဌာနေန အာပဇ္ဇတီတိ နတ္ထိ။ အန္တောဒသာဟေ အနာပဇ္ဇနတော, ဝိကပ္ပနာဒိသမ္ဘဝတော စ ဝိကပ္ပနာယ အာပဇ္ဇတီတိ နတ္ထိ သဗ္ဗတ္ထ ဝိကပ္ပနာယ အပ္ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ, တသ္မာ တာနိ ဒုကာနိ “န လဗ္ဘန္တီ”တိ န ဝုတ္တာနိ။ ဧတ္တာဟ – ယာ သာ “အတ္တာပတ္တိ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီ”တိ (ပရိ. ၃၂၃) ဝစနပ္ပမာဏတော ဒုက္ကဋာပတ္တိ သာဓိတာ, သာ သဥ္စိစ္စ အပစ္စုဒ္ဓရန္တဿ ယုဇ္ဇတိ, အသတိယာ စေ, ကဥ္စ, အနာပတ္တိ။ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ ပစ္စုဒ္ဓဋံ သဥ္စိစ္စ အဝိကပ္ပယတော ဒုက္ကဋေန သဟ ပုနဒိဝသေ နိဿဂ္ဂိယံ, အသတိယာ အဝိကပ္ပယတော နိဿဂ္ဂိယမေဝ ဣဓ ပဌမပညတ္တိယာ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေနာပိ, ကဏ္ဍုပဋိစ္ဆာဒိ အာဗာဓဝူပသမေနာပိ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ, တသ္မာ သာ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ”တိ, တေနေတံ ဝိရုဇ္ဈတိ, န ကေဝလံ ဣဒမေဝ, “တတော ပရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ”တိ အဋ္ဌကထာဝစနဥ္စ ဝိရုဇ္ဈတိ။ တတော ပရံ နာမ ဟိ ဟေမန္တံ, တတ္ထ စေ ပစ္စုဒ္ဓာရော, “ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေနာပီ”တိအာဒိ န ယုတ္တံ အဓိဋ္ဌာနာဘာဝေန ပစ္စုဒ္ဓာရာဘာဝတော။ အဝိရောဓော စ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော, တသ္မာ “ပစ္စုဒ္ဓရဏံ ဝတ္တမတ္တ”န္တိတအော ဧတ္ထာပိ သမ္ဘဝတီတိ စေ? န, **ကုရုန္ဒိ** ဝစနဝိရောဓတော။ တတ္ထ ဟိ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ ပစ္စုဒ္ဓာရော ဝုတ္တော, တသ္မာ ဝဿာနဒိဝသတ္တာ သာဓိဋ္ဌာနာဝသာ ပစ္စုဒ္ဓရိယတီတိ န ပစ္စုဒ္ဓာရော ဝတ္တမတ္တံ, တသ္မာ “တတော ပရ”န္တိ ယာဝ ပုဏ္ဏမာ အဓိပ္ပေတာ သိယာ။ ယထာ စာယံ ဝိကပ္ပော, တထာ “ဝဿာနမာသာတိက္ကမေနာပိ အာဗာဓဝူပသမေနာပီ”တိ ဣဒမ္ပိ အဝဿံ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗတာယ ဝုတ္တံ သိယာ။ ဧဝဥ္စ သတိ ဣဓ **သမန္တပာသာဒိကာယ** တဒဝစနေန သမေတိ။ အညထာ ဣဓာပိ တံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ ယထာဝုတ္တော၀ ဝိဓိ ဧတ္ထ သမ္ဘဝတိ, ကိဥ္စာပိ သမ္ဘဝတိ, ဒုဝိညာပယဿ ပန လောကဿ သုဝိညာပနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ ယသ္မာ ပန သာ ဝဿာနာတိက္ကမေန အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ, ဟေမန္တပဌမာရုဏေ စ အပစ္စုဒ္ဓာရပစ္စယာ ဒုက္ကဋာ သာဓိတာ, တသ္မာ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယမေဝ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ, အဝိကပ္ပိတာယ “နိဿဂ္ဂိယာပဇ္ဇနမေတ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧတ္တာဝတာပိ သန္တောသံ အကတ္ဝာ ဝိနိစ္ဆယော ပရိယေသိတဗ္ဗော။ ဟောတိ စေတ္ထ –

> “ဧဝံ အဘာဝံ ဝိနယဿ ဟင္ဒိ၊
> ဘိန္နံ အဘိန္နဥ္စ တဒတ္ထယုတ္တိံ။
> ဝိညာတုကာမေန တဒတ္ထဝိညူ၊

ပရိယေသိတဗ္ဗာ ဝိနယေ ဝိညာယာ’’တိ။

‘‘တုယှံ ဂဏှာဟီ’’တိ ဝုတ္တေ ဝိနာပိ ‘‘မယှံ ဂဏှာဟီ’’တိ ဝစနေန သုဒ္ဓိန္နံ ဟောတိ။ ဣတရော စေ အဓိဂတ သေတိ, တေနာပိ သုဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ, နော စေ အဓိဂတသေတိ, ဒေဒန္တေန သုဒ္ဓိန္နံ။ တံ ပန ဝတ္ထုံ န ကဿစိ ဟောတိ။ တထာ ‘‘မယှံ ဂဏှာဟီ’’တိ ဝဒတိ, သာမိကော စေ အဓိဂတသေတိ, ဝိနာပိ ‘‘ဂဏှာဟီ’’တိ ဝစနေန သုဂ္ဂဟိတံ။ နော စေ အဓိဂတသေတိ, သာမိကဿေဝ တံ, **န ဟိ တဿေတံ ဝိနယကမ္မ**န္တိ တွေ့ ဝိနယကမ္မဿတ္ထာယ စေ ဂဏှာ တိ, န ဝဋ္ဋတိ။ န ကေဝလံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဂဟိတံ , ပုန တဿပိ ဒေတိ, ဝဋ္ဋတီတိ စ။ တထာ အနပေက္ခော ဟုတွာ တ ပရဿ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပုန တေန ဒိန္နံ တ တဿ ဝိဿာသန္တော တ ပရိဘုဉ္ဇတိ, ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထာပိ ဝိနယ ကမ္မဝသေန န ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ။ တေ ဧဝ ‘‘မဟာန္တံ တ ခုဒ္ဒကံ ကရောတီ’’တိ တွေ့ ‘‘တိစီဝရေ ဒီဃတော ဝိဒတ္ထိ အန တိက္ကမိတွာ ဆိန္ဒိတွာ ကရောတိ, ဧဝံ သေသေသုပီ’’တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု ဟေရာဏ္ဏာစရိယာနံ ကထာမဂ္ဂံ သုဋ္ဌု အာစရိယကုလသေဝနာယ သဉ္ဇာနိတွာ တေန သံသန္ဒိတွာ သတော သမ္ပဇာနော ဟုတွာ သောတုနုဋ္ဌ စိတ္တံ အဝိမောဟေတွာ ကထေတဗ္ဗံ။ သော အမှာကံ အာယာစနာ။

ပဌမကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥဒေသိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၁. သန္တရုတ္တရေန ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမန္တိ။ ကသ္မာ? ကိဉ္စာပိ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, သန္တရုတ္တရေန ကမော ပဝိသိတဗ္ဗော, ယော ပဝိသေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ (မဟာဝ. ၃၆၂) ပဌမံ ဝုတ္တံ။ ပစ္ဆာ ပန ‘‘ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စယာ သင်္ဃာဋိယာ နိက္ခေပာယ, ဥတ္တရာသင်္ဂဿ, အန္တရဝါသကဿ နိက္ခေပာယ ဂိလာနော တ ဟောတိ, ဝဿိကသင်္ကေတံ တ, နဒီပာရံ ဂန္တုံ တ, အဂ္ဂဠဂုတ္တိဝိဟာရော တ, အတ္ထတကထိနံ တ ဟောတီ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ, **အဋ္ဌကထာယ**မ္ပိဿ ‘‘ပဉ္စသု ပေတေသု အဂ္ဂဠဂုတ္တိ ဧဝ ပမာဏံ။ ဂုတ္တေ ဧဝ ဟိ ဝိဟာရေ နိက္ခိပိတွာ ဗဟိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, နာဂုတ္တေ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ အပညတ္တေပိ ကထိနေ ‘‘တေ ဘိက္ခူ အဂ္ဂဠဂုတ္တိဝိဟာရေ ဌပေ ထာ’’တိ ဝတွာ သဘာဂကနံ ဟတ္ထေ စီဝရံ နိက္ခိပိတွာ သန္တရုတ္တရေန ကမပ္ပဝေသေ လဒ္ဓကပ္ပိယာ ဇနပဒစာရိကံ ပ က္ကာမိံသုတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၇၃. **အဝိပ္ပဝာသသမ္မုတိ**န္တိ အဝိပ္ပဝာသတ္ထံ, ဝိပ္ပဝာသပစ္စယာ ယာ အာပတ္တိ, တဒဘာဝတ္ထံ တ သမ္မုတိံ အာတုန္တိ အတ္ထော။ တတော ပဋ္ဌာယ ဝဋ္ဋတိ။ ကိတ္တကံ ကာလံ ဝဋ္ဋတီတိ? မာသံ တ အတိရေကံ တ ယာဝ ဂမနေ သ ဉ္ဉာဟော, တာဝ ဝဋ္ဋတိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘ခုရနိက္ခေပံ ကရောန္တေန ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗ’’န္တိ။ **ပုန သမ္မုတိအနုကိစ္စံ န တ္ထီ**တိ သစေ ဒွတဒသန္နံ ဝဿာနံ အစ္စယေန အညော ရောဂေ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ, ဥပသမ္ပဒကမ္မံ ဝိယ ယာဝဇီဝံ ဧ ကာသမ္မုတိ ဝဋ္ဋတီတိ စ။

‘‘ကတံ တ ဟောတီ’’တိအာဒိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ကသ္မာ? ကရဏပလိဗောဓေ ဥပစ္ဆိန္နေပိ အနဓိဋ္ဌ ဌိတစီဝရတော ဝိပ္ပဝာသပစ္စယာ အာပတ္တိယာ အသမ္ဘဝတော, တသ္မာ ‘‘နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိန္တိ ဘိက္ခုနော စီဝရံ အဓိဋ္ဌိ တံ ဟောတီ’’တိ တွေ့ကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ? န, တဒယတ္တတ္တာ ။ အဓိဋ္ဌာနဉ္စဟိ ကရဏပလိဗောဓဿ နိဋ္ဌာပနာယတ္တံ, တသ္မာ ‘‘ကတံ တတိအာဒိ ဝုတ္တ’’န္တိ စ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ကတ**န္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝ။

၄၇၇-၈. **အဝိပ္ပဝာသလက္ခဏဝဝတ္ထာပနတ္ထ**န္တိ တွေ့ ‘‘အန္တောကမေ စီဝရံ နိက္ခိပိတွာ အန္တောကမေ ဝတ္ထဗ္ဗ’’န္တိအာဒိဝစနတော အဝိပ္ပဝာသလက္ခဏံ ဝဝတ္ထာပိတံ, တဗ္ဗိပရီတနယေန ဝိပ္ပဝာသလက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကမော ဧကူပစာရော**တိအာဒိမှိ ပန ဌပေတွာ သတ္တံ, ရုက္ခမူလံ, အဇ္ဈောကာသဉ္စ သေသေသု ပရိက္ခေပပရိက္ခေပ ဝသေန ဧကူပစာရနာနူပစာရတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယသ္မာ ပန သတ္ထံ ဒုဝိဓံ နိဝိဋ္ဌံ, အနိဝိဋ္ဌဉ္စ, တေသု အနိဝိဋ္ဌံ ဧကကုလ ဿ တ နာနာကုလဿ တ အပရိက္ခိတ္တမေဝ ဟောတိ, နိဝိဋ္ဌံ သိယာ ပရိက္ခိတ္တံ, သိယာ အပရိက္ခိတ္တံ, တသ္မာ တတ္ထ ပရိက္ခေပာဒိဝသေန အဒဿေတွာ အဗ္ဘန္တရဝသေန ဝုတ္တော။ တထာ အဇ္ဈောကာသေ။ ရုက္ခမူလေ ဆာယာဝသေန။ အညထာ ‘‘သတ္တော ဧကူပစာရော နာနူပစာရော’’တိအာဒိ ဥဒ္ဒေသဝိရောဓော သိယာ **ဝိဘင်္ဂေ** အဒဿိ တတ္တာ, တသ္မာ သတ္တဿ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ သတ္တဗ္ဘန္တရာ, ပဿတော စ ဧကဗ္ဘန္တရန္တိ အယ

မေကူပစာရော, တတော ပရံ နာနူပစာရော။ တထာ ရုက္ခမူလသ္မိ ယတ္ထ မဇ္ဈန္ဟိကေ ကာလေ ဆာယာ ဖရတိ, အယံ ဧကူပစာရော။ ဣတရော နာနူပစာရော။ ကသ္မာ? တတ္ထ ဟိ ပရိက္ခေပေ အပ္ပမာဏံ။ ဆာယာဝ ပမာဏံ။ အဋ္ဌကထာသသ္မိ သ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တောဝ။ ''သတ္ထာဒီနံ ဧကေကုလသန္တကဝသေန ဧကူပစာရတာ''တိ လိခိတံ, တသ္မာ နိဝေသနေ, ဥဒေ သိတေ စ ဝုတ္တပရိစ္ဆေဒေဝ အဋ္ဌာဒီသူတိ ကတ္ဝာ သံခိတ္တံ။ တတော ပရံ ခေတ္တဓညေကရဏအာရာမဝိဟာရေသု ပန ပရိက္ခိတ္တာပရိက္ခိတ္တ-ပဒံ ပုန ဥဒ္ဓဋံ့ သတ္ထဝိဘင်္ဂေန အဓိကာရသ္သ ပစ္ဆိန္နတ္တာ။ ''နာနာဂဗ္ဘာ''တိအာဒိဝစနံ ပန အသမ္ဘဝတော ခေတ္တဓညေကရဏအာရာမေသု န ဥဒ္ဓဋံ့။ ဝိဟာရေ သမ္ဘဝန္တမ္ပိ တတ္ထ ပစ္ဆိန္နတ္တာ န ဥဒ္ဓဋံ့။ **ကုလံ** ဝုစ္စတိ သာမိကော, တသ္မာ ''ဧကေကုလသ္သ နာနာကုလသ္သာ''တိ ဣမိနာ ကမာဒီနံ စုဒ္ဒသန္နံ စီဝရနိက္ခေပဋ္ဌာနာနံ သာဓာရဏာသာဓာရဏဘာဝံ ဒီပေတိ။ အဋ္ဌကထာသသ္သ ပန အသမ္ဘဝတော န ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ဧကေကုလသ္သ, နာနာကုလသ္သ စ အပရိက္ခိတ္တေသု ကမာဒီသု ပရိဟာရဝိသေသော ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ, ပရိက္ခိတ္တေသု ပန အတ္ထိ, တသ္မာ ဧကနာနာကုလဂ္ဂဟဏံ, ဧကနာနူပစာရဂ္ဂဟဏဥ္စ သာတ္ထကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထာပိ အယံ ဝိသေသော – သတ္ထေ, ရုက္ခမူလေ စ ကုလဘေဒတောဝ ဘေဒေ, နောပစာရဘေဒတော။ အဋ္ဌကထာသေ ဥပစာရဘေဒတော စ, သော ပန **ဟဋ္ဌိယံ** န ဒဿိတောတိ။ ''တံ ပမာဏံ အတိက္ကမိတ္ဝာတတိ ဝစနတော အာကာသေပိ အမုတေယ္ယရတနပ္ပ ပမာဏော အေသော နတ္ထီ''တိ ဝဒန္တိ။

၄၇၉. ''သဘာ''တိ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ။ ''သဘာယ''န္တိ နပုံသကလိင်္ဂံ, တေန ဝုတ္တံ **''လိင်္ဂဗ္ယတ္တနယေနာ''** တိ။ နပုံသကလိင်္ဂဒဿနတ္ထံ ကိရ ''သဘာယ''န္တိ ပစ္စတ္တဝသေန နိဒ္ဒိဋံ့, တဿ အနုပယောဂတ္တာ ''ဒွါရမူလ''န္တိပိ။ အတ္တနော နိက္ခိတ္တဋ္ဌာနေ အနိက္ခိတ္တတ္တာ ဝီထိဟတ္ထပာသော န ရက္ခတိ, ယသ္မိံ ဃရေ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ ဃရေ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ''သဘာယေ တ ဝတ္တဗ္ဗံ ဒွါရမူလေ တ, ဟတ္ထပာသာ တ န ဝိဇဟိတဗ္ဗ''န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ''ဟတ္ထပာသေယေဝ အရုဏံ ဥဋ္ဌပေတဗ္ဗ''န္တိ နိယမိတတ္တာ ဇာနိတုံ န သက္ကာတိ စေ? အန္တောဃရေ န သက္ကာ, တထာ တထာ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ ''ယုတ္တိ ပမာဏ''န္တိ ဝုတ္တံ။ အယမတ္တော **အဋ္ဌကထာယ**မ္ပိ ပကာသိ တော, ပုနပိ ခုဒ္ဒကကမေ သဗ္ဗသာဓာရဏကမဒွါရဝသေန။ သစေ တဿ ဒွါရဒွါယံ ဟောတိ, မဇ္ဈေ စ ဃရသဘာယံ, ယတ္ထိစ္ဆတိ, တတ္ထ ဝသိတဗ္ဗ''န္တိ။

၄၈၀-၁. ယာနိ နိဝေသနာဒီနိ ကမသင်္ဃာ န ဂစ္ဆန္တိ, တာနိ နိဝေသနာဒီနီတိ အဓိပ္ပေတာနိ။ အဋ္ဌကထာသေ အပ ရိသင်္ကိတမ္ပိ စီဝရံ အတိရေကသတ္တဗ္ဘန္တရေ နိက္ခိတ္တံ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, ဇေတ္ထ အန္တောသီမတော န ရက္ခ တိ, သတ္တေ ပန ရက္ခတိ။ ''နဒီပရိဟာရော စ လဗ္ဘတီ''တိ ဝစနတော ဥဒကုက္ခေပသီမာယံ ပရိဟာရော လဗ္ဘတီတိ သိဒ္ဓံ။ သာမန္တဝိဟာရော စေ ဧကသီမော, စီဝရံ န နိဿဂ္ဂိယံ။

ဣဒာနိ –

> ''ဆိန္နံ့ ဓုတင်္ဂံ သာသင်္က-သမ္မုတော သန္တရုတ္တရံ။
> အစီဝရဿာနာပတ္တိ၊ ပစ္စုဒ္ဓရာဒိသိဒ္ဓိတော''တိ။ –

ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ, တတ္ထာယံ စောဒနာပုဗ္ဗင်္ဂမော ဝိနိစ္ဆယော – ဧကစ္စ ''ဒိဂုဏံ သင်္ဃာဋိ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၈) ဝစန တော ''ဧကစ္စိကာ သင်္ဃာဋိပိ နာဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ။ သစေ အဓိဋ္ဌာတိ န ရုဟတီ''တိ ဝတ္ဝာ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာနမ္ပိ ဒိဂုဏာ မေဝ သင်္ဃာဋိံ့ ဒတ္ဝာ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ, တေ ဣမိနာ သုတ္တလေသေန သညာပေတဗ္ဗာ။ ဘဂဝတာ ဟိ ''ဆိန္နကံ သင် ဃာဋိံ ဆိန္နကံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဆိန္နကံ အန္တရဝာသက''န္တိ ပဌမံ အနုညာတံ။ တတော ''အညတရဿ ဘိက္ခုနော တိစီ ဝရေ ကရိယမာနေ သဗ္ဗံ ဆိန္နကံ နပ္ပဟောတိ။ ဒွေဝ ဆိန္နကာနိ ဧကံ အစ္ဆိန္နကံ နပ္ပဟောတိ။ ဒွေဝ အစ္ဆိန္နကာနိ ဧကံ ဆိန္နကံ နပ္ပဟောတီ''တိ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အန္ဝာဓိကမ္ပိ အာရောပေတု''န္တိ (မဟာ ဝ. ၃၆၀) အနုညာတံ, တသ္မာ ဧကစ္စိကာပိ သင်္ဃာဋိ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ ယာ ဆိဇ္ဇမာနာ နပ္ပဟောတိ, တဿာ ကုတော ဒိဂုဏတာတိ။ **အဋ္ဌကထာယ**မ္ပိဿ ဝုတ္တံ ''အန္ဝာဓိကမ္ပိ အာရောပေတုန္တိ အာဂန္တုကပတ္တမ္ပိ အတုံ။ ဣဒံ ပန အပ္ပ ဟောနကေ အာရောပေတဗ္ဗံ။ သစေ ပဟောတိ, အာဂန္တုကပတ္တံ န ဝဋ္ဋတိ, ဆိန္နိတဗ္ဗမေဝာ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၀)။ ကထိနံ ပန ဆိန္နကမေဝ ဝဋ္ဋတိ အာဝေဏိကလက္ခဏတ္တာ , ''ဆိန္နကံ ဒိဂုဏံ နပ္ပဟောတီ''တိ ဝစနာဘာဝ တော စာတိ သန္နိဋ္ဌာနမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

ဓုတင်္ဂန္တိ အနုပသမ္ပန္နာနံ တေစီဝရိကဓုတင်္ဂဘာဝတော တိစီဝရေနေဝ တေစီဝရိကောတိ။ တေသံ အဓိဋ္ဌာန ဘာဝတော “အဓိဋ္ဌိတေနေတ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတူတိ စေ? န, ဓုတင်္ဂဘေဒေန ဝိရောဓပ္ပသင်္ဂတော။ စတုတ္ထစီဝရသာ ဒိယနေန ဟိ ဓုတင်္ဂဘေဒော, န တိစီဝရဝိပ္ပဝါသေန, နာပိ အတိရေကစီဝရသာဒိယနေန, နာပိ အတိရေကစီဝရဓာရဏေန။ ယသ္မာ ပန ဘိက္ခုနီနံယေဝ ဘဂဝတာ အဓိဋ္ဌာနဝသေန နဝ စီဝရာနိ အနုညာတာနိ, ဇာတိဝသေန စ ဝုတ္တာနိ, န ဧဝံ အနုပ သမ္ပန္နာနံ။ တသ္မာ တေသံ စီဝရနိယမာဘာဝတ န တံ ဓုတင်္ဂံ အနုညာတံ ဂဟဋ္ဌာနံ ဝိယ, တသ္မာ တဿ သမာဒာနဝိဓာ နေ အဝစနတော စ သန္နိဋ္ဌာနမေတ္တ ဂန္တဗ္ဗံ။

သာသင်္ကသမ္မတောတိ **ကင်္ခါဝိတရဏိယံ** သာသင်္ကသိက္ခာပဒေ ဝိသုံ အင်္ဂါနိ န ဝုတ္တာနိ, “သေသမေတ္ထ စီဝ ရဝဂ္ဂဿ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ, န စ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ရတ္တိဝိပ္ပဝါသော စတုတ္ထံ အင်္ဂံ, ဣဓ ဆာရတ္တာဝိပ္ပဝါသော, အယမေတ္ထ ဝိသေသော တိ, တသ္မာ အင်္ဂသာမညတော, သမ္ဘုတိသာမညတော စ သာသင်္ကသိက္ခာပဒမေဝ ဝဒန္တိ။ ဣဒံ နိပ္ပဒေသံ, တံ သပ္ပ ဒေသံ မာသပရမတ္တာ။ တတ္ထ ဗဟိကမေပိ ကမသိမံ ဩက္ကမိတွာ ဝသိတွာ ပက္ကမန္တဿ အနာပတ္တိ, ဣဓ န တထာ, ဣဓ အနန္တရေ အနန္တရေ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိဿဂ္ဂိယံ, တတ္ထ သတ္တမေတိ အယံ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဝိသေသော။ အင် ကနိ ပန စီဝရနိက္ခေပင်္ဂသမ္ပတ္တိတော ဝိပရိယာယေန, ဣဓ ဝုတ္တနယေန စ သိဒ္ဓတ္တာ န ဝုတ္တာနိ။ တာနိ ကာမံ န ဝုတ္ တာနိ, တထာပိ စတုတ္ထမင်္ဂံ ဝိသေသိတဗ္ဗံ, န ပန ဝိသေသိတံ။ ကိံကာရဏာ? ဣဓ ဝုတ္တနိဿဇ္ဇနက္ကမေန နိဿဇ္ ဇေတွာ အာပတ္တိဒေသနတော, တတ္ထာပန္နာပတ္တိဝိမောက္ခဒီပနတ္ထံ။ သံဝစ္ဆရဝိပ္ပဝုတ္ထမ္ပိ ရတ္တိဝိပ္ပဝုတ္ထ မေဝ, ပဂေဝ ဆာရတ္တံ ဝိပ္ပဝုတ္ထံ။ ဧဝံ သန္တေပိ တတ္ထ ယထာဝုတ္တအင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ သတိ တတ္ထ ဝုတ္တနယေ နေဝ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဟေမန္တေ တ ဂိမှေ တ နိဿဇ္ဇတိ စေ? ဣဓ ဝုတ္တနယေနာပိ နိဿဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဉာပန တ္ထံ စတုတ္ထံ အင်္ဂံ န ဝိသေသိတန္တိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ မာသာတိက္ကန္တမ္ပိ စီဝရံ “ဒသာဟာတိက္က န္တ”န္တိ ဝတွာ နိဿဇ္ဇမေဝ။ ဒွဝယေန ဥဘိန္နမာသံ ဟုတွာ “ဒသာဟာတိက္ကန္တ”န္တိ ဝတွာ မာသာတိက္ကန္တန္တိ ဧကေ။ တထာပိ သစေ ပစ္စာသာစီဝရံ ဟောတိ, နိဿဂ္ဂိယံ “ဒသာဟာတိက္ကန္တ”န္တိ ဝတွာ, မူလစီဝရံ ပန “မာ သာတိက္ကန္တ”န္တိ ဝတွာ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

“သန္တရုတ္တရ”န္တိ တ “သင်္ဃာဋိ”န္တိ တ “စီဝရ”န္တိ တ ကိံ တိစီဝရံ, ဥဒာဟု အညမ္ပီတိ ။ ကိဉ္စေတ္ထ – ယဒိ တိစီဝရမေဝ ပဋိသိဒ္ဓံ, ပရိယာပန္နဝသေန အစ္ဆိန္နစီဝရစ္ဆိန္နနဓောတပနဝိညတ္တိအာဒိဝိရောဓော။ အထ အညမ္ ပိ, “နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိ”န္တိ ဝေမာဒိနာ ဝိရောဓောတိ? ဝုစ္စတေ – န နိယမတော ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာသမ္ဘဝံ ဂဟေတဗ္ဗ တော။ တထာ ဟိ “စီဝရံ နိက္ခိပိတွာ သန္တရုတ္တရေန ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမန္တီ”တိ (ဟာရာ. ၄၇၁) ဝေမာဒီသု တိစီဝရ မေဝ။ “န, ဘိက္ခဝေ, သန္တရုတ္တရေန ကမော ပဝိသိတဗ္ဗော, သန္တရုတ္တရပရမံ တတော စီဝရံ သာဓိတဗ္ဗ”န္တိ ဝေ မာဒီသု ယံကိဉ္စိ, တထာ သဂုဏံ ကတွာ သင်္ဃာဋိယော အတဗ္ဗာ, နိတသနံ အတဗ္ဗံ, သင်္ဃာဋိ အတဗ္ဗာ, ဟန္ဒ တေ, အာဝုသော, သင်္ဃာဋိ, ဒေဟိ မေ ပဋ္ဋန္တိအာဒီသု။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ “သဗ္ဗဉ္စေဟိ စီဝရံ သင်္ဃာဋိတဋ္ဌေန ‘သင်္ဃာဋီ’တိ ဝုစ္စ တီ”တိ။ တထာ “နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိ”န္တိ ဧတ္ထာပီတိ ဧကေ။ အန္တောသမယေ ဟိ ယာဝဒတ္ထံ စီဝရံ အနုညာတံ, တံ သဗ္ ဗံ ကရိယမာနံ ကအာ နိဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆိဿတိ, တသ္မာ တိစီဝရမေတတိ ဧကေ။ **အစီဝရဿာနာပတ္တိ ပစ္စုဒ္ဓာရာဒိသိဒ္ဓိ တော**တိ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဥဒ္ဒေသိတသိက္ခာပဒဿ နိပ္ပယောဇနဘာဝပ္ပသင်္ဂတော တိစီဝရဝိပ္ပဝါသေ တေစီဝရ ဿ အာပတ္တီတိ ဧကေ။ တတ္ထေတံ ဝုစ္စတိ န ဟောတိ အာပတ္တိ ပစ္စုဒ္ဓာရာဒိသိဒ္ဓိတော။ “အနာပတ္တိ အန္တောအ ရုဏေ ပစ္စုဒ္ဓရတိ, ဝိဿဇ္ဇေတီ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ အညထာ ပစ္စုဒ္ဓရန္တဿ, အန္တောအရုဏေ ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ စ ယာဝ အညော နာဓိဋ္ဌာတိ, တာဝ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ ယထာဝုတ္တနယေန။ အညထာ သတ္တဗ္ဘန္တရေန ဝိပ္ပဝ သဿာတိ ဝိပ္ပဝါသတော ယထာရုတံယေဝ သတိ ဝိပ္ပဝါသေ ဝိပ္ပဝါသတော အဝိပ္ပဝါသေ သတိ အဝိပ္ပဝါသတော တိ။

ဥဒ္ဒေသိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၉၇. **နပ္ပဟောတီ** တိ လာမကပရိစ္ဆေဒံ န ဟပုဏာတိ, တေနေဝ တိစီဝရဿ မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိလာမကပရိစ္ဆေဒေဒေဝ တာဝ ဝုတ္တော။ စီဝရေ ပစ္စာသာ **စီဝရပစ္စာသာ** ။ တေနေတံ ဒီပေတိ – တံ စီဝရံ ပစ္စာ လဗ္ဘတု တ မာ တ, ယာဝ သာ ပစ္စာသာ ဆိဇ္ဇတိ, တာဝ ဣဒံ မူလစီဝရံ ဌပေတုံ အနုဇာနာမီတိ။ ''စီဝရပစ္စာသာ''တိ မရိယာဒတ္ထေ နိဿက္ကဝစနံ, ဘုမ္မတ္ထေ တ ပစ္စတ္တဝစနံ ကတံ။

၄၉၉-၅၀၀. **နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ။ပေ။ စီဝရာသာ တ ဥပစ္ဆိန္နာ** တိအာဒိမ္ဟိ တီသု စီဝရေသု အညတရံ ကတံ ဟောတိ, သေသာ အတ္ထိ, ရက္ခတိ။ စီဝရပလိဗောဓဿ ဥပစ္ဆေဒေ, ဉတ္တတသ္မိဉ္စ ကထိနေ သမယေ တ ဟေမန္တဿ သမယေ တ အကာလစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ခိပ္ပမေဝ ကာရေတဗ္ဗံ ။ သတိ ဟရိပူရိယာ ပစ္စာသာ န ရက္ခတိ, အသတိ နတ္ထိ စေ ပစ္စာသာ, န ရက္ခတိ။ ''အနတ္ထတေ ကထိနေ ဏောဒသမာသေ ဥပ္ပန္န''န္တိ ဝစနတော အပရကတ္တိကာ အတ္ထတေ တ အနတ္ထတေ တ သမယောဝ။ ဟေမန္တော သိယာ သမယော အတ္ထတေ, သိယာ အသမယော အနတ္ထတေ။ တတော ပရံ ဧကံသတော အသမယော တတိ။ **''အာဒိဿ ဒိန္န''** န္တိ ဣဒံ ဣဓ အလဗ္ဘမာနမ္ပိ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန ဝုတ္တံ ဘိက္ခုနိနံ **ဒုတိယနိဿဂ္ဂိယေ** (ပာစိ. ၇၃၈ အာဒယော) သေသံ အကာလစီဝရံ ဝိယ။ တတ္ထ ဟိ ဘိက္ခုနိသင္ဃဿ ''သမ္ပတ္တာ ဘာဇေန္တူ''တိ ဧဝံ အာဒိဿ ဒိန္နမေဝ ''အကာလစီဝရံ ကာလစီဝရ''န္တိ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဘာဇေန္တိယာ နိဿဂ္ဂိယံ။ တထာ ဟိ တတ္ထ ယထာ ''အကာလစီဝရံ နာမ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဏောဒသမာသေ ဥပ္ပန္နံ, အတ္ထတေ ကထိနေ သတ္တမာသေ ဥပ္ပန္န''န္တိ ဣဒံ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန ဝုတ္တံ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ။ ယဒိ ဧဝံ ''ဧကပုဂ္ဂလဿ ဣဒံ တုယှံ ဒမ္မီတိ ဒိန္န''န္တိ ဣဒံ ကိမတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ဟိ တံ ဘာဇနီယန္တိ စေ? အဘာဇနီယသာမညတော ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာ သင္ဃဿ အာဒိဿ ဒိန္နံ အတ္ထတကထိနေဟိ ဧဝ ဘိက္ခူဟိ အဘာဇနီယတ္တာ အကာလစီဝရံ နာမ ဇာတံ, ဧဝံ ပုဂ္ဂလိကမ္ပိ ဣတရေဟီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သန္တေပိ ကဿစိ သိယာ ''အာဒိဿ ဒိန္နမ္ပိ ဒသာဟပရမေဝ ပရိဟာရံ လဘတီ''တိ။ တဿေတံ ဟဒ္ဒိကင္ခံ။ **ပဌမကထိနေ** ''နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဉတ္တတသ္မိံ ကထိနေ''တိ ဣဒဉ္စ ဟိ နိရတ္ထကန္တိ။ အနုဗ္ဘတသ္မိမ္ပိ ဟိ ကထိနေ ဒသာဟပရမမေဝ ဓာရေတဗ္ဗန္တိ ဝိညာတတ္တာ အနာဒိဿ ဒိန္နမေဝ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ သိယာတိ စေ? ဧဝံ သန္တေပိ အနာဒိဿ ဒိန္နမ္ပိ အနတ္ထတကထိနာနံ အပရကတ္တိကာယ ဒသာဟပရမေဝ ပရိဟာရံ လဘတိ ''နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဉတ္တတသ္မိံ ကထိနေ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ အာမန္တာတိ စေ? ''အနတ္ထတေ ကထိနေ ဏောဒသမာသေ ဥပ္ပန္န''န္တိ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ ဂန္တဗ္ဗံ။

အနုဂဏ္ဌိပဒေ ဝုတ္တံ ''ပဌမသိက္ခာပဒေ သဗ္ဗစီဝရာနံ ယာဝဒတ္တစီဝရဝသေန ကထိနမာသဗ္ဘန္တရေ ဒသာဟာတိက္ကမေပိ အနာပတ္တိ ပရိဟာရဿ ဒိန္နတ္တာ။ ယထာ ကထိနမာသဗ္ဘန္တရေ အာဒိဿ ဒိန္နမကာလစီဝရံ ကာလစီဝရပရိဟာရမေဝ လဘတိ, တထာ ဣတရမာသေပိ လဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ဧဝံ 'နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဉတ္တတသ္မိံ ကထိနေ ဘိက္ခုနော ပနေဝ စီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ'တိအာဒိနာ သိက္ခာပဒေ သိဒ္ဓေပိ အနတ္ထတကထိနာနံ ပစ္ဆိမကတ္တိကမာသံ အနုဇာနန္တေန 'အကာလစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ'တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉ္စဟိ အဝုတ္တေ အကာလစီဝရံ နာမ 'အနတ္ထတေ ကထိနေ ဏောဒသမာသေ ဥပ္ပန္န'န္တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဧဝဉ္စဟိ ဝစနတော အနတ္ထတကထိနာနံ အတ္ထတကထိနာနံ ဝိယ သဗ္ဗစီဝရာနံ ပစ္ဆိမကတ္တိကမာသေ ဒသာဟာတိက္ကမေ နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတီ''တိအာဒိ။

ဘိယျောပိ ဧဝံ ဝုတ္တံ – ယံ ပန မယာ ''ပဌမကထိနေ ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗ''န္တိ အနုညာတံ, တမ္ပိ ကထိနမာသတော ဗဟိ ဥပ္ပန္နမေဝ, န အန္တောတိ အယမတ္ထော ဒီပိတော ဟောတိ။ ကထံ? အတိရေကစီဝရဿ ဒသာဟပရိဟာရတော ဥဒ္ဓံ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိံ ''နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဉတ္တတသ္မိံ ကထိနေ''တိ အနုပညတ္တိယာ ကထိနုဗ္ဘာရတော တရေတ္ဝတ တတော ဥဒ္ဓံ ဥပ္ပန္နေသု ဒသာဟာတိက္ကမေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိံ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန တရေတုံ ''အကာလစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေန ''ကာလေပိ အာဒိဿ ဒိန္နံ, ဧတံ အကာလစီဝရံ နာမာ''တိ ဝစနတော ကထိနုဗ္ဘာရတော ဥဒ္ဓံ ဒသာဟပရိဟာရံ န လဘတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ, တေဟိ သဒ္ဓိံ ပုန ကထိနုဗ္ဘာရတော ဥဒ္ဓံ ပဉ္စ ဒိဝသာနိ လဘတီတိ ပသင္ဂေပိ ''နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဉတ္တတသ္မိံ ကထိနေ ဘိက္ခုနော ပနေဝ အကာလစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ပေ။ ခိပ္ပမေဝ ကာရေတဗ္ဗ''န္တိ အကာလစီဝရဿ ဥပ္ပတ္တိကာလံ နိယမေတွာ ဝုတ္တတ္တာ နိတရိတော ဟောတိ, တဒုဘယေန ကထိနုဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပန္နစီဝရံ ကထိနုဗ္ဘာရတော ဥဒ္ဓံ ဧကေဒိဝသမ္ပိ ပရိဟာရံ န လဘတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ဧဝံ အပရေ ဝဒန္တီတိ။

ပုနပိ ဝုတ္တံ – အာစရိယာ ပန ဧဝံ ဝဒေယျုံ “နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဘိက္ခုနော ပနေဝ အကာလစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ”တိ ဧတ္ထ “နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ”တိ ဝဒန္တော ဧဝံ ဝိညာပေတိ “ဧတ္ထန္တရေ တိဏ္ဏန္နမ္ပိ အကာလစီဝရာနံ ဥပ္ပတ္တိ အဘာဝ”န္တိ။ ကသ္မာ ပန ပဒဘာဇနေ ဝိတ္ထာရိတာနီတိ? ဝုစ္စတေ – ဣဒံ သိက္ခာပဒံ အဓိဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ကိန္တု ပဌမေ ဒသာဟံ အနုဇာနိတ္ဝာ တသ္မိံ အပ္ပဟောန္တေ သစေ ပစ္စာသာ အတ္ထိ, တမေဝ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ မာသံ အနုဇာနန္တော ဣမမ္ပိ အတ္ထဝိသေသံ ဒီပေတိ အကာလစီဝရံ နာမ သမ္မုခီဘူတေန ဘာဇေတဗ္ဗန္တိပိ ဒီပေတိ။ တံ ပန “အာကင်္ခမာနေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန ဝဍ္ဎေတ္ဝာ ဝုတ္တန္တိ, တသ္မာ တီဏိပိ ပဒဘာဇနေ ဝိတ္ထာရိတာနီတိ။

“ခိပ္ပမေဝ ကာရေတဗ္ဗန္တိ ဒသာဟာ ကာရေတဗ္ဗ”န္တိ ဣဒံ ပန ပဟောနကဘာဝေ ပုရိမသိက္ခာပဒလက္ခဏေနာတိ ဒီပေတုံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ “ဧဝံ သီဃန္တိ တ လဟုန္တိ တ”တိအာဒိနာ အဝတ္ဝာ “ဒသာဟာ”တိ ဝုတ္တံ။ အတ္ထတက ထိနဿ ဧဝံ ဟောတု, အနတ္ထတေ ပန ကထိနေ ကထန္တိ ဝုတ္တေ အနတ္ထတဿ ပဋိက္ခေပတံ ဒဿေတီတိ ဝုတ္တော အပဿန္တော ဝိဃာတံ အာပဇ္ဇတီတိ။ **ကေတိံသေ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိဿဂ္ဂိယ** န္တိ မဟာန္တေနပိ ပစ္စာသာစီဝရေန သဟ ဃဋိတမ္ပိ တဗ္ဗာဝံ အနုပတိတ္ဝာ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ သတိ ပစ္စိမပ္ပမာဏသမ္ဘဝေ, အသတိ န ဟောတိ, ပုန ဃဋိတေ ဟောတိ, အဃဋေန ဃဋိတေ န ဟောတိ။ ဆိန္နံ အညဝတ္ထု ဟောတိ။ ပုဗ္ဗပရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကန္တံ ဃဋိတံ ပုန အညပရိစ္ဆေဒံ လဘတီတိ ဧကေ, ဥပပရိက္ခိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညတရသ္မိံ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “သင်္ဃဿ တ ဣဒံ အကာလစီဝရန္တိ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္န’န္တိ ဧတ္ထ သင်္ဃဿ ဒိန္နေ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ, ‘သောတဿ ရဟော’တိအာဒီသု ဝိယ ပဒုဒ္ဓါရေန ဝုတ္တံ, တဿ လာဘံ သန္ဓာယာတိ စေ? **သင်္ဃတော တ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ** တိ အနေန သိဒ္ဓတ္တာ အဓိကမေတ”တိ စ “သင်္ဃော စီဝရာနိ လဘိဿတိ ဂဏော တ’တိအာဒိနာပိ ဟဇ္ဇော အတ္ထိ”တိ စ ဝုတ္တံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ကောသလ္လတ္ထံ ပန မယာ သဗ္ဗံ လိခိတံ, သုဋ္ဌု ဝိစာရေတ္ဝာ ကထေတဗ္ဗံ။

တတိယကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၃-၅၀၅. ဘတ္တဝိဿဂ္ဂ န္တိ ဘတ္တကိစ္စာဓိဋ္ဌာနံ။ ဘတ္တကိစ္စာဓိဋ္ဌာနဝိဘာဂန္တိ ဟေရာဏာ။ **တတ္ထ နာမ တ္ဝန္တိ** တတ္ထ တယာ ကတကမ္မေ ဧဝံ အကတ္တဗ္ဗေ သတိ ဓောတပိဿသိ နာမ။ အထ တ သော နာမ တ္ဝန္တိ အတ္ထော။ **ဥဘတောသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာ** တိ ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပဒာယ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ တဒနုပသင်္ဂ ဘယာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ပုရာဏစီဝရ”န္တိ ဧတ္ထ ပုရာဏဘာဝဒီပနတ္ထမေဝ **“သကိံ နိဝတ္ထမ္ပိ သကိံ ဟာရုတမ္ပိ”**တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ “စီဝရံ နာမ ဆန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရံ ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမ”န္တိ ဝစနဿ ဩကာသော န ဇာတောတိ ဧကေ။ ယသ္မာ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမံ ဣမဓ နာဓိပ္ပေတံ, နိတသနပာရုပနုပဂမေတာဓိပ္ပေတံ, တေနေဝ နိသီဒနပစ္စတ္ထရဏေ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ ဧကေ။ ဇာတိပ္ပမာဏဝစနတော ယံ ကိဉ္စိ ပုရာဏဝတ္ထံ ဓောတ ပေန္တဿ နိဿဂ္ဂိယမေဝ, တေနေဝ “အနာပတ္တိ စီဝရံ ဌပေတ္ဝာ အညံ ပရိက္ခာရံ ဓောတပေတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ထဝိက မ္ပိ ဟိ အသုစိမက္ခိတံ ပရိဘုတ္တံ ဓောတပေတိ, နိဿဂ္ဂိယမေဝ ဩဋ္ဌာရိကတ္တာ, အပ္ပတိရူပတ္တာ စ။ တေနေဝ **ကင်္ခါဝိ တရဏိယံ** ဣမသ္မိံ ဌာနေ စီဝရပရိစ္ဆေဒော န ဝုတ္တောတိ ဧကေ, ဝိစာရေတ္ဝာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **“ရဇိတ္ဝာ က ပ္ပံ ကတ္ဝာ**တိ ကပ္ပိယံ ကတမေဝ နိတသေတုံ, ဟာရုပိတုံ တ ဝဋ္ဋတိ, နေတရ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ စ မဇ္ဈိမတ္ထေရဝာဒော ဥပတ္ထမ္ဘိတော ဟောတိ, နော ပတ္ထမ္ဘိတော။ **ရဇိတ္ဝာ**တိအာဒိ ပန ဝိနယဝိဓိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ မမ တက္ကော။ ယထာ အညာတိကာယ အညာတိကသညီတရေ တီဏိ စတုက္ကာနိ, ဧဝံ ဝေမတိကဉာတိကတရေသု စာတိ နဝ စတု က္ကာနိ ဟောန္တိ။ ဧတ္ထာဟ – ဧကတရံ ဓောဝိတ္ဝာ ဓောဝနေသု ခုရံ နိက္ခိပိတ္ဝာ ပုန “ဒုဓ္ဓောတ”န္တိ မညမာနာ ဓော ဝတိ, အနာပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဒုတိယတရံ အဝုတ္တာ ဓောဝတိ နာမ ဟောတီတိ? ဝုစ္စတေ – သစေ ဘိက္ခု “အလံ ဧတ္တာဝတာ ဓောတေနာ”တိ ပဋိက္ခိပတိ, ပုန ဓောဝန္တီ အဝုတ္တာ ဓောဝတိ နာမာတိ ယုဇ္ဇတိ။ နော စေ, ဝုတ္တာဝ ဟောတီ တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုဿ လိင်္ဂပရိဝတ္တနေ ဧကတောဥပသမ္ပန္နာယ ဝသေန အာပတ္တိ သာကိယာနီနံ ဝိယ။

၅၀၆. ဧကေန ဝတ္ထုနာတိ ယေန ကေနစိ ပဌမေန။ “တိဏ္ဏံ စတုက္ကာနံ ဝသေနာ”တိ ဟဇ္ဇော။ ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ အဋ္ဌတစိကာယ ဥပသမ္ပန္နာယ ဟာကဋ္ဌတ္တာ တံ အဝတ္ဝာ သာကိယာနိယောဝ ဝုတ္တာ အဟာကဋ္ဌတ္တာ။

ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၈-၅၁၀. အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ တိ ဧတ္ထ “ဂဏှာဟ ဩပဟီယနသိက္ခာပဒေ”တိ လိခိတံ။ အရညတသီနိသေ ခနသိက္ခာပဒေ အပညတ္တေတိ ဧဝေ, “တံ န သုန္ဒရ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဝိဟတ္ထတာယာ** တိ အာယာသေန။

၅၁၂. ဥပစာရေနာတိ ဒွတဒသဟတ္ထော။ **မဟာပစ္စရိယံ, ကုရုန္ဒိယဉ္စ ဝုတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ရတ္တိဘာဂေ ဓမ္မကထိကဿ ဘိက္ခုနော ဗဟူသု စီဝရေသု မဟာဇနေန ပသာဒအနုဝသေန ပဋိက္ခိတ္တေသု ပုနဒိဝသေ “ဥပာသကာနံ ပသာဒအနာနိ ဧတာနီ”တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဏှာဟန္တဿ ဒေသော နတ္ထိ, “ဘိက္ခုနီဟိပိ ဒိန္နာနိ က္ကစ သန္တိ”တိ ဥတ္တတ ဂဏှာဟတော ဒေသော။ **တံ အစိတ္တကဘာဝေနာ** တိ ဘိက္ခုနီဟိ ဒိန္နဘာဝံ ဥတ္တတ ဗဟူသု တဿာ စီဝရဿ အဇာနနေနာတိ အတ္ထော။ **ပံသုကူလံ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝတ** တိ “ဘိက္ခုနီဟိ နု ခော ဒိန္နံ သိယာ”တိ အဝိကပ္ပေတ္ဝတ “ပံသုကူလံ ဂဏှာဟာမိ”တိ ဂဏှာဟန္တဿ ဝဋ္ဋတိ။ **ကုရုန္ဒိ** အာဒီသု ဝုတ္တောပိ အတ္ထော အယမေဝ, ဧကံ, “အစိတ္တကဘာဝေနာ”တိ ဝစနေန “ယထာ တထာ ဂဏှာဟိတုံ ဝဋ္ဋတိ”တိ ဥပ္ပထောဝ ပဋိသေဓိတောတိ အပရေ။ ဧဝံ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** န ဝဒတိ, ဥဇုကမေဝ ဝဒတီတိ ပပဉ္စိတံ။ တဿေဝ ဝိသယော, တဿာယံ အဓိပ္ပာယော – ယထာ “ပံသုကူလံ ဂဏှာဟိဿတီတိ ဌပိတံ ကာမံ ဘိက္ခုနိသန္တကမ္ပိ အဝိကပ္ပေတ္ဝတ ပံသုကူလံ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝတ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ”တိ ဝုတ္တံ, တထာ ဓမ္မကထိကဿ ဘိက္ခုနိယာ ဒိန္နမ္ပိ အပညာယမာနံ ဝဋ္ဋတီတိ, တသ္မာ တံ ဝုတ္တံ မဟာပစ္စရိယံ, ကုရုန္ဒိယဉ္စ အစိတ္တကဘာဝေန န သမေတီတိ။ ပဋိက္ခေပေ ပန ဝိကပ္ပဂ္ဂဟဏေ ဧဝ ရုဟတိ။ အညထာ ပုဗ္ဗာပရံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ။ တံ န ယုတ္တံ ပံသုကူလေန အသမာနတ္တာ။ ပံသုကူလဘာဝေန သင်္ကာရကူဋာဒီသု ဌပိတံ ဘိက္ခုနီဟိ, န တံ တဿာ သန္တကံ ဟုတ္ဝတ ဌိတံ ဟောတိ။ အဿာမိကဥ္ဟိ ပံသုကူလံ သဗ္ဗသာဓာရဏဉ္စ, အညောပိ ဂဟေတုံ လဘတိ။ က္ကဒံ ပုဗ္ဗေဝ “ဘိက္ခုနီနံ စီဝရ”န္တိ ဇာနိတ္ဝတပိ ပံသုကူလိကော ဂဟေတုံ လဘတိ တဒ အ တဿာ အသန္တကတ္တာ။ “ပံသုကူလံ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝတ”တိ သလ္လေခက္ကမနိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ မံသံ ဒဒန္တေန တထာဂတေန သလ္လေခတော ကပ္ပိယမ္ပိ ဘုတ္တံ နိဿဂ္ဂိယံ စီဝရမာဟယော မံသံ ကထန္တိ သယမာဒိသေယ္ယာတိ။

အစိတ္တကတ္တာ ကထံ ပံသုကူလံ ဝဋ္ဋတီတိ စေ? တာယ တဿ အဒိန္နတ္တာ, ဘိက္ခုနာပိ တတော ဘိက္ခုနိတော အဂ္ဂဟိတတ္တာ စ။ အဿာမိကမ္ပိ ဟိ ပံသုကူလံ အညိဿာ ဟတ္ထတော ဂဏှာဟာတိ, န ဝဋ္ဋတိ “အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရံ ပဋိဂ္ဂဏှေဟယ္ယာ”တိ ဝုတ္တလက္ခဏသမ္ဘဝတော။ အညာတိကာယ သန္တကံ ဉာတိကာယ ဟတ္ထတော ဂဏှာဟာတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဧဝေ။ ယထာ သိက္ခမာနသာမဏေရာဒီနံ ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဏှာဟန္တဿ အနာပတ္တိ, တထာ **ကင်္ခာဝိတရဏိယ** ဉ္စ “အညာတိကာယ ဟတ္ထတော ဂဟဏ”န္တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. စီဝရပ္ပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) အင်္ဂ ဝုတ္တံ။ တထာ ဉာတိကာယ သန္တကံ သိက္ခမာနာယ, သာမဏေရိယာ, ဥပာသကဿ, ဥပာသိကာယ, ဘိက္ခုဿ, သာမဏေရဿ သန္တကံ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထတော ဂဏှာဟန္တဿ စ အနာပတ္တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တလက္ခဏာသမ္ဘဝတောတိ ဧဝေ, တေနေဝ “ကေဝတောဥပသမ္ပန္နာယ စီဝရံ ပဋိဂ္ဂဏှာဟာတီ’တိ အဝတ္ဝတ ‘ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဏှာဟာတိ အညတ္ရ ပာရိဝတ္တကာ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’တိ (ပာရာ. ၅၁၃) ဝုတ္တံ, တသ္မာ အညာတိကာယ သန္တကမ္ပိ ကေဝတောဥပသမ္ပန္နာယ ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဏှာဟန္တဿ ဒုက္ကဋ”န္တိ ဝဒန္တိ, ဥဘောပေတေ န သာရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။

၅၁၄. ကော ပန တဒေ ပတ္တတ္ထဝိကာဒီသု တိ အနဓိဋ္ဌာတဗ္ဗေသု ဗဟူသု ပဋ္ဋေလေသု။ တေနေဝတာဟ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** “ပတ္တတ္ထဝိကာဒိမ္ဟိ အနဓိဋ္ဌာတဗ္ဗပရိက္ခာရေ”တိ။ အဓိဋ္ဌာနုပဂေသု တ တေသံ ပရိက္ခာရတ္တာ ဘိသိဆဝိယာ ဝိယ အနာပတ္တိ။ ကိံ ပဋ္ဋပရိဿာဝနံ ပရိက္ခာရံ န ဟောတီတိ? ဟောတိ, ကိန္တု တံ ကိရ နိတသနာဒိစီဝရသင်္ချာန တ္တာ န ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ က္ကစ နိတသနာဒိစီဝရသာခနံ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမံ စီဝရံ နာမ။ အနန္တရာတီတေ နိတသနဟာရုပနုပဂမေတတိ သန္နိဋ္ဌာနံ။ ဧဝံ သန္တေ **ကင်္ခာဝိတရဏိယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. စီဝရပ္ပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမတာ, ပာရိဝတ္တကာဘာဝေ, အညာတိကာယ ဟတ္ထတော ဂဟဏန္တိ တီဏေဝ အင်္ဂါနိ အဝတ္ဝတ အပရိက္ခာရတာတိ စတုတ္ထမင်္ဂ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ? န ဝတ္တဗ္ဗံ, က္ကမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ပတ္တတ္ထဝိကာဒိပရိက္ခာရဿ အစီဝရသင်္ချတ္တာ။ ပဋ္ဋမကထိနာဒီသု ဝိကပ္ပနုပဂတာ ပမာဏံ, က္ကစ ကာယပရိဘောဂုပဂတာတိ။ “အညံ ပရိက္ခာရ”န္တိ ဥဒ္ဒရိတ္ဝတ

“ပတ္တတ္ထဝိကာဒိံ ယံကိဉ္စိ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိကပ္ပနုပဂမ္ပိ ပတ္တတ္ထဝိကာဒိံ ဂဏှာတိတုံ ဝဋ္ဋတိ, “ပဋ္ဋပရိဿာဝ
နမ္ပိ”တိ ဝုတ္တတ္တာနေ စ “စီဝရံ နာမ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမ”န္တိ ဝစနတော ပဋ္ဋပရိဿာဝနံ စီဝရမေဝ, န ပရိက္ခာရံ။ “ကော
ပန တအောတိ နိဂမနဝစနမ္ပိ သာခကေ”န္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနနတော အစိတ္တကံ, န ဝတ္ထုံ, “အညာတိ
ကာယ ဘိက္ခုနိယာ သန္တကဘာဝတဇာနနတော, စီဝရဘာဝတဇာနနတော စ အစိတ္တက”န္တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၁၅. ပရိက္ခာရာနန္တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ။ **ကေသာဋ္ဋကန္တိ** ဘာဝနပုံသကံ, “အညာတကော မောဃပုရိ
သာ”တိ ဝစနေန ပတရိတောပိ အအာတုကာမော အညာတကော အပ္ပတရိတဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ အညထာ
“အနာပတ္တိ ပတရိတာန”န္တိ ဣမိနာ ဝိရုဇ္ဈတိ။

၅၁၇. နေဝ တာဝ ဝိညာပေတဗ္ဗံ, န ဘဥ္ဇိတဗ္ဗ န္တိ အနုစ္ဆိန္နာနံ စီဝရာနံ အတ္တနော သန္တကာနံ အတ္ထိတာယ,
တတ္ထ ပစ္စာသာသဗ္ဘာဝတော စ။ ပစ္စာသာ ကိတ္တကံ ကာလံ ရက္ခတီတိ? ယာဝ ကမန္တရာ, ယာဝ အဒ္ဓယောဇနာ
တိ ဧကေ။ ယာဝ ဒဿနသဝနူပစာရာတိ ဧကေ။ ယာဝ အညေ န ပဿန္တီတိ ဧကေ။ ယာဝ ပစ္စာသာ ဆိဇ္ဇတီတိ ဧကေ။
ယာဝ သာခာပလာသပရိယေသနဘာဥ္ဇနသဇ္ဇနကာလပရိစ္ဆေဒောတိ ဧကေ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ ယထာသမ္ဘဝံ ယုဇ္ဇတိ။ ကထံ
ပညာယတီတိ စေ? “သစေ ပန ဧတေသံ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ ဂိဟိဝတ္ထာဒီနံ ဘိသိဆဝိပရိယန္တာနံ ကိဉ္စိ န လဗ္ဘတိ,
တေန တိဏေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အာဂန္တဗ္ဗ”န္တိ အဋ္ဌကထာဝစနတော။

န တာဝ ထေရာနံ အတဗ္ဗာနီ တိ န တာဝ အတ္တနော ရုစိယာ အတဗ္ဗာနိ, ယအာ ထေရာ “ဒေထာဝုသော”တိ ဝဒန္တိ,
တအာ အတဗ္ဗာနိ။ “ဧဝံ သတိ ဒဟရာပိ အစ္ဆိန္နစီဝရဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌန္တိ, သာခာပလာသံ ဘဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, န အညထာ။
‘ယေဟိ ကေဟိစိ ဝါ အစ္ဆိန္နံ ဟောတီ’တိ ဟိ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ အာစရိယော ပန ဧဝံ ဝဒတိ “အတ္တနော ရုစိယာပိ အ
တုံ လဘန္တိ”တိ။ တထာ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** “ပရိဘောဂဇိဏ္ဏံ ဝါ’တိ ဧတ္ထ စ ‘အစ္ဆိန္နစီဝရာနံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒီနံ
အတ္တနာ တိဏပဏ္ဏေဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဒိန္နစီဝရမ္ပိ သင်္ဃာဟံ ဂစ္ဆတီ’တိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတီ”တိ ဝုတ္တံ။ အထာပိ သိ
ယာ အာစရိယာဒီဟိ “အာဟရာဝုသော”တိ ဝုတ္တေယေဝ, နာဝုတ္တေတိ, န, “ယေဟိ ကေဟိစိ ဝါ အစ္ဆိန္န”န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တ
လေသတော ဒုတိယလေသဿ အဝိသေသဘာဝပ္ပသင်္ဂတောတိ။ အထ ကိမတ္ထံ “န တာဝ ထေရာနံ အတဗ္ဗာနီ”တိ ဝု
တ္တန္တိ စေ? ယာဝ ထေရာနံ အတ္ထာယ သာခာပလာသာနိ ဘဥ္ဇတိ, တာဝ န အတဗ္ဗာနိ, တတော တာနိ ထေရုဒ္ဒိသ္ဿ
သကာနိ သာခာပလာသာနိ သယံ ပရိဒဟိတွာ ဝိနာပိ ထေရာဏတ္တိယာ အတ္တနော ရုစိယာ အတဗ္ဗာနိ, ဘူတဂါမပာတဗ္ဗ
ယတာယ ပာစိတ္တိယံ န ဟောတိ သတ္ထုနာပိ အနုညာတတ္တာ။ “တိဏေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ, တံ ကပ္ပိယ
မေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ စေ? န, “တဒလာဘေ န ဧဝံ။ပေ။ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝစနဝိရောဓတော။ ဧတ္ထာဟ – ဒု
က္ကဋဘယာ ပာစိတ္တိယဝတ္ထုံ စေ အတိက္ကမိတဗ္ဗံ, တဒလာဘေ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုံ သင်္ဃိကံ, တဒလာဘေ ပာရာဇိက
ဝတ္ထုပိ အတိက္ကမိတဗ္ဗံ သိယာတိ? န, ပာရာဇိကဿ လောကဝဇ္ဇတ္တာ။ အပိစ န သဗ္ဗံ ဘူတကာမံ ပာစိတ္တိယဝတ္ထု
မေဝ, တတော ဒုက္ကဋဝတ္ထုဝတ္ထုပိ အတ္ထိ, အနာပတ္တိဝတ္ထုပိ ကာလောဒိသကံ, တသ္မာ ဣဒံ တအာ အနာပတ္တိဝတ္ထုကန္တ
တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကိတ္တာဝတာ ဘိက္ခု အစ္ဆိန္နစီဝရော နဋ္ဌစီဝရော ဟောတီတိ? ဧတ္တာဝတာ နဂ္ဂေ ဟောတီတိ ဧကေ။
ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမဘာဝေန, ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမမာဒိံ ကတွာ ဝိညာပေန္တဿ အာပတ္တီတိ ဧကေ။ နိတသနဟာရုပနုပကာဘာ
ဝေနာတိ ဧကေ။ တိစီဝရာဘာဝေနာတိ ဧကေ။ သန္တရုတ္တရပရမာဘာဝေနာတိ ဧကေ။ အယံ **ကေတအော** ယုတ္တော
“သန္တရုတ္တရပရမံ တတော စီဝရံ သာဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဟိ ဝစနတော, တသ္မာ သန္တရုတ္တရေ သတိ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမံ
ဝိညာပေန္တဿ ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယံ။ ယဒိ ဧဝံ “ဝိညာပေတွာ ပဋိလဘေယျ နိဿဂ္ဂိယ”န္တိ သိက္ခာပဒေန
ဘဝိတဗ္ဗန္တိ စေ? တန္န, တဒတ္ထသိဒ္ဓိတော နာနတ္ထတ္တာ ဓာတူနံ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယထာ ဟိ “တိက္ခတ္တုံ မေ
ထုနံ ဓမ္မံ အဘိဝိညာပေသီ”တိ (ပာရာ. ၃၆) ဝုတ္တေ ပဝတ္တေသီတိ အတ္ထော, တထာ ဣဓာပိ “စီဝရံ ဝိညာပေယျ
ယာ”တိ ဝိညတ္တိယာ ပဝတ္တေယျ ဥပ္ပာဒေယျာတိ အတ္ထော။

တေန နိဝတ္တော တိ တံနိဝတ္တော။ အညည္သ အလာဘေန တမေဝ ပရိဘုဥ္ဇတော ဇိရတိ, န လေသေန။ **အတ္တနာတိ** သယမေဝ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ, တသ္မာ အယုတ္တပရိဘောဂေန အပရိဘုဥ္ဇိတ္ဝာ ယုတ္တပရိဘောဂဝသေန ပရိဘုဥ္ဇတော ဇိဏ္ဏံ ပရိဘောဂဇိဏ္ဏံ နာမ။ တသ္သ သဘာကနံ အစ္ဆိန္နကာလေ အနမ္ပိ ယုတ္တပရိဘောဂေ ဧဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ တိ အဓိပ္ပာယော။ ''ဣမေ ကိရ ဒွေ ဝ လေသာ အဌကထာယော, တစေဿန္တာနံ အာစရိယာနံ မတန္တိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** အာဟာ''တိ ဝုတ္တံ။

၅၂၁. **နိသီဒိတုံ တ နိပဇ္ဇိတုံ တ န လဘတီ** တိ ယထာသုခံ န လဘတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ''အညည္သတ္တာယာ''တိ ဧတ္ထာပိ ''ဉာတကာနံ ပတရိတာန''န္တိ အနုဝတ္တတိ ဧဝ။ အတ္တာယ ကသ္သ? တဿေဝ အညည္သ။ ယထာ အညာတ ကေ တိကဟာစိတ္တိယံ, တထာ အပ္ပတရိတေပီတိ ဒဿနတ္ထံ ''ဉာတကာနံ ပတရိတာန''န္တိ ဝုတ္တံ။ အညထာ ''ဉာတ ကေ ဉာတကသညီ''တိ ဣမိနာ သိဒ္ဓတ္တာ န နိစ္စံ သေသံ အာပဇ္ဇတိ။ အပိစေတ္ထ အညာတကဂ္ဂဟဏေန အပ္ပတရိ တဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ , အပ္ပတရိတဂ္ဂဟဏေန အညာတကဂ္ဂဟဏံ, အညာတကာ ဟိ အပ္ပတရိတာ ဟောန္တိ၊ တထာ ဉာတကဂ္ဂဟဏေန ပတရိတဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, ကတ္ထစိ န ဟောတိ။ န ပတရိတဂ္ဂဟဏေန ဉာတကဂ္ဂဟဏံ ဟောတီတိ ဣမဿ အတ္ထဝိသေသဿ ဒဿနတ္ထံ ''ဉာတကာနံ ပတရိတာန''န္တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိ ယာ အပ္ပတရိတာယ စ စီဝရံ အညတ္ရ ပါရိဝတ္တကာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ အာပတ္တိ။ ဉာတိကာယ ပန ပတရိတာယ စ ဝိဿာသံ ဂဏှာတိ, အနာပတ္တိ။ တထာ ပုရာဏစီဝရံ ဉာတိကာယ အနာပတ္တိ, ပတရိတာယ ပန တိကပာစိတ္တိယမေဝ။ ဉာတကာနဉ္စ ဓောဝ်နံ ပုရာဏစီဝရံ နာမ အတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ပတရိတာနံ။ တိကစ္ဆေဒေ စ မာတိကာပဒေနေဝ ဟောတိ, န အညေန။ တတ္ထာပိ ဧကေနေဝ, န ဒုတိယာဒီဟီတိ အယံ ဝိနယေ ဓမ္မတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. တတုတ္တရိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၂-၄. **ပက္ကဟိကသာလံ** တတိ ဒုဿပသာရံ တ။ ဟတ္တေန ပဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဌတ္ဝာ သာလာယံ ပသာရေတဗ္ဗဒုဿံ ပသာရေန္တီတိ စောဒနာ။ **တိစီဝရိကေနေတ**တိ ဝိနယတိစီဝရိကေန။ သော ဟိ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဌပိတပရိက္ခာရစောဠာ ဒီသု သန္တေသုပိ တိစီဝရေ အစ္ဆိန္နေ သန္တရုတ္တရပရမံ ဝိညာပေတ္ဝာ ဂဟေတုံ လဘတိ။ **အညထာပီ**တိ ''ပမာဏိကံ တိစီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠဝသေန အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ပရိဘုဥ္ဇတော တသ္မိံ နဋ္ဌေ ဗဟူနိပိ ဂဟေတုံ လဘတိ, န သန္တရုတ္တရ ပရမ''န္တိ စ, တသ္မာ **တံ ဝိဘာဂ**န္တိ ''တိစီဝရိကဿ တံ ဝိဘာဂန္တိ အတ္တော, န ပရိက္ခာရစောဠိကဿာ''တိ စ ကေစိ ဝဒန္တိ။ အာစရိယော ပန **''အညေနာ**တိ အတိစီဝရိကေန, **အညထာ**တိ ဣတော ဝုတ္တဂ္ဂဟဏပရိစ္ဆေဒတော အညေ နာ''တိ ဧတ္တကမေဝ ဝဒတိ။ အညထာတိ ပန သစေ တီဏိပိ နဋ္ဌာနိ, သန္တရုတ္တရပရမံ ဂဏှိတဗ္ဗံ, သစေ ဒွေ ဝ တ ဏော် တ နဋ္ဌံ, တေန ''အညထာပီ''တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဧကော။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝိစာရဏာ ဧဝ နတ္ထိ, တသ္မာ ဥပပရိ က္ခိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပကတိယာ သန္တရုတ္တရေန စရတိ,** သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝသေန တ တံသမ္မုတိဝသေန တ တ တိယဿ အလာဘေန တ။

၅၂၆. **''ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ''** တိ သလ္လေခဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တံ မိစ္ဆာ ဂဟေတ္ဝာ ဉာတကာဒိဋ္ဌာနေ တဒုတ္တ ရိ ဂဏှန္တဿ အာပတ္တီတိ စေ? **တံ ဟဋ္ဌိယာ န သမေတိ,** ''အနာပတ္တိ ဉာတကာနံ ပတရိတာန''န္တိ ဟိ ဟဋ္ဌိ။ တေ ထ စ ပတရိတာ နာမ အစ္ဆိန္နကာလတော ပုဗ္ဗေ ဧဝ ပတရိတာ, န အစ္ဆိန္နကာလေ။ ''အဘိဟဋ္ဌုံ ပတရေယျာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယော အစ္ဆိန္နကာလဿတ္ထာယ ပတရေတိ, ဥဘောပိ အပ္ပတရိတာ တေတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ ဟိ အ စ္ဆိန္နကာရဏာ နဋ္ဌကာရဏာဝ ဒေန္တိ နာမ။ အပိစ ယထာ ပိဋ္ဌိသမယေ သတုပ္ပာဒံ ကတ္ဝာ ဉာတကပတရိတဋ္ဌာန တော ဝဿိကသာဋိကံ နိပ္ဖာဒေန္တဿ တေန သိက္ခာပဒေန နိဿဂ္ဂိယံ, တထာ ဣဓာပိ ဉာတကပတရိတဋ္ဌာနေပိ အ စ္ဆိန္နနဋ္ဌကာရဏာ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ''အဋ္ဌကထာသု ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ'တိ ဝုတ္တဝစနမေဝ ပမာဏ''န္တိ **ဓမ္မသိရိ တ္ထေရော** အာဟ, တံ အယုတ္တံ, ကသ္မာ? ယသ္မာ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ တဒုတ္တရိ ဝိညာပေန္တဿ ပညတ္တံ, တသ္မိဥ္စ ''အညာတကော ဂဟပတိ တ ဂဟပတာနီ တ''တိ **မာတိကာယ** ဟဋ္ဌိ, **ဝိဘင်္ဂေ** စ ''အညာတကော နာမ မာတိတော တ။ပေ.။ အသမ္ဗဒ္ဓော''တိ ဟဋ္ဌိ, **အနာပတ္တိတရေ** စ ''ဉာတကာနံ ပတရိတာန''န္တိ ဟဋ္ဌိ, တသ္မာ တိဝိဓာယပိ ဟဋ္ဌိယာ န သမေ တီတိ အယုတ္တမေဝ, တသ္မာ ကေဝလံ သလ္လေခမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အပရေ။ ဥပရိ ကာဏမာတာသိက္ခာပဒေ

အဋ္ဌကထာသု ပန ''တေသမ္ပိ ဟထေယ္ယပဟေဏကတ္တာယ ပဋိယတ္တတော ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ, န ပန ''ဟဋ္ဌိယာ န သမေတီ''တိ ဝုတ္တံ, န တတ္ထ စ ကြမ စ နာနာကရဏံ ပညာယတိ , တသ္မာ ထေရဿ လဒ္ဓိ သုန္ဒရာ ဝိယ မမ ခာယတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပနိဒံ သိက္ခာပဒံ အညဿတ္ထာယ ဝိညာပနဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပညတ္တံ, တသ္မာ ကြမ ''အညဿတ္ထာယာ''တိ န ဝုတ္တံ။ ''သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ''တိ ဟဋ္ဌေ။ **''အညဿတ္ထာယာ''** တိ နိဒါနဝိရောဓတော န ဝုတ္တံ။ တထာပိ အနန္တရေ ဝုတ္တနယေန လဗ္ဘတီတိ အာစရိယော။ ဝေရူပေသု ဂဟပတိပဋိသံယုတ္တသိက္ခာပဒေသု ကိဉ္စာပိ ''ဂဟပတိ နာမ ယော ကောစိ အကရံ အဇ္ဈာဝသတီ''တိ ဝုတ္တံ, တထာပိ ပဉ္စ သဟဓမ္မိကေ ဌပေတွာ အဝသေသာ စ သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော စ တိတ္ထိယော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတုတ္တရိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ပဌမဥပက္ခဋသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၇-၈. အပိ ဟောတိ စိတ္တန္တိ အတ္ထော။ **မေယ္ယာ** တိ ဟဌဿ မယ္ဟန္တိ အတ္ထော။ န ကြမေ သုကရာ, ''န ကြမေသံ သုကရာ''တိ တ ဟဋ္ဌေ။ ''တဿ န ကြမေသံ သုကရာ အစ္ဆာဒေတုန္တိ အတ္ထော''တိ လိခိတံ။ ''ပုဗ္ဗေ အပ္ပတရိတော''တိ ဝစနတော တသ္မိံ ခဏေ ပတရိတောပိ အပ္ပတရိတောဝ ဟောတီတိ။

ပဌမဥပက္ခဋသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒုတိယဥပက္ခဋသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၂. ဒုတိယဥပက္ခဋေန ကိံပယောဇနန္တိ? နတ္ထိ, ကေဝလံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဝသေန ပညတ္တံ ဘိက္ခုနိယာ ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ ဝိယ။ ဧဝံ သန္တေ တန္တိ အနာရောပေတဗ္ဗံ ဘဝေယျ ဝိနာပိ တေန တဒတ္ထသိဒ္ဓိတော, အနိဿရတ္တာ, အနာရောပေတုံ အနုညာတတ္တာ စ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ''အာကင်္ခမာနော, အာနန္ဒ, သင်္ဃော။ပေ.။ သမူဟနေယ္ယာ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၆)။ ကြဒံ သဗ္ဗမကာရဏံ။ န ဟိ ဗုဒ္ဓာ အပ္ပယောဇနံ တစံ နိစ္ဆာရေန္တိ, ပဂေဝ သိက္ခာပဒံ, တေနေတဟ **အဋ္ဌကထာယံ ''တဥဘ္ဟိ ကြမဿ အနုပညတ္တိသဒိသ''** န္တိအာဒိ။ အနုပညတ္တိ စ နိပ္ပယောဇနာ နတ္ထိ, တံသဒိသဉ္စ တံ, န နိပ္ပယောဇနန္တိ ဒဿိတံ ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေ ကော ပနေတ္ထ ဝိသေသောတိ? တတော အာဟ ''ပဌမသိက္ခာပဒေ ဧကဿ ပီဠာ ကတာ, ဒုတိယေ ဒွိန္နံ, အယမေတ္ထ ဝိသေသော''တိ။ ကြမိနာ အတ္ထဝိသေသေန ကော ပနညော အတိရေကတ္ထော ဒဿိတောတိ? **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** တာဝ ဝုတ္တံ ''ဧကသ္မိမ္ပိ ဝတ္ထုသ္မိံ ဥဘိန္နံ ပီဠာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အယမတိရေကတ္ထော ဒဿိတော''တိ။ တေနေတံ ဒီပေတိ ''န ကေဝလံ ပဋိလဒ္ဓစီဝရဂဏနာယေဝ အာပတ္တိဂဏနာ, ပီဠိတပုဂ္ဂလသင်္ခာတဝတ္ထုဂဏနာယပီ''တိ။

ဟောန္တိ စေတ္ထ –

''ဝတ္ထုတော ဂဏနာယာပိ၊ သိယာ အာပတ္တိ နေကတာ။
ကြတိ သန္ဒဿနတ္ထဉ္စ၊ ဒုတိယူပက္ခဋံ ကြမ။

''ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာယ၊ ဝိဘင်္ဂေ ဝိယ ကိန္တေတံ။
ဧကိတ္ထိယာပိ နေကတာ၊ အာပတ္တီနံ ပယောဂတော''တိ။

အပိစေတံ သိက္ခာပဒံ တံဇာတိကေသု သိက္ခာပဒေသု သဗ္ဗေသုပိ ဂဟေတဗ္ဗဝိနိစ္ဆယဿ နယဒဿနပ္ပယောဇနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အာဟ စ –

''အညာတိကာယ ဗဟုတာယ ဝိမိဿတာယ၊
အာပတ္တိယာပိ ဗဟုတာ စ ဝိမိဿတာ စ။
ကြစ္စေဝမာဒိဝိဓိသမ္ဘဝဒဿနတ္ထံ၊

သတ္တာ ဥပက္ခဋ္ဌမိဒံ ဒုတိယံ အတေစာ''တိ။

တသ္သာယံ သင္ခေပတော အဓိပ္ပာယပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဝိစာရဏာ – ပုရာဏစီဝရံ ကေမေဝ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီဟိ ဒ္ဝီဟိ, ဗဟူဟိ တ ဓောတပေတိ, ဘိက္ခုနိဂဏနာယ ဟစိတ္တိယဂဏနာ, တထာ ဒ္ဝိန္နံ, ဗဟူနံ တ သာဓာရဏံ ကေမေဝ စီဝရံ အညတ္ရ ဟရိ ဝတ္တကာ ပဋိဂ္ဂဏှာဟာတိ, ဣဓာပိ တထာ ဒ္ဝိန္နံ, ဗဟူနံ တ သာဓာရဏမေကံ ဝိညာပေတိ, ဝိညတ္တပုဂ္ဂလဂဏနာယ အာပတ္တိဂဏနာ။ တထာ အညေသုပိ ဧဝရူပေသု သိက္ခာပဒေသု နယော နေတဗ္ဗော။ အယံ တာဝ ဗဟုတာယ နယော။ မိသ္သ သတာယ ပန ဉာတိကာယ, အညာတိကာယ စ ဧကံ ဓောတပေတိ, ဧကတော နိဋ္ဌာပနေ ဧကံ ဟစိတ္တိယံ။ အထ ဉာတိကာ ပဌမံ ထောကံ ဓောဝိတ္ဝာ ဌိတာ, ပုန အညာတိကာ သုဓောတံ ကရောတိ, နိဿဂ္ဂိယံ။ အထ အညာတိကာ ပဌမံ ဓောဝတိ, ပစ္ဆာ ဉာတိကာ သုဓောတံ ကရောတိ, အညာတိကာယ ပယောဂဝသေန ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋမေဝ။ အညာတိကာယ စ ဉာတိ ကာယ စ အညာတိကသညီ, ဝေမတိကော, ဉာတိကသညီ တ ဓောတပေတိ, ယထာဝုတ္တနယေန နိဿဂ္ဂိယဒုက္ကဋာဒိ အာပတ္တိဘေဒဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ အညာတိကာယ စ ဉာတိကာယ စ သန္တကံ စီဝရံ ဥဘောဟိ ဧကတော ဒိယျ မာနံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ , အညာတိကာယ ဧဝ ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ စ နိဿဂ္ဂိယမေဝ။ အထ ဉာတိ ကာယ အနာပတ္တိ။ အထ ဥဘောသု အညာတိကာဒိသညီ ဝုတ္တနယေနေဝ နိဿဂ္ဂိယဒုက္ကဋာဒိအာပတ္တိဘေဒဂဏ နာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေသုပိ ယထာသမ္ဘဝံ နယော နေတဗ္ဗော။ အယံ မိဿတာယ န ယော။ အာဒိ-သဒ္ဒေန ပန အနေကေ အညာတိကာ ဝိညတ္တာဝိညတ္တပုဂ္ဂလဂဏနာယ ဒုက္ကဋံ။ ဧကော ဒေတိ, ဧကော န ဒေတိ, နိဿဂ္ဂိယံ။ အထ အဝိညတ္တော ဒေတိ, န နိဿဂ္ဂိယံ။ အထ ဝိညတ္တာဝိညတ္တာနံ သာဓာရဏံ ဝိညတ္ တော ဒေတိ, နိဿဂ္ဂိယမေဝ။ ဥဘော ဒေန္တိ, နိဿဂ္ဂိယမေဝ။ အဝိညတ္တော ဒေတိ, နိဿဂ္ဂိယေန အနာပတ္တိ။ ဝိ ညတ္တဿ ဝစနေန အဝိညတ္တော ဒေတိ, အနာပတ္တိ ဧဝ။ တထာ ဥပက္ခဋာဒီသုပိ ယထာသမ္ဘဝံ နယော နေတဗ္ ဗော။

ဒုတိယဥပက္ခဋသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၇. **''န ခော မယံ, အာဝုသော, စီဝရစေတာပန္နံ ပဋိဂ္ဂဏှာမ။ပေ။ ကာလေန ကပ္ပိယ''** န္တိ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧဝ ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဿ ပညတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ အညထာ အာယသ္မာ ဥပနန္ဒော မံသဿ စေတာပန္နံ ကေမ္ ပိ ကဟာပဏံ ဟတ္ထေန ပဋိဂ္ဂဏှန္တော တတော မဟန္တတရံ စီဝရစေတာပန္နံ ကထံ န ပဋိဂ္ဂဏှိဿတိ, ဧဝံ သန္ တေပိ စီဝရပဋိသံယုတ္တတ္တာ **စီဝရဝဂ္ဂေ** သင်္ဂါယိံသူတိ။

၅၃၈-၉. ''အာဂတကာရဏံ ဘဉ္ဇတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ နနု ပုန စောဒေတုံ န လဘတီတိ ဧကေ။ အာဂမနဿ သာတ္ ထကံ န ဟောတိ, စီဝရံ န လဘိဿတိ ပဋိသန္ထာရဿ ကတတ္တာတိ ဧကေ။ စောဒနာလက္ခဏံ န ဟောတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တန္တိ ဧကေ။ ''ဌတွာ စောဒေမီ''တိ အာဂတော တံ ဌာနံ ဘဉ္ဇတိ, ကရောတိ စေကံ, တီဏိပိ စေ ကရောတိ, ကေမေ ဝ, ကောဝစနတ္တာတိ ဧကေ။ တီဏိ ဌာနာနိ ဘဉ္ဇတီတိ ဧကေ။ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ''န စောဒနာဒိ ဘဉ္ဇတိ, စောဒေတု ကာမော အကတတ္တာဗ္ဗံ အကာသိ, တေန ဝတ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋ''န္တိ ဝဒတိ။ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ပန ''အာသနေ စေ နိသီ ဒတိ, ကောယ နိသဇ္ဇာယ ဒွေ ဝ ဌာနာနိ ဘဉ္ဇတိ။ အာမိသံ စေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဧကေန ပဋိဂ္ဂဟေန ဒွေ ဝ ဌာနာနိ ဘဉ္ဇတိ။ ဓမ္မံ စေ ဘာသတိ, ဓမ္မဒေသနသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တပရိစ္ဆေဒာယ ကောယ တစာယ ဒွေ ဝ ဌာနာနိ ဘဉ္ဇတိ, တံ သန္ဓာယ ဝု တ္တ''န္တိ ဝဒတိ။ ''ယတ္တာ''တိ ဝုတ္တေ အတ္တနော ဧဝ သန္တိကံ ဂန္တဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဃ္ဃဥနံ ပန န သမေတီ''တိ။ ဥပာသကောဟိ အာဏတ္တာ တံ။ **မူလံ အသာဒိယန္တေနာ** တိ မူလဿ အကပ္ပိယဘာဝေ သတိ အသာဒိယန္တေန။ တဉ္စ ခေါ စိတ္တေန , န မုခေန။ သစေ ဧဝံ ဝုတ္တေ အကပ္ပိယံ ဒဿေတီတိ ကတ္ဝာ စိတ္တေန အကပ္ပိယံ ဣစ္ဆန္တော ဝ မုခေန ကပ္ပိယံ နိဒ္ဒိသတိ ''စီဝရံ မေ ဒေထာ''တိ, န ဝဋ္ဋတိ။ ပဋိလာဘေ ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ။

တတ္ရာယံ ဝိစာရဏာ – စိတ္တေန သာဒိယန္တောပိ မုခေန ကပ္ပိယတေဟာရေန စေ တေဟရတိ ''ကဟာပဏာရဟော န, ဟာအရဟောန တ ကပ္ပိယဘဏ္ဍေန ဣဒဉ္စိဒဉ္စ အာဟရာ''တိ။ ကိဉ္စာပိ ရူပိယံ သန္ဓာယ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ ကသ္မာ?

ကဉ္စိ သဿုဋ္ဌာနကံ ဘူမိပဒေသံ သန္ဓာယ “သီမံ ဒေမာတိ ဝဒန္တိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝစနတော, “ဝိဟာရဿ ဒေမာ”တိ ဝု
တ္တေ “ပဋိဂ္ဂဟိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝစနတော စ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ဝုတ္တံ “သင်္ဃံ သန္ဓာယ ‘ဝိဟာရဿ ဒေမာ’တိ
ဒိန္နံ ဂရုဘဏ္ဍံ န ဟောတိ, ဒက္ခိဏောဒကံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ, ‘သာဓူ’တိ စ ဝတ္တုံ, အနုမောဒေတုဉ္စ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? သင်္
ဃဿ ‘ဝိဟာရော’တိ နာမာဘာဝတော, ခေတ္တဿေဝ ‘သီမာ’တိ နာမဘာဝတော စ, စိတ္တေန အာရမ္မဏံ ကတံ အပ္ပ
မာဏံ, ကပ္ပိယဝေါဟာရောဝ ပမာဏံ။ ကပ္ပိယမေဝ စိက္ခိတတ္တာ ‘န တွေဝါဟံ, ဘိက္ခဝေ, ကေနစိ ပရိယာယေန ဇာတ
ရူပရဇတံ သာဒိတဗ္ဗံ ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ’တိ (မဟာဝ. ၂၉၉) ဝစနေနပိ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကပ္ပိယဝစနပစ္စယာ အယကော
သယမေဝ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ဇာနိဿတီတိ အဓိပ္ပာယတော အယကေန ဧတဿ အဓိပ္ပာယံ ဉတွာ ကပ္ပိယကာရ
ကဿ ဟတ္ထေ ဌပိတံ ဘိက္ခုဿ သန္တကမေဝ ဟောတီ”တိ။ ဣဒံ သဗ္ဗမယုတ္တံ, ကသ္မာ? သီမာဝိဟာရဝစနဿ
အယကဝစနတ္တာ။ ဣဓ စ ဘိက္ခုနော ဝစနံ ပမာဏံ။ တေနေဝါဟ “အထာပိ ‘မမ တဠာကံ ဝါ ပောက္ခရဏိံ ဝါ သင်္ဃဿ
သ ဒမ္မိ’တိ ဝုတ္တေ ‘သာဓု, ဥပာသက, သင်္ဃော ပါနီယံ ပိဝိဿတီ’တိအာဒိနာ ဝတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ”တိ။ အ
ညထာ ခေတ္တံ သန္ဓာယ ဘိက္ခုနော ခေတ္တပဋိဗဒ္ဓဝစနာနိ သီမာဝစနေန ကပ္ပန္တီတိ အာပဇ္ဇတိ။ အဝိဟာရဿ စ ဘိ
က္ခုဿ ရူပိယံ ဒဿေတွာ “ဣဒံ ဝိဟာရဿ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေ အတ္တနော အတ္ထာယ ဒိယျမာနံ ဇာနန္တေနာပိ
တံ အပ္ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ တထာ ကဟာပဏာရဟာဒိနော အကပ္ပိယဘဏ္ဍဘာဝံ, ကဟာပဏာဒိဘာဝမေဝ ဝါ ဇာနန္တမေဝ သ
န္ဓာယ တထာဝေါဟာရန္တဿ စ အနာပတ္တီတိ အာပဇ္ဇတိ။ “န တွေဝါဟံ, ဘိက္ခဝေ, ကေနစိ ပရိယာယေနာ”တိ နိပ္ပ
ပဒေသတော ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ လေသံ ဩဍ္ဍေတုန္တိ နော တက္ကော, ဝိစာရေတွာ ပန ဂဟေတဗ္ဗံ။ “နော စေ
ဣစ္ဆတိ, န ကထေတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော ယထာဝုတ္တသာမိစိယာ အကရဏေ အနာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဒဿေ
တိ။

“အညာတကအပ္ပဝါရိတေသု ဝိယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော ယထာဝုတ္တသာမိစိမ္ပိ န ကတွာ စေ နိပ္ဖာဒေ
တိ, အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေန ကာရေတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ ကပ္ပိယကာရကာ သယမေဝ စောဒေတွာ ဒေန္တိ,
ဝဋ္ဋတိ။ “သယံ ကရဏမေဝ ပဋိက္ခိတ္တ”န္တိ စ ဝဒန္တိ။ **ပိဏ္ဍပါတာဒီနံ ။ပေ။ ဧသေဝ နယော**တိ ဧတ္ထ “ဒုက္က
ဋ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ, **ဒဒန္တေသုပိ** တိ **အပိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတတ္တာ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယမေဝ။ ဇာတရူပ
ရဇတံ “သင်္ဃေ သာဒိတေ ဒုက္ကဋ”န္တိ စ ဝိကပ္ပေန္တိ။ တံ ဝိသေသေတွာ နဝုတ္တတ္တာ ပါစိတ္တိယမေဝါတိ ဒဿ
သေတိ။ “နိဿဂ္ဂိယမေဝါတိ ယေဝါပနကသိက္ခာပဒေသု သိယာ”တိ ဝဒန္တိ, ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ “ယဿ ကဿစိ ဟိ
အညဿ။ပေ။ **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တ”န္တိ ဝစနတော အပဗ္ဗဇိတာနံ အန္တမသော မာတာပိတူနမ္ပိ အတ္ထာယ သမ္ပ
ဋိစ္ဆန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဒဿေတိ။

သဗ္ဗတ္ထ သမ္ပဋိစ္ဆနံ နာမ “ဥဂ္ဂဏှေယျ ဝါ ဥဂ္ဂဏှာပေယျ ဝါ ဥပနိက္ခိတ္တံ ဝါ သာဒိယေယျာ”တိ
ဧဝံ ဝုတ္တလက္ခဏမေဝ။ ဧဝံ သန္တေပိ ကတ္ထစိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ, ကတ္ထစိ န ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ, ကတ္ထစိ ပဋိက္ခိတ္တံ
သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ ကိဉ္စိ ဝဋ္ဋတိ, ဣဒံ သဗ္ဗမ္ပိ ဒဿေတုံ **“သစေ ပနာ”**တိ ဝိတ္ထာရော အာရဒ္ဓေါ။
တတ္ထ “စေတိယဿ။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝစနတော အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ ဝိဟာရဿ ဒိန္နံ သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။
တထာ ထေရဿ “မာတုယာ ဒေမာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တေပိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယမေဝ။ **သာပတ္တိကော
ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ကာယ အာပတ္တိယာ သာပတ္တိကော ဟောတီတိ? ဒုက္ကဋာပတ္တိယာတိ ဧကေ။ န ယာယ ကာယစိ,
ကေဝလံ အဋ္ဌာနေ စောဒေတီတိ ကတွာ “သာပတ္တိကော”တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ ကထန္တိ? “ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေ
ဟိ သမန္နာဂတော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ပဏာမေတဗ္ဗော။ပေ။ ပဏာမေန္တော အနတိသာရော”တိ (မဟာဝ. ၆၈) ဧတ္ထ န
သမ္မာဝတ္တန္တံယေဝ အပဏာမေန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ – “န စ, ဘိက္ခဝေ, အသမ္မာဝတ္တန္တော န ပ
ဏာမေတဗ္ဗော, ယော န ပဏာမေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၆၈), တသ္မာ အဓိမတ္တပေမာဒိအဘာဝေ
ပိ အပဏာမေန္တဿ အနာပတ္တိ ဒိဿတိ။ အပိစ “သာတိသာရော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
အဋ္ဌကထာယ “သာတိသာရော ဟောတီတိ သဒောသော ဟောတိ, အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၆၈) ဝုတ္တ
တ္တာ န ယုတ္တန္တိ စေ? န, တဒနုရူပမေဝ တံ မိစ္ဆာကဟာနိဝတ္တနတ္ထံ, တသ္မာ “န သမ္မာဝတ္တန္တော ပဏာမေ
တဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တတ္တာ အနာပတ္တိကာ ကတာတိ။ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဟောတီတိ အာစရိယော, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **“ကပ္ပိယ
ဘဏ္ဍမ္ပိ အကပ္ပိယမေဝါ**တိ တဠာကတော နိပ္ဖန္နဓညေန ပရိဝတ္တေတွာ လဒ္ဓံ ကေရသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။

ကပ္ပိယတေဟာရေပိ ဝိဓာနံ ဝက္ခာမ, သေယျထိဒံ – **“ဥဒကဝသေနာ”**တိအာဒိ။ **ဒုဗ္ဗိနိဗ္ဘောဂံ ဟောတီ** တိ ဣဒံ ပရတော “တသ္မိံ အကပ္ပိယံ။ ကသ္မာ? ဧသ္မြွ ဝိစာရိတတ္တာ”တိ ဣမိနာ အသဒိသံ, တသ္မာ သုဝုတ္တံ။ ဣဒဥ္စဟိ ဘိက္ခုသ္မ ပဋိယောဂဝသေန အာဒိတော ပဌာယ ဥပ္ပန္နေန မိဿတ္တိ။ အကတပုဗ္ဗံ **နဝသည္သံ** နာမ။ **ခလေ တ ဌတ္တ ရက္ခတီ**တိ “ဣဒံ တ တ္တေကံ တ မာ ဂဏ္ဍဟ, ဣဒံ ဂဟေတုံ လဗ္ဘတီ”တိ တ “ဣတော အပနေဟိ, ဣမံ ပုဥ္ဇံ ကရောဟီ”တိ ဝေမာဒိနာ တ ပယောဂေန စေ ရက္ခတိ, တံ အကပ္ပိယံ။ “သစေ ‘မယိဋ္ဌိတေ ရက္ခိတံ ဟောတီ’တိ ရက္ခတိ, ဂဏ္ဍဟန္တေ တ ပဿိတ္တတ ‘ကိံ ကရောထာ’တိ, ဘဏတိ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ, တံ ယုတ္တံ။ **ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒေ** “ဒွတရံ ပိဒဟိတ္တတ ရက္ခန္တေန ဝသိတဗ္ဗ”န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ **တသ္မိံ တံ အကပ္ပိယံ** ။ ကသ္မာ? အပုဗ္ဗသ္မ အနုပ္ပာဒိတတ္တာ။ ဟေဌာ “သည္သံ ကတ္တတ အာဟရထာ”တိ ဝတ္တုံ ပန န ဝဋ္ဋတီတိ။ ပဏ္ဏေပိ ဧသေဝ နယော။ “ပကတိယာ သယမေဝ ကရောန္တာနံ ဥဿာဟဇနနတော”တိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? “ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာ”တိ ဝစနတော, ပဂေဝ ဥဌာပိတတ္တာတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ သစေ အဃကာ တ သင္ဃသ္မ ကမခေတ္တာရာမာဒိ ကေဏ်ယာ ဂဟိတမနုဿာ တ တတ္ထ ကုဋ္ဋုမ္ဗိနော “ဣမေ သင္ဃသ္မ ကဟာပဏာ အာဟဋ္ဌာ”တိ ဝဒန္တိ, “န ကပ္ပတီ”တိ တွေကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကပ္ပိယကာရကာဝ စေ ဝဒန္တိ, “သင္ဃသ္မ ကဟာပဏာ န ကပ္ပန္တိ, သပ္ပိအာဒီနိ ဝဋ္ဋန္တိ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, တသ္မာ “သင္ဃသ္မ ကပ္ပိယကာရကေ တ ဂုတ္တဌာနံ တ အာစိက္ခထာ”တိ ဝတ္တတ တေဟိ သမ္မာဒိတံ ကေနစိ အကတ္တဗ္ဗတာယ “ဣမိနာ သပ္ပိံ အာဟရာဟီ”တိ ဝိစာရေတိ နိဌာပေတ္တတ ဣတရေသံ ကပ္ပိယံ ပရတော **ပတ္တစတုက္ကေ** စတုတ္ထပတ္တော ဝိယ။ ဝုတ္တဥ္စဟိ တတ္ထ “ဣမေ ကဟာပဏေ ဂဟေတွာ ဣမံ ဒေဟီ’တိ ကဟာပဏေ အပေတ္တ ဂဟိတော, အယံ ပတ္တော တေသ္မိံ ဘိက္ခုနော န ဝဋ္ဋတိ, ဒုဗ္ဗိစာရိတတ္တာ, အညေသံ ပန ဝဋ္ဋတိ, မူလသ္မ အသမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိတတ္တာ”တိအာဒိ။ ယဒိ ဧဝံ သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယံ။ ကသ္မာ? ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာတိ။ ဣဒံ ဒုဝုတ္တန္တိ စေ? န, မူလသ္မ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိတဌာနံ သန္ဓာယ ဣမသ္မ ဝုတ္တတ္တာ **ပတ္တစတုက္ကေ** ဒုတိယတတိယပတ္တာ ဝိယ, တေနေဝ ဝုတ္တံ သယံကာရိတရေ “န ကပ္ပတီ”တိ တွေကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗ’န္တိ။ တတော ပရံ မူလံ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆတိ နာမ။

> မဟာဝိသယသိက္ခတ္တာ၊ ရာဇသိက္ခာပဒံ ဣဒံ။
> ရညော ဝိယ ဒုဝိညေယျံ၊ စိတ္တာဓိပ္ပာယတောပိ တ။

ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော စီဝရဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ကောသိယဝဂ္ဂေါ

၁. ကောသိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၄၂. ကောသိယကာရကောတိ တွေ ကောသံ ကရောန္တီတိ “ကောသကာရာ”တိ လဒ္ဓတေဟာရာနံ ပာဏကာနံ ကောသတော နိဗ္ဗတ္တံ **ကောသိယံ** နာမ။ အတ္တနာ ကတံ စေ? နိဿဇ္ဇနကာလေ “သယံ ကတံ နိဿဂ္ဂိယ”န္တိ ဝတ္တတဗ္ဗံ။ ဥဘောဟိ စေ ကတံ, ယထာဟဌမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ အတ္တနာ စ ပရေဟိ စ ဝိပ္ပကတံ အတ္တနာ ပရိယောသာပေတီတိ အာဒိစတုက္ကမ္ပိ သမ္ဘဝန္တံ န ဒဿိတံ။ ဝိနယဓမ္မတာ ဟေသာ, ယဒိဒံ ဧကသ္မိံ တိကေ တ စတုက္ကေ တ ဒဿိတေ ဣတရံ သမ္ဘဝန္တမ္ပိ န ဝုစ္စတီတိ။

ကောသိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သုဒ္ဓကာဠကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၄၇. သုဒ္ဓကာဠကာန န္တိ တွေ ယထာ ပဌမေ “ကေနစိ ကောသိယံသုနာ”တိ ဝုတ္တံ, တထာ ဣဓ “ကေနပိ အညေန အမိဿေတ္တတ”တိ ဝစနာဘာဝတော အညေဟိ မိဿဘာဝေ သတိပိ အပညာယမာနရူပကံ “သုဒ္ဓကာဠက”မိစ္စေဝ ဝုစ္စတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သုဒ္ဓကာဠကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဒွေဝဘာဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅၂. ''ဓာရယိတ္ဗတ ဒွေဝ တုလာ အာဒာတဗ္ဗာ''တိ ဝစနတော ယထာ တုလာဓာရဏာယ ကာဠကာ အဓိကာ န ဟောန္တိ, တထာ ကာဠကာနံ ဒွေဝ ဘာဂ ဂဟေတဗ္ဗာ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန။ ကထံ ပညာယတီတိ? သုဒ္ဓကာဠကပဋိသေဓေနနိအ နေန။ **တတိယံ ဩဒာတာနံ စတုတ္ထံ ဂောစရိယာနံ** တိ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒော။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ပန ''ကေသ္သပိ ကာဠကလောမဿ အတိရေကဘာဝေ နိဿဂ္ဂိယ''န္တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဒွေဝဘာဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ, တံ တုလာ ဓာရဏာယ ကိဉ္စာပိ န သမေတိ, အစိတ္တကတ္တာ ပန သိက္ခာပဒဿ ပုဗ္ဗေ တုလာယ ဓာရယိတ္ဗတ ဌပိတေသု ကေမ္ပိ လောမံ တတ္ထ ပတေယျ နိဿဂ္ဂိယန္တိ အဓိပ္ပာယောတိ နော တက္ကော။ အညထာ ဒွေဝ တုလာ နာဒာတဗ္ဗာ, ဦနက တရာ အာဒာတဗ္ဗာ သိယုံ။ န ဟိ လောမံ ဂဏေတ္ဗတ တုလာဓာရဏာ ကရီယတိ။ အထ ဂဏေတ္ဗတ ကာတဗ္ဗံ။ ကိံ တုလာဓာရဏာယ ပယောဇနန္တိ ကေစိ။ ''ဂောစရိယဩဒာတေသု ကေမေဝ ဒိဂုဏံ ကတ္ဗတ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ, **အဋ္ဌကထာယံ** အဝိစာရိတတ္တာ ဝိမံသိတဗ္ဗံ။

ဒွေဝဘာဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၆၂. **နဝံ နာမ ကရဏံ ဥပာဒာယာ**တိ ဣဒံ အာဒိကရဏတော ပဋ္ဌာယ ဝဿဂဏနံ ဒီပေတိ။ **ကရိတ္ဗတ တ**တိ ဝစနံ နိ ဋ္ဌာနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယာတိ ဒီပေတိ။ **ဓာရေတဗ္ဗ** န္တိ ဝစနံ ပန ပရိဘောဂတော ပဋ္ဌာယာတိ ဒီပေတိ, ယသ္မာ လဒ္ဓသ မ္မုတိကဿ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဆန္နံ ဆန္နံ ဝဿာနံ ဩရတော၀ ကတာနိ ဗဟူနိပိ ဟောန္တိ, တသ္မာ **အညံ နဝ**န္တိ ကိံ ကတတော အညံ, ဥဒာဟု ဓာရိတတော အညန္တိ? ကိဉ္စေတ္ထ ယဒိ ကတတော အညံ, တေသု အညတရံ ဒုက္ကတံ တ ပရိဘောဂဇိဏ္ဏံ တ ပုန ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တဋ္ဌ ခော ဝိနာပိ ပုရာဏသန္ထတဿ သုဂတဝိဒတ္ထိံ အပ္ပဋိသိဒ္ဓပရိယာပန္န တ္တာ။ ကတတော ဟိ အညံ ပဋိသိဒ္ဓံ, ဣဒဥ္ဆ ပုဗ္ဗကတန္တိ တတော အနန္တရသိက္ခာပဒဝိရောဓော ဟောတိ။ အထ ဓာရိတ တော အညံ နာမ, သမ္မုတိ နိရတ္ထိကာ အာပဇ္ဇတိ, ပဌမကတံ စေ အပရိဘုတ္တံ, သတိယာပိ သမ္မုတိယာ အညံ နဝံ န ဝ ဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော? တတ္ရိဒံ သန္နိဋ္ဌာနနိဒဿနံ – နိဋ္ဌာနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဆန္နံ ဆန္နံ ဝဿာနံ ပရိစ္ဆေ ဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ စ သတ္တမေ ဝဿေ သမ္ပတ္တေ ဆဗ္ဗဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ။ တဋ္ဌ ခော မာသပ ရိစ္ဆေဒဝသေန, န ဝဿပရိစ္ဆေဒဝသေန။ သတ္တမေ ပရိပုဏ္ဏဥ္ဆ ဦနကဥ္ဆ ဝဿံ နာမ, တသ္မာ ဝိပ္ပကတဿေဝ သစေ ဆဗ္ဗဿာနိ ပူရေန္တိ, ပုန နိဋ္ဌာနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဆဗ္ဗဿာနိ လဘန္တိ။ တဋ္ဌ ခော ပရိဘုတ္တံ တ ဟော တု အပရိဘုတ္တံ တ, ဓာရိတမေဝ နာမ။ ယသ္မာ ''နဝံ နာမ ကရဏံ ဥပာဒာယ ဝုစ္စတီ''တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဆန္နံ ဝဿာ နံ ပရတော တမေဝ ပုဗ္ဗကတံ ဒုက္ကတဘာဝေန, ပရိဘောဂဇိဏ္ဏတာယ တ ဝိဇဋ္ဌေတ္ဗတ ပုန ကရောတိ, နိဋ္ဌာနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဆဗ္ဗဿပရမတာ ဓာရေတဗ္ဗံ, အတိရေကံ တ။ အဉ္ဇော စေ ကရောတိ, တဒေဝ **အညံ နဝံ နာမ** ဟောတိ ကရ ဏံ ဥပာဒာယ, တသ္မာ နိဿဂ္ဂိယံ။ အညထာ ''နဝံ နာမ ကရဏံ ဥပာဒာယာ''တိ ဣမိနာ န ကောစိ ဝိသေသော အတ္ထိ။ ဇဝံ သန္တေ ကိံ ဟောတိ? အဋ္ဌုပ္ပတ္တိတိ။ ''ယာစနဗဟုလာ ဝိညတ္တိဗဟုလာ ဝိဟရန္တိ''တိ ဟိ တတ္ထ ဝုတ္တံ, တဥ္ဆ စ အညဿ ကရဏံ ဒီပေတိ။ ယဒိ ဇဝံ တံ နိဗ္ဗိသေသမေဝ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ။ အယံ ပနဿ ဝိသေသော, ယသ္မာ ''အညေန ကတံ ပဋိလဘိတ္ဗတ ပရိဘုဉ္ဇတိ, အနာပတ္တီ''တိ ဝုတ္တတ္တော ဝိသေသောတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ? ''နဝံ နာမ ကရဏံ ဥပာဒာယ ဝုစ္စတီ''တိ ဝုတ္တေ အတိရေကစီဝရဿ ဥပ္ပတ္တိ ဝိယ ပဋိလာဘေနဿ ဥပ္ပတ္တိ နဝ တာ အာပဇ္ဇတိ။ တတော ပဋိလဒ္ဓဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဆဗ္ဗဿပရမတာ ဓာရေတဗ္ဗံ။ ဩရေန စေ ဆန္နံ ဝဿာနံ။ ပေ.။ ကာရာပေယျ, နိဿဂ္ဂိယန္တိ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ နဝံ နာမ ကရဏမေဝ ဥပာဒာယ ဝုစ္စတိ, န ပဋိလာဘံ။ ဩရေ န ဆန္နံ ဝဿာနံ အတ္တနော အနုပ္ပန္နတ္တာ ''နဝ''န္တိ သင်္ချံ ဂတံ, အပ္ပဋိလဒ္ဓံ စေ ကာရာပေယျ, ယထာ လာဘော, တထာ ကရေယျ တ ကာရာပေယျ တတိ စ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ အညေန ကတံ ပဋိလဘိတ္ဗတ ပရိဘုဥ္ဆတိ, အနာပတ္တီတိ ဝိသေသောတိ။

ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. နိသီဒနသန္ထတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၆၅. နာသ္သုဓ ကောစိ တိ ဧတ္ထ **အသ္သုဓ** -ကာရော ပဒပူရဏော။ ကိန္တိ? ''ဧဝံ ဘန္တေ''တိ ခော တေ ဘိက္ခူ''တိ ဗဟုဝစနံ ဝုတ္တံ, တထာပိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပဋိဿုဏိတ္ဝာ တတ္ထ ကောစိ ဘိက္ခုသု ကောစိ ဘဂဝန္တံ နာသ္သုဓ ဥပသင်္ကမတိ အညတြ ဧကေနာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ တံ သုဂတာဟံ ကောဟံ ဘန္တေ ဘဂဝန္တံ ဝရန္တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၃၃၇) ဝိယ, **အနုဇာနာမိ။ပေ။ ယထာသုခံ မံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမန္တူ** တိ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမန္တု။

၅၆၆-၇. ''မယံ အာယသ္မန္တံ ဥပသေန''န္တိ တဿ ဂဏှာမောက္ခတ္တာ ဝုတ္တံ။ အာရညိကပိဏ္ဍပါတိကပံသုကူလိကဝသေန သဗ္ဗာနိ ဝုတ္တာနိ။ တေနေတဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''သန္ထတေ စတုတ္ထစီဝရသညိတာယာ''တိ။ ကိံ သဗ္ဗေပိ တေ စီဝရံ န ဗုဇ္ဈန္တီတိ စေ? ယထာ ဟောတု။ ကတမံ စီဝရံ နာမာတိ? ဆန္နံ အညတရံ ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမန္တိ။ ကိဥ္စ တယိမံ အတယိမန္တိ? တယိမမေဝတိ။ ကတရသုတ္တေနာတိ? အဒ္ဓာ သော သုတ္တမေဝ န ပဿတိ, သိဝေယ္ယကံ ဒုဿယုဂံ, ဣဒ္ဓိမယိကဉ္စ ဒေဝဒတ္တိယဉ္စ အစီဝရံ ကရောတိ။ ယဒိ ဧဝံ အတယိမမ္ပိတိ ဝဒာမိတိ။ ဧဝံ သန္တေ သိဒ္ဓာ သန္ထတေ စီဝရသညိတာ ကမ္ဗလသီသေန ဥဏ္ဏာမယသာမညတော။ ကိံ ပန တေ သန္ထတံ အဓိဋ္ဌဟိံသူတိ? ဒုဋ္ဌု အဓိဋ္ဌဟိံသု အစီဝရတ္တာ, န အဓိဋ္ဌာနုပဂတ္တာ စ သန္ထတဿ။ အထ နာဓိဋ္ဌဟိံသု, ပုဗ္ဗေဝ တတ္ထ အစီဝရသညိနော ဧတေတိ ကတ္ဝာ တတ္ထ စီဝရသညိတာယ တဒုဘယံ န ယုဇ္ဇတီတိ။ ကိံ ပနေတံ အဓိဋ္ဌာနုပဂံ နတ္ထီတိ? တတ္ထေတာဂတံ , အပိစေတံ အဝိကပ္ပနုပဂံ စေ, စီဝရံ န ဟောတိ, အညထာ ''စီဝရံ နာမ ဆန္နံ စီဝရာနံ အညတရ''န္တိ ဧတ္တာဝတာ သိဒ္ဓံ ''ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမ''န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ အထ န ဝိကပ္ပနုပဂမ္ပိ စီဝရမေဝ သိဒ္ဓံ, အနဓိဋ္ဌာနုပဂံ , အဝိကပ္ပနုပဂဉ္စ ဧကစ္စံ ''စီဝရ''န္တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ တေနေတဟ ''တေစီဝရိကဿ စတုတ္ထစီဝရံ ဝတ္တမာနံ အံသကာသာဝမေဝ ဝဋ္ဋတီ''တိ။

အပိစ သန္ထတေ စီဝရသညိတာ န ကေဝလံ တေသံယေဝ, အညေသမ္ပိ အနုဗန္ဓတိ ဧဝ ''ပုရာဏသန္ထတံ နာမ သကိံ နိဝတ္ထမ္ပိ သကိံ ဟာရုတမ္ပီ''တိ ဝစနတော။ အဋ္ဌကထာစရိယော ပနဿ အစီဝရတံ သန္ဓာယဘာသိတတ္တာဒီပနေနဒီပေတိ။ **နိဝတ္ထဟာရုတ** န္တိ ဧတေသံ နိသိန္နပုဗ္ဗေဝ နိပန္နဉ္စာတိ အတ္ထော။ အပိစ ဧဝံ သန္တေပိ သန္ထတေ စီဝရသညိတာ အနုဗန္ဓတိ ဧဝ။ **ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၃၅၈) ဟိ ''နိသီဒနံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတု''န္တိ စ, **ပရိဝါရေ** (ပရိ. ၃၂၉) ''နဝ စီဝရာနိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနီ''တိ စ **နိသီဒနသိက္ခာပဒေ** ''ဒသာ ဝိဒတ္ထီ''တိ စ ဣဓ ''နိသီဒနံ နာမ သဒသံ ဝုစ္စတီ''တိ စ ဝုတ္တံ, **အဋ္ဌကထာယဉ္စ** ''သန္ထတသဒိသံ သန္ထရိတ္ဝာ ဧကသ္မိံ အန္တေ သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဝိဒတ္ထိမတ္တပဒေသေ ဒ္ဝီသု ဌာနေသု ဖာလေတ္ဝာ တိဿော ဒသာ ကရီယန္တိ, တာဟိ ဒသာဟိ သဒသံ နာမ ဝုစ္စတီ''တိ စ ''နိသီဒနံ ဝုတ္တနယေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝ, တဉ္စ ခော ပမာဏယုတ္တံ ဧကမေဝ, ဒ္ဝေ န ဝဋ္ဋန္တီ''တိ စ ဝုတ္တံ, တသ္မာ နိသီဒနံ နာမ နဝန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, တဉ္စ သန္ထတသဒိသံ ဧဠကလောမမယသန္ထတဝိသေသန္တိ သိဒ္ဓံ, တထာ နိသီဒနမေဝ နိသီဒနသန္ထတဉ္စ သိဒ္ဓံ။ **ဟေရဉ္ဉကဂဏ္ဌိပဒေ** စ ''ဧကမေဝ''တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မိံ သိဒ္ဓေ သိဒ္ဓာ သန္ထတေ စီဝရသညိတာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ? သန္ထတသာမညတော။

ဧတ္ထာဟ – ကထံ အဒသမေဝ သန္ထတံ စီဝရသင်္ခံ န ဂစ္ဆတိ။ အနေကမ္ပိ အနဓိဋ္ဌိတမ္ပိ မဟန္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ယတော သဒသမေဝ သန္ထတံ စီဝရသင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, တတော အဓိဋ္ဌာနဉ္စ ဥပဂစ္ဆတီတိ။ အသန္ထတပရိယာပန္နတ္တာ ဩရေန စ ဆန္နံ ဝတ္ထာနံ ဝိနာပိ သမ္ဘူတိံ, တဉ္စ ဟေရာဏံ ဝိသ္သဇ္ဇေတ္ဝာ ဧဝ, န အဝိသ္သဇ္ဇေတ္ဝာ ''တဉ္စ ခော ပမာဏယုတ္တံ ဧကမေဝ, ဒ္ဝေ န ဝဋ္ဋန္တီ''တိ (ဟေရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) ဝစနတောတိ။ အထာပိ သိယာ သန္ထတံ သယနတ္ထမေဝ ကရီယတိ, နိသီဒနံ အသန္ထတမေဝတိ။ တဉ္စ န နိယမတော ''ပုရာဏသန္ထတံ နာမ သကိံ နိဝတ္ထံ သကိံ ဟာရုတမ္ပီ''တိ ဝုတ္တတ္တာတိ။ ဧတ္ထ ဝုစ္စတိ, န ဧတ္ထ ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ ဝိနယပညတ္တိယာ အနညဝိသယတ္တာ။

သန္ထတဿ ပန အစီဝရဘာဝေ အယံ ယုတ္တိ – အာဒိတော ''တီဏိ သန္ထတာနိ ပန ဝိနယကမ္မံ ကတ္ဝာ ပဋိလဘိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋန္တီ''တိ အဋ္ဌကထာဝစနတော တာနိ အကပ္ပိယာနီတိ သိဒ္ဓံ, ဘဂဝတာ စ ခောမာဒီနိ ဆ အနုညာတာနီတိ ကောသေယ္ယံ ကပ္ပိယန္တိ သိဒ္ဓံ။ ဧဝံ သန္တေ သုဒ္ဓကောသေယ္ယမ္ပိ စီဝရံ ကပ္ပိယံ ဇာတံ, ပဂေဝ ကောသိယမိဿ

သကာသန္တတစီဝရန္တိ အာပဇ္ဇတိ။ တထာ ကမ္ဗလဥ္စ အနုညာတံ, တဥ္စ သုဒ္ဓိကမ္ပိ ဟောတိ ဇာတိကာဋ္ဌကဘာဝေန, ပ ဂေဝ ဩဒါတကေစရိယမိဿကသန္တတစီဝရန္တိ အာပဇ္ဇတိ။ တတော စ အညမညဝိရောဓော, တသ္မာ န သန္ထတံ စီ ဝရံ နာမ ဟောတိ, နိသီဒနံ ပန ဟောတိ တဿ ပမာဏသဏ္ဌာနပရိစ္ဆေဒသမ္ဘဝတော။ ဧတ္ထာဟ ကေစိ အာစရိယာ ''ဒုဝိ ဓံ နိသီဒနံ သန္ထတံ, အသန္ထတဉ္စ။ တတ္ထ သန္ထတံ သန္ထတမေဝ။ အသန္ထတံ ခောမာဒိဆဗ္ဗိဓံ, တဒနုလောမံ တ ဟောတိ, အယမေတေသံ ဝိသေသော''တိ။

ဧတ္ထာဟ – ကသ္မာ ပနေတ္ထ ''သန္ထတံ ပန ဘိက္ခုနာ''တိ သိက္ခာပဒံ အပညာပေတွာ ''နိသီဒနသန္ထတ''န္တိ ပ ညတ္တန္တိ? စီဝရသညိတာယ သန္ထတာနံ ဥဇ္ဈိတတ္တာ တေသံ အစီဝရဘာဝဒဿနတ္ထံ တထာ ပညတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ တေ ဘိက္ခူ ဓုတင်္ဂဘာဝေဘာယာ တာနိ ဥဇ္ဈိတွာ တေရသာပိ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒိယိံသု, သိသဒဿ သနဝသေန တိဏ္ဏေဝ ဝုတ္တာနိ, ဘဂဝတာ စ တေသံ သန္ထတံ အနုဇာနိ, တတော နေသံ ဇဝံ ဟောတိ ''နိသီဒနစီဝရသဏ္ဌာန မေ့ဝတံ နိသီဒနသန္ထတံ နော အနုညာတံ, စတုတ္ထစီဝရဘာဝေန ပဂေဝ ကတသန္ထတံ တ''တိ။ တတော သန္ထတေ နေသံ စီဝရသညိတာ န ဘဝိဿတီတိ တဒတ္ထံ ဘဂဝတာ နိသီဒနသန္ထတန္တိ ပညတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ''ပစ္ဆိမာနိ ဒွေ ဝဋ္ဋန္တီ''တိ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? ''အနာပတ္တိ အညေန ကတံ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတီ''တိ ဝစနတောတိ။

နိသီဒနသန္ထတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဧဠကလောမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၇၂-၃. **အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿာ** တိ ဣမိနာ ပကတိယာ ဒီဃမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿ ဥပ္ပန္နာနိပိ တိယောဇနပရမ မေဝ ဟရိတဗ္ဗာနိ, ပဂေဝ အပ္ပဋိပန္နဿာတိ ဒဿေတိ။ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿ နိဿဂ္ဂိယန္တိ တ သမ္ဗန္ဓော။ တေနေဝ တသာဓိပ္ပာယဿ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဂမနဿာဟတ္ထာ ''အပ္ပဋိပန္နော''တိ သင်္ခံ ဂတဿ အနာပတ္တီတိ သိဒ္ဓံ။ ဣမသ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ ဟိ ဘိက္ခုနော ပနေဝ ဧဠကလောမာနိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ။ပေ.။ အသန္တေပိ ဟာရကေ အဒ္ဓါနံ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿ နိဿဂ္ဂိယံ ဟစိတ္တိယန္တိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အာကင်္ခမာနေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနီ**တိ အတ္တနော သန္တကာနံယေဝ တိယောဇနာတိက္ကမေ အာပတ္တိ ဒဿေတိ။ တေန အနာကင်္ခမာနေန ပရသန္ တကာနိ ပဋိဂ္ဂဟိတာနိ အတိရေကတိယောဇနံ ဟရန္တဿ အနာပတ္တိ သိဒ္ဓါ။ အယမတ္ထော ''ဘိက္ခုနော ဥပ္ပဇ္ဇေ ယျု''န္တိ ဣမိနာ, ''အစ္ဆိန္နံ ပဋိလဘိတွာ''တိ ဣမိနာ စ ဒီပိတောဝ ဟောတီတိ။ **ဟေရညကဂ္ဂဏ္ဌိပဒေ** စ ''အညံ ဘိက္ ခုံ ဟရာပေန္တော ဂစ္ဆတိ စေ, ဒုဝိန္နံ အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဒွေဝ ဘိက္ခူ တိယောဇနပရမံ ပတွာ အညမညဿ ဘဏ္ဍံ ပရိဝတ္တေတွာ စေ ဟရန္တိ, အနာပတ္တီတိ သိဒ္ဓံ, တေနေဝ **အနာပတ္တိတရေ** ''အညံ ဟရာပေတီ''တိ ဝု တ္တံ။ ကိံ ဟရာပေတိ? ဇာနန္တံ အဇာနန္တံ။ ကိဉ္စေတ္ထ ယဒိ ဇာနန္တံ, ''အညော ဟရိဿတီတိ ဌပေတိ, တေန ဟရိ တေပိ အာပတ္တိယေဝတ''တိ ဇေဿတော န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဇာနန္တောပိ ဟိ ဧကစ္စော ဟရတီတိ။ တတော အဋ္ဌကထာယ ဝိရု ဇ္ဈတိ။ အထ အဇာနန္တံ, ''အညဿ ယာနေ တ ဘဏ္ဍေ တ အဇာနန္တဿ ပက္ခိပိတွာ တိယောဇနံ အတိက္ကာမေ တိ, နိဿဂ္ဂိယာနီ''တိ **ဟဋ္ဌိယာ** ဝိရုဇ္ဈတိ, အထ ဥဘောပိ ဇေတော ဇေဝ ဘဏ္ဍံ ဟရာပေန္တိ, တမ္ပိ နိဿဂ္ဂိယံ သိ ယာ။ အနိဿဂ္ဂိယန္တိ ယုတ္တိယာ ဝိရုဇ္ဈတိ ''တိယောဇနပရမံ သဟတ္ထာ ဟရိတဗ္ဗာနိ အသန္တေ ဟာရကေ''တိ အဝိ သေသေန စ **ဟဋ္ဌိ** ဝုတ္တာ။ ဟာရကောပိ သစေတနော အစေတနောတိ ဒုဝိဓော။ သစေတနောပိ ဧဠကလောမဘာဝံ တ ''အဟာမိဒံ ဟရာမီ''တိ တ ''မံ ဧသ ဣဒံ ဟရာပေတီ''တိ တ ဇာနနာဇာနနဝသေန ဒုဝိဓော ဟောတိ။ တတ္ထ အစေတနော နာမ ဟာရကော နဒီသောတော တ နာဝါ တ အဿာဒိကယာနံ တ ဟောတိ။ သစေတနော ဟာကဋ္ဌော။ တတ္ထ ''မံ ဧသ ဣဒံ ဟရာပေတီ''တိ ဧတ္တကံ ဇာနန္တံ မနုဿံ တ တိရစ္ဆာနဂတံ တ အညံ ဟရာပေတိ, အနာပတ္တီတိ **အနုဂဏ္ဌိပဒ** န ယော။ အယံ ဟဋ္ဌိယာ, အဋ္ဌကထာယ စ ဇေရသော ဝိနိစ္ဆယော, ''အသန္တေ ဟာရကေ''တိ ကိဉ္စာပိ ဣဒံ အဝိသေသ တော ဝုတ္တံ, ''အညဿ ယာနေ တ ဘဏ္ဍေ တ အဇာနန္တဿာ''တိ ဝစနတော ပန သစေတနော ဟာရကော တတ္ ထ အဓိပ္ပေတောတိ ပညာယတိ, သော စ ဧဠကလောမဘာဝဥ္စ ''ဣဒံ ဟရာမီ''တိ စ ဇာနန္တော နာဓိပ္ပေတော။ တေန ဝု တ္တံ ''အညော ဟရိဿတီတိ ဌပေတိ, တေန ဟရိတေပိ အာပတ္တိယေဝတ''တိအာဒိ။ တတ္ထ ဟေတုကတ္တုနော အ ဘာဝတော။ **ဟဋ္ဌိယဥ္ဟိ** ''အညံ ဟရာပေတီ''တိ ဟေတုကတ္တုဝသေန ဝုတ္တာ ။ ဣတရေ ဒွေ ဇာနန္တာ ဣမ သမ္ဘဝ န္တိ။ ''အဇာနန္တဿ ပက္ခိပိတွာ''တိ **ဟဋ္ဌိယံ** ''ဧသ ဟရာပေတီ''တိ တ ''ဣဒံ ဌာနံ အတိက္ကမာပေတီ''တိ တ ဇာနန္ တဿ ယာနေ တ ဘဏ္ဍေ တ ပက္ခိပိတွာ တိယောဇနံ အတိက္ကမာပေတိ, န နိဿဂ္ဂိယာ ဟောန္တီတိ ဒီပေတိ။

“ဟရာပေတီ”တိ ဣဒံ ဟေတုကတ္တုဝစနတံ သာဓေတိ, တသ္မာ **အဋ္ဌကထာယံ** “သာမိကဿ အဇာနန္တဿေတ”တိ ဣဒံ “မံ သေ ဟရာပေတီ”တိ ဧဝံ အဇာနန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ “သာရေတိ စောဒေတိ အနုဗန္ဓာပေတီ”တိ ဣဒံ “မံ သေ ဣဒံ ဌာနံ အတိက္ကမာပေတီ”တိ ဧဝံ ဇာနန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အဇာနန္တဿာပိ သာရဏာဒီဟိ ဌိတဋ္ဌာနံ နာတိက္ကမတိ, န တ အနုဗန္ဓတိ။ အထ သာရဏာဒီဟိ အနတိက္ကမိတွာ အတ္တနော ရုစိယာ အတိက္ကမတိ အာပတ္တိ ဧဝ ဘိက္ခုနော ဟေတုကတ္တုဘာဝတသမ္ဘဝတော။

ဣအနိ ယထာဌိတဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဝက္ခာမ, “အသန္တေပိ ဟာရကေ”တိ ဟာရကာလာဘပစ္စယာပိ သယံ ဟရဏတော နိဿဂ္ဂိယမေဝ, ပဂေဝ သတိ ဟာရကေတိ အယမေကော အတ္ထော။ အဝဓာရဏတ္ထံ အပိ-သဒ္ဒံ ဂဟေတွာ အသန္တေ ဧဝ ဟာရကေ နိဿဂ္ဂိယံ, သတိ ပန ဟာရကေ န တေန ဟရာပေန္တဿ နိဿဂ္ဂိယန္တိ အယံ ဒုတိယော အတ္ထော။ “သဋ္ဌတော တ။ပေ.။ အတ္တနော တ ခနေနာ”တိ ဣမိနာ ကိဉ္စာပိ အစိတ္တကမိဒံ သိက္ခာပဒံ, သဋ္ဌာဒိတော ပန အတ္တနာ အာကင္ခမာနေန ပဋိဂ္ဂဟိတဿေဝ ဧဠကလောမဿ တိယောဇနာတိက္ကမေ အာပတ္တိ, န အဇာနတော အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဿ စီဝရာဒီသု ကုတောစိ လဂ္ဂဿ အတိက္ကမနေတိ ဒီပေတိ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “ကမ္ဗလဿ ဥပရိ နိပဇ္ဇိတွာ ဂစ္ဆန္တဿ သစေ ဧကမ္ပိ လောမံ စီဝရေ လဂ္ဂံ ဟောတိ, အာပတ္တိ ဧဝ ကမ္ဗလတော ဝိဇဋိတတ္တာ”တိ ဝုတ္တံ, တံ ကမ္ဗလဿ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ အတ္တနော ဣစ္ဆာယ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတီတိ ယုတ္တံ။ ယသ္မာ “အနာပတ္တိ ကတဘဏ္ဍေ”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တံ အနေကမ္ပိ ကတဘဏ္ဍဋ္ဌာနိယမေဝ ဟောတိ။ တဉှိ အနေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, န လောမံ။ အထ လောမမ္ပိ အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ, ကတဘဏ္ဍံ ဒုပ္ပရိဟာရိယလောမဝိနိဗ္ဘောဂကတဘဏ္ဍော နိယမော။ ဧဝံ သန္တေ အကတဘဏ္ဍေ တိကပာစိတ္တိယံ, ကတဘဏ္ဍေ တိကဒုက္ကဋ္ဌ နယတော ဒဿေတဗ္ဗံ ဘဝေယျ, အညထာ တိကဿ ဒဿိတတ္တာ။ **သဥဿာဟတ္တာ** တိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဂမနတ္တာ။ **အစိတ္တကတ္တာ စာ**တိ ဘိက္ခုနော ဥဿာဟာနုရူပံ လောမာနံ တိယောဇနာတိက္ကမနတော ဝိနာပိ ပယောဂစိတ္တေန ဟရဏစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ တေတိ အဓိပ္ပာယော။ **သာ အနာပတ္တိ ဟာဋ္ဌိယာ န သမေတီ** တိ အန္တော ပန ပယောဂေန တိယောဇနပရမံ အတိက္ကမိတတ္တာ အနာပတ္တိ။ “တိယောဇနံ ဟရတိ”တိ ဣမိနာ တိယောဇနံ ပဒသာ နေတုကာမောပိ အန္တောတိယောဇနေ ပဒေ ပဒေ ဒုက္ကဋံ နာပဇ္ဇတီတိ ဒဿေတိ, တံ ယုတ္တံ “တိယောဇနံ တသာဓိပ္ပာယော ဂန္တွာ တတော ပရံ ဟရတီ”တိ ဝစနဿတ္ထိတာယာ”တိ ဝုတ္တံ။ ပုနပိ ဝုတ္တံ **“အညံ ဟရာပေတီ**တိ ‘ဣဒံ ဟရိဿာမီ’တိ သဥဿာဟမေဝ အညံ ဟရာပေတီတိ အတ္ထော။ ဣတရထာ ဂစ္ဆန္တဿ သီသေ ဌပေသိ, တသ္မိံ အဇာနန္တေပိ အနာပတ္တိ သိယာ”တိ။ သစေ ပန “အဂစ္ဆန္တေ ယာနေ တ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တတ္တာ ဟရဏာဒီဟိ ဖနိတဥဿာဟာနံ ဟတ္ထိအာဒီနံ ‘ဣဒံ ကရိဿာမာ’တိ တ ‘ဟရိဿာမာ’တိ တ အာဘောဂေ ဖနိတေ ဧဝ အနာပတ္တိ, န အဖနိတေတိ **ဥပတိဿတ္ထေရော** အာဟာ”တိ စ ဝုတ္တံ။ **ပရိဝတ္တေတွာတ ဌပိတေ** တိ ဒုဝိန္နမ္ပိ ဗဟိ နိက္ခိပိတတ္တာတိ **ဥပတိဿတ္ထေရော**။ ဗဟိသီမာယ ဌပိတံ ဘဏ္ဍိကံ အန္တော အန္တောသီမာယံ ဌပိတံ ဗဟိ ကရောတော အနာပတ္တီတိ ကေစိ, န သုန္ဒရံ ဝိယ။

၅၇၅. ပဋိလဘိတွတ ဟရတီတိ ပဌမတိယောဇနတော ပရံ ဟရတိ, န ဒုတိယာဒိတောတိ အတ္ထော။ ကတဘဏ္ဍေ ဥပ္ပန္နောကာသာဘာဝတ အနာပတ္တိ။

ဧဠကလောမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဧဠကလောမဓောဝါပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၈၁. ကိဉ္စာပိ **ပုရာဏစီဝရဓောဝနသိက္ခာပဒေ** စီဝရံ ဌပေတွာ “အညံ ပရိက္ခာရံ ဓောဝါပေတီ”တိ (ပါရာ. ၅၀၇) အနာပတ္တိတရေ ဝုတ္တံ။ ဣမဿ ပန သိက္ခာပဒဿ ဥပ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧဠကလောမဓောဝါပနာဒိနာ အာပတ္တီတိ ဧကေ။ သာ တ အနာပတ္တိ မူလာပတ္တိတော ဧဝ, န ဣမမှာတိ ဧကေ။ ဧဠကလောမာနံ အပရိက္ခာရတ္တာ ဘဏ္ဍေ ဌ အဂ္ဂဟဏမေတတိ ဧကေ။ ဣမဿ အန္တိမနယဿ အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ ဣဒံ ပဉှာကမ္မံ – “ဓောဝါပေတီ”တိ ဣဒံ ရဇာပနဝိဇဋာပနဂ္ဂဟဏေန နိပ္ပဒေသတစိပဒံ, ဥဒာဟု အဂ္ဂဟဏေန သပ္ပဒေသတစိပဒံ။ ကိဉ္စေတ္ထ ယဒိ နိပ္ပဒေသတစိပဒံ, သဗ္ဗတ္ထ ဣဒမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ဣတရာနိ။ အထ သပ္ပဒေသတစိပဒံ, “အဝုတ္တာ ဓောဝတိ, အပရိဘုတ္တံ ဓောဝါပေတီ”တိ တတ္ထ ဝိရောဓော။ “အဝုတ္တာ ရဇတိ ဝိဇဋေတိ, နိဿဂ္ဂိယ”န္တိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတောတိ? ဒေသနာ

ဝိလာသမတ္တံ ဘဂဝတော ဝစနံ, ကတ္ထစိ တိကပဒဝစနံ, ကတ္ထစိ ဧကပဒဝစနံ, နိပ္ပဒေသပဒမေဝ တေ ဝဒန္တီတိ။
သစေ ''ကတဘတ္တံ ဓောတပေတီ''တိ ဧတ္တ ပဋိဝိရောဓော, ''ကတဘတ္တံ ဝိဇ္ဇောပေတိ, အနာပတ္တီ''တိ အနိဋ္ဌပ္ပသင္
ဂတော အနာပတ္တိ ဧတတိ စေ? န, အကတဘတ္တဿ သုဒ္ဓလောမဿ ဝိဇ္ဇောပနံ ဣတော တ အာတဗ္ဗံ။ ဥဒကာဒိဓော
ဝနဝသေန ပိဏ္ဍောဟတ္ထတ ဠိတာနံ ဝိဇ္ဇောပနံ လဗ္ဘတီတိ စေ? ပုရာဏသန္တတဿ ဝိဇ္ဇောပနေ အနာပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ,
န စ တံ ယုတ္တံ ''အပရိဘုတ္တံ ဓောတပေတီ''တိ ဝစနတော။ တေန ပရိဘုတ္တံ ဓောတပေတိ ရဇာပေတိ ဝိဇ္ဇောပေတိ, နိ
ဿဂ္ဂိယမေတတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, တဋ္ဌ ပရိဘုတ္တံ နာမ ကတဘတ္တမေဝ ဟောတိ။ န ဟိ သက္ကာ ဧဠကလောမာနိ ပ
ရိဘုဉ္ဇိတုံ, အညထာ ''ပရိဘုတ္တံ ဓောတပေတီ''တိ ဝစနံ နိရတ္ထကံ ဟောတိ။ န ဟိ ဧတ္တ ''ပုရာဏာနိ ဧဠကလောမာနိ
ဓောတပေယျ တ''တိ ဝစနံ အတ္ထိ ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပဒေ ဝိယ။ တတ္ထ အာဒိန္နကပ္ပဝသေန, ဣဓ တံ လိခိတံ။ လေခ
ဒေါသောတိ စေ? န, ဝိသေသဟေတုနော အဘာဝ, **ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပဒေ** အပရိဘုတ္တံ ကတဘတ္တံ နာမ, ''ကမ္ဗလ
ကောဇဝသန္တတာဒိ''န္တိ ဝစနတော စ။ ကိဉ္စာပိ ဣမိနာ သဒ္ဒေန အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါ, ''ဓောတပေတီ''တိ ဣဒံ ပန
သိယာ နိပ္ပဒေသံ။ သိယာ သပ္ပဒေသံ။ တဉ္စဟိ ''အဝုတ္တာ ဓောဝတီ''တိအာဒီသု နိပ္ပဒေသံ။ ''ကတဘတ္တံ ဓောတပေ
တီ''တိ ဧတ္တ သပ္ပဒေသံ။ ''အကတဘတ္တံ ဓောတပေတိ ရဇာပေတိ, အနာပတ္တီ''တိ ''ဝိဇ္ဇောပေတိ, အနာပတ္တီ''တိ ဝ
စနပ္ပမာဏတော အနာပတ္တိ ဧတတိ စေ? န, ဝစနပ္ပမာဏတော ဧဝ အာပတ္တီတိ အာပဇ္ဇနတော။ ''အပရိဘုတ္တံ ဓော
တပေတီ''တိ ဝစနမေဝ ဟိ တံ အပရိဘုတ္တံ သန္တတံ ဝိဇ္ဇောပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ စေ? သိဒ္ဓံ ပရိဘုတ္တံ
ဝိဇ္ဇောပေန္တဿ အာပတ္တိ ဧတတိ။

ဧဠကလောမဓောတပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ရူပိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၈၃-၄. သဗ္ဗမ္ပိ တိ တိဝိဓမ္ပိ။ ''မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခော'တိအာဒိ ပန ကိဉ္စာပိ **ရာဇသိက္ခာပဒေ** 'န ဝဋ္ဋ
တီ'တိ ပသင်္ဂတော ဝုတ္တံ, သရူပတော ပန အာပတ္တိဒဿနဝသေန သကဏ္ဍနေပိ ဝတ္တုမာရဒ္ဓ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ကထ
မေတံ? မုတ္တာဒီနံ သကဏ္ဍနံ ဇာတံ, န ဟိ တာနိ ဣမဲ ဟဋ္ဌိယံ ဒိဿန္တီတိ ဣမဿ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တာနိ, ရာဇ
သိက္ခာပဒဿပိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တာနီတိ။ န ကေဝလံ ဟိရညသုဝဏ္ဏမေဝ, အညမ္ပိ ခေတ္တဝတ္ထာဒိကံ ''အကပ္ပိယံ န သ
မ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗ''န္တိ သာမညေန, န သရူပတော။ **ဟဋ္ဌိယံ** ပန သရူပတော ''စီဝရစေတာပန္နံ နာမ ဟိရညံ တ သုဝဏ္ဏံ တ
မုတ္တာ တ မဏိ တ''တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ရာဇသိက္ခာပဒမေဝဿ သကဏ္ဍနံ။ မုတ္တာမဏိဂ္ဂဟဏေန
စေတ္ထ တဇ္ဇာတိယဂ္ဂဟဏံ သိဒ္ဓမေတတိ နာဂတော ဣမဿ ပဌမမေဝ ပညတ္တတ္တာ။ ယဒိ ဧဝံ ဣမဲ အနာဂတတ္
တာ ကတရံ နေသံ သကဏ္ဍနန္တိ? ဣဒမေဝ အတ္ထတော, နော သရူပတော။

ကထံ? ဧတာနိ ဟိ **ရတနသိက္ခာပဒေ** နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနိ, ဒုက္ကဋဝတ္ထုနိ စ ဧကတော ''ရတန''န္တိ အာဂတာနိ,
''ရတနသမ္မတ''န္တိ ကပ္ပိယဝတ္ထု အာဂတံ။ တေသု စ ဒသသု ရတနေသု ရဇတဇာတရူပဒ္ဒွယံ ဣမဲ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု, အဝ
သေသံ ဒုက္ကဋဝတ္ထုတိ သိဒ္ဓံ။ ဣမဲ စ သိဒ္ဓတ္တာ ဧဝ ရတနသိက္ခာပဒဿ အနာပတ္တိတရေ ''ရတနသမ္မတံ ဝိဿ
သာသံ ဂဏှာတိ, တာဝကာလိကံ ဂဏှာတိ, ပံသုကူလသညိဿာ''တိ ဝုတ္တံ, န ရတနံ ဝုတ္တံ။ သတ္တဝိဓဓညအသိအာ
သခေတ္တာဒိ ပန **ဗြဟ္မဇာလာဒိသုတ္တ** ဝသေန (ဒီ. နိ. ၁.၁ အာဒယော) အကပ္ပိယန္တိ သိဒ္ဓံ, တသ္မာ ဣမဲ ဒုက္ကဋဝတ္
ထူတိ သိဒ္ဓံ, တေနေဝ အနုယောဂဝတ္တေ ''ဓမ္မံ ဇာနာတိ, ဓမ္မာနုလောမံ, ဝိနယံ, ဝိနယာနုလောမံ ဇာနာတီ''တိ (ပရိ.
၄၄၂) ဝုတ္တံ။ တထာ အာမကမံသမ္ပိ ဒုက္ကဋဝတ္ထု အာပဇ္ဇတီတိ? န, ဣမဲ ဝိနယေ အနုညာတတ္တာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိ
က္ခဝေ, အမနုဿိကာဗာဓေ အာမကမံသ''န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၂၆၄), တသ္မာ န အာမကမံသံ သုတ္တေ အာဂတမ္ပိ ဒု
က္ကဋဝတ္ထု ဟောတိ, တထာပိ အတ္တနော ပရိဘောဂတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒုက္ကဋမေတတိ နော တက္ကောတိ အာစရိ
ယော။ ''ဣမဲ နိက္ခိပဟီ'တိ ဝုတ္တေ ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနမေဝ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ''အကပ္ပိယဝိစာရဏာ ဧဝ န ဝဋ္ဋ
တီတိ စေ? **ကပ္ပိယဉ္စ အကပ္ပိယဉ္စ နိဿာယ ဌိတ** န္တိ ဧတ္တ တံ သယံ အပရိဘောကရဟံ ဟုတွတ တဒဂ္ဃနကံ
ကပ္ပိယဘတ္တံ ပရိဘောကရဟံ ဟုတွတ ဌိတန္တိ အတ္ထော''တိ လိခိတံ, ''ပံသုကူလဘာဝေန ဌိတတ္တာ, ဂုတ္တဋ္ဌာနာစိ
က္ခနဿ ကပ္ပိယတ္တာ စ ကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတံ။ 'ဣဒံ ဂဏှာ'တိအာဒိနာ ဝဒန္တဿ အကပ္ပိယတ္တာ အကပ္ပိယံ နိ
ဿာယ ဌိတ''န္တိ စ။ **ဧဝမ္ပိ ကပ္ပိယဉ္စ အကပ္ပိယဉ္စ** တိ ''ဣမဿိံ ဩကာသေ ဌပိတံ, ကိံ န ပဿသီတိ ဆေကတရေ
ဣမမေဝ ကဟာပဏ''တိအာဒိဝစနဿ ကပ္ပိယတ္တာ ကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတံ။ ''ဣဒံ ဂဏှာ''တိ ဝုတ္တေ ဒုဗ္ဗိစာရိတ

တ္တာ အတ္တနော အကပ္ပိယတ္တာ တတော အာဂတံ အကပ္ပိယံ နိဿာယ ဇာတမေဝ ဟောတိ။ “ဣဒံ ဂဏှာ’တိ ဝုတ္တေ တေန ဂဟိတေ ‘ဥဂ္ဂဏှာပေယျ ဝါ’တိ ဝုတ္တဝိဓိံ န ဟာပုဏာတိ, ကေဝလံ ဒုဗ္ဗိစာရိတတ္တာ တဿေဝ တံ အကပ္ပိယံ ဟောတိ, မူလပဋိဂ္ဂဟဏဿ သုဒ္ဓတ္တာ ပရတော ပတ္တစတုက္ကေ တတိယပတ္တော ဝိယာတိ စ ဧဝံ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ဝဒတီ”တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ကိံ ဗဟုနာ, ဝိသုဒ္ဓာဂမတ္တာ ကပ္ပိယံ။ ဒုဗ္ဗိစာရဏာယ သတိ အကပ္ပိယံ နိဿာယ ဇာတံ ဟောတီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ “ဧဝံ သင်္ဃဂဏာဒီနမ္ပိ အတ္ထာယ ပရိစ္စတ္တေပိ တေန သမာနဂတိကတ္တာ ဌပေတွာ အာပတ္တိဝိသေသ”န္တိ ဝုတ္တံ။

န ကိဉ္စိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ စေတာပိတန္တိ စေတာပိတဉ္စ, ဥပဟယာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **“ဥပနိက္ခိပံ ဌပေတွာ**တိ သစေ သော ဥပါသကော ‘အတိဗဟုံ ဧတံ ဟိရညံ, ဣဒံ ဘန္တေ အဇ္ဇေဝ န ဝိနာသေတဗ္ဗ’န္တိ ဝတွာ သယံ ဥပနိက္ခိပဒေသေ ဌပေတိ, အညေန ဝါ ဌပါပေတိ, ဧတံ ဥပနိက္ခိပံ ဌပေတွာ တတော လဒ္ဓံ ဥဒယံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော သင်္ဃော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇတိ နာမာ”တိ ဝုတ္တံ။

၅၈၅. အယံ ကိရ ဣတ္ထံလက္ခဏသမ္ပန္နော ဥက္ကံသတော။ ဧဝံ အင်္ဂသမ္ပန္နောပိ အပရဘာဂေ လောဘဝသေန ဝါ အညေန ဝါ ကာရဏေန သစေ နိမိတ္တံ ကတွာ ဟာပေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ **သေနာသနမ္ပိ ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ**တိ ပဝေသေ ပဝေသေ။ သော ဟိ ကာရဏန္တရေန ရုက္ခမူလိကဿ, အဗ္ဘောကာသိကဿပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒိဝသေန နိဝါသာဓိပ္ပာယေ သတိ ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ ဘေသဇ္ဇဿ သတိပစ္စယတာ သဗ္ဗကာလမ္ပီတိ ဧကေ။ အသန္နိဟိတဿ ပစ္ဆာဘတ္တမေဝ, သန္နိဟိတဿ ပုရေဘတ္တမ္ပီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ “ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ အာဟာရတ္ထာယ။ပေ.။ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ပါစိ. ၂၄၄) ဟိ ဝုတ္တံ။ ဒုက္ကဋဉ္စဟိ **ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒေ** အာဂတံ ဝိကာလေ အာပဇ္ဇတိ, နော ကာလေ အာဟာရကာလတ္တာ, **သန္နိဓိသိက္ခာပဒေ** အာဂတံ ပန ကာလေပိ သန္နိဓိဇာတတ္တာ, တေနေဝ တတ္ထ သတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကဒွယမေဝ ဝုတ္တန္တိ။ “သတိ ပစ္စယေ”တိ ဝစနတော နာယံ ဝိသေသော လဗ္ဘတီတိ စေ? န, အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော, ဝစနာနိယမတော စ။ **သန္နိဓိသိက္ခာပဒေ** ဟိ “အနာပတ္တိ ယာဝကာလိကံ ယာဝကာလံ နိဒဟိတွာ ဘုဉ္ဇတိ။ ယာမကာလိကံ ယာမေ နိဒဟိတွာ ဘုဉ္ဇတီ”တိ (ပါစိ. ၂၅၆) ဧတ္ထ ဝစနပ္ပမာဏတော ယာမကာလိကံ န ပုရေဘတ္တေ, န ပစ္ဆာဘတ္တေ, န ဒိဝသေ, န ရတ္တိယံ ယာမမေဝ နိဒဟိတွာ ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တီတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ။ တထာ တတ္ထေဝ “ယာမကာလိကံ ယာမံ နိဒဟိတွာ ဘုဉ္ဇတိ, သတ္တာဟကာလိကံ သတ္တာဟံ နိဒဟိတွာ ဘုဉ္ဇတီ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ “သတိ ပစ္စယေ”တိ, တသ္မာ **သတိပစ္စယ**-ဝစနံ ကတ္ထစိ ဟောတိ, ကတ္ထစိ န ဟောတီတိ ဝစနာနိယမတော အာပတ္တိယာပိ အနိယမော သိယာ။ ဧဝံ သန္တေပိ ယထာဝုတ္တဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ ဧဝ။ န အနာဟာရပ္ပယောဇနတ္တာ ယာမကာလိကာဒီနန္တိ စေ? န, သပ္ပိအာဒိမိဿဘောဇနဿ ပဏီတဘောဇနဘာဝပ္ပတ္တိတော။ အပိစ သဗ္ဗကာလိကေသု ယာဝကာလိကံ ဩဠာရိကံ, တံ အာဟာရတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ ကာလေ အနာပတ္တိ, ပဂေဝ အနောဠာရိကံ ယာမကာလိကာဒိံ, အာဟာရတ္ထာယ ဧဝ အနုညာတတ္တာ။ ယာဝကာလိကေ ဧဝ အနာပတ္တီတိ စေ? န, အနာဟာရတ္ထာယ ဂဏှန္တဿ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော ဣတရံ အာဟာရတ္ထာယ ဂဏှန္တဿ ဝိယ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တမေဝေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ ဟဋ္ဌိံ, ယုတ္တိဉ္စ အနုလောမေတီတိ။

ဒေသနာသုဒ္ဓီတိ ဧတ္ထ ဒေသနာ နာမ ဝိနယကမ္မံ, တေန ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဒေသနာ ဧဝ နာမ ဟောတီတိ။ “ပဋိဂ္ဂဏှာတီ”တိ အဝတွာ “ပဋိသေဝတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ **ပဋိဂ္ဂဟဏေ ပန သတိံ အကတွာ ပရိဘောဂေ ကရောန္တဿ အနာပတ္တိ**။ ခီဏာသဝ ကတကိစ္စတ္တာ ဝိဘတ္တဒါယာဒါ ဝိယ ဟောန္တိ, တေန တေသံ သာမိပရိဘောဂါ ဟောန္တိ။ အညထာ ယာဝကာလိကဘာဝံ အနတိက္ကန္တတ္တာ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ဣဏပရိဘောဂေ န ဝဋ္ဋတိ, ဘေသဇ္ဇေ အာပတ္တိတော, ဣတရသ္မိံ အယုတ္တပရိဘောဂတော, ဣဏံ ဝိယ အနနုညာတဘုတ္တတ္တာ စ။ “အာဒိတော ပဉ္စာယ ဟိ အလဇ္ဇီ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ န ကောစိ သင်္ကိတဗ္ဗော”တိ လိခိတံ။ **ဘာရဘူတာ** သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော။ **ယထာဒါနမေဝ ဂဟိတတ္တာ**တိ ဧတ္ထ “အတ္တနော ဟတ္ထေန စေ ဒေတိ, န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ, “အတိရေကဘာဂံ ဂဟေတွာ ပုနဒိဝသေ အတ္တနော အတ္ထာယ ဥဒ္ဓဋဘာဂံ တတ္ထေဝ ဒါပေတိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ စ။ ပရိဝတ္တကံ ဒေတိ, ဓမ္မိယဉ္စ, ဝဋ္ဋတိ။ နော အဓမ္မိယံ။ “တံ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန ဥဂ္ဂဏှဟိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ကေန လေသေနာတိ စေ? “အလဇ္ဇမာနာယ သာမဂ္ဂိယာ အနာပတ္တိ သမ္ဘောဂေ သံဝါသေ”တိ (မဟာဝ. ၁၃၀) ဣမိနာ ဥပသမ္ပဒက္ခန္ဓကဝစနလေသေန။

၅၈၆. **အသ္သတိယာ ဒိန္န** န္တိ တ္ထေ "အသ္သတိယာ ဒိန္နံ နာမ အပရိစ္စတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ ဒုသ္သန္တေ ဗဒ္ဓကေဟာပဏ္ဏာဒီနိ သတိံ ပဋိလဘိတွာ အယကာ စေ ပုန ဂဏှာတိ, နိသ္သဂ္ဂိယမေဝ ဒေသေတဗ္ဗံ။ တေန အကပ္ပိယဘဏ္ဍေန တေ စေ အယကာ သပ္ပိအာဒီနိ ကိဏိတွာ သင်္ဃဿ ဒေန္တိ, တဿပိ ဘိက္ခုနော ကပ္ပတိ အယကာနံယေဝ သန္တကတ္တာ။ ဘိက္ခုနာ ဟိ 'ဝတ္ထုံ ဂဏှာဟာမီ'တိ ဝတ္ထုသညာယ ဧဝ ဂဟိတံ, န ရူပိယသညာယ။ ဣဒဉ္စ သိက္ခာပဒံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဥဂ္ဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န စ တေန တံ အတ္တနော အတ္ထာယ ပရေသံ တ အတ္ထာယ ဂဟိတံ။ အထ တေ အယကာ နော စေ အာဂန္တွာ ဂဏှာတိ, အယကေ ပုစ္ဆိတွာ အတ္တနော အတ္ထာယ စေ ပရိစ္စတ္တံ, သင်္ဃေ နိသ္သဇ္ဇိတွာ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ။ နော စေ, အာပတ္တိ ဧဝ ဒေသေတဗ္ဗာ"တိ ဝုတ္တံ, တံ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓံ။ အာပတ္တိဒေသနာယ ဟိ သတိ ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဟိတန္တိ သိဒ္ဓံ, တသ္မိံ သိဒ္ဓေ "တတော ဥပ္ပန္နံ တဿပိ ကပ္ပတီ"တိ ဣဒံ န ယုဇ္ဇတီတိ။ ကပ္ပတိ တေတိ စေ? န, ဝတ္ထုံ အနိသ္သဇ္ဇိတွာ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာတိ န ယုဇ္ဇတိ။ အစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ ယုဇ္ဇတီတိ စေ? န, သဗ္ဗတ္ထ "ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ"တိ ဝစနတော။ "ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ"တိ ဟိ ဝုတ္တံ, အညထာ သဗ္ဗတ္ထ "ရူပိယ"န္တိ ပဒံ နိရတ္ထကံ ဟောတိ ဝိနာပိ တေန တဒတ္ထသိဒ္ဓိတော။ အနေန စ ဝတ္ထုံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ, အယကေန စ ဝတ္ထုမေဝ ဒိန္နံ, ဝတ္ထုဂတမ္ပိ ရူပိယံ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှာတော ပဒတရေန ကာရေတဗ္ဗော။ **အဋ္ဌကထာယဉ္စ** "ရူပိယေ အရူပိယသညီတိ သုဝဏ္ဏာဒီသု ခရပတ္တာဒိသညီ"တိ ဝုတ္တံ "ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ"တိ ဝစနဝသေန။

"အပိစ ပုညကာမာ"တိအာဒိ ပန ဝိဓာနန္တရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, တေနေဝ ဟိ "ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဣဒံ လဒ္ဓန္တိ သလ္လက္ခေတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ အညထာ သလ္လက္ခဏေ ဝိမတိဝသေန, ဝိမတိယာ စ သတိ နိသ္သဂ္ဂိယမေဝ "ရူပိယေ ဝေမတိကော"တိအာဒိ ဝစနတောတိ။ ဣဒံ ဝိဓာနံ နိရတ္ထကမေဝ အာပဇ္ဇတိ, န စ နိရတ္ထကံ။ ကသ္မာ? ဒုဿန္တေ ဗဒ္ဓကဟာပဏာဒိ အဿတိယာ ဒိန္နံ ဝတ္ထုသညာယ ပဋိဂ္ဂဟိတဉ္စ, တတော န ရူပိယံ ဒိန္နဉ္စ ဟောတိ ပဋိဂ္ဂဟိတဉ္စာတိ။ တ္ထေ အာပတ္တိဒေသနာကိစ္စံ နတ္ထိ, တံ ပန အယကာနမေဝ ပဋိအာတဗ္ဗံ။ တတော ဥပ္ပန္နံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍဉ္စ သဗ္ဗေသံ ကပ္ပတီတိ ဣမဿ ဝိဓာနန္တရဒဿနတ္ထံ "အပိစ ပုညကာမာ"တိအာဒီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။

ရူပိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ရူပိယသံဝေဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၈၇. **"ဇာတရူပရဇတပရိဝတ္တန"** န္တိ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန ဝုတ္တံ, တထာ "ရူပိယံ နာမ သတ္ထုဝဏ္ဏော ကဟာပဏော"တိအာဒိ ဟဋ္ဌိဝစနဉ္စ။ "အရူပိယေ ရူပိယသညီ ရူပိယံ စေတာပေတီ"တိအာဒိ တိကဝစနတော, "ဒုက္ကဋဝတ္ထုနာ ပန နိသ္သဂ္ဂိယဝတ္ထုံ စေတာပေန္တဿ။ပေ.။ နိသ္သဂ္ဂိယံ ဟစိတ္တိယံ ဂရုကဿ စေတာပိတတ္တာ"တိ အဋ္ဌကထာဝစနတော စ ပန အနုက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒောပေတ္ထ လဗ္ဘတီတိ သိဒ္ဓံ။ သတ္ထုဝဏ္ဏော စ ကဟာပဏော စ တတော ယေ စညေ ဝောဟာရံ ဂစ္ဆန္တီတိ ဧဝမေတ္ထ သမုစ္စယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိံ ပန သိက္ခာပဒေ "နာနပ္ပကာရကံ နာမ ကတမ္ပိ အကတမ္ပိ ကတာကတမ္ပီ"တိ တ္ထေ ဝိဘတ္တာနံ တိဏ္ဏံ ရူပိယာရူပိယာနဉ္စ ဒွိန္နံ ဝသေန ပဉ္စ တိကာ ဝုတ္တာ, အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ တဒနုလောမတော ဧကော တိကော ဒဿိတောတိ သဗ္ဗေ ဆ ဟောန္တိ။

တ္ထောဟ – အညသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ဧကသ္မိံ တိကစ္ဆေဒေ ဒဿိတေ သတိပိ သမ္ဘဝေ ဣတရေ န ဒဿိယန္တိ, ဣဓေဝ ကသ္မာ ဒဿိတောတိ? "နာနပ္ပကာရက"န္တိ **မာတိကာယံ** ဝုတ္တတ္တာ ဣဓေဝ နာနပ္ပကာရဘာဝဒဿနတ္ထန္တိ။ န ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒေပိ ဝတ္တဗ္ဗပ္ပသင်္ဂတောတိ စေ? န, ဣဓ ဒဿိတနယတ္တာ။ အထ စ ရူပိယသ္သ **ဝိဘင်္ဂေ** "ယေ ဝေါဟာရံ ဂစ္ဆန္တီ"တိ အန္တေ ဝုတ္တတ္တာ သတ္ထုဝဏ္ဏာဒယော ဝဋ္ဋဥ္ပနကာ ဧတေတိ သိဒ္ဓံ။ တတော အဝဋ္ဋဥ္ပနကေဟိ ဇာတရူပရဇတေဟိ ဝောဟာရေန န နိသ္သဂ္ဂိယန္တိ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ တံ အာပဇ္ဇနတ္ထန္တိ ဒဿေန္တေန "ကတေန ကတံ စေတာပေတီ"တိအာဒယော တိကာ ဝုတ္တာတိ, ဧဝံ သန္တေ **ရူပိယဝိဘင်္ဂေ** "ယေ စ ဝောဟာရံ ဂစ္ဆန္တီ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တသ္မိံ ပဒေ အဝုတ္တေ အဝဋ္ဋဥ္ပနကာပိ သင်္ဂဟံ ဂတာဝ ဟောန္တီတိ ကတာဒီဟိ တိကတ္တယဿ ဝတ္တဗ္ဗပယောဇနံ န ဘဝိဿတီတိ စေ? န, ကပ္ပိယဘဏ္ဍေန ကပ္ပိယဘဏ္ဍပအဝတ္တနဿာပိ ရူပိယသံဝေဟာရဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ "ယေ ဝေါဟာရံ ဂစ္ဆန္တီ"တိ ဝစနေနပိ ကမုက ကထလ ကံသဘာဇန သာဋ္ဌ

ကာဒိပရိဝတ္တနဿပိ ရူပိယသံဝောဟာရဘာဝပ္ပသင်္ဂေါ ဧတိ စေ? န, ကတာဒိဝစနေန ဇာတရူပာဒိအကပ္ပိယဝတ္ထူနညေဝ အဓိပ္ပေတဘာဝဒီပနတော, တသ္မာ ဥဘယေနပိ ယဒေတံ ကတာကတာဒိဘေဒံ ပါကတိကရူပိယံ ယဉ္စ ကဟာပဏမာသကသင်္ခေပံ, ယဉ္စ ကဟာပဏာဒိဝေါဟာရရူပံ, ဥဘယမ္ပေတံ ဣဓ စ အနန္တရာတီတသိက္ခာပဒေ စ ရူပိယံ နာမာတိ အဓိပ္ပေတတ္ထသိဒ္ဓိ ဟောတိ, န တဏ္ဍုလာဒီနိ, တတ္ထ ကတာဒိဝေါဟာရာသမ္ဘဝတော။ ဧတ္တာဝတာ ကတာဒိတိကတ္တယပ္ပယောဇနံ ဝုတ္တံ။

ဣဒါနိ သေသတ္တိကာနိ ဝုစ္စတိ – ဧတ္ထ ဟိ ယထာဝုတ္တပ္ပဘေဒံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု ရူပိယံ နာမ, သေသံ ဒုက္ကဋဝတ္ထုပိ ကပ္ပိယဝတ္ထုပိ န ရူပိယန္တိ အရူပိယံ နာမ ဟောတီတိ ကတွာ "အရူပိယေ အရူပိယသညီ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ အနာပတ္တီ"တိ ဣဒံ န ဧကံသိကံ အာပဇ္ဇတိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုမ္ပိ ဒုက္ကဋာပဇ္ဇနတော။ ဣဓ ဝစနပ္ပမာဏတော နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုတော အညံ အန္တမသော မုတ္တာဒိပိ အရူပိယမေဝ နာမ။ တတ္ထ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ အနာပတ္တီတိ စေ? န, ရာဇသိက္ခာပဒဝိရောဓတော။ တတ္ထ ဟိ "မုတ္တာ ဝါ မဏိ ဝါ"တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ မုတ္တာဒိ အကပ္ပိယံ ဒုက္ကဋဝတ္ထူတိ စ သိဒ္ဓံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထူသု အဘာဝါ။ ဧဝံ သန္တေ "အရူပိယေ အရူပိယသညီ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ အနာပတ္တီ"တိ သုဒ္ဓကပ္ပိယဘဏ္ဍံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သဗ္ဗံ အရူပိယံ။ တတော အညတ္ထ ပန "အရူပိယေ ရူပိယသညီ"တိ အာဒိတိကဒုက္ကဋေ စ **အဋ္ဌကထာယံ** ဒဿိတတိကေ စ သဗ္ဗံ အရူပိယံ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တသ္မာ အရူပိယဘာဝဒီပနတ္ထံ ဒုတိယော တိကော ဝုတ္တော။ တဒတ္ထမေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** ဒဿိတော ဧကော တိကော။ ကသ္မာ န **ပါဠိယံ** ဝုတ္တောတိ စေ? တတ္ထ စေတာပိတအရူပိယေ ရူပိယဆဍ္ဍနကသမ္မုတိကိစ္စာဘာဝတော။ တသ္မိဉှိ တိကေ ဝုတ္တေ ကပ္ပိယဝတ္ထုနောပိ အရူပိယဆဍ္ဍနကသမ္မုတိ ဒါတဗ္ဗာတိ အာပဇ္ဇတိ, တဿ ဝသေန ရူပိယဆဍ္ဍနကသမ္မုတိ ဧဝ န ဝတ္တဗ္ဗာတိ? န, ရူပိယဿပိ သမ္မုတိကိစ္စာဘာဝပ္ပသင်္ဂတော, တသ္မာ ရူပိယေ ရူပိယသညီ ကပ္ပိယဝတ္ထုံ စေတာပေတိ ပတ္တစတုက္ကေ တတိယပတ္တံ ဝိယ, တံ သင်္ဃာဒီနံ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ, နိဿဋ္ဌံ ပန အညေသံ ကပ္ပတိ တတိယပတ္တော ဝိယ။ အထ သမ္ပဋိစ္ဆိတရူပိယေန စေတာပိတံ ဟောတိ ဒုတိယပတ္တော ဝိယ, တံ ဝိနာပိ သမ္မုတိယာ ယော ကောစိ ဘိက္ခု ဆဍ္ဍေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ တတော ပရံ "သစေ တတ္ထ အာဂစ္ဆတိ အာရာမိကော ဝါ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ "ရူပိယေ"တိ ဝါ "အရူပိယေ"တိ ဝါ သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မပ္ပတ္တော အတ္တနော သန္တကံ, ဥပယောဂပ္ပတ္တော ပရသန္တကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထာဟ – **ဥပတိဿတ္ထေရော** ပုရိမသိက္ခာပဒေန ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝါရိတံ, ဣမိနာ သုဒ္ဓာဂမေန ကပ္ပိယကာရကဿ ဟတ္ထေ ကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတေန သံဝောဟာရော ဝါရိတောတိ။

၅၈၉. နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနာ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ။ပေ။ အပရာပရပရိဝတ္တနေ ဣမိနာတိ ဧတ္ထ ကေသိဉ္စိ ဧဝ ဝတ္ထုသ္မိံ ဒွိန္နံ သိက္ခာပဒါနံ ဝသေန ဧကာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ, တံ ပန ပစ္ဆိမဿ ဝသေန နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဧတေန နိဿဂ္ဂိယံ အာပန္နမ္ပိ အာပဇ္ဇတီတိ ဧကေ။ ပရဿ ရူပိယဂ္ဂဟဏံ ပရိဝတ္တနန္တိ ရူပိယေ အဂ္ဂဟိတေ တဿ အဘာဝတော ဣမိနာဝ အာပတ္တိ, န ပုရိမေန ဩမသဝါဒေ ဝိယ။ မုသာဝါဒေန မုသာ ဝဒန္တဿာပိ ဟိ ဩမသဝါဒေနေဝ အာပတ္တိ။ **နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနာ ဒုက္ကဋ။ပေ။ ဧသေဝ နယော**တိ ဧတဿ ယုတ္တိံ ဒဿေန္တော **"ယော ဟိ အယ"**န္တိ အာဟ။

ဝမိံ ပယောဇေန္တဿာတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဂဟေတွာ သတိ မာသေ, သတိ သံဝစ္ဆရေ "ဧတ္တကံ ဒေဟီ"တိ စေ ဝဒတိ။ ရူပိယသံဝောဟာရော ဟောတိ။ ဝိနာ ကပ္ပိယကာရကေန "ဧတ္တကာ ဝုမိ ဟောတု, ဧတ္တကံ ဂဏှာ"တိ ဝဒတော ဒုက္ကဋံ ကယဝိက္ကယလက္ခဏာဘာဝတော။ **"မူလေ မူလသာမိကာန"**န္တိအာဒိ ကပ္ပိယကရဏူပာယဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ကေဝလံ နိဿဇ္ဇ အပရိဘောဂံ ဟောတိ, ပုန ဧဝံ ကတေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တဿပိ ပရိဘောဂေ မူလဿ ကပ္ပိယကရဏူပာယော စေ န ဟောတိ, ကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ ယထာ ဟဉ္စိယာ စေတ္ထ ကပ္ပိယကရဏူပာယော, သော စ တတိယပတ္တေပိ, "ယထာ စ အတ္တနော အတ္ထာယ ဂဟိတေ ဝေရူပုပယော, တထာ သင်္ဃာဒိအတ္ထာယ ဂဟိတေပိ သော ဝါ"တိ ဝုတ္တံ။ ဣမေ ကိရ ပဌမဒုတိယပတ္တေ ယာဝ ဂဟဏေန ပရိဝတ္တေတိ, တာဝ န ကပ္ပိယကရဏူပာယော, အနေကပုရိသယုဂမ္ပိ "အကပ္ပိယာ ဧတေ"တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန "သင်္ဃသန္တကံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဝိက္ကိဏိတွာ အာဂတကဟာပဏာနိပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ မောစေတွာဝ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗာနိ, တသ္မာ ကပ္ပိယကာရကော စေ ဣမာနိ တာနိ ကဟာပဏာနီတိ ဝဒတိ, န ဝဋ္ဋတိယေဝ, ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ, န ဝိစာရေတဗ္ဗံ, ဝိစာရေတိ စေ? သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတိ။ ပဋိဂ္ဂဟဏံ မောစေတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိတာနိ စေ ဝိစာရေတိ, တဿေဝ န ဝဋ္ဋတီ"တိ အဘိက္ခဏံ ဝုတ္တံ။

ရူပိယသံတေဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၉၃. ပဋ္ဌပိလောတိကာနန္တိ ပဋ္ဌပိလောတိကေဟိ။ ''အဍ္ဎာစရတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဣဒံ ပုရိမသိက္ခာပဒေပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''ကယိတဉ္စ ဟောတိ ဝိက္ကယိတဉ္စာ''တိ ဧတေသံ ပဒာနံ ဝိပရီတတော ''အတ္တနော ဘဏ္ဍာ''န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? ''ဣမိနာ ဣမ''န္တိ ဝစနာနုရူပတော။ သဒ္ဒာဒေယ္ယဝိနိပါတနံ ပနေတ္ထ အဋ္ဌာနပဒာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော ကောသိယဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ပတ္တဝဂ္ဂေါ

၁. ပတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၉၈. ဗဟူ ပတ္တေ သန္နိစယ န္တိ ဧတ္ထ **သန္နိစယ** န္တိ ဘာဝနပုံသကံ, ဗဟူ ပတ္တေ တ ဂဟေတ္ဝာ တ သန္နိစယံ ကရိသ္သန္တီတိ အတ္ထော။ ''အမုတေရသပလမာသာနံ ကဟိကာ''တိ လိခိတံ။ ဧတ္ထ –

''ကုဍုဝေ စတုပလေယွော၊ ကုဍုဝါနံ စတုဂ္ဂုဏံ။
ပတ္ထံ စတုဂ္ဂုဏော မာသာ-တိ ကမာဟု စတုဂ္ဂုဏာ''န္တိ။ –

အာဒိံ လောကတေဟာရံ ဒသ္သေတွ်ာတဝ ကေစိ ပပဉ္စေန္တိ။

၆၀၂. ခာဒနန္တိ ခာဒနီယံ သူပာဒိ။ ''ဗုဒ္ဓနုဿ မတ္တာ နာမ ဩဒနတော စတုတ္ထော ဘာဂေ''တိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၇) **ဗ္ရဟ္မာယုသုတ္တဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ အာလောပဿ စတုတ္ထဘာဂံ ဗုဒ္ဓနံ အနုရူပန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ''ဘိက္ခုနိယာ ပတ္တသန္နိစယဿ တရိတတ္တာ တဒနုလောမတော ဘိက္ခုနုမ္ပိ ဒုတိယော တရိတော''တိ ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တံ, **ဟတ္ထိယဉ္ဈပ္ပိ** ''သန္နိစယံ ကရေယျာတိ အနမိဋ္ဌိတော အဝိကပ္ပိတော''တိ (ဟစိ. ၇၃၅) ဝုတ္တံ။ သော ဟိ **ကထိနက္ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၃၀၆ အာဒယော) နိစယသန္နိမိ ဝိယ ဧကောပိ ပုနဒိဝသေ ''သန္နိစယော''တိ ဝုစ္စတိ။ အနန္တရသိက္ခာပဒေ ပန ''ဒုတိယော တရိတောတိ အမိဋ္ဌာနံ နိယတံ, တသ္မာ ဒွေဝ ပတ္တေ အမိဋ္ဌာတုံ န လဘတိ။ သစေ ဧကေတော အမိဋ္ဌာတိ, ဒွေဝပိ န အမိဋ္ဌိတာ ဟောန္တိ။ ဝိသုံ ဝိသုံ အမိဋ္ဌာတိ, ဒုတိယော အနမိဋ္ဌိတော''တိ ဝဒန္တိ။ ဝိကပ္ပေတုံ ပန ဗဟူပိ လဘတိ။ ဣအနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သန္ဓာယ **''နာမမတ္တေ ဝိသေသော''** တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **နာမန္တိ** မဇ္ဈိမော မဇ္ဈိမောမကော မဇ္ဈိမုက္ကဋ္ဌောတိအာဒိ။

၆၀၈. ''ဟကဿ ဟိ ဦနတ္တာ ပတ္တသင်္ချံ န ဂစ္ဆတီ''တိ ဝစနတော အမိဋ္ဌိတပတ္တောပိ ခရဟာကေန သေတတ္တာ အမိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ စေ? န, အမိဋ္ဌာနဝိဇဟနေသု နဝသု အနာဂတတ္တာ, တသ္မာ ပဌမဟာကာနံ ဧဝ ဦနတ္တာ ပတ္တသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ, တသ္မိံ သတိ အညံ ဝိညာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ''ဦနပဉ္စဗန္ဓနေနာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ဆိဒ္ဒေ, ရာဇိယာ တ ဟိ သတိ တေဟိ အမိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ ဝိဇဟိတေ နာယံ ပဋိသေဓော, တသ္မာ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ, ဝိကပ္ပေတွာတပိ အညံ ဝိညာပေတုံ န လဘတိ။

ဧဝံ **ပတ္တကာရကော မူလံ လဘိတွ်ာ** တိ ဧတ္ထ ပစိတွ်ာ ဌပိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ။ **အာတုကာမော ဟုတွ်ာတိ** ဧတ္ထ ဒိန္နဒိဝသတော, သုတဒိဝသတော တ ပဋ္ဌာယ ဒသာဟံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ လိင်္ဂပရိဝတ္တေန ပန ဒသာဟာတိက္ကမေ ပတ္တသာမိကဿ ဘိက္ခုဿ, ဘိက္ခုနိယာ ပန ရတ္တာတိက္ကမေ နိဿဂ္ဂိယံ။

ပတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဦနပဉ္စဗန္ဓနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၁၂-၃. **ဗဟူ ပတ္တေ ဝိညာပေန္တီ**တိ ဧကမေကံ ဝိညာပေန္တာ ဗဟူ ဘိက္ခူ ဗဟူ ပတ္တေ ဝိညာပေန္တိ, ဗဟူ တဘိက္ခူ ပတ္တေ ဝိညာပေန္တီတိ အတ္ထော။ “န, ဘိက္ခဝေ, ပတ္တော ဝိညာပေတဗ္ဗော, ယော ဝိညာပေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဦနပဉ္စဗန္ဓနေန သမူဟတံ ဟောတိ န ဟောတီတိ? န ဟောတိ တမေဝ ဂဟေတွာ “ဝိညာပေတိ, ပယောဂေ ဒုက္ကဋ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာတိ ဧကေ။ ပဋိလာဘမ္ပိ ပရိယာဒိယိတွာ တံ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တံ “ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယော ဟောတီ”တိ ဣမိနာ သမူဟတံ ဟောတိ။ အညထာ သဒုက္ကဋံ နိဿဂ္ဂိယံ အာပဇ္ဇတိ အနာပတ္တိတရဝိရောဓော စ။ ယာ ကာစိ ပန အကတဝိညတ္တိ အနနုညာတကာလေ ဒုက္ကဋမေဝ။ **ဘိန္နေနာ**တိ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ, **ဘေဒေနာ**တိ တ အတ္ထော, ဟေတုဝတ္တေ ကရဏဝစနံ။

ဦနပဉ္စဗန္ဓနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၂၀. “သာ အဟောသိ သုဝဏ္ဏမာလာ”တိ ဝစနတော ဌပေတွာ သဟဓမ္မိကေ အညေသံ ယထာသုခံ ရူပိယံ အတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဥဂ္ဂဏှာပေတုံ, သပ္ပေါဟာရာပေဘုဉ္ဇာတိ အာစရိယော, ဝီမံသိတဗ္ဗံ ဣဒ္ဓိမဿ ဣဒ္ဓိဝိသယတ္တာ။

၆၂၂. “ယေသံ မံသံ ကပ္ပတီ”တိ ဝစနေန ယေသံ မံသံ န ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိအာဒိ ကိဉ္စာပိ န ကပ္ပတိ, န ပန နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထူတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ န ပဏီတဘောဇနဝတ္ထူတိ။ **ဥဂ္ဂဟိတကံ ကတွာ နိက္ခိတ္တ**န္တိ အဗ္ဗောဟရဏတ္ထံ နိက္ခိတ္တံ။ ဣတရည္ဟိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အဗ္ဗောဟာရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဥဘယေသမ္ပီ**တိ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတေဟိ, ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတေဟိ စ ကတာနံ။ “မံသဿ အကပ္ပိယတ္တာ”တိ ကာရဏပတိရူပကံ ဝတွာ။ **ခာဒိံသူ**တိ “ဝိကာလေ ဧဝလံ နဝနီတမေဝ ခာဒိတုကာမေန ဒဓိတက္ကဂတာနိ အပနေတဗ္ဗာနိ, ပစိတုကာမဿ သာမံပါကံ န ဟောတီတိ ထေရဿ အဓိပ္ပါယော”တိ ဝုတ္တံ။ “ခယံ ဂမိဿတီ”တိ ဝစနတော ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကသပ္ပိ ဝိကာလေ ကပ္ပတီတိ သိဒ္ဓံ။ **ဘေသဇ္ဇေဟီ**တိ ယာဝဇီဝိကဘေသဇ္ဇေဟိ။ **ကတတေလံ ပုရေဘတ္တ**န္တိ အပစိတွာ ကတံ ဧဝ။ **ဥဏှောဟာဒကေနာ**တိ တာပနဘာဝံ ဒီပေတီတိ ဧကေ, တံ န သုန္ဒရံ။ **နိဗ္ဗဋ္ဋိတတ္တာ**တိ ပိညာကာဒိတော။ “တေလတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟိတ။ပေ.။ ဒုက္ကဋမေတ”တိ ဝစနတော အတေလတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟိတေဟိ, သတ္တာဟာတိက္ကန္တေဟိပိ ကတတေလံ ကတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီတိ ဆာယာ ဒိဿတိ, **ကရမန္ဒံ** ရက္ခာသာရောတိ ဧကေ။

၆၂၃. အဝသကသဒ္ဒေ ယသ္မာ ခီရာဒီနိ ပက္ခိပိတွာ တေလံ ပစန္တိ, တသ္မာ ကသဋံ န ဝဋ္ဋတိ, တေလမေဝ ဝဋ္ဋတိ, တေန ဝုတ္တံ “ပက္ကတေလကသဋေ ဝိယ ကုက္ကုစ္စာယတီ”တိ။ ဝသာယ သဒ္ဓိံ ပက္ကတ္တာ န ဝဋ္ဋတီတိ စေ? ဝဒထ, ဘန္တေ, နဝနီတေ ဒဓိဂုဠိကာတိအာဒိသမ္ဗန္ဓော။ မဓုမှိ စတ္တာရော ကာလိကာ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗာ, ဥစ္ဆုမှိ စ, ကထံ? သမက္ခိကံ သေဋ္ဌကံ မဓု ယာဝကာလိကံ။ အနေလကံ ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ယာမကာလိကံ, အသမ္ဘိန္နံ သတ္တာဟကာလိကံ, မဓုသိတ္ထံ ပရိသုဒ္ဓံ ယာဝဇီဝိကံ။ တထာ ဥစ္ဆု တ ရသော တ သကသဋော ယာဝကာလိကော, နိက္ကသဋော ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကော, အသမ္ဘိန္နော သတ္တာဟကာလိကော, သုက္ခကသဋံ ယာဝဇီဝိကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဥဒကသမ္ဘေဒဝိသေသတော။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? စတူသု ကာလိကေသု ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗံ ဂရုကံ, အပရံ အပရံ လဟုကံ။ တေသု စာယံ ဥဒကသမ္ဘေဒော ဂရုကံ လဟုကံ ကရောတိ, လဟုကဉ္စ ဂရုကံ။ အမ္ဗရသာဒီနိ ဟိ ယာဝကာလိကတ္တာ ဂရုကာနိ, ဥဒကသမ္ဘေဒော ပန တာနိ အမ္ဗပါနာဒိသမညံ ဒတွာ လဟုကာနိ ယာမကာလိကာနိ ကရောတိ။ “ဖာဏိတံ နာမ ဥစ္ဆုမှာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယ”တိ အဋ္ဌကထာဝစနတော ဥစ္ဆုရသော သတ္တာဟကာလိကောတိ သိဒ္ဓံ။ တတ္ထ “ဥဒကသမ္ဘေဒော တံ ယာမကာလိကံ ကရောတီ”တိအာဒိံ ဗဟုံ ဝတွာ ယောဇိတာ။

အပိစေတ္ထ ဥစ္ဆုရသော “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္ဆုရသ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၀) အနုညာတတ္တာ ဂုဠောဒကံ ဝိယ ဥစ္ဆုရသသာမညတော ဥဒကေန အသမ္ဘိန္နောပိ အဂိလာနဿ ဝဋ္ဋတိ, တေနေတဟ **အဋ္ဌကထာယံ** “ဥစ္ဆုရသော နိကသဋော ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝဋ္ဋတီ”တိ (မဟာ. အဋ္ဌ. ၃၀၀)။ အယံ သဗ္ဗော နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ ဧကေ

စိ ပနာဟု ‘‘ဖာဏိတံ နာမ ဥစ္ဆုမှာ နိဗ္ဗတ္တ’န္တိ ဝစနတော, ‘ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယာ’တိ အဋ္ဌကထာဝစနတော စ ဥစ္ဆုရသော ဖာဏိတမေဝ, တသ္မာ ဂုဠေ ဝိယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’’န္တိ။ ကေစိ ‘‘ဝုတ္တနယေန သတ္တာဟကာလိကောဝ သမာနော ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္ဆုရသ’န္တိ ဝိသုံ အနုညာတတ္တာ အသမ္ဘိန္နောပိ အဂိလာနဿ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ‘‘ဝုတ္တနယေန ဝိသုံ အနုညာတတ္တာ ဧဝ သမ္ဘိန္နော စ အသမ္ဘိန္နော စ ယာမကာလိကောဝ, ဂုဠောဒကံ ပန သတ္တာဟကာလိကမေဝါ’’တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ‘‘ဂုဠောဒကံ ဝိယ သော ဒုဝိဓောပိ သတ္တာဟကာလိကောယေဝါ’’တိ ဝဒန္တိ။

တတ္ထာယံ ပဉ္စမာစရိယဝါဒေ ဝိစာရဏာ – ဖာဏိတာနုမတိယာယေဝ ဥစ္ဆုရသာနုမတိယာ သိဒ္ဓိတော ဝိသုံ ‘‘ဥစ္ဆုရသ’’န္တိ ဥဒ္ဓရိတွာ အနုမတိ နိရတ္ထိကာတိ အာပဇ္ဇတိ, တထာ ‘‘ဥစ္ဆုရသော နိကသဋော ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ အဋ္ဌကထာပိ နိရတ္ထိကာ။ ‘‘သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ, န စ တထာ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝဋ္ဋနကရသာဓိကာရတ္တာတိ စေ? န, တသ္မိံ အဓိကာရေ သတ္တာဟကာလိကဿ အဝတ္တဗ္ဗပ္ပသင်္ဂတော။ ကာလဘေဒံ အနပေက္ခိတွာ ရသာဓိကာရေ ဩတိဏ္ဏတ္တာ ဝုတ္တောတိ စေ? န သက္ကာ ‘‘နိကသဋော သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝတ္တုံ။ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝဋ္ဋနကရသာဓိကာရတ္တာ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ? န, ဧဝဉ္ဟိ ဝုတ္တေ တဒညရသော ဝိယ အယမ္ပိ ပစ္ဆာဘတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတိ, န တတော ပရန္တိ အာပဇ္ဇတိ။ တတော ပရံ အပရိဘောဂတ္တာ ‘‘ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝုတ္တန္တိ စေ? န, ယာဝကာလိကဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ န သော ပသင်္ဂေါ အာဘိဒေသိကဿ သာပိ ဥစ္ဆုရသဿ ပါကေန ဖာဏိတာဒိဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ အယမေဝ တတိယစတုတ္ထာစရိယဝါဒေသု ဝိစာရဏာ။ ဒုတိယဝါဒေ ဝိစာရဏာ ဝုတ္တာ, ဝိမဒ္ဒော ပနေတ္ထ **ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၃၀၀) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **ဖာဏိတံ နာမ ဥစ္ဆုမှာ နိဗ္ဗတ္တ**န္တိ မဓုကတာလနာဠိကေရာဒိဖာဏိတာဒိတော ဥက္ကဋ္ဌဝတ္ထုတော နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုဖာဏိတဿ ဝိသေသဝစနံ, တေနေတံ ပညာယတိ ‘‘နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုဘူတံ ဣဒံ ဖာဏိတံ နာမ ဥစ္ဆုမှာ နိဗ္ဗတ္တမေဝ, န မဓုကာဒိတော နိဗ္ဗတ္တ’’န္တိ။ ဧတ္တာဝတာ ယံကိဉ္စိ ဥစ္ဆုမှာ နိဗ္ဗတ္တံ, န တံ သဗ္ဗံ ဖာဏိတမေဝ နာမာတိ သာဓိတံ ဟောတိ။ တေနေဝ **ခန္ဓကေ** ဖာဏိတံ ပဉ္စမံ အနုဇာနိတွာဝ ပစ္ဆာ ဥစ္ဆုရသော အနုညာတော, တထာ တတ္ထေဝ ဂုဠံ, ဂုဠောဒကဉ္စ။

ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယ အပက္ကာ ဝါတိအာဒိမှိ ပန ယေသံ လဒ္ဓိ ‘‘ဥစ္ဆုရသော ယာမကာလိကော’’တိ။ ‘‘တေ **အပက္ကာ ဝါ**တိ သာမံ ဘိက္ခုနာ အပက္ကာ ဝါ။ **အဝတ္ထုကပက္ကာ ဝါ**တိ ဝိနာ ဝတ္ထုနာ ပက္ကာ ဝါ’’တိ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ‘‘ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယာ’’တိ ဣမဿ ဝစနဿ ပယောဇနာဘာဝပ္ပသင်္ဂတော, ဘိက္ခုနော ပစနာဓိကာရာဘာဝတော။ သာမပါကော ဣဓာဓိပ္ပေတောတိ စေ? သာမံ အပက္ကဿ ဥစ္ဆုရသဿ တေသံ အတ္တနော မတိယာ ဖာဏိတဘာဝသိဒ္ဓိတော စ ပရတော ‘‘ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတေန အပရိဿာဝိတဥစ္ဆုရသေန ကတဖာဏိတ’’န္တိအာဒိနယဒဿနတော စ တံ အယုတ္တံ, တတ္ထ ‘‘အပရိဿာဝိတဥစ္ဆုရသေန သယံကတံ နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝစနံ ယံ တတ္ထ ကသဋံ သာမပါကံ န ဇနေတိ, သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတကတံယေဝ တံ ကရောတီတိ ဒီပေတိ, တသ္မာ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဝိကာလေတိ ပေါရာဏာ။ ‘‘ကောဋ္ဋိတဥစ္ဆုဖာဏိတံ ‘ရဇနပါကံ ဝိယ ဩဠာရိကံ သဝတ္ထုကပက္ကံ နာမ ဟောတီ’တိ သညာယ ပုရေဘတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာစရိယာ ‘‘ဧဝံ ဖာဏိတဂ္ဂဟဏံ အမဓုရံ, တသ္မာ ပစ္ဆာဘတ္တံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝဒိံသု။ ကိံ မဓုရတာယ, အမဓုရတာယ ဝါတိ? အတ္ထမေဝ ဒဿေတုံ **မဟာပစ္စရိယံ** တထာ ဝုတ္တန္တိ **ဥပတိဿတ္ထေရော** အာဟ ကိရ။ **တံ ယုတ္တ**န္တိ ဥစ္ဆုတော နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ, တေနေဝါဟ ‘‘ခဏ္ဍသက္ခရံ ပန။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။ ‘‘တံ ခီရဇလ္လံ ပက္ခိပိတွာ ပစန္တီ’’တိ လိခိတံ။ **ဇလ္လိကာ** နာမ ဖေဏာဒိ။

ဘေသဇ္ဇောဒိသံ ဝဒန္တေန ဣတရေ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝုတ္တာ။ ‘‘အာဟာရတ္ထံ ဖရိတုံ သမတ္ထာနီ’’တိ **ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၂၆၀) ‘‘ယံ ဘေသဇ္ဇဉ္စေဝ အဿ ဘေသဇ္ဇသမ္မတဉ္စ လောကဿ, အာဟာရတ္ထဉ္စ ဖရေယျာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ဝိစာရဏာ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

၆၂၄. **ဒွါရဝါတပါနကဝါဋာနီ**တိ ဒွါရဿ စ ဝါတပါနာနဉ္စ ကဝါဋာနိ။ ကသာဝပက္ခေပမတ္တေန ဟိ တာနိ အတ္တနော သဘာဝံ ပရိစ္စဇိတာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ ‘‘မက္ခေတဗ္ဗာနီ’’တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘ကသာဝေ နာမ ကနကလမ္ဗာဒီနိ ပီ’’တိ ဝဒန္တိ။ **အဓိဋ္ဌေတီ**တိ ‘‘ဣဒါနိ အဇ္ဈောဟရဏီယံ န ဘဝိဿတိ, ဗာဟိရပရိဘောဂေ ဘဝိဿတီ’’တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတိ။ ဣဓ ‘‘ဝိကပ္ပေတီ’’တိ ပဒံ နတ္ထိ။ အဓိဋ္ဌာနမ္ပိ မုခါရုဠှိယာ ဝုတ္တံ ‘‘ဣမံ နဝနီတံ အဓိဋ္ဌာမီ’’တိ အဝတ္တဗ္ဗတော။

၆၂၅. **ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝိသ္သာသဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစေ သဝိသ္သာသော, ဝဋ္ဋတီတိ "ပရိဘုဉ္ဇ တ္ဝံ"န္တိ ဧတ္တာဝတာ ဝိသ္သဇ္ဇိတံ ဟောတိ, တသ္မာ ဥဘိန္နံ အနာပတ္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သစေ န ဝိသ္သဇ္ဇိတံ, အာပတ္တိ ဟောတီတိ သိဒ္ဓံ။ တသ္မာ ဥဘိန္နံ သန္တကံ စီဝရံ အညတရေန သမ္ပုစ္ဆိဘုတေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ နော စေ အဓိဋ္ဌာတိ, နိသ္သဂ္ဂိယံ ဟောတီတိပိ ယုဇ္ဇတိ။ ကာကနိကမတ္တဋ္ဌေ မူလံ အဒိန္နံ, "န အဓိဋ္ဌာနုပဂံ။ပေ.။ သကဘာဝံ န ဥပေတီ"တိ ဣမိနာ ဧတံ သဒိသံ န ဟောတိ, အာဘိဓမ္မိကဂဏ္ဌာနံ ဒိန္နံ ဝိယ စ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? အာဘိဓမ္မိကာ ဟိ အနုပသမ္ပန္နာပိ ဟောန္တိ, ပစ္ဆာ အာဘိဓမ္မိကဘူတာနမ္ပိ တံ သာဓာရဏံ ဟောတီတိ။ ဧတ္ထ ဒွေဝပိ ဥပသမ္ပန္နာ ဧဝ, ဒွိန္နမ္ပိ တတ္ထ ယထာကာမကရဏီယတာ အတ္ထိ မမတ္တဥ္စ, န ဧဝံ တဒညေသံ သာဓာရဏံ, န စ ဒွေဝ တယော ဘိက္ခူ "ဧကတော ဝသ္သံ ဝသ္သာမာ"တိ ကရောန္တိ, ရက္ခတိ တာဝ။ "အဝိဘတ္တတ္တာ အနာပတ္တီ"တိ ဣမိနာ စ ဣဒံ သဒိသံ, ယေန မူလေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တဿ သစေ ဣတရော ဒေတိ, သော တ တံ ဣတရဿ ဒေတိ, သတိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ သတ္တာဟာတိက္ကမေ နိသ္သဂ္ဂိယတ္တာ, တသ္မာ တံ စီဝရံ ဒွီသု သမ္ပုစ္ဆိဘုတေန ဧကေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ကိဥ္စာပိ ဧတ္ထ ပယောဂေ န ဒိသ္သတိ သမာနပရိက္ခာရာနံ ဒွိန္နံ အဓိဋ္ဌာနပယောဂဘာဝတော, တထာပိ သမာနသဗ္ဗဘာဏ္ဍကာနံ ဒွိန္နံ တေလာဒိ ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တဿ ကာလာတိက္ကမေ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော, အနဓိဋ္ဌာနေ ဒုလ္လဘဝိသေသ ဟောတုတ္တာ စ "အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ တံ အယုတ္တံ ပတ္တစီဝရသတ္တာဟကာလိကာနံ အသဒိသဝိဓာနတ္တာ။ ဧတ္ထ ပတ္တစီဝရဥ္ဟိ အတ္တနော သန္တကဘာဝံ ဥပဂတမေဝ အနဓိဋ္ဌဟန္တဿ ကာလာတိက္ကမေ အာပတ္တိ, သတ္တာဟကာလိကံ ပန ပရသန္တကသာဓာရဏမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပဋိဂ္ဂဟကဿ ကာလာတိက္ကမေ အာပတ္တိကရံ။ ပဋိဂ္ဂဟဏဥ္စေတ္ထ ပမာဏံ, န တတ္ထ သကသန္တကတာ, သတ္တာဟကာလိကဥ္စ နိသ္သဂ္ဂိယံ, သဗ္ဗေသမ္ပိ အနဇ္ဈော ဟရဏီယံ။ ပတ္တစီဝရံ အညဿ ပရိဘုဉ္ဇတော အနာပတ္တိ။ ဣဒဥ္စ ကာလာတိက္ကန္တမ္ပိ နိသ္သဇ္ဇိတတ္တာ ပစ္ဆာ လဒ္ဓံ ကပ္ပတိ။ ပတ္တစီဝရံ ပန တံ တဿ ဝိနယကမ္မန္တိ ကပ္ပတီတိ။ အဝိဘတ္တဿပိ ဣမဿ အနံ ရူဟတိ, န ပတ္တစီဝရဿ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ **အဋ္ဌကထာယံ** "ဒွိန္နံ သန္တကံ ဟောတိ။ပေ.။ သစေပိ အဝိဘဇိတ္ဝာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနံ ဒေန္တိ, အဒိန္နမေဝ ဟောတီ"တိ။ ယဿ အနမေဝ န ရူဟတိ, တဿ ကုတော အဓိဋ္ဌာနံ။ ဧကော စေ ပတ္တစီဝရံ ဒသမေ ဒိဝသေ ဣတရဿ ဒေတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သော ဒသ ဒိဝသေ ပရိဟရိတုံ လဘတိ , န တထာ သတ္တာဟကာလိကန္တိ သဗ္ဗထာ ဥပပရိက္ခိယမာနံ သရိက္ခံ နက္ခမတီတိ န တံ သာရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အာစရိယဿ တက္ကော။ "ဝိနယကမ္မဝသေန ပန အနိသ္သဇ္ဇိတ္ဝာ သဟသာ ဝိရုဇ္ဈိတ္ဝာ ကဿစိ ပရိစ္စတ္တမ္ပိ ပုန ပဋိလဘိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ, သစေ ဒေသန္တရိတံ, သမုဒ္ဒန္တရိတံ တ စီဝရံ နိသ္သဂ္ဂိယံ ဇာတံ, တံ ဣမေ ဌိတေန ဘိက္ခုနာ ဧကဿ သ ဝစနေန စိတ္တေန စတ္တံ ကတ္ဝာ အနပေက္ခိတ္ဝာ အာပတ္တိ ဒေသေတ္ဝာ တဿ ဝိသ္သာသေန ပုန ဂဟေတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, "ပတ္တာဒီသု စ အယမေဝ နယော"တိ စ ဝုတ္တံ, "တာလနာဠိကေရဖဏိတမ္ပိ သတ္တာဟကာလိကံ တေ"တိ စ။ "ဒွိန္နံ သန္တကံ ဧကေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ သတ္တာဟကာလိကံ သတ္တာဟာတိက္ကမေ အာပတ္တိံ န ကရောတိ , ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန ဒွိန္နမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ"တိ စ "ပရသန္တကံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဌပိတေပိ ဧသေဝ နယော"တိ စ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ဒုက္ကဋဝတ္ထုဘူတံ သပ္ပိအာဒိ နိသ္သဇ္ဇိတဗ္ဗံ ပုန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝိဓာနံ န ဒိသ္သတီတိ။

ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၂၇. "ဧကမေဝ ကတ္ဝာ"တိ ဝစနေန ဝဿိကသာဋိကလက္ခဏေန ဉာတကာနမ္ပိ သတုပ္ပာဒံ ကရောန္တဿ ဧကမေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ။ **စတုဗ္ဗိဓံ ခေတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ကိဥ္စာပိ တိဝိဓံ ဒိဿတိ, တံ ပန ဧဝံ ဂဟေတဗ္ဗံ, ယသ္မိံ ခေတ္တေ ပရိယေသိတုံ လဘတိ, တံ **ပရိယေသနခေတ္တံ** နာမ, "ဧဝံ ကရဏနိဋ္ဌာနာဓိဋ္ဌာနခေတ္တာနိပီ"တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ပစ္ဆိမေန ပုရိမဂ္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော, န ပုရိမေန ပစ္ဆိမဂ္ဂဟော, ယထာလာဘန္တိ အာစရိယော။ တသ္သ သတ္တော – အဓိဋ္ဌာနခေတ္တေန ပစ္ဆိမေန ပုရိမာနံ တိဏ္ဏံ ဂဟော ဟောတိ, တထာ နိဋ္ဌာနခေတ္တေန ဒွိန္နံ ပုရိမာနံ။ ကရဏခေတ္တေန ပန ဧကဿေဝ ပုရိမဿ ဂဟော ဟောတီတိ။ ဧတ္ထ ပန ကိဥ္စာပိ ကရဏခေတ္တနိဋ္ဌာနခေတ္တာနံ ကာလတော နာနတ္တံ နတ္ထိ, ကိရိယတော ပန "အဋ္ဌ ကတ္ဝာ နိဋ္ဌာပေတဗ္ဗ"န္တိ ဟဋ္ဌိဝစနတော, တသ္မာ ဒွိဓာ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ အညတရာဘာဝေန, တဒတ္ထသိဒ္ဓိတော စ, ကထံ ပနေတ္ထ နာနတ္တံ နတ္ထီတိ ပညာယတီတိ စေ? ဟဋ္ဌိတော, "အမုမာသော သေသော ဂိမှာနန္တိ ကတ္ဝာ နိဋ္ဌာပေတဗ္ဗ"န္တိ ဟိ ဟဋ္ဌိ, တထာ **မာတိကာဋ္ဌကထာတော** (ကင္ခာ. အဋ္ဌ. ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) စ။

တထာဟ “ပစ္ဆိမော အနုမာသော ကရဏနိဝါသနခေတ္တမ္ပီ”တိ, ဣမိနာ နယေန တိဝိဓမေဝ ခေတ္တန္တိပိ သိဒ္ဓံ။ **သမန္တပါသာဒိကာယံ** ပန ကတ္ထစိ ပေါတ္ထကေ “ဇေဋ္ဌမူလပုဏ္ဏမာသိယာ ပစ္ဆိမပါဋိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကာဠပက္ခုပောသထော, အယမေကော အဍ္ဍမာသော ပရိယေသနခေတ္တဉ္စေဝ ကရဏခေတ္တဉ္စ။ တသ္မိဉ္ဟိ အန္တရေ ဝဿိကသာဋိကံ အလဒ္ဓံ ပရိယေသိတုံ, လဒ္ဓံ ကာတုဉ္စ ဝဋ္ဋတိ, နိဝါသေတုံ, အဓိဋ္ဌာတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ပါဌော ဒိဿတိ, သော အပါဌော ယထာဝုတ္တပါဠိမာတိကာဋ္ဌကထာဝိရောဓတော, တသ္မာ တတ္ထ “အလဒ္ဓံ ပရိယေသိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ကာတုံ, နိဝါသေတုံ, အဓိဋ္ဌာတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ပါဌော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ တာဝ ပစ္ဆိမေန ပုရိမဂ္ဂဟ သိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ပုရိမေန ကရဏခေတ္တာဒီနံ ဂဟော သမ္ဘဝတိ။ “မာသော သေသော ဂိမှာနန္တိ ဝဿိကသာဋိကစီဝရံ ပရိယေသိတဗ္ဗ”န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဟိ ဝုတ္တံ, န, **အဋ္ဌကထာယံ** “အယမေကော အဍ္ဍမာသော ပရိယေသနခေတ္တဉ္စေဝ ကရဏခေတ္တဉ္စာ”တိ ဝုတ္တတ္တာတိ စေ? န, တဿ လေခနဒေါသတ္တာ , တထာ သာဓိတံ။ ကရဏခေတ္တေန ပန နိဝါသနခေတ္တဂ္ဂဟော အတ္ထိ ကာလနာနတ္တာဘာဝတော, တေနေဝ ပုဗ္ဗေ ယထာလာဘဂ္ဂဟဏံ ကတံ, တထာ စ သာဓိတမေဝ, န ဘေဒေ ပနတ္ထိ, ပယောဇနံ ဝုတ္တမေဝ။ နိဝါသနက္ခေတ္တေန အဓိဋ္ဌာနက္ခေတ္တဂ္ဂဟော နတ္ထိ ဧဝ, န ဟိ ပုရိမေန ပစ္ဆိမဂ္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ န ပါဠိဝိရောဓတောတိ စေ? န, တဒတ္ထာဇာနနတော။ “မာသော သေသော ဂိမှာန”န္တိ အဍ္ဍမာသော သေသော ဂိမှာန”န္တိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒဿ ဟိ ဣတော ပဋ္ဌာယာတိ အတ္ထော။ ပရတော အာပတ္တိခေတ္တဒဿနတော ဣတရဿ အနာပတ္တိခေတ္တဘာဝေါ ဒဿိတောဝ ဟောတိ။ ဒိန္နပုဗ္ဗတောပိ ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနတော နိပ္ဖာဒေန္တဿ နိဿဂ္ဂိယံ ပိဋ္ဌိသမယတ္တာ, ပကတိယာ ဝဿိကသာဋိကဒါယကာ နာမ သင်္ဃဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ အပဝါရေတွာ အနုသံဝစ္ဆရံ ဒေန္တာ, တတ္ထ သတုပ္ပါဒေါဝ ဝဋ္ဋတိ။ ဝတ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋန္တိ တဒညေသု။

“သစေ ကတ။ပေ။ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ။ပေ။ ဆ မာသေ ပရိဟာရံ လဘတီ”တိ ဝစနတော အန္တောဝဿေပိ ယာဝ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမဒိဝသာ အကတာ ပရိဟာရံ လဘတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ကသ္မာ န ဝိစာရိတန္တိ စေ? အတ္ထာပတ္တိသိဒ္ဓတ္တာ။ “ဆ မာသေ ပရိဟာရံ လဘတီ”တိ ဝစနေန အကတာ လဘတီတိ သိဒ္ဓမေဝ, တံ ကိဉ္စာပိ သိဒ္ဓံ, သရူပေန ပန အနာဂတတ္တာ သရူပေန ဒဿေတုံ, ဒုဿဒ္ဓာပယတ္တာ ဥပပတ္တိတော ဒဿေတုဉ္စ ဣဒမာရဒ္ဓံ အာစရိယေန, “ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ကထိနုဗ္ဘာရန္တရေ ဥပ္ပန္နစီဝရမ္ပိ ဟောတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ, တံ ဒုဝုတ္တံ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓတော။ ယဉ္စေတ္ထ အဋ္ဌကထာဝစနံ သာဓကတ္တေန ဝုတ္တံ, တံ ဝါ မတ္ထံ န သာဓေတိ။ “ယဒိ နပ္ပဟောတိ ယာဝ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာ ပရိဟာရံ လဘတီ”တိ ဝစနံ အပ္ပဟောန္တဿ ယာဝ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာ တာဝ ပရိဟာရခေတ္တံ, တတော ပရံ ဧကဒိဝသောပိ န ဟောတီတိ ဒီပေတိ, တသ္မာ အပ္ပဟောနကဘာဝေန အကတာဝ ယာဝ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာ ပရိဟာရံ လဘတိ, တတော ပရံ န လဘတီတိ သိဒ္ဓံ။ တထာ တဒေဝ ဝစနံ ကတပရိဟာရံ န လဘတီတိ ဒီပေတိ, တသ္မာ ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေယေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ။ “အပ္ပဟောန္တေ ဒသာဟေ အန္တောဝဿေ ကရဏပရိယောသာနံယေဝ ပမာဏ”န္တိ လိခိတံ။

ဧတ္ထာဟ – “ဧကဒွီဟာဒိဝသေနာ”တိအာဒိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဂိမှာဒိဝသာနံ အနဓိဋ္ဌာနကာလတ္တာ, တသ္မာ ဧဝ “အန္တောဒသာဟေ ဝါ တဒဟေယေဝ ဝါ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ’တိ စ သာမညတော န ဝတ္တဗ္ဗံ ဂိမှာဒိဝသာနံ အဓိဋ္ဌာနခေတ္တဘာဝပ္ပသင်္ဂတော”တိ။ ဧတ္ထ ဝုစ္စတိ – န, တဒတ္ထာဇာနနတော။ ဒသာဟာနာဂတာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဂိမှာဒိဝသာ ဒသာဟာ ဟောန္တိ, ပဉ္စမဒိဝသေ စ လဒ္ဓာ နိဋ္ဌိတာ ဝဿိကသာဋိကာ ဒသာဟာတိက္ကန္တာပိ ဝဿူပနာယိကဒိဝသံ အဓိဋ္ဌာနခေတ္တံ အပ္ပတ္တတ္တာ န စ တာဝ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, ဝုတ္တဉ္စေတံ “ဝဿူပနာယိကတော ပုဗ္ဗေ ဒသာဟာတိက္ကမေပိ အနာပတ္တီ”တိ။

အန္တောဒသာဟေ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာတိ ဣဒံ န အဝိသေသေန ဧတသ္မိံ အန္တရေ ဂိမှာဒိဝသေပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတုံ ဝုတ္တံ, ကိန္တု ဂိမှာဒိဝသေ စေ ဥပ္ပန္နာ, အဓိဋ္ဌာနခေတ္တေ စ အန္တောဒသာဟံ ဟောတိ, အန္တောဒသာဟေ ခေတ္တေယေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ, န ခေတ္တန္တိ ကတွာ ဒသာဟံ အတိက္ကာမိတဗ္ဗန္တိ ဒီပေတုံ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? ဂိမှာဒိဝသာနမ္ပိ ဂဏနူပဂတ္တာ, တသ္မာ အခေတ္တဒိဝသေပိ ဂဏေတွာ ခေတ္တေ ဧဝ “အန္တောဒသာဟေ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ”တိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ။

ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စီဝရအစ္ဆိန္ဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၃၂. **သာမန္တိ** သကသညိတာနိယမနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သကသညိတာယေဝ ဟိ အစ္ဆိန္နာပနအစ္ဆိန္ဒနေသု နိသ္သဂ္ဂိယံ, တသ္မာ နိသ္သဂ္ဂိယမူလင်္ဂနိဒသ္သနမေတံ။ “စီဝရ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ “အစီဝရံ အစ္ဆိန္ဒန္တသ္သ န နိသ္သဂ္ဂိယ”န္တိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။ “ဒတ္တတိ ဒတ္တတ တ အာပေတ္တတ တ”တိ ကိဉ္စာပိ ပဒဘာဇနံ ယုဇ္ဇတိ, အညသ္သ ပန သန္တကံ အညသ္သ ဘိက္ခုနော အာပေတ္တတ တံ သယံ တ အစ္ဆိန္ဒေယျ, တေနေဝ တ အစ္ဆိန္ဒာပေယျာတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂဘယာ န ဝုတ္တံ, အတ္တတော ပန အတ္တနော သန္တကံ အဒေန္န သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိနာ အာပေတ္တတ, အညသ္သ သန္တကံ တ တသ္သ ဝိသ္သာသာ အာပေတ္တတ တံ အစ္ဆိန္ဒေယျ တ အစ္ဆိန္ဒာပေယျ တ နိသ္သဂ္ဂိယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တဥ္စ ခေါ အနပေက္ခော ဒတ္တတ။ ယဒိ ဧဝံ “စဇိတ္တတ ဒိန္နံ အစ္ဆိန္ဒိတ္တတ ဂဏှဟန္တော ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော”တိ ဣဒံ ကိန္တိ စေ? သကသညာယ အဂ္ဂဟေတ္တတ အညာယ ထေယျာယ ဂဏှဟန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တေနေဝ ဝုတ္တံ “သကသညာယ ဂဟိတတ္တာ ပနသ္သ ဟာရာဇိကံ နတ္ထိ”တိ, အပိစ “အနာပတ္တိ သော တ ဒေတိ, တသ္သ တ ဝိသ္သသန္တော ဂဏှဟာတီ”တိ ဝစနတောပိ တံ သိဒ္ဓမေဝ။ ဧတ္ထာဝတာ တာဝကာလိကံ ကတ္တတ ဒိန္နံ အစ္ဆိန္ဒန္တသ္သ အနာပတ္တိ သာဓိတာ ဟောတိ။ “အမ္မဟာကံ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှဟိသ္သတီ”တိအာဒိဝစနံ သာမဏေရသ္သ အနံ ဒီပေတိ, တဥ္စ ဣမ နာဓိပ္ပေတံ။ **ဟဋ္ဌိယံ** (ဟရာ. ၆၃၃-၆၃၄) ဥပသမ္ပန္နေ တိကပာစိတ္တိယံ ဝိယ အနုပသမ္ပန္နေ တိကဒုက္ကဋမ္ပိ အာဂတန္တိ စေ? န, တဒဓိပ္ပာယာဇာနနတော။ အနုပသမ္ပန္နကာလေ ဧဝံ ဒတ္တတ အညသ္သ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နံ ဒိသ္တတ ကုပိတော စေ အစ္ဆိန္ဒတိ, ဥပသမ္ပန္နသ္သေဝ တ “သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ တုမ္မဟာကံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပဇ္ဇိသ္သာမီ”တိ ဝဒန္တသ္သ ဒတ္တတ ပုန အစ္ဆိန္ဒတိ စေ, နိသ္သဂ္ဂိယန္တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

၆၃၃. သကိံ အာဏတ္တော ဗဟုကမ္ပိ အစ္ဆိန္ဒတိ, နိသ္သဂ္ဂိယန္တိ ဧကဝဒ္ဓတ္တာ ဧကံ ပာစိတ္တိယံ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ **“အာဏတ္တော ဗဟူနိ ဂဏှဟာတိ, ဧကံ ပာစိတ္တိယ”** န္တိ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ပန “ဝတ္ထုဂဏနာယ အာပတ္တိယော”တိ ဝုတ္တံ, တံ အာဏတ္တိယာ ဗဟုတ္တာ “သဗ္ဗာနိ ဂဏှဟာ”တိ ဝဒန္တသ္သ ကပဟံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတံ, တေနေဝ တတ္ထ ဝုတ္တံ “ဧကတစာယ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော”တိ။ ဧဝံ သန္တေ ဟဋ္ဌိဝစနံ, အဋ္ဌကထာဝစနဒ္ဒ္ဝယဥ္စ အညမညံ သမေတိ, ပရသန္တကမ္ပိ နိသ္သဂ္ဂိယံ ဟောတိ ပံသုကူလဥ္စ, တေန “ဒုသ္သန္တေ ဗဒ္ဓရူပိယံ ဝိယာ”တိ ဝုတ္တံ, တံ တဒတ္ထနိယမဒသ္သနတ္ထံ ဝုတ္တံ, ယထာဝဆာဒိတံ အစ္ဆိန္ဒနစိတ္တေန သစိတ္တကံ, ဝဓိကမ္မံ ပန ကေဝလံ အစ္ဆိန္ဒာပေန္တသ္သေဝ “ဒေဟီ”တိ ဗလက္ကာရေန ဂဏှဟတောပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တံ န ယုတ္တံ “အနာပတ္တိ သော တ ဒေတီ”တိ ဝစနတော။ “တုဋ္ဌော တ ဒုဋ္ဌော တ ဒေတိ, အနာပတ္တိယေဝတ”တိ မာတိကာဋ္ဌကထာဝစနတော တတိ စေ? န, ဥဘယတ္ထ အတ္တနော ရုစိယာ အနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ, ပသယ္ဟာဝဟာရေ အနာပတ္တိပ္ပသင်္ဂတော စ။ “ဘိက္ခုသ္သ သာမံ စီဝရံ ဒတ္တတ’တိ ဟဋ္ဌိဝစနတော စ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** အင်္ဂဝဝတ္ထာနေ ‘ဥပသမ္ပန္နတာ’တိ ဝုတ္တတ္တာ စ ဥဘယတ္ထ အနပဟရဏေသု ဘိက္ခုဘာဝေ ကုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ ဒီပေတီ”တိ ဝဒန္တိ, ဣဒမယုတ္တန္တိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ ကသ္မာ? အနုပသမ္ပန္နသ္သ စီဝရံ ဒတ္တတ တံ ဥပသမ္ပန္နကာလေ အစ္ဆိန္ဒန္တသ္သ အနာပတ္တိပ္ပသင်္ဂတော။ “အနုပသမ္ပန္နသ္သ စီဝရံ တ အညံ တ ပရိက္ခာရံ ဒတ္တတ။ပေ။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ”တိ ဝစနတော ဒုက္ကဋံ တတ္ထ ဟောတီတိ စေ? နာသိဒ္ဓတ္တာ, အနကာလေ ဧဝ ဥပသမ္ပန္နတာ ပမာဏန္တိ အသိဒ္ဓမေတံ **အဋ္ဌကထာယ** တ **ဟဋ္ဌိယာ** တ ယုတ္တိတော တ, တသ္မာ တံ န ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ အနုပသမ္ပန္နသ္သ စီဝရံ ဒတ္တတ တသ္သေဝ အနုပသမ္ပန္နကာလေယေဝ စီဝရံ အစ္ဆိန္ဒန္တသ္သ ဒုက္ကဋံ, ဥပသမ္ပန္နကာလေ တ ဒတ္တတ အနုပသမ္ပန္နကာလေ အစ္ဆိန္ဒန္တသ္သ ဒုက္ကဋန္တိ တသ္သ ဝစနသ္သ ဣဒံ ဝိကပ္ပန္တရဥ္စ သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ (ဟရာ. ၆၃၁ အာဒယော) ဝိကပ္ပန္တရသ္သ သမ္ဘဝတော စ န ယုတ္တံ, ယသ္မာ အနုပသမ္ပန္နကာလေ ဒတ္တတ ဥပသမ္ပန္နကာလေ အစ္ဆိန္ဒန္တသ္သ ဝိသုံ ဒုက္ကဋံ န ပညတ္တံ, တသ္မာ ပုရာဏစီဝရဓောဝါပနာဒိသိက္ခာပဒေသု ဝိယ အပရဘာဂေ ဥပသမ္ပန္နတာ စေတ္ထ ပမာဏံ, တသ္မာ “ဥပသမ္ပန္နတာ”တိ အင်္ဂေသု ဝုတ္တတ္တာ စ တံ န ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ “ပစ္စာသီသန္တသ္သေဝ အနမဓိပ္ပေတံ, န နိသ္သဋ္ဌအန”န္တိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ဝဒတိ ကိရ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။

စီဝရအစ္ဆိန္ဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၃၇. ဆဌ္ဌေ ကိဉ္စာပိ ''သာမံ သုတ္တံ ဝိညာပေတ္ထ''တိ ဝုတ္တံ, **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ပန ''စီဝရတ္ထာယ သာမံ ဝိညတ္တံ သုတ္တ''န္တိ အဝတွာ ကေဝလံ ''စီဝရတ္ထာယ ဝိညာပိတသုတ္တ''န္တိ အဋ္ဌေသု ဝုတ္တတ္တာ အညေန စီဝ ရတ္ထာယ ဝိညတ္တံ သုတ္တမ္ပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သာမ**န္တိ စေတ္ထ ကသ္သစိ နိယမနံ။ ''သာမံ ဝိညာ ပေတ္ထ''တိ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ, တထာပိ ''သာမံ တယာပေယျာ''တိ အတ္တနော အတ္ထာယ တယာပေယျာတိ ဧဝံ သမ္ဗ န္ဓော, အတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော, **ဟဋ္ဌိယံ** ပန အာသန္နပဒေန ယောဇနာ ကတာ, တသ္မာ သာမံ ဝိညတ္တံ သုတ္တန္တိ အညဝိညတ္တံ ကပ္ပိယံ အာပဇ္ဇတိ, ဟတ္ထကမ္မယာစနဝသေန လဒ္ဓတန္တတယောပိ ကပ္ပိယော။ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမပ္ပ မာဏံ စေ, တန္တေ ဝီတံယေဝ သကိံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ပုန အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ အဓိဋ္ဌိတေန ဧကီဘာဝူပဂမနတော။ ''သစေ ပန ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာတဝ စိနသာဋ္ဌကံ ဝိယ, အန္တရန္တရာ အဓိဋ္ဌိတံ ဟောတိ, ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ''ပ ဋ္ဌိလာဘေနာတိ ဝစနေန တယာပေတ္ထ ဌပေသ္သာမီတိအာဒိ ဧကေသံ အန္တောဂမံ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ။

သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာပေသကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၄၂. ဝိသိဋ္ဌံ ကပ္ပဋ္ဌ တသ္သ ဝစနေန ဝိသိဋ္ဌံ ကတဋ္ဌ ပမာဏံ, န အာမိသအနံ။ ကေသုစိ ပေတ္ထကေသု ''စီဝ ရ''န္တိ ဉဒ္ဓရိတွာ ဝိဘာဂေ ဝုတ္တော, တံ န သမေတီတိ။

မဟာပေသကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၄၆. ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အစ္စေကစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာတ နိက္ခိပိတု''န္တိ, ''ယာဝ ပတရဏာ ပတာရိတာ''တိ စ ယံ ဝုတ္တံ, တေ ပန ဘိက္ခူ တသ္သ ဝစနသ္သ အတ္ထံ မိစ္ဆာ ဂဟေတွာတ အစ္စေကစီဝရံ နိက္ခိပန္တာ စီဝရကာလသမယံ အတိက္ကာမေသုံ။ ကိမိဒံ ဝိဘတ္တံ, ဥဒာဟု အဝိဘတ္တန္တိ? ဝိဘတ္တံ, ပုဂ္ဂလိကံ တ။ တေနေဝ ပရတော ''အမ္ဟာကံ, အာဝုသော, အစ္စေကစီဝရာနီ''တိ ဝုတ္တံ, အဝိဘတ္တံ ပန သင်္ဃိကတ္တာ န ကသ္သစိ နိဿဂ္ဂိယံ ကရောတိ။

အပိစ ''အစ္စေကစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာတ နိက္ခိပိတု''န္တိ ဣမိနာ သာမညဝစနေန ဝဿူပနာယိကဒိဝသတော ပဌာ ယ, ပိဋ္ဌိသမယတော ပဌာယ တ ယာဝ ပတရဏာ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ သင်္ဃိကတ္တာ, ပုဂ္ဂလိကမ္ပိ ''ဝဿံဝုတ္ထ ကာလေ ဂဏှာဟထာ''တိ ဒိန္နတ္တာ။ တာဒိသဉ္ဟိ ယာဝ ဝဿံဝုတ္ထော ဟောတိ, တာဝ န တဿေဝ, အယကသ္သ သ န္တကံ ဟောတိ, တထာ ဣတော တတိယဝဿေ, စတုတ္ထဝဿေ တ ''ပတရဏာယ ဂဏှာဟထာ''တိအာဒိနာ ဒိန္နမ္ပိ နိက္ခိပိတွာတ ယထာအနမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အယမတ္ထော **အဋ္ဌကထာယံ** (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၄၆-၉ အာဒယော) ဟကဋ္ဌော။ တာ နိ စီဝရကာလသမယာတိက္ကမေ န နိဿဂ္ဂိယာနီတိ စေ? န, ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နတ္တာ။ ယသ္မာ အယံ သမယော ''ကာလေပိ အာဒိဿ ဒိန္န''န္တိ ဧတ္ထ ''ကာလော''တိ အာဂတော, **ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒအဒီ**သု ''သမယော''တွေဝဝ အာဂတော, တသ္မာ ဣဓ တေသံ ဧကတ္တတာဒဿနတ္ထံ ဧကတော ''စီဝရကာလသမယော''တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မာတိကာ ယံ** ပနေတ္ထ တာဒိသံ စီဝရံ အတ္တနော သန္တကဘာဝံ ဥပဂတံ ပုဂ္ဂလိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တေနေတဟ **''ဘိက္ခုနော ပ နေဝ အစ္စေကစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ''**တိ။ အတ္တနော ကုဋ္ဌိယာ ဝဿံဝုတ္ထသ္သ ဘိက္ခုနော ဟိ အတုံ အလဘန္တော အ န္တောဝဿေ ဧဝ အနကိစ္စံ ပရိနိဋ္ဌာပေတွာတ ဂစ္ဆတိ, တထာ သင်္ဃဿ။ တသ္မာ ဣဒံ အစ္စေကစီဝရံ အတ္ထိ ဥပ္ပ ပန္နကာလတော ပဌာယ သင်္ဃဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ သန္တကဘာဝံ ဥပဂစ္ဆန္တံ, ယံ န ဝဿာတသိကဘာဝေန ဒိန္နံ, အတ္ထိ ဥပ္ပန္နကာလတော ပဌာယ အနုပဂန္တွာ ဝဿံဝုတ္ထကာလေယေဝ ပုဂ္ဂလဿ တ သင်္ဃဿ တ ဥ ပဂစ္ဆန္တံ, ယံ ဝဿာတသိကဘာဝေန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာတ သမယေ ဒိန္နံ, အတ္ထိ သမယေ ဒိန္နမ္ပိ ပုဂ္ဂလဿ သန္တက ဘာဝံ အနုပဂစ္ဆန္တံ, သင်္ဃသန္တကဘာဝံ တ အယကသန္တကဘာဝံ တ ဥပဂစ္ဆန္တံ, ဤဒိသံ သန္ဓာယ ''သညာဏံ ကတွာတ နိက္ခိပိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ အတိရေကသံဝစ္ဆရမ္ပိ နိက္ခိပိတုံ လဘတိ အတ္တနော သန္တကဘာဝံ အနုပဂ တတ္တာ, တသ္မာ ''ဒသာဟာနာဂတ''န္တိ ဣတော အညံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ သိဒ္ဓမေတန္တိ။ ဒသာဟတော ပုရေတရံ လဘိတွာတ ယာဝ ပတရဏာ နိက္ခိပိတုံ န လဘတိ, တသ္မာ သကဘာဝူပဂတမေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, တံယေဝ သန္ဓာယ ''ဒ သာဟာနာဂတ''န္တိ ဝုတ္တံ, ယတော ''အန္တောသမယေ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝိကပ္ပေတီ''တိ **အနာပတ္တိတရေ** ဝုတ္တံ။ သ

ညာဏံ ကတ္တ နိက္ခိပိတဗ္ဗကံ ပန ပရသ္မိ အတဗ္ဗတာယ သကဘာဝံ အနုပဂတံ, န ဟိ တံ သန္တာယ “အမိဋ္ဌေတိ, ဝိ ကပ္ပေတီ”တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ, န စ တံ ဣမသ္မိံ အတ္တေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ သင္ခဿ နိဿဂ္ဂိယာဘာဝတော, **အဋ္ဌကထာယ**မ္ပိ အယမတ္ထော သုဋ္ဌု ဟာကမ္ဗော၀။ ကတမံ သညာဏံ ကတ္တ နိက္ခိပိတဗ္ဗတ္တိ စေ? ပရသန္တကံ စီဝရံ သင္တိကမေ၀ ဟောတိ, တတော “သလ္လက္ခေတွာ သုခံ အတုံ ဘဝိဿတီ”တိ ဣမိနာ ဟိ ပရဿ သန္တကဘာဝေ ဒဿိတော။

“တတော ပရံ ကေဒိဝသမ္ပိ ပရိဟာရော နတ္ထီတိ ဒသာဟပရမတော ဥဒ္ဓံ အနုပဂတတ္တာ”တိ လိခိတံ, ဣတော သမယတော ဥဒ္ဓမေ၀ ဒသာဟဿ အနုပဂတတ္တာ သမယတော ပရံ ဒသာဟံ န လဘတီတိ ကိရဿ အမိပ္ပာယော။ **“တေံ ပရိဟာရံ လဘတိယေတ”**တိ တေ့ “ကောဒသမံ အရုဏံ စီဝရမာသေ ဥဋ္ဌေတီ”တိ ကာရဏံ လိခိတံ။ **အနုဂဏ္ဌိပ ဒေ** ပန “အနမိဋ္ဌဟိတွာ ကောဒသဒိဝသေ နိက္ခိပိတုံ လဘတီ”တိ ဝဒန္တော ဘဂဝတ ဣတရမ္ပိ အနုစ္စေကစီဝရာဒိ အနု ဇာနာတိ, အစ္စေကစီဝရမုခေနာတိ အပရေ”တိ ဝုတ္တံ။ တေ့ ကတရံ သုဘာသိတံ? ဥဘယမ္ပိတိ ဧကေ။ ကထံ? ပဌမံ “အစ္စေကစီဝရဿ အနတ္တတော ကထိနေ ဒသဒိဝသာဓိကော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ဒသဒိဝသာဓိကာ ပဉ္စမာ သာ”တိ ဣမိနာ သမေတိ, **အနုဂဏ္ဌိပဒ** လဒ္ဓိယာ ဟိ တေ့ “ကောဒသဒိဝသာဓိကော”တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ, ဒုတိ ယံ “ဒသာဟာနာဂတန္တိ။ပေ။ ဒသာဟေန အသမ္ပတ္တာတိ အတ္ထော”တိ ဣမိနာ သမေတိ။ ဣမဿ နယဿ ဝသေန “ပဉ္စမိတော ပဌာယ ဥပ္ပန္နဿ စီဝရဿ နိဓာနကာလော ဒဿိတော ဟောတီ”တိ ဟာဗ္ဗော ယုဇ္ဇတိ။ တထာ **ဂဏ္ဌိပ ဒလဒ္ဓိယာ** “နတဟာနာဂတံ ကတ္တိကတေမာသိကပုဏ္ဏမ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ, တဿ ဝသေန “ကာမဥ္စေသ ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗန္တိ ဣမိနာ၀ သိဒ္ဓေ, အဇ္ဈုပ္ပတ္တိဝသေန ပန အပုဗ္ဗံ ဝိယ အတ္ထံ ဒဿေတွာ သိက္ခာပဒံ ဌပိတ”န္တိ အယံ ဟာဗ္ဗော ယုဇ္ဇတိ။ ကော ပနေတ္ထ သာရောတိ? ယော ပဏ္ဍာ ဝုတ္တော, သော၀ သာရော။ တေနေဝ အဋ္ဌကထာစရိယေန “ပဉ္စမိတော ပဌာယာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေဟိ အဋ္ဌကထာယ စ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနတော, “ဒသာဟာနာဂတ”န္တိ ဟင္ဒိယာ သံသန္ဒနတော စ တေ့ **ဂဏ္ဌိပဒ** လဒ္ဓိပိ ဟင္ဒိယာ သမေတိ။

ကထံ? ယသ္မာ ပတရဏာဒိဝသေ အရုဏုဂ္ဂမနေ ဘိက္ခု ဝဿံဝုတ္ထော ဟောတိ, တသ္မာ ဣမိနာ ဒသမေန အဟေန သဒ္ဓိံ ဆဋ္ဌိတော ပဌာယ နဝဒိဝသာ ဒသ အဟာနီတိ ဒသာဟံ, တေန **ဒသာဟေန,** သဟယောဂတ္တေ ကရဏဝစနံ။ က တ္တိကတေမာသိကပုဏ္ဏမာ စီဝရသမယံ အသမ္ပတ္တာတိ ကတွာ “အနာဂတာ”တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ အပရကတ္တိကပု ဏ္ဏမာယ ဝဿိကသာဋိကံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေန္တော “စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု”န္တိ ဝုစ္ စတိ , ဇဝံသမ္ပဒမိဒန္တိ။ တေ့ ဝုစ္စတီတိ စေ? န, ဣမဿ နိပ္ပယောဇနဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ အစ္စေကစီဝရပဋိဂ္ဂဟ ဏကာလံ နိယမိတန္တိ စေ? န, “ဆဋ္ဌိတော ပဌာယ ဥပ္ပန္နစီဝရံ အစ္စေကမေ၀ န ဟောတိ။ ပဌမကထိနေန သိဒ္ဓတ္ တာ”တိ **ဟောရာဏဋ္ဌကထာဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တတ္တာ တတော ဥပရိ “အစ္စေကစီဝရ”န္တိ ဝုစ္စတိ, ပဋိဂ္ဂဏှာတဗ္ဗ န္တိ အာပတ္တိသင်္ဂဟော စ။ န စ သာ အာပတ္တိ **ဟင္ဒိယာ, အဋ္ဌကထာယ,** ယုတ္တိတော တ သမ္ဘဝတိ။ အဇ္ဈုပ္ပတ္တိ မတ္တဝသေန ဝုတ္တန္တိ စေ? န, ဒသာဟာမိစ္စကာရိကာ အဇ္ဈုပ္ပတ္တိဟယံ န ဒိဿတိ။ “ဘိက္ခူ အစ္စေကစီဝရံ ပဋိဂ္ဂ ဟေတွာ စီဝရကာလသမယံ အတိက္ကာမေန္တီ”တိ တေ့ တတ္ထိကာ ဧဝ ဟိ အဇ္ဈုပ္ပတ္တိ။ တထာ ဟိ **ပရိတရေ** (ပရိ. ၄၇-၅၃) “ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိ”န္တိ အာရဘိတွာ တတ္ထကမေ၀ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အစ္စေကစီဝရံ စီဝရကာလံ နာတိ က္ကာမေတဗ္ဗံ, ဣတရံ အတိက္ကာမေတဗ္ဗန္တိ ဒဿနတ္ထံ ဣဒံ ပညတ္တန္တိ စေ? န, အစ္စေကစီဝရဿေ၀ အပ ရာဓဒဿနတော, ဝိသေသကာရဏာဘာဝတ , “ကာမဥ္စေသ ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗန္တိ ဣမိနာ၀ သိဒ္ ဓေ”တိအာဒိဝစနဝိရောဓတော စ ယထာဝုတ္တဝစနာသမ္ဘဝတော စ။

ကထံ? ဒသာဟေန သဟ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာ “အနာဂတာ”တိ ဟိ ဝုတ္တေ ဒသာဟတော အညာ သာ ပုဏ္ဏမာတိ အာပဇ္ဇတိ။ အနညာ စေ, **သဟ**-သဒ္ဒေ၀ န သမ္ဘဝတိ, န ဟိ အတ္တနာဝ အတ္တနော ယောဂေ သမ္ဘဝတိ, **အနာဂတ**-သဒ္ဒေ စ န သမ္ဘဝတိ။ အာဂတာ သမ္ပတ္တာ ဧဝ ဟိ သာ ပုဏ္ဏမာ။ စီဝရသမယဿ အနန္တရတ္တာ ဧကိဘာဝံ အနာဂတတ္ တာ အနာဂတာယေဝတိ စေ? န, တထာပိ **အနာဂတ**-သဒ္ဒဿ သမ္ဘဝတော, အာဂမနသမ္ဘဝေ သတိယေဝ ဟိ **အနာဂ တ**-သဒ္ဒေ၀ သမ္ဘဝတိ, န ဟိ နိဗ္ဗာနံ, ပညတ္တိ တ “အနာဂတာ”တိ ဝုစ္စတိ။ နိဗ္ဗာနံ ဝိယ ခဏတ္တယံ, သာ စ ပုဏ္ဏ မာ န ကအာစိ သမယဘာဝံ ဟာပုဏာတီတိ အယုတ္တမေ၀။ “တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု”န္တိ ပန ဝစနံ ပိဋ္ဌိသမယံ ဂဟေတွာ တ ဋ္ဌိတတ္တာ သမ္ဘဝတိ။ အပိစ ပတရဏာယံ အရုဏေ စ ဥဋ္ဌိတေ သာ ပုဏ္ဏမာ စီဝရသမယံ ကောဟာနာဂတာ တေပဇ္

ဇတိ ပုဗ္ဗေ သဟယောဂပတ္တတ္တာ။ ဇဝံ သန္တေ ဧကီဘာဝဂတာပိ သာ စီဝရသမယံ အနာဂတာ ဧဝ ဇာတာတိ သဗ္ဗအ
န တထာဝိဂ္ဂဟကရဏဝစနတ္တံ ကောစိဒေဝ ဝစနတော ဒီပေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကိမတ္ထံ ပနေတ္ထ “ဒသဒိဝသာဓိကော မာသော”တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ? တံ ဟရိပူရိသမ္ဘဝတော။ ပဋ္ဌမိယဥဟိ ပုရေ
အရုဏံ ဥပ္ပန္နအစ္စေကစီဝရဿ ဒသဒိဝသာဓိကော မာသောယေဝ ပရိပူရောတိ ကတ္ဝာ တထာ ဝုတ္တံ။ အပိစ တသ္
သာ ပဋ္ဌမိယာ ဒိဝသဘာဂေပိ သမ္ပတ္တာယ ရတ္တိယာ “ဟိယ္ယော”တိ ဝုစ္စတိ, ပဂေဝ ပုရေ အရုဏံ, တေနေတဟ “ဟိ
ယ္ယော ခော, အာဝုသော, အမ္ဟာက”န္တိအာဒိ။ “ဇဝံ သန္တေ ‘ဆဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယာ’တိ ဝုတ္တပဌမဟဋ္ဌဿ ဝသေန
‘အနစ္စေကစီဝရမ္ပိ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဌပိတံ တိစီဝရမ္ပိ ဇတံ ပရိဟာရံ လဘတီယေဝ’”တိ စ “ဒသဒိဝသာဓိကော မာ
သော”တိအာဒိ စ ယံ လိခိတံ။ တံ န, “ပဋ္ဌမိတော ပဋ္ဌာယာ”တိ ဟဒ္ဒေ သဇ္ဇိတေဝ ဧတေန ပရိယာယေန ယထာဝုတ္တအ
တ္ထသမ္ဘဝတော, န တာနိ ဌာနာနိ ပုန သဇ္ဇိတာနိ။ ယထာဌိတဝသေနေဝ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗာနီတိ နော တက္ကောတိ
အာစရိယော။ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ပုဏ္ဏမာယံ အနိဿဂ္ဂိယတ္တမေတတိ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ။ “ပတရဏာမာသဿ ဇု
ဏှပက္ခပဋ္ဌမိတော ပဋ္ဌာယာ”တိ ဟဒ္ဒေ သဇ္ဇိတေ ဧတေန ပရိယာယေန ယထာဝုတ္တော ဥပ္ပန္နဿ စီဝရဿ နိဓာန
ကာလော ဒဿိတော ဟောတိ, “အစ္စေကစီဝရန္တိ အစ္စာယိကစီဝရံ ဝုစ္စတီ”တိအာဒိ ဟဒ္ဒော။ “ဆဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာ
ယာ”တိ စ “ကာမဥ္စေသ ဒသာဟပရမ”န္တိအာဒိ စ ယံ လိခိတံ, တံ န ဟဒ္ဒော, တသ္မာ ဧကာဒသဒိဝသံ ပရိဟာရံ လဘတီ
တိ ကတ္ဝာ အာစရိယေန “ပဋ္ဌမိတော ပဋ္ဌာယာ”တိ လိခါပိတော ကိရ။ “ပတရဏာမာသဿ ဇုဏှပက္ခဆဋ္ဌိတော ပဋ္ဌ
ဌာယ ပန ဥပ္ပန္နံ အနစ္စေကစီဝရမ္ပိ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဌပိတံ တိစီဝရမ္ပိ ဇတံ ပရိဟာရံ လဘတီယေဝတိ ဟဒ္ဒော”တိ စ
“အစ္စေကစီဝရဿ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသဒိဝသာဓိကော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသဒိဝသာဓိ
ကာ ပဥ္စမာသာတိ ဟဒ္ဒော”တိ စ ဧတ္ထ ပပဥ္စေန္တိ, တသ္မာ သုဋ္ဌု သလ္လက္ခေတွာ ကထေတဗ္ဗံ, တုဏှီဘူတေန
တ ဘဝိတဗ္ဗံ။

အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၅၂. **“တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရ** န္တိ ဣဒံ တိစီဝရေ ဧဝ အယံ ဝိဓိ, ဣတရသ္မိံ ယထာသုခန္တိ ဒဿနတ္ထံ
ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။ “အတိရေကဆာရတ္တံ ဝိပ္ပဝသန္တီ”တိ တသ္မိံယေဝ သေနာသနေ တသော န ဝိပ္ပဝတသောတိ က
တ္ဝာ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? စီဝရဝိပ္ပဝတ္ထိဇာနနတော။ ဧတ္ထ ကိဥ္စာပိ “အာရညကာနိ နာမ သေနာသနာနိ ပဥ္စဓနုသတိကံ ပစ္ဆိမ”န္တိ
ဝစနတော အတိရေကတောပိ ဝုတ္တံ, အာရညကမေဝ ပန သေနာသနံ ဟောတိ, ဓုတင်္ဂံ ရက္ခတိ စီဝရဝိပ္ပဝတ္ထိဇာနနပလိ
ဗောဓသမ္ဘဝတော။

၆၅၃. “ကဝုတတော အတိရေကပ္ပမာဏေန လဘတီ”တိ ယံ ဝုတ္တံ, တံ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? “သိယာ စ တသ္
သ ဘိက္ခုနော ကောစိဒေဝ ပစ္စယော တေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝတသာယာ”တိ ဝစနတော။ ယောဇနပ္ပမာဏေပိ သိယာတိ စေ? န,
“ပုန ကမသိမံ ဩက္ကမိတ္ဝာ ဝသိတ္ဝာ ပက္ကမတီ”တိ အနာပတ္တိတရေ အနုညာတတ္တာ။ ယဒိ ဇဝံ “ယောဇနပ္ပမာ
ဏေ န လဘတီ”တိ ဣဒံ ကိန္တိ? ဣဒံ နိဗဒ္ဓာတသဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဓုတင်္ဂံ ဘိဇ္ဇတီတိ? န ဘိဇ္ဇတိ, ကိန္တု
န ဣမိ ဓုတင်္ဂါဓိကာရော အတ္တိတိ။ အထ ကသ္မာ “အယံ ဓုတင်္ဂစောရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တန္တိ? အသမ္
ဘဝတော။ ကထံ ပညာယတီတိ? အင်္ဂေသု အဘာဝတော။ ဓုတင်္ဂဓရဿ ပတိရူပသေနာသနဒီပနတော ဓုတင်္ဂဓရတာ
တဿ သိဒ္ဓါ။ ဝစနပ္ပမာဏတောတိ စေ? န, ဝစနပ္ပမာဏတော စ **ဟဋ္ဌိယေဝ** ပမာဏံ။ “အနာပတ္တိ ပုန ကမသိမံ ဩ
က္ကမိတ္ဝာ ဝသိတ္ဝာ ပက္ကမတီ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ကမသိမာ နိက္ခမိတ္ဝာ ကိတ္တကံ ကာလံ ဝသိတ္ဝာ ပက္ကမိတဗ္ဗန္
တိ စေ? ပုနဒိဝသေယေဝ, တသ္မာ အဋ္ဌမော အရုဏော နိဗဒ္ဓာတသေ တ ဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနေ တ ဥဋ္ဌေတဗ္ဗောတိ ဧကော။
အန္တောဆာရတ္တန္တိ ဧကော။ ယာဝ နိဗဒ္ဓာတသံ န ကပ္ပေတီတိ ဧကော။ ယာဝ မဂ္ဂပရိဿမဝိနောဒနာတိ ဧကော။
သတိ အန္တရာယေ အန္တောဆာရတ္တံ ဝသတိ, အနာပတ္တိ။ နိဗဒ္ဓာတသကပ္ပနေ သတိ အရုဏုဂ္ဂမနေ အာပတ္တိ။
သစေ တံသတ္တမေ ဒိဝသော, တဒဟေဝ နိက္ခိတ္တစီဝရံ ဂဟေတဗ္ဗံ, ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗံ တတိ ဧကော။ သစေ အန္တရာ နဝမ
ဂ္ဂဟာတုဘာဝေန တ နဝကမသန္နိဝေသေန တ, တံ သေနာသနံ အင်္ဂသမ္ပတ္တိတော ပရိဟာယတိ။ တဒဟေဝ စီဝရံ ဂဟေတဗ္
ဗံ တ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗံ တ။ ဆာရတ္တံ ဝိပ္ပဝသန္တဿ စေ ပရိဟာယတိ, အနာပတ္တိ အနုညာတဒိဝသတ္တာတိ ဧကော။

အာပတ္တိ ဧဝ အနဂ္ဂသမ္ဗတ္တိတောတိ ဧကော။ ယုတ္တတရံ ပနေတ္ထ ဝိစာရေတ္ဗတ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ခုတင်္ဂခရော ဟောတိ, ကမသိမာယံ အဝသိတ္ဗတ ပစ္စိမပ္ပမာဏယုတ္တေ ဌာနေ ဝသိတ္ဗတ ပက္ကမိတဗ္ဗံ။ ပဌမံ ဗဒ္ဓအဝိပ္ပတသသီ မော စေ ကမော ဟောတိ, အညသ္မိမ္ပိ မာသေ အန္တောသီမာယ ဝသတော အနာပတ္တိ။ **ဟေရာဏကဏ္ဍိပဒေ** ''ယထာဝုတ္တသေနာသနေ ဝသန္တေနာပိ ဆာရတ္တမေဝ စီဝရံ ကမေ နိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယေန အညံ အန္တောဆာရတ္တ မ္ပိ အညမ္ပိ ဝသတော အာပတ္တိယေဝတ''တိ ဝုတ္တံ။

သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပရိဏတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၅၇. ဒေထာဝုသော အမ္ဗဟာကန္တိ ဧတ္ထ အကတဝိညတ္တိ ဟောတိ န ဟောတီတိ? ဟောတိ, ယဒိ ဇဝံ အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဿ စ ဣမဿ စ ကိံ နာနာကရဏန္တိ? တံ အညာတကအပ္ပဝာရိတေဟေဝ ဝိညာပေန္တဿ, ဣဒံ ဉာတကပဝာရိတေပိ, တံ အနစ္ဆိန္နစီဝရဿေဝ, ဣဒံ တဿပိ, တံ စီဝရံယေဝ ဝိညာပေန္တဿ, ဣဒံ အစီဝရမ္ပိ။ ဇဝံ သန္တေ ဣဒံ တံ အန္တောကတ္ဗတ ဌိတံ ဟောတိ, တသ္မာ ဒွိန္နမ္ပိ အင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ သတိ ကေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ? ဣမိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ ဣမဿ နိပ္ပဒေသတောတိ ဧကော။ ဒွီဟိပိ ဘဝိတဗ္ဗံ ဥဘိန္နမ္ပိ အင်္ဂသိဒ္ဓိတောတိ ဧကော။ ဣမာနိ တဿ အင်္ဂါနိ ဝိကပ္ပနုပဂစီဝရတာ, သမယာဘာဝေ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ စတ္တာရိ။ ဣမဿ ပန သင်္ဃေ ပရိဏတဘာဝေ, ဥတ္ဗတ အတ္တနော ပရိဏာမနံ, ပဋိလာဘောတိ တီဏိ။ ဧတ္ထ ပဌမော တအော အယုတ္တော ကတ္ဗတပိ ဩကာသံ **အဋ္ဌကထာယံ, ပရိတရေ** စ အဝိစာရိတတ္တာ။ ယဒိ ဇဝံ တတ္ထ အင်္ဂေသု ''အနညပရိဏတတာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ? န ဝတ္တဗ္ဗံ, အတ္ထတော သိဒ္ဓတ္တာ။ ပရိဏတသိက္ခာပဒဒွယသိဒ္ဓိတော, ပရိဏတညဲတော, အာပတ္တိသမ္ဘဝတော စ ''မယှဟမ္ပိ ဒေထာ''တိ ဝဒတိ, ''ဝဋ္ဋတီ''တိ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ, ''အမ္ဗဟာကမ္ပိ အတ္ထီ''တိ ဝုတ္တတ္ဗတာ ဝဋ္ဋတိ။ ''သင်္ဃဿ ပရိဏတံ။ပေ။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဧတ္ထ ''ပုဂ္ဂလဿာ''တိ န ဝုတ္တံ, ယတော သုဒ္ဓဗာစိတ္တိယဝသေန အာဂတတ္တာ။ ''အညစေတိယဿာ''တိ န ဝုတ္တံ သင်္ဃဿ အစေတိယတ္တာ, တသ္မာ ယေဝ ''စေတိယဿ ပရိဏတံ။ပေ။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဧတ္ထာပိ ''အညသင်္ဃဿ အညပုဂ္ဂလဿာ''တိ န ဝုတ္တံ။ ''ယတော တထာ ဣမံ စ 'ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏတံ။ပေ။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ'တိ ဧတ္ထ စ 'အတ္တနောပီ'တိ ကိဉ္စာပိ န ဝုတ္တံ, တထာပိ သမ္ဘဝတီ''တိ ဝဒန္တိ။ တံ ပန ဣမံ အတ္တနော ပရိဏာမနာဓိကာရတ္တာ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ န ဝုတ္တန္တိ ဧကော။ တတုတ္တရိသိက္ခာပဒေ ''အညဿတ္ထာယာ''တိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၂၆) ပဒံ ဝိယာတိ ဧကော။ တံ န, ဧတ္ထ ပုဂ္ဂလပရိဏာမနသိက္ခာပဒေ အဝုတ္တတ္တာ။ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ပနာဟ –

> ''အတ္တနော အညတော လာဘံ၊ သင်္ဃဿညဿ တ နတံ။
> ပရိဏာမေယျ နိဿဂ္ဂိ၊ ပာစိတ္တိယမ္ပိ ဒုက္ကဋ''န္တိ။

တဿတ္ထော – သင်္ဃဿ ပရိဏတံ အတ္တနော ပရိဏာမေယျ နိဿဂ္ဂိယံ။ တဒေဝ အညတော ပရိဏာမေယျ ပာစိတ္တိယံ။ အညဿ ပရိဏတံ အတ္တနော တ ပရဿ တ ပရိဏာမေယျ ဒုက္ကဋန္တိ, တသ္မာ အညာတကဝိညတ္တိအာဒီသု ဝုတ္တာပတ္တိသမ္ဘဝတော ဣမ ပရိဏတဒွယေ ''အတ္တနော''တိ ပဒံ န ဝုတ္တံ။ တသ္မိဉ္စဟိ ဝုတ္တေ ဒုက္ကဋမတ္တပ္ပသင်္ဂေ သိယာ, အဝုတ္တေ ပနေတေသု ဝုတ္တာပတ္တီနံ ယထာဂမမညတရာ စ ဣမ အဝုတ္တသိဒ္ဓိ ဒုက္ကဋဉ္စာတိ ဒွေဝ အာပတ္တိယော ဧကတော ဟောန္တီတိ ဝိနယဓရာနံ အနဝသေသညာဏဿ ဩကာသော ကတော ဟောတီတိ။

> ဣတိ တိံသကကဏ္ဍံ သာရမဏ္ဍံ၊
> အလမေတံ ဝိနယဿ သာရမဏ္ဍော။
> ဣမ နိဋ္ဌိတသဗ္ဗသာရမဏ္ဍံ၊
> ဝိနယဝသေန ပုနာတိ သာရမဏ္ဍန္တိ။

ပရိဏတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော ပတ္တဝဂ္ဂေါ တတိယော။

နိဿဂ္ဂိယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟာစိတ္တိယဝဏ္ဏနာ

၅. ဟာစိတ္တိယကဏ္ဍော

၁. မုသာတဒဝဂ္ဂေါ

၁. မုသာတဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁. တဒက္ခိတ္တော တိ ဧတ္ထ အဝိသေသေန တဒဇပ္ပဝိတဏ္ဍာသင္ခာတော တိဝိဓောပိ ကထာမဂ္ဂေ “တအော” ဣ
စ္စေဝ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေသု “တိတ္တိယေဟိ သဒ္ဓိ”န္တိ ဝစနတော ဌပေတွတ တဒံ “သေသာ”တိ ဝဒန္တိ။ ဆ
လဇာတိနိဂ္ဂဟဌာနကုသလတာယ ကအာစိ ကတ္ထစိ **အဝဇာနိတွတ ပဋိဇာနာတိ,** တထာ ပုဗ္ဗေ ကိဥ္စိ ဝစနံ **ပဋိဇာနိတွတ**
ပစ္ဆာ **အဝဇာနာတိ**။ ဧံ တ အညထာ တ **အညေနညံ ပဋိစရတိ**။ ဧံ ပဝတ္တော သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသံ ပဋိသ္သုဏိတွတ
အသစ္စာယန္တော သင္ကေတံ ကတွတ ဝိသံတဒေန္တော ဧံ သော တဒက္ခိတ္တော သမာနော ဟာစိတ္တိယဝတ္ထုဥ္စ ပရိပူ
ရေန္တော ဝိစရတီတိ ဧဝမဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတ္တနော တဒေ**တိ ဧတ္ထ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ”တိ (ဓ. ပ.
၂၇၉; စူဠနိ. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၇; နေတ္တိ. ၅; မဟာနိ. ၂၇) ပဌမမာရဒ္ဓေ အတ္တနော တဒေ။ “ယံ ဒုက္ခံ တဒနတ္
တာ”တိ (သံ. နိ. ၃.၁၅) နော သမယော။ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ”တိ ဝုတ္တေ နိဗ္ဗာနမ္ပိ သင္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ “နိဗ္ဗာနံ ပရမံ
သုခ”န္တိ (ဓ. ပ. ၂၀၃-၂၀၄; မ. နိ. ၂.၂၁၅) ဝုတ္တတ္တာ ပန တံ န ဒုက္ခံ။ နော ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ အယံ ပရတဒီ “ယံ ဒုက္
ခံ တဒနတ္တာ”တိ သုတ္တံ ဒဿေတွတ သိဒ္ဓန္တံ သမ္ဘမေတွတ “ဝိရောဓိ ဝိရုဒ္ဓော”တိ ဝုတ္တံ ဒောသံ အာရောပေ
ဿတီတိ တသ္မိံ ပဌမတဒေ ကဥ္စိ ဒောသံ သလ္လက္ခေန္တော အာရောပိတေ တ ဒောသေ အနာရောပိတေ တ “နာယံ
မမ တအော”တိ တံ အဝဇာနိတွတ “နိဗ္ဗာနန္တွေဝ သဿတ”န္တိ, “အနတ္တာ ဣတိ နိစ္ဆယာ”တိ စ သုတ္တံ ဒိသွတ
တဿ ပဌမတဒဿ နိဒ္ဒောသတံ သလ္လက္ခေတွတ “မမေဝ အယံ တအော”တိ တမေဝ ပစ္ဆာ ပဋိဇာနာတိ။ ဧံ တတွ
ထ ယထာဝုတ္တမာနိသံသံ သလ္လက္ခေန္တော တံ ပဋိဇာနိတွတ ယဒိ အနတ္တာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ဓမ္မာ ဧဝ န တေ ဘဝန္
တိ။ သဘာဝံ ဓာရေန္တီတိ ဟိ “ဓမ္မာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။

အယဥ္စ **အတ္တ**-သဒ္ဒော သဘာဝတစီတိ ဧံ အာရောပိတေ တ ဒောသေ အနာရောပိတေ တ ဒောသောတိ သလ္လက္
ခေတွတ “နာယံ မမ တအော”တိ တမေဝ ပဌမတဒံ ပစ္ဆာ အဝဇာနာတိ။ အထ သော ပရတဒီ သပက္ခံ ပဋိသေဓေ ပဋိဇာနန
တ္တာပနယနံ ။ ပဋိဇာနာတိ ပတ္တာသ္သ ဣတိ ဝစနတော “ပဋိညာ အညာ သော နာမ တေ နိဂ္ဂဟော”တိ ဝုတ္တော။ သ
ဘာတတိရိတ္တံ အတ္တံ ပဋိသေဓာဓိပ္ပာယတော သဘာဝတော အတိရိတ္တံ ဗာလပရိကပ္ပိတမတ္တာနံ သန္ဓာယ “အန
တ္တာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ”တိ မေ ပဋိညာတကထာ, သာ စ တဒဝတ္ထာယေတတိ န မေ တံ ပဋိညာတတ္တာပနယနံ အတ္ထိ,
“နာယံ မမ တအော”တိ အဝဇာနနံ ပန သဘာဝသင္ခာတံ အတ္တာနံ သန္ဓာယ “အနတ္တာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ”တိ န ဝဒာမီတိ
အဓိပ္ပာယေန ကတန္တိ ဣမိနာ အညေန ကာရဏေန တံ ပုဗ္ဗေ ပဋိညာတတ္တာပနယနံ ကာရဏံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ “အနတ္
တာ သဗ္ဗေဝ ဓမ္မာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ **“အတ္တ**-သဒ္ဒဿ သဘာဝတစိတ္တာ”တိ ဣဒံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ တေန ပုဗ္ဗေ ပဋိ
ညာတတ္တာပနယနံ ကတံ။ တမညကာရဏံ ပစ္ဆာ ဒဿိတေန အညေန ကာရဏေန ပဋိစ္ဆာဒေတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ယသ္မာ န ကေဝလံ ယထာဒဿိတနယေန သော အတ္တမေဝ အဝဇာနာတိ, ပဋိဇာနာတိ စ, ကိန္တု ဝစနမ္ပိ, တသွ
မာ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၁) “ဇာနိတဗ္ဗတော”တိ ပဌမံ ကာရဏံ ဝတွတ ပရတဒိနာ “ယဒိ ဇာနိတဗ္ဗတော အနိစ္စံ,
နိဗ္ဗာနံ တေ အနိစ္စံ သိယာ”တိ ဝုတ္တေ “န မယာ ‘ဇာနိတဗ္ဗတော’တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, ‘ဇာတိဓမ္မတော’တိ မယာ ဝုတ္
တံ, တံ တယာ ဗဓိရတာယ အညေန သလ္လက္ခိတန္တိအာဒိနိ ဝဒတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ‘ဇာနိတဗ္ဗတော’တိ ဝတွတ ပုန
‘ဇာတိဓမ္မတော’တိအာဒိနိ ဝဒတိ”တိ ဝုတ္တံ။ “အဝဇာနိတွတ ပုန ပဋိဇာနန္တော တံ အဝဇာနနံ ဣမိနာ ပဋိစ္ဆာဒေတိ နာ
မာ”တိ လိခိတံ။

၂. ဇာနိတွတ ဇာနန္တဿ စာ တိ ဇာနိတွတ တ ဇာနန္တဿ တတိ အတ္ထဒွဝယံ ဒီပေတီတိ။

၇. အပိစ **မိစ္ဆာတစာပရိယာပန္နာ** တိ စတုဗ္ဗိဓမိစ္ဆာတစာပရိယာပန္နာ။ သီဟဠဒ္ဒိနာမဘေဒဂတာတိ ကေစိ, တသ္မာ ဧဝံ ဝဒတော ဝစနံ, တံသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာတိ ဥဘယံ ဝုတ္တန္တိ **မာတိကာယံ** ဥဘိန္နံ သင်္ဂဟိတတ္တာ။ **ဝိဘင်္ဂေ** တံ ဝစနံ ယသ္မာ ဝိနာ ဝိညတ္တိယာ နတ္ထိ, တသ္မာ "တစသိကာ ဝိညတ္တိ"တိ ဝိညတ္တိ စ ဒဿိတာ။ "ဧဝံ ဝဒတော ဝစန"န္တိ လောကတေဟာရေန ဝတ္တတ ပရမတ္ထတော ဒဿေန္တော "တံသမုဋ္ဌာပိကာ တ စေတနာတိ ဝုတ္တာ"န္တိ စ ဝဒတိ။ **ဩဠာရိကေနေတ**တိ စေတနာသမုဋ္ဌာနတစာနံ သုခုမတ္တာ ဝိသယဝသေနေဝ ကတာတိ။

၉. ဒိဋ္ဌသ္သ **ဟောတီ**တိ ဒိဋ္ဌော အဿ, အနေန တ ဥပစာရစ္ဆာနဝသေန န မယာ အဇ္ဈာဝဋ္ဌော မတော, "န မယာ ပဝဋ္ဌော ပဋ္ဌော ဒိဋ္ဌော"တိအာဒိံ ဘဏန္တဿ စ ပရမတ္ထသုညတံ ဥဟာအယ ဧဝ "ဣတ္ထိံ န ပဿာမိ, န စ ပုရိသ"န္တိ ဘဏန္တဿ စ န မုသာတအော။

၁၁. **အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိယေတ** တိ ဇေတ္တ "ဒုဗ္ဘာသိတာပတ္တိ"တိ ဝဒန္တိ။ ကသ္မာ? "ကေဋ္ဌိံ ကုရုမာနော"တိ ဝုတ္တတ္တာ။ "တစာ ဂိရာ။ပေ.။ တစသိကာ ဝိညတ္တိ"တိ ဥဇုကံ သန္ဓာယ, ကာယော န ဥဇုကော။

မုသာတဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဩမသတဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၃. **"ပုန အရေ ပတ္တေ** တိ ပုန တံ ဌာနံ ပရိဝဋ္ဋေတွတ အာဂတေ အညသ္မိံ အရေ"တိ လိခိတံ။ **ပတိဋ္ဌိတာရပ္ပဒေသ**န္တိ ဘူမိံ။ **ပုန အရေ**တိ ပုန တသ္မိံယေဝ အရေ ဘူမိံ ပတ္တေတိ အတ္ထောတိ ကေစိ, တံ န သုန္ဒရံ ဝိယ။ **ဓာပိတော** တိ ပရာဇိတော, "ပရာဇိတော"တိ တ ဟဋ္ဌော။ **ဟာပေသီ**တိ အဘိဘဝသိ။ မနာပံ ဘာသမာနဿ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဂရုံ ဘာရံ။ **ဥဒဗ္ဗဟိ** တိ အာကမ္ပိတိ အတ္ထော, အနာဒရတ္တေ တ သာမိဝစနံ။ **ဓနဉ္စ နံ အလာဘေသိ** တိ ယထာ သော ဓနံ အလဘိ, တထာ အကာသီတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၅. **ပုဗ္ဗေ** တိ နိဒ္ဒေသေ။ **အဝကဏ္ဏက** န္တိ ဆိန္နကဏ္ဏကနာမံ။ **ဇဝကဏ္ဏက** န္တိ ဝဠ္ဍကဏ္ဏကနာမံ။ **ဓနိဋ္ဌကံ** ဓနဝမုကနာမံ, သိရိဝမုကနာမံ **ကုလဝမု** ကဿပေဝ နာမံ။ **တစ္ဆကကမ္မ** န္တိ ခဏနကမ္မကာရာ ကောဋ္ဋကာ, ဟာသာဏကမ္မကာရာတိ ကေစိ။ **"မုဒ္ဒာ** တိ ပဗ္ဗဂဏနာ။ **ဂဏနာ**တိ မဟာဂဏနာ"တိ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **"မခုမေဟံ** ဩမေဟ"န္တိ လိခိတံ။ ထူလကာယဿ မံသူပစယောတိ ဧကေ။ ယဘာ မေထုနေ။ ဝီတရာဂတာဒီဟိ အက္ကောသန္တောပိ ကိလေသေဟေဝ ကိရ အက္ကောသတိ နာမ, တထာ "သောတာပန္နော"တိ အက္ကောသန္တော အာပတ္တိယာ အက္ကောသတိ နာမာတိ ဧကေ။ လိင်္ဂာယတ္တတ္တာ အစ္စောအတာဒိပိ လိင်္ဂမေဝ ဇာတံ။

၁၆. သဗ္ဗတ္ထ **ဝဒေတီ**တိ ဥဒ္ဒေသော။ **ဘဏတီ**တိ ဝိတ္ထာရော။ **ဝဒေတီ**တိ တ ဣမိနာ ပရဝိညာပနံ ဒီပေတိ။

၂၆. အညာပဒေသတရေသု ပန "ဧဝံ ဝဒေတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? ပုဗ္ဗေ ဒဿိတဥဒ္ဒေသက္ကမနိဒဿနတ္ထံ။ ပုဗ္ဗေပိ "ဟီနေန ဟီနံ, ဟီနေန ဥက္ကဋ္ဌံ, ဥက္ကဋ္ဌေန ဟီနံ, ဥက္ကဋ္ဌေန ဥက္ကဋ္ဌ"န္တိ ဇာတ္ယာဒီသု ဧကေကသ္မိံ စတုဓာ စတုဓာ ဒဿိတဥဒ္ဒေသက္ကမဿ နိဒဿနံ "ဧဝ"န္တိ ဣမိနာ ကရောတိ။ "ဟီနေန ဟီနံ ဝဒေတီ"တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေယေဝ ဟိ "ဧဝံ ဝဒေတီ"တိ ဝုတ္တေ သော အာကာရော နိဒဿိတော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ အညထာ အညာပဒေသေန သော အာကာရော န သမ္ဘဝတီတိ အာပဇ္ဇတိ။ န သမ္ဘဝတိ ဇေတိ စေ? န, ဝိသေသကာရဏာဘာဝတ, တတ္ထ အနာပတ္တိပ္ပသင်္ဂတော, အနိယမနိဒ္ဒေသေန အနိယမတ္ထသမ္ဘဝတော စ။ "သန္တိ ဣဓေကစ္စေ စဏ္ဍာလာ"တိ အာဒိနာ ဟိ အနိယမနိဒ္ဒေသေန စဏ္ဍာလံ တ အစဏ္ဍာလံ တ သန္ဓာယ ဘဏန္တဿ အာပတ္တီတိ အနိယမတ္ထော သမ္ဘဝတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ယဒိ ဧဝံ ဇေတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ တာဝတာ ပုဗ္ဗေ ဒဿိတဥဒ္ဒေသက္ကမနိဒဿနသိဒ္ဓိတောတိ? န, "ဝဒေတီ"တိ ဣမိနာ အယောဇိတေ "ဧဝ"န္တိ ပဒေ ဣမံ နာမ အာကာရံ ဒဿေတီတိ အနဝဗောဓတော။ အညာပဒေသနယေပိ ပရဝိညာပနေယေဝ ဒုက္ကဋ္ဌဟာစိတ္တိယံ ဝိယာတိ နိယမနပယောဇနံ တ "ဝဒေတီ"တိ ပဒန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ တ အတ္တနော သမီပေ ဌတွတ အညံ ဘိက္ခုံ အာဏာပေန္တော ဟီနေန ဟီနံ ဝဒေတိ ဘဏတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿ။ သစေ သယံ ဟီနော ဟီနေန ဟီနံ စဏ္ဍာလံ။ပေ.။ ပုက္ကုသံ "ပုက္ကုသော"တိ ဘဏတိ အာပတ္တိ တစာယ တစာယ ဟာစိတ္တိယဿ, ဧသ နယော အညာပဒေသတရေသုပီတိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယမတ္ထော ဒုဋ္ဌဒေါသေ

သု ပရိယေသိတဗ္ဗော။ အညထာ “ဝဒေတိ ဘဏာတီ”တိ ဧတေသံ အညတရံ ဥဘယတ္ထ အနညာပဒေသတရအညာပဒေသ တရေသု, ဝိသေသေန တ အညာပဒေသတရေသု နိရတ္ထကံ အာပဇ္ဇတိ ဝိနာယေဝ တေန ဝစနသိဒ္ဓိတောသမ္ဘဝတော။ အတ္တတော **ဟဋ္ဌိယံ** အဝုတ္တတ္တာ ပနေတ္ထ “သာဏတ္တိက”န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ရာယံ ပဒသန္ဓိ **ဝဒေတီ** တိ ဝဒ က္လတီတိ။ အသမ္ဘဇာ ဝဒန္တဿ ဒုက္ကဋံ “သမ္ဘဇာ ပန သတ္တဟိပိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ ဝဒန္တဿ ဒုက္က ဋ”န္တိ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ။ **ဒဝကမျတာ** နာမ ကေဠိ, တံ ဒဿေတုံ **“ဟသာဓိပ္ပာယတာ”** တိ ဝုတ္တံ။ “အသမ္ဘဇာပိ ဒဝကမျတာယ ဝဒန္တဿ ဒုဗ္ဘာသိတမေဝ”တိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ ဟပဂရဟိတာယ ကုဇ္ဈိတ္ဝာပိ ဝဒန္တဿ ဒုက္ကဋံ, အသမ္ဘဇာ အနာပတ္တီတိ။

ဩမသဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပေသုညသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆-၇. “က္လမဿ သုတ္ဝာ အမုဿာ”တိ ဟဗ္ဗော။ “က္လမေသံ သုတ္ဝာ”တိ န သုန္ဒရံ။ **ဘေဒာဓိပ္ပာယ**တိ ဘေဒာယ။ တိ ဏ္ဏမ္ပိ ဘိက္ခုဘာဝတောယေဝ နိပဇ္ဇနတော **“ဘိက္ခုနံ ပေသုညေ”** တိ ဗဟုဝစနံ ကတံ။

၃၈-၉. “က္လတ္တန္နာမော အာယသ္မာ စဏ္ဍာလော။ပေ။ ပုက္ကုသောတိ ဘဏာတီ”တိ ဝတ္ဝာ ပေသုညံ ဥပသံဟရတီ တိ ယောဇနာ။ အညထာ “ပုက္ကုသောတိ ဘဏာတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗတာ အာပဇ္ဇတိ။ ဧတ္ထ အနုပသမ္ပန္နတရော လဗ္ဘ မာနောပိ န ဥဒ္ဓဋော ဩမသဝါဒေ ဒဿိတနယတ္တာ, သဗ္ဗေပတော အဉ္ဇေ ဒဿေတုကာမတာယ တ။ တထာ ဟိ အ ဉ္ဇေ တီဏိ ဒုက္ကဋာနိ ဒဿိတာနိ။ တာနိ ပန ဒဿေန္တော ဘဂဝ ယသ္မာ “ဥပသမ္ပန္နဿ သုတ္ဝာ ဥပသမ္ပန္န ဿ ပေသုညံ ဥပသံဟရတီ”တိ ဝုတ္တာနံ ဒွိန္နံ ပဒာနံ အညတရဝိပလ္လာသဝသေန တ ဥဘယဝိပလ္လာသဝသေန တ ဟာစိတ္တိယန္တိ ကတ္ဝာ ဒွေဝပိ တာနိ ဧကေတာ ဝုတ္တာနီတိ ဒဿေတုကာမော, တသ္မာ သဗ္ဗပဌမံယေဝ “ဥပသမ္ပန္နော ဥပသမ္ပန္နဿ သုတ္ဝာ ဥပသမ္ပန္နဿ ပေသုညံ ဥပသံဟရတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ”တိ အာဟ။ “ဒွီ သု ပနေတေသု ယသ္မာ ဟရာဇိကံ အဇ္ဈာပန္နောပိ ဥပသမ္ပန္နော တာဒိသံယေဝ ဥပသမ္ပန္နံ ခုံသေတုကာမော ဩမ သတိ, တာဒိသဿ သုတ္ဝာ တာဒိသဿ ပေသုညံ ဥပသံဟရတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿ, တသ္မာ ‘ဥပသမ္ပန္နော’တိ က္လဒံ အာဒိပဒံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တ”န္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, အနဝသေသအာပတ္တိ အာပန္နဿ ပုန အာပတ္တိယာ အသမ္ဘဝတော, တသ္မာ ကေဝလံ **မာတိကာယံ** ဘိက္ခုပဒဘာဝတောယေဝ “ဘဏာတိ ဥပသံဟရတီ”တိ ပ အနံ ကာရကနိဒ္ဒေသဘာဝေ အသမ္ဘဝတော ဧဝ တံ အာဒိပဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ က္လဒံ ဟဋ္ဌိလေသာဘာဝတော အနာ ဏတ္တိကမေဝ။ “န ပိယကမျဿ, န ဘေဒာဓိပ္ပာယဿာ”တိ ဥပသံဟရဏာပေက္ခံ သာမိဝစနံ တုဏှီဘူတဿ ဝစနပ္ပယောဇနာဘာဝတော, တေန ဝုတ္တံ **“ဟပဂရဟိတာယ ဘဏန္တဿ အနာပတ္တီ”** တိ။

ပေသုညသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅-၆. **သဗ္ဗမေတံ ပဒသော ဓမ္မော နာမာ** တိ ဧတ္ထ ဓမ္မော နာမ ဗုဒ္ဓဘာသိတောတိ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓော။ **အက္ခရသမူ ဟော**တိ အသမတ္တပဒေ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘာသိတံ ဗုဒ္ဓဘာသိတေ ဧဝ။ အနုဟသကဂဟဏေဟိ ဘာသိတော က္လာသိဘာသိတာဒိသ ဋ္ဌဟံ ဂစ္ဆတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကတ္ထစိ ဟောတ္ထကေ “ဒေဝတာဘာသိတော”တိ ပဒံ နတ္ထိ, ယတ္ထ အတ္ထိ, သာ ဟဋ္ဌိ။ **ကထာဗန္ဓေပိ စ သေ နယော** တိ ဧကမေဝ အက္ခရံ ဝတ္ဝာ ဌာနံ လဗ္ဘတိ ဧဝ။ “ဧဝံ မေ သုတ”န္တိအာဒိသုတ္တံ ဘဏာ ပိယမာနော ဧကာရံ ဝတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ စေ, အနုဝက္ခရေန ဟာစိတ္တိယံ, အပရိပုဏ္ဏပဒံ ဝတ္ဝာ ဌိတေ အနုဗ္ယဉ္ဇနေန။ ပ ဒေသု ဧကံ ပဌမပဒံ ဝိရုဇ္ဈတိ စေ, အနုပဒေန ဟာစိတ္တိယံ။ **အဋ္ဌကထာနိဿိတော** တိ အဋ္ဌကထာနိဿိတဝသေန ဌိ တော။ ပုဗ္ဗေ ပကတိဘာသာယ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထံ သန္ဓာယ။ **ဟဋ္ဌိနိဿိတော** တိ ဟဋ္ဌိယံ တေဂတော။ **မဂ္ဂကထာ** ဒီနိပိ ပကရဏာနိ။

၄၈. **ဥပစာရန္တိ** ဒွါဒသဟတ္ထံ။ **“ဩဟတေတီ**တိ ဧကေတော ဘဏာတိ သမာဂစ္ဆတီ”တိ လိခိတံ။ ကိဉ္စာပိ အပ လာလဒမနမ္ပိ သီလုပဒေသောပိ ဘဂဝတော ကာလေ ဥပ္ပန္နော, အထ ခော တေသု ယံ ယံ ဗုဒ္ဓဝစနတော အာဟရိတ္ဝာ ဝု

တ္တံ, တံ တဒေဝ အာပတ္တိဝတ္ထု ဟောတီတိ ဝိညာပနတ္ထံ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ''ဝဒန္တိ''တိ ဝစနေဟိ သိထိလံ ကတံ။ ဗုဒ္ဓဝစနတော အာဟရိတ္ဝာ ဝုတ္တဿ ဗဟုလတာယ တဗ္ဗဟုလနယေန တေသု အာပတ္တိ ဝုတ္တာ, တသ္မာ **မဟာပစ္စရိယံ** တဿာဓိပ္ပာယော ပကာသိတောတိ အတ္ထော။ ''သဗ္ဗေသမေဝ ဝစနန္တိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။ သစေ အာစရိယော ဋ္ဌိတော နိသိန္နာနံ ဟဋ္ဌံ ဒေတိ, ''န ဋ္ဌိတော နိသိန္နဿ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ''တိ ဝုတ္တာပတ္တိံ နာပဇ္ဇတီတိ ဧကေ။ တေသမ္ပိ ဟဋ္ဌအနံ ဓမ္မဒေသနတော န အညန္တိ တံ န ယုတ္တံ, ဆတ္တပာဏိကာဒီနံ ဟဋ္ဌအနေန အနာပတ္တိပ္ပ သင်္ဂတော, အာပတ္တိဘာဝတော စ သိဒ္ဓေါ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

''ဥဘော အတ္ထံ န ဇာနန္တိ ဥဘော ဓမ္မံ န ပဿရေ။
ယော စာယံ မန္တံ တစေတိ၊ ယော စာဓမ္မေနဓီယတီ''တိ။ (ပာစိ. ၆၄၇)။

ဧတ္ထ အဓီယတီတိ အတ္ထော, တသ္မာ ဟဋ္ဌအနမ္ပိ ဓမ္မဒေသနာဝ။ **သေခိယဋ္ဌကထာယံ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၆၃၄) ''ဓမ္မပရိစ္ဆေဒော ပနေတ္ထ ပဒသောဓမ္မေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တံ , တသ္မာ အယမေဝ ဓမ္မော သဗ္ဗတ္ထ ဓမ္မပဋိသံယုတ္တသိက္ခာပဒေသု ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယဒိ ဧဝံ သင်္ခါရဘာသာဒိဝသေန စိတ္တဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ သေခိယဝသေန အနာပတ္တိ သိယာ, တတော ဆပကဇာတကဝိရောဓော။ တတ္ထ မန္တာနံ ဗာဟိရကန္ထတ္တာတိ စေ? န, တဒဓိပ္ပာယာဇာနနတော။ အယဉှိ တတ္ထ အဓိပ္ပာယော ''ဗာဟိရကဂန္ထသင်္ခါတမ္ပိ မန္တံ ဥစ္စေ အာသနေ နိသိန္နဿ တစေတုံ မေ ဘိက္ခဝေ အမနာပံ, ပဂေဝ ဓမ္မံ ဒေသေတု''န္တိ။ ''တဒာပိ မေ, ဘိက္ခဝေ, အမနာပံ နီစေ အာသနေ နိသီဒိတွာ ဥစ္စေ အာသနေ နိသိန္နဿ မန္တံ တစေတုံ, ကိမင်္ဂ ပန ဧတရဟိ။ပေ.။ ဓမ္မံ ဒေသေတု''န္တိ (ပာစိ. ၆၄၇) ဟိ အယံ ဟဋ္ဌိ ယထာဝုတ္တမေဝ အဓိပ္ပာယံ ဒီပေတိ, န အညံ။ တေနေဝ ''မန္တံ တစေတုံ ဓမ္မံ ဒေသေတု''န္တိ ဝစနဘေဒော ကတော။ အညထာ ဥဘယတ္ထ ''ဓမ္မံ ဒေသေတု''မိစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ။

မယာ သဒ္ဓိံ မာ ဝဒ တိအာဒိမှိ ပန **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဧဝံ ဝုတ္တော ''သစေ ဘိက္ခု သာမဏေရေန သဒ္ဓိံ ဝတ္တုကာမော, တထာ သာမဏေရောပိ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဝတ္တုကာမော သဟသာ ဩပဟတေတိ, 'ယေဘုယျေန ပဂုဏံ ဂန္ထံ ဘဏန္တံ ဩပဟတေတီ''တိအာဒီသု ဝိယ အနာပတ္တိ, န ဟိ ဧတ္တာဝတာ ဘိက္ခု သာမဏေရဿ ဥဒ္ဒိသတိ နာမ ဟောတိ။ ယသ္မာ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** နတ္ထိ, တသ္မာပိ ယုတ္တမေဝေတံ။ သစေ တတ္ထ ဝိစာရေတွာ ပဋိက္ခိတ္တံ သိယာ အာပတ္တိ, ကိရိယာကိရိယန္တိ နာပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ စိတ္တေန ဧကတော ဝတ္တုကာမော, အထ ခော နံ 'ဧကတော မာ ဝဒ'တိ ပဋိက္ခိပိတွာပိ ဧကတော ဝဒန္တော အာပဇ္ဇတိ။ အဝတ္တုကာမဿ သဟသာ ဝိရဇ္ဈိတွာ ဧကတော ဝဒန္တဿ အနာပတ္တိ, တေန ဝုတ္တံ 'မယာ သဒ္ဓိံ မာ ဝဒတိ ဝုတ္တော ယဒိ ဝဒတိ, အနာပတ္တီ'တိ။ တထာပိ အာစရိယာနံ မတိမနုဝတ္တန္တေန ဝေရမူပေသု ဌာနေသု ယထာဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** နတ္ထိ, နတ္ထိဘာဝတောယေဝ အာပတ္တိ။ သစေ တတ္ထ အနာပတ္တိအဝစနံ န သမ္မတတိ အယမဓိပ္ပာယော''တိ။

တတြာယံ ဝိစာရဏာ – ''မယာ သဒ္ဓိံ မာ ဝဒ''တိ ဝုတ္တော ယဒိ ဝဒတိ, ဘိက္ခုနော အနာပတ္တီတိ ယုတ္တမေဝတံ ဘိက္ခုနော ဝတ္တုကာမတာယာဘာဝတော, ဘာဝေပိ သဇ္ဈာယကရဏာဒီသု တီသု အနာပတ္တိတော စ။ အထ သာမဏေရေန ဗုတ္တတာယ ''မယာ သဒ္ဓိံ မာ ဝဒ''တိ ဝုတ္တော ဘိက္ခု အဗုတ္တတာယ ဝဒတိ, အာပတ္တိ ဧဝ ဝတ္တုကာမတာ သဗ္ဘာဝတော။ သဟသာ စေ ဝဒတိ, အနာပတ္တိ တဒဘာဝတော။ သစေ ဘိက္ခု ဧဝံ ''မယာ သဒ္ဓိံ မာ ဝဒ''တိ ဝတွာ တေန သဒ္ဓိံ သယံ ဝဒတိ, အာပတ္တိ ဧဝ။ န ဟိ ဧတံ သိက္ခာပဒံ ကိရိယာကိရိယံ။ ယဒိ ဧတံ သိက္ခာပဒံ ကိရိယာကိရိယံ ဘဝေယျ, ယုတ္တံ။ တတ္ထ အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မဟာပစ္စရိယံ** ဣမိနာဝ အဓိပ္ပာယေန ''မယာ သဒ္ဓိံ မာ ဝဒ''တိ ဝုတ္တံ သိယာ။ န ဟိ သာမဏေရဿ ကိရိယာ ဣဓ ပမာဏန္တိ, ဣမသ္မိံ ပန အဓိပ္ပာယေ ဝုတ္တေ အတိယုတ္တံတတိ အတ္ထော။ အက္ခရတ္ထော ဗုဒ္ဓနတ္ထော။ ကိဉ္စာပိ ''ယဉ္စ ပဒံ ယဉ္စ အနုပဒံ ယဉ္စ အနုဗျဉ္ဇနံ, သဗ္ဗမေတံ ပဒသောဓမ္မော နာမာ''တိ ဝုတ္တံ, တထာပိ ''ပဒေန တစေတိ, ပဒေ ပဒေ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ, အက္ခရာယ တစေတိ, အက္ခရက္ခရာယ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ ဣဒမေဝ ဒွယံ ယောဇိတံ, တံ ကသ္မာတိ စေ? ပဒေန အနုပဒအနုဗျဉ္ဇနာနံ သင်္ဂဟိတတ္တာ။ ဝုတ္တဉှေတံ ''အနုပဒန္တိ ဒုတိယပာဒော။ အနုဗျဉ္ဇနန္တိ ပုရိမဗျဉ္ဇနေန သဒိသံ ပစ္ဆာဗျဉ္ဇန''န္တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄၅), တသ္မာ အနုပဒေကဒေသမတ္တမေဝ အနုဗျဉ္ဇနန္တိ သိဒ္ဓံ။ ''အက္ခရာနုဗျဉ္ဇနသမူဟော ပဒ''န္တိ စ ဝုတ္တတ္တာ ပဒမတ္တမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ တေန အနုပဒာဒိတ္တယဂ္ဂဟဏတော တိ စေ? န ဝတ္တဗ္ဗံ ဝစနဝိသေသတော။ ပဒေန တစေန္တော ဟိ ပဒေ တ အနုပဒေ တ အနုဗျဉ္ဇနေ တ အာပတ္တိံ အာပ

ဇ္ဈတိ။ န အက္ခရေန။ အက္ခရေန တစေန္တော ပန ပအာဒိသု အညတရသ္မိံ အာပဇ္ဇတိ။ န ဟိ “ဝရော ဝရညူ ဝရဒော ဝရာ
ဟရော”တိအာဒိမှိ ပဌမံ ဝ-ကာရံ တစေန္တော ဒုတိယာဒိဝ-ကာရေ ဩဟာတေတိ, ပဌမံ ရော-ကာရံ တစေန္တော ဒုတိယ
ရော-ကာရေ ဩဟာတေတိ, ပဌမံ ရ-ကာရံ တစေန္တော ဒုတိယရ-ကာရေ ဩဟာတေတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာတိ
သမ္ဘဝတိ။ အနုဗျဉ္ဇနာနုလောမတော သမ္ဘဝတိ ဧတတိ စေ? န, “ပဒေ ပဒေ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ”တိ ဣမိ
နာ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ။ ဣဒဉှိ ဝစနံ ဧကသ္မိံ ပဒေ ဧကာ အာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ “ရူပံ အနိစ္စန္တိ ဝုစ္စမာနော ရူတိ ဩဟာတေ
တီ”တိ ဝစနတော သကလံ ပါဒံ တစေန္တဿ ပဌမအက္ခရမတ္တေ ဧကတော ဝုတ္တေ အာပတ္တီတိ သိဒ္ဓန္တိ စေ?
န, “အက္ခရက္ခရာယ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ”တိ ဣမိနာ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ, တသ္မာ ရူတိ ဩဟာတေတီတိ ဝတ္တုံ အ
သမ္ဘဝတော ရူ-ကာရဿ ယထာဝုတ္တဓမ္မပရိယာပန္နဘာဝသိဒ္ဓိတော တံ အဝတွာ ကေဝလံ အက္ခရာယ တစေန္တသ္
သ ယထာဝုတ္တဓမ္မပရိယာပန္နအက္ခရဘာဝဒဿနတ္ထံ “ရူပံ အနိစ္စန္တိ ဝုစ္စမာနော”တိ ဝုတ္တံ, ဝစနသိလိဋ္ဌတာဝ
သေန တ အနုဗျဉ္ဇနေ ဝေဒနာဝစနံ ဝိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဌမသဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀. “န သဟသေယျံ ကပ္ပေတဗ္ဗ”န္တိ ဘာဝဝသေန ဝုတ္တံ, ကေသုစိ “န သဟသေယျာ ကပ္ပေတဗ္ဗာ”တိ
ပါဌော, န ကပ္ပေတဗ္ဗာ ဘိက္ခုနာတိ ပညတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ “အပဿေနံ တတိ တယိမမဋ္ဌကမေဝ ဟောတီ”တိ
လိခိတံ။ ယံ ဧတေသံ န ကပ္ပတိ, တံ တေသမ္ပီတိ ဥပဇ္ဈာယာဒီနံ သန္တိကံ အဂန္တွာ သဟသေယျံ ကပ္ပေယျာတိ
ပါဌသေသော။

၅၂. “အနုပသမ္ပန္နော နာမ ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ အဝသေသော’တိ ဝုတ္တတ္တာ မာတုဂါမော အနုပသမ္ပန္နောတိ
စတုတ္ထရတ္တိယံ မာတုဂါမော ဒွေဝပိ သဟသေယျာပတ္တိယော ဇနေတီတိ အပရေ”တိ ဝုတ္တံ, “ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ။
ပေ.။ ပန္နောတိ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတော တိရစ္ဆာနပုရိသော အဓိပ္ပေတော”တိ စ, ဥဘယမ္ပိ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **ဒုတိယသိက္ခာပ
ဒေ** မာတုဂါမော နာမာတိ မနုဿိတ္ထီယေဝ ဂဟေတွာ ယက္ခီ ပေတီ တိရစ္ဆာနဂတာ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာ န ဂဟိတာ
တေသု ဒုက္ကဋတ္တာ။ “သစေ ပန အတ္တနောပိ သိက္ခာပဒေ ဒုက္ကဋံ ဘဝေယျ, အထ ကသ္မာ ပဌမသိက္ခာပဒေ ပါစိတ္
တိယ”န္တိ စ ဝုတ္တံ။ “အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တီ”တိ **သီဟဠဋ္ဌကထာ** ဝစနံ, တဿတ္ထံ ဒီပေတုံ **အန္ဓကဋ္ဌ
ကထာယံ** “ဘူမိယံ ဝိနာ ဇဂတိယာ ပမုခံ သန္ဓာယ ကထိတ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပုန ဝသတီ**တိ စတုတ္ထဒိဝသေ ဝသတိ။ **ဘိက္ခုနိပ
န္နေ**တိ ဘိက္ခုမှိ နိပန္နေ။ **သန္နိပတိတမဏ္ဍပံ** နာမ မဟာဝိဟာရေ သန္နိပါတဋ္ဌာနံ။ “တီဏိ စ ဒိဝသာနိ ဒုက္ကဋခေတ္
တေ ဝသိတွာ စတုတ္ထေ ဒိဝသေ သဟသေယျာပတ္တိပဟောနကေ သယတိ, ပါစိတ္တိယေတ”တိ ဧကစ္စေ ဝဒန္တိ
ကိရ, တံ န ယုတ္တံ။

ပဌမသဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅. “အထ ခော တေ မနုဿာ”တိ စ “တေ အဒ္ဓိကာ”တိ စ ပါဌော။ “ဧကရတ္တ”န္တိပိ အတ္ထိ, သော န သုန္ဒ
ရော။ ပဏ္ဍကေ **ပါဠိယံ** ဒုက္ကဋဿ ဝုတ္တတ္တာ “ဥဘတောဗျဉ္ဇနေဟိ မူလာပတ္တီတိ ဒီဿတီ”တိ, “အနိမိတ္တ
တာဒယော ဣတ္ထိယောတ”တိ စ ဝဒန္တိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကေ ဝုတ္တံ ဝိယ။ ကိဉ္စာပိ မတိတ္ထီ ပါရာဇိကဝတ္ထု ဟော
တိ, အနုပါဒိန္နပက္ခေ ဌိတတ္တာ ပန ဣမံ အာပတ္တိံ န ကရောတိ။ ပါရာဇိကာပတ္တိဋ္ဌာနဉ္စေတ္ထ န ဩလောကေတ
ဗ္ဗံ။

ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၆. ''ဝိညူ ပဋိဗလာ''တိ ဝစနတော အဝိညူ ဣတ္ထိယာပိ ဒေသေန္တဿ အနာပတ္တိ။ ဣဓ ယက္ခီအာဒယော မနုဿိတ္ထိ ဝိယ အနောဋ္ဌာရိကတ္တာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာ ဇာတာ။ တိရစ္ဆာနဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟိတ္ထိယာ ပဋိဗလတာယ ဝုတ္တတ္တာ ဣတရာပိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုယေဝာတိ ဧကေ။ **''မာတုကမာယာ''**တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ။ ''အဋ္ဌကထာဒိဟဝံ ဌပေတွာ ဒမိဠာဒိနာ ယထာရုစိ ကထေတုံ လဗ္ဘတိ ကိရာ''တိ လိခိတံ, ယထာ ယက္ခီအာဒယော ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာ ဇာတာ, တထာ ပုရိသဝိဂ္ဂဟံ ဂဟေတွာ ဌိတေန ယက္ခာဒိနာ သဒ္ဓိံ ဌိတာဿ မာတုကမဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဒုက္ကဋံ အနာပဇ္ဇိတွာ ကဿ ဟစိတ္တိယမာပဇ္ဇတီတိ စေ? ဤသကမ္ပိ ဒုတိယပက္ခံ အဘာဇနတော။ မနုဿမာတုကမောပိ န ဒုတိယော, ပဂေဝ ယက္ခာဒယောတိ။ န ဒုတိယာနိယတေ တဿ ဒုတိယတ္တာတိ စေ? န တတ္ထ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာပေက္ခာ ဒုတိယတာ, ကိန္တု နိသဇ္ဇာပေက္ခာ, ဣဓ စ န နိသဇ္ဇမတ္တံ, ကိန္တု ဒေသနာ ဣဓာဓိပ္ပေတာ။ သာ စ နိပဇ္ဇနတော ဩဠာရိကာ, တဿာ အသမတ္ထနိဒဿနံ။

ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၇. ''စတုတ္ထပာရာဇိကဝတ္ထု စ ဣဒ္ဓ ဧကမေတ''တိ ဝုတ္တံ, န ယုတ္တံ။ ကသ္မာ? တတ္ထ ''မောဃပုရိသာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ တေ အရိယမိဿကာ န ဟောန္တီတိ ဒွေဝပိ ဧကသဒိသာနီတိ မမ တက္ကော။ ''အရိယာပိ ပဋိဇာနိံသု, တေသမ္ပိ အဗ္ဘန္တရေ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿာ''တိ လိခိတံ။ **''သဗ္ဗေပိ ဘူတံ ဘဂဝတ** တိ ပုထုဇ္ဇန အရိယာနံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ အာရောစိတတ္တာ 'ဘူတ'န္တိ ဝုတ္တံ, န အတ္တနော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ သန္ဓာယာတိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။

၇၇. **ပုဗ္ဗေ အဝုတ္တေဟိ** တိ စတုတ္ထပာရာဇိကေ အဝုတ္တေဟိတိ။

ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၈-၈၀. ''တေနေဝ ဟတ္ထေန ဥပက္ကမိတွာ အသုစိံ မောစေသီ''တိ ဟဝေ သမ္ဗန္ဓိဟဝေ သုန္ဒရော။ အပလော ကေတွာဝ ကာတဗ္ဗာ။ နော စေ, ဟဋ္ဌိယံယေဝ ဝုတ္တံ သိယာ။ ''ဩတ္တပ္ပေနာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ရုဠှိဝသေန ပရေသု **''ဟိရောတ္တပ္ပေနာ''** တိ ဝုတ္တံ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဥတ္တာနတ္တာ န ဝုတ္တံ, ဟစိတ္တိယာသမ္ဘဝဒဿနေနေဝ ဟိ ဒုက္ကဋန္တိ သိဒ္ဓံ။

၈၃. တတ္ထ ''ကမ္မ''န္တိ ဝုတ္တအဇ္ဈာစာရေပိ ပရိယာပန္နတ္တာ တံ တဿ ဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထု။ ''တတ္ထ ကမ္မံ အာပန္နော''တိ ပုဗ္ဗေပိ လိခိတံ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ''အတ္တကာမံ အာပန္နော''တိ ဟဝေ, ''အယမေဝ ဂဟေတဗ္ဗော''တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။

ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၆. **ကဋ္ဌသက္ခရာ** သေတမတ္တိကာ ဝိယ မုဒုကာ သက္ခရဇာတိ။ **''အကတပဗ္ဘာရေ** တိ အဝလဉ္ဇိတဗ္ဗဋ္ဌာနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တ''န္တိ လိခိတံ။ ''အနောဝဿကဋ္ဌာနဒဿနတ္ထ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **မူသိကုက္ကုရ** န္တိ မူသိကာဟိ ဥဒ္ဓဋေပံသု။ **သုဒ္ဓစိတ္တာ** တိ ကိဉ္စာပိ ''ဇာဝံ ပဝင်္ဂတေ ပထဝီ ဘိဇ္ဇိဿတီ''တိ ဇာနန္တိ, နော ပန စေ ပထဝီဘေဒတ္ထိကာ, သုဒ္ဓစိတ္တာ နာမ ဟောန္တိ။ ပံသုအာဒယော ဒွေဝ ကောဋ္ဌာသာ အာပတ္တိကရာ။ ကေစိ ''သဗ္ဗစ္ဆန္နာဒီသု ဥပမေ ဒုက္ကဋဿ ဝုတ္တတ္တာ သစေ ဒုက္ကဋံ, ယုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ယုတ္တံ တာဒိသဿ ဝတ္ထုနော သမ္ဘဝ,

ကြေ ပန ဇာတပထဝီ စ အဇာတပထဝီ စာတိ ဒွေဝယေဝ ဝတ္တုံ။ တသ္မာ ဒွိန္နံ ဧကေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ န ယုတ္တံ။ တေ ထာပိ ဒုက္ကဋဝစနံ အတ္ထိတိ စေ? တံ ပန သညာဝသေန, န ဝတ္ထုဝသေနာတိ န ယုတ္တမေဝ။

၈၇. အဂ္ဂိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ တိ တွေ တွောဝတာ ဥသုမံ ဂဏှာတိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋတီတိ ကေစိ။ ဇဝံ သတိ ပထဝိ ယာ အဂ္ဂိမှိ ကတေ ဒူရတောပိ ဘူမိ ဥဏှာ ဟောတိ, တတ္တကံ ကောပေတဗ္ဗံ သိယာ, န စ ကပ္ပတိ, တသ္မာ ယသ္မိံ ဌာနေ ပတတိ, တံ သော အဂ္ဂိ ဥဟတိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ။ အဥဟိတေပိ **"အဒဍ္ဍာယ ပထဝိယာ အဂ္ဂိ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ"**တိ ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနာ ဟတနာယေဝ အေသော ပတိတေ ဥပဒာဟေတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ဘူတဂါမဝဂ္ဂေါ

၁. ဘူတဂါမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၉. ဖရသုံ နိဂ္ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော တိ ဒသ္သိတဘာဝံ ဇာနာပေတိ။ ကသ္မာ အယံ ဖရသုံ ဥဂ္ဂိရီတိ စေ? **မနုဿာနန္တိ**အာဒိ တဿ ပရိဟာရော။ "အာကောဋ္ဋေသိ ဆိန္ဒိတိ စ ဝစနတော ရုက္ခဒေဝတာနံ ဟတ္ထာနိ ဆိဇ္ဇန္တိ, န စာ တုမဟာရာဇိကာဒီနံ ဝိယ အစ္ဆေဇ္ဇာနိ"တိ ဝဒန္တိ။

၉ဝ-၉၂. ဘဝန္တိ အဟုဝုဍ္ဎာ တိ ဒွိကာလိကော ဘူတသဒ္ဒေါ။ ယဒိ ဗီဇတော နိဗ္ဗတ္တေန ဗီဇံ ဒဿိတံ, တဒေဝ သန္တကံ ယဒိဒံ။ သောဝ ကုက္ကုစ္စော မံသိမက္ခိတောတိ အယမေဝ ဟိ ပရိဟာရော။ **အဋ္ဌကထာသု**ပိ ဟိ "ဗီဇေ ဗီဇသညီ"တိ လိခိတံ။ ယံ ဗီဇံ ဘူတဂါမော နာမ ဟောတိ, တသ္မိံ ဗီဇေ ဘူတဂါမဗီဇေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အမူလကတ္တာ ကိရ သမ္ပုဏ္ဏဘူတဂါမော န ဟောတိ, "သမူလပတ္တော ဧဝ ဟိ ဘူတဂါမော နာမာ"တိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။ **"အဘူတဂါမမူလတ္တာ**တိ ဘူတဂါမတော အနုပ္ပန္နတ္တာ အဘူတဂါမမူလံ, ဘူတဂါမဿ အမူလကတ္တာ တ။ န ဟိ တတော အညော ဘူတဂါမော ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဒွိဓာပိ လိခိတံ။ ပိယင်္ဂု အသနရုက္ခော ဝမုနတ္တစော ခဇ္ဇဖလော, "ပီတသာလော"တိပိ ဝုစ္စတိ။ **အမူလကဘူတဂါမေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ** တိ နာဠိကေရဿေတယံ။ ဃဋ္ဋိဝိဋ္ဌိဇာတတ္တာ, ဗီဇကမာနုလောမတ္တာ စ ဒုက္ကဋဝတ္ထု။ **န တသေတဗ္ဗံ** "ဒုရူပစိဏ္ဏတ္တာ"တိ လိခိတံ, **"ယေသံ ရုက္ခာနံ သာခါ ရုဟတီ** တိ ဝစနတော ယေသံ န ရုဟတိ, တေသံ သာခါယ ကပ္ပိယကရဏကိစ္စံ နတ္ထီတိ သိဒ္ဓံ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **မုဒ္ဒတိဏ** န္တိ တဿ နာမံ။ **"မုဋ္ဌတိဏ** န္တိ ဟဇ္ဇော"တိ လိခိတံ။

သမဏကပ္ပေဟီ တိ သမဏတေဟာရေဟိ, တသ္မာ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘိက္ခုနာ "ကပ္ပိယံ ကရောဟီ"တိ။ တဿ အာဏတ္တိယာ ကရောန္တေနာပိ သာမဏေရာဒိနာ "ကပ္ပိယ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ အဂ္ဂိပရိဇိတံ ကာတဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ။ အဂ္ဂိပရိဇိတာဒီနိ ဝိယ ကပ္ပိယတ္တာ အဗီဇနိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇာနိပိ "ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟီ"တိ (စူဠဝ. ၂၅ဝ) တွေ ပဝိဋ္ဌာနိ, ယထာလာဘတော တ သမဏကပ္ပဝစနံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ "ကပ္ပိယ'န္တိ ဝတ္တုကာမော 'ကပ္ပ'န္တိ စေ ဝဒတိ, 'ဝဋ္ဋတီ'တိ ဝဒန္တိ"တိ ဝုတ္တံ။ "ကပ္ပိယ'န္တိ ဝစနံ သကသကဘာသာယပိ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ "ကပ္ပိယန္တိ ဝတ္တ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုနာ 'ကပ္ပိယံ'ကြေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, "ကြတရေန ပန ယာယ ကာယစိ ဘာသာယာ"တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ "ဥစ္ဆုံ ကပ္ပိယံ ကရိဿာမီတိ အရံ ဝိဇ္ဈတီ"တိ ဝစနတော ကပ္ပိယံ ကာတဗ္ဗံ သန္နာယ ဝိရဒ္ဓေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, အာစရိယာ ပန "ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗံ သန္နာယ ကပ္ပိယန္တိ သိတ္တာဒိ ကာရေတိ, ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တဿ ကာရဏံ ဝဒန္တာ ကာတုံ ဝဋ္ဋန ဘာဝေနေဝ ဝိရဇ္ဈိတ္ဝာ ကတေပိ ကပ္ပိယံ ဇာတံ။ ယဒိ န ဝဋ္ဋေယျ, သိတ္တာဒိမှိ ကတေ န ဝဋ္ဋေယျာတိ, ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဥဋ္ဌိတသေတလဃဋ္ဋံ အာတပေ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဝိကောပေတုကာမတာယ သတိ ဒုက္ကဋံ ယုတ္တံ ဝိယ။ "ပုပ္ဖရဇ္ဇုဘာဇနေဂတိကာ, တသ္မာ န ဝဋ္ဋတိ။ နာဠေ တ ဗဒ္ဓပုပ္ဖကလာပေ နာဠသ္မိံ ကတေပိ ဝဋ္ဋတိ တသ္မိံ ပုပ္ဖဿ အတ္ထိတာယာ"တိ ဝဒန္တိ။ **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** "ဗီဇကမေန ဘူတဂါမော ဒဿိတော အနဝသေသပရိယာအနတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။

ဘူတကမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အညတဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၈-၉. အညံ ဝဒတီတိ အညတဒကံ, ''ဝစနံ ကရေယျာ''တိ လိခိတံ။ ''တုဏှဟီဘူတဿေတံ နာမ''န္တိ ပာဌော။ ဥ**ဿာတေတုကာမောတိ** သမောဟနိတုကာမော, အန္တရာယံ ကတ္တုကာမောတိ ပေရာဏာ။

၁၀၀. ''သုဒိဋ္ဌော ဘန္တေ, န ပနေသော ကဟာပဏောတိအာဒီသု **အနာရောပိတေ** ဒုက္ကဋ္ဌေန မုသာဝါဒဟာစိတ္တိယံ, အရောပိတေ ပါစိတ္တိယဒ္ဝယံ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။

၁၀၂. အဓမ္မေန တ ဝဂ္ဂေန တ န ကမ္မာရဟဿ တ တိ ဧတ္ထ ''မယိ ဝုတ္တေ မံ တ အညံ တ သင်္ဃော အဓမ္မေန တ ကမ္မံ, ဝဂ္ဂေန တ ကမ္မံ ကရိဿတိ, န ကမ္မာရဟဿ တ မေ, အညဿ တ ကမ္မံ ကရိဿတီ''တိ န က ထေတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

အညတဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. ''ဆန္ဒာယာ'' တိ အက္ခရက္ခရာယာတိအာဒိ ဝိယ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ, ဆန္ဒတ္ထန္တိ တ အတ္ထော။ ယေသံ သေနာသနာနိ ပညပေတိ, တေသံ အတ္တနိ ဆန္ဒတ္ထန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၁၀၆. အနုပသမ္ပန္န န္တိအာဒီသု ကရဏတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **အညံ အနုပသမ္ပန္န** န္တိ အညေန အနုပသမ္ပန္နေန။ **တဿ တ** တိ အနုပသမ္ပန္နဿ။ ''သမ္မုတိကာလေ ပဋိက္ခိပိရဟာဒယော အသမ္မတာ နာမာ''တိ, ''ဥပသမ္ပန္နေန လဒ္ဓသမ္မုတိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန ဝိနဿတီ''တိ စ ဝုတ္တံ။ **သင်္ဃေနာ** တိ သဗ္ဗေန သင်္ဃေန ကမ္မတစာယ အသ္ သာဝေတ္တ ''တဝေသော ဘာရော''တိ ကေဝလံ အာရောပိတဘာရော။ **ကေဝလ**-သဒ္ဒော ဟေတ္ထ ကမ္မတစာယ အသ္ သာဝိတဘာဝမတ္တမေဝ ဒီပေတိ။ **သယမေဝတ**တိ က္လတရေသံ ဘိက္ခူနံ အနုမတိယာ။ အဘူတေန ခီယနကဿ အာဒိကမ္မိက ဿ ကထံ အနာပတ္တီတိ စေ? က္လမိနာ သိက္ခာပဒေန။ မုသာဝါဒေ အာပတ္တိယေဝ ဒွေဝ ပါစိတ္တိယော ဝုတ္တာ ဝိယ ဒိ ဿန္တိ ပုဗ္ဗပယောဂေ ရုက္ခာဒိဆိန္ဒနာဒီသု ဝိယ, ဝိစာရေတဗ္ဗံ။

ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. ''ဝေဠိဒံ ဘဂဝတာ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ ဟောတီ''တိ ဝစနတော, **ပရိတရေ** ''ကော ပညတ္တိ, ကော အနုပညတ္တီ''တိ (ပရိ. ၂၂၆) ဝစနတော စ က္လမ အတ္ထိ အနုပညတ္တီတိ သိဒ္ဓံ။ ကိဉ္စာပိ သိဒ္ဓံ, ''ဝေဠု ပန, ဘိက္ခဝေ, က္လမံ သိက္ခာပဒံ ဥဒ္ဒိသေယျာထာ''တိအာဒိနာ ပန ပညတ္တိဠာနံ န ပညာယတိ, ကေဝလံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဌ မာသေ။ပေ။ နိက္ခိပိတု''န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, တံ ကသ္မာတိ စေ? ပဌမပညတ္တိယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တဗ္ဗ တော အဝိသေသတ္တာ န ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ ကာ ဧတ္ထ အနုပညတ္တီတိ? **အဋ္ဌောကာသေ** တိ။ အယမနုပညတ္တိ ပညတ္ တိယမ္ပိ အတ္ထီတိ စေ? အတ္ထိ, တံ ပန ဩကာသမတ္တဒီပနံ, ဒုတိယံ စာတုဝဿိကမာသသင်္ခာတကာလဒီပနံ။ ယသ္မာ ဥဘယမ္ပိ ဧကံ ကာလောကာသံ ဧကတော ကတ္တ ''အဋ္ဌောကာသေ''တိ ဝုတ္တန္တိ ဒီပေန္တော ဘဂဝတ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ နိက္ခိပိတု''န္တိ အာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ပဌမသေနာသန သိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ ''ယတ္ထ စ ယအာ စ သန္ထရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တံ သဗ္ဗမိဓ အဋ္ဌောကာသသင်္ခေပမေဝ ဂတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ။ ဟေမန္တကာလဿ အနာပတ္တိသမယတ္တာ က္လဒံ သိက္ခာပဒံ နိဒ္ဒေသနပေက္ခန္တိ သိဒ္ဓံ, တထာ ဟိ အဋ္ဌောကာသပဒသာမတ္ထိယေန အယံ ဝိသေသော – ဝဿာနကာလေ ဩဝဿကဋ္ဌာနေ အဋ္ဌောကာသေ, မဏ္ဍပ ဒိမ္ဟိ စ န ဝဋ္ဋတိ။ ဟေမန္တကာလေ ပကတိအဋ္ဌောကာသေ န ဝဋ္ဋတိ, သဗ္ဗမိဓ ဩဝဿကေပိ မဏ္ဍပာဒိမ္ဟိ ဝဋ္ဋ

တိ, တဥ္စ ခော ယတ္ထ ဟိမဝန္တေန သေနာသနံ န တေမေတိ, ဂိမှကာလေ ပကတိအဗ္ဘောကာသေပိ ဝဋ္ဋတိ, တဥ္စ ခော အကာလမေဃာဒဿနေယေဝာတိ အယံ ဝိသေသော ''အဋ္ဌ မာသေ''တိ စ ''အဝဿိကသင္ကေတေ''တိ စ ဧတေသံ ဒွိန္နံ ပဒါနံ သာမတ္ထိယတောပိ သိဒ္ဓေါ။

ကိဥ္စ ဘိယျော – **အဋ္ဌကထာယံ** သန္ဒဿိတဝိသေသောဝ။ စမ္မာဒိနာ ဩနဒ္ဓကော တ နဝတယိမော တ န သီဃံ ဝိနဿတိ။ **ကာယာနုဂတိကတ္တာ**တိ ကာယေ ယတ္ထ, တတ္ထ ဂတတ္တာ။ သင်္ဃိကမဥ္စာဒိမှိ ကာယံ ဖုသာပေတွာ ဝိ ဟရိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော**။ ''သင်္ဃိကံ ပန 'အဗ္ဘောကာသပရိဘောဂေန ပရိဘုဥ္ဇထ, ဘန္တေ, ယထာသုခ'န္တိ အယကာ ဒေန္တိ သေနာသနံ, ဧဝရူပေ အနာပတ္တီ''တိ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဝစနတော, ဣဓ စ ပဋိက္ခေပ ဘာဝတော ဝဋ္ဋတိ။ ''အညဥ္စ ဧဝရူပန္တိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။ **''ဟာဒဌာနာဘိမုခါ** တိ နိသီဒန္တဿ ဟာဒပတနဌာနာဘိမုခါ''တိ လိခိတံ။ သမ္မုဇ္ဇန္တဿ ဟာဒဌာနာဘိမုခန္တိ အာစရိယဿ တက္ကော။

၁၁၁. **''ဟာဒုဒ္ဓာရေနာ** တိ ဗဟိဥပစာရေ ဌိတတ္တာ''တိ လိခိတံ။ **ဂစ္ဆန္တို,** ဒုက္ကဋံ ဓမ္မကထိကဿ ဝိယ။ ကသ္မာ န ဟာစိတ္တိယံ? ပဥ္စာ အာဂတေဟိ ဝုမုတရေဟိ ဥဌာပေတွာ ဂဟေတဗ္ဗတော။ ဓမ္မကထိကဿ ပန အနုဋ္ဌပေတဗ္ဗတ္တာ။ ''အနာဏတ္တိယာ ပညတ္တိယမ္ပိ တဿ ဘာရော''တိ ဝုတ္တံ။

၁၁၂. **ပရိဟရဏေယေဝာ**တိ ဧတ္တ ဂဟေတွာ ဝိစာရဏေတိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော**။ အတ္တနော သန္တကကရဏေတိ **ဥပတိဿတ္ထေရော**။ ဗိဇနီပတ္တကံ စတုရဿဗိဇနီ။

၁၁၃. ''ယော ဘိက္ခု တ သာမဏေရော တ။ပေ။ လဇ္ဇီ ဟောတိ'တိ ဝုတ္တတ္တာ အလဇ္ဇိံ အာပုစ္ဆိတွာ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဟဋ္ဌေ ''ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓံ ဟောတိ''တိ စ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ပလိဗုဒ္ဓ''န္တိ စ သေနာသနံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တထာပိ အတ္ထီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ''အနာပုစ္ဆံ တ''တိ ဟဋ္ဌော။

ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၆-၇. **ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တ** မဋ္ဌကထာသု, တထာပိ ပဒဘာဒယောပိ လဗ္ဘန္တိ ဧဝ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ''အညံ အတ္ထရဏာဒိ အကပ္ပိယတ္တာ န ဝုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ''မဥ္စံ တ ပီဌံ တ ဝိဟာရေ တ ဝိဟာရူပစာရေ တ'တိ ဣမိနာပိ သံသန္ဒနတ္တံ **'ကိဥ္စာပိ ဝုတ္တော, အထ ခေါ'** တိအာဒိ အာရဒ္ဓ''န္တိ စ ဝုတ္တံ။ ဥပစာရမတ္တဉ္စေတံ ''ရုက္ခမူလေ''တိ, တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။

၁၁၈. **အနာပုစ္ဆိတွာပိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အသတိယာ ဂစ္ဆတောပိ အနာပတ္တိ, **အာပုစ္ဆနံ ပန ဝတ္တံ** သဥ္စိစ္စ အနာပုစ္ဆတော ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋတ္တာ။ ပုဂ္ဂလိကသေနာသနေ သင်္ဃိကသေယျံ, သင်္ဃိကသေနာသနေ တ ပုဂ္ဂလိကသေယျံ အတ္ထရိတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ဒုက္ကဋံ ယုတ္တံ ဝိယ။ ကသ္မာ? ''သေယျာမတ္တမေဝ နဿေယျာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ဣဓ ပန ''ပလိဗုဒ္ဓံ ပလိဗုဇ္ဈေ''တိ ဒုဝိဓမ္ပိ အတ္ထိ။

ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၀. ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေသုယေဝ **ထေရာ ဘိက္ခူ** တိ ကေစိ။ **ဟာဒေ ဓောဝိတွာ**တိအာဒိမှိ ပဝိသန္တဿ တ ဟာဒဓောဝနဟာသာဏတော ယာဝ မဥ္စပီဌံ ပဿာဝတ္တာယ နိက္ခမန္တဿ တ ယာဝ ပဿာဝဋ္ဌာနန္တိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သန္တေ ''ပဿာဝတ္တာယ နိက္ခမန္တဿ တ''တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ''ပဿာဝဋ္ဌာနတော နိက္ခမန္တဿ တ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ပဿာဝဋ္ဌာန** န္တိ ကတ္ထစိ ဟောတ္တကေ။ တထာ ဟိ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''ပဝိသန္တဿ ဟာဒဓောဝနဟာသာဏတော ယာဝ မဥ္စပီဌံ နိက္ခမန္တဿ မဥ္စပီဌတော ယာဝ ပသ္

သာဝဋ္ဌာနံ, တာဝ ဥပစာရော’’တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ‘‘ဟဒေ ခေဝိတ္ထ ပဝိသန္တဿ, ပဿာဝတ္ထာယ နိက္ခမန္တဿ စ ဒွတရေ နိက္ခိတ္တဟဒခောဝနဟသာဏတော, ပဿာဝဋ္ဌာနတော စ မဇ္ဈပီဌ’’န္တိ ကတ္ထစိ ဟောတ္တကေ ဟ ဋ္ဌော, သော အဟဌော။ ကသ္မာ? မဇ္ဈပီဌာနံ ဥပစာရဿ ဝုတ္တတ္တာ။ ပဝိသန္တဿ ယာဝ မဇ္ဈပီဌာနံ ဥပစာရော, နိက္ခမန္တဿ တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပဿာဝဋ္ဌာနံ ဝစ္စကုဋိုစက္ကမဋ္ဌာနန္တိ ဣမိနာ အတ္ထေန ယထာ သံသန္ဒတိ, တထာဝိဓော ဟဌောတိ အာစရိယော။

၁၂၂. ဥပစာရံ ဌပေတွာတတိ ဣဓ ဝုတ္တဥပစာရံ ဌပေတွာ။ ‘‘ဒဿနသဝနူပစာရေပိ သန္ထရန္တဿာ’’တိ လိခိတံ။

အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နိက္ကမုနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၆-၇. ဆသတ္တကောဋ္ဌကာနိ တ တိ ဧတ္ထ ဒွတရကောဋ္ဌကံ အဓိပ္ပေတံ။ ‘‘နိက္ခမာ’’တိ ဝစနံ သုတွာပိ အတ္တနော ရုစိယာ နိက္ခမတိ, အနာပတ္တိ; ဣဓ အဂ္ဂိသာလာဒိ ဝေ **ဥပစာရော**တိ။

နိက္ကမုနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဝေဟာသကုဋိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. ‘‘ပမာဏမဇ္ဈိမဿ ဂလပ္ပမာဏေ ဒိန္နတုလာပိ ဝေဟာသကုဋိယေဝာ’’တိ လိခိတံ, ‘‘န သာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ’’တိ ဝုတ္တံ။

ဝေဟာသကုဋိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. မဟလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. ယာဝ ဒွတရကောသာတိ ဒွတရသမီပ, ယာဝ ဘိတ္တီတိ အတ္ထော, တံ သုဝုတ္တံ။ **ကတဋ္ဌဝိတ္ထာရပ္ပမာဏော**တိ ဟတ္ထပာသဿာဓိပ္ပေတတ္တာ, သမန္တာ ကတဋ္ဌဝိတ္ထာရပ္ပမာဏဥပစာရဿ ဂဟိတတ္တာ အပရိပူရဥပစာရာပိ ဟောတိ။ အာလောကံ ကရောတီတိ အာလောကံ သန္ဓေတိ ပိဓေတီတိ သန္ဓိ ဝေ အာလောကသန္ဓိနာမကာ ဟောန္တိ။ တတဟနကတဋ္ဌလေပကမ္မေ အပ္ပဟရိတဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ။

၁၃၆. ဣဋ္ဌကာ တိ ဆဒနကဟလာသိလာဒိဣဋ္ဌကာ။ **ဆဒနူပရီ**တိ ဧတ္ထ ပဌမံ တာဝ ဧကတရံ အပရိသေသံ ဆာဒေတွာ ပုန ဆာဒနဒဏ္ဍကေ ဗန္ဓိတွာ ဒုတိယတရံ တထေဝ ဆာဒေတဗ္ဗံ။ ‘‘တတိယတရစတုတ္ထတရေ သမ္ပတ္တေ ဒွေဝ မဂ္ဂေ အဓိဋ္ဌဟိတွာ တတိယမဂ္ဂံ အာဏာပေတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗ’’န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ‘‘ပုနပ္ပုနံ ဆာအာပေတီ’’တိ ဣမိနာ ယုဇ္ဇတိ။

ဟောရာဏာ ပန ‘‘ပဌမတရေယေဝ တယော မဂ္ဂေ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတိ, စတုတ္ထတော ပဋ္ဌာယ အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယံ, စတုတ္ထလေပတော ပဋ္ဌာယ အာပတ္တီ’’တိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ဆဒနေ ဝုတ္တဝိဓိနိဒါနေန သမေတိ, လေပေ ဝုတ္တဝိဓိတိကန္ဓေဒေန သမေတိ။ တထာပိ သော န ယုတ္တောဝ။ **နိအာနေ, အဋ္ဌကထာယဥ္စ** သိဒ္ဓလေပတ္တာ သဗ္ဗသောတပိ အစ္ဆန္နေ, ဆန္နေတပိ အနေကသော ပရိယာယဿ တတိယဿေဝ အဓိဋ္ဌာနန္တိ နော သမေတီတိ အာစရိယော။ ‘‘ဒွေဝ မဂ္ဂေ’’တိ, ‘‘ဒွေဝ ဆဒနေ’’တိ စ ‘‘တတိယတရတော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ ဆာအာပေဟီ’တိ အာဏာပေတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗ’’န္တိ စ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ဝဒတိ ကိရ။

မဟလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၄၀. သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန ဘူတကမဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ဩတဒဝဂ္ဂေါ

၁. ဩတဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၄၄. **ကထာနုသာရေနာ**တိ ယော ဘိက္ခုနောတဒကတ္တိကော ကိံသီလော ကိံသမာစာရော ကတရကုလာ ပဗ္ဗဇိတော တိအာဒိ ကထာနုသာရေနာတိ အတ္ထော။ **သဂ္ဂမဂ္ဂဂမနေပီ** တိ **အပိ**-သဒ္ဒေန မောက္ခဂမနေပိ။ **"လက္ခဏပ္ပဋိဝေဓပဋိသံယုတ္တော"**တိ အဋ္ဌဂရုဓမ္မာနုသာရေန ဝတ္တဗ္ဗံ ဓမ္မကထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၁၄၅-၁၄၇. **နိဒ္ဒိသိမ** န္တိ ဝိဟာရေ ဗဒ္ဓသိမတော အညံ အဗဒ္ဓသိမံ, ကမသိမာဒိန္တိ အတ္ထော။ **"သုပိနန္တေနပိ"**တိ န သဗ္ဗေသန္တိ ကတ္ထစိ ဗာဟုလ္လနယေန ဝုတ္တံ။ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဟိ ကေစိ ဝီသတိဝဿာပိ အတ္ထိ အတိရေကဝီ သတိဝဿာပီတိ က္ကမိနာ က္ကမံ မဇ္ဈိမဗောဓိကာလေ ပညတ္တန္တိ ဝိညာယတိ။ **"သီလဝ ဟောတီ"**တိ ဝတ္တ တဿ စ တုဗ္ဗိတ္တော က္ကမ အဓိပ္ပေတသီလမေဝ ဒဿေတုံ **"ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဂဏ္ဌာနုဂဏ္ဌိပဒေသု** "သတိသံဝရာဒယော က္ကမ နာဓိပ္ပေတာ, တေန ဝိဘင်္ဂဟဒဲ့ ဒဿေတိ အဋ္ဌကထာစရိယော"တိ ဝုတ္တံ။ **အတ္ထတော**တိ ဟဋ္ဌိအတ္ထတော။ **ကာရဏတော**တိ ကာရဏူပပတ္တိတော, အဋ္ဌကထာတောတိ အဓိပ္ပာယော။ အထ တ **ကာရဏတော**တိ ဓမ္မတော, တေန အတ္ထတော ဓမ္မတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ တ **အတ္ထတော** တိ ဖလတော။ **"ကာရဏတော**တိ ဟေတုတော။ ဓမ္မပဒမ္ပိ ဇာတကေန သဟာ"တိ လိခိတံ။ **ပဥ္စဟံ ကထေတု**န္တိ "ပဥ္စဟံ ပုစ္ဆော ကထေတီ"တိ ဧတ္ထ ဘိက္ခုနိယာ ပုစ္ဆေန "န ဇာနာမီ"တိ န သက္ကာ ကထေတုံ။ "န ခေါ ပန တံ ဘဂဝန္တ"န္တိ ဟဒ္ဓော။ "န ခေါ ပနေတ"န္တိ စ လိခန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ "ကာသာယဝတ္ထဝသနာယာ"တိ ဝစနတော ဟရာဇိကာယပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခုနိယာ ကာယသံသဂ္ဂမေဝ ဝုတ္တံ။ မေထုနေန ဟိ ဘိက္ခုနီဒူသကော ဟောတိ။

၁၄၈-၉. ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာ နာမ ပရိဝတ္တလိင်္ဂာ, ပဉ္စသတာ သာကိယာနိယော တ။ "ဓမ္မဒေသနာပတ္တိမောစနတ္ထံ ပနာ"တိ ဝစနတော မာတုကမဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗတ္ထ ဘိက္ခုနီသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီတိ သိဒ္ဓံ။ ဘိက္ခုနိဂ္ဂဟဏေန ပန မာတုကမော **တိရိယံ တရဏသိက္ခာပဒေ** (ဟစိ. ၁၈၇-၁၉၀) သင်္ဂဟိတော, န အညတ္ထ။ "ဩသာရေတဗ္ဗာ"တိ ဟဋ္ဌိဟဒ္ဓော, ဟဋ္ဌိ ဩသာရေတဗ္ဗာတိ အတ္ထော ။ "ဩသာရေတဗ္ဗ"န္တိ အဋ္ဌကထာဟဋ္ဌိ။ ကေသိမ္ပိ ဌာနေ ဝန္ဒိတေ အဒေသာဘာဝတော ဗဟူသု ကောယ ဝန္ဒိတေ ဝဋ္ဋတီတိ စေ? ဘိက္ခုဟိ ကတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ, ဘိက္ခုနိယာယေဝ ကတ္တဗ္ဗံ, တသ္မာ န ဝဋ္ဋတိ ။ **"ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိသိန္နာယာ** တိ အန္တောဒွတဒသဟတ္ထေ နိသိန္နာယာ"တိ ဝဒန္တိ။ **န နိမန္တိတာ ဟုတ္တ ဂန္တုကာမာ**တိ နိမန္တိတာ ဟုတ္တ ဂန္တုကာမာ ဘိက္ခူ က္ကမ နာဓိပ္ပေတာ, ဝသ္သံ ဥပဂန္တုကာမာဝ အဓိပ္ပေတာတိ အတ္ထော။ **ယတော ပနာ**တိ ဘိက္ခုနီဝိဟာရတော။ **တတ္ထာ** တိ ဘိက္ခုနီဝိဟာရေ။ ကိဉ္စာပိ "ဩတဒအယကာ ဘိက္ခူ"တိ ဝစနတော ဩတဒအယကေဟေဝ သဘိက္ခုကော အာတသော ဟောတိ, န သဗ္ဗေဟီတိ အာပန္နော, တထာပိ အသတိ ဘိက္ခုနောတဒကေ ဩတဒသံတသာနံ အတ္ထာယ ယာစနတ္ထာယ အဝဿံ ဂန္တဗ္ဗတ္တာ အညေဟိပိ ဘိက္ခူဟိ သဘိက္ခုကောပိ သဘိက္ခုကော ဧတတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သာ ရက္ခိတဗ္ဗာ** တိ ဝဿစ္ဆေဒအာပတ္တိ ရက္ခိတဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? **အာပအာသု ဟီ**တိအာဒိ။ **"အယံ ဥပေါသထော စာတုဒ္ဒသိကောတိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗ"** န္တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ တေရသိယံယေဝ, တေရသိဟိ ပန ဘိက္ခုနိယော စာတုဒ္ဒသိယံယေဝ ဂန္တွာ "ကအာ အယျ ဥပေါသထော"တိ ပုစ္ဆန္တိ။ "ဇာယာယော တ ဇာရိယော တ"တိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ ကိရ။ "ဂစ္ဆေယျ စေ, အာပတ္တီ"တိ ဟဒ္ဓော။ **ဒွေဝ တိဿော** တိ ဒွီဟိ တီဟိ။ ကေတော အာဂတာနံ ဝသေန "တာဟီ"တိ ဗဟုဝစနံ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ "ကော ဘိက္ခုနီ တ ဗဟူ ဘိက္ခုနီ တ ဗဟူဟိ ဘိက္ခုနုပဿယေဟိ ဩတဒတ္ထာယ ပေသိတာ"တိ ဝစနဿ ဝိတ္ထာရော "ဘိက္ခုနိသင်္ဃော စ အယျ ဘိက္ခုနိယော စာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တော။ "ဘိက္ခုနိသင်္ဃော စ အယျ ဘိက္ခုနိယော စာ'တိအာဒိ နာနာဥပဿယေဟိ ပေသိတာယ ဝစန"န္တိ စ "အပရိပုဏ္ဏာသင်္ဃပုဂ္ဂလနာနာတသဒုတိယဝစနဝသေန ပဉ္စက္ခတ္တုံ ဥပသင်္ကမနံ ဝုတ္တ"န္တိ စ လိခိတံ။ ယသ္မိံ အာတသေ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော န ပဝတ္တတိ, တတ္ထာပိ ယာစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တ ပုနဒိဝသေ ယေန

ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တေန “နတ္ထိ ကောစိ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အတ္ထိ စေ သမ္မတော, နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ “သယမေဝ စေ သမ္မတော, အဟံ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ သစေ သမ္မတော တ ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟကော တ ဟုတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသတိ, အညေန အာရောစာပေတဗ္ဗန္တိ စေ, “အတ္တနာပိ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စ ဝဒန္တိ။ ကေသုစိ ပောတ္ထကေသု “အယျာနံ ပတာရေတီ”တိ လိခိတံ, ဧဝံ သတိ “အယျသ္သ ပတာရေမိ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ပောတ္ထကေ နတ္ထိ။

ဩဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၅၃. **မုနာတီ**တိ ဇာနာတိ။ **အနုရုဏာယတိပီ** တိ ဧတ္တ တဒုတ္တမံ စေ အတ္ထိ, တံ ပသ္သာမိ, ယံ ဝိစိတ္တံ တ, တဒတ္ထဥ္စ။ တဋ္ဌ ကာရဏံ။ သဟ ဥပ္ပာဒမနန္တရာ ကိရိယာ။ ယမာ စ တေ မနသာ ကတတ္ရ နေတ္ထတတိ။ ယထာ ဟတော သိယာ ဟတော ဘဝံ ဟတောဝ ဥဒကတော ဥဂ္ဂန္တွာ ဌိတံ, တထာ ဝိရောစမာနံ အင်္ဂီရသံ ဗုဒ္ဓံ ပသ္သ, န ကေဝလံ ပဒုမံ ဝိယ, ဝိရောစမာနံ တပန္တမာဒိစ္စမိဝန္တလိက္ခေတိ သမ္မန္ဓော။ အထ တ အင်္ဂီရသံ ဗုဒ္ဓံ ပဒုမံဝ ဝိရောစမာနံ သူရိယံဝ တပန္တံ ပဿ ဗုဒ္ဓံ။ ယထာ ဟတော သိယာ ဖုလ္လမဝီတဂန္ဓံ ကောကနုဒသင်္ခါတံ ပဒုမံ ပသ္သသိ, တထာ ဝိရောစမာနံ အင်္ဂီရသံ ဗုဒ္ဓံ ပသ္သ။ ဥဘယေနေဝ ဟိ ဘဂဝတော ကန္တိ ဒီပိတာတိ ကတ္တ ဒီပိတဂုဏသုဘံ ဗုဒ္ဓံ သက္ကတ္တ တံ ကန္တိံ ပူဇေယျ။ ပူဇနေယျတောပိ ဝီတိနာမေယျ ဣတိ လက္ခယေ။ “ကေတော ဥပသမ္ပန္နာယာ”တိ ဟဋ္ဌိ။

၁၅၆. “ကေတော ဥပသမ္ပန္နာန”န္တိ အင်္ဂကထာဟဝ္ဗော။ “အဘဗ္ဗော တဝ”န္တိအာဒိဝစနတော အနုကမ္ပာဝသေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိ သင်္ဂိကာ ဝိဟာရာ နိက္ကမာပေန္တဿ အနာပတ္တိ ဝိယ ဒိဿတိ။ အဘဗ္ဗော ဟိ ထေရော သဥ္စစ္စ တံ ကာတုံ, ဂဝေသိတဗ္ဗာဝ ဧတ္တ ယုတ္တီတိ ကေစိ။ ထေရေန သိက္ခာပဒပညတ္တိတော ပုဗ္ဗေ ကတန္တိ မမ တက္ကော။

အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဘိက္ခုနုပသ္သယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. “ကေရတ္တမ္ပိ ဝသန္တီ”တိ (ပာစိ. ၁၆၁) ဝစနတော ယတ္ထ ရတ္တိံယံ န ဝသန္တိ, တတ္ထ ဂန္တွာ ဩဝဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ စေ။ ယဒိ ဧဝံ သင်္ဃေတဗ္ဗာနံ ဂန္တွာ ဩဝဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ “တတော အဒ္ဓယောဇနေယေဝ သဘိက္ခုကော အာဝါသော ဣစ္ဆိတဗ္ဗော”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုနောဝါဒကော စေ အဒ္ဓယောဇနံ ဂန္တွာ ဩဝဒိတုကာမော ဟောတိ, ဘိက္ခုနိသင်္ဃော စ အဒ္ဓယောဇနံ ဂန္တွာ သောတုကာမော, “ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တဥ္စ န ဝုတ္တံ, တသ္မာ န ဝဋ္ဋတိ။ ပောဋ္ဌမပရိစ္ဆေဒေန ပန “ကေရတ္တမ္ပီ”တိ ဝုတ္တံ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဥပသ္သယံ ဟောတိ, န ဥပသ္သယသင်္ခေပေန ကတမတ္တေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယတ္ထ တသူပဂတာ ဘိက္ခုနိယော, သော ဥပသ္သယသင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, တတ္ထ န ဂန္တွာ ဩဝါဒေ အာပတ္တိဗ္ဗော။ ကောတသေ ဒိတ ဝဋ္ဋတီတိ စေ, ဝိစာရေတ္တ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဘိက္ခုနုပသ္သယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အာမိသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. “ဥပသမ္ပန္နံ သင်္ဃေန အသမ္မတ”န္တိ ဟဋ္ဌိဝစနတော, “သမ္မတေန တ သင်္ဃေန တ ဘာရံ ကတ္တ ဌပိတော”တိ အင်္ဂကထာဝစနတော စ အင်္ဂဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော သမ္မတေန တ ဝိပ္ပဝသိတုကာမေန “ယာတဟံ အာဂမိဿာမိ, တာဝ တေ ဘာရော ဟောတူ”တိ ယာစိတ္တ ဌပိတော, တဿာဘာဝတော သင်္ဃေန တ တထေဝ ဘာရံ ကတ္တ ဌပိတော အင်္ဂဟိ ဂရုဓမ္မေဟိ ဩဝဒိတုံ လဘတိ, ပဂေဝ အညေန ဓမ္မေနာတိ သိဒ္ဓံ။ “ယော ပန ဘိက္ခု အသမ္မတော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒေယျ, ပာစိတ္တိယ”န္တိ ပဂေဝ ဘာရံ ကတ္တ အင်္ဂပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဘာယ

ဂိရိတသီနမ္ပိ ဣဒမေဝ မတံ, **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ဣမံ နယံ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ "နတ္ထိ ကောစိ"တိအာဒိနာ "ဝေရဟိ ဩတဒ ကော အသမ္မတော ဘိက္ခုနောဝါဒကော နာမာ"တိ ဝတ္ဝာ "ယံ ပန **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ 'ဥပသမ္ပန္နံ သင္ဃေန ကမ္မဝါစာယ အသမ္မတံ, ဘိက္ခုသင္ဃေန ပန ဘိက္ခုနိသင္ဃဿ အနုဂ္ဂဟံ ကရောထ, ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒထ, ဘိက္ခုသ ဃဿ စ ကရောထ ဖာသုဝိဟာရန္တိ ဧဝံ ယာစိတ္ဝာ ဌပိတော ဘိက္ခုသင်္ဃံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ, တတော သော ထေရော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒတိ, ဧဝရူပံ ဘိက္ခုသင္ဃေန အသမ္မတန္တိ, တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တံ။ **ပောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ပန "အသမ္မတော ကမံ ဩတဒတ္ထာယ အာဂတာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဝစနံ သုတ္ဝာ ပဋိဝစနံ ဒေန္တော သင္ဃာနုမတိယာ, န ဥတ္တိစတုတ္ထေနာ"တိ ဝုတ္တံ, တံ **အနုဂဏ္ဌိပဒမတေန** သမေတိ, **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တ တဝစနံ တေန သမေတိ, တဋ္ဌ ဟဋ္ဌိဝစနံ, န ဟိ ဩတဒပဋိက္ကဟကော, ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကော တ "ဟာသာဒိကေန သ မ္မာဒေတူ"တိ ဝစနမတ္တေန ဘိက္ခုနောဝါဒကော နာမ ဟောတိ။ ဟောတီတိ စေ, အနုပသမ္ပန္နောပိ တတ္တကေန ဝစနေ န "ဘိက္ခုနောဝါဒကော ဟောတူ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဟောတီတိ စေ, ယံ ဝုတ္တံ **ဂဏ္ဌာနုဂဏ္ဌိပဒေသု** "အသမ္မတော နာမ အသမ္မတဘာဝေန 'ဗဟုဿုတော တ္ဝံ ဩဝအဟီ'တိ သင္ဃေန ဘာရံ ကတ္ဝာ ဌပိတော"တိ။ ဧတ္ထ ဗဟုသစ္စေန ကိံ ပယောဇနံ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေယေဝ** "အဘယဂိရိတသီ ဝဒတိတိ သုတ္ဝာ သမ္မတေန တ အာဏတ္တော ဩဝဒိတုံ လဘ တီတိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ပဏ္ဍာ အနုဇာနာတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ကိံ ဗဟုကာယ။ "ဟာသာဒိကေန သမ္မာဒေတူ"တိ ဧတ္တကမ တ္တေန ဘိက္ခုနောဝါဒကော ဟောတိ။ **အဋ္ဌကထာယံ** "ဘာရံ ကတ္ဝာ"တိ ဣမိနာ ကိံ ပယောဇနံ, တတ္တကမ္ပိ ဝတ္တုံ အ ညော န လဘတိ, တေန စ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဌပေတ္ဝာ ဗာလံ ဂိလာနံ ဂမိကံ အဝသေသေဟိ ဩတဒံ ဂဟေတု"န္တိ (စူဠဝ. ၄၁၄) အယံ ဟဋ္ဌိ ဝိရုဇ္ဈေယ္ယ။ ကထံ? တဿ ဟိ "န, ဘိက္ခဝေ, ဩတအော န ပစ္စာဟရိတဗ္ဗော"တိ (စူဠဝ. ၄၁၅) စနတော သမ္မတာသမ္မတဘာဝေန နတ္ထိ ကောစီတိ "ဟာသာဒိကေန သမ္မာဒေတူ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဝဒန္တော စ ဣမ ပဌမေန အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော ဟောတီတိ။ ဟောတု အသမ္မတတ္တာ, အကတဘာရတ္တာ စ။ ဣမဿ စ ဘိက္ခုနောဝါဒကတ္တေ ဣမဿ ခီယနေန ဒုက္ကဋံ သိယာ, သဗ္ဗမေတံ အနိဋ္ဌံ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာယံ "အယမေတ္ထ ဘိက္ခုနောဝါဒကော နာမာ"တိ အဝုတ္တတ္တာ တထာ ဘာရံ ကတ္ဝာ ဌပိတော ဩဝဒိတုံ လဘတိယေဝ, နာညောတိ အာစရိ ယော။

အာမိသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စီဝရအနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၉. သာဒိယိဿသီ တိ ပုဏ္ဏာ။

စီဝရအနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. စီဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၇၆. ဝဠေတ္ဝာ တိ "တဝ ဉာတိကာယာ"တိ အဝတ္ဝာ "ဧကိဿာ ဘိက္ခုနိယာ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္ဝာ, တေ ဟိ "ဧကိဿာ"တိ ဝစနံ သုတ္ဝာ အညာတိကာယ သန္တကသညိနော သိဗ္ဗေသုံ။ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ "စီဝရံ နာမ ဆန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရ"န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဟဋ္ဌိ, တေန ဝုတ္တံ **"စီဝရန္တိ ယံ နိဝာသေတုံ ဝ ဟာရုပိတုံ ဝ"** တိအာဒိ။ "ဝိ ကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမ"န္တိ စ လိခိတံ, သော ပမာဒလေခော။

စီဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သံဝိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၈၁. တာ ဘိက္ခုနိယော ဒူသယိံသူတိ ဝိပရိဏာမေ ကာတဗ္ဗော။

၁၈၂-၄. သမ္ပဒန္တိ တိ ပဒသာ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ** တိ "သမ္ပတန္တိ ဓော္ဓာတိ သမ္မာတော"တိအာဒိ နာ။ ပဒဂတေ ဥပစာရော န လဗ္ဘတိ, အစ္စာသန္နတ္တာ မိဿံ ဝိယ ဟောတီတိ။ ကုက္ကုဋ္ဌသမ္ပိတပရိစ္ဆိန္နော **မဟာ**

အဌကထာယံ။ ‘‘တမ္ပိ တေဟာရေနာ’’တိ လိခိတံ။ ‘‘ယေဘုယ္ယေန တထာ သန္နိဝေသော ဟောတီတိ ကတွာ တ အဌကထာယံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ န ပမာဒလေခေါ’’တိ စ, ‘‘ဥက္ကဌပရိစ္ဆေဒေန ဝုတ္တံ **အဌကထာယံ,** တတော ဥဒ္ဓံ အဒ္ဓယောဇနေလ က္ခဏသမ္ပတ္တံ နာမ ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗ’’န္တိ စ ဝုတ္တံ။ ‘‘ကပ္ပိယဘူမိ ကိရာယံ။ပေ.။ န ဝဒန္တီ’’တိ ဝုတ္တံ။ ဒုဒ္ဒ သဒ္ဒောဟတ္ထ ကာရဏံ။ ကတရံ ပန တန္တိ? ‘‘ဂစ္ဆာမာတိ သံဝိဒဟတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ‘‘ဂစ္ဆာမာ’’တိ ဝတ္တမာနဝစနန္တ္တ္ထ, အမဂ္ဂေ ဘိက္ခုနုပဿယာဒိမ္ဟိ န သမ္ဘဝတိယေဝ မနုဿာနံ အန္တရဃရာဒိ မှိ မဂ္ဂသဒ္ဒေပဂမနတော, ဥစ္စာသယနာဒိဥပပတ္တိဌာနတ္တာ စ။ န တိတ္ထိယသေယ္ယာယ တ ပဗ္ဗဇိတာတသတ္တာ။ **ဒ္ဓတရေ**တိ သမီပတ္ထေ ဘုမ္မံ, တသ္မာ တံ ဒသ္သေတုံ ပုန **‘‘ရထိကာယာ’’**တိ အာဟ။ သေသအဌကထာယံ ‘‘ဧတ္ထန္တ ရေ သံဝိဒဟိတေပိ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋ’’န္တိ အာဂတတ္တာ န သမေတိ။ ‘‘ကမန္တရေ’’တိ ဝစနတော အညကမဿ ဥပစာရောက္ကမနေ ဇဝ အာပတ္တိ။ ‘‘အဒ္ဓယောဇနေ’’တိ ဝစနတော အတိက္ကမနေယေဝ ယုတ္တံ။

၁၈၅. ရဋ္ဌဘေဒေ တိ ဝိလောပေ။ **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ‘‘တယောပိ သင်္ကေတာ ကာလဒိဝသမဂ္ဂဝသေန, တတ္ထ ပ စ္ဆိမေနေဝ အာပတ္တီ’’တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘က္လမိနာ မဂ္ဂေနာ’’တိ ဝိသ္သဇ္ဇေတွတ အညေန ဂစ္ဆန္တိ စေ, အာပတ္တိယေတ တိ အတ္ထော။

သံဝိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နာတဘိရုဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၈၉. နဒိယာ ကုတော ကမန္တရန္တိ စေ? **‘‘ယဿာ နဒိယာ’’** တိအာဒိမာဟ။ **ကမန္တရဂဏနာယာ** တိ ယဿံ ကမ တိတ္ထေ အာရုဠှော, တံ ဌပေတွတ အညကမဂဏနာယ။ ‘‘မာတုကမောပိ က္လစ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ’’တိ အာစရိယဿ တ က္ကော, တေနေဝ ‘‘ဥဘယတ္ထ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယ ဒုက္ကဋံ, သိက္ခမာနာယ သာမဏေရိယာ အနာပတ္တီ’’တိ စ န ဝုတ္တံ။ ဇသေဝ နယော အညေသုပိ ဇေရူပေသု။

၁၉၁. ‘‘လောကဿာဒမိတ္တသန္ထဝဝသေန ကေဠိပုရေက္ခာရာ သံဝိဒဟိတွတ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ အကုသလစိတ္တံ လောကဝဇ္ဇန္တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န ဝတ္တဗ္ဗံ, ‘‘ကေဠိပုရေက္ခာရာ’’တိ ဝစနံ ယေဘုယ္ယတာယ ဝုတ္တံ။ **ဟေရာဏဂ ဏ္ဌိပဒေ** စ ‘‘တီဏိ စိတ္တာနိ တိဿော ဝေဒနာ’’တိ ဝုတ္တံ, သံဝိဒဟနကာလေ တ ကေဠိပုရေက္ခာရော ဘိက္ခု သံဝိဒဟ တိ, အာပတ္တိ ဘိက္ခုနော ကမန္တရောက္ကမနေ, အဒ္ဓယောဇနာတိက္ကမေ တ။ ကုသလစိတ္တော တ ဟောတိ ပစ္စဝေ က္ခန္တော, စေတိယာဒီနိ တ ပဿန္တော, အဗျာကတစိတ္တော တ ဟောတိ ကိလမထဝသေန နိဒ္ဒာယန္တောတိ တိစိ တ္တာနိ ဂဟိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နာတဘိရုဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပရိပာစိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၂. စေဋ္ဌကေတိ အရကေ။ တရုဏဟေတကေတိ ဟေရာဏာ။ ‘‘ဟပဘိက္ခုနံ ပက္ခုပစ္ဆေဒာယ က္လဒံ ပညတ္တံ, တ သ္မာ ပဋ္ဌ ဘောဇနေယေဝတပတ္တိ ဝုတ္တာ’’တိ လိခိတံ။

၁၉၄-၇. နိပ္ဖာဒိတ န္တိ ဝိညတ္တိယာ န ဟောတိ, ကိန္တု ပရိကထာဒီဟိ, တသ္မာ က္လမိနာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိ, တံ သန္ဓာယ **‘‘သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တီ’’** တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘ကထာနုသာရေန တတ္ထ ပသီဒိတွတ ဒေန္တိ, က္လဒံ ပရိပာစိတံ န ဟောတိ, ဝဋ္ဋတီ’’တိ ပဌမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တတ္တာတိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော, ဥပတိဿတ္ထေရော** ပန ‘‘က္လတရမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ’’တိ အာဟ။ **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ‘‘ယသ္မာ ဒေဝဒတ္တော ပကတိယာ တတ္ထ ဘိက္ခုနိပရိပာစိတံ ဘုဥ္ဇ တိ, တသ္မာ က္လမံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ နိဒာနံ ကတွတ က္လဒံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တ’’န္တိ ဝုတ္တံ။

ပရိပာစိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၈. ‘‘ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေန စာ’’တိ ဟဒ္ဓော။

ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန ဩဝါဒဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. ဘောဇနဝဂ္ဂေါ

၁. အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၀၃-၄. ပူဂဿာ တိ ပူဂေန။ **ကုက္ကုစ္စာယန္တော** တိ နိဿရဏေနေတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗံ, တံ မယံ န ဇာနာမာတိ သန္နိဋ္ဌာနဿ ကရဏဝသေန ‘‘ကုက္ကုစ္စာယန္တော’’တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ ဟိ အာယသ္မာ ဥပာလိ နယဂ္ဂဟေန ‘‘အနာပတ္တိ အာဝုသော သုပိနန္တေနာ’’တိ (ပာရာ. ၇၈) အာဟ, တထာ ထေရောပိ ‘‘အနာပတ္တိ ဂိလာနဿာ’’တိ ကသ္မာ န ပရိစ္ဆိန္ဒတီတိ? အနတ္တာဓိကာရတ္တာ ဝိနယပညတ္တိယာ, ‘‘နာယံ အတ္တနော ဩကာသော’’တိ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ, သိက္ခာပဒဿ အပရိပုဏ္ဏတ္တာ။ ပဌမပာရာဇိကသိက္ခာပဒေ ပရိပုဏ္ဏံ ကတ္ဝာ ပညတ္တေယေဝ ဟိ သော ထေရော ‘‘အနာပတ္တိ သုပိနန္တေနာ’’တိ အာဟ ‘‘အညတ္ရ သုပိနန္တာ’’တိ ဝုတ္တပဒာနုသာရေနာတိ။ ယသ္မာ ဩဒိဿ အယာဝဒတ္ထေဝ အယကာနံ ပိဋ္ဌာ နတ္ထိ, တသ္မာ **‘‘အနောဒိဿ ယာဝဒတ္ထော’’** တိ ဝုတ္တံ။

၂၀၈. ‘‘အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကဒိဝသ’န္တိ ဧကံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တ’’န္တိ စ **‘‘ဧသေဝ နယော** တိ ဝုတ္တနယမေဝ ဒဿေတုံ ဂန္တွာ ပစ္စာဂစ္ဆန္တော ဟီတိအာဒိမာဟာ’’တိ စ ‘‘သုဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ ပကတိဂမနေဝ ဘုဉ္ဇိတုံ လဘတီ’’တိ စ ‘‘အဂိလာနဿ ဂိလာနသညိနော ကာယေန သမုဋ္ဌာတီ’’တိ စ လိခိတံ။

အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၀၉-၂၁၈. ဂုဋ္ဌဟပဋ္ဌိစ္ဆန္နော တိ အပာကဋ္ဌော၀။ **ဧကော ပုတ္တေနာ** တိ ဧကေဿေကံ ဘတ္တံ ‘‘အဟံ အညေန နိမန္တိတော’’တိ န ဝုစ္စတိ။ **‘‘သစေ ဧကတော ဂဏှာတိ , ဂဏဘောဇနံ ဟောတီ’’**တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၁၇-၂၁၈) ဝုတ္တတ္တာ စတ္တာရော ဥပာသကာ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ဝိသုံ ဝိသုံ နိမန္တေတွာ ဟတ္ထပာသေ ဌိတာနံ စေ ဒေန္တိ, ဂဏဘောဇနံ ဟောတိ တေတိ ဧကေ, တံ န ယုတ္တံ ဝိယ။ ‘‘ဝိညတ္တိတော ပသဝနေ ဂဏဿ ဧကတော ဂဟဏေ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ, ဝိသုံ ဂဟဏေ ပဏီတဘောဇနသူပေါဒနဝိညတ္တီဟီ’’တိ လိခိတံ။ ‘‘ဝိညတ္တိတော ပသဝနံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဝသေန **အဋ္ဌကထာယံ** အနုညာတံ။ သူပေါဒနာဒိဝသေန တတ္ထ အာပတ္တိ တေ’’တိ ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တံ။ ကသ္မာ? **ပရိတရေ** (ပရိ. ၁၆၈) ဧဝ ဒွိန္နံ အာကာရာနံ အာဂတတ္တာ, တသ္မာ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘အနုညာတ’’န္တိ ဒုဝုတ္တံ။ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံယေဝ ဟာကဋ္ဌန္တိ ‘‘ပဒဘာဇနေ န ဝုတ္တ’’န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဧကတော ဂဏှန္တီ** တိ ဂဟိတဘတ္တာပိ အညေ ယာဝ ဂဏှန္တိ, တာဝ စေ တိဋ္ဌန္တိ, ဧကတော ဂဏှန္တိယေဝ နာမ။ ‘‘ဂစ္ဆတိ စေ, အနာပတ္တီ’’တိ ဝဒန္တိ။

တ္တောဟ – ‘‘ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ပေတ္တ ပမာဏ’’န္တိ ဝုတ္တံ, အထ ကသ္မာ **ဟဋ္ဌိယံ** ‘‘ဂဏဘောဇနံ နာမ ယတ္ထ စတ္တာရော။ပေ။ ဘုဉ္ဇန္တိ, ဧတံ ဂဏဘောဇနံ နာမာ’’တိ (ပာစိ. ၂၁၈) ဝုတ္တန္တိ? ဝုစ္စတိ – **ယတ္ထာ** တိ ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ။ **စတ္တာရော** တိ ဂဏဿ ပဟေဌိမပရိစ္ဆေဒနိဒဿနံ။ **ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာန** န္တိ အာပတ္တိပ္ပဟောနက ဘောဇနနိဒဿနံ။ **အညတရေန ဘောဇနေန နိမန္တိတာ** တိ အကပ္ပိယနိမန္တနနိဒဿနံ။ နိမန္တနဝသေနေဝ ပန ဂဏဘောဇနဿ ဝုတ္တတ္တာ ‘‘နိမန္တိတာ ဘုဉ္ဇန္တီတိ ဝုတ္တ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘အညတရံ ဘောဇနံ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တီ’’တိ ပန န ဝုတ္တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံယေဝ ပာကဋတ္တာ။ ယံ ဘုဉ္ဇန္တီတိ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဘုဉ္ဇန္တီ**တိ ပဋိဂ္ဂဟာကနိယမဝစနံ။ န ဟိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ ဘိက္ခူ ဘုဉ္ဇန္တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ‘‘ဂဏဿ ယတော ပ

ဋ္ဌိဂုဟိတာဟာရဘောဇနေဟေတု ဟာစိတ္တိယ”န္တိ၊ အာဂန္တုကပဋ္ဌံ မောဃသုတ္တေန သိဗ္ဗိတ္ဝာ ဌပေန္တိ, တတ္ထ အနုတတေ ယထာ ကေတလံ ဟောတိ, တထာ ဟတ္ထေဟိ ဃဋ္ဋေတိ။ **ဝလေတီ**တိ အာဝဋ္ဋေတိ။ **ပရိဝတ္တန** န္တိ သုတ္တံ ဂဏ္ဍဟန္တာနံ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ သုတ္တပရိဝတ္တနံ ကရောတိ, ပဋ္ဋံ သိဗ္ဗန္တာနံ သုခသိဗ္ဗနတ္ထံ ပဋ္ဋပရိဝတ္တနဥ္စ။ နဝစီဝရကာရကော ဣတ္ထဓိပ္ပေတော, န ဣတရောတိ။ “ဗိမ္ဗိသာရံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ သမ္မာရေ ကယိရမာနေယေဝ ကာလာ အတိက္ကန္တာ, ပစ္ဆာ ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒေ ပညတ္တေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပုစ္ဆိ”တိ ဝဒန္တိ, အညထာ အဋ္ဌုကထာယ ဝိရုဇ္ဈနတော။

၂၂၀. “ဒွေ ဝ တယော ဧကတောတိ ယေပိ အကပ္ပိယနိမန္တနံ သာဒိယိတ္ဝာ”တိအာဒိဝစနေန အကပ္ပိယနိမန္တန ပစ္စယာ ဧဝ အနာပတ္တိ, ဝိညတ္တိတော အာပတ္တိယေဝာတိ ဒီပေတိ။ အနိမန္တိတော စတုတ္ထော ယဿ တဒေတံ **အနိမန္တိတစတုတ္ထံ**။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ပဝေသေတ္ဝာ**တိ နိသီဒာပေတ္ဝာ။ စီဝရအနသမယလဒ္ဓကစတုက္ကံ စီဝရကာရသမယလဒ္ဓကစတုက္ကန္တိ ဧဝမာဒီနိ။ **တာနိ စာ**တိ ယေဟိ ဘောဇနေဟိ ဝိသင်္ကေတော နတ္ထိ, တာနိ။ **မဟာထေရေ**တိ ဥပသမ္ပန္နေ။ **အဋ္ဌတ္ဝာ** တိ ဌိတေန နိမိတ္တံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ **တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တ္ဝာ** တိ ရထိကာဒီသု ဘိက္ခုသမီပေ ဂန္တွာ။ ဣမသ္မိံ ပန သိက္ခာပဒေ ကတ္ထစိ ဟေတ္ထကေ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စီဝရအနသမယေ ဂဏဘောဇနံ ဘုဥ္ဇိတုံ။ ဧဝဥ္စ ဘဂဝတာ ဘိက္ခူန”န္တိ ဟဉ္စော ဒိဿတိ။ ကတ္ထစိ “ဘုဥ္ဇိတု”န္တိ ဝတ္ဝာ “ဧဝဥ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ သိက္ခာပဒံ ဥဒ္ဒိသေယျာထာ”တိ ဟဉ္စော, အယံ သောဘနော။

ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၂၁. **အဓိဋ္ဌိတာ** တိ နိစ္စပ္ပဝတ္တာ။ ဗဒရစုဏ္ဏသက္ကရာဒီဟိ ယောဇိတံ **ဗဒရသာဋ္ဌဝံ**။ **ကိရကမ္မကာရေနာ**တိ ကိရ သ္သ ကမ္မကာရေန။

၂၂၆. **“ဝိကပ္ပေတ္ဝာ ဂဏှာဟီ”** တိ ဧတ္ထာဟု **ဟေရာဏတ္တေရာ** “ဘဂဝတော သမ္မုခာ အဝိကပ္ပေတ္ဝာ ဂေဟတော နိက္ခမိတ္ဝာ ရထိကာယ အညတရဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကေ ဝိကပ္ပေသိ, ဝိကပ္ပေန္တေန ပန ‘မယှံ ဘတ္တပစ္စာသံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဣတရေန ဝတ္တဗ္ဗံ ‘တဿ သန္တကံ ပရိဘုဥ္ဇ တ ယထာပစ္စယံ တ ကရောဟီ’”တိ။ **ပဥ္စသုသဟဓမ္မိကေသူ** တိ သမ္မုခာ ဌိတဿ သဟဓမ္မိကဿ ယဿ ဝိကပ္ပေတုကာမော, တံ သဟဓမ္မိကံ အဒိသ္ဝာ ဂဟဋ္ဌဿ တ သန္တိကေ, သယမေဝ တ “ပဥ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ဣတ္ထန္နာမဿ ဝိကပ္ပေမီ”တိ ဝတ္ဝာ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဧကေ, ဧဝံ သတိ ထေရော တသ္မိံယေဝ နိသိန္နော ဝ တထာ တစံ နိန္နာရေတွာ ပဋ္ဋိဂ္ဂဏှာတီတိ တက္ကော ဒိဿတိ။ **မဟာပစ္စရိယာ** ဒီသု ပန ပရမ္မုခာ ဝိကပ္ပနာဝ ဝုတ္တာ, သာ “တေန ဟာနန္ဒ, ဝိကပ္ပေတ္ဝာ ဂဏှာဟီ”တိ ဣမိနာ သမေတိ, တထာပိ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “တသ္မာ ယော ဘိက္ခု ပဥ္စသု သဟဓမ္မိကေသု အညတရဿ ‘မယှံ ဘတ္တပစ္စာသံ တုယှံ ဒမ္မီ’တိ တ ‘ဝိကပ္ပေမီ’တိ တ ဧဝံ သမ္မုခာ တ ‘ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ’တိ တ ‘ဝိကပ္ပေမီ’တိ တ ဧဝံ ပရမ္မုခာ တ”တိ ဝစနတော သဟဓမ္မိကဿ သန္တိကေ ဧဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, န သယမေဝတိ ဒိဿတိ။ ယသ္မာ အယံ ပစ္ဆိမနယော **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေန** ပိ သမေတိ, တသ္မာ ဣဓ မာတိကာဋ္ဌကထာနုသာရေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ “တေ မနုဿာ။ပေ.။ ဘောဇနမဒံသူ”တိ ဝစနတော အကပ္ပိယနိမန္တနံ ပညာယတိ, တထာပိ ထေရဿ ကုက္ကုစ္စုပ္ပတ္တိကာရဏေန ဘတ္တေန သော နိမန္တိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အညထာ ပရတော “ဒွေ ဝ တယော နိမန္တနေ ဧကတော ဘုဥ္ဇတီ”တိ ဝစနေန, အနာပတ္တိတရေန စ ဝိရုဇ္ဈတိ။

၂၂၉. ဧတ္ထာယံ ဝိစာရဏာ – “အညော မနုဿော ပတ္တံ ဂဏှာတိ, န အတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော အပရဘာဂေ အကပ္ပိယနိမန္တနေန နတ္ထိ ပယောဇနံ, ပုဗ္ဗဘာဂေယေဝ အကပ္ပိယနိမန္တနေန ပယောဇနန္တိ **သဒ္ဓေဝပိ ဘန္တေ အာဂန္တွေယျာထာ**တိ ဧတ္ထ ကတရံ အကပ္ပိယနိမန္တနံ, တသ္မာ အဓိပ္ပာယော စေတ္ထ ပမာဏန္တိ။ န, “ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ လဒ္ဓဘတ္တံ ဘုဥ္ဇတိ, အာပတ္တိ”တိ ဝစနတောတိ။ တတ္ထ “သဒ္ဓေဝပိ ဘန္တေ”တိ ဧတ္ထ ယထာ ဝစနမတ္တံ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ တ အကပ္ပိယနိမန္တနက္ကမေန အတ္ထော ဂဟိတော, တထာ “ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ”တိ ဧတ္ထာပိ အန္တရာ အကပ္ပိယနိမ

န္တနေန လဒ္ဓဘတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ပိဏ္ဍာယ ဟိ စရန္တံ ဒိသွာ “ဒေထ, ဘန္တေ, ဘတ္တံ ဂဏှာထာ”တိ ဒိန္နမ္ပိ အကပ္ပိယနိမန္တနေန လဒ္ဓံ နာမ ဟောတိ။ တေဟာရေန ပန “ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓဘတ္တ”န္တိ ဝုစ္စတိ, ဇေဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညထာ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** “ဂဏဘောဇနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဉ္စဟိ ဘောဇနေဟိ နိမန္တိတဿ။ပေ။ ပရဿ ပရဿ ဘောဇနေ”တိ ဝုတ္တဝစနဝိရောဓော။ ဣဒဉှိ ဝစနံ ယေန ပဉ္စမံ နိမန္တိတော, တတော ပဉ္စမနိမန္တိတံ အာအယ ဂတော ပရဿ ပရဿ နိမန္တနကအာယကဿ ဘောဇနေတိ အတ္ထပရိဒီပနတော နိမန္တနတော လဒ္ဓဘတ္တဿ ဘောဇနေယေဝ အာပတ္တိံတိ ဒီပေတိ။ “ဒွေဝ တယော နိမန္တနေ ဧကတော”တိ ဝစနေနပိ သမေတိ, အညထာ “ယေန နိမန္တိတော, တဿ ဘောဇနတော ပရဿ ဘောဇနေ”တိ ဇတ္တကံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, **ဟဋ္ဌိယံ** တ “နိမန္တနေန ဧကတောဘုဉ္ဇတိ”တိ ဇတ္တကံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ဒုတိယနိမန္တနဿ ပဉ္စမဘောဇနေ အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂနိတရဏတ္ထံ **“ယေန ယေနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ နိမန္တနပဋိပာဋိယာ ဘုဉ္ဇတီတိ ဟဋ္ဌီတိ စေ? န, “အနာပတ္တိ နိစ္စဘတ္တေ”တိအာဒိဟဋ္ဌိဝိရောဓတော။

ဂဏ္ဌိပဒေ ပန “ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓဘတ္တံ ကသ္မာ ဘုဉ္ဇိတုံ န လဘတီတိ စေ? ‘ပရမ္ပရဘောဇနံ နာမ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရေန ဘောဇနေန နိမန္တိတော, တံ ဌပေတွာ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ, ဇတံ ပရမ္ပရဘောဇနံ နာမာ’တိ ဝုတ္တတ္တာ”တိ လိခိတံ။ ယဒိ ဇဝံ နိစ္စဘတ္တာဒိကမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ အာပဇ္ဇတီတိ နိစ္စဘတ္တာဒိ ဩဒိဿကန္တိ စေ? တံ န, တဒညဿ အတ္တနော ဓနေန နိပ္ဖန္နဿ, သဋ္ဌတော လဒ္ဓဿ တ ဟတော ပစနကယာဂု စေ ဃနာ ဟောတိ, တဿာပိ, ဧကကုဋိကံ ကမံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတော ဘိက္ခာစရိယဝသေန လဘိတဗ္ဗနိစ္စဘတ္တဿ စ အကပ္ပိယဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ တတ္ထ ဘိက္ခာစရိယဝသေန လဒ္ဓံ န ကပ္ပတိ နိမန္တနကာနံ အပ္ပသာဒာဝဟနတောတိ စေ? န, “ပဉ္စ ဘောဇနာနိ ဌပေတွာ သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တီ”တိ ဝစနဝိရောဓတော။ ဆာဒနီယမ္ပိ ဟိ ပရဿ သ ဆာဒိတွာ ဘုတ္တတ္တာ နိမန္တနဘောဇနံ အဘုဉ္ဇန္တော အပ္ပသာဒံ ကရောတိ ဇဝ, တသ္မာ အပ္ပသာဒာဝဟံ အပ္ပမာဏံ, တသ္မာ နိစ္စဘတ္တာဒိ ဩဒိဿကံ န သမ္ဘဝတိ။ အပိစ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သဒ္ဒိံ ဣမ ဝုတ္တနယေန သံသန္ဒိတွာ ယံ ယံ ခမတိ, တံ တံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗောပိ ဧကသဋ္ဌိ အာစရိယာနံ ဝိနိစ္ဆယော။ အာစရိယဿ ပန ဝိနိစ္ဆယော အန္တေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ “ခီရံ တ ရသံ တ ပိဝတော အမိဿမ္ပီတိ အဓိပ္ပာယော”တိ ဝုတ္တံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** “ဟေဋ္ဌာ ဩဒနေနာမိဿေတွာ ဥပရိ တိဋ္ဌတီ”တိ လိခိတံ။

မဟာဥပဟသကောတိ ဂေဟသာမိကော။ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** “အာပတ္တီ”တိ ဝစနေန **ကုရုန္ဒိယံ** “ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝစနံ ဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ဒိဿတိ။ “ဒွိန္နမ္ပိ အဓိပ္ပာယော **မဟာပစ္စရိယံ** ဝိစာရိတော”တိ လိခိတံ။ **“စာရိတ္တတောတိ** ‘သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ’တိ ပရတော ဝတ္တဗ္ဗတော”တိ ဝုတ္တံ။ ဝစီကမ္မံ **အဝိကပ္ပနံ** ။ ဇွေ “မဟာဥပဟသကော ဘိက္ခူ နိမန္တေတိ။ပေ။ ပဏ္ဍာ လဒ္ဓံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ။ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တီ”တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝစနတော, “ကာလဿေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဘုဉ္ဇိမှာ”တိ ဟဋ္ဌိတော, **ခန္ဓကေ** “န စ, ဘိက္ခဝေ, အညတြ နိမန္တနေ အညဿ ဘောဇ္ဇယာဂု ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ, ယော ပရိဘုဉ္ဇေယျ, ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၂၈၃) ဝစနတော စ နိမန္တေတွာ တ ပဝေဒေတု အနိမန္တေတွာ တ, ပဉ္စမဂဟိတနိမန္တနဿ ဘိက္ခုနော ပဉ္စမနိမန္တနဘောဇနတော အညံ ယံ ကိဉ္စိ ပရဿန္တကံ ဘောဇနံ ပရမ္ပရဘောဇနာပတ္တိံ ကရောတိ။ အတ္တနော သန္တကံ, သင်္ဃဂဏတော လဒ္ဓံ တ အဂဟေဋ္ဌသန္တကံ ဝဋ္ဋတိ, နိမန္တနတော ပဉ္စမံ နိဗဒ္ဓတ္တာ ပန နိစ္စဘတ္တာဒိ ပရဿန္တကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ခန္ဓကေ** “န စ , ဘိက္ခဝေ။ပေ။ ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၂၈၃) ဝစနံ ပရဿန္တကဘောဇနဝုတ္တနိယမနံ။ တတော ဟတ္ထကောဝ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။

ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ကာဏမာတာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁-၃. ပဋိယာလောကန္တိ ပစ္ဆိမံ ဒေသံ။ **ပူဝဂဏနာယာတိ** အတိရိတ္တပူဝဂဏနာယာတိ အတ္ထော။ သစေ “အဟ ထေယျာဒိအတ္ထာယ သဇ္ဇိတ”န္တိ သညာယ ဂဏှာတိ, အစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ အာပတ္တိ ဇဝ။ အထ ဥဂ္ဂဟိတံ ဂဏှာတိ, န မုစ္စတိယေဝ။ အသံဝိဘာဂေ ပန အနာပတ္တိ အကပ္ပိယတ္တာ။ အစိတ္တကတာ ပညတ္တိဇာနနာဘာဝေနေဝ, န ဝတ္ထုဇာနနာဘာဝေနာတိ ဧကေ။ န, **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** “ဟထေယျာဒိအတ္ထာယ သဇ္ဇိတဘာဝဇာနန”န္တိ

တိ အင်္ဂေသု အဝုတ္တတ္တာ။ **ဟေရာဏဂဏ္ဍိပဒေ** ပနေဝံ ဝုတ္တံ ''ဧကေန တ အနေကေဟိ တ ဒွဝတ္တိပတ္တပူရေသု ဂဟိတေသု တေသံ အနာရောစနေန တ သယံ တ ဓာနိတ္တ ယော အညံ ဂဏှာဟာတိ, တဿ ဒုက္ကဋံ။ ဧကော တီသု, စ တူသု တ ပဝိဋ္ဌေသု ဧကေန စေ ဒွေဝပတ္တပူရာ ဂဟိတာ, ဒုတိယေ ဒွေဝ ဂဏှာဟန္တေ ပဌမော စေ န နိတရေတိ, ပဌမဿ ဟာစိတ္တိယံ။ နိတရေတိ စေ, အနာပတ္တိ, ဒုတိယဿေဝ ဒုက္ကဋ''န္တိ။ သစေ သဋ္ဌိစ္စ န ဝဒတိ, **ဟေရာဏဂဏ္ဍိပဒေ** ဝုတ္တနယေန ဟာစိတ္တိယံ, **မာတိကာဋ္ဌကထာ** ဝသေန (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ကာဏမာတာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဒုက္ကဋံ။ ''အတိရေကပဋိဂ္ဂဟဏ''န္တိ တတ္ထ ပဌမံ အင်္ဂံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ န ဟာစိတ္တိယံ, ကတ္တဗ္ဗာ ကရဏတော ပန ဒုက္ကဋံ။ အညထာ ကိရိယာကိရိယံ က္လဒံ အာပဇ္ဇတိ, အနိတရဏံ, အနာရောစနံ တ ဆင်္ဂဋ္ဌံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ **ကေနိကာယိကာနံ တတိ** တ္တွေ ''အာသန္နဝိဟာရဘိက္ခူ, အာသန္နအာသနသာလာဂတာ တ သစေ ဝိသဘာဂေဟိ အာနီတံ န ပဋိဂ္ဂဏှာဟန္တိ, 'အာရာမိကာဒီနံယေဝ တ အပေန္တိ'တိ ဓာနာတိ, ယတ္တ ပရိဘောဂံ ဂစ္ဆတိ, တတ္ထ အတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ''ဒွဝတ္တိပတ္တပူရာ'တိ ဝစနတော ပစ္ဆိအာဒီသု အဓိကမ္ပိ ဂဏှာဟတော အနာပတ္တီ''တိ ကေစိ ဝိနယဓရမာနိနော ဝဒန္တိ, တံ တေသံယေဝ နိသီဒတု, အာစရိယာ ပန ''ပစ္ဆိအာဒီသုပိ ဥက္ကဋ္ဌပတ္တဿ ပမာဏဝသေန ဒွ ဝတ္တိပတ္တပူရာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒကထာ ဟေသာ''တိ ဝဒန္တိ။

ကာဏမာတာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဌမပတာရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၃၆. **ယာဝဒတ္ထပတာရဏာယ** **ပတာရိတာ** ကိဉ္စာပိ ''ပတာရိတာ''က္လစ္စေဝ အဓိပ္ပေတာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာဝ, အထ ခေါ ပစ္ဆိမာဝ က္လဓာဓိပ္ပေတာ။

၂၃၇. **''အလမေတံ သဗ္ဗ''**န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အတိရိတ္တံ နာမ ဟောတိ။ ဘိက္ခုဿ က္လဒမ္ပိ တေ အဓိကံ, က္လတော အညံ န လစ္ဆတီတိ ကိရ အတ္ထော။

၂၃၈-၉. ''အသနံ ပညာယတီ''တိ ဧတေနေဝ ''ဘုတ္တာဝီ''တိ တေဿ သိဒ္ဓတ္တာ ဝိသုံ အတ္ထသိဒ္ဓိ နတ္ထိ။ ယဒိ အ တ္ထိ, အင်္ဂာနံ ဆက္ကတ္တဒဿနန္တိ။ **ဝုတ္တမ္ပိ စေတ** န္တိအာဒိ ပတာရဏင်္ဂာနံ ပဉ္စကတ္တဒဿနံ။ **ဝရကောတိ** ယော ကောစိ ဝရကော။ **''ပတာရဏံ ပန ဇနေတိယေဝတ**တိ ဝိသုံ သိတ္တံ တေဒကံ ကရောန္တိ, ပတာရဏံ န ဇနေတိ။ ယာဂုံ တ ပိဝန္တော ပဌမံ ဥဒကံ ပိဝတိ, ဝဋ္ဋတိ။ အဝသိဋ္ဌံ ဟေဋ္ဌာသိတ္တံ ပတာရဏံ န ဇနေတီ''တိ လိခိတံ။ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ''ဇနေတိယေဝတ''တိ ဝဒတိ, တံ န က္လစ္ဆန္တိ အာစရိယာ။ **ဘဇ္ဇိတပိဋ္ဌ** န္တိ တဏ္ဍုလစုဏ္ဏမေဝ။ ဘဇ္ဇိတသတ္တု ယော ပိဏ္ဍေတ္တ ကတမောဒကော **သတ္တုမောဒကော**။

''ယာဂုသိတ္တမတ္တာနေဝ ဒွေဝ။ပေ။ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတာရေတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ပရစ္ဆင်္ကမဏ္ဍာဒယော ပက္ခိပိ တ္တ ပက္ကယာဂုံ ပိဝန္တော သစေ အညံ တာဒိသံယေဝ ပဋိက္ခိပတိ, ပတာရဏာ န ဟောတီတိ ကိရ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ။ သစေ အညံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတာရေတိ။ ကသ္မာ? အသနသင်္ခာတဿ ဝိပ္ပကတဘောဇနဿာဘာဝတော။ ဘောဇန သာလာယံ ဘုဉ္ဇန္တော စေ, အတ္တနော အဟပုဏနကောဋ္ဌာသံ အဘိဟဋံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတာရေတိ။ ကာမံ ပဋိက္ခိပတိ, ပ တ္တေ ပန အာရာမိကော အာကိရတိ, တတော ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ က္လဒဉ္ဟိ ဗုဒ္ဓပ္ပဋိကုဋ္ဌအနေသနာယ ဥပ္ပန္နေယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ယထာ ဟိ သင်္ဃတော ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ဒုဿီလော ဒေတိ, တံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတာရေတိ, ဇဝံသမ္ပဒမိဒံ။ ''ဝိသဘာဂေ လဇ္ဇီ စေ ဒေတိ, တံ တေန သမ္မောဂံ အကတ္တုကာမတာယ ပဋိက္ခိပတိ, ပတာရေတီတိ အပရေ''တိ ဝုတ္ တံ။ **ပရိဝေသနာယာ**တိ ဘတ္တဂ္ဂေ။ ''မံသေန ရသံ, မံသဉ္စ ရသဉ္စ မံသရသန္တိ အာပဇ္ဇနတော 'မံသရသ'န္တိ ဝုတ္ တေ ပဋိက္ခေပတော ဟောတိ, မံသဿ ရသံ မံသရသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော နာဓိပ္ပေတော''တိ ဝုတ္တံ။ **မံသကရမ္ဗကော နာမ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ**တိ သုဒ္ဓယာဂု ဧဝ ဟောတိ။ အပ္ပတာရဏမိဿကကရမ္ဗကောယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ န ပတာရေတိ, တေန ဝုတ္တံ ပရတော ''က္လဒဉ္စ ကရမ္ဗကေန န သမာနေတဗ္ဗ''န္တိအာဒိ, တသ္မာ ''တံ အဘိဟရိတ္တ ကဉ္ဇိယံ ဂဏှာဟ ထာ'တိ ဝဒန္တံ ပဋိက္ခိပတိ, ပတာရဏာ န ဟောတီ''တိ စ ''မိဿကယာဂုံ ဂဏှာဟထာ'တိ အဝုတ္တတ္တာ 'သမ္မိဿိတံ ဝိသုံ ကတ္တ ဒေတီ'တိ ဝုတ္တတ္တာ''တိ စ ဝုတ္တံ, ယသ္မာ **ယာဂုမိဿက** န္တိ တ္တွေ ပဒဒွဝယေ ပတာရဏာရဟဿ နာမဂ္ဂဟဏံ နတ္ထိ, တသ္မာ တတ္ထ စေ ယာဂု ဗဟုတရာ တ ဟောတိ သမသမာ တ, န ပတာရေတိ။ ကသ္မာ? တတ္ထ အဘိ

ဟာရကပဋိက္ခေပကာနံ ယာဂုသညတ္တာ။ ယာဂု စေ မန္ဒာ, ဘတ္တံ ဗဟုတရံ, ပတရေတိ။ ကသ္မာ? တေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ တတ္ထ ဘိန္နသညတ္တာတိ တက္ကော အာစရိယဿ။ **ဘတ္တမိဿကေ** ပတရဏာရဟဿ နာမဿ သဗ္ဘာဝ တော သဗ္ဗအာ ပတရေတိ ဝေ။ မိဿကေ ပန ဝုတ္တနယေန ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဝိသုံ ကတ္ဝာ ဒေတီ**တိ ယထာ ဘတ္တ သိဋ္ဌံ န ပတတိ, တထာ ကဋ္ဌဟံ ဟတ္ထေန ပီဠေတွာ ပရိဿာဝေတွာ ဒေတိ။

အကပ္ပိယကတန္တိ ဧတ္ထ "ကပ္ပိယံ အကာရာပိတေဟိ ကဒလိပ္ဖလာဒီဟိ သဒ္ဓိံ အတိရိတ္တံ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ တပိ တံ ကဒလိပ္ဖလာဒိံ ဌပေတွာ အဝသေသံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အမိဿကရသတ္တာ ပုန တာနိ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ အညသ္မိံ ဘာဇနေ ဌပေတွာ အတိရိတ္တံ ကာရေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? ပုဗ္ဗေ တေသု ဝိနယကမ္မဿ အနာရုဠှတ္တာ"တိ ဝဒန္တိ။ "ဘုတ္တာဝိနာ စ ပတရိတေန အာသနာ ဝုဋ္ဌိတေန ကတ"န္တိ ဝစနတော ဘုတ္တာဝိနာ အ ပ္ပတရိတေန အာသနာ ဝုဋ္ဌိတေန ကတ္တဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ, တသ္မာ "ဟတော ဝ အဒ္ဓာနံ ဂစ္ဆန္တေသု ဒွီသု ဧကော ပတ ရိတော အဝုဋ္ဌိတော တတ္ထ နိသီဒတိ, သော ဣတရေန ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓံ ဘိက္ခံ အတ္တနာ အဘုတွာပိ 'အလမေ တံ သဗ္ဗ'န္တိ ကာတုံ လဘတိ တေ"တိ ဝုတ္တံ, တံ သုက္ကပက္ခေ "ဘုတ္တာဝိနာ ကတံ ဟောတီ"တိ ဣမိနာ ဝ သိဒ္ဓံ, တ သ္မိံ ပက္ခေ အတ္တနော သတ္တဂ္ဂါနိ န ပူရေန္တိ, ကဏှပက္ခေ ပဋိဘာဂေန သတ္တ ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဘုတ္တာ ဝိနာ အပ္ပတရိတေန အာသနာ ဝုဋ္ဌိတေန, အဝုဋ္ဌိတေန တ ကတံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ။ "ပတရိတေန အာသနာ အဝုဋ္ဌိတေ နေတ"တိ ဣမံ ပန အတ္ထဝိကပ္ပံ ဒီပေတုံ "သတ္တဂ္ဂါနိ ဝုတ္တာနီ"တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သော ပုန ကာတုံ န လဘတိ ပဌမံ ကတဿ ပုန တေနေဝ ကတ္တဗ္ဗပ္ပသင်္ဂတော။ ယဉ္စ အကတံ, တံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ အထ သော ဝ ပဌ မော ပုန ကတ္တုကာမော ဟောတိ, အညသ္မိံ ဘာဇနေ ပုဗ္ဗေ အကတံ ကာတုံ လဘတိ။ ဒုတိယော ပဌမဘာဇနေပိ ကာတုံ လဘတိ။ "ယေန အကတံ, တေန ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ဣမမေဝတ္ထံ သန္ဓာယ "ယေန ယံ ပဌမံ ကပ္ပိယံ ကတံ, တ မေဝ သော ပုန ကာတုံ န လဘတိ, အညေန ကာတဗ္ဗ"န္တိ လိခိတံ။ တတ္ထ **တ**န္တိ တံ ပဌမံ ကတန္တိ အတ္ထော။ **ပေ သေတွာ ကာရေတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ အနုပသမ္ပန္နော စေ ဂတော, တတွဒ္ဓေန ဧကေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အပ ရေန ကာရေတဗ္ဗန္တိ တတ္ထ ဧကော ဝ ဝေမေဝ ကာတုံ န လဘတီတိ။ "ယံ ကိဉ္စိ ဂိလာနံ ဥဒ္ဒိဿာ'တိအာဒိဝစနတော ဝိဟာရာဒီသု ဂိလာနဿ ဟပုဏာနကောဋ္ဌာသမ္ပိ ဂိလာနာတိရိတ္တံ နာမ, တသ္မာ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ **အာဟာရတ္ထာ ယာ**တိ ဝိကာလေ တေတိ ဧကေ။

၂၄၁. ကာယကမ္မံ အဇ္ဈောဟရဏတော။ ဝစီကမ္မံ တစာယ "အတိရိတ္တံ ကရောထ ဘန္တေ"တိ အကာရာပနေနာ တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဌမပတရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဒုတိယပတရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. **သာဓာရဏမေတ**တိ သဗ္ဗပတရဏာနံ သာဓာရဏံ "ယာဝတ္တကံ ဣစ္ဆသီ"တိ ဣဒံ။

ဒုတိယပတရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၄၇-၉. နဋာနံ နာဋကာနိ **နဋနာဋကာနိ,** သီတာဟရဏာဒီနိ။ မူလဉ္စ တံ ခါဒနီယဉ္စာတိ **မူလခါဒနီယံ**။ သေ နယော သ ဗ္ဗတ္ထ။ **ပိဋ္ဌ** န္တိ စုဏ္ဏံ။ **ခါရကမူလ**န္တိ ယူပသမူလံ။ **စစ္စုမူလံ** နေဋ္ဌိယမူလံ။ **တမ္ဗကံ** ဝစံ။ **တဏ္ဍုလေယ္ယကံ** စူဋကု ဟုံ။ **ဝတ္ထုလေယ္ယကံ** မဟာကုဟုံ။ **ဝဇကလိ** နိကောဋ္ဌံ။ **ဇဗ္ဗုရီ** ဟိရဏော။

ကောဋ္ဌံ **ဇရဋ္ဌံ** ဝုစ္စတိ။ **ဂဏ္ဍိ** မုဟုကုလမုဒု ဝိစယတ္တ ဝဇမုဇု ဝဒုဋ္ဌဝိ။

ဝဇ္ဇယေတိမေ ကိံသုကံ, ဟလိဒ္ဒိံ။ **ကသေရုကော,** ကဋ္ဌိဗလဝန္တိ တဿ နာမံ။ **အမ္ဗာဋကံ** အမူလကံ ပိဗလ ကက္ကု ကုလ။ **မသာလု** ကိနဋ္ဌံ။ **အာလုဝ** ကဋ္ဌိ တမိုအဋ္ဌိ အလသ ကဋ္ဌိဿလ နမေဒတိ မေရ။ **သိဂ္ဂု** သီရိ ကောဋ္ဌ ကာလကံ နေကဋ္ဌ

ဝိ။ **ခီရဝလ္လိကန္ဒော** တုမ္မူရောရိယော ဟောတိ။ သင္ခတော ခေါဝနမေဝ။ အယံ “ပရိသင္ခါရော”တိ လိခိတံ။ **ခီရကာကောလီ** ကိရိကဝေဋ္ဌိ။ **ဇီဝိကံ** ဇီဝိဟိ။ **ဥသဘက** ဥမ္မသုဝိယိ။

ဟိန္တာလံ ကိတိလိ။ **ကုန္တာလ** တောဟော တိလိသတာ ပဒိကဋ္ဌိရော ပဋ္ဌသေဝလကဋ္ဌိ။ ကရမန္ဒကံ ကရမ္ဗ ဒဏ္ဍော ကိရ ဥဒကဇောတိ ကဏ္ဍကော။ “သိင္ဃတကောတိပိ ဝုစ္စတီ”တိ လိခိတံ။ **ဖဂ္ဂဝ** ဟကိဋ္ဌိ။ **နတ္တမာလ** န္တိ ကရဉ္ဇိ။

သေလ္လု လောဟောလိယံ။ **ကာသမဒ္ဒက** ကုဒ္ဒဝဝလိ အနသိကိန္။ **ဥမ္မာ** ဒိယ မေလေလိဒိယ။ **စီနမုဂ္ဂေ** ဝေနမုတ္တိ ဟုရမုဂ္ဂ။ **ရာဇမာသော** မာဟဝိလိတိ။ **အဂ္ဂိမန္ထော** မုဠိ။ သုနိပဏ္ဏကော တိပိလဝနိနာဋ္ဌိကာ တိလက။ **ဘူမိယံ ဇာတလောဏီ**တိ ဧတ္ထ လောဏီနာမသ္သ သာခါရဏ္ဍတ္တာ “ဘူမိယ”န္တိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တံ။ **ဗြဟ္မီပတ္တံ** ဒေမေတေယေ ပဏ္ဏာသာ။ **“ဒီပတသိနော ဝဒ္ဒန္တိ”** တိ သိထိလံ ကတွာ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ စေ? “ခါဒနီယတ္ထံ ဖရတီတိ လက္ခဏေန အသမာနတ္တာ”တိ ဝုတ္တံ။ ပဒေလိဝိနိတေကိ။ **သုလသိပဏ္ဏ** န္တိ တသာပလိကံ။

အဂန္ဓိကပုပ္ဖံ ကရိသ္သယေတိ စေကတဒိဒပုပ္ဖံ စေလေပတိမလံ။ **ဇီဝန္တိပုပ္ဖံ** ဇီဝိတန္ဒိဂမလ။ **ဗကုလ** မုထုဝလ။ **ကုယ္ယက** ပုနပုန္နာမပုန္နရာ, ဇာတိသုမန။ **နဝမာလိကာ** စေဟောမလ။

တိန္တိဏိက ကစိနိ ဝိလေယိ။ **မာတုလုင္ဂ** လဝနော။ **ပုသ္သဖလ** သုပုလိ။ **တိမ္ဗရူသက** တိဂိဗ္ဗေရေဟိတိ သုသတုခုတ။ **တိပုသတတိင္ဂဏ** ခုတတိကေဏ ပဋ္ဌိယိ။ **စောစ** ဝရိယိယေလိ။ **မောစ** အတိရေလိ။ **ကေဋ္ဌဖလံ** ပူဝဖလန္တိ ဇော။ ကောဋ္ဌသေ ကိရ **အစ္ဆိဝ** ။

အသမုသ္သိ **ဗိမ္ဗ** က္ကတိ ကေစိ။ **ကာသမ္မရီ** တိ သေပဏ္ဏိ။ အတိတေမေတိ ကရိယမေတိသ္သ။ **ဇာတိဖလံ** ကတံမေတိ။ **ကဋ္ဌုကဖလံ** တိရိရက။

တရုဏဖလံ ကိရိဥပုလု။ **ဟေက္ခရဋ္ဌိ** ကိဥ္စုက္ခဋ္ဌိ။ **သိဒ္ဓတ္ထကံ** သာသပံ သေတဝဏ္ဏံ။ **ရာဇိကံ** ရတ္တံ ဟောတိ။

ဟိင်္ဂု ဟိင်္ဂုဇတု န္တိ သဗ္ဗာပိ ဟိင်္ဂုဝိကတိယော။ ဧတ္ထ ဟိင်္ဂုဇတု နာမ ပတ္တသာခါ ပစိတွာ ကာတဗ္ဗာ။ သာခါ ပစိတွာ ကတာ သိဟဋ္ဌိကာ။ အညေဟိ မိသ္သေတွာ ကတာတိ ကေစိ။ **တကံ** ကဋ္ဌဇန္တိ အဂ္ဂိကေဋ္ဌိနိ။ နိကိတိသ္သာ ကာလေသယော။ တိမေရ, **တကပတ္တိ** ပသာခါပတ္တေ ပစိတွာ ကာတဗ္ဗာ။ **“တကပဏ္ဏိ** သာဝတိ ဧဝ ကာတဗ္ဗာ”တိ လိခိတံ။

ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၅၃. အပရဇ္ဇု သန္နိဓိ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အဇ္ဇ ပဋိဂ္ဂဟိတ** န္တိ န ကေဝလံ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ, အထ ခော ဥဂ္ဂဟိတကမ္ပိ, တေနေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** “ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာတိ ဧဝံ သန္နိဓိကတံ ယံ ကိဉ္စိ ယာဝကာလိကံ ဝါ ယာမကာလိကံ ဝါ အဇ္ဈောဟရိတုကာမတာယ ဂဏှတ္တသ္သ ပဋိဂ္ဂဟဏေ တာဝ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ”တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ တံ ပဌမမေဝ ပဋိဂ္ဂဟိတံ, “ပဋိဂ္ဂဟဏေ တာဝ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တသ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ “အတ္တနော ကာလေ ဂဟိတံ အဇ္ဇ ပဋိဂ္ဂဟိတ’န္တိ ဝုတ္တ”န္တိ။

ဧတ္ထာဟ – ယထာ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ဥဂ္ဂဟိတကာနိ အနဓိပ္ပေတာနိ။ သတ္တာဟာတိက္ကမေ အနာပတ္တိ အနဇ္ဈောဟရဏီယတ္တာ, တထာ ဂ္ဂဓာပိ ဥဂ္ဂဟိတကံ နာဓိပ္ပေတန္တိ? ဧတ္ထ ဝုစ္စတိ – **ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒေ** (ဟာရာ. ၆၁၈ အာဒယော) ဥဂ္ဂဟိတကံ နာဓိပ္ပေတန္တိ ယုတ္တံ အတ္တနော ကာလာတိက္ကမနမတ္တေန တတ္ထ အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂတော။ ဧတ္ထ န ယုတ္တံ အတ္တနော ကာလာတိက္ကမနမတ္တေန အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂါဘာဝတော။ အဇ္ဈောဟရဏေနေဝ

ဟိ ဒွေ အာပတ္တိယောတိ အဓိပ္ပာယော, တသ္မာ အနုဂဏ္ဌိပဒမတေန အဇ္ဇ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပုနဒိဝသေ ဘုဉ္ဇန္တော ဒွေဝ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။

တတ္ထာယံ ဝိစာရဏာ – အတ္တနာ ဘုဉ္ဇိတုကာမော အဇ္ဇ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပုနဒိဝသေ ဘုဉ္ဇတိ, ဒွေဝ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။ သာမဏေရာဒီနံ ယေဝ အတ္ထာယ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဂဟိတံ ပုနဒိဝသေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗောတိ။ **ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ** တိ ဒွေထာယမဓိပ္ပာယော – သစေ ဗေလဋ္ဌသီသော ဝိယ ဒုတိယတတိယာဒိဒိဝသတ္ထာယ အဇ္ဇ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သာမဏေရာဒီနံ ဂေပနတ္ထာယ ဒေတိ, တဿ ပုနဒိဝသေ အဇ္ဈောဟရဏတ္ထံ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။ သယမေဝ သစေ တံ ဂေပေတွာ ဌပေတိ, ပုနဒိဝသေ ပတိတံ ကစဝရံ ဒိသွာ ဝိမတိဝသေန တ ပဋိဂ္ဂဏှာတော ပဋိဂ္ဂဟဏတော ဝ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။ နော စေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, တံ ဒုက္ကဋံ နတ္ထိ။ “ကြဒဥဟိ ‘ဂေါ် ဟဒံ အတိက္ကာမေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ’တိအာဒိ ဝိယာ”တိ ဝုတ္တံ။ ယော ပန ဂေပ္ပဟာရေနေဝ ဒွေဝပိ ဟဒေ အတိက္ကာမေတိ, တဿ တံ ထုလ္လစ္စယံ နတ္ထိ, ဇေံသမ္ပဒမိဒန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒွေ ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝံ အဝိဇဟန္တမေဝ သန္နိဓိံ ဇနေတီတိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော,** တံ “ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ **ဟဋ္ဌိယာ** ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကပာလေန ပီတော ပန သန္ဓေဟော အဗ္ဗောဟာရိကော။ ကိဉ္စာပိ ဥဏှေဟ ဩတာပေန္တဿ ပဋ္ဌရတိ, တထာပိ “ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒေ ဝိယာ”တိ ဝုတ္တံ။ ကြတရထာ ကပာလေန ပီတာ သပ္ပိအာဒယောပိ သတ္တာဟာတိက္ကမေ အာပတ္တိံ ဇနေယျုန္တိ။ **သယံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ**တိ ကြဏပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာဝိဓိယေဝ။ ဒုန္ဒွေတပတ္တကထာပိ တေနေ သမေတိ ဝိယ ။ **အာဟာရတ္ထာယာ** တိ ကာလေပိ လဗ္ဘတိ။ **ပကတိအာမိသေ**တိ ကပ္ပိယာမိသေ။ **သာမိသေန မုခေန အဇ္ဈောဟရတော ဒွေဝ** တိ “ဟိယျော ပဋိဂ္ဂဟိတယာမကာလိကံ အဇ္ဇ ပုရေဘတ္တံ သာမိသေန မုခေန အဇ္ဈောဟရတော ဒွေဝ ဟစိတ္တိယာနီ”တိ လိခိတံ။ အဇ္ဇ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာဝကာလိကမ္ပိ ဟိ ယာမာတိက္ကန္တဟနကေန သံသဋ္ဌံ သန္နိဓိံ ကရောတိ။ အကပ္ပိယမံသေသု မနုဿမံသေ ထုလ္လစ္စယံ, သေသမံသေ ဒုက္ကဋေန္ဒ ဝဇုတိ။

၂၅၅. **သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ အာဟာရတ္ထာယာ** တိ ကာလေပိ ဒုက္ကဋမေဝ သန္နိဓိံ အနာပဇ္ဇနတောတိ ကေစိ။ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟိတံ တဒဟု ပုရေဘတ္တံ ဝဋ္ဋတီတိ စေ? န, ဟဋ္ဌိယမ္ပိ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ ဝိသေသဿ နတ္ထိတာယ။ ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒေ ပုရေဘတ္တံ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇနံ ဝုတ္တန္တိ စေ? အာဟာရေ သပ္ပိအာဒိ သင်္ဂဟံ ယာတိ, တေန တဂ္ဂတိကဝသေန ဝုတ္တံ, န ဘေသဇ္ဇဝသေန ဝုတ္တန္တိ **ဥပတိဿော** ။

သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၅၉. **အကပ္ပိယသပ္ပိနာ** တိ ယေသံ မံသံ န ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိနာ။ “ဝသာတေလဥဟိ ဌပေတွာ အကပ္ပိယသပ္ပိနာမ နတ္ထီ”တိ လိခိတံ။ **ဝိသင်္ကေတ** န္တိ ဒွေ “သူပေါဒနဝိညတ္တိပိ န ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ကာယိကာနီ**တိ ကာယေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာနိ။

၂၆၁. **မဟာနာမသိက္ခာပဒေန ကာရေတဗ္ဗော** တိ သင်္ဃဝသေန ပဝါရိတေ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ သပ္ပိအာဒိပဉ္စကံ ဝိညာပေတိ စေ, တတ္ထ “န ဘေသဇ္ဇေန ကရဏီယေန ဘေသဇ္ဇ”န္တိ ဒွေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ “တေန ဟစိတ္တိယ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိမုတ္တကေသု “ဘိက္ခုနီနမ္ပိ ဒုက္ကဋ”န္တိ လိခိတံ။

ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၄-၅. **မုခဒွာရ**န္တိ ကဏ္ဌနာဠိံ။ **ဥစ္စာရဏမတ္တ**န္တိ ဥက္ခိပိတဗ္ဗမတ္တကံ။ **ကသဋံ ဆဍ္ဍေတွာ** တိ သမုအာစာရဝသေန, အဆဍ္ဍိတေပိ “ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဟတ္ထဟသာတိက္ကမ** န္တိ အယကသ္မံ။ **ဘိက္ခုဿ ဒေတီ** တိ အညဿ ဘိက္ခုဿ။ **ကဋ္ဌိက** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဒဏ္ဍံ။ **ပတ္တော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော** တိ ဘူမိယံ ဌပိတေ အဘိဟာရာဘာဝတော။

“ယထာ ပဌမတရံ ပတိတထေဝေ အေသော နတ္ထိ, တထာ အာကိရိတွာ အပနေန္တာနံ ပတိတထေဝေပိ အဘိဟဋတ္တာ နေ
ဝတ္တိ အေသော”တိ လိခိတံ။ **စရုကေနာ**တိ ခုဒ္ဒကပိဏ္ဍေန။ **ဇာဂရန္တဿပီ** တိ **“အပိ**-သဒ္ဒေန သုတ္တဿပီ”တိ
လိခိတံ။ **ကေစီ**တိ အဘယဂိရိတသိနော။ ဧတေဟိ ကာယသံသဂ္ဂေ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနာပိ တပ္ပဋိဗဒ္ဓေနာပိ ထုလ္လစ္စယာပ
တ္တိ ဒဿိတာ ဧတေတိ အတ္ထော။ **ကာယပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓေနာ** တိ ဝစနမတ္တမေဝေတံ။ **“သတ္ထကေနာ** တိ ပဋိဂ္ဂဟိတ
ကေနာ”တိ လိခိတံ, တံ ဒုလ္လိခိတံ သတိပိ မလေ ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗကိစ္စာဘာဝတော။ **ကေသဉ္စိ အတ္ထာယာ** တိ အနု
ပသမ္ပန္နာနံ အတ္ထာယ။ “သာမဏေရဿ ဟတ္ထံ ဖုဋ္ဌမတ္တမေဝ တံ ပရိစ္စတ္တ”န္တိ လိခိတံ။

ပဋိဂ္ဂဟဏုပဂဘာရံ နာမ မဇ္ဈိမပုရိသေန ဥက္ခိပိတဗ္ဗကံ။ **မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ “မဇ္ဈိကတရ
ဏတ္တန္တိ ဝုတ္တတ္တာ ‘အဘုဉ္ဇနတ္ထာယာပိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဂဟိတေ ဝဋ္ဋတီ’”တိ ယေ ဝဒန္တိ, တေ ဝတ္တဗ္ဗာ
“သီသမက္ခနတေလံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ‘ဣဒံ သီသမက္ခန’န္တိ အနာဘောဂေနေဝ သတ္တာဟံ အတိက္ကာမေန္တဿ
ကိံ နိဿဂ္ဂိယံ ဘဝေယျာ”တိအာဒိ, သုတ္တာဓိပ္ပာယော ပန ဧဝံ ဂဟေတဗ္ဗော “မဇ္ဈိကတရဏတ္တံ ဗီဇေန္တဿ
တသ္မိံ လဂ္ဂရဇာဒိမှိ ပတ္တေ ပတိတေ သုခံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သက္ကာ’တိ သညာယ ပုဗ္ဗေ ပဋိဂ္ဂဟိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။
ပရိဝတ္တနကထာယံ “အမှာကံ တဏ္ဍုလေသု ခီဏေသု ဧတေဟိ အမှာကံ ဟတ္ထဂတေဟိ သာမဏေရဿန္တကေ
ဟိပိ သက္ကာ ပတိဋ္ဌပေတု’န္တိ ဘိက္ခူနံ စိတ္တုပ္ပာဒေ စေ သမ္ဘဝတိ, ‘ပရိဝတ္တနံ သာတ္ထက’န္တိ **ဥပတိဿတ္**
ထေရော”တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ သုဒ္ဓစိတ္တာနံ နိရတ္ထကန္တိ အာပန္နမေဝ, တထာ “ပဏ္ဍိတော သေ သာမဏေရော ပ
တ္တပရိဝတ္တနံ ကတွာ ဒဿတိ, မယမေဝ စ ဣမဿ ဝိဿာသေန တ ယာစိတွာ တ ဘုဉ္ဇိဿာမာ”တိ စိတ္တေ
သတိ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ကတေပိ ပရိဝတ္တနေတိ စ အာပန္နံ, ကိံ ဗဟုနာ။ နိရပေက္ခေဟေဝ ဂဏှိတဗ္ဗံ, န သာပေက္
ခေဟီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ အာစရိယော။ အယမေဝတ္ထော “သစေ ပန သက္ကောတိ ဝိတက္ကံ သောဓေတုံ, တ
တော လဒ္ဓံ ခာဒိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝစနေန သိဒ္ဓေါ။ **အာဓာရကေ ပတ္တော ဌပိတော ဟောတီ** ယထာပဋိဂ္ဂဟိတဘာ
ဝေ နိရာလယော။ **သမုဒ္ဒေါဒကေန** အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကေန။ မေဏ္ဍကဿ ခီရံ ခီရတ္တာဝ ဝဋ္ဋတိ။ “အတ္တနော ပန ခီရံ မု
ခေနေဝ ပိဝန္တဿ အနာပတ္တီတိ ဒဿေတုံ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ “သရီရနိဿိတမဟာဘူတာနိ ဟိ ဣဓာဓိပ္ပေတာ
နီ”တိ လိခိတံ, တဒုဘယမ္ပိ “ကပ္ပိယမံသခီရံ တ”တိအာဒိနာ နယေန ဝိရုဇ္ဈတိ။

အပိစ “အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဇနေ အညဘိက္ခုသန္တကေ အတ္တနော ပိဏ္ဍပာတံ ပက္ခိပတိ, ‘တံ ထေရက’န္တိ တ အ
ညေန တ ကာရဏေန ဝဒတိ, တံ သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတိ။ ကသ္မာ? ဝိနယဒုက္ကဋတ္တာ ။ အတ္တနာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပက္ခိပိ
တဗ္ဗံ ဝိနယဝိဓိံ အကတွာ ဒုက္ကဋန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ တာဒိသံ ကိမတ္ထံ န ဘုဉ္ဇတီတိ? **အဋ္ဌကထာယံ** ‘ဥဂ္ဂဟိတ
ကော ဟောတီ’တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ဧဝဉှိ တတ္ထ ဝုတ္တံ ဘူမိယံ တ ဘာဇနေ တ ဖလံ တ ယံ ကိဉ္စိ အာမိသံ တ ယာဝဇီဝိ
ကမ္ပိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ အဇာနန္တော အာမသတိ, န ဝဋ္ဋတိ, ဥဂ္ဂဟိတကံ ဟောတီ”တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ, တသ္မာ
ဣမဿ မတေန ဘိက္ခု ဘိက္ခုဿ သစေ ပတ္တေ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတေ ပိဏ္ဍံ ဌပေတိ, တံ အကပ္ပိယံ ဥဂ္ဂဟိတကန္တိ သိဒ္ဓ
ံ။ အယမေဝတ္ထော “သစေ အတ္တနော တ ဘိက္ခူနံ တ ယာဂုပစနကဘာဇနေ။ပေ.။ နိရာမိသံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”န္
တိ ဝစနေန သံသန္ဒိတွာ ကထေတဗ္ဗော။ **“ကပ္ပိယမံသခီရံ တ”**တိ ပသင်္ဂဝသေန ဝုတ္တံ။ ဒဓိ စေ ပဋိလဒ္ဓံ, တဉ္စ အဓိ
ပ္ပေတန္တိ ကေစိ။

ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန ဘောဇနဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. အစေလကဝဂ္ဂေါ

၁. အစေလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၉. ဝိဃာသာဒါနံ အန္တရာ ပူဝလာဘေန အညတရာ ပရိဗ္ဗာဇိကာ ပဝိသိတွာ ဌိတာ။ **အပေတီ**တိ အနုပသမ္ပန္နေ
န။

အစေလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥယျောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၇၆. **ဝိဇဟန္တဿာ** တိ အနာဒရတ္ထေ သာမိဝစနံ။ ဥယျောဇကဿ ဝိဇဟန္တဿ သတော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိပိ အတ္ထော။ ဣဓ **အနုပသမ္ပန္နော** နာမ သာမဏေရောတဓိပ္ပေတော။

ဥယျောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၈၀. **သဘောဇနေ**တိ ဧတ္ထ ပဌမဝိကပ္ပေ ''ကုလတ္တိ စ ပုရိသော စာ''တိ ဣမိနာ တတိယပဒေန ယုဇ္ဇတိ, ဒုတိယဝိကပ္ပေ ပဌမေဟိ ဒွီဟိ။ **ကုလေ**တိ ဃရေ။ အနုပဝိသိတွာ နိသီဒနစိတ္တေန **သစိတ္တကံ** ။

သဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ရဟောပဋိစ္ဆန္နသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၈၄. ဣဓ ပဉ္စမံ ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထံ ဟောတိ, တသ္မာ **ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂဿ** ဒသမဋ္ဌကထာယံ ဥပရိ ဥပနန္ဒဿ ''တတိယသိက္ခာပဒေနာ''တိ န ဟဒ္ဓော, ''စတုတ္ထေနာ''တိ ဟဒ္ဓောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ရဟောပဋိစ္ဆန္နသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၈၉. ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၆. စာရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၉၄. **သဘတ္တော** တိ နိမန္တနဘတ္တောတိ ပေယျာလ။

ပုရေဘတ္တဉ္စ ပိဏ္ဍာယ၊ စရိတွာ ယဒိ ဘုဉ္ဇတိ။
သိယာ ပရမ္ပရာပတ္တိ၊ ပဉ္စဘတ္တံ န သာ သိယာ။

ပဉ္စဘတ္တဉ္စ ဂမိကော၊ ပုဗ္ဗဂေဟံ ယဒိ ဂစ္ဆေ။
ဧကေ အာပတ္တိယေဝတိ၊ အနာပတ္တီတိ ဧကေစ္စေ။

ကုလန္တရဿောက္ကမနေ ၊ အာပတ္တိမတယော ဟိ တေ။
သမာနဘတ္တပစ္စာသာ၊ ဣတိ အာဟု ဣဓာပရေ။

မတာ ဂဏိကဘတ္တေန၊ သမေန္တိ နံ နိမန္တနေ။
ဝိသုဇ္ဇနံ သမာနတ္တိ ဧကေ သမ္ဗုဒ္ဓတာပရေ။

သန္နိဋ္ဌာနတ္တိကေဟေဝ၊ ဝိစာရေတဗ္ဗဘေဒတော။
ဝိညူ စာရိတ္တမိစ္စေဝ၊ သိက္ခာပဒမိဒံ ဝိဒူတိ။

စာရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာနာမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၀. ကာလင္တ္ဝါ သော။ ယသ္မာ သင်္ဃပတရဏာယမေတယံ ဝိဓိ, တသ္မာ ''ဉာတကာနံ ပတရိတာန''န္တိ ဝုတ္တံ။ ''ဣမိနာ ဟိ တယာ ပတရိတမ္ပဟ, အမ္ဟာကဥ္စ ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ အတ္ထော''တိ ယထာဘူတံ အာစိက္ခိတ္ဝာ ဝိညာပေတုံ ဂိလာနော၀ လဘတိ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ **ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒေ** ''မဟာနာမသိက္ခာပဒေန ကာရေတဗ္ဗော''တိ, တံ သင်္ဃဝသေန ပတရိတံ, ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ သပ္ပိအာဒိဘေသဇ္ဇပဥ္စကံ ဝိညာပေတိ စေ, ''န ဘေသဇ္ဇေန ကရဏီယေန ဘေသဇ္ဇံ ဝိညာပေတီ'တိ ဝစနေန ဟာစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော''တိ (ဟာစိ. ၃၀၉) လိခိတံ။

မဟာနာမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၁-၅. မံ ဒိဋ္ဌေနာ တိ မယာ ဒိဋ္ဌေန, မမ ဒဿနေန တ။ **ကေမ္ပိ သရဟတ္ထံ ပုရိသ** န္တိ အင်္ဂပရိယာပန္နံ။

ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သေနာတသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၉. န၀မေ သေနာပရိက္ခေပေန တ ပရိက္ခေဟရဟဋ္ဌာနေန တ သဥ္စရဏဋ္ဌာနပရိယန္တေန တ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ။

သေနာတသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဥယျောဓိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၂၄. ဒသမေ ဧကမေကံ ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ယတ္ထ ဌိတော ပဿတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာတိအာဒိ။ အင်္ဂမေ ပန ဧကမေကံ ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ယတ္ထ ဌိတော ပဿတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဟဋ္ဌိ။ ကသ္မာ? အင်္ဂပ္ပမာဏာဘာဝေပိ အနီကဝိသေသတော။ ဒသမေ ပန အင်္ဂမင်္ဂဿ ဒဿနေန ဒုက္ကဋံ သိယာတိ။

ဥယျောဓိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန အစေလကဝဂ္ဂေါ ပဥ္စမော။

၆. သုရာပာနဝဂ္ဂေါ

၁. သုရာပာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

အာယသ္မတော ယံ မုနိ သာဂတဿ၊
မဟိဒ္ဓိကတ္တဿ နိဒဿနေန။
ဟနဿ အေသော တဿ ဒဿနတ္ထံ၊
ပုဗ္ဗေ၀ သော ဘဒ္ဒ၀တိံ ပယာတော။

တသ္မာ ပဿံ နာဂမဟောထယိတ္ဝာ၊
ဝိနိဿဋ္ဌံ သာဂတံ ဣဒ္ဓိယာ စ။
နတော သုရာပာနနိသေဓနတ္ထံ၊
ကောသမ္ဗိမေဝဇ္ဈဂမာတိ ဉေယျံ။

၃၂၆-၈. **ပသုပာလကာ**တိ အဇပာလကာ။ ယေန မဇ္ဇတိ, တဿ **ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ** ။ ကေစိ ''သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝါတိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တတ္တာ ဝတ္ထုံ ဇာနိတ္ဝာ ပိဝတော အကုသလ''န္တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သတိ ''အကုသလေနေဝ ပာတဗ္ဗတာယာတိ န ဝတ္တဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တေ ''သစိတ္တကပက္ခမေဝ သန္ဓာယာ''တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သတိ ''ကုသလာကုသလာဗျာကတစိတ္တန္တိ ဝတ္တဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တေ တမ္ပိ ''တဗ္ဗဟုလနယေန ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **ကင်္ခါဝိတရဏိယမ္ပိ** အဝိသေသေတွာ ''အကုသလစိတ္တ''န္တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သုရာပာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ, တသ္မာ ''တံ အကုသလေနေဝ ပိဝတီ''တိ ဝဒန္တီတိ။

သုရာပာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အင်္ဂုလိပတောဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၃၀. အင်္ဂုလိပတောဒကသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၃. ဟသဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၃၆. တတိယေ ကထံ တိဝေဒနံ? ဟသာဓိပ္ပာယေနေဝ ''ပရဿ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေဿာမီ''တိ ဥဒကံ ခိပန္တဿ ဒုက္ခဝေဒနံ။ သေသံ ဥတ္တာနံ။

ဣဒံ သညာဝိမောက္ခဋ္ဌေ၊ တိကပာစိတ္တိယံ ကထံ။
ကီဠိတာံဝ အကီဠာတိ၊ မိစ္ဆာကပေန တံ သိယာ။

တ္တောဝတာ ကထံ ကီဠာ၊ ဣတိ ကီဠာယံ ဓောယံ။
အကီဠာသညီ ဟောတေတ္ထ၊ ဝိနယတ္ထံ သမာဒယေ။

ကေန္တာကုသလော ယသ္မာ၊ ကီဠာယာဘိရတမနော။
တသ္မာ အကုသလံ စိတ္တံ၊ ဧကမေဝေတ္ထ လဗ္ဘတီတိ။

ဟသဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အနာဒရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၄. ''လောကဝဇ္ဇံ အတိက္ကမိတွာ 'ဣဒံ အမှာကံ အာစရိယုဂ္ဂဟော'တိ ဝဒန္တဿ န ဝဋ္ဋတီ''တိ လိခိတံ။ ယံ သံကိလိဋ္ဌေနေဝ စိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ, ယံ တ အရိယပုဂ္ဂလော အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ အဇ္ဈာစရတိ, ဣဒံ လောကဝဇ္ဇန္တိ သဗ္ဗတ္ထိကတဒီအာဒီနိ အာစရိယကုလာနိ။ တတ္ထ ဒုတိယတတိယဝိကပ္ပော ဣဓ န အဓိပ္ပေတော သေခိယာနံ လောကဝဇ္ဇတ္တာ။

ကရယေ့ဟာ အာစရိယုဂ္ဂဟော တိ ဧတ္ထ ''ယသ္မာ ဥစ္ဆုရသော သတ္တာဟကာလိကော, တဿ ကသဋ္ဌော ယာဝဇီဝိကော, ဒွိန္နံယေဝ သမတယော ဥစ္ဆုယဋ္ဌိ, တသ္မာ ဝိကာလေ ဥစ္ဆုယဋ္ဌိ ခာဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဂုဠပာရိဋ္ဌကံ ဝိယာ'တိ ဧဝမာဒိကော သမ္ဗတိ နိဗ္ဗတ္တော ကရယှာစရိယတအော န ဂဟေတဗ္ဗော''တိ စ, **ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေ ပန ဝဋ္ဋတီ** တိ ''နပတ္တပာတ္တေန ကတဋ္ဌော ပဏာမေတဗ္ဗော'တိ ဣမဿ 'ယေန ဟတ္ထေန ပတ္တော ဂဟိတော, တေန ဟတ္ထေန န ပဏာမေတဗ္ဗော, ဣတရေန ပဏာမေတဗ္ဗော'တိ အတ္ထံ ဂဟေတွာ တထာ အာစရန္တော န အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။ 'တထာ ဗုဒ္ဓဖောခိစေတိယာနံ ပုပ္ဖံ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ တထာ အာစရန္တော''တိ စ။ တထာ အာစရတိ အဘယဂိရိတသိကော။ မဟာဝိဟာရတသိနော စေ ဧဝံ ဝဒန္တိ, ''မာ ဧဝံ ဝအ''တိ အပသာဒေတဗ္ဗော။ တေန ဝုတ္တံ ''သုတ္တံ သုတ္တာနုလောမဉ္စ ဥဂ္ဂဟိတကာနံယေတ''တိအာဒိ။ ''ဣဒံ သဗ္ဗံ **ဥပတိဿတ္ထေရော** အာဟာ''တိ စ ဝုတ္တံ။ ''သုတ္တာနုလောမံ အဋ္ဌကထာ''တိ လိခိတံ။

အနာဒရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဘိံသာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၅. ဘိံသာပနသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၆. ဇောတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၅၄. **“ဝိသိဗ္ဗနာပေက္ခော”** တိ ဝစနတော ယဿ အပေက္ခာ နတ္ထိ, တဿ အနာပတ္တိ။

ဇောတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နဟာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. နဟာနသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၈. ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆၈. အလဘီတိ လဘော။ ယထာ ‘‘ပစတီတိ ပစော, ပဌတီတိ ပဌော’’တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ‘‘လဘတီတိ လဘော’’တိ ကသ္မာ န ဝုတ္တံ? ပရိနိဋ္ဌိတလာဘဿေဝ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္တာ။ **မဇ္ဈေ** တိ သိဗ္ဗိနိမဇ္ဈေ။ ကပ္ပကတေန သဒ္ဓိံ အက ပ္ပကတံ သိဗ္ဗေတိ။ ယာဝတာ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိ, တာဝတာ ပုဗ္ဗံ ကပ္ပမေဝ။ ကပ္ပံ န ဝိဇဟတိ စေ, ပုန ကပ္ပံ အတဗ္ဗ ဗန္တိ အာစရိယဿ တက္ကော။

ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၇၄. ပရိဘောဂေန ဝေတ္ထ **ကာယကမ္မံ** ။ အပစ္စုဒ္ဓာရဏံ **ဝစီကမ္မံ** ။

ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. စီဝရာပနိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၇၉. ဒသမေ ယသ္မာ နိသီဒနသန္ထတံ စီဝရနိသီဒနမ္ပိတိ ဥဘယမ္ပိ သဒသမေဝ, တသ္မာ တံ ဥဘယမ္ပိ ဧကတော ကတ္ဝာ **“နိသီဒနံ နာမ သဒသံ ဝုစ္စတီ”** တိ အာဟ။ တတ္ထာပိ စီဝရဂ္ဂဟဏေန စီဝရနိသီဒနံ ဂဟိတမေဝာတိ အတ္ထ တော သန္ထတနိသီဒနမေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဒိ ဧဝံ ‘‘နိသီဒနသန္ထတံ နာမ သဒသံ ဝုစ္စတီ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န, ဣ တရဿ အနိသီဒနအဒသဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ ဧတ္ထ နိသီဒနသန္ထတဿ ဟာစိတ္တိယဝတ္ထုတ္တာ ဣတရမ္ပိ ဟာစိ တ္တိယဝတ္ထုမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ တဇ္ဇာတိကတ္တာ။ သဿာမိကေ သူစိဃရေ သူစိဂဏနာယ အာပတ္တိယောတိ ဟေရာ ဏာ။

စီဝရာပနိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန သုရာပာနဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇. သပ္ပာဏကဝဂ္ဂေါ

၁. သဉ္စိစ္စပာဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၂. သဥ္စိစ္စဟဏသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂. သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၇. ''ဟဏော အတ္ထိ''တိ ဇာနန္တောပိ ''မရိသ္သန္တိ''တိ အဝိစာရေတွာ ပိဝတိစေ, အနာပတ္တိ။

ဇလေ ပက္ခိပနံ ပုပ္ဖံ၊ ဇလပ္ပဝေသနံ ဣဒံ။
ဇဝံ ဥဘိန္နံ နာနတ္တံ၊ ဉေယ္ယံ ဉာဏဝတာ သဒာတိ။

သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဥက္ကောဋနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၂. တတိယေ ဒွတ္တသ ဥက္ကောဋာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ အကတံ ကမ္မံ, ဒုက္ကဋံ ကမ္မံ, ပုန ကာတဗ္ဗံ ကမ္မန္တိ အနုတအဓိကရဏေ လဗ္ဘန္တိ။ အနိဟဋံ, ဒုန္နိဟဋံ, န ပုန ဟရိတဗ္ဗန္တိ ဝိတအဓိကရဏေ လဗ္ဘန္တိ, အဝိနိစ္ဆိတံ, ဒုဝိနိစ္ဆိတံ, ပုန ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ အာပတ္တာဓိကရဏေ လဗ္ဘန္တိ။ အဝူပသန္တံ, ဒုဝူပသန္တံ, ပုန ဝူပသမေတဗ္ဗန္တိ ကိစ္စာဓိကရဏေ လဗ္ဘန္တီတိ အဋ္ဌကထာနယော, ဟဋ္ဌိယံ ပနေတ္ထ မုခမတ္တမေဝ ဒသ္သိတံ။

ဥက္ကောဋနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၉. ''ဟရာဇိကာနီတိ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန ဒသ္သိတာနီ''တိ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? ပရိတရဟဋ္ဌိတော။ ဝုတ္တဥ္ဟိ တတ္ထ ''အာပတ္တာဓိကရဏပစ္စယာ ကတိ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။ အာပတ္တာဓိကရဏပစ္စယာ စတသ္သော အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ။ ဘိက္ခုနီ ဇာနံ ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, အာပတ္တိ ဟရာဇိကသ္သ။ ဝေမတိကာ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယသ္သ။ ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယသ္သ။ အာစာရဝိပတ္တိံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ , အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ''တိ (ပရိ. ၂၉၀)။ ဟရာဇိကံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တော ဘိက္ခု အနာပတ္တိ, နော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ အဝုတ္တတ္တာတိ စေ? န, သံကိလိဋ္ဌေန စိတ္တေန ပဋိစ္ဆာဒနေ ဝိနာ အာပတ္တိယာ အသမ္ဘဝတော။ ဒုက္ကဋတရေ ဝတ္တဗ္ဗာပိ ဟရာဇိကာပတ္တိယော ပဌမံ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန သင်္ဃာဒိသေသေဟိ သဟ ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ ပုန ဝတ္တုန္တိ န ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယာဝ ကောဋိ န ဆိဇ္ဇတီ တိ စေတ္ထ ယော အန္တိမသော ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ အညသ္သ အာရောစေတု တ, မာ တ, ပဋိစ္ဆာဒနစိတ္တေနေဝ အာပတ္တိံ အာပန္နော။ တသ္သ ပုန အညသ္သ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ အနာရောစနေနေဝ န ကောဋိ ဆိန္နာ ဟောတိ, ကိံ ပုန ပဋိနိဝတ္တိတွာ ဝစနေန ပယောဇနန္တိ န အန္တိမသ္သ အနာရောစနေန ဆိန္နာ ဟောတိ, အပ္ပဋိစ္ဆာဒနေန ဝေ ဆိန္နာ ဟောတိ, တတော အပ္ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ အပုဗ္ဗသ္သ အာရောစေတဗ္ဗံ, တတော ပဌာယ ကောဋိ ဆိန္နာ ဟောတိ, တဒဘာဝေ ပဋိနိဝတ္တိတွာ အပ္ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ အာရောစေတဗ္ဗံ, ဇေမ္ပိ ကောဋိ ဆိန္နာ ဟောတီတိ ဇဝံ နော ပဋိဘာတီတိ အာစရိယော။ **တတိယေန ဒုတိယသ္သာ** တိ ဇတ္ထ ''ဒုတိယော နာမ ပဌမော''တိ ဝဒန္တာနံ ''ဝတ္ထု ပုဂ္ဂလော န ဝတ္တဗ္ဗော''တိ တရိတတ္တာ န သုန္ဒရံ။ အညသ္သ စတုတ္ထသ္သ အာရောစနေပိ န သုန္ဒရံ။ ကသ္မာ? ပုဗ္ဗေဝ သုတွာ အညသ္သ အနာရောစိတတ္တာ။ ''သုတေန အညသ္သ အာရောစေတဗ္ဗံ သိယာ''တိ ဝဒန္တိ။

ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဦနဝီသတိဝသ္သသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၀၄. ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော **ဗဟုဓာ**။ **ဟာယနဝဍ္ဎနံ** တိ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ စေ ဒွတ္တသနံ့ မာသာနံ ဦနတာယ ဟာယနံ ကတံ။ ပသူတသ္သ ဝဍ္ဎနံ ကာတဗ္ဗံ။ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ စေ ဝဍ္ဎနံ ကတံ။ ပသူတသ္သ ဟာယနံ ကာတဗ္ဗံ။ **နိက္ခမနီယ**

ပုဏ္ဏမာသီ နာမ သာဝဏမာသသ္သ ပုဏ္ဏမာသီ။ **“ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသေ**တိ ဒုတိယေ ဉပဂစ္ဆတိ ဒိဝသေ”တိ လိခိတံ။ သော ဟိ ပဿူတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿော ဟောတိ။ အဝသေသာနံ ဒ္ဝိန္နံ ဝဿာနံ အဓိကဒိဝသာနိ ဟောန္တေဝ, တသ္မာ နိက္ခမ္မ ဟုတွာ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ။ **တံ သန္ဓာယာ** တိ ဂဗ္ဘဝဿဥ္စ ပတရေတွာ လဒ္ဓဝဿဉ္စ အဂဏေတွာ ဇာတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဂဏေတွာ ကျေူနဝီသတိဝဿံ။ **ကျေူနဝီသတိဝဿော** တိ “ဂဗ္ဘဝဿံ ဧဝ ပ ဟာယာ”တိ လိခိတံ, တံ ဒုလ္လိခိတံ။

၄၀၆. **အညံ ဥပသမ္ပာဒေတီ** တိ ဥပဇ္ဈာယော တ အာစရိယော တ ဟုတွာ ဥပသမ္ပာဒေတိ။ “ဩပဟတိကဿ သောဋ္ဋသဝဿုဒ္ဒေသိကဘာဝတော ပုန စတ္တာရော ဝဿေ အတိက္ကမိတွာ ဥပသမ္ပဒာ ကာတဗ္ဗာ”တိ အာစရိယာ ဝဒန္တီတိ ကေစိ။

ဦနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ထေယျသတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၀၉. ထေယျသတ္ထော စေ သုဒ္ဓမာတုကမေဝ ဒွေဝ အာပတ္တိယော။ အထ ဘိက္ခုနိယော, သမယော ရက္ခတိ။ ထေယျသတ္ထဘာဝဿ ဉာနံ ကတွာ ရက္ခဏီယတ္တာ သဟာဓမ္မိကာနံ ရက္ခတိယေတတိ ဧကေ။ ထေယျဘာဝေ န သဟာဓမ္မိကတာ, တသ္မာ န ရက္ခတိ ဧတတိ ဧကေ။ အဟာရာဇိကထေယျဘာဝေ သတိ သဟာဓမ္မိကဘာဝတေတိ စေ? ဣတရသ္မိံ ဣတရန္တိ သမယော အနိဿဋ္ဌော အာပဇ္ဇတိ။ ဘိက္ခု ထေယျသတ္ထော စေ, ယထာဝတ္ထုကမေဝ။ ထေယျ ယသတ္ထေ ထေယျသတ္ထသညီ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယာတိ စ။ “သဒ္ဓိ”န္တိ ပဒံ ကေသုစိ နတ္ထိ, တံ အနနုရူပံ။ တထာ ဒုတိယေပိ။

ထေယျသတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သံဝိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၁၂. “တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရာ ဣတ္ထီ”တိ စ ဟဋ္ဌော အတ္ထိ, ကေသုစိ နတ္ထိ။ နတ္ထိဘာဝေ သုန္ဒရော “တေန ခေါ သမယေနာ”တိ အဓိကာရတ္တာတိ ကေစိ။ ဣဓ ကေတောဥပသမ္ပန္နာ, သိက္ခမာနာ, သာမဏေရီတိ ဣမာပိ တိဿော သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣမာသံ ပန သမယော ရက္ခတိ, အယမိမာသံ, မာတုကမဿ စ ဝိသေသော။

၄၁၄. အပိစေတ္ထ “ဝိညူ ပဋိဗလာ”တိ ဝစနတော အပ္ပဋိဗလာ အနာပတ္တိဝတ္ထုကာတိ ဧကေ, တံ န ယုတ္တံ ဒုက္ကဋ ဝတ္ထုကတ္တာ။ “ဘိက္ခု သံဝိဒဟတိ, မာတုကမော န သံဝိဒဟတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။

သံဝိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၁၇. ဂဟဋ္ဌဿာပိ ဘိက္ခုနိဒူသကကမ္မံ မောက္ခန္တရာယိကမေဝ, တသ္မာ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ ပဋိက္ခိတ္တာ။ ဝိပာကန္တရာယိကာ အဟေတုကတ္တာ။ ပုဗ္ဗေ သဥ္စိစ္စ အာပန္နာ သမ္ပဇ္ဇာ သုဒ္ဓသညိနော အန္တရာယိကာ ဧဝ။ **သေသာ** တိ ဇာတိကာ။ **ရသေနာ**တိ ဘာဝေန။ **အဓိကုဋ္ဋနဋ္ဌေနာ** တိ အဓိကရဏံ ကတွာ ကုဋ္ဋနဋ္ဌေန ဆိန္ဒနဋ္ဌေန။ **အသိသူနူပမာ** ကုသလဓမ္မစ္ဆေဒနဋ္ဌေန။ **သတ္တိသူလူပမာ** စိတ္တဝိတုဒနဋ္ဌေနာတိ ဟောရာဏာ။ အနာပတ္တိဟဋ္ဌိယံ “အာဒိကမ္မိကဿာ”တိ မုခာရုဠှပာဝသေန လိခိတံ။

အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၅. ‘‘တံ ဒိဌ်ိ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇေနာတိ ဣမိနာ လဒ္ဓိနာနာသံဝာသကတံ ဒီပေတီ’’တိ ဝုတ္တံ။ **တိစိတ္တံ** န္တိ ဓေတ္တေ ဝိဟာကာဗ္ဗာကတစိတ္တေန သဟာတသေယျံ ကပ္ပေယျာတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အညထာ သစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ ကိရိယာဗ္ဗာကတံ သန္ဓာယ န ယုဇ္ဇတိ။

ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ကဏ္ဋကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၈. **ယတ္တ တေ န ပဿာမာတိ တေ** တိ တံ။ အထ တ တဝ ရူပာဒိံ န ပဿာမ။ အယံ သမဏုဒ္ဒေသော ဟရာဇိကော ဟောတိ။ ‘‘သစေ တံ ဒိဋ္ဌိံ ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, သင်္ဃဿ အာရောစေတ္ဝာ သင်္ဃာနုမတိယာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော’’တိ **ဟေရာဏဂဏ္ဍိပဒေ** ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တံ, ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာ ဟိ ဣဓာဓိပ္ပေတာ။ ယဒိ သော ဟရာဇိကော, လိင်္ဂနာသနာ နာမ သိယာ။ **တေ ပဋိသေဝတော နာလံ အန္တရာယာယာ** တိ စ ဒိဋ္ဌိ သတ္ထရိ အသတ္ထာဒိဒိဋ္ဌိ န ဟောတိ။ သစေ သာ ယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော ဟရာဇိကော ဟောတိ, တသ္မိမ္ပိ ဧဝမေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ သံဝရေ အတိဋ္ဌန္တော လိင်္ဂနာသနာယေဝ နာသေတဗ္ဗောတိ အာစရိယဿ တက္ကော။

ကဏ္ဋကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန သပ္ပာဏကဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

၈. သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ

၁. သဟဓမ္မိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၄. သဟဓမ္မိကသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂. ဝိလေခနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၈. **အာပတ္တိဥ္စ သတိသမ္မောသာယာ** တိ ဧတ္ထ စ-သဒ္ဒေါ ကတ္တဗ္ဗဥ္စ န ကရောတီတိ ဒီပေတိ, န စတ္တာရိ တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ရဇ္ဇေကဒေသော **ဓနပဒေ**။ ဗုဒ္ဓကာလေ အရိဋ္ဌကဏ္ဋကာ **သာသနပစ္စတ္ထိကာ** ။ ‘‘နာလံ အန္တရာယာယာ’’တိ ဝစနေန ဟိ တေ ဘဂဝတော အသဗ္ဗညုတံ ဒီပေန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ ဒသဝတ္ထုဒီပကာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ။ တေ ဟိ **ဝိနယသာသနပစ္စတ္ထိကာ** ။ ပရူပဟာရာဒိတဒာ ပန **သုတ္တန္တာဘိဓမ္မပစ္စတ္ထိကာ** ။ ကေ ပန တေ? ဧကစ္စေ မဟာသင်္ဃိကာဒယော, န သဗ္ဗေတိ ဒီပနတ္ထံ **‘‘ပရူပဟာရာ။ပေ။ တဒာ’’**တိ ဝိသေသနဝစနမာဟ။ တတ္ထ ယေ ကုဟကာ ဟပိဉ္စကာ အဘူတံ ဥလ္လပိတ္ဝာ ပဋိလဒ္ဓဝရဘောဇနာနိ ဘုဥ္စိတ္ဝာ မုဋ္ဌဿတီ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိတ္ဝာ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ပတ္တာ, အညေဟိ တံ ဒိသွာ ‘‘အတ္ထိ အရဟာတော သုက္ကဝိဿဋ္ဌီ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘မာရကာယိကာ ဥပသံဟရန္တီ’’တိ ဝတွာ ဇနံ ဝဉ္စေန္တိ။ ယေ စ သမ္မာပဋိပန္နာ အကုဟကာ, တေပိ တံ ဝစနံ သုတွာ ဧကစိ တံဒိဋ္ဌိကာ ဟောန္တိ အဓိမာနိနော စ။ အတ္တနော သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ပဿိတွာပိ နာဓိမုစ္စန္တိ, အနဓိဂတေ အဓိကတသညိနော ဝ ဟောန္တိ။ တထာ အတ္ထိ အရဟတော အညာဏကင်္ခါဝိတရဏာ နာမကေတ္တာဒီသု ဝိယ သစ္စေသု ပရဝိတရဏာ ပရေ ဟိ ပညတ္တာ နာမာနီတိ အဓိပ္ပာယော ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဝိနယဓရော ‘‘အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော , ယံ အရဟာတော အသုစိ မုစ္စေယျ (ကထာ. ၃၁၃; မဟာဝ. ၃၅၃)။ ဒိဋ္ဌမ္မာ။ပေ။ အပရပ္ပစ္စယာ သတ္ထုသာသနေ’’တိအာဒီနိ (မဟာဝ. ၃၀) သုတ္တပဒာနိ ဒဿေတွာ တေ သာသနပစ္စတ္ထိကေသု နိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဏှာတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဣတရေ** ‘‘ပရိယတ္တိ မူလ’’န္တိ တဒိနော။ ‘‘ဟတိမောက္ခေ ဥဒ္ဒိဿမာနေ’’တိ နိဒာနဝသေန ဝုတ္တံ။ တထာဂတဿ ဝိဘင်္ဂပဒာနိ သိဒ္ဓာနိ။ သိဒ္ဓေယေဝ ကိံ ဣမဿ အင်္ဂါနိ? ဂရုဟိတုကာမတာ ဥပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ သိက္ခာပဒဝိဝဏ္ဏနဥ္စာတိ။

ဝိလေခနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မောဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၄၄. မောဟနသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၄. ပဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၂. **ရတ္တစိတ္တော** တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန။ ဝိဟေဌေတုကာမံ ပန ဒိသွာ “သစေ အဟံ ဣမံ မာရေမိ, နတ္ထိ မေ မောက္ခော”တိ စိန္တေတွာ ကုပိတော သတ္တသည့် ပုရေက္ခတွာ ပဟာရံ ဒေတိ, တဿ ယထာဝတ္ထုကမေဝ။

ပဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. တလသတ္တိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၆. “ကာယံ တ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ တ”တိ (ပာစိ. ၄၅၆) ဝစနတော ကာယာဒီသု ယံ ဥစ္စာရေတိ , တံ တလံ နာမ။ တလမေဝ **တလသတ္တိကံ**။ ပောထနသမတ္ထဋ္ဌေန သတ္တိကန္တိ ဧကော။ တံ “ဥပ္ပလပတ္တမ္ပိ”တိ ဣမိနာ နိယမေတိ။ ဧဝံ ကုပိတာ ဟိ ကောပဝသေန ပောထနာသမတ္ထတံ အဝိစာရေတွာ ယံ ကိဉ္စိ ဟတ္ထဂတံ ပဋိက္ခိပန္တိ, သုခသမ္ဖဿမ္ပိ ဟောတု, ပာစိတ္တိယမေဝ။ ယသ္မာ ပဟရိတုကာမတာယ ပဟဋ္ဌေ ပုရိမေန ပာစိတ္တိယံ။ ကေဝလံ ဥစ္စာရေတုကာမတာယ ဥဂ္ဂိရဏမတ္တေ ကတေ ဣမိနာ ပာစိတ္တိယံ။ ဣမိနာ ပန ဝိရဇ္ဈိတွာ ပဟာရော ဒိန္နော, တသ္မာ န ပဟရိတုကာမတာယ ဒိန္နတ္တာ ဒုက္ကဋံ။ ကိမိဒံ ဒုက္ကဋံ ပဟာရပစ္စယာ, ဥဒာဟု ဥဂ္ဂိရဏပစ္စယာတိ? ပဟာရပစ္စယာ ဧဝ ဒုက္ကဋံ။ ပုရိမံ ဥဂ္ဂိရဏပစ္စယာ ပာစိတ္တိယန္တိ သဒုက္ကဋံ ပာစိတ္တိယံ ယုဇ္ဇတိ။ ပုရိမဥပ္ပဟိ ဥဂ္ဂိရဏံ, ပစ္ဆာ ပဟာရော။ န စ ပစ္ဆိမပဟာရံ နိဿာယ ပုရိမံ ဥဂ္ဂိရဏံ အနာပတ္တိဝတ္ထုကံ ဘဝိတုမရဟတီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ “တေန ပဟာရေန ဟတ္ထာဒီသု ယံ ကိဉ္စိ ဘိဇ္ဇတိ, ဒုက္ကဋမေဝ”တိ ဣမိနာပိ ပဟာရပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ။ ဥဂ္ဂိရဏံ ယထာဝတ္ထုကမေဝတိ သိဒ္ဓံ, သုဋ္ဌု ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ “တိရစ္ဆာနာဒီနံ အသုစိကရဏာဒီနိ ဒိသွာ ကုဇ္ဈိတွာပိ ဥဂ္ဂိရန္တဿ မောက္ခာဓိပ္ပာယော တေ”တိ ဝဒန္တိ။

တလသတ္တိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အမူလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၆၂. **ဥပသမ္ပန္နေ အနုပသမ္ပန္နသညီ အမူလကေန သင်္ဃာဒိသေသေနာ** တိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကာယသံသဂ္ဂာဒိနာ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိယာ ဝတ္ထုနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟိ အနုပသမ္ပန္နဿ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ နာမ အတ္ထိ။

အမူလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သဉ္စိစ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၆၈. **ဦနဝီသတိဝဿော မညေ** တိ ဧတ္ထ သယံ သညာယ တထာ အမညန္တော ကုက္ကုစ္စုပ္ပာဒနတ္ထံ “မညေ”တိ ဝဒန္တော ကိံ မုသာဝါဒေန ကာရေတဗ္ဗောတိ? န သိယာ အင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ, န စ ကေဝလံ “မညေ”တိ ဣမိနာ နိယမတော အင်္ဂသမ္ပတ္တိ ဟောတိ။ ပရမတ္ထဝိပါတံ ကတ္တစိ ဟောတိ။ “ဥဒကံ မညေ အာဒိတ္တ”န္တိအာဒိမှိ ပရော ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပာဒေတု ဝါ , မာ ဝါ, တံ အပ္ပမာဏန္တိ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သဉ္စိစ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “ကုက္ကုစ္စုပ္ပာဒန”န္တိ တဿ အဓိပ္ပာယဝသေန ဝုတ္တန္တိ။

သဉ္စိစ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဥပဿုတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၃. **ဣမေသံ သုတ္ဝာတိ** ဧတ္ထ ‘‘ဝစန’’န္တိ ပာဌသေသော။ **ဓေပရိက္ခေအာနီ** တိ သိယာ ကိရိယာ သိယာ အကိရိယာတိ ဣမိနာ နယေန ဓေပရိက္ခေအာနိ။ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ အညာတကဒါတာပစ္စယာပတ္တိ ကိရိယာ စ ဝိဟေသကပစ္စယာပတ္တိ အကိရိယာ စ, တဒုဘယံ ပန ဓေသိက္ခာပဒန္တိ ကတွာ တံ အညာတကသင္ခါတံ သိက္ခာပဒံ သိယာ ကိရိယာ ပဌမသ္သ ဝသေန, သိယာ အကိရိယာ ဒုတိယဿ ဝသေနာတိ ဧဝမေတ္ထ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဥပဿုတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ကမ္မပဋိဗာဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၄. ‘‘ဓမ္မိကာနံ ကမ္မာန’’န္တိ (ပာစိ. ၄၇၅) ဝစနတော ဓေစ္စေ ဘိက္ခူ ဓမ္မိကာနံ ကမ္မာနံ ‘‘ဆန္ဒံ ဒမ္မီ’’တိ ဆန္ဒံ ဒေန္တိ, တံ ဝေသံ မတိမတ္တမေဝ, န ပဋိပတ္တိ။ အဓမ္မံ နိဿာယ ခိယ္ယတိ, တံ တ ဥက္ကောဋေတိ, အနာပတ္တိ နေဝ ဟောတီတိ? န, တထာ ဆန္ဒအနကာလေ အကတွာ ပစ္ဆာ အဓမ္မကမ္မခိယ္ယနာဒိပစ္စယာ အနာပတ္တိတရေ ဝုတ္တတ္တာ။ အဓမ္မေန တ ဝဂ္ဂေန တ န ကမ္မာရဟဿ တ ကမ္မကရဏပစ္စယာ အာပတ္တိမောက္ခကရဏတော အဝိသေသမေဝ တထာဝစနန္တိ စေ? န, ဆန္ဒအနကာလေ အဓမ္မကမ္မကရဏာနုမတိယာ အဘာဝတော, ကာရကဿေဝ ဝဇ္ဇပ္ပသင်္ဂတော စ။ ဂဏဿ ဒုက္ကဋန္တိ စေ? ဟရိသုဒ္ဓိဆန္ဒအာယကာဝ တေ, န ဂဏော အကမ္မပ္ပတ္တတ္တာ, **ပရိတရေပိ** (ပရိ. ၄၈၂ အာဒယော) ကမ္မဝဂ္ဂေ ကမ္မပ္ပတ္တဆန္ဒအာယကာ ဝိသုံ ဝုတ္တာ။ တထာပိ အဓမ္မကမ္မဿ ဆန္ဒော န အာတဗ္ဗော ဒေန္တော အကပ္ပိယာနုမတိဒုက္ကဋဿ တော။ တတ္ထ ဟိ ယောဇနဒုက္ကဋတော န မုစ္စန္တီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။

ကမ္မပဋိဗာဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဆန္ဒံအဒတွာဂမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၈၁. သန္နိပာတံ အနာဂန္တွာ စေ ဆန္ဒံ န ဒေတိ, အနာပတ္တီတိ ဓေဝ။ ဒုက္ကဋန္တိ ဓေဝ ဓမ္မကမ္မန္တရာယက ရဏာဓိပ္ပာယတ္တာ။ သင္ဃမဇ္ဈေ ဆန္ဒံ အဒတွာ လဘတီတိ ကေစိ။ ဒိန္နဆန္ဒေ သင္ဃမဇ္ဈံ ပဝိသိတွာ ပုန ဂတေပိ ဆန္ဒော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘေယ္ယာတိ စေ? ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ကသ္မာ? ‘‘အဟတ္ထပာသော ဆန္ဒာရဟော’’တိအာဒီဟိ ဝိရုဇ္ဈနတော။ **ဟတ္ထံယံ** ပန အဒတွာကာမတာယ ဟတ္ထပာသံ အတိက္ကမန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ကေစိ။

ဆန္ဒံအဒတွာဂမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၈၄-၅. **အအာသီ**တိ အပလောကေတွာ အအာသိ။ **ဘိက္ခူ** တိ ဧတ္ထ တေ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ အတ္တာနံ ပရိဝဇ္ဇယိတွာ ‘‘သင္ဃော’’တိ အဝတွာ ‘‘ဘိက္ခူ’’တိ အာဟံသု။ **ပရိဏာမေန္တိ** တိ နေန္တိ။ တတ္ထ **လာဘော**တိ ပဒုဒ္ဓာရကရဏံ ဣဓ အနဓိပ္ပေတဿပိ ယဿ ကဿစိ အတ္တုဒ္ဒါရဝသေန လာဘာဒီပနတ္ထံ။ စီဝရမေဝ ဟိ ဣဓာဓိပ္ပေတံ, တေနေဝ ‘‘အညံ ပရိက္ခာရံ ဒိန္နံ ခိယတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ ဝုတ္တံ။ **ဒိန္န** န္တိ စ **ပရိက္ခာရ**န္တိ စ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။

ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ပရိဏာမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၉၁. ဉာတကမ္ပိ ပရဿ အတ္တနော အညဿ အပေတိ, အာပတ္တိ ဧဝ။ သဗ္ဗတ္ထ အာပုစ္ဆိတွာ အတ္တနော ယထာသုခံ ဝိစာရေတုံ လဘတိ။

ပရိဏာမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန သဟာဓမ္မိကဝဂ္ဂေ အဋ္ဌမော။

၉. ရတနဝဂ္ဂေါ

၁. အန္တေပုရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၉၄-၇. ယထာ ဘဂဝန္တံ ပယိရုပာသတိ, ဝေမာကာရေန နာရုပာတာယံ ပုရိသော ဟာဟေ ဟောတုံ, န ဟောတိ ဟာဟေ တိ အတ္ထော, ကာရဏတ္တံ တ။ **တန္တိ** နိပာတမတ္တံ, ယတောတိ တ အတ္ထော။ **ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒ** န္တိ သင္ဃာဋ္ဌသမ္မဒ္ဒော, အက္ကမနံ စုဏ္ဏတာတိ အတ္ထော။

၄၉၈. **ရတနံ** နာမ အဂ္ဂမဟေသီ, တထာပိ ဣဓ အညာပိ ဒေဝိကေတ္တာ န ရက္ခတိ, အနာပတ္တိတရေ “န မဟေသီ ဟောတီ”တိ ဝစနာဘာဝတော။ သစေ ခတ္တိယော ဟောတိ, နာဘိသိတ္တော။ အဘိသိတ္တောယေဝ ဟောတိ, န ခတ္တိယော ရက္ခတီတိ အာစရိယော။ အနာပတ္တိတရေ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** အင္ဂဘာဝေန စ ဝုတ္တတ္တာ အဘိသိတ္တဘာဝေတဝပမာဏံ။ သေသံ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေတိ ဧကော။

၅၀၀-၅၀၁. “န သယနိဃရေ သယနိဃရသညီ”တိ တိကစ္ဆေဒေပိ တ္တေ လဗ္ဘတိ။ **န သယနိဃရံ** နာမ အပရိက္ခိတ္တရက္ခမူလာဒိ။

အန္တေပုရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ရတနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၄. “အဓိတသေန္တု ဂဟပတိနော ဘတ္တ”န္တိ စ “မေ ဂဟပတိနော”တိ စ အတ္ထိ။

၅၀၆. **ကုရုန္ဒိ** ဝစနေန ဃရေပိ ယဒိ ဘိက္ခု အာသင္ကန္တိ, တတ္ထ ဌတ္ဝာ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပတိရူပာ**တိ “ရတနသမ္မတေ ပံသုကူလဂ္ဂဟဏံ တ ရတနေ နိရုဿုက္ကဂမနံ တ”တိ လိခိတံ။ “တာဝကာလိကဝသေနပိ အနာမာသံ ပဋိဂ္ဂဏှိတုံ န လဘတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **သမာဒပေတွာ**တိ ယာစိတွာ “ဥဒ္ဒိဿ အရိယာ တိဋ္ဌန္တိ, သော အရိယာန ယာစနာ”တိ (ဇာ. ၁.၇.၅၉) ဝုတ္တနယေန။

ရတနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဝိကာလကမပ္ပဝိသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၁၁-၂. အပိနာ ဥဋ္ဌဝတ္ထုမ္ပိ သော ဘိက္ခု သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ ဂတော, တဿ ကုက္ကုစ္စံ ဥဒပါဒိ။ **အဒိန္န နာအနေ ဝုတ္တနယေနာ**တိ ကမော ကမ္မူပစာရောတိ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဝိကာလကမပ္ပဝိသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သူစိဃရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၁၇. **တန္တိ** ဘေဒနကံ။ **အဿာ** တိ ပာစိတ္တိယဿ ပဌမံ ဘေဒနကံ ကတွာ ပစ္ဆာ ဒေသေတဗ္ဗတ္တာ။ သေ နယော ဣတရေသုပိ။

၅၂၀. **တသိဇဒ္ဓေ**တိ တသိဒဏ္ဍကေ။

သူစိဃရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. မဥ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၁-၂. ‘‘ဥစ္စေ မဉ္စေ’’တိ စ ‘‘ဥစ္စာ မဉ္စေ’’တိ စ ကတ္တစိ။ **အာယတောတိ** ဝိတ္ထတော။ **အင္ဂုလ္ဂလပဟာဒက** န္တိ ဘာဝနပုံသကံ, အင္ဂုလ္ဂလပ္ပမာဏံ ဟာဒကံ တ။

မဥ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. တူလောနဒ္ဓသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၈. ဟေဋ္ဌကိတူလန္တိ ယံ ကိဥ္စိ တိဏတူလံ။ **ပဋိလာဘေန ဥဒ္ဒာလေတဗ္ဗတ ဟာစိတ္တိယံ ဒေသေတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပဋိလာဘမတ္တေနေဝ ဟာစိတ္တိယန္တိ ဝိယ ဒိဿတိ, ပရိဘောဂေယေဝ ပန အာပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ‘‘အဥ္ဉေန ကတံ ပဋိလဘိတ္ဝာ ပရိဘုဥ္စတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ’’တိ ဝစနံ ဧတ္ထ သာဓကံ။

တူလောနဒ္ဓသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နိသီဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၁. ကိဉ္စာပိ နိသီဒနဿ ဇာတိ န ဒိဿတိ ဧတ္ထ, တထာပိ **စီဝရက္ခန္ဓကေ** အနုညာတတ္တာ, ‘‘နဝ စီဝရာနိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနီ’’တိ ဧတ္ထ စ ပရိယာပန္နတ္တာ စီဝရဇာတိယေဝဿ ဇာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ‘‘သန္ထတသဒိသံ သန္ထရိတ္ဝာ ကာတဗ္ဗ’’န္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနိသီဒနသန္ထတတ္တာ ဥပမေတိ။ လာဘေ သဒသံ, အလာဘေ အဒသမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ, တံ န ယုတ္တံ။ ‘‘နိသီဒနံ နာမ သဒသံ ဝုစ္စတီ’’တိ တဿ သဏ္ဌာနနိယမနတော။

နိသီဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၉. ယဒိ **ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ** နာမ အဓောနာဘိ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလာ ဥပ္ပန္နကဏ္ဍုပီဠကာဒိပဋိစ္ဆာဒိကာ အဓိပ္ပေတာ, တဿ သုဂတဿ သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဒီဃသော စတဿော ဝိဒတ္ထိယော တိရိယံ ဒွေဝတိ ဣဒမ္ပိ အတိမဟန္တံ ပမာဏံ ဒိဿတိ။ သဗ္ဗော ဟိ ပုရိသော အတ္တနော အတ္တနော ဝိဒတ္ထိယာ သတ္တဝိဒတ္ထိကော ဟောတိ, သုဂတဿ စ ကောဝိဒတ္ထိ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ တိဿော ဝိဒတ္ထိယော ဟောန္တိ, တသ္မာ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ ပကတိပုရိသဿ ပမာဏံ အာပဇ္ဇတိ တိရိယံ, ဒီဃသော ပန ဒိဂုဏံ အာပဇ္ဇတီတိ။ အာပဇ္ဇတု, ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေ တဿာ, ဧေ ဣစ္ဆတိ, သဗ္ဗမ္ပိ သရီရံ ပဋိစ္ဆာဒေဿတိ, သဗ္ဗသရီရဂတသင္ဃာဋိ ဝိယ ဗဟုဂုဏံ ကတ္ဝာ နိတသေတုကာမော နိတသေဿတီ တိ အယံ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော သိယာ။

ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၄၂. ဝဿိကသာဋိကာ ပိ ဥက္ကဋ္ဌပဋိစ္ဆေဒဝသေန အနုညာတာ။ ဝဿကာလေ ကေစိ သင္ဃာဋိပရိဘောဂေနေဝ ပရိဘုဥ္ဇိဿန္တီတိ အယံ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော သိယာ။ ကိဉ္စာပိ ဣမိနာ တက္ကေန အနုညာတာ, ‘‘အပ္ပမာဏိကာ ယော ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိယော ဓာရေန္တိ, ဝဿိကသာဋိကာယော ဓာရေန္တီ’’တိ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တတ္တာ ပန အညထာ ပုဏ္ဏပရိစ္ဆေဒတော အဓိကပ္ပမာဏာယော တေ ဘိက္ခူ ဓာရေသုန္တိ ကတ္ဝာ တေပရမတာ တာသံ အနုညာ တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ နယော ဒသမေပိ။

ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. နန္ဒုတ္တရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅၁. တတ္ထ **ဘိသိံ တ ဗိမ္ဗောဟနံ တ ကရောတီ** တိ ဒီဃသော ဗဟူနံ ဘိက္ခူနံ သာဓာရဏတ္ထံ ကရောတီတိ ယုဇ္ဇတိ။

နန္ဒုတ္တရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန ရတနဝဂ္ဂေ နဝမော။

ပာစိတ္တိယကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ပာဋိဒေသနီယကဏ္ဍော

၁. ပဌမပာဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅၃-၅. ''ပဋိဒေသေတဗ္ဗာကာရဒဿန''န္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ **ပာဠိယံ** အာဂတဝသေနေဝ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ, န အညထာ။ ''အန္တရဃရေ အန္တရဃရသညီ''တိအာဒိနာ စ ''ခာဒနီယဘောဇနီယေ အခါဒနီယအဘောဇနီယသညီ''တိအာဒိနာ စ ''ဘိက္ခုနိယာ အဘိက္ခုနိသညီ''တိအာဒိနာ စ နယေန အပရေပိ တယော တိကစ္ဆေဒာ ယောဇေတွာ ဒဿေတဗ္ဗာ။

ပဌမပာဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယပာဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅၉. ''နိမန္တိတာ ဘုဉ္ဇန္တီ''တိ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရေန ဘောဇနေန နိမန္တိတာ ဘုဉ္ဇန္တီ''တိ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ, အထ ခော အကပ္ပိယနိမန္တနေန နိမန္တိတတာ ဧတ္ထ န အင်္ဂံ, မာတိကာဋ္ဌကထာယံ တ ဣဓ တ အနာပတ္တိတရေ လေသာဘာဝတော, တသ္မာ ''နိမန္တိတာ''တိ ပဒဿ အတ္ထော ပုဗ္ဗေ အာစိဏ္ဏဝသေနေဝ ဝုတ္တော။ အပရေပိ တယော တိကစ္ဆေဒာ ယောဇေတွာ ဒဿေတဗ္ဗာ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ တထာ ဟိ ဘုဉ္ဇန္တာနံ တာဒိသံ ဘိက္ခုနိံ အတရေန္တာနံ ပာဋိဒေသနီယမေဝ။ ''သော တေသာသတိ နာမ, တေသာသန္တီ''တိ စ ဒုဝိဓော ဟဋ္ဌော။ ''အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ''တိ ဝစနေန ပုန ''ကရဿဟံ အာဝုသော ဓမ္မ''န္တိ ဧကဝစနံ ဝိရုဒ္ဓန္တိ။ ပဌမံ အဇ္ဈောဟာရေယေဝ အာပန္နံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တထာ အညတ္ထာပိ အာဂစ္ဆတိ ''အာပဇ္ဇိမှာ''တိ ဝစနတော။ ဧကေန ဗဟူနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ကေစိ, တံ န သုန္ဒရံ။ ''တေဟိ ဘိက္ခူဟီ''တိအာဒိနာ ဟဋ္ဌေ ဝုတ္တတ္တာတိ မမ တက္ကော။ ဧကေန သဟေဝ ''အဟံ အာပဇ္ဇိ''န္တိပိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဧကေန ဒွီဟိ တီဟိ ဒေသေတဗ္ဗတော, သဗ္ဗေဟိ ဧဝံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ''အာပဇ္ဇိမှာတိ သဟေတ''တိ ဝဒန္တိ။ ဧကေန စေ အတရိတော, ''အဟံ, အာဝုသော, ကရဿဟံ ဓမ္မံ အာပဇ္ဇိ''န္တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဒုတိယပာဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၆၂-၅၇၀. တတိယစတုတ္ထသိက္ခာပအနိ ဥတ္တာနတ္ထာနိယေဝ။

ပာဋိဒေသနီယကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သေခိယကဏ္ဍော

၁. ပရိမဏ္ဍလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၇၆. **“သိက္ခိတသိက္ခေနာ** တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟီ”တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ အဋ္ဌပုဂ္ဂလမတ္တံ ဩတာရေတွတ နိဝတ္တ မေဝ နိသိန္နသ္သ စတုရဂ္ဂုလမတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ ဥဘောပေတေ အဋ္ဌကထာတအာ ကေပရိစ္ဆေအာ, **“အမုတေယ္ယ ယဟတ္ထ”**န္တိ သုခုမံ, ကေပတ္တံ တ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဥ္ဟိ ယထာဌာနေန တိဋ္ဌတိ။ ဒုပဋ္ဋံ သန္ဓာယ **“ဒ္ဝိဟတ္ထ ပ္ပမာဏမ္ပိ”**တိ ဝုတ္တန္တိ **ဥပတိသ္သတ္ထေရော**။ ကေပဋ္ဋံ, ဒ္ဝိပဋ္ဋံ တ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန “ဒ္ဝိဟတ္ထပ္ပမာဏ”န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ **နိသ္သဂ္ဂိယအဋ္ဌကထာယံ** “တိရိယံ ဒ္ဝိဟတ္ထောပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ, တဥ္စ ခော အလာဘေ ဧဝ “အလာဘေ တိရိယံ ဒ္ဝိဟတ္ထပ္ပမာဏမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ အဓိဋ္ဌာနုပဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိရုဒ္ဓံ ဒိသ္ဝာ သဇ္ဇေတဗ္ဗံ။ နော စေ သဇ္ဇေတိ, ဒုက္ကဋံ။ **သစိတ္တကံ** ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ္တေနေဝ “အနာဒရိယံ ပဋိစ္စာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ, န ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ္တေန “ဣဒမေဝံ ကတ”န္တိ ဇာနတောပိ အာပတ္တိယာ အဘာဝတော။ ဖုသ္သဒေဝတ္ထေရဝာဒေပိ ဧကေန ပရိယာယေန ယုဇ္ဇတိ။ တထာ ဥပတိသ္သတ္ထေရဝာဒေပိ။ ပဥ္ဥတ္တေပိ သိက္ခာပဒေ အပဥ္ဥတ္တေပိ ယံ ပကတိယာ ဝဇ္ဇံ, တံ လောကဝဇ္ဇံ။ ဣဒံ ပန ပဥ္ဥတ္တေယေဝ ဝဇ္ဇံ, နာပဥ္ဥတ္တေ, တသ္မာ ဣတရလောကဝဇ္ဇေန အသဒိသတ္တာ န လောကဝဇ္ဇံ။ ပဏ္ဏတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ဝဇ္ဇတော **ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ**။ အနာဒရိယစိတ္တေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ **သစိတ္တကံ,** တသ္သ စိတ္တသ္သ တိဝေဒနတ္တာ တိဝေဒနံ။ ယသ္မာ အနာဒရိယစိတ္တတာ နာမ ကေဝလံ အကုသလမေဝ, တဥ္စ ပကတိယာ ဝဇ္ဇံ, တသ္မာ ဣဒံ **လောကဝဇ္ဇံ**။ သဥ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမနံ နာမ အေမနသ္သိကသ္သေဝ ဟောတီတိ **ဒုက္ခဝေဒနံ**။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “ဟဏာတိဟတာဒိ ဝိယ နိတသနာဒိအော သော လောကဂရဟိတော န ဟောတီတိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇန္တိ **ဖုသ္သဒေဝတ္ထေရော”** တိ လိခိတံ။

၅၇၇. **ဝိဟာရေပီ**တိ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနာဒိကာလေ, တသ္မာ **“ဟရုပိတဗ္ဗ”** န္တိ ဥတ္တရာသင်္ဂကိစ္စဝသေန ဝုတ္တံ။ ပဌမ ဒုတိယသိက္ခာပဒေသု ပရိဋ္ဌာဟာဒိပစ္စယာ ကပ္ပတိ, န အန္တရဃရပဋိသံယုတ္တေသု။

၅၈၂. **“ကေသိမ္ပိ ပန ဌာနေ ဌတ္ဝတ”**တိ ဧတ္ထ “ဂစ္ဆန္တောပိ ပရိသ္သယာဘာဝံ ဩလောကေတုံ လဘတိယေဝ။ တထာ ကမေ ပူဇ”န္တိ လိခိတံ, တံ ပန “ကေသိမ္ပိ ဌာနေ ဌတ္ဝတ”တိ ဝုတ္တတ္တာ တာဒိသံ အန္တရာယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပရိမဏ္ဍလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥဇ္ဇဂ္ဃိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၈၆. **ဟသနီယသ္မိံ** န္တိ ဟေတ္ဝဝတ္ထေ ဘုမ္မံ, ဟသိတဗ္ဗဝတ္ထုကာရဏာတိ အတ္ထော။ အန္တရဃရေ ဥစ္စာသဒ္ဒေ န အနုမောဒနာဒိံ ကရောန္တသ္သ အနာပတ္တိ ကိရ။ တထာ ဟိ **မဟိန္ဒတ္ထေရော** ပိ ဟတ္ထိသာလာဒီသု မဟာဇနသ္သ ကထေသိ။

၅၉၁. ကေစိ ဘိက္ခူ “ပရိက္ခာရဋ္ဌပနမတ္တေန တသူပဂတော ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တမေဝ။ ဘိက္ခု နိယော စေ တသူပက ဟောန္တိ, ဘိက္ခုနုပသ္သယောဝ ကပ္ပိယဘူမိ။ “ယတ္ထ ဘိက္ခုနိယော ဧကရတ္တမ္ပိ ဝသန္တိ, အယံ ဘိက္ခုနုပသ္သယော”တိ (ပာစိ. ၁၆၁) ဝစနတော တာသံ သမီပံ တ တာဟိ ဂဟိတတတသာကရံ တ “ဂစ္ဆာမီ”တိ ဂစ္ဆတော ယထာသုခံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ န ဟိ တာဝတာ တံ ဃရံ အန္တရဃရသင်္ချံ ဂစ္ဆတီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။

ဥဇ္ဇဂ္ဃိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ခမ္ဘကတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၀၄. သူပေ **ပတ္တပ္ပမာဏဝဏ္ဏနာယံ** ဝုတ္တာကာရော။ **ဩလောဏီ** ဝုစ္စတိ ကုမ္မိတံ, ဧကရသတော ပူရာ ထူပိ တောတိ အတ္ထော။

၆၀၅. **ဟေဋ္ဌာ ဩရောဟတီ** တိ ဧတ္ထ “ဩရောဟနပ္ပမာဏေ သတိ ဧကဒေသေ ထူပီကတေပိ အနာပတ္တီ”တိ ဝဒန္တိ။ “ပတ္တသ္သ ပန ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ ပဒုမိနိပဏ္ဏာဒီဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတွတ ဩဒဟန္တိယာ လဒ္ဓံ နာမ ဝဋ္ဋတီ”တိ စ

ဝဒန္တိ။ ဧတ္ထ ''ယသ္မာ 'သမတိတ္တိကော ပိဏ္ဍပာတော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော'တိ ဝစနံ ပိဏ္ဍပာတော သမပုဏ္ဏော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒီပေတိ, တသ္မာ အတ္တနော ဟတ္ထဂတေ ပတ္တေ ပိဏ္ဍပာတော ဒိယ္ယမာနော ထူပီကတောပိ စေ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ 'ထူပီကတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ'တိ ဟိ ဝစနံ ပဌမံ ထူပီကတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပစ္ဆာ ပဋိဂ္ဂဏှတော, အာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ ပတ္တေန ပဋိဂ္ဂဏှတော စေပိ ထူပီကတံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ အထူပီကတဿ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ ပယောဂေ ပန နတ္ထိ အညတ္ရ ပုဗ္ဗဒေသာ''တိ စ ''သမတိတ္တိကန္တိ တ ဘာဝ နပုံသက''န္တိ စ ဝဒန္တိ, တသ္မာ ဝိစာရေတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ခမ္ဘကတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သက္ကစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၀၉. သူပောဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေ ''သူပေ နာမ ဒွေ သူပါ''တိ န ဝုတ္တံ သူပဂ္ဂဟဏေန ပဏီတဘောဇနေဟိ အဝသေသာနံ သဗ္ဗဘောဇနာနံ သင်္ဂဏှနတ္ထံ။ **အနာပတ္တိတရေ** စသ္သ ''ဉာတကာနံ ပဝါရိတာနံ အညဿတ္ထာယ အတ္တနော ဓနေနာ''တိ ဣဒံ အဓိကံ။ ကတ္ထစိ ပောတ္ထကေ ''အနာပတ္တိ အသဉ္စိစ္စ အသတိယာ အဇာနန္တဿ ဂိလာနဿ အာပဒာသူ''တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, တံ န, ''သမသူပကံ ပိဏ္ဍပာတံ ဘုဉ္ဇိဿာမီ''တိ ဣမဿ **အနာပတ္တိတရေ** ''အညဿတ္ထာယာ''တိ ကတ္ထစိ လိခိတံ, တဥ္စ ပမာဒဝသေန လိခိတံ။ ''မုခေ ပက္ခိပိတ္ဝာ ပုန ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတ္ဝာ ဩဂိလိတုကာမဿပိ သဟသာ စေ ပဝိသတိ, ဧတ္ထ 'အသဉ္စိစ္စာ'တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိညတ္တမ္ပိ အဝိညတ္တမ္ပိ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌိတံ သဟသာ အနုပဓာရေတ္ဝာ ဂဟေတ္ဝာ ဘုဉ္ဇန္တော 'အသတိယာ'တိ ဝုစ္စတီ''တိ လိခိတံ, **အနာပတ္တိတရေ** ကေစ္စေသု ပောတ္ထကေသု ''ရသရသေတိ လိခိတံ, တံ ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။

သက္ကစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ကဗဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၁၈. ''သဗ္ဗံ ဟတ္ထ'' န္တိ ဝစနတော ဧကဒေသံ မုခေ ပက္ခိပန္တဿ အနာပတ္တီတိ ဧကေ။ ''သဗ္ဗန္တိ ဝစနတော ဧကဒေသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ အနာပတ္တိတရေ အဝိသေသိတတ္တာ။

၆၂၄. သိတ္ထာဝကာရကေ ''ကစဝရံ ဆဍ္ဍေန္တော သိတ္ထံ ဆဍ္ဍိယ္ယတီ''တိ စ ''ကစဝရံ ဆဍ္ဍေန္တော''တိ စ ဟဓော။

ကဗဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သုရုသုရုဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၂၇. ''သုရုသုရု''န္တိ စ ''သုရောသုရော''တိ စ ဟဓော။ **သီတီကတော**တိ သီတဏ္ဍော။ **''သိလကဗုဠ္ဓေ**တိ အရိယာနံ ပရိဟာသဝစနမေဝေတ''န္တိ လိခိတံ။

၆၃၁. ပဋိက္ကူလဝသေနာ တိ ဧတ္ထ ယဒိ ပဋိက္ကူလဝသေန ပဋိက္ခိတ္တံ, ''သေယ္ယထာပိ ကာမဘောဂိနော''တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ န ဟိ တေ ပဋိက္ကူလံ ကရောန္တီတိ စေ? န, ဣဿရိယလိင်္ဂဝသေန ဂဟဏသမ္ဘဝတော။ တေ ဟိ အနာဒရာ ဟောန္တိ။ **ပတ္တဓောဝန** န္တိ ပတ္တဓောဝနောဒကံ ဘောဇနပဋိသံယုတ္တံ။

၆၃၄. ''ဆတ္တပာဒုကာယ''န္တိ စ ''ဆတ္တပာဒေ''တိ စ ဟဓော။

၆၃၇. စာပေတိ သတ္တခာဒနဝဏေ။ ''သေသာ သဗ္ဗာ ဓနုဝိကတိ ကောဒဏ္ဍော ပဝိဋ္ဌာ''တိ စ လိခိတံ, **ပဋိမုက္က** န္တိ ပဝေသိတံ, လဂ္ဂိတံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

သုရာသုရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဟာဒုကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၄၀. သယံ ယာနဂတော ဟုတွာ, ယထာ ယာနဂတဿ ဝေ။

အလံ ဝတ္တုံ တထာ နာလံ၊ သဆတ္တော ဆတ္တပာဏိနော။

ယထာ ဝေတ္တ, ဇဝံ အညတ္ထာပိ။

၆၄၇. ဆပကဝတ္ထုသ္မိံ "သစာဟံ န လဘိဿာမိ"တိ ဟဒ္ဒော, "ဒသ စေ န လဘိဿာမိ"တိ စ အတ္ထိ, "ဝတ္ထုသ္မိံ အဂိလာနဿာ"တိ စ အာဂစ္ဆတိ, တံ န သုန္ဒရံ, သိက္ခာပဒေယေဝ သုန္ဒရံ။ **ထောမိတော**တိ အဟမ္ပိ ဇာနာမီတိ သမ္ဗန္ဓော ။ ယာ ဓနေယသလာဘသင္ခာတာ **ဝုတ္တိ ဝိနိပာတေန** ဟောတိ သမ္ပရာယေ အပာယေသု ဝိနိပာတဟေတု ဟုတွာ ပဝတ္တတိ။ အထ တ **ဝိနိပာတေနာ**တိ ဟေတွာဝတ္တေ ကရဏဝစနံ, ဝိနိပာတနာယ ပဝတ္တတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဓမ္မစရဏေန** အဓမ္မစရဏာယ။ "အဿာ ကုမ္ဘိမိတ"တိ စ ပဌန္တိ။

ဟာဒုကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပကိဏ္ဏကဝဏ္ဏနာ

ကာယတစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌဟန္တီတိ ကတွာ **"သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနာနိ"** တိ ဝုတ္တာနိ။ သမနုဘာသနံ ကိရိယံ။ ဣမာနိ ကိရိယာနိ။ **ဓမ္မဒေသနသမုဋ္ဌာနာနိ တစာစိတ္တတော** တိ ဝေတ္တ ကာယဝစီဝိညတ္တိဘာဝတော ဥဇ္ဇဍ္ဍိက ဥစ္စာသဒ္ဒာဒီသု ဝိယ "ကာယတစာစိတ္တတော"တိ ဝတ္တဗ္ဗာနိတိ စေ? န ဝတ္တဗ္ဗာနိ။ နိသီဒနဂမနာဟာရပကျိပနာဒိ ကာယဝိညတ္တိယာ သဗ္ဘာတ တတ္ထ ယုတ္တံ, န ဓမ္မဒေသနေ တာဒိသဿာဘာတ။

ပကိဏ္ဏကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေခိယကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သတ္တာဓိကရဏသမထဝဏ္ဏနာ

"ယေဘုယ္ယသိကာ ကာတဗ္ဗာ။ပေ။ တိဏဝတ္ထာရကော ကာတဗ္ဗော, သော ပုဂ္ဂလော"တိ စ လိခိတံ။

သတ္တာဓိကရဏသမထဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေါ နိဋ္ဌိတော။

॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ

၁. ပာရာဇိကကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ

ဂန္ထာရမ္ဘဝဏ္ဏနာ

ဝိဘင်္ဂေ ဝိယ ဘိက္ခုနံ၊ ဝိတ္ထာရမဘိသင်္ခတံ။

အကတ္တတ ဘိက္ခုနီနမ္ပိ ဝဏ္ဏေ ဂဏ္ဌိပဒက္ကမံ။

ယော ဘိက္ခုနီနံ ဝိဘင်္ဂေ အသ္သ, တသ္သ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော ပတ္တောတိ အတ္ထော။

ဂန္ထာရမ္ဘဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. ပဌမပာရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၅၆-၇. တတ္ထ တတ္ထ ဌာနုပ္ပတ္တိကပညာ **ဝီမံသာ**။ **ပဒပဋိဟဋိယာ တေတိ** မာတိကာပဒပဋိဟဋိယာ ဝေ။ **"ဝုတ္တ တန္တိ** သင်္ဂီတိကာနံ ဥပသင်္ကပ္ပနာနံ ဝိဘာဇနံ ဝုတ္တ"န္တိ လိခိတံ။

၆၅၈. "ယေဟိဘိက္ခုနီတိ ဘိက္ခုနီ, တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ဥပသမ္ပန္နာတိ ဘိက္ခုနီ"တိ ကြဒံ ပန ဒေသနာဝိလာသဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဇေ။ အညဗုဒ္ဓကာလေ အတ္ထိတိ ဇေ, တံ န ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ အမ္ဟာကမ္ပိ ဗုဒ္ဓကာလေ သမ္ဘဝပ္ ပသင်္ဂတော, ယေဟိဘိက္ခုနိယာ ပဋိသေဓဆောယာဒိဿနတော စ။ ယထာဟ **ဓမ္မပဒေ ဝိသာခာဝတ္ထုသ္မိံ** (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁. ဝိသာခာဝတ္ထု) "တဿ စီဝရအနဿ နိဿန္ဒေန ကြမံ မဟာလတာပသာဓနံ လဘိ။ ကြတ္တိနညဟိ စီဝရအနံ မဟာလတာ ပသာဓနေဘဏ္ဍေန မတ္ထကံ ပဟောတိ, ပုရိသာနံ ကြဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရေနာ"တိ။ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ဥပသမ္ပန္နာယ ပန ဘိက္ခုနိယာ သမ္ဘတေ အညဗုဒ္ဓကာလေ ကအစိ သိယာ, နတ္တေဝ အမ္ဟာကံ ဗုဒ္ဓကာလေ။ ဒေသနာဝိလာသေန ပန ဘိက္ခုဒေသနာက္ကမေနေဝ ဘိက္ခုနိနိဒ္ဒေသော ဝုတ္တော, တေနေဝ ဘိက္ခုသင်္ဃဝသေန ဇေတော ဥပသမ္ပန္နာ ဘိက္ခုနိယော ဝိဇ္ဇမာနာပိ တတ္ထ န ဝုတ္တာ။ တာသံ အတ္ထိတာ ကြမာယ **ပရိဝါရကထာယ** ဝေဒိတဗ္ဗာ –

"ဥဘတော ဇေတော ဥပသမ္ပန္နာ,
ဥဘိန္နံ ဟတ္ထတော စီဝရံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ။
သိယာ အာပတ္တိယော နာနာ,
ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ"တိ။ (ပရိ. ၄၇၉)။

အထ တ ပုထုဇ္ဇနကာလေ ယေဟိဘိက္ခုသရဏဂမနေန ဥပသမ္ပန္နော ကြတ္တိလိင်္ဂဟတုဘာဝေန ဘိက္ခုနိဘာဝေ ဌိတာ ပုရိသူပသမ္ပန္နံ ဥပာအယ "ယေဟိဘိက္ခုနီ"တိ, "တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ဥပသမ္ပန္နာ ဘိက္ခုနီ"တိ စ သင်္ဂဏှ ဂစ္ဆတိ။ နော စေ, တံ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈေယျာတိ ဇေ, ဝိစာရေတ္ဗတ ဂဟေတဗ္ဗံ။ "ဝိညူ ပဋိဗလော"တိ ဒွိန္နံ အဝဿဝဘာဝ သ္သ ကြေဓုနတော ဝုတ္တံ။ တ္တေ ယသ္မာ ယံ ကိဥ္စိ အာမိသံ ပဋိဂ္ဂဏှတိနံ အင်္ဂဟတ္တာ ပုရိသာနံ ဟတ္ထေဟိ ကအစိ မိဿိဘာဝံ ဂစ္ဆတိ, ဝန္ဒနာနံ တ ပုရိသာနံ သိရာနိ အင်္ဂဟဒေဟိ မိဿိတာနိ ကအစိ ဟောန္တိ, ကေသစ္ဆေ ဒနကာလေ တ သိရံ ပုရိသာနံ ဟတ္ထေဟိ မိဿိတံ ဟောတိ, စိတ္တံ နာမေတံ အတိရဒ္ဓဂဝေသိ, ဒုရက္ခိယံ တ, တသ္မာ "မာ အတိလဟုံ ပာရာဇိကာပတ္တိ ဘိက္ခုနီနံ ဟောတူ"တိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော ကာရုညေန ပာရာဇိကက္ခေတ္တပရိစ္ဆေဒံ, ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တပရိစ္ဆေဒဉ္စ ဝိသုံ ဝိသုံ ဒေသေသုန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၆၅၉. **တဗ္ဗဟုလနယေန သာ ဝုတ္တာ** တိ တ္တေ အယမနုဂဏ္ဌိပဒက္ကမော – ယေဘုယ္ယေန ကိရိယသမုဋ္ဌာနတ္ တာ "ကိရိယသမုဋ္ဌာန"န္တိ ဝုတ္တံ။ "ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျာ"တိ အဝတ္တတ ပန "သာဒိယေယျာ"တိ ဝုတ္ တတ္တာ အကိရိယတောပိ သမုဋ္ဌာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ စေတ္ထ, ဇံ ဟေဋ္ဌာ "မနုဿိတ္ထိယာ တယော မဂ္ဂေ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ"တိအာဒိနာ နယေန ကိရိယသမုဋ္ဌာနတံ ဝတ္တတ တဒနန္တရံ "ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ။ပေ.။ သော စေ ပဝေသနံ သာဒိယတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ"တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၅၆) နယေန အကိရိယသမုဋ္ဌာနတာယပိ ဝုတ္တတ္တာ ပဌမပာရာဇိကဿာပိ တဗ္ဗဟုလနယေနေဝ ကိရိယသမုဋ္ဌာနတာ ဝေဒိတဗ္ ဗာ။ န ဟိ ပဝေသနသာဒိယနာဒိမ္ဟိ ကိရိယသမုဋ္ဌာနတာ ဒိဿတိ။ အင်္ဂဇာတစလနမ္ဘေတ္ထ န သာရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ "သော စေ ပဝေသနံ န သာဒိယတိ, ပဝိဋ္ဌံ န သာဒိယတိ, ဌိတံ န သာဒိယတိ, ဥဒ္ဓရဏံ သာဒိယတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿ ဿာ"တိ (ပာရာ. ၅၈) တ္တေ ဌိတ န သာဒိယနေ ပကတိယာပိ ပရိပုဏ္ဏစလနတ္တာ။ သာဒိယနပစ္စယာ ဟိ သေဝနစလနည စေတ္ထ န ဒိဿတေတတိ တဗ္ဗဟုလနယေနေဝ ကိရိယသမုဋ္ဌာနတာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ တတ္ထ တတ္ထ အဋ္ဌကထာသု က ဿာ တဗ္ဗဟုလနယော အဝုတ္တောတိ စေ? "ယော ပန ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာ"တိ (ပာရာ. ၃၉, ၄၂)

မာတိကာယံ ကိရိယသမုဋ္ဌာနဿ သရူပေန ဝုတ္တတ္တာ တဒနုရူပဝသေန ဝိဘင်္ဂနယမနောလောကေတွာ "ကိရိယသမုဋ္ဌာန"မိစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ ယထာ စေတေသု တဗ္ဗဟုလနယေန ကိရိယသမုဋ္ဌာနတာ ဝုတ္တာ, တထာ သုရာဒီနံ အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာ, န ဣတရထာ "ယံ အကုသလေနေဝ အာပဇ္ဇတိ, အယံ လောကဝဇ္ဇာ, သေသာ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာ"တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တေ လောကဝဇ္ဇပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနံ နိယမနလက္ခဏာသိဒ္ဓိ ဟောတိ, တထာ တံ အဝတွာ "ယဿာ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, အယံ လောကဝဇ္ဇာ။ သေသာ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာ"တိ ဝုတ္တေ လောကဝဇ္ဇဝစနံ နိရတ္ထကံ သိယာ ဝတ္ထုအဇာနနပက္ခေပိ အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတ္တာ။ ယသ္မာ တတ္ထ သုရာပါနဝီတိက္ကမဿ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒော နတ္ထိ, တသ္မာ **ခန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၄. ၁၀၈) "မဇ္ဇပါနေ ပန ဘိက္ခုနော အဇာနိတွာပိ ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဇံ ပိဝန္တဿ ပါစိတ္တိယံ, သာမဏေရော ဇာနိတွာ ပိဝန္တော သီလဘေဒံ အာပဇ္ဇတိ, န အဇာနိတွာ"တိ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ "ဝတ္ထုအဇာနနပက္ခေ ပါဏာတိပါတာဒီနံ သိဒ္ဓိကရအကုသလစိတ္တုပ္ပါဒသဒိသေ စိတ္တုပ္ပါဒေ သတိပိ သာမဏေရော သီလဘေဒံ နာပဇ္ဇတီ"တိ။ အဘိနိဝေသဝစနံ ပါဏာတိပါတာဒီဟိ သမာနဇာတိကတ္တာ သာမဏေရာနံ သုရာပါနဿ။ "သုရာဒယော ပနိမေ"တိ ဝတ္ထုံ ဇာနိတွာ ပါတဗ္ဗတာဒိဝသေန ဝီတိက္ကမန္တဿ အကုသလဿ အသမ္ဘတော နတ္ထိ။ တေန ဝုတ္တံ "ယဿ သစိတ္တကပက္ခေ"တိအာဒိ။

ကိဉ္စေတ္ထ ယုတ္တိဝစနေန အရဟန္တာနံ အပ္ပဝိသနတော သစိတ္တကာစိတ္တကပက္ခေသု အကုသလနိယမောတိ စေ? န, ဓမ္မတာဝသေန သေက္ခာနမ္ပိ အပ္ပဝိသနတော။ အစိတ္တကပက္ခေ အကုသလနိယမာဘာဝဒဿနတ္ထံ သုပန္တဿ မုခေ ပက္ခိတ္တဇလဗိန္ဒုမိဝ သုရာဗိန္ဒုအာဒယော ဥဒါဟရိတဗ္ဗာတိ။ တဗ္ဗဟုလနယေန ဟိ အတ္ထေ ဂဟိတေ ပုဗ္ဗေနာပရံ **အဋ္ဌကထာယ** သမေတိ။ "သဒ္ဓိံ **ပါဠိယာ** အဝိသေသတ္တော ပရတော အာဝိ ဘဝိဿတီတိ အပရေ"တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒမေတ္ထ ဝိစာရေတဗ္ဗံ ။ ယဒိ ဝတ္ထုဇာနနပက္ခေ ဝိနာ အကုသလေန မဇ္ဇပါနံ သိယာ, ကသ္မာ နာဋ္ဌိမဇ္ဈံ နာတိက္ကမတိ အရိယာနံ ပါနကာဒိသညီနန္တိ? သီလဘေဒဝတ္ထုဝီတိက္ကမော ဝိနာပိ စိတ္တေန အရိယာနံ ဓမ္မတာဝသေနေဝ န သမ္ဘဝတီတိ စေ, န, **စက္ခုပါလတ္ထေရဝတ္ထု** (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၁) အာဒိဝိရောဓတောတိ။ အပိစ ဘိက္ခုနောပိ သာမဏေရဿ ဝိယ သုရာပါနံ သစိတ္တကမေဝ ကသ္မာ န ဇာတန္တိ? အပ္ပတိရူပတ္တာတိ စေ, သာမဏေရာနမ္ပိ အပ္ပတိရူပမေဝ။ သဟဓမ္မိကာ ဧဝ ဟိ တေ။ မဟာသာဝဇ္ဇတ္တာတိ စေ? သာမဏေရာနမ္ပိ တာဒိသမေဝ။ သာမဏေရာနံ သစိတ္တကမေဝ ပါရာဇိကံ, ဣတရံ ဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထုတိ စေ? ဘိက္ခုနမ္ပိ မဇ္ဇပါနေ နတ္ထိ။ ဧတ္ထ တိကပါစိတ္တိယေန န ဘဝိတဗ္ဗံ။ မဇ္ဇေ အမဇ္ဇသညိဿ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ပညာပေတဗ္ဗာ သိယာ။ ဘိက္ခုဿ ပါစိတ္တိယဝတ္ထု သာမဏေရာနံ ပါရာဇိကံ ဟောတိ တိရစ္ဆာနဂတသာမဏေရာနံ ဝိယာတိ စေ? အစိတ္တကမ္ပိ မဇ္ဇပါနာဒီနံ သာမဏေရာနံ ပါရာဇိကံ ပညာပေတဗ္ဗံ သိယာ။ နာစိတ္တကံ ပါရာဇိကံ သမ္ဘဝတီတိ စေ? န, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇမ္ပိ ပါရာဇိကံ သမ္ဘဝတီတိ။ နိကာယန္တရပက္ခေ အယမေဝ အဓိပ္ပါယော။ အမှာကဉှိ လောကဝဇ္ဇမေဝ မဇ္ဇပါနန္တိ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ သုရာပါနမေဝ ဓမ္မတာဝသေန အရိယာ န ကရောန္တီတိ? န ကေဝလံ သုရာပါနမေဝ ဓမ္မတာဝသေန အရိယာ န ကရောန္တိ, ပါဏေသုပိ ကောဓဝသေန ပါဏသညိတာယ သီသစ္ဆေဒနာဒီနိ န ကရောန္တိ, သဒါရသညာယ ပရဒါရံ န ဝီတိက္ကမန္တိ, အနတ္ထဘဉ္ဇကသညာယ အတ္ထဘဉ္ဇကမုသာ န ဝဒန္တိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသညာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ န ပဋိပဇ္ဇန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အာစရိယာပိ သုရာပါနေ အကုသလနိယမာဘာဝမေဝ ဝဒန္တိ, တသ္မာ ဧဝ မာတိကာဋ္ဌကထာယ **ဂဏ္ဌိပဒေ** လောကဝဇ္ဇပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာဓိကာရေ "သစိတ္တကပက္ခေအကုသလတ္တာ သုရာပါနာဒိသင်္ဂဟတ္ထံ, ဣတရထာ ယဿ အကုသလမေဝါတိ ဝဒေယျာ"တိ လိခိတံ။ ကိရိယသမုဋ္ဌာနတာ ပနဿ တဗ္ဗဟုလနယမေဝ, န ပဌမပါရာဇိကေ။ ကထံ? ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒံ ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ။ ဧတ္ထ ဘိက္ခုဿ စ ဘိက္ခုနိယာ စ ကာယသံသဂ္ဂဘာဝေ သတိ ဘိက္ခုနီ ကာယင်္ဂမစောပယမာနာပိ စိတ္တေနေဝ အဓိဝါသေန္တီ အာပဇ္ဇတိ, န ဧဝံ ဘိက္ခု။ ဘိက္ခု ပန စောပယမာနောဝ အာပဇ္ဇတိ, ဧဝမေဝ ပဌမပါရာဇိကေပိ စောပနေ သတိ ဧဝ အာပဇ္ဇတိ, နာသတိ။ ပဝေသနံ သာဒိယတီတိ ဧတ္ထ ပဝေသနသာဒိယနံ နာမ သေဝနစိတ္တဿုပ္ပါဒနန္တိ, ဧဝံ သန္တေပိ "ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။

ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

‘‘ကိဉ္စာပိ ပန တ္ဝံ အယျေ ဓာနံ ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္န’’န္တိ ဝဒန္တော, ‘‘အဋ္ဌန္နံ ဟရာဇိကာနံ အညတရံ ဟရာဇိကံ အဇ္ဈာပန္န’’န္တိ (ပာစိ. ၆၆၆) ဝဒန္တော, အဉ္ဉေ ‘‘ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခော အယျာယော အဋ္ဌ ဟရာဇိကာ ဓမ္မာ’’တိ အာဒိံဝဒန္တော (ပာစိ. ၆၇၇), **ပရိဝါရေ** ‘‘သာဓာရဏပညတ္တိ ဥဘတောပညတ္တီ’’တိ (ပရိ. ၂၀၁) ဝဒန္တော စ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂ ပတ္တ ဘဂဝတ သာဓာရဏာနိ သိက္ခာပဒါနိ ဘိက္ခုနိ ဥပ္ပန္နဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ‘‘ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဆန္ဒသော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတေနပိ ဟရာဇိကာ ဟောတိ အသံဝါသာ’’တိအာဒိနာ နယေန သဝိသေသမ္ပိ အဝိသေသမ္ပိ မာတိကံ နိက္ခိပိတ္ဝာ အနုက္ကမေန ပဒဘာဇနံ, အာပတ္တိဘေဒံ, တိကစ္ဆေဒံ, အနာပတ္တိဝါရဉ္စ အန ဝသေသံ ဝတ္ဝာ ဝိတ္ထာရေသိ။ သင်္ဂီတိကာရကေဟိ ပန အသာဓာရဏပညတ္တိယောယေဝ ဣဓ ဝိတ္ထာရိတာတိ ဝေဒိ တဗ္ဗာ။

၆၆၆. တတ္ထ **‘‘အဋ္ဌန္နံ ဟရာဇိကာန’’** န္တိ ဣဒံ ဧဝဝလံ သင်္ဂီတိကာရကာနံယေဝ နယတော နိက္ခိတ္တဝစနံ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဆဋ္ဌသတ္တမဋ္ဌမာနံ ဟရာဇိကာနံ အပညတ္တတ္တာ။ ဘဂဝတာ ပန ဣဒံ ပညာပိတမာဒိသိက္ခာပဒမ္ပိ ဥပာဒာယ ‘‘ဆန္နံ ဟရာဇိကာန’’န္တိ ဝုတ္တံ သိယာ။ ဣတော ဥဒ္ဓံ ပညတ္တာနိပိ ဥပာဒာယ ‘‘အဋ္ဌန္နံ ဟရာဇိကာန’’န္တိ ဝစနံ အပ ရာဘာဂေ ဥပ္ပန္နန္တိ ဧကေစ္စေ အာစရိယာ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန ‘‘ဣဒဉ္စ ဟရာဇိကံ ပစ္ဆာ ပညတ္တံ, တသ္မာ ‘အဋ္ဌန္န’န္တိ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တ’’န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာစရိယာနံ မတေန သိဒ္ဓမေတံ ယထာပညတ္တာနုက္ကမဝသေ နေဝ သင်္ဂီတာနီတိ။ ‘‘အညာသီ’’တိ ဟဇ္ဇော။ အညာသီတိ န ဂဟေတဗ္ဗော။ ‘‘ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေ ဝ’’တိ ဝဒန္တော ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကံ ယာ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, သာပိ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာအာယေတတိ သိဒ္ဓံ။ ကိဉ္စာပိ ဝဇ္ဇပဋိစ္ ဆာဒနံ ပေမဝသေန ဟောတိ, တထာပိ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမစိတ္တံ ဒေမနဿိကမေဝ ဟောတီတိ ကတ္ဝာ **‘‘ဒုက္ခဝေဒ နာ’’**တိ ဝုတ္တံ။

ဒုတိယဟရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယဟရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၆၉. **ဣမံ အဓိပ္ပာယမတ္တ** န္တိ ‘‘ဓောဒေတွ သာရေတွ’’တိ ဓော။ ဝေါဟာယံ ဝိစာရဏာ – ယော ဘိက္ခု ဥက္ခိတ္ တကဘိက္ခုနာ သမာနဒိဋ္ဌိကော လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကော ဟောတိ, သော အဝန္ဒနီယော, ကမ္မာကမ္မေ ဥက္ခိတ္တကော ဝိယ န ဂဏပူရဏော, သဟသေယျမ္ပိ န လဘတိ, န တထာ ဘိက္ခုနီ။ သာ ဟိ ယာဝ န သမနုဘာသ္ဌာ, တာဝ ဂဏပူရကာ စ ဟောတိ, သံဝါသဥ္စ လဘတိ။ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသိကာနုဝတ္တိကာပိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာဝ ဟောတိ။ ဥက္ခိတ္တော စေ ကာလင်္ကတော, တဒနုဝတ္တကော ဘိက္ခု လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကော ဟောတိယေဝ။ တထာ ဝိဗ္ဘန္တေပိ တသ္မိံ တိတ္ထိ ယပက္ကန္တကေပိ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတေပီတိ ဧကေ။ တေသံ မတေန ဥက္ခိတ္တကေ တထာဘူ တေပိ ဘိက္ခုနီ တဒနုဝတ္တိကာ သမနုဘာသိတဗ္ဗာတိ အာပဇ္ဇတိ။ သမနုဘာသနကမ္မံ သင်္ဃာယတ္တံ, သင်္ဃေန သ ဥဋ္ဌိစ္စ ပုရိမကာပတ္တိ အပနေတုံ န ယုတ္တံ ဝိယ ခါယတိ။ ဥက္ခေပနီယကမ္မဥ္စ အာပတ္တိအဒဿနမတ္တေ, အပ္ပဋိ ကမ္မမတ္တေ, ကုဒိဋ္ဌိအပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနမတ္တေ စ ကရိယတိ, တဿ အနုဝတ္တနမတ္တေန သမနုဘာသိတ္ဝာ သာသန တော စာဝေတဗ္ဗာနီတိ န ယုတ္တန္တိ စေ? န ဝတ္တဗ္ဗမေဝ, ဣဒံ အဟရာဇိကဝတ္ထုသုပိ တပ္ပသင်္ဂတော, အနုညဝိသ ယတ္တာ စ ဝိနယဿ။

တတိယဟရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထဟရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၇၅. ‘‘လောကဿာဒသင်္ခာတဿ မိတ္တသန္ထဝဿ ဝသေန တံ ဒဿေတုံ **ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနာ** တိ ဝုတ္ တ’’န္တိ လိခိတံ။ **တိဿိတ္တိယော** တိ တီသု ဌာနေသု, တိဿော တ ဌာနေယော။ **တံ န သေဝေတီ** တာသု န သေဝ တိ။ **အနရိယာ**တိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနာ။ **ဗျဉ္ဇနသ္မိံ** န္တိ အတ္တနော ဗျဉ္ဇနေ။ **န သေဝေတီ** န သေဝတိ။ **န စာစရေ**တိ နာ စရတိ။ **ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏော** တိ ဒွိဟိပိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ။ **ဂမနုပ္ပာဒန** န္တိ သဉ္စရိတ္တံ။

၆၇၆. **“နိဝတ္ထံ တ ဟရိတံ တ”** တိ ဧတ္ထ နိဝတ္ထသ္သ တ ဟရိတသ္သ တ ဝတ္ထသ္သ ဂဟဏံ သာဒိယတီတိ အ ဓိပ္ပာယော။

စတုတ္ထဟရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟရာဇိကကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ

၁. ပဌမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၈၁. **အာဟတကောတိ** အာနီတော, နိယတကောတိ အဓိပ္ပာယော။ အကပ္ပိယအဋ္ဌော နာမ သင်္ဃသ္သ တ အာရာမိ ကပုဂ္ဂလသ္သ တ ဝတ္ထုသ္သ ကာရဏာ သင်္ဃသ္သ တရိကဘာဝေန သယမေဝ တ အဓိကရဏဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ “အမှ ဟာကံ ဧသော အသော, အသီ, တပီ, ခေတ္တံ, အာရာမော, အာရာမဝတ္ထု, ကတေ, ကဝိ, မဟိံသီ, အဇာ, ကုက္ကုဋ္ဌာ”တိ အာဒိနာ တေဟရတိ, အကပ္ပိယံ။ “အယံ အမှဟာကံ အာရာမိကော အာရာမိကာ, အယံ တပီ က္လတ္တန္တာမေန သင်္ဃသ္သ ဟတ္ထေ အေဟနတ္တာယ ဒိန္နာ။ က္လတော ခေတ္တတော အာရာမတော ဥပ္ပဇ္ဇနကစတုပစ္စယာ က္လတော ကဝိတော မဟိံသိ တော အဇာတော ဥပ္ပဇ္ဇနကကေရသာ က္လတ္တန္တာမေန သင်္ဃသ္သ ဒိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတေ တ အပုစ္ဆိတေ တ ဝတ္တုံ ဝ ဋ္ဋတိ။ “ကတ”န္တိ အဝတွာ “ကရောန္တိ”တိ ဝစနေန ကိရ အနေနကတံ အာရဗ္ဘ အာစိက္ခိတာ နာမ ဟောတိ။ **ဂီတ**တိ ကေဝလံ ဂီတ ဧဝ ဟောတိ, န ဟရာဇိကံ။ **ကာရာပေတွာ အတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထ သစေ အာဝုသောဏ္ဏံ ဟောတိ, တသ္သ ဓာ ရာ န ကာရေတဗ္ဗာ, အညေန ပန အာကာရေန သညာပေတဗ္ဗံ။ “တိစိတ္တံ တိဝေဒန”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ “မာနုသ္သယဝ သေန ကောစုသ္သယဝသေနာ”တိ တဗ္ဗဟုလနယေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဌမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၈၃. ဘဋ္ဋိပုတ္တကာနံ ကုမာရဘဋ္ဋိကာနံ ဂဏာ **ဘဋ္ဋိပုတ္တဂဏာ** ။ **ကပ္ပ** န္တိ ကပ္ပိယံ။ **ကပ္ပဂတိက** န္တိ ကပ္ပိယ သဘာဝံ။ **ပက္ကန္တာသုပိ** တိ အတ္တနော ပရိသံ ဌပေတွာ က္လတရာသု ပက္ကန္တာသု။ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနန္တာ အရိယာပိ ဝုဋ္ဌာပေန္တီတိ ကတွာ တ ကမ္မတစာပရိယောသာနေ အာပတ္တိက္ခဏေ ဝိဟကာဗ္ဗာကတသမင်္ဂိတာဝသေန တ “တိစိတ္တ”န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ပဗ္ဗာဇနေ န ဒုက္ကဋ္ဌ”န္တိ **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

ဒုတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၈၇. **ဘဒ္ဒာကာပိလာနီ** မဟာကဿပသ္သ ပုရာဏဒုတိယာ ကိရ။ ဉာတီနံ ကုလံ ယသ္မိံ ကမကေ, တဒေတံ ကမကံ **ဉာတိကုလံ,** ကုလသန္နိဟိတံ ကမကံ အဂမာသီတိ အတ္တော။ “အဇံ ကမံ နေတိ”တိအာဒီသု ဝိယ တ ဒွိကမ္မိကံ ကတွာ ကမကံ အဂမာသိ ဉာတိကုလံ အဂမာသီတိပိ ယုဇ္ဇတိ။

၆၉၂. “အပရိက္ခိတ္တသ္သ ကမသ္သ ဥပစာရံ အတိက္ကာမေန္တိယာ”တိ ဝစနေနပိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဝိကာလကမ ပ္ပဝေသနေ ဒွိန္နံ လေဍ္ဍုပါတာနံယေဝ ဝသေန ဥပစာရော ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော, က္လတရထာ ယထာ ဧတ္ထ ပရိက္ခေပါရ ဟဋ္ဌာနံ ပရိက္ခေပံ ဝိယ ကတွာ “အတိက္ကာမေန္တိယာ”တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ တတ္ထာပိ “အပရိက္ခိတ္တသ္သ ကမသ္သ ဥပစာရံ အတိက္ကမန္တသ္သာ”တိ ဝဒေယျ။ ယသ္မာ ပန တတ္ထ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနတော ဥတ္တရိ ဧကော လေဍ္ဍု ပါတော ဥပစာရောတိ အဓိပ္ပေတော, တသ္မာ တဒတ္ထဒီပနတ္ထံ “အပရိက္ခိတ္တသ္သ ကမသ္သ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္ တသ္သာ”တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** “ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနံယေဝ ‘ဥပစာရ’န္တိ သလ္လက္ခေတွာ ပရိက္ ခေပပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနာနံ နိန္နာနာကာရဏဒီပနတ္ထံ ‘ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တသ္သာ’တိ ဝုတ္တံ ဟဋ္ဌိဝိသေသမသလ္လ

ကၡေတ္တတ၀ အပရိကၡိတ္တသ္မိ ကမသ္မိ ဥပစာရံ အတိက္ကမန္တသ္မိ ဣမ ဥပစာရော ပရိက္ခေပေ ယထာ ဘဝေယ္မ ယ, တံ ဥပစာရံ ပဌမံ ဟဒံ အတိက္ကမန္တသ္မိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္မိ။ ဒုတိယံ ဟဒံ အတိက္ကမန္တသ္မိ အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယသ္မိ''တိ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗမေဝ ဟဋ္ဌိယာ ဝိသေသသဘ္ဘာဝတောတိ။ ''အပရိကၡိတ္တသ္မိ ကမ သ္မိ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တိယာတိပိ ဧကေစ္စေသု ဒိသ္သတိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ''ဟဋ္ဌိ ဝိသေသမသလ္လက္ခေတ္တတ''တိ ဒုဝုတ္တံ, ကသ္မာ? ဝိကာလကမပ္ပဝေသနသိက္ခာပဒေပိ ကတ္တစိ ''ဥပစာရံ အတိက္က မန္တသ္မိ''တိ ဟဒ္ဓော ဒိသ္သတီတိ, သော အန္ဓကဋ္ဌကထာဟဒ္ဒတော ဂဟိတောတိ အာစရိယော။ အပရိကၡိတ္တသ္မိ ဥပစာရောက္ကမနမေဝ ဟဒ္ဓော ယုဇ္ဇတိ, န အတိက္ကမနံ။ ကသ္မာ? ဗဟူသု ဌာနေသု ဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌကထာဟိ ဝိရုဇ္ဈန တော, ဣမသ္မိံ တပိ သိက္ခာပဒေ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကထံ? ဂဏမ္ဘာ ဩဟီယမာနာယ အရညေ အာပတ္တိ ဟောတိ, န ကမေ။ အထ စ ပန နိဒ္ဒသ္သနမ္ပိ ''သိက္ခာပအာ ဗုဒ္ဓဝရေနော''တိ (ပရိ. ၄၇၉) ကထာ ဒသ္သိတာ, တသ္မာ ဥပစာရောက္ကမနပရိယာပ န္နနဒိ အတိက္ကာမေန္တိယာ ဟောတိ။ ကိဉ္စ ဘိယ္ယော ''ဂစ္ဆန္တသ္မိ စတသ္သော အာပတ္တိယော, ဌိတသ္မိ စာပိ တတ္တကာတိအာဒီနံ (ပရိ. ၄၇၅) **ပရိတရကထာနံ** အဋ္ဌကထာဟိ ဥပစာရောက္ကမနမေဝ ဟဒ္ဓောတိ နိဋ္ဌံ ဂန္တဗ္ဗ''န္တိ စ ဝုတ္တံ, သုဋ္ဌု သလ္လက္ခေတ္တတ ကထေတဗ္ဗံ။

''ပဒသာ ဂမနမေဝ ဟိ ဣဓာဓိပ္ပေတံ, တေနေဝ ပဌမံ ဟဒံ အတိက္ကာမေန္တိယာတိအာဒိမာဟာ''တိ ဧတ္ထ ဝိကာ လကမပ္ပဝေသနသိက္ခာပအာဒီသု တဒဘာဝတ ယာနေန တ ဣဒ္ဓိယာ တ ပဝိသတော, အဒ္ဓာနံ ဂစ္ဆတော စ အာပတ္တီတိ ဒီ ပေတိ။ တတ္ထ အသာရုပ္ပတ္တာ အာပတ္တိမောက္ခော နတ္ထီတိ ဧကေ, ဝိစာရေတ္တတ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုနီဝိဟာရဘူမိ ''ကမန္တရ''န္တိ န ဝုစ္စတိ ကမန္တရပရိယာပန္နာယပိ ကပ္ပိယဘူမိတ္တာ။ ''ပရတော 'သစေ ဘိက္ခုနီသု မဟာဗောဓိယင္ဂ ဏံ ပဝိသန္တီသု ဧကာ ဗဟိ တိဋ္ဌတိ, တသ္သာ အာပတ္တိ'တိအာဒိဝစနတော ဘိက္ခုဝိဟာရော န ကပ္ပိယဘူမီတိ သိဒ္ဓံ, တ သ္မာ ကဉ္စိနဂရေ ခန္ဓမမ္ဘဝိဟာရော ဝိယ, ကာဝီရပဋ္ဋနေ သာရိမမ္ဘဝိဟာရော ဝိယ စ အညောပိ သော ဝိဟာရော, တသ္မာ သီမဗဒ္ဓသုခတ္ထံ ကမန္တရဘာဝေ နိရန္တရာ အဓိဋ္ဌာနတ္ထံ ပဝိသန္တိယာ, နိက္ခမန္တိယာပိ ကမန္တရာပတ္တိ ဟော တီတိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။ **စတုကမသာဓာရဏတ္တာ** တိ ဧတ္ထ ဇေဝိဓေ ဝိဟာရေ သီမံ ဗန္ဓန္တေဟိ စတ္တာရောပိ တေ ကမာ သောဓေတဗ္ဗာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သံဝိဒဟိတ္တတ ဘိက္ခုနိယာ တ မာတုကမေန တ ထေယျသတ္ထေန တ သဒ္ဓိံ တံ ဝိဟာရံ ဩက္ကမန္တိယာ စတသ္သော အာပတ္တိယော ဧကတော၀ ဟောန္တိ။ ''ကမန္တရေ ကမန္တရေ အာပတ္တိ ဟစိ တ္တိယသ္သာ''တိ ဝုတ္တာတိ ဧကေ။

ဒုတိယဟဒုဒ္ဓာရေ သင္ဃာဒိသေသော တိ ဧတ္ထ သစေ ဒုတိယော ဟဒုဒ္ဓာရော ကပ္ပိယဘူမိယံ ဟောတိ, န သင္ဃာ ဒိသေသော, အကပ္ပိယဘူမိယံ ဧဝ သင္ဃာဒိသေသော။ **''ဥဘယတီရေသု ဝိစရန္တိ, ဝဋ္ဋတီ** တိ ဒဿနူပစာရသ္သေတ္တ သမ္ဘတ''တိ လိခိတံ, တံ ယုတ္တံ။ သဝနူပစာရော ဟေတ္ထ နဒီပာရေ, ကမန္တရေ တ အပ္ပမာဏန္တိ။ **အန္ဓကဋ္ဌကထာ ယံ** ပန ''ပရတီရတော နဒိံ ဩတရိတ္တတ ဒဿနူပစာရတော အရူပိ, ပဏ္ဏာနိတ မဂ္ဂိတ္တတ အာနေတိ, အနာပတ္တိ။ တိစီဝရာ နိ ပရတီရေ ဩတာပေတိ, အနာပတ္တီ''တိ ဝုတ္တံ။ **''ဩရိမတီရမေဝ အာဂစ္ဆတိ, အာပတ္တီ''** တိ အတိက္ကမိတုကာမ တာယ ပဝိဋ္ဌတ္တာ ဝုတ္တံ။ ''နှာယနာဒိကိစ္စေန ပဝိဋ္ဌာနံ ကတ္တေတလယသမ္ဘတ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ကမန္တ ရေ ပမာဏန္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ပရတီရတော နဒိံ ဩတရိတ္တတ ဒဿနူပစာရတော အရူပိ ပဏ္ဏာနိ သကကမတော ထောကမ္ပိ တရဏတရေန န ဝဋ္ဋတိ ကိရ နိက္ခမိတ္တတ ပဝိသိတုံ။

အကမကေ အရညေတိ အကမလက္ခဏေ အရညေတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ အာပတ္တိခေတ္တံ ဒဿိတံ။ ယသ္မာ ဣဒံ အာပတ္တိခေတ္တံ, တသ္မာ ယာ ဘိက္ခုနုပဿယတော ကမဿ ဣန္ဒခီလံ အတိက္ကမတိ, သာ အသဿေ ကမေ ဂဏမ္ဘာ ဩဟီယနာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ ဒဿနသဝနူပစာရာဘာဝေပိ ပဂေဝ ကမေ ဣန္ဒခီလာတိက္ကမနက္ခဏေယေ ၀ အာပဇ္ဇတိ။ သစေ တတ္ထ ဧကာ ဘိက္ခုနီ အတ္ထိ, တသ္သာ ဒဿနသဝနူပစာရာတိက္ကမနက္ခဏေ အာပဇ္ဇတိ, အရညမဂ္ဂဂမနကာလေ ဧတေယံ ဝိဓိတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကမတော ပန နိက္ခမန္တီ ဣတော ပဋ္ဌာယ အာပဇ္ဇတီတိ ဒဿ နတ္ထံ ''အကမကံ အရည''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ''အာရာဓိကာ စ ဟောန္တိ သင္ဂါဟိကာ လဇ္ဇိနိယော, တာ ကောပေတ္တတ အညတ္ထ န ဂန္တဗ္ဗံ။ ဂစ္ဆတိ စေ, ကမန္တရနဒီပာရရတ္တိဝိပ္ပတသဂဏမ္ဘာ ဩဟီယနာပတ္တီဟိ န မုစ္စတီ''တိအာဒိ။ တတ္ထ ''ဂဏမ္ဘာ ဩဟီယနာပတ္တိ သကိံယေဝတပဇ္ဇတိ။ ဣတရာ ကမေ ကမေ ဟာရေ ဟာရေ အရု ဏေ အရုဏေ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ''ဝုတ္တဉ္ဟေတ''န္တိအာဒီနိ အသာကောနိ ယထာသမ္ဘဝံ ဂဟေ

တဗ္ဗတ္တာ။ **“မဟာဗောဓိယင်္ဂဏ** န္တိအာဒိ ဝေံ ကမသ္သ အာသန္နဋ္ဌာနေပိ ဣမံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တ”န္တိ လိခိတံ။

တတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၉၄. **ပဋိဝတ္တာ** တိ ပဋိဝစနံ ဒေန္တိ။ **ကမ္မဒောသ** န္တိ “အနညာယ ဂဏဿ ဆန္ဒန္တိ ဧဝမာဒီ”တိ လိခိတံ။ ကတ္တဗ္ဗဋ္ဌာနအေသန္တိ ဟေရာဏာ။ **ကာရကဂဏဿာ** တိ ကာရကသင်္ဃဿ။ “ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ သန္နိပာတေတွာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ကာရကသင်္ဃောပိ အယမေဝာတိ စေ? ပဌမမေဝ ကာရကသင်္ဃံ န အာမန္တေတွာ ဗလက္ကာရေနာယံ ထုလ္လနန္ဒာ တံ ဘိက္ခုနိံ ဩသာရေသီ”တိ **ဟေရာဏာဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ, တသ္မာ ကာရကဘိက္ခုနံ သမ္မုခာပိ တေသံ အနုမတိံ ပဌမံ အဂ္ဂဟေတွာ တံ ကမ္မံ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, ပဋိပ္ပဿဒ္ဓံ ဗလက္ကာရေန န ကာတဗ္ဗမေတတိ အဓိပ္ပာယော။ “ဘိက္ခုနိပိ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ ကာတုံ လဘတီ”တိ စ တတ္ထ ဝုတ္တံ။

၆၉၈. **အသန္တေ ကမ္မကာရကသင်္ဃေ ဩသာရေတိ, အနာပတ္တီ** တိ ဧတ္ထ ကိတ္တာဝတာ အသန္တော နာမ ဟောတီတိ? ဣဒံ သဗ္ဗတ္ထ န ဝိစာရိတံ။ ကာရကာနံ ကာလကိရိယာယာတိ ဧကော။ ကေဿပိ အဘာဝေနာတိ ဧကော။ ကေသိဉ္စိ ရဇ္ဇေတိ ဧကော။ ကေရဇ္ဇေတိ ဧကော။ ကေကမေတိ ဧကော။ ကေသိဉ္စိ အာတသေတိ ဧကော။ ယတ္ထ သက္ကာ အပလောကေတုန္တိ ဧကော။ အန္တောအဒ္ဓယောဇနေတိ ဧကော။ တတ္ထ တသိဉ္စိ အာတသေ အသန္တေ ကာရကသင်္ဃေ ဩသာရေတိ, အနာပတ္တီတိ ဣဒံ ပယံသန္တိ အာစရိယာ။ ယတ္ထ သက္ကာ အပလောကေတုန္တိ သာမီစိ။

စတုတ္ထသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၀၁. **ဧတံ န ဝုတ္တ** န္တိ ဘိက္ခုနိယာ အဝဿုတဘာဝေ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ ဧတံ နိယမနံ န ဝုတ္တံ။ တံ အဝစနံ ဟဋ္ဌိယာ သမေတိ။ ကတရဟဋ္ဌိယာတိ? “အနဝဿုတောတိ ဇာနန္တီ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ”တိ ဣမာယ။ ယဒိ ဟိ ပုဂ္ဂလဿ အဝဿုတဘာဝေ န ပမာဏံ, ကိံ ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ ပယောဇနံ, “အနာပတ္တိ ဥဘော အနဝဿုတာ ဟောန္တိ, အနဝဿုတာ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ အတ္တနော ဟိ အနဝဿုတဘာဝေယေဝ ပမာဏန္တိ။ ဣမဿ ပန အနာပတ္တိတရဿ အယမတ္ထော – ဥဘော စေ အနဝဿုတာ, သဗ္ဗထာပိ အနာပတ္တိ။ အထ ဘိက္ခုနီ အနဝဿုတာ သမာနာ အဝဿုတမ္ပိ “အနဝဿုတော”တိ သညာယ တဿ ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဧဝမ္ပိ အနာပတ္တီတိ။ အထ သာ အနဝဿုတာပိ အညံ အနဝဿုတံ တ အဝဿုတံ တ “အဝဿုတော”တိ ဇာနာတိ, ဒုက္ကဋမေဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ **အနန္တရသိက္ခာပဒေ** “ကိဿ တွံ အယျေ န ပဋိဂ္ဂဏှာသီတိ။ အဝဿုတော အယျေတိ။ပေ.။ နာဟံ အဝဿုတာ”တိ။

ပဉ္စမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆဋ္ဌသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၀၅. **တေနာ** တိ တသ္မာ။ ယသ္မာ ဥယျောဇိကာ န ဒေတိ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, တသ္မာ ပဋိဂ္ဂဟော န ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဣတရိဿာ ပရိဘောဂပစ္စယာ။ **“အကုသလစိတ္တ”** န္တိ ဗာဟုလ္လေန ဝုတ္တံ။ “ဝဋ္ဋတီတိ သညာယ ဝဒန္တိယာပိ အာပတ္တိ”တိ ဝဒန္တိ။

ဆဋ္ဌသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၁၂-၄. ကမ္မတစတော ပုဗ္ဗေ အာပန္နာပတ္တိယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ။ ဥတ္တိယာ ဒုက္ကဋမ္ပိထုလ္လစ္စယာ ပ ဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ သင်္ဃာဒိသေသေ ပတွေတိ ဟောရာဏာ။ တံ "အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တိယာ"တိ **ဟဋ္ဌိယာ** သမေတိ။ "သုတ္တ န ဝဒန္တီ"တိ ဇွေ သစေ ဇီဝိတဗ္ဗုဟ္မစရိယန္တရာယဘယာ န ဝဒန္တိ, အနာပတ္တိ ။ "အဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညာ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ "အနာပတ္တိ အသမနုဘာသန္တိယာ"တိ သင်္ဃာဒိသေသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

သတ္တမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဋ္ဌမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၁၅. **ပစ္စာကတာ** တိ ပရာဇိတာ။ ကုလဒူသကသိက္ခာပဒဿ, ဣမဿ စ နိဒာနမတ္တမေဝ နာနာကရဏံ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ တတ္ထ "တဿ ဝစနဿ ပဋိနိဿဂ္ဂါယ ဧဝ ဝစနီယော, န ကုလဒူသနနိတရဏာတ္ထာယာ"တိ။ ဇဝံ သန္တေ ဥဘော ပေတာ အာပတ္တိယော အညမညံ သဘာဂတ္တာ, တဿာ ဣဒံ တဿ အနုပညတ္တိသဒိသံ အာပဇ္ဇတိ, တတော ဣဒံ နိရတ္ထကမေဝ အာပဇ္ဇတီတိ? န ဇဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝတ္ထုဝိသေသတော, ကမ္မတစာဝိသေသတော စ ဥဘိန္နံ နာနာကရဏံ။

အဋ္ဌမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နဝမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၂၃. "ကာယိကတစသိကေန သံသဂ္ဂေနာ"တိ ဟဋ္ဌသေသော။

နဝမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ

၁. ပဌမနိဿဂ္ဂိယပတ္တစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၃၃. ပဌမနိဿဂ္ဂိယဟာစိတ္တိယသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနမေဝ။

၂. ဒုတိယနိဿဂ္ဂိယဟာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၄၀. ဝတ္ထုသမ္ပတ္တတ္တာ တ န တဿာ အနာပန္နကာမတာယ တ အနာဏတ္တိကတာယ တ အကာလစီဝရမဒံ သု။ **ယထာအနေ ဧဝ ဥပနေတဗ္ဗံ,** န ဘာဇေတဗ္ဗံ ပုဂ္ဂလိကတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ အတ္တတော ဟိ ဣတရမ္ပိ ယထာအ နေ ဧဝ ဥပနေတဗ္ဗမေဝ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန "အယ္ယာယ ဒမ္မီတိ ဇဝံ ပဋိလဒ္ဓန္တိ နိဿဋ္ဌပဋိလဒ္ဓံ။ **ယထာအနေ**တိ အ ယကေဟိ ပရိစ္စတ္တဝိဓာနေန။ **ဥပနေတဗ္ဗ** န္တိ အကာလစီဝရဘာဝေန ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဓ ဘာဇာ ပိတာယ လဒ္ဓစီဝရမေဝ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, တံ ဝိနယကမ္မံ ကတ္ဟတပိ အတ္တနာ န လဘတီ"တိ လိခိတံ။ ယဒိ နိဿဋ္ဌ ပဋိလဒ္ဓံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ သိယာ, "နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ သင်္ဃဿ တ ဂဏဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ ဒဒေယ္ယ, ဒဒေ ယျံ, အယ္ယာယ ဒမ္မီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ တီဏိပေတာနိ ပအာနိ ဝတ္တဗ္ဗာနိ သိယုံ, တဿာ န ကေဝလံ နိဿဋ္ဌပဋိလဒ္ဓမေဝ ယထာအနေ ဥပနေတဗ္ဗံ, အညာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ လဒ္ဓကောဋ္ဌာသမ္ပိ ယထာအနေယေဝ ဥပနေတဗ္ဗံ။

၇၄၁. "အကာလစီဝရေ ကာလစီဝရသညာယ အနာပတ္တီ"တိ ပန ဘာဇနပစ္စယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိံ နာပဇ္ဇတီ တိ ဇွေကမေဝ ဒီပေတိ, န ပဋိလဒ္ဓံ, န ယထာအနေ အတဗ္ဗန္တိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။ လေသေန ပန ဂဏ္ဍ္ဟာတိ စေ, ဘ ဏ္ဍာဋ္ဌေန ကာရေတဗ္ဗာ။

ဒုတိယနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၄၄. သကသညာယ ဂဟိတတ္တာ ပာစိတ္တိယံ, ဒုက္ကဋဉ္စ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော။

တတိယနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၅၂. လေသေန ဂဟေတုကာမတာ, အညဿ ဝိညုဿ ဝိညာပနံ, ပဋိလာဘောတိ တီဏိ အင်္ဂါနိ, တဿာ ပဌမံ ဝိညတ္တံ အလဘိတွာ အညံ တတော ဦနတရမ္ပိ လဘေယျ, နိဿဂ္ဂိယမေဝ အင်္ဂသမ္ပတ္တိတော။ သေ နယော အညတ္ထာပိ။

စတုတ္ထနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၅၃. ''တေလံ ကေပေတွာ သပ္ပိမ္ပိ မေ အတ္တနော ကုလဃရာ''တိ ကိရ ဟဌော။

ပဉ္စမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆဋ္ဌနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၅၈-၇၆၂. **ဟတရိကဿာ** တိ ဒုဿတဏိဇကဿ။ ယာယ စေတာပိတံ, တဿာ နိဿဂ္ဂိယံ, နိဿဋ္ဌပဋိလာဘော စ။ ''ဣတရာသံ ပန ဇာနိတွာ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တကောဋ္ဌာသံ သာဒိယန္တီနမ္ပိ န နိဿဂ္ဂိယံ, ကေဝလံ ယထာအနေ ဧဝ တာဟိပိ ဥပနေတဗ္ဗ''န္တိ ဝဒန္တိ။ ''နိဿဋ္ဌံ ပဋိလဘိတွာပိ ယထာအနေ ဥပနေတဗ္ဗ'န္တိ ဝုတ္တတ္တာ သေသာဟိ ဂဟိတံ သုဂ္ဂဟိတ''န္တိ ဝဒန္တိ။ တ္တေ ဂိလာနာယပိ န မောက္ခော။

ဆဋ္ဌနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၆၄. သတ္တမေ **''သယံ ယာစိတကေနာ''**တိ ကိဉ္စာပိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။ တထာပိ အညဒတ္တိကေန အတ္တုဒ္ဒေသိကေန သညာစိကေနာတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယမတ္ထော ''ဘိက္ခုနိယော တေန စ ပရိက္ခာရေန သယမ္ပိ ယာစိတွာ ဘေသဇ္ဇံ စေတာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိံသူ''တိ ဣမိဿာ ဟဋ္ဌိယာ အတ္တေန သံသန္ဒိတွာ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တဿာ ယမတ္တော – တေန ပရိက္ခာရေန ဘေသဇ္ဇံ စေတာပေတွာ စ-သဒ္ဒေန သညာစိကေန စ ဘေသဇ္ဇံ စေတာပေတွာတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေန္တော ''သယမ္ပိ ယာစိတွာ ဘေသဇ္ဇံ စေတာပေတွာ''တိ အာဟ။ အညထာ ''တေန ပရိက္ခာရေန ဘေသဇ္ဇံ စေတာပေတွာ သယမ္ပိ ယာစိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိံသူ''တိ ဣမိနာ အနုက္ကမေန ဟဋ္ဌိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ။

ပဒဘာဇနေ ပန ''သံယာစိကေနာတိ သယံ ယာစိတွာ''တိ တဿေဝ ပဒဿ အဓိပ္ပာယမတ္တံ ဝုတ္တံ။ သာ ဟိ ပဒဘာဇနဓမ္မတာ။ ''သင်္ဃိကံ လာဘံ ပရိဏတ''န္တိအာဒိပဒာနံ ဘာဇနေ ပန သာ ဟာကဋ္ဌာ။ အညထာ သံယာစိကပဒေန ကော အညော အတိရေကတ္ထော သင်္ဂဟိတော သိယာ, သော န ဒိဿတီတိ တဒေဝ ပဒံ နိပ္ပယောဇနံ, ဣဒဉ္စ သိက္ခာပဒံ ပုရိမေန နိန္နာနာကရဏံ သိယာ။ အတ္တနော ဟိ သန္တကံ ယထာကာမံ ကရဏီယန္တိ။ တ္တေ စ သင်္ဃဿ ယာစနာယ ဝသေန ကေတော ဟုတွာ ယာစနာယ လဒ္ဓံ သံယာစိကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အညထာ ဣတော ပရေန သံယာစိက-သဒ္ဒေန ဣဒံ နိဗ္ဗိသေသံ အာပဇ္ဇတီတိ ''ပုဂ္ဂလိကေန သံယာစိကေနာ''တိ ဣဒဉ္စ သိက္ခာပဒံ ဝိသုံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ ဣဓေဝ တေန အာ

ပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိယာ သင်္ဂဟိတတ္တာ, န စ သင်္ဂဟိတာ အာပတ္တိဒွ၀ယဘာ၀တော။ မိဿေတွတ စေတာပိတတ္တာ ဟိ ကေမေ၀ အာပတ္တီတိ စေ? န, သံယာစိကပဒဿ နိပ္ပယောဇနဘာ၀ပ္ပသင်္ဂတော, ဇံ သင်္ဃိကမဟာဇနိကပုဂ္ဂလိကာနိ မိဿိတွတ စေတာပနေ ကောပတ္တိဘာ၀ပ္ပသင်္ဂတော စ။

သတ္တမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဋ္ဌမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒ၀ဏ္ဏနာ

၇၆၉. **ဂဏဿာ** တိ အာဘိဓမ္မိကာဒိဂဏဿ, ဦနစတုဝဂ္ဂဿ စ။

အဋ္ဌမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. န၀မနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒ၀ဏ္ဏနာ

၇၇၄. **သညာစိကေနာ**တိ ဂဏယာစနာယ လဒ္ဓေနေ၀, န အညေန။

န၀မနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒသမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒ၀ဏ္ဏနာ

၇၇၉. ဒသမေ ပန ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အညဒတ္ထိကေန ပရိက္ခာရေန အညုဒ္ဒိသိကေန ပုဂ္ဂလိကေန အညံ စေတာပေယ္ယ, နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ''န္တိ ဇံဝိဓေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ''ပုဂ္ဂလိကေန သံယာစိကေနာ''တိ ဣမိနာ ကောဒသမေန ဘ၀ိတဗ္ဗံ သိယာ ယထာက္ကမေန သမ္ဗန္ဓတော။ ကာမမေ၀ စေတံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ အဘာ၀တော န ၀ုတ္တံ, အတ္ထတော ပန ဂဟေတဗ္ဗမေ၀။ တ္တွေ ပန သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလာနံ ပတာရိတဋ္ဌာနေ, ပုဂ္ဂလဿေ၀ ဉာတကဋ္ဌာနေ စ အနာပတ္တိဆာယာ ဒိဿတိ, ဣဒံ သဗ္ဗံ အမ္ဘာကံ တက္ကာနုသာရ၀သေနေ၀ ၀ုတ္တန္တိ ကတွတ န သာရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ၀ိစာရေတွတ ယထာ နိစ္စလကာရဏံ ဒိဿတ ယံ တ ၀ိနယက္ကမကော၀ိဒာ အနုဇာနန္တိ, တံ တဒေ၀ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''အာပအာသုပိ အညံ ဂရုဘဏ္ဍမေ၀ စေတာပေတဗ္ဗံ, ဣတရံ န ၀ဋ္ဋတိ, ဘိက္ခုဿ ပန ၀ဋ္ဋတီ''တိ ၀ုတ္တံ။

ဒသမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ကောဒသမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒ၀ဏ္ဏနာ

၇၈၄. ''ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ''တိ အဝတွတ ''ကောဒသမေ''တိ ဣဓ ၀ုတ္တံ။ ကသ္မာ? ဘိက္ခုနိ၀ိဘင်္ဂေ တိံသက ကဏ္ဍံ ပတွတ ဝဂ္ဂက္ကမဿ အ၀ုတ္တတ္တာ။ ယသ္မာ ပတာရိတဋ္ဌာနေ ၀ိညတ္တိ နာမ န ပဋိသေဓေတဗ္ဗာ, တသ္မာ ဘဂဝတ အညာတိကအပ္ပတာရိတဋ္ဌာနေ ဓမ္မနိမန္တန၀သေန ၀ဒေယ္ယ ''ယေနတ္ထော''တိ ၀ုတ္တာယ ''စတုက္ကံသပရမံ ၀ိညာပေတဗ္ဗ''န္တိ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အညထာ ''နိဒာနေန သိက္ခာပဒံ န သမေတိ, သိက္ခာပဒေန စ အနာပတ္တိတရော''တိ စ ''အကတ၀ိညတ္တိယာ စတုက္ကံသပရမံ ၀ိညာပေတဗ္ဗ''န္တိ စ အနိဋ္ဌံ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** စေတာပေတဗ္ဗန္တိ ဌပေတွတ သဟဓမ္မိကေ စ ဉာတကပတာရိတေ စ အညေန ကိဿိဥ္စိဒေဝ ဂုဏေန, ပရိတုဋ္ဌေန စ ၀ဒေယ္ယ ''ယေနတ္ထော''တိ ၀ုတ္တဿ ''၀ိညာပေတဗ္ဗ''န္တိ ၀ုတ္တနယေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''ဣဒံ ပရိစ္ဆိန္နပတာရဏံ သန္ဓာယ ၀ုတ္တံ။ အနာပတ္တိ ဉာတကာနံ ပတာရိတာနန္တိ ပန သဗ္ဗပ္ပကာရေန ပ၀တ္တံ နိစ္စပတာရဏံ သန္ဓာယ ၀ုတ္တံ။ နိစ္စပတာရဏာ နာမ ယဒာ ယေနတ္ထော, တဒာ တံ ၀ဒေယ္ယာထာတိ ဇံ ပ၀တ္တာ ။ 'ဟန္ဒ သီတပာ၀ုရဏ'န္တိ ဒေန္တာနံ ပန အတိရေကစတုက္ကံသမ္ပိ ဂဟေတုံ ၀ဋ္ဋတီ''တိ ၀ုတ္တံ။ အယမေ၀ နယော ဒသမေပီတိ။

ကောဒသမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ တိံသကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပာစိတ္တိယကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ

၁. လသုဏဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမလသုဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၉၃-၇. **အဟံ လသုဏေနာ**တိ ဧတ္ထ ''ပတာရေမီ''တိ ပာဌသေသော။ **ဗဒရသာဠဝံ** ကိရ ဗဒရဖလာနိ သုက္ခာပေတွာ စုဏ္ဏေတွာ ကတ္တဗ္ဗာ ခာဒနီယဝိကတိ။

ပဌမလသုဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၀၀. **သံဟရာပေယျာ** တိ ''သံဟရတိ တ သံဟရာပေတိ တ''တိ ပဒဘာဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ ဧတ္ထ အာပတ္တိဘေဒော န ဒဿိတော, တထာပိ ခုရသဏ္ဍာသကတ္တရိအာဒိပရိယေသနယံသနာဒီသု ပုဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋံ ယုဇ္ဇတိ, ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ တလဃာတကာဒိမှပိ စ အာပတ္တိဘေဒော ဟဋ္ဌိယံ န ဝုတ္တော။ ယထာသမ္ဘဝံ ပန ပုဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋံ သမ္ဘဝတိ။ ဧဝံ ဘိက္ခုဿ ဧတ္ထ စ လသုဏေ စ ဒုက္ကဋံ။ က္ကဒံ ကိရိယာကိရိယန္တိ ဟောရာဏာ။ တတ္ထ ''ကိရိယာကိရိယ''န္တိ န ဝုတ္တံ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈၀၂-၆. တတိယစတုတ္ထသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၅. ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၁၂. ပဉ္စမေ ဥဒကသုဒ္ဓိပစ္စယေ သတိပိ ဖဿသာဒိယနေ ယထာဝုတ္တပရိစ္ဆေဒေ အနာပတ္တိ။ တတ္ထ **ဒွိဝိန္နံ ပဗ္ဗာနန္တိ** ''ဒွိဝိန္နံ အင်္ဂုလာနံ သဟပဝေသနေ ဧကေကအင်္ဂုလဿ ဧကေကံ ပဗ္ဗံ ကတွာ ဒွေ ပဗ္ဗာ, ဧကင်္ဂုလပ္ပဝေသနေ ဒွိဝိန္နံ ပဗ္ဗာနံ ဥပရိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မဟာပစ္စရိယ** မ္ပိ အယမေဝ နယော ဒဿိတော''တိ လိခိတံ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈၁၅. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၂၀-၈၂၂. ''နဂရံ အတိဟရန္တိ''တိ ပာဌော။ ''နဂရဒွါရေ အတိဟရန္တိ''တိ ကတ္ထစိ, တတ္ထ ဒွါရေနာတိ အတ္ထော။ အယမေဝ တ ပာဌော။ **တံ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓ** န္တိ ''ပုနပိ ဝုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ တဒံ သန္ဓာယ, န တတော ပုဗ္ဗေ တတ္ထ ဝုတ္တံ တဒံ။ ဧတ္ထ ''မာတရမ္ပိ ဝိညာပေတွာတိ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတီ''တိ လိခိတံ, တံ ဒုလ္လိခိတံ, န ဟိ တေန ဝိရောဓံ သန္ဓာယ က္ကဒံ ဝုတ္တန္တိ။ ကရဏေ စေ ပာစိတ္တိယံ, ကာရာပနေပိ ပာစိတ္တိယေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ အထ ကာရာပနေ ဒုက္ကဋံ, ကရဏေပိ ဒုက္ကဋေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ န ဟိ ကရဏေ တ ကာရာပနေ တ ဝိသေသော အတ္ထိ အာပဇ္ဇနေ သတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၈၂၃. **သမ္ပဇ္ဇိတ္တံ ဝင္ဋတီ** တိ အပ္ပဇ္ဇိက္ကိုပိတ္တ "သာစူ"တိ ဝတ္တုံ ဝင္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ န ဟိ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ဝင္ဋတိ။ အနာမာသတ္တာ **"အာမကဓညံ ပန ဉာတကပတရိတဋ္ဌာနေပိ န ဝင္ဋတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန "ကပ္ပိယေန လဒ္ဓံ ဓညံ ဘဇ္ဇိတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ဒုက္ကဋံ။ အပရဏ္ဏေပိ ဧသေဝ နယော"တိ စ "အနာပတ္တိ အာဗာဓပစ္စယာ တိ ဝစနတော သတ္တ ဓညာနိပိ အနာမာသာနီတိ သိဒ္ဓံ, တေနေဝ ဟေဋ္ဌာ **အဋ္ဌကထာယံ** ဒုက္ကဋဝတ္ထုမ္ပိ သတ္တ ဓညာနိပိ ဂဟိတာနိ အနာမာသာနိ"တိ စ ဝုတ္တာနိ။ အာမာသာနိ ကပ္ပိယဝတ္ထူနိ စ ယဒိ ဘဝေယျုံ, ယထာ ဉာတကပတရိတေ သန္တကေ ဓာယ "အပရဏ္ဏံ ဝိညာပေတီ"တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ, ဧဝံ "အနာပတ္တိ ဉာတကာနံ ပတရိတာနံ အညဿ အတ္ထာယ ဝိညာပေတိ, ဥမ္မတ္တိကာယ အာဒိကမ္မိကာယာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုတ္တာ စ အနာမာသတ္တာ စ မာတရမ္ပိ သတ္တဝိဓံ ဓညံ ဝိညာပေတုံ န ဝင္ဋတိ, တသ္မာ တဒတ္ထဒီပနတ္ထံ သတ္တဝိဓံ ဓညံ သန္ဓာယ "အနာပတ္တိ အာဗာဓပစ္စယာ"တိ ဝုတ္တံ, ယထာ ဘိက္ခုနိယာ အာဗာဓပစ္စယာ ဝင္ဋတိ, တထာ ဘိက္ခုဿာပီတိ စ။ ယထာ တ ပန ဘိက္ခုနိယာ ဘဇ္ဇနာဒီနိ ကာရာပေတုံ န ဝင္ဋတိ, ဧဝံ ဘိက္ခုဿာပိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** "အညတရော ဗာလဘိက္ခု ကပ္ပိယံ အဇာနန္တော တေဒတေစ 'အာမကဓညံ သမ္ပဇ္ဇိတ္တံ ဘိက္ခုနံ န ဝင္ဋတိ။ တေံ ဓညံ ဘဇ္ဇိတွာ ကောဋ္ဋေတွာ ပစိတွာ ယာဂုခဇ္ဇကံ ဘတ္တဉ္စ ဒေထာ'တိ, အာဏာပကဿေဝ ဘိက္ခုဿ အာပတ္တိ, သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တီ"တိ။ တသ္မာ "သင္ဃတရိကာနံ ဓညံ ကောဋ္ဋေထာ"တိ အာရာမိကာနံ ဝတ္တုမ္ပိ န ဝင္ဋတိ။ "ဒိဝသံ ပရိဗ္ဗယံ ဂဏှာထ, တဏ္ဍုလေ သမ္ပာဒေထ, တဝံ တွေကေ ဂဏှာထ, တဝံ တွေကေ"တိ ဧဝမာဒီနိ ပန ဝတ္တုံ ဝင္ဋတီတိ စ။ ယံ ပန "အဝိညတ္တိယာ လဗ္ဘမာနံ ပန နဝကမ္မတ္ထာယ သမ္ပဇ္ဇိတ္တံ ဝင္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ "ကုမ္ပံ တဋ္ဌာကံ ခေတ္တံ ဝတ္ထုံ ဝိဟာရဿ ဒေမာ'တိ ဝုတ္တေ 'သမ္ပဇ္ဇိတ္တံ ဝင္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ နယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ သုဝုတ္တမေဝ။ "နဝကမ္မတ္ထာယ ဓညံ ဒေမာ"တိ ဝုတ္တေ "သာစူ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယံ ပန ဟေဋ္ဌာ "တတ္ထ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ အတ္တနော တ သင္ဃဂဏပုဂ္ဂလစေတိယာနံ တ အတ္ထာယ သမ္ပဇ္ဇိတ္တံ န ဝင္ဋတိ။ပေ.။ ဒုက္ကဋဝတ္ထုံ သဗ္ဗေသမ္ပိ အတ္ထာယ သမ္ပဇ္ဇိတေ ဒုက္ကဋမေဝ"တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ သုဝုတ္တမေဝ။ ကသ္မာ? "စေတိယဿ အတ္ထာယ ဓညံ အတုကာမောမှိ, တုမှေဟ ဘန္တေ တဒတ္ထာယ သမ္ပဇ္ဇိထာ"တိ ဝုတ္တေ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ အကပ္ပိယတ္တာ။ "ဣဒံ ပန တာဒိသံ န ဟောတီ"တိ စ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗောဟယံ **ဥပတိဿတ္ထေရတာအော** ကိရ။ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ပန ဧဝမာဟ "ပုဗ္ဗေပိ နဝကမ္မတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟော န တရိတော, သင္ဃဿတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟကာဿ သေဝ အကပ္ပိယ"န္တိ။

သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၂၄. ဟေရာဏာ **"နိဗ္ဗိဋ္ဌရာဇဘဋ္ဌော"** တိ ပဌန္တိ။ တဿတ္ထော တရိတဘတ္တဝေတနော ရာဇဘဋ္ဌောတိ။ **"တညေဝ ဘဋ္ဋပထန္တိ** တံယေဝ ဘတ္တဝေတန"န္တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **ဥမ္မုက** န္တိ အလာတံ။

၈၂၆. တွေ့ ဆဥ္ဍိတံ **ကိရိယာ**။ အနောလောကနံ **အကိရိယာ**။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၃၂. "သာမိကေ အပလောကေတွာ ဆဍ္ဍေတီ"တိ ကတ္ထစိ ဟေတ္ထကေ နတ္ထိ, ကတ္ထစိ အတ္ထိ, အတ္ထိဘာဝေ ဝ သေယျော ကိရိယာကိရိယတ္တာ သိက္ခာပဒဿ။ ဣမ ခေတ္တပာလကာ, အာရာမာဒိဂောပကာ စ **သာမိကာ** ဧဝ။ "သင္ဃဿ ခေတ္တေ, အာရာမေ စ တတ္ထ ကစဝရံ န ဆဍ္ဍေတဗ္ဗန္တိ ကတိကာ စေ နတ္ထိ, ဘိက္ခုဿ ဆဍ္ဍေတုံ ဝင္ဋတိ သင္ဃပရိယာပန္နတ္တာ, န ဘိက္ခုနီနံ။ တာသမ္ပိ ဘိက္ခုနိသင္ဃသန္တကေ ဝုတ္တနယေန ဝင္ဋတိ, န တတ္ထ ဘိက္ခုဿ, ဧဝံ သန္တေပိ သာရုပ္ပဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။

နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၃၃. **သာဓုကီဋ္ဌိတဂီတံ တ**တိ ဧတ္ထ ဟစိဏ္ဏဂီတမ္ပိ သောတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ''ဂီတုပသဉ္ဟိတံ ပန ဓမ္မံ သောတုံ ဝဋ္ဋတီတိ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''ဓမ္မဂီတမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝတ္ဝာ ''ဗုဒ္ဓသ္သ ကယာမ တဒေမာတိ ဝုတ္တေ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဒုက္ကဋံ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ, ''ပူဇံ ကရောမ, ဇာတကံ တ ဝတ္ထုံ တ ဒေသေမာတိ ဝုတ္တေ 'သာဓူ'တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ စ ဝုတ္တံ။

၈၃၆. **ကေပယောကေ** နာမ ကေဒိဝသာဝလောကနံ။ **တေသံယေတ**တိ ယေသံ နစ္စံ ပဿတိ။ ''ဘိက္ခုနီ သယမ္ပိ နစ္စိတုံ တ ကယိတုံ တ တဒိတုံ တ န လဘတီ''တိအာဒိ ဣဓ သိက္ခာပဒေ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? ဋ္ဌေကလောမသမုဋ္ဌာနတ္တာ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ စေ? သုတ္တာနုလောမမဟာပဒေသတော။ ယဒိ နစ္စာဒီနိ ပဿိတုံ တ သောတုံ တ န လဘတိ, ပဂေဝ အတ္တနာ ကာတုန္တိ နယတော လဗ္ဘမာနတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ မဟာပဒေသာ နိရတ္ထကာ သိယုံ။ ဧဝမညတ္ထာပိ နယော နေတဗ္ဗော။ ''သမုဋ္ဌာနမ္ပိ ဣဓ ဝုတ္တမေဝ အဂ္ဂဟေတ္ဝာတ ဆသမုဋ္ဌာနဝသေန ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ လိခိတံ။ တံ ''အညေ နစ္စ, ကယ, တဒေဟီ''တိ ဝတ္တုံ န လဗ္ဘတီတိအာဒိဝစီကမ္မံ သန္ဓာယ လိခိတဋ္ဌေ, တံ သုလိခိတံ ဋ္ဌေကလောမသမုဋ္ဌာနေ တစာယ အဘာဝတော။ ''သယမ္ပိ နစ္စိတု''န္တိအာဒိကာယကမ္မဋ္ဌေ သန္ဓာယ လိခိတံ, ဒုလ္လိခိတံ။ ဋ္ဌေကလောမသမုဋ္ဌာနဉ္ဟိ ကေန္တတော ကာယကမ္မံ ဟောတိ, တသ္မာ ဥဒ္ဒဋ္ဌံ အဂ္ဂဟေတ္ဝာတ အာဒိသဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတမေဝ ဣဓ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ။ ဧတံ ဋ္ဌေကလောမသမုဋ္ဌာနတ္တာတိ ဧတ္ထ ကာရဏဝစနေ သုတ္တာနုလောမမဟာပဒေသတောတိ ဧတ္ထ ပန ဥဒ္ဒဋ္ဌံ ဂဟေတဗ္ဗံ, ဧဝံ ယထာလာဘဝသေန တံ လိခိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''အာဟစ္စဘာသိတသိက္ခာပဒဝသေန ဋ္ဌေကလောမသမုဋ္ဌာန''န္တိ ဝုတ္တန္တိ **ဥပတိဿတ္ထေရော**။ ''ဋ္ဌေကလောမသမုဋ္ဌာနဋ္ဌေ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ, အာဏာပကော မုစ္စေယျ, န စ မုစ္စတီ''တိ ဝုတ္တံ။ တံ ''ကသ္မာ''တိ ဝုတ္တေ **''သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တ''**န္တိ အဋ္ဌကထာစရိယော အာဟာတိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော**။

၈၃၇. **အာရာမေ ဋ္ဌတ္ဝာတ**တိ န ကေဝလံ ဋ္ဌတ္ဝာတ, တတော ဂန္တ္ဝာ ပန သဗ္ဗိရိယာပထေဟိပိ လဘတိ။ **''အာရာမေ ဋ္ဌိတာ**တိ ပန အာရာမပရိယာပန္နာတိ အတ္ထော, ဣတရထာ နိသိန္နာပိ န လဘေယျာ''တိ လိခိတံ, တံ သုလိခိတမေဝ။

ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လသုဏဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အန္ဓကာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁. ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၃၉. ''ဒိတပိ အန္ဓကာရံ အတ္ထိ, တပ္ပဋိသေဓနတ္ထံ 'ရတ္တန္ဓကာရေ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ **ဟောရာဏာ။ သန္တိဋ္ဌေယျာ**တိ ဧတ္ထ ဌာနာပဒေသေန စတုဗ္ဗိဓောပိ ဣရိယာပထော သင်္ဂဟိတော, တသ္မာ ပုရိသဿ ဟတ္ထပါသေ တေန သဒ္ဓိံ စင်္ကမနာဒီနိ ကရောန္တိယာ ဟစိတ္တိယမေဝ။ **''သလ္လပေယျ တ''**တိ ကေဝလံ နိအနဝသေန ဝုတ္တံ ဝိသေသာဘာဝတော။ ''သလ္လပေယျတတိ ပုရိသဿ ဟတ္ထပါသေ ဌိတာ သလ္လပတိ, အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တန္တိ ဧကေ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ တဿ ပုရိသဿ ဟတ္ထပါသေ ဌိတေနေဝ ဧကံ ဟစိတ္တိယံ။ သလ္လပနေနပိ အပရမ္ပိ ဧကံ အာပဇ္ဇတီတိ နာပဇ္ဇတိ, ကထံ ပညာယတီတိ? အင်္ဂဝသေန။ ဣမဿ ဟိ ရတ္တန္ဓကာရတာ, ပုရိသဿ ဟတ္ထပါသေ ဌာနံ တ သလ္လပနံ တ, သဟာယာဘာဝတေ, ရဟောပေက္ခတာတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ ယဒိ ဌာနပစ္စယာ ဧကာ အာပတ္တိ ဝိသုံ သိယာ, တဿာ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ သိယုံ။ ယဒိ သလ္လပနပစ္စယာ ဧကာ, တဿာပိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ သိယုံ။ တသ္မာ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ''စတ္တာရိ တ ပဉ္စ တ အင်္ဂါနီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န စ ဝုတ္တံ, တသ္မာ သလ္လပနပစ္စယာ ဝိသုံ နတ္ထီတိ။ အတ္ထိယေဝ, မာတိကာဋ္ဌကထာဝစနဉ္စ တဒတ္ထမေဝတိ ဧကေ။ ကထံ? သဟုပ္ပတ္တိတော ဒွိန္နံ အာပတ္တီနံ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? သလ္လပနေ သတိ ဌာနပစ္စယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ စတုရင်္ဂိကံ, သလ္လပနပစ္စယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ စတုရင်္ဂိကန္တိ ဒွေဝ ဟစိတ္တိယာနိ သဟုပ္ပန္နာနိ ဧကတော အာပဇ္ဇန္တီတိ။ ဣဒံ အယုတ္တံ ဟဋ္ဌိဝိရောဓတော။ **ဟဋ္ဌိယဉ္ဟိ** ''သလ္လပေယျ တတိ ပုရိသဿ ဟတ္

ထဟာသေ ဌိတာ သလ္လပတိ, အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿာ''တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဒွေဝ သိယုံ, ''အာပတ္တိ ဒွိန္နံ ဟစိတ္တိယာန''န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗတာ သိယာတိ။ အယံ နယော ဒုတိယာဒီသုပိ ယထာယောဂံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဒုတိယေနာပိ သဒ္ဓိံ ယဒိ ဘိက္ခုနိယာ ရဟောပေက္ခတာ အတ္ထိ, သော စေ ပုရိသော, န ဒုတိယော, ပုရိသဂဏနာယ အာပတ္တိယော။ အထ ဒုတိယာ ဘိက္ခုနီ ဟောတိ, တဿာ စ တေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ ရဟောပေက္ခတာ အတ္ထိ, သာ စ ဘိက္ခုနီ န ဒုတိယာ ဟောတိ။ ဥဘိန္နမ္ပိ အာပဇ္ဇတီတိ ဧကေ, ဝိစာရေတွာ ပန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဟေရာဏကဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ဝုတ္တံ ''ဟတ္ထပါသေ ဌာနေန ဒုက္ကဋ''န္တိ, တံ **ဟဋ္ဌိယာ** ဝိရုဇ္ဈတိ။ ''ပုရိသဿ ဟတ္ထပါသေ တိဋ္ဌတိ, အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿာ''တိ ဟိ ဟဋ္ဌိ, ကိံဗဟုနာ။ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဒုတိယိကဥယျောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''သန္တိဋ္ဌနာဒီသု တီဏိ ဟစိတ္တိယာနီ''တိအာဒိဝစနတော ဝတ္ထုဂဏနာယ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ''အင်္ဂါနိ စေတ္ထ စ တ္တာရိ ပဥ္စ တ''တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ သန္နိဋ္ဌာနံ။

ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၃-၄. ဒုတိယတတိယစတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၄၂-၆. ဒုတိယတတိယစတုတ္ထာနိ ဥတ္တာနာနိ။ သဗ္ဗတ္ထ ''သလ္လပတီတိ ယံ ကိဉ္စိ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေ တီ''တိ **ဟေရာဏကဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

၈၅၂. စတုတ္ထေ ပနာယံ ဝိသေသော – ''ဧကေနေကာ''တိ ပဌမံ ဝုတ္တတ္တာ ဒုတိယိကံ တ ဘိက္ခုနိံ ဥယျောဇေယျ, ဟစိတ္တိယံ န သမ္ဘဝတီတိ စေ? သမ္ဘဝတိ။ ကသ္မာ? သန္တိဋ္ဌနာဒိတ္တယမတ္တာပေက္ခတ္တာ, တဿ ဝစန ဿာပိ တ အညာယပိ ရဟောပေက္ခနဿာဒသမ္ဘဝေ သတိ ဥဘိန္နံ ဧကတ္တသမ္ဘဝတော စ သာဓိတမေဝတံ။ ''ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ သန္တိဋ္ဌတိ တ သလ္လပတိ တ''တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ ''နိကဏ္ဏိကံ တ ဇပ္ပေ တီ''တိ န ဝုတ္တံ? ဟတ္ထပါသာတိက္ကမေ အသမ္ဘဝတော။ တဿ တတိယဿ ပဒဿ ပစ္ဆိန္နတ္တာ သမ္ဘဝန္တမ္ပိ ''ဒုတိယိကံ တ ဥယျောဇေတီ''တိ န ဝုတ္တံ, တသ္မာ အတ္ထတော ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ သန္တိဋ္ဌတိ တ သ လ္လပတိ တ ဒုတိယိကံ တ ဥယျောဇေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေ နယော **ယက္ခေန တ** တိ အာဒီသုပိ။ တတ္ထ ''ဟတ္ထပါသေ''တိ တ ''ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ''တိ တ န ဝုတ္တံ ဥဘယတ္ထ ဒုက္ကဋတ္တာ။ အနာပတ္တိတရေပိ အသမ္ဘဝတော ''နိကဏ္ဏိကံ တ ဇပ္ပေတီ''တိ န ဝုတ္တန္တိ စေ? သမ္ဘဝတိ သတိ ကရဏီယေ နိကဏ္ဏိကံ တ ဇပ္ပေတီတိ သမ္ဘဝတော။ အထ ကသ္မာ ဧဝံ န ဝုတ္တန္တိ စေ? အနဝဇ္ဇကထာယံ နိကဏ္ဏိကဇပ္ပနေ ပယောဇနာဘာဝတ, ဓမ္မကထာယမ္ပိ ဥဘယံ အာရဗ္ဘ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ စ။

ဒုတိယတတိယစတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၅၆. ''ကုလံ နာမ စတ္တာရိ ကုလာနီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ တိတ္ထိယာရာမေ ကပ္ပတိ တဿ ကုလတောဟာရာဘာဝ တောတိ ဧကေ။ တိတ္ထိယာနံ ခတ္တိယာဒိပရိယာပန္နတ္တာ န ကပ္ပတီတိ ဧကေ။ တဿ ကပ္ပိယဘူမိတ္တာ န ယုတ္တန္တိ စေ? န, ယထာဝုတ္တခတ္တိယာဒီနံ သမ္ဘဝတော။ တထာပိ ကေစရကုလံ ဣဓာဓိပ္ပေတံ။ ''ဥပစာရော ဒွါဒသဟတ္ထော''တိ လိခိတံ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၆၀. ''နိသီဒန္တိယာ ဧကာ, နိပဇ္ဇန္တိယာ ဧကာ''တိ အဝတွာ **''နိသီဒိတွာ ဂစ္ဆန္တိယာ''** တိအာဒိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ န ဟိ ဂမနပစ္စယာ သော အာပတ္တီတိ? န, ပရိယောသာနာဓိပ္ပာယဝသေန ဝုတ္တတ္တာ။ ''နိသီဒိတွာ နိပဇ္ဇန္တိယာ ဒွေ''တိ ဝစနေနပိ ဂမနံ ဣဓ နာဓိပ္ပေတန္တိ ဒဿိတံ ဟောတိ, တထာ ''နိပဇ္ဇိတွာ နိသီဒန္တိယာ ဒွေ''တိပိ ဝတ္တဗ္ဗ

ဗံ။ ယဒိ ဇေယံ ‘‘တသ္မိံ အဘိနိပဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုဝိန္နံ ဟာစိတ္တိယာန’’န္တိ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ စေ? အနိသီဒိတ္ဝာတပိ နိပဇ္ဇနသမ္ဘဝတော။ နိပဇ္ဇနတ္ထာယ နိသီဒိတ္ဝာတ နိပဇ္ဇန္တိယာ နိပဇ္ဇနကပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တီတိ ကေစိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၆၇. အနာပတ္တိတရေ ‘‘ခုဝပညတ္တေ’’တိ န ဝုတ္တံ ‘‘သန္ထရိတ္ဝာတ တ သန္ထရာပေတ္ဝာတ တ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ။ ဣမေ ဆဋ္ဌေ ဝုတ္တနယေန ပကတိယာ ပညတ္တေ အဘိနိသီဒတိ တ အဘိနိပဇ္ဇတိ တ, ဟာစိတ္တိယမေဝ။ အညတ္ထ ခုဝပညတ္တံ။ ဣမေ ဝုတ္တနယေန သန္ထရိတ္ဝာတ တ သန္ထရာပေတ္ဝာတ တ အဘိနိသီဒတိ တ အဘိနိပဇ္ဇတိ တ, ဟာစိတ္တိယမေဝ။ ဥဘယတ္ထာပိ ပဌမေ ဝုတ္တနယေန အနာပုစ္ဆာ ပက္ကမေယျ, ဟာစိတ္တိယမေဝ, အနာပတ္တိတရေ မာတိကာယံ ဝုတ္တကာလတော အညကာလသ္သ အပရာမဋ္ဌတ္တာတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ အပိစ အတ္ထာပတ္တိကာလေ အာပဇ္ဇတိ, နော ဝိကာလေတိအာဒိတ္တိကေ, အတ္ထာပတ္တိ ရတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, နော ဒိဝါတိအာဒိတ္တိကေ စ **အဋ္ဌကထာယံ** ဣမေ ပဌမဆဋ္ဌသတ္တမသိက္ခာပဒေဟိ သင်္ဂဟိတာပတ္တီနံ အပရာမဋ္ဌတ္တာ ယထာသမ္ဘဝံ တိဝိကောလေတိဝိခမေတံ ယောဇေတ္ဝာတ ဒဿေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဇေဝ မဟာပဒေသနယာနုလောမတော။

သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၆၉. အဋ္ဌမေ ဘိက္ခုနိသ္သ ဒုက္ကဋံ သမ္ဘဝတိ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၇၅-၇. ဒုဂ္ဂဟဝသေန တ သုဂ္ဂဟဝသေန တ ယထာဝုတ္တနယေန သပထကရဏေ အာပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ **မာတိကာယံ** ‘‘အတ္တာနံ တ ပရံ တ’’တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယာ အတ္တာနမေဝ အာရဗ္ဘ သပထံ ကရေယျ, တသ္သာ ကော ။ ပရမေတရဗ္ဘ တသ္သာ ကော။ ဥဘောပိ အာရဗ္ဘ တသ္သာ ဒွေဝ အာပတ္တိယော သမ္ဘဝန္တိ။ တိကစ္ဆေဒော ပနေတ္ထ ပရမေတရဗ္ဘ သပထကရဏံ သန္ဓာယ ပဝတ္တော။

နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၈၂. ဒသမေ အနာပတ္တိတရော ရောဒနဿေဝ, န ဝဓဿ, တသ္မာ ဉာတိဗျသနာဒီဟိ ဖုဋ္ဌာပိ အတ္တာနံ ဝဓတိ ဇေဝ, န ရောဒတိ, ဒုက္ကဋမေဝ။

ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အန္ဓကာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. နဂ္ဂဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁-၂. ပဌမဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၈၃. နဂ္ဂဝဂ္ဂဿ ပဌမဒုတိယာနိ ဥတ္တာနာနိ။ ပဌမေ အယံ ဝိသေသော – ဘိက္ခုဿ တထာ နှာယန္တဿ ဒုက္ကဋံ၊ အညတ္ရ ဇန္တာဃရဥဒကပဋိစ္ဆာဒီဟိ။ န စ ဝိဂရဟိ တတ္ထ ဘဂဝတ အတ္တနာဝ အနနုညာတတ္တာ ဥဒကသာဋိကာယာတိ ဟေရာဏာ။ ''ကေမေဝ နိတသေတွတ, ဟာရုပိတွတ စ နဟာယိတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ **ဟေရာဏာဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

ပဌမဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၉၄. တတိယေ အန္တောစတူဟပဥ္စဟံ ခုရံ နိက္ခိပန္တိယာပိ အာပတ္တိ ဧဝ။ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ ခုရံ နိက္ခိပန္တိယာ ဒုက္ကဋံ တိကဒုက္ကဋမေွတ္တာ။ ''သမ္ဗဟုလာပဟိ ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိန္တိ ဧတ္တေ စတသ္သောပိ သမ္ဗဟုလာ''တိ **ဟေရာဏာဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၉၈. စတုတ္ထေ **သဥ္စာဋိစာရ** န္တိ ဧတ္တေ သဥ္စာဋိအာဒိဝသေန အဓိဋ္ဌိတာနံယေဝတယံ ဝိဓိ, နေတရာသံ ကိရ။ တတ္ထ တိစီဝရေ ဧဝ ဝိပ္ပဝါသပစ္စယာ နိဿဂ္ဂိယံ။ အန္တောစီဝရကာလေပိ ပဥ္စာဟိကံ သဥ္စာဋိစာရံ အတိက္ကာမေန္တိယာ အာပတ္တိယေဝ။ ''ဝိနာ ဧတေဟိ စီဝရေဟိ ဥပသမ္ပဒံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ **ဟေရာဏာဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဥ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၀၆. ပဥ္စမဿ အနာပတ္တိတရေ တာယ တ အဝိပ္ပဝါသာယာတိ အတ္ထတော လဗ္ဘတိ။

ပဥ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၀၇-၉၁၁. ဆဋ္ဌသတ္တမာနိ ဥတ္တာနာနိ။

၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၁၆. **သောကဝ္ဟာယိကာ** နာမ ကိရ မာယာကာရာ။ ဝိလုမ္ပကာ ဘဏ္ဍကာတိ စ ဟေရာဏာ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၂၀. ''ကထဥ္ဟိ နာမ အတိက္ကာမေဿတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ထုလ္လနန္ဒာ စီဝရကာလသမယံ **အာဂမေထာတိ** အတိက္ကမာပေသီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။

နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၂၇. ဒသမေ **ကေကုလံ တေဒတေစုန္တိ** ဧတ္တေ ကုလံ နာမ တသ္မိံ မနုဿာ, တဿာ ဗဟုဝစနံ။

ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဂ္ဂဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁. ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၃၄-၅. ကောယ နိပန္နာယ အပရာ နိပဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿာ တိ "ဥဘိန္နမ္ပိ ပဌမနိပန္နာယ အနုဋ္ဌာပနာ"တိ ဝုတ္တံ တတ္ထ ကိရိယာကိရိယန္တိ ဧကေ, တံ အဋ္ဌကထာယ ဝိရုဇ္ဈတိ။ "ကိရိယ"န္တိ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ အထ ကဿာ အာပတ္တီတိ? ဥဘိန္နမ္ပိ နိပဇ္ဇနကိရိယံ ပဋိစ္စ။ ဣမဿ အနာပတ္တိတရေ "ဝဝတ္ထာနံ ဒသ္သေတုံ"တိ နတ္ထိ, တသ္မာ ဝဝတ္ထာနံ ကတုံ နိပဇ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ။ ဝိပုလတရေ ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ။ "အန္တရံ ကတုံ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** လိခိတံ။

ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၄၀. ဝဝတ္ထာနံ ဒသ္သေတုံ တိ ဧတ္ထ ဥပရိ ဟာရုပနမ္ပိ မဇ္ဈေ ဩဘောဂံ ကတုံ ဥဘိန္နံ အန္တရေ ဩတာရေတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ။ ဝဝတ္ထာနဉ္စ ယထာ ဌာနေ န တိဋ္ဌတိ, တထာ အတိက္ကမိတုံ တုဝဋ္ဋေန္တိယာ အာပတ္တိယေဝ တတိ။ "ကိရိယာကိရိယ"န္တိ စ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၄၁. အတ္တနော သဇ္ဈာယနဌာနေ စေ ဝုမုတရာ အာဂစ္ဆတိ, ဝန္ဒနကာလေ တ, အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထိ။ ကေသိမ္ပိ ဩဝရကေ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ "အထ ဩဝရကေ မဟာထေရီ ဝသတိ, သမ္မုခေ ဣတရာ, အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာ တဿာ ဥပစာရတ္တာ"တိ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၄၆-၉၅၀. စတုတ္ထပဉ္စမသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၅၆. ဂဟပတိ နာမ ဌပေတုံ သဟာဓမ္မိကေ ဝေဒိတဗ္ဗော, တသ္မာ ဘိက္ခုနာ တ သာမဏေရေန တ အနနုလောမိကေန သံသဂ္ဂေန သံသဋ္ဌာပိ န သမနုဘာသိတဗ္ဗာတိ သမ္ဘာဝတိ ဧဝ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၆၁-၅. သတ္တမအဋ္ဌမ သိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၆၉. ဧကိန္ဒြိယ န္တိ ကာယိန္ဒြိယေနေဝ ဧကိန္ဒြိယံ, နိဂဏ္ဌာနံ အစေလကာနံ မတံ။ ကာပိလာ ပန "ပဉ္စိန္ဒြိယာ"တိ မညန္တာ ဧဝံ ဝဒန္တိ "သစက္ခုကတ္တာ အလာဗုမာလုတဒယော ယတ္ထ အာလမ္ဗနံ, တတ္ထ ဂစ္ဆန္တိ။ သ

သောတကတ္တာ ကဒလိယော မေဃဂဇ္ဇိတံ သုတ္ဝာ ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ။ သဃာနကတ္တာ ပနသာဒယော ကုဏပဂန္ဓေန ဖလန္တိ။ သဗိဇ္ဇဟကတ္တာ ဥဒကံ ပိဝန္တိ ယေန, သဗ္ဗေပိ 'ဟဒဟ'တိ ဝုစ္စန္တိ။ သကာယပသာဒတ္တာ ဣတ္ထိသမ္ဖဿေန အသောကရုက္ခာ ပုပ္ဖန္တိ''တိ။ **သဋ္ဌာတ** န္တိ ဝိနာသံ။

၉၇၀. က္ကစ စ ဝသ္သစ္ဆေဒေန ဒုက္ကဋံ။ ပဌမံ အာဝသိတ္ဝာ ပစ္ဆာ စာရိကာ စရဏာပစ္စယာ ဟာစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ ဝသ္သံ အဝသိတ္ဝာ စရတိ, အဝသ္သုပဂမနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။ **ဟေရာဏာဂဏ္ဍိပဒေ** ပန ''အန္တောသတ္တာဟေ အန္တောဝသ္သေ စာရိကံ စရန္တိယာ ဟာစိတ္တိယံ။ သတ္တာဟကရဏီယေန ပန ဝဋ္ဋတိ, ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ။

၉၇၂. **ကေနစိ ဥဗ္ဗာဠ္ဟာ** တိ ဝသ္သစ္ဆေဒကာရဏေနာတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ ကိတ္တာဝတာ စာရိကာ ဟောတီတိ? က္ကဒံ န သဗ္ဗတ္ထ ဝိစာရိတံ။ အနန္တရသိက္ခာပဒေ ''အန္တမသော ဆပ္ပဉ္စယောဇနာနိပိ''တိ ဝုတ္တတ္တာ သောစ မဒေ့ ဟောဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေတိ။

နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၇၃. ဒသမေ ''အာဟုန္ဒရိကာ''တိ ပဌန္တိ ကိရ။

ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁. ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၇၈. **ကီဠနဥပဝနံ** နာမ ကဠိနဂရဿ နဂရူပဝနံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဥယျာနံ** နာမ တတ္ထေဝ နန္ဒဝနဥယျာနံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ''တတ္ထေဝ ဌတ္ဝာ တံ တံ ဒိသာဘာဂံ ဝိလောကေတ္ဝာ ပဿန္တိယာ ပန ဟဒ္ဒေက္ကာ အာပတ္တိယော''တိ ဟဒ္ဒော။ ဓဝံ ဝုတ္တေ ယံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ ပဒံ ''အနုဒ္ဒရမာနာ''တိ, တံ ကေသမ္ပိယေဝ ဒိသာဘာဂေတိ သိဒ္ဓန္တိ စေ။ ဥပစာရော ဒွေဝ လေဍ္ဍုပာတောတိ စ။

ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၈၄. ''အာဟရိမေဟိ တဋ္ဋေဟီ''တိ ''အသံဟာရိမေနာ''တိ စ ဒုဝိဓော ဟဒ္ဒော။ ''ဝိသုံ ကတ္ဝာ ပစ္ဆာ သဒ္ဓိံ တေဟိ တဋ္ဋေဟီ''တိ လိခိတံ။ ယထာ တထာ တဋ္ဋရူပေ ဥဋ္ဌပေတ္ဝာ ကတဟဒံ ''ပလ္လင်္က''န္တိ ဝုစ္စတိ အနာပတ္တိတရေ ''အသံဟာရိမေဟိ တဋ္ဋေဟိ ကတံ ပရိဘုဉ္ဇတီ''တိ ဝဓနာဘာဝတော။

ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၈၈. **''ဥဇ္ဇဝုဇ္ဇဝေ** တိ ဟတ္ထပ္ပသာရဏေ''တိ လိခိတံ, တံ န ယုတ္တံ ''ယတ္တကံ ဟတ္ထေန အဥ္ဆိတံ ဟောတိ, တသ္မိံ တက္ကမှိ ဝေဋ္ဌိတေ ကောပတ္တီ''တိ ဝစနတော။

တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၉၃. “ယာဂုပာနေတိ ယာဂုအာနေ”တိ လိခိတံ။ **ပောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** “မာတာပိတူနံ အတ္ထံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၉၄. ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၁. ဆဋ္ဌေ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ အစေလကသိက္ခာပဒေန ဧကပရိစ္ဆေဒံ။ ဣဓ အကရိကော ဝိသေသော, တသ္မာ “အသာဓာရဏာ”န္တိ ဝဒန္တိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၀၃-၈. သတ္တမဋ္ဌမေသု ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၁၅. “ခီလနမဒ္ဒနံ အာရုဿာရခီလံ မဒ္ဒေတွာ ပထဝိယံ ပဝေသေတွာ မာရဏမဒ္ဒနံ။ **နာဂမဏ္ဍလံ** နာမ နာဂရောဓမဒ္ဒနံ, ပိဋ္ဌာဒီဟိ တံ ပရိက္ခေပံ ကတွာ တတ္ထ မနုဿေ ပဝေသေန္တိ ဂုတ္တတ္ထာယာ”တိ လိခိတံ။

နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၁၇. ဒသမသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

စိတ္တာဂာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အာရာမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၀၂၁. ပဌမသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၀. ဘိက္ခုနီ စေ ဘိက္ခုံ အက္ကောသတိ, ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန ပာစိတ္တိယံ။ ဘိက္ခုနိံ စေ အက္ကောသတိ, ဩမသတာဒေန အာပဇ္ဇတိ။ ဩမသတာဒေ သမ္မုခါဝ ရုဟတိ, ဣဓ ပန ပရမ္မုခါပိ။

တတြာယံ ဝိစာရဏာ – ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ ဩသမတာဒသိက္ခာပဒေ ဘိက္ခုနီ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ ကတွာ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေပိ ဩမသတာဒသိက္ခာပဒေ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိယာ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ သိဒ္ဓံ။ ဣဓ စ အနုပသမ္ပန္နဿ အက္ကောသနေ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, ဘိက္ခုဿ ဥပသမ္ပန္နဿ အက္ကောသနေ ပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဣမာနိ ဒွေ သိက္ခာပဒါနိ ဘိက္ခုမ္ပတိ သံသန္ဒိယမာနာနိ အညမညံ န သမေန္တိ။ ယထာ သမေန္တိ, တထာ ဇာနိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ပောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တနယေန ဘိက္ခုနီနံ ဩမသတာဒသိက္ခာပဒေ အနုပသမ္ပန္နောတိ န ဂဟေတဗ္ဗော, ဣဒမေတ္ထ ယုတ္တံ။ **ပရိဘာသေယျာ** တိ အညတ္ထ အက္ကောသဝတ္ထုဟိ။ တေသု ဟိ အညတရသ္မိံ သတိ ဩမသတာဒပာစိတ္တိယမေဝါတိ ဧကေ, တံ န ယုတ္တံ ။ ဩမသတာဒေ ပာဠိမုတ္တကအက္ကောသေ ဟိ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ။ ဒုက္ကဋ္ဌောကာ

သေ ဣဒံ ဟစိတ္တိယံ တေဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဟောတိ, တသ္မာ ''ဗာလာ တော''တိ **ဟဋ္ဌိယံ** ဣဓ အာဂတပအန်ယေဝ ဝသေန ပရိဘာသနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၃၃. တတိယသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၈. နိမန္တိတာ တ ပတရိတာ တ တိ ဧတ္ထ **ပောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** တာဝ ဇဝံ ဝုတ္တံ ''ပတရိတာပိ ယာဂုံ ဟတုံ လဘတိ, ဘောဇ္ဇယာဂုံ န လဘတိ။ ယာဂု ပနေတ္ထ ခာဒနီယဘောဇနီယသင်္ဂဟံ န ဂစ္ဆတိ။ နိမန္တိတာ ဘိက္ခုနီ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ ဘုဉ္ဇိတုကာမာ သာမိကေ အပလောကေတွာဝ ဘုဉ္ဇိတုံ လဘတိ။ ပရမ္ပရဘောဇနာပတ္တိ ဘိက္ခုနီနံ နတ္ထိ။ နိမန္တိတာ တံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ တ အဘုဉ္ဇိတ္ဝာ တ ပတရိတာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ န လဘတိ, အကပ္ပိယနိမန္တနေန နိမန္တိယမာနာ ဒွေဝ နိမန္တနာနိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုဉ္စ န လဘတိ''တိ။ တတ္ထ ''ပတရိတာပိ ယာဂုံ ဟတုံ လဘတိ''တိ ဝုတ္တံ ဟဋ္ဌိယံ, အဋ္ဌကထာယဉ္စ အနုညာတတ္တာ။ ''နိမန္တိတာ အပ္ပတရိတာ ယာဂုံ ပိဝတိ''တိ ဟိ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တံ။ တတ္ထိဒံ သိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာပုဗ္ဗင်္ဂမသန္နိဋ္ဌာနံ – နိမန္တိတာ တ ပတရိတာ တတိ ဧတ္ထ တသဒ္ဒေန အကပ္ပိယနိမန္တနေန နိမန္တိတာ အပ္ပတရိတာ ဌပေတွာ ယာဂုံ အညံ ခာဒနီယံ တ ဘောဇနီယံ တ ခာဒေယျ တ ဘုဉ္ဇေယျ တ, ဟာစိတ္တိယံ အညတ္ရ သာမိကာနံ အပလောကနာ။ ပရမ္ပရဘောဇနာဘာဝေန ဘိက္ခုနီနံ ကော ဂုဏော ဇာတောတိ? န တောသံ ဂုဏလာဘော, ကေဝလံ ဟာကဋ္ဌတရံ ဇာတံ။ ဘိက္ခူပိ ဝိကပ္ပေတွာ မိဿေတွာဝ ဘုဉ္ဇိတုံ လဘန္တိ။ သမယေ ယထာသုခံ လဘန္တိ။ ဣမိနာ အပလောကနေန ကိန္တိ? ပတရိတာ တ အနိမန္တိတာ တ န ကိဉ္စိ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ဂိလာနာတိ ရိတ္တမ္ပိ လဘန္တိ, နိမန္တိတာ စ ပတရိတာ စ ယာဂုမ္ပိ န လဘန္တိ, အပလောကေတွာပိ န လဘန္တီတိ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာရာမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁. ပဌမာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၆၇. ''ဂဗ္ဘိနီ'' န္တိ ဒသ္သနာဒီဟိပိ ဂဗ္ဘသမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ။ **ပဒဘာဇနေ**ပိ ပတရိတဘာဝတော န ဒိသ္သတိ။

၁၀၇၄. ဓာတိ တတိ ဧတ္ထ အရက္ခံ သာမိကာနံ ဒတွာ အာဟရေ ဝဓေမုတိ, တထာ မာတာပီတိ ကေစိ။

၁၀၈၀. ''သိက္ခမာန''န္တိ ဟဋ္ဌံ ဒီပတသိနော ရောစေန္တိ ကိရိယာကိရိယတ္တာ, ဇမ္ဗုဒီပတသိနော ''သိက္ခမာနာ''တိ။ တသ္သတ္ထော သိက္ခာဓမ္မမာနနတော သိက္ခမာနာတိ။ ဣဓ ကိရိယာ န ဟောတိ, သညာဝ အဓိပ္ပေတာ။ န တောသု အသိက္ခိတာ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာ ဥပဇ္ဈာယိနီအာဒီနံ အာပတ္တိဘာတ။ ''တသ္သာ ဥပသမ္ပဒာ ဟောတိ ဧေ''တိ ဝဒန္တိ။

၁၀၈၂. ဓမ္မကမ္မေ တိ ဥပသမ္ပဒကမ္မံ အဓိပ္ပေတံ။

၁၁၁၂. ဝုဋ္ဌာပိတ န္တိ သာမဏေရိဘူမိတော ယာယ ထေရိယာ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာ ဝုဋ္ဌာပိတာ, သာ ထေရီ ဝုဋ္ဌာပိတာ နာမ, တေနေဝ ပုန ဝိသေသနတ္ထံ **''ပဝတ္တိနီ''**န္တိ အာဟ။

ပဌမာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂. ဒုတိယာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၂၄. ''အနုဇာနာမိ , ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌာရသဝဿာယ ကုမာရိဘူတာယ။ပေ။ သိက္ခာသမ္မုတိံ အတု''န္တိ ဣဓ ဝုတ္တံ ဝိယ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဝဿာယ ဂိဟိဂတာယ။ပေ။ သိက္ခာသမ္မုတိံ အတု''န္တိ န ဝုတ္တံ, တသ္မာ ''ပရိပုဏ္ဏဒွာဒသဝဿာယ ဧဝ ဂိဟိဂတာယ သိက္ခာသမ္မုတိ အတဗ္ဗာ''တိ ဝုတ္တံ။ ဂိဟိဂတာယ သိက္ခာသမ္မုတိ အတဗ္ဗာတိ ဧကေတိ ကတ္ဝာ ဒသဝဿာယပိ ဝဋ္ဋတိ ။ ကသ္မာ? ''အနာပတ္တိ ပရိပုဏ္ဏဒွာဒသဝဿံ ပရိပုဏ္ဏသညာ ဝုဋ္ဌာပေတီ'တိ (ပာစိ. ၁၀၉၃-၁၀၉၅) စ 'အနာပတ္တိ ပရိပုဏ္ဏဒွာဒသဝဿံ ဂိဟိဂတံ။ပေ။ သိက္ခိတသိက္ခံ ဝုဋ္ဌာပေတီ'တိ (ပာစိ. ၁၀၉၇-၁၁၀၁) စ ဝုတ္တတ္တာ''တိ **ပောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ကိံ ဣမိနာ ပရိဟာရေန။ ''ဒသဝဿာယ ဂိဟိဂတာယ သိက္ခာသမ္မုတိ အတဗ္ဗာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ''ဂိဟိဂတာတိပိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတီ'တိ သစေ ဝဒန္တိ, ကမ္မံ ကုပ္ပတီ''တိ လိခိတံ။

၁၁၄၆. အပာမေဝ နူန။ပေ။ အလဇ္ဇိနီ, ယာ သဋ္ဌော တိ ဧတ္ထ ယာ အပာမေဝ နူန ဗာလာတိ အတ္ထော။ ''ယံ သင္ဃော''တိပိ အတ္ထိ, တတ္ထ ယံ ယသ္မာ ဒေတိ, တသ္မာ အပာမေဝ နူန ဗာလာတိ အတ္ထော။

၁၁၅၉. ပုရိသသံသဋ္ဌာ ကုမာရကသံသဋ္ဌာ စဏ္ဍီ သောကာဝာသာဝကထံ သိက္ခမာနာတိ ဝုစ္စတိ, **ပဒဘာဇနေ** ဧဝ စာယံ သိက္ခမာနာ ''ဆသု ဓမ္မေသု သိက္ခိတသိက္ခာ''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ပုဗ္ဗေ ဂဟိတသိက္ခတ္တာ, ပုဗ္ဗေ ပရိပုဏ္ဏသိက္ခတ္တာ စ ဧဝံ ဝုစ္စတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၁၆၆-၇. ပဟူတံ ခာဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဿိတွတ တိ ဧတ္ထ ''သိက္ခမာနာယ ဉာတကာ ကိရ သမ္ပာဒယိံသု, တံ ပဿိတွတ ထေရေ ဘိက္ခူ ဥယျောဇေသိ။ ဥယျောဇေတွတ တေသံ ဆန္ဒံ ဂဟေတွတ ပုဗ္ဗေ ဆန္ဒအယကေ ဂဏံ ကတွတ သေသာနံ ဆန္ဒံ ဆန္ဒမေဝ ကတွတ ကမ္မံ ကာရာပေသီ''တိ **ပောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **ဆန္ဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွတ** တိ ဧတ္ထ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဧဝံ ဝုတ္တံ ''ဣဒံ ကမ္မံ အဇ္ဇ န ကတ္တဗ္ဗံ။ 'ယထာသုခ'န္တိ ဝတွတ ဝိဿဇ္ဇိတံ ဟောတိ, တသ္မာ ယော ကောစိ မုခရော, ဗာလော တ ကိဉ္စာပိ 'ယထာသုခ'န္တိ ဝဒတိ, ထေရာယတ္တတ္တာ ပန ထေရဿ အနုမတိယာ သတိယာ ဝိဿဇ္ဇိတော ဟောတိ, အသတိယာ န ဟောတိ, တထာပိ ပုန ဆန္ဒံ ဂဟေတွတဝ ကမ္မံ ကရောန္တိ, အယံ ပယောဂေ။ ဂဟဏေ ပယောဇနံ ပန နတ္ထိ။ သင္ဃတ္ထေရော စေ ဝိဿဇ္ဇေတိ, ဆန္ဒံ ဂဟေတွတဝ ကာတဗ္ဗံ။ **ဆန္ဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွတ ကာယေန ဝုဋ္ဌိတာယာ**တိ ဧတ္ထ ဣဓ သမ္ဗာဓေ, 'အမုကမ္ပဟိ ဌာနေ ကရိဿာမာ'တိ ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတွတပိ ဂစ္ဆန္တိ စေ, နတ္ထိ ဒောသော။ ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ, တာ ပန ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိတွတဝ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ ပယောဂေ''တိ။ ''ရတ္တိပရိဝိတ္ထိယေ ဥပေသထပတရဏာဝ န ဝဋ္ဋတိ, အညကမ္မံ ပန ဝဋ္ဋတိ။ ဥပေသထပတရဏာပိ အနုပေသထပတရဏဒိဝသေ န ဝဋ္ဋန္တိ, ဣတရံ သဗ္ဗကာလံ ဝဋ္ဋတိ။ ပရိသပရိဝိတ္ထိယေ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိတွတ စတူသု ဂတေသု စတုဝဂ္ဂကရဏီယေ အညသ္မိံ ပဉ္စသု ဒသသု ဝီသတီသု ဂတေသု သေသေဟိ ဝိသံ တဟိံ တဟိံ ဂန္တွတပိ ပုန သန္နိပတဌာနံ အာဂန္တွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဇ္ဈာသယပရိဝိတ္ထိယေ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိတွတ ယထာနိသိန္နာဝ နိသိန္နာ စေ, ပုန ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ဟတ္ထပာသဿ အဝိဇဟိတတ္တာ''တိ **ပောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ တေသံ ပောရာဏာနံ မတေန ဆန္ဒပရိဝိတ္ထိယမေဝေကံ န ဝဋ္ဋတီတိ အာပန္နဥဇ္ဈ ဒဿိတံ, ဣဓာပိ တံ ဝိသုံ န ဒဿိတံ အသမ္ဘဝတောတိ ဧကေ။ ဆန္ဒအယကေ ပရိသံ ပတွတ ဂတေ တဿ ပုဗ္ဗဆန္ဒအနံ ဆန္ဒပရိဝိတ္ထိယန္တိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။

တတ္ထိဒံ သန္နိဋ္ဌာနံ – ပရိသပရိဝိတ္ထိယေ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အညတ္ရ ဂစ္ဆာမာတိ ဆန္ဒံ အဝိဿဇ္ဇေတွတဝ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ပေ။ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တဝစနေ ဟတ္ထပာသာ ဝိဇဟနံ န ပညာယတိ။ ဧတ္ထ ပန ကမ္မပ္ပတ္တာနံ ဟတ္ထပာသဿ အဝိဇဟနမေဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ကတွတ **ပောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ န ပညာယတိ, အပ္ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ပန ဝဋ္ဋတီတိ စေ? န, ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ ကထံ? ဆန္ဒော နာမ ကမ္မပ္ပတ္တေသု ဘိက္ခူသု ဧကသီမာယ သန္နိပတိတေသု အာဂစ္ဆတိ, နာသန္နိပတိတေသု။ ဣဓ ဟိ ''ဆန္ဒံ အဝိဿဇ္ဇေတွတ''တိ စ ''ဆန္ဒဿ ပန အဝိသ

သင္ခတ္တာ''တိ စ ဝုတ္တံ။ ''အဇ္ဈာသယံ အဝိသ္သဇ္ဇေတ္ဝာ''တိ စ ''အဇ္ဈာသယသ္သ အဝိသ္သဇ္ဇိတတ္တာ''တိ စ န ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဆန္ဒသ္သ အဝိသ္သဇ္ဇနံ ကမ္မပ္ပတ္တာနံ ဟတ္ထပါသာဝိဇဟနေနေဝ ဟောတိ, န ဝိဇဟနေတိ သိဒ္ဓံ။

ဟောတိ စေတ္ထ –

''ယတော အာဂမနံ ယသ္သ၊ တဒဘာဝသ္သ နိဂ္ဂမော။
တသ္မာ သန္နိပတိတေသု၊ ဘိက္ခူသု တသ္သ ဘေဒတော''တိ။

ရတ္တိပ္ပဟရိတသိယဆန္ဒော ဝိယ ရတ္တိပ္ပဟရိတသိယပဟရိသုဒ္ဓိပီတိ တဒနုလောမေန ဝဋ္ဋတိ သုတတနာယ ဆန္ဒော တ ပဟရိသုဒ္ဓိ တ ပတရဏာ တ, တာယ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥပေါသထပတရဏာ ပန အနုပေါသထဒိဝသေ န ဝဋ္ဋတိ, ဣတရံ ဝဋ္ဋတိ။ ပန္နရသိဥပေါသထံ စာတုဒ္ဒသိယံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ခေတ္တတ္တာ။ န စာတုဒ္ဒသိဥပေါသထံ ပန္နရသိယံ အခေတ္တတ္တာ အနုပေါသထဒိဝသတ္တာ ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသတ္တာတိ ဧကေစ္စေ အာစရိယာ, တသ္မာ တေသံ မတေန စာတုဒ္ဒသိဥပေါသထံ တတိယံ, သတ္တမံ တ ပန္နရသိယံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** ''သစေ စာတုဒ္ဒသိကံ ဥပေါသထံ ကရိသ္သာမာတိ နိသိန္နာ, ပန္နရသောတိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ တတော ''ပန္နရသိယမေဝ 'စာတုဒ္ဒသိကံ ဥပေါသထံ ကရိသ္သာမာ'တိ နိသိန္နာ ပုနဒိဝသေ အတ္တနော တံ ဥပေါသထံ 'ပန္နရသော'တိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော''တိ ဧဝံ ပရိဟရန္တိ, တံ တေသံ မတံ ''တထာရူပပစ္စယေ သတိ အညသ္မိမ္ပိ စာတုဒ္ဒသေ ဥပေါသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) ဣမိနာ **မာတိကာဋ္ဌကထာ** ဝစနေန န သမေတိ။ န ဟိ တတ္ထ ''အညသ္မိမ္ပိ ပန္နရသေ စာတုဒ္ဒသိကံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သန္တေပိ ''သကိံ ပက္ခသ္သ စာတုဒ္ဒသေ တ ပန္နရသေ တ''တိ အနုညာတဒိဝသေ ပရိယာပန္နတ္တာ ဆန္နံ စာတုဒ္ဒသိကာနံ ပစ္ဆိမာ ပန္နရသီ အနုပေါသထဒိဝသော န ဟောတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ကိဉ္စာပိ သိဒ္ဓံ, ဣမိနာ ပန ''အာတသိကာနံ ပန္နရသော, အာဂန္တုကာနံ စာတုဒ္ဒသော, အာဂန္တုကေဟိ အာတသိကာနံ သမသမေဟိ တ အပ္ပတရေဟိ တ အနုဝတ္တိတဗ္ဗ''န္တိ ဝစနမေတ္ထ နိရတ္ထကံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒုတိယာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဆတ္တုပါဟနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၁. ကောဒသမာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၁၄. ဥပစာရံ သန္ဓာယ ကထိတ န္တိ ''ဒွါဒသဟတ္ထံ ဥပစာရော''တိ လိခိတံ။

၁၂၂၁. သုတ္တန္တေ ဩကာသံ ကာရာပေတွာ ဝိနယံ တ အဘိဓမ္မံ တ ပုစ္ဆတီ တိ ဧတ္ထေ စ တီဏိ ပိဋကာနိ အတ္တနော အတ္တနော နာမေန ဝုတ္တာနီတိ ကတွာ အဘိဓမ္မော ဗုဒ္ဓေန ဘာသိတော တေတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။

၁၂၂၄-၅. ထနော စ ဥဒရော စ ထနုဒရာ။ ''သံကစ္စိကာယ ပမာဏံ တိရိယံ ဒိယဍ္ဎဟတ္ထာ''တိ **ဟေရာဏ္ဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ''အပရိက္ခိတ္တသ္သ ကမသ္သ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တိယာ''တိ ဗဟူသု ပေါတ္ထကေသု, သင်္ဃာဒိသေသသကဏ္ဍေ ဝိယ ''ဥပစာရံ အတိက္ကမန္တိယာ''တိ ပာဌော အပ္ပကေသု, သောဝ ပာဌော။ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ပရိက္ခေပံ အတိက္ကမန္တိယာတိ ဧကေန ပါဒေန အတိက္ကန္တေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယေန ပါစိတ္တိယံ။ ဥပစာရေပိ ဧသေဝ နယော''တိ ဝစနမ္ပိ ''ဥပစာရံ အတိက္ကမန္တိယာ''တိ ပာဌောတိ ဒီပေတီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။

ကောဒသမာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆတ္တုပါဟနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနဝဏ္ဏနာ

ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇာဒီနိ “အစိတ္တကာနိ လောကဝဇ္ဇာနီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ “နစ္စ”န္တိ တ “ဂန္ဓော”တိ တ အဇာနိတ္တပိ ဒဿနေန, ဝိလိမ္ပနေန တ အာပဇ္ဇနတော ဝတ္ထုအဇာနနစိတ္တေန **အစိတ္တကာနိ** ။ “နစ္စ”န္တိ တ “ဂန္ဓော”တိ တ ဇာနိတ္တတ ပဿန္တိယာ, ဝိလိမ္ပန္တိယာ စ အကုသလတ္တာ ဧဝ **လောကဝဇ္ဇာနိ** ။ စောရိဝုဋ္ဌာပနာဒီနိ “စောရီ”တိ အာဒိနာ ဝတ္ထုံ ဇာနိတ္တတ ကရဏေ ဧဝ အာပတ္တိသဗ္ဘာဝတော **သစိတ္တကာနိ** ။ ဥပသမ္ပဒာဒီနံ ကေန္တေန အကုသလစိတ္တေနေဝ အကတ္တဗ္ဗတ္တာ **ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနိ** ။ “ဣမေ သစိတ္တကာစိတ္တကတာ ပဏ္ဏတ္တိဇာနနာဇာနနတာယ အဂ္ဂဟေတ္တတ ဝတ္ထုဇာနနာဇာနနတာယ ဂဟေတဗ္ဗာ”တိ လိခိတံ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇာဒီနိ ‘အစိတ္တကာနိ လောကဝဇ္ဇာနီ’တိ ဝုတ္တတ္တာ ‘နစ္စ’န္တိ တ ‘သဉ္ဉာဏီ’တိ တ ‘ဂန္ဓော’တိ တ တဿ နာမဝသေန အဇာနိတ္တတ မာယာကာရဿ မာယာနိ သိသင္ဃာဒီနိ ပဋိသင္ခါယ ပဿန္တိယာ, အက္ခမာလာဒိအတ္ထာယ သဉ္ဉာဏိံ ကဋ္ဋိယာ ဗန္ဓန္တိယာ, ‘သေဒဂန္ဓံ အပနေတ္တတ ဗုဒ္ဓပူဇံ ကရိဿာမီ’တိ ဥပ္ပန္နေန စိတ္တေန ဂန္ဓံ ဝိလိမ္ပေတ္တတ နဟာယန္တိယာ စ အာပတ္တိသဗ္ဘာဝတော နာမေန သဒ္ဓိံ နာမဝသေန တ ဝတ္ထုဿ အဇာနနစိတ္တေန **အစိတ္တကာနိ** နာမ။ န အန္ဓကာရေ ‘ကဋ္ဋိသုတ္တမိဒ’န္တိ သညာယ သဉ္ဉာဏိံ ဂဟေတ္တတ ကဋ္ဋိယံ ဓာရဏကာလေ, မတ္တိကာသညာယ စ ဂန္ဓံ ဂဟေတ္တတ ဝိလိမ္ပနကာလေ အာပတ္တိသဗ္ဘာဝတော ‘အစိတ္တကာနီ’တိ ဝတ္တဗ္ဗာနိ။ တသ္မိံ ကာလေ အနာပတ္တိ, တေနေဝ သဉ္ဉာဏိယာ အသဉ္ဉာဏိသညာတရေပိ ‘အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ’တိ ဟဋ္ဌိ န ဝုတ္တာ။ ယထာ ‘ခေတ္တ အာဗာဓပစ္စယာ, ကဋ္ဋိသုတ္တကံ ဓာရေတီ’တိ ဝစနတော ဝိနာပိ အကုသလေန သဉ္ဉာဏိအာဒီနိ သက္ကာ ဓာရေတုန္တိ သိဒ္ဓံ, ဧဝံ အာဗာဓပစ္စယာ ဝိနာပိ အကုသလေန န သက္ကာ သုရံ ပာတုန္တိ သိဒ္ဓံ ‘အနာပတ္တိ အာဗာဓပစ္စယာ မဇ္ဇံ ပိဝတီ’တိ ဟဋ္ဌိယာ အဘာဝတော။ အကုသလေန ဝိနာ မဓုပုဏ္ဏမုဋ္ဌိယံ ပက္ခိတ္တမဇ္ဇဿ အဇ္ဈောဟရဏကာလာဒီသု သုရာပာနာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ စ သိဒ္ဓံ ‘မဇ္ဇေ အမဇ္ဇသညီ ပိဝတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ’တိ (ပာစိ. ၃၂၈) ဝုတ္တတ္တာ။ ကိံဗဟုနာ, ကာမဘောဂသညာယ သဒ္ဓိံ ‘သဉ္ဉာဏီ’တိ စ ‘ဂန္ဓော’တိ စ ဇာနိတ္တတ ဝိနာ အနာပတ္တိကာရဏေန ဓာရေန္တိယာ ကေန္တာကုသလတ္တာ **လောကဝဇ္ဇာနိ** နာမ ဝုစ္စန္တိ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သေသေသုပိ နယော နေတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ သုရာပာနာဓိကာရေ ဥပတိဿတ္ထေရတအော”တိ ဝုတ္တံ။ အသံကစ္စိကသိက္ခာပဒေ “အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တိယာတိ ဟဋ္ဌော”တိ စ “ပဏီတဘောဇနဝိညတ္တိ, အစေလကသိက္ခာပဒံ, နိမန္တိတဿ စာရိတ္တာပဇ္ဇနံ, ဒုဋ္ဌုလ္လပ္ပဋိစ္ဆာဒနံ, ဦနဝီသတိဝဿုပသမ္ပဒံ, မာတုကမေန သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ အဒ္ဓာနဂမနံ, ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနံ, သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသနံ, နိသီဒနံ, ဝဿိကသာဋိကန္တိ ဟဋ္ဌော”တိ စ ဝုတ္တံ။

နိဂမနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပာစိတ္တိယကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဘတောဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁. မဟာခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ဗောဓိကထာဝဏ္ဏနာ

ယံ ခန္ဓကေ လီနပဒတ္ထဝိဘေဒ-ပကာသနံ အနိ သုပတ္တကာလံ။
တသ္မာ အပုဗ္ဗံ ဝိနယတ္ထမေဝ၊ ဝက္ခာမိ သင်္ခေပဂဟဏတ္ထံ။

တတ္ထ ကေနဋ္ဌေနာယံ ခန္ဓကောတိ? ခန္ဓာနံ သမူဟတ္တာ ဝိဘင်္ဂော ဝိယ။ တေ ပန ကထန္တိ? ခန္ဓာနံ ပကာသန တော ဒီပနတော။ **ခန္ဓာ**တိ စေတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဝိနယကမ္မသင်္ခါတာ, စာရိတ္တဝာရိတ္တသိက္ခာပဒသင်္ခါတာ စ ပညတ္တိ ယော အဓိပ္ပေတာ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒီနိ ဟိ ဘဂဝတာ ပညတ္တတ္တာ "ပညတ္တိယော"တိ ဝုစ္စန္တိ။ ပညတ္တိယဉ္စ **ခန္ဓ** -သ ဒ္ဒော ဒိဿတိ "အရုက္ခန္ဓော အင်္ဂိက္ခန္ဓော ဥဒကက္ခန္ဓော"တိအာဒီသု ဝိယ။ တေသံ ပညတ္တိသင်္ခါတာနံ ခန္ဓာနံ ပကာသနတော ဝဏ္ဏနတော ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကာဒယော ဝီသတိ "ခန္ဓကာ"တိ ဝုတ္တာ, အဝသာနေ ဒွေ ဝ တံသဒိသတ္တာ ဝေလာယ သဒိသတ္တာ သီလဿ ဝေလာတိ ဝစနံ ဝိယ။ အပိစ ဘာဂရာသတ္ထတာပေတ္ထ ယုဇ္ဇတေ တေသံ ပညတ္တီ နံ ဘာဂတော စ ရာသိတော စ ဝိဘတ္တတ္တာ။ ကိံ ပနေတေသံ ခန္ဓကာနံ အနုပုဗ္ဗကာရဏန္တိ? နာယံ ပုစ္ဆာ သမ္ဘဝတိ, အ ညထာ ဝုတ္တေသုပိ တပ္ပသင်္ဂါနတိက္ကမနတော။ အထ ဝ ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒါပုဗ္ဗင်္ဂမတ္တာ သာသနပ္ပဝေသနဿ တဒတ္ထသင်္ဂဟကော **မဟာခန္ဓကော** ပဌမံ ဝုတ္တော။ ကေနာတိ စေ? ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ။ ဘဂဝတာ ပန တ တ္ထ တတ္ထ ဥပ္ပန္နဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ တထာ တထာ ဝုတ္တာနိ, န ကမိနာ အနုက္ကမေန။ ထေရာ ပန တံ တံ ပယောဇနံ ပဋိစ္စ သမာနဇာတိကေ ဧကဇ္ဈံ ကတွာ အနုက္ကမေန သင်္ဂါယိံသု။ သေသာနံ ပယောဇနံ တတ္ထ တတ္ထေဝ အာဝိ ဘဝိဿ သတိ။

ခန္ဓကောဝိအ တိ ပညတ္တိဘာဂရာသဋ္ဌေန နေသံ ခန္ဓတ္တကောဝိအ, နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဟရပ္ပတ္တာတိ အတ္ထော။ တေသံ အနုတ္တာနတ္ထာနံ ပဒါနံ သံဝဏ္ဏနာ။ ကသ္မာ ပနေဝံ ဝိသေသိတန္တိ? တတော သေသဘာဂ ယုတ္တာ။ မာတိကာဋ္ဌုပ္ပတ္တိဂ္ဂဟဏမေ့တ္ထ ပဒဘာဇနိယဂ္ဂဟဏေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယေဟိ အတ္ထာ ယေသံ ပဒဝိသေသာနံ အဋ္ဌကထာယံ ပကာသိတာ, တေသံ တေ ပဒဝိသေသေ ပုန ဣဓ ဝဒေယျာမ, ဝဏ္ဏနာယ ပရိယောသာနံ ကအာ ဘဝေ တေ တေ အတ္တေတိ ဝုတ္တံ, တံ တဿ နိဒ္ဒေသေန ယုဇ္ဇတိ။ ဥတ္တာနာ စေဝ ယာ ဟဋ္ဌိ, တဿာ သံဝဏ္ဏနာယ ကိန္တိ ဝ တ္တဗ္ဗံ? န ဟိ အတ္ထာ ဥတ္တာနာတိ သမ္ဘဝတိ။ အဓိပ္ပာယာနုသန္ဓိဟီတိအာဒိဝစနေဟိပိ တံ ဝစနံ သမ္ဘဝတီတိ စေ? န, အတ္ထဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ ပဒဝိသေသာနံ ဂဟိတတ္တာ။ တေ ဟိ အတ္ထတော အနပေတတ္တေန, အဘိဓာနတ္တေ န တ အတ္တောပစာရေန တ အတ္ထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သံဝဏ္ဏနာနယော**တိ သံဝဏ္ဏနာ နာမ အဝုတ္တေသု ဥဟာပေဟက္က ကမနိဒဿနတော "နယော"တိ ဝုတ္တော။

၁. ဥရုဝေလာတိ ယထာဝုတ္တတလိကရာသိဝသေန လဒ္ဓနာမကော ကမော, တသ္မာ သမီပတ္တေ ဧတံ ဘုမ္မံ။ တ ထာဘာဝဒဿနတ္ထံ **"နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အညထာ တသ္မိံ တလိကရာသိမှိ ဟိ ဝိဟရတီတိ အာပဇ္ဇတိ, "ဥရုဝေလံ ပိဏ္ဍာယ ဟာဝိသီတိ ယေန ဥရုဝေလသေနာနိဂမော"တိအာဒိဝစနဝိရောဓော စ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန မူလကာရဏမေဝ ဒဿိတံ။ တတ္ထ **တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ပေ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော** တိ နိဂမနဝစနံ။ တံ ကိမတ္ထန္တိ စေ? ကမံ သန္ဓာယ ယထာဝုတ္တပဒတ္ထသမ္ဘဝဒဿနတ္ထံ။ "သော ပန ကမော တဒုပစာရေန ဧဝံ နာမံ လဘတီ"တိ ဝစနံ ပန အဝုတ္တသိဒ္ဓန္တိ ကတွာ န ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အထ ဝ ယဿ "ဥရုဝေလာ"တိ ယထာဝုတ္တတလိကရာသိဿ သ, တဿ သမီပကမဿပိ နာမံ။ တတ္ထ အာယသ္မာ **ဥပါလိတ္ထေရော** န ကမေ ကမံ သန္ဓာယ "ဥရုဝေလာယံ ဝိဟ ရတီ"တိ အာဟ ကေစရကမပယောဇနာဘာဝတော။ န ဟိ ဘဂဝ တံ ကမံ ကေစရံ ကတွာ တအာ တတ္ထ ဝိဟာသိ, တဿ မာ ဧတ္ထ တလိကရာသိဿ သမီပေ ဗောဓိရုက္ခမူလေ ဝိဟာရံ သန္ဓာယ သော ဧဝမာဟာတိ ဒဿေတုကာမော အဋ္ဌကထာစရိယော ဧဝမာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဘဂဝတော ကမတော ဒူရတရေ အရညေ အဘိသမ္ဗောဓိဒီပနေန ဒု တိယုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနနိယမံ တီဟိ ပဒေဟိ အကာသိ ထေရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အညထာ ပဒတ္တယဝစနပယောဇနာဘာဝ တော။ တတ္ထ နဒိတ္တာ ဂစ္ဆတီတိ နဒီ။ နေလဉ္ဇလာယာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ **လ**-ကာရဿ **ရ**-ကာရံ ကတွာ **"နေရဉ္ဇရာ**

ယာ"တိ ဝုတ္တံ, ကဒ္ဒမသေတလဝိရဟိတတ္တာ နိဒ္ဒောသဇလာယာတိ အတ္ထော, နီလဇလာယာတိ တဿာ နာမမေဝ
တ ဇတံ။

ဗောဓိရုက္ခမူလေတိ ဧတ္ထ စ ဗောဓိ ဝုစ္စတိ အဘိသမ္ဗောဓော။ သော စ အတ္ထတော ဘဂဝတော စတုတ္ထမဂ္ဂဉာဏံ ဟောတိ "ဝိမောက္ခန္တိကမေတံ နာမ"န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၆၂) ပဋိသမ္ဘိဒာဝစနတော။ ကိဉ္စာပိ တံ နာမကရဏဘူတံ စတုတ္ထဖလဉာဏမ္ပိ ဝတ္တုံ သမ္ဘဝတိ, ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာနံ ပန ကရဏတော တံ စတုတ္ထမဂ္ဂဉာဏမေဝ ဧတ္ထ ဗောဓီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **ဟဋ္ဌိယံ** "တတိယဝိဇ္ဇာယ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယာ"တိ တဒေဝ ဒဿိတံ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန "ဗောဇ္ဈင်္ဂက"တိ, "ဗောဓိပက္ခိယာ ဓမ္မာ"တိ စ။ တတ္ထ ယသ္မာ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ "ဗောဓိ"တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ သာမညတော ဝတ္တုကာမတာဓိပ္ပာယဝသေန "ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏ"န္တိ (စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၂၁) ဝုတ္တံ ဣဓာဓိပ္ပေတဉာဏဿပိ တဒန္တောဂဓတ္တာ။ အထ တ **ဟဋ္ဌိယံ** ဘဂဝတော အာဒိမဂ္ဂတ္တယဝစနဿ ဝုတ္တဒ္ဓာနာဘာဝတ စတုတ္ထမဂ္ဂဉာဏမေဝ ဘဂဝတော ဉပ္ပန္နံ, န ဘဂဝတ သောတာပန္နာဒိဘာဝံ ပတ္တတ ဗုဒ္ဓေ ဇာတောတိ သမယန္တရပ္ပသင်္ဂနိဝတ္တနတ္ထံ "စတူသူ"တိ ဝုတ္တံ အာဒိတ္တယဿ စတုတ္ထဉပနိဿယသမ္ဘဝေန ဗောဓိပရိယာ ယသိဒ္ဓိတော။ "ပုဂ္ဂလောပိ သေနာသနမ္ပိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဌာ. ၁.၁.၉ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ) ဝစန တော ဖလဟေတုကော ဖလဇနကော ရုက္ခော ဖလရုက္ခောတိ ဝိယ ဗောဓိဟေတုရုက္ခော ဗောဓိရုက္ခောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ "ယသ္မာ ကေဝလံ ဗောဓီတိ ရုက္ခဿပိ နာမံ, တသ္မာ ဗောဓိ"တိ ပရတော ဝုတ္တံ။ နိဂြောဓာဒိရုက္ခတော အသ္သ ဝိသေသနဝစနံ ပန တဒညဗောဓိမူလပ္ပသင်္ဂနိဝတ္တနတ္ထံ။ မဂ္ဂဉာဏဉ္ဟိ ကုသလမူလတ္တာ ဗောဓိ စ တံ မူလဉ္စာတိ သင်္ခံ့ လဘေယျ။ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓော နိသီဒတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဒိဝသေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌာဟံ ကေပလ္လင်္ကေန နိသိန္နဘာဝံ ဒဿေတိ။ ဧတ္ထ **ဧေ**-သဒ္ဒော တဿ နိသဇ္ဇာသဋ္ဌာတဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာနုယောကနုရူပဿ ပလ္လင်္ကဿ အညေန ဣရိယာပထေန အနန္တရိယဘာဝံ အထဿ အကောပိတဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ဝိမုတ္တိသုခ**န္တိ တေ့ ထ ဝိမုတ္တိယံ တ သုခန္တိ န သမ္ဘဝတိ။ ပဌမဗျာနိကတ္တာ ဘဂဝတော ဖလသမာပတ္တိသင်္ခါတာ ဝိမုတ္တိ ဧဝ အနုဇ္ဈင်္ဂနုရူ ဌေန နိဗ္ဗာနသုခန္တိ ဝိမုတ္တိသုခံ, တံ သမာပဇ္ဇနေန ပဋိသံဝေဒီ အနုဘဝန္တော နိသီဒိ။ ဝေနေယျကာလာနတိက္ကမန တော တံ အပေက္ခမာနော နိသီဒိ, န ဝိမုတ္တိသုခသင်္ဂေန။

အထ ခောတိ အဓိကာရန္တရာရမ္ဘေ နိပါတဒ္ဒ္ဝယံ။ တေန ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒယမာနော န ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ မန သာကာသိ, ကိန္တု တတော ဝုဋ္ဌာယာတိ ဒဿေတိ ။ ပဋိဝေဓဝသေနေဝ သုမနသိကတဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ ပုနပ္ပုနံ မနသိကရဏံ ဂမ္ဘီရတ္တာ အဿာဒဇနနတော, န အပုဗ္ဗနယဒဿနာဓိပ္ပာယတော။ ပစ္စက္ခဘူတသဗ္ဗဓမ္မတ္တာ ဘ ဂဝတော အသမ္မောဟတော, ပဋိဝိဒ္ဓဿ ဝိသယတော တ မနသိကရဏံ ပန ဝိဇိတဒေသပစ္စဝေက္ခဏံ ဝိယ ရညော အပု ဗ္ဗံ ပီတိံ ဇနေတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ "အမာနုသီ ရတီ ဟောတိ, သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော"တိ (ဓ. ပ. ၃၇၃)။ **ရတ္တိယာ ပဌမံ ယာမ**န္တိ အစ္စန္တသံယောဂဝသေန ဉပယောဂဝစနံ, တေန တဿ ဝိကပ္ပနာနုတ္တတံ ဒဿေတိ။ ကိဉ္စာပိ "အနုလောမပဋိလောမံ မနသာကာသီ"တိ ဧကတောဝ ဝုတ္တံ, တထာပိ က္ကမိနာ အနုက္ကမေနာတိ ဒဿနတ္ထံ **"အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ပဝတ္တိမတ္တပစ္စဝေက္ခဏာ အဓိပ္ပေတာ ကထံ ပညာယတီတိ? ပဌမဘာတယ, ပဋိလောမမနသိကရဏံ ပန အနုလောမေ ပစ္စယာနံ, ပစ္စယုပ္ပန္နာနဉ္စ တထာဘာဝသာဓနတ္ထံ။ ယသ္မာ အဝိဇ္ဇာယ ဧဝ နိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော, န အညထာ, တသ္မာ သင်္ခါရာနံ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယော, တဿာ စ သင်္ခါရာ ဖလန္တိ ဒီပန တော။ တထာ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာယ အနုလောမမနသိကရဏံ ကာရဏနိရောဓာ ဖလနိရောဓသာဓနတ္ထံ။ ဧတ္ထ စ အနုဘာဝတော နိဗ္ဗာနံ ဒဿိတံ။ န ဟိ တံ အဝိဇ္ဇာဒိနိရောဓမတ္တန္တိ။ တတ္ထ "ယတော ခယံ ပစ္စယာနံ အဝေဒီ"တိ ဝ စနေန အနုလောမော နာဓိပ္ပေတောတိ သိဒ္ဓံ။ မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏာယ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ, ဥဘယတ္ထပိ ကိစ္စတော, အာရမ္မ ဏတော စ တဿ မဂ္ဂဿ ဝိသယတော စ တတ္ထ မဂ္ဂေ ဒဿိတော။

တတ္ထာဟ – "ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ပဋိလောမံ မနသာကာသီ"တိ န ယုဇ္ဇတိ, န ဟိ ပဋိလောမာပဒေသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဘဝိတုမရဟတီတိ? ဝုစ္စတေ – န, တဒတ္ထဇာနနတော။ အနုလောမပဋိလောမန္တိ ဟိ ဘာဝနပုံသကံ။ အနုလောမတော, ပဋိလောမတော စ တံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ မနသာကာသီတိ ဟိ တတ္ထ အတ္ထော။ အညထာ နိရောဓဿ ပဋိလောမပ္ပသင်္ဂါပတ္တိယေဝတပဇ္ဇတိ။ ပဋိလောမေ စ ပနေတသ္မိံ အနုက္ကမနိယမော အနုလောမေ အနုက္ကမနိ ယမတော သိဒ္ဓောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သတိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ ပဋိလောမော နာမ အပဋိစ္စသမုပ္ပာဒောတိ သိဒ္ဓံ ဟော တိ။ တေန ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ "နိရောဓော ဟောတီတိ အနုပ္ပာဒော ဟောတီ"** တိအာဒိ။ ဧဝံ သန္တေ ပုဗ္ဗာပရဝိရော

ဓော ဟောတိ။ ကထံ? **ပဋိစ္စာ** တိ ဟိ ဣမိနာ ဖလဿ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေန, ပစ္စယာနဥ္စ ပစ္စယာယတ္တုပ္ပဂမနေန တဿ ဥပ္ပာဒာဘိမုခဘာဝဒီပနတော အသမုပ္ပာဒေ န သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ အပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေတိ ဧဝံ ဥဘယပဋိက္ခေပေန ပနဿ ပဋိလောမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဧကေ။ တံ အယုတ္တံ တဿ အနုလောမဘာဝနိယမနတော, အတ္ထာတိသယာဘာဝတော, တသ္မာ အပ္ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ တဿ ပဋိလောမောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဘဂဝတာ **ဟဠိုယံ** ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နနိရောဓော ဝုတ္တော။ တတ္ထ ဟိ ''အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ''တိ ဧဝံ ပစ္စယဿ သမုစ္ဆိန္နပစ္စယဘာဝဝသေန ပစ္စယနိရောဓံ, ဖလဿ ပစ္စယပဋိဂ္ဂဟာဘာဝဝသေန ပစ္စယုပ္ပန္နနိရောဓဉ္စ ဒီပေတိ။ ဒုဝိဓော **ဟဠိုယံ** နိရောဓော အတ္ထတော အနုပ္ပာဒေ နာမ ဟောတီတိ ကတွာ **အဋ္ဌကထာယံ** ''နိရောဓော ဟောတီတိ အနုပ္ပာဒေ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သန္တေ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာနံ နိရောဓမတ္တန္တိ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? န, တဿာနုဘာဝဒီပနာဓိပ္ပာယတော။ **ဝိဒိတဝေလာယန္တိ** မနသိကတဝေလာယန္တိ အတ္ထော, အညထာ တတော ပုဗ္ဗေ အဝိဒိတပ္ပသင်္ဂတော။

ဈာယတောတိ ဧတ္ထ ကာမံ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန ဈာယတော ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ ပာတုဘဝန္တိ, စတုအရိယသစ္စဓမ္မာ တ ပကာသန္တိ, တထာပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ သမထာဒိယာနိကဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနဂ္ဂဟဏံ။ စတုသစ္စဓမ္မဂ္ဂဟဏံ ကာမံ အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဒဿနာဓိကာရေန ဝိရုဇ္ဈတိ, တထာပိ ''ယော ဒုက္ခံ ပရိဇာနာတိ, သော သမုဒယံ ပဇဟတီ''တိ လဒ္ဓိဝသေန ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂. **''ပစ္စယက္ခယဿာ''** တိ ကိစ္စပရိယာယဝသေန ဝုတ္တံ။ တေန ပစ္စယနိဗ္ဗာနံ, တဒုပနိဿယနိဗ္ဗာနဉ္စာတိ ဒုဝိဓံ နိဗ္ဗာနံ ဒဿိတံ ဟောတီတိ။ ကာမဉ္စ တံ န ကေဝလံ ပစ္စယက္ခယမတ္တံ ကရောတိ, အထ ခေါ ပစ္စယုပ္ပန္နက္ခယမ္ပိ ကရောတိ။ ယတော ဥဘိန္နမ္ပိ နိရောဓော ဒဿိတော, တထာပိ ဟေတုနိရောဓာ ဖလနိရောဓောတိ ကတွာ ''ပစ္စယက္ခယဿာ''တိ ဝုတ္တံ။ **ဝုတ္တပ္ပကာရာ ဓမ္မာ** တိ ဧတ္ထ စတုသစ္စဂ္ဂဟဏံ ပဌမကထာယံ ဝုတ္တနယဝိပလ္လာသေန ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃. **သမုဒယနိရောဓသင်္ခါတော အတ္ထော** တိ ဧတ္ထ သမုဒယော ကိစ္စဝသေန, နိရောဓော အာရမ္မဏကိရိယာယ။ ဧတေန ဒုဝိဓပ္ပကာရာ နိရောဓာ ဒဿိတာ ဟောန္တိ တဿ အနုဘာဝဿ ဝသေနာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ ပလ္လင်္ကာ ဘုဇိတဗ္ဗာနဉ္စ ''ပလ္လင်္ကော''တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ဖလာဓိဂမဗ္ဗာနံ ''ပလ္လင်္က''န္တိ ဝုတ္တံ။

အဇပာလကထာဝဏ္ဏနာ

၄. **သမ္မောဒီ** တိ ဟိတကာမတာယ ဘဂဝတ ဧတေန ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ **ဝေဒေဟိ အန္တ** န္တိ ဧတ္ထ နိဗ္ဗာနံ အန္တော နာမ။ **ဝေဒာနံ တ အန္တံ ဂတတ္တာ** တိ ဧတ္ထ အရဟတ္တံ။ တတ္ထ ပဌမေန ဝေဒန္တဂူ ယသ္မာ, တသ္မာ ဧဝ ဝုသိတဗြဟ္မစရိယော။ ဒုတိယေန ဝေဒန္တဂူ ယသ္မာ, တသ္မာ ဝုသိတဗြဟ္မစရိယောတိ ဧဝံ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ကိဉ္စာပိ ဗြာဟ္မဏဿ စတုသစ္စယုတ္တံ အတ္ထတော ဝုတ္တံ, **ဥဒာနကထာယံ** ဝုတ္တပဋိဝေဓာဘာဝံ သန္ဓာယ ''ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တန''န္တိ ဝုစ္စတီတိ ပရိဟာရော။

အဇပာလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မုစလိန္ဒကထာဝဏ္ဏနာ

၅. မုစလိန္ဒဝတ္ထုမ္ပိ **တေမတ္တ** န္တိ ဣတအနိ ဝတ္တဗ္ဗမတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တံ ဝိဝေကန္တိ** ဥပဓိဝိဝေကံ ။ ''အဗျာပဇ္ဇံ သုခံ လောကေ''တိ ဣမိနာ ပဌမဂါ ဒဿေတိ တေန သတ္တေသု မာရဏဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနကဗျာပာဒပ္ပဟာနသိဒ္ဓိတော။ ''ပာဏဘူတေသု သံယမော''တိ ဣမိနာ ဒုတိယမဂ္ဂံ ဒဿေတိ။ မဂ္ဂီ ဟိ ပုဂ္ဂလော အဝသိဋ္ဌဗျာပာဒတနုတ္တဝသေန ပာဏဘူတေသု သံယတော ဟောတိ ဝိဟိံသာဓိပ္ပာယာဘာဝတော။ ဧဝံ စတ္တာရော ဟိ မဂ္ဂါ အနုက္ကမေနာပိ ဂဟိတာ ဟောန္တိ။

မုစလိန္ဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဇာယတနကထာဝဏ္ဏနာ

၆. **ရာဇာယတနံ** ဟတလိ။ “စတုဒ္ဒိသာ အာဂန္တွာ”တိ ဟဌသေသော။ မုခဝဋ္ဋိယံ ကိရဿ ဒိန္နာနံ စတုန္နမ္ပိ လေခာပရိစ္ဆေဒော အတ္ထိ, တေ တဏှိဇာ ဒေဝတာယ ကရဝဒ္ဒဿနေန ဘဂဝတော ရူပကာယဒဿနေန ပသန္နတ္တာ သရဏံ အဂ္ဂဟေသုံ။ ဒေဝတာယ “ဘဂဝတ ရာဇာယတနမူလေ ပဉ္စမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓော”တိ ဝစနံ သုတွာ သာဝကသင်္ဃာဘာဝံ, အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဓမ္မဿဘာဝဉ္စ ဇာနိံသူတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဇာနန္တီတိ ဗုဒ္ဓါတိ သမ္ဗန္ဓော။

ရာဇာယတနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗြဟ္မယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၇. **အဓိဂတော ခော မျာယံ**န္တိ အာဒိမှိ **ဓမ္မော**တိ စတုသစ္စဓမ္မော, ဂမ္ဘီရတ္တာ **ဒုဒ္ဒသော**။ ဒုဒ္ဒသတ္တာ **ဒုရနုဗောဓော**။ **သန္တော**တိ နိဗ္ဗုတော။ **ပဏီတော**တိ အတပ္ပကော။ ဣဒံ ဒွယံ လောကုတ္တရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတက္ကာဝစရော**တိ တက္ကေန အာကာရပရိဝိတက္ကေန ဩဂါဟိတဗ္ဗော န ဟောတိ, ဉာဏေနေဝ အဝစရိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော**တိ သမ္မာပဋိပဒံ ပဋိပန္နေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ဝေဒနီယော။ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော**တိအာဒိ သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနမေဝ။ တဉှိ ဖလူပစာရေန ဧကမ္ပိ သမာနံ တထာ တထာ ဝုစ္စတိ။ **ရာမာ**တိ ပဇာ။ အနု အနု အစ္ဆရိယာ **အနုစ္ဆရိယာ**။ တေသံ ဘဂဝတော ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ သုတပုဗ္ဗာနံ, ဓမ္မဿ တ ဂမ္ဘီရဘာဝံ အဓိဂတပုဗ္ဗာနံ။ ကိဉ္စာပိ ဘဂဝတော စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ သုခပ္ပဋိပဒါ, တထာပိ ဗောဓိသတ္တပဋိပဒံ သန္ဓာယ **“ကိစ္ဆေန မေ”**တိ ဝုတ္တံ။ “ပကာသိတံ ပကာသိတု”န္တိ ဥဘယထာပိ ဟဌော။ **ပရေတေဟိ** ယုတ္တေဟိ။ **ရာဂရတ္တာ**တိ ကာမရာဂဒိဋ္ဌိရာဂေဟိ ရတ္တာ။ အတ္တ နိစ္စာဒိကဟကာ န ဒက္ခန္တိ န ပဿိဿန္တိ။

၈. သဟံပတိ ကိရ “နဿတိ ဝတ ဘော လောကော”တိ ဣမံ သဒ္ဒံ တထာ နိစ္ဆာရေတိ, ယထာ ဒသသဟဿိ လောကဓာတုဗြဟ္မာနော သုတွာ သန္နိပတိံသု။ ပညာမယေ အက္ခိမှိ သန္တာနာနုသယိတဝသေန အပ္ပံ ပရိတ္တံ ရာဂါဒိ ရဇံ ဧတေသံ, ဧဝံသဘာဝါတိ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ**။ **အဿဝနတာ**တိ အဿဝနတာယ။

သမလေဟိ သတ္ထာရေဟိ။ **အပါပုရေတ**န္တိ ဝိဝရ ဧတံ။ **အမတဿ ဒွာရ**န္တိ အရိယမဂ္ဂံ, စတုသစ္စဓမ္မံ ဝါ။ ဝိဇ္ဇတ္တယစတုမဂ္ဂဉာဏေဟိ ပုနပ္ပုနံ **ဗုဒ္ဓံ** ပဋိဝိဒ္ဓံ။ **သေလေ**တိ သိလာမယေ။ ဝိဂတရဇတ္တာ သုခဒဿနယောဂ္ဂေ ဣတော စ ဧတ္တော စ အာဂန္တွာ ယထာ ဌိတော စက္ခုမာ ပုရိသော သမန္တတော ဇနတံ ပဿေယျ။ တွမ္ပိ **သုမေဓ** သုန္ဒရပည သဗ္ဗညုတညာဏစက္ခုမာယ **သမန္တစက္ခု**။ သဗ္ဗကိလေသသင်္ဂါမာနံ ဝိဇိတတ္တာ **ဝိဇိတသင်္ဂါမ**။ ဇာတိကန္တာရာဒိနိတ္ထရဏတ္ထံ ဝေနေယျဇနသတ္ထဝဟနသမတ္ထတာယ **သတ္ထဝာဟ**။ ကာမစ္ဆန္ဒဣဏဿ အဘာဝတော **အဏဏ**။

၉. **ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ**တိ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏေန စ အာသယာနုသယဉာဏေန စ။ ဣမေသဉှိ ဒွိန္နံ ဉာဏာနံ “ဗုဒ္ဓစက္ခူ”တိ နာမံ။ **ဥပ္ပလိနိယ**န္တိ ဥပ္ပလဝနေ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **အန္တော နိမုဂ္ဂဟောသီနီ**တိ ယာနိ အန္တော နိမုဂ္ဂါနေဝ ဟောသိယန္တိ, တတ္ထ ယာနိ **ဥဒကံ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတာနိ,** တာနိ သူရိယရံသိသမ္ဖဿံ အာဂမယမာနာနိ ဌိတာနိ အဇ္ဇ ပုပ္ဖနကာနိ။ ယာနိ **သမောဒကံ ဌိတာနိ,** တာနိ သွေ ပုပ္ဖနကာနိ။ ယာနိ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ, တာနိ တတိယဒိဝသေ ပုပ္ဖနကာနိ။ ဥဒကာ ပန အနုဂ္ဂတာနိ အညာနိပိ သရောဇဥပ္ပလာဒီနိ နာမ ဟောန္တိ။ ယာနိ နေဝ ပုပ္ဖိဿန္တိ မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခာနေဝ ဘဝိဿန္တိ, တာနိ ဟဋ္ဌိနာရုဠှာနိ, အာဟရိတွာ ပန ဒီပေတဗ္ဗာနိ။ ဧတေဟိ ဥဂ္ဃဋိတညူ ဝိပဉ္စိတညူ နေယျော ပဒပရမောတိ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **ပစ္စဘာသိ**တိ ပတိ အဘာသိ။

အဟာရုတာတိ ဝိဝဋာ။ ပစ္ဆိမဿ ပဒဒွယဿ အယမတ္ထော။ အဟဉှိ အတ္တနော ပဂုဏံ သုပ္ပဝတ္တမ္ပိ ဣမံ ပဏီတံ ဥတ္တမံ ဓမ္မံ ကာယဝါစာကိလမထသညီ ဟုတွာ နာဘာသိံ။

ဗြဟ္မယာစနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဣဒါနိ ပန သဗ္ဗော ဇနော သဒ္ဓါဘာဇနံ ဥပနေတု, ပူရေဿာမိ နေသံ သင်္ကပ္ပန္တိ။ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကော**တိ သမာပတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသတ္တာ နိက္ကိလေသဇာတိကော။ **အာဇာနိဿတီ**တိ စေ န နိဗ္ဗာနမဂ္ဂံသု ဓမ္မ သင်္ဂါဟကာ တေ ဝိနယက္ကမညာ, အဟံ ဒေသေယျံ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတီတိ အဓိပ္ပာယော, “မုဒ္ဓာပိ တဿ ဝိပတေယျ ယာ”တိ (အ. နိ. ၈.၁၁; ဟရာ. ၂) တွေ ဝိယ အဘူတပရိကပ္ပော ကိရေသော။ လောကေ တဿ အဓိမုတ္တဘာဝဒီပနတ္ထံ ဥဿုဟိ ဣဒံ ဝစနံ အတ္တနော တဒုပဒေသေန အဝိဒိတဘာဝဒီပနတ္ထံ။ တဿ အနဋ္ဌေတသိကဘာဝဒီပနတ္ထန္တိ ဧဝမာ ဒီနိ ပနေတ္ထ ပယောဇနာနိ။ **ဘဂဝတောပိ ခော ဉာဏ**န္တိ သဗ္ဗညုတညာဏံ တဿ မရဏာရမ္မဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တေန တ တော ပုဗ္ဗေ တဿ သတိ ဓမ္မဒေသနာယ ခိပ္ပံ ဇာနနဘာတရမ္မဏန္တိ ဒီပေတိ။ ပရောပဒေသေတော အဇာနိတ္တတ ပစ္စက္ခ တော မရဏာသစ္စိကိရိယမ္ပိ ဒဿေတိ။ ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ အနေကဉာဏသမောဓာနဘာဝတော သုဝုတ္တမေတံ။ စိတ္တပုဗ္ဗိ ကာ ဟိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ, အညထာ နဝသတ္တဟတုဘာဝပ္ပသင်္ဂေါ။ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဧကတော ဂဟဏေ ဝိရုဒ္ဓကာလာနံ ဧက တော ဇာနနပ္ပသင်္ဂေါ။ တတော ဧကဉာဏဿ ဝိတထဘာဝပ္ပတ္တိဒေါသော, တသ္မာ သဗ္ဗဿ ဝိနာနေကဉာဏသ မောဓာနံ အာပဇ္ဇိတဓမ္မေသု အပ္ပဋိဟတဉာဏဝန္တတ္တာ ပန သဗ္ဗညူ ဧဝ ဘဂဝတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န သဗ္ဗကာလံ ဧက တော။ အာဠာရာဒီနံ မရဏာဇာနနတောတိ စေ? န, တဿ ဇာနနေန ပုထုဇ္ဇနဿာပိ သဗ္ဗညုတာပတ္တိပ္ပသင်္ဂတော။ ယ အဘာဝေန ယအဘာဝေ တဗ္ဘာဝေန တဿာဘာဝပ္ပသင်္ဂေါ လောကေ သိဒ္ဓေါတိ။ “ဘဂဝတောပိ ခော ဉာဏံ ဥဒပ ဒီ”တိ ဝစနတော တဿ မရဏဇာနနံ သိဒ္ဓန္တိ ကတ္ထတ ဘဝံ မတေနေဝ ဘဂဝတ သဗ္ဗညူတိ သိဒ္ဓံ န ဒေဝတာရောစန တော ပုဗ္ဗေ အဇာနနတောတိ စေ? န, ဝိသေသံ ပရိဂ္ဂဟေတ္ထတ အန္တရာ ပဇာနနတော, ဒေဝတာယ သဗ္ဗညုဘာဝပ္ပတ္တိ ဒေါသတော စ။ န ဟိ သော ကဿစိ ဝစနေန အညာသီတိ။

အပိစ ကိမိဒံ တတ္ထ ဇာနနံ နာမ တအရမ္မဏဉာဏုပ္ပတ္တီတိ စေ? န, လောကေ သဗ္ဗညုနော အစ္စန္တာဘာဝပ္ပသ င်္ဂတော။ သာဓိကာ ဟိ မယာ ဧကဉာဏက္ခဏေ သဗ္ဗံ ဉာဏံ, တဒညေသဉ္စ တဒညာဏာနုပ္ပတ္တိ။ အပိစ သဗ္ဗညုနော သဗ္ဗဓမ္မဝိသယေ ဉာဏပစ္စုပဋ္ဌာနသိဒ္ဓိ တဿ ဉာဏဿ အတ္တနာဝ အတ္တနော အဝိသယောတိ စေ? န, ဟေတုနိဒဿနာ နုပ္ပတ္တိတော။ အပိစ “ဘဂဝတောပိ ခော ဉာဏံ ဥဒပာဒီ”တိ တွေ ဝိသေသဝစနံ အတ္ထိ။ ယေန ဒေဝတာရောစနုတ္တ ရကာလမေဝ ဘဂဝတော ဉာဏံ ဥဒပာဒီတိ ပညာယတိ။ န ဟိ ဝစနပုဗ္ဗာပရိယဘာဝမတ္တေန တဒတ္ထပုဗ္ဗာပရိယတာ ဟောတိ, တသ္မာ အယုတ္တမေတံ။ **အဘိဒေါသကာလင်္ကတော**တိ ပဌမယာမေ ကာလင်္ကတော။ “မဇ္ဈိမယာမေ”တိပိ ဝဒန္တိ။ ဥဘယတ္ထာပိ မဟာဇာနိယော။ သတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရေ, ဧကဒိဝသဗ္ဘန္တရေ စ ပတ္တဗ္ဗမဂ္ဂဖလတော ပရိဟီနတ္တ တာ မဟတီ ဇာနိ အဿာတိ **မဟာဇာနိ**။ တေသု ဟိ ဒွီသု အာဠာရော အာကိဉ္စညာယတနဘဝေ နိဗ္ဗတ္တော, ဥဒကော ဘဝဂ္ဂေ, တသ္မာ နေသံ ဓမ္မဒေသနာယ အက္ခဏေ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ သန္ဓာယ ဘဂဝတ ဧဝံ စိန္တေသိ, န ဣတော မနုဿ သလောကတော စုတိဘာဝံ သန္ဓာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဗုဒ္ဓဝေနေယျတဉ္စ သန္ဓာယာတိ နော တက္ကော, အညထာ အနိ ဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါတိ အာစရိယော။

ဗောဓိသတ္တဿ ဇာတကာလေ သုပိနပဋိဂ္ဂါဟကာ စေဝ လက္ခဏပရိဂ္ဂါဟကာ စ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏာ။ တေသု တယော ဒွိဓာ ဗျာကရိံသု “ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသန္တော ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တိ, ပဗ္ဗဇန္တော ဗုဒ္ဓေါ”တိ။ ပဉ္စ ဗြာဟ္မဏာ “အဂါရေ န တိဋ္ဌတိ, ဗုဒ္ဓေါဝ ဟောတီ”တိ ဧကံသဗျာကရဏာဝ အ ဟေသုံ။ တေသု ပုရိမာ တယော ယထာမန္တဟာရံ ဂတာ။ ဣမေ ပန မန္တဟာရံ အတိက္ကမန္တာ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ပုညမဟတ္တ တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥဒ္ဒိဿ ပုရေစာရိကမေဝ ပဗ္ဗဇိံသု။ ဣမေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ”** တိ။ “တေ သံ ပုတ္တာ”တိပိ ဝဒန္တိ, တံ **အဋ္ဌကထာယံ** ပဋိက္ခိတ္တံ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဘဂဝတ “ဗဟူပကာရာ ခော မေ”တိ စိန္တေ သိ။ ကိံ ဥပကာရကာနံ ဧဝ ဧသ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဣတရေသံ န ဒေသေတီတိ? နော န ဒေသေတိ။ ဥပကာရာနုဿရဏမတ္တ ကေနေဝ ဝုတ္တန္တိ အဋ္ဌကထာနယော။ အတ္တနော ကတညုကတဝေဒိဘာဝပ္ပကာသနတ္ထံ, ကတညုတာဒိပသံသနတ္ထံ, ပရေသဉ္စ ကတညုဘာဝတဒိနိယောဇနတ္ထံ, ခိပ္ပဇာနနပ္ပသင်္ဂနိဝါရဏတ္ထံ။

၁၁. အန္တရာ စ ဂယံ အန္တရာ စ ဗောဓိန္တိ ဂယာယ စ ဗောဓိယာ စ မဇ္ဈေ တိဂါဝုတန္တရေ ဌာနေ။ ဗောဓိမဏ္ဍ တော ဟိ ဂယာ တီဏိ ဂါဝုတာနိ။ ဗာရာဏသိနဂရံ အဋ္ဌာရသ ယောဇနာနိ။ ဥပကော ပန ဗောဓိမဏ္ဍဿ စ ဂယာယ စ အန္တ တရေ ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ။ **အန္တရာ**-သဒ္ဒေန ပန ယုတ္တတ္တာ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ ဤဒိသေသု စ ဌာနေသု အက္ခရ

စိန္တကာ ဧကမေဝ အန္တရာသဒ္ဒံ ပယုဉ္ဇန္တိ, သော ဒုတိယပဒေပိ ယောဇေတဗ္ဗော။ အယောဇိယမာနေ ပန ဥပယောဂဝစနံ န ဟာပုဏာတိ။ ဣဓ ပန ယောဇေတ္ဝာတဝ ဝုတ္တောတိ။

သဗ္ဗာဘိဘူ တိ သဗ္ဗံ တေဘူမကဓမ္မံ အဘိဘဝိတ္ဝာ ဌိတော။ **တဏှာဟက္ခယေ** တိ နိဗ္ဗာနေ။ **ဝိမုတ္တော** တိ အာရမ္မဏတော ဝိမုတ္တော။ **နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော** တိ မယှံ ပဋိပုဂ္ဂလော နာမ နတ္ထိ, အသဒိသောတိ အတ္ထော, မမ သဗ္ဗညုဘာဝေ အေသံ ဒဿေတ္ဝာ လောကေ ဌာတုံ အသမတ္ထတာယ မမ ပစ္စတ္ထိကပုဂ္ဂလော တ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **အာဟဉ္ဆံ အမတဒုန္ဒုဘိ** န္တိ ဓမ္မစက္ကပ္ပဋိလာဘာယ အမတဘေရိံ ပဟရိဿာမီတိ ဂစ္ဆာမိ။

အရဟာသိ အနန္တဇိနော ဘဝိတုံ ယုတ္တော တ္ဝံသိ အတ္ထော။ ဣဒမ္ပိ အတ္တနော သတ္ထုနာမံ။ **ဟုပေယျာသိ** တိ အာဝုသော ဧဝမ္ပိ နာမ ဘဝေယျ။ **ပက္ကာမိ** တိ **ဝင်္ကဟာရဇနပဒံ** နာမ အဂမာသိ။ ဘဂဝတာပိ ''တတ္ထ တဿ မိဂလုဒ္ဒကဿ ဓီတုယာ စာဟယ ဥက္ကဏ္ဌိတ္ဝာ ပုန အာဂန္တွာ အနာဂာမိ အယံ ဘဝိဿတီ''တိ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိံ ဒိသ္ဝာ တေန သဒ္ဓိံ အာလပိ။ သော စ တထေဝ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အနာဂါမီ ဟုတ္ဝာ အနုက္ကမေန ကာလံ ကတ္ဝာ အဝိဟေသု ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၁၂. သဏ္ဌာပေသု န္တိ ကတိကံ အကံသု။ **ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော** တိ ပဓာနတော ဘဋ္ဌော ပရိဟီနော။ ''အဘိဇာနာထ နု ဘာသိတမေတ''န္တိ, ''တစံ ဘာသိတမေဝ''န္တိ စ ဧဝရူပံ ကဉ္စိ ဝစနဘေဒံ အကာသီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဘဂဝန္တံ သုဿူသိံသူ**တိ ဘဂဝတော ဝစနံ သောတုကာမာ အဟေသုံ။ **အညာ**တိ အညာယ, ဇာနိတုန္တိ အတ္ထော။

၁၃. အထ ကိမတ္ထံ အာမန္တေသီတိ? တတောပိ သုဋ္ဌုတရံ ပဋိဇာနနတ္ထံ, ဓမ္မဿ အဘိဘာရိယဒုလ္လဘဘာဝဒီပနတ္ထံ, အက္ခရဝိက္ခေပနိတရဏတ္ထဉ္စ။ တတ္ထ **ဒွေဝမေ**တိ အန္တဒ္ဝယဝစနံ အညေသမ္ပိ တဒန္တောဂဓဘာဝတော။ အပိစ ယောဇနာဝသေန။ တဏှာဟာအဝိဇ္ဇာတိ ဟိ သံသာရပ္ပဝတ္တိယာ သီသဘူတာ ဒွေ ကိလေသာ။ တေ စ သမထဝိပဿနာနံ ပဋိပက္ခဘူတတ္တာ **အန္တာ** နာမ။ တေသု တဏှာဟာဝသေန ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂံ ဘဇန္တော သမထံ ပရိဟာပေတိ ဗာလော, တထာ အဝိဇ္ဇာဝသေန အတ္တကိလမထာနုယောဂံ ဘဇန္တော ဂစ္ဆန္တော ဝိပဿနန္တိ န သက္ကာ ဥဘော ဒွေ အန္တေ အပ္ပဟာယ အမတံ အဓိဂန္တုန္တိ ဧဝံ ဝုတ္တာ။ အပိစ လီနုဒ္ဓစ္စပဟာနဒဿနမေတံ။ လီနော ဟိ နိက္ခိတ္တဝီရိယာရမ္ဘော ကာမသုခဥ္စ ဘဇတိ, ဣတရော အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယော အတ္တကိလမထံ။ ဥဘောပိ တေ ဝီရိယသမတာယ ပဋိပက္ခတ္တာ အန္တာ နာမ။ အပိစ တိဿော သာသနေ ပဋိပဒာ ဝုတ္တာ အာဂဠ္ဟာ, နိဇ္ဈာမာ, မဇ္ဈိမာ စ။ တတ္ထ **အာဂဠ္ဟာ** ''ဟဏာတိဟတီ ဟောတိ, နတ္ထိ ကာမေသု ဒေသော''တိ ဧဝမာဒိကာ။ **နိဇ္ဈာမာ** ''အစေလကော ဟောတိ, မုတ္တာစာရော''တိ ဧဝမာဒိကာ, **မဇ္ဈိမာ** ''အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ''တိ ဧဝမာဒိကာ။ တတ္ထ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေ အာဂဠ္ဟာ နာမ ပဋိပဒာ ဟောတိ သဗ္ဗာကုသလမူလတ္တာ။ အတ္တကိလမထာနုယောဂေ နိဇ္ဈာမာ နာမ အတ္တဇ္ဈာပနတော။ ဥဘောပေတေ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပဒာယ ပဋိပက္ခဘူတတ္တာ အန္တာ နာမ, တသ္မာ ဣမေဝ သန္ဓာယ ဒွေဝမေတိ။ ကိမတ္ထံ ဘဂဝတ ''ပဗ္ဗဇိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ''တိ ပဗ္ဗဇိတေ ဧဝ အဓိကရောတိ, န ဂဟဋ္ဌေတိ? ပဗ္ဗဇိတာနံ တဒဓိမုတ္တတ္တာ, သုခပရိဝဇ္ဇနသမတ္ထတာယ, တဒဓိကတတ္တာ စ ပဗ္ဗဇိတာ တွေ အဓိကတာ, န ဂဟဋ္ဌာ။ ယဒိ ဧဝံ ကိမတ္ထံ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂမာဟ, နနု တေ ပကတိယာပိ ကာမပရိစ္စာဂံ ကတ္ဝာ တံ နိဿရဏာတ္ထံ ပဗ္ဗဇိတာတိ? န, တေသံ အန္တဒ္ဝယနိဿိတတ္တာ။ တေ ဟိ ဣဓ လောကေ ကာမေန ဝိသုဒ္ဓိမိစ္ဆန္တိ အတ္တကိလမထာနုယောဂမနုယုတ္တာ တဒ္ဒေသံ တပဿ ဖလေန ပေစ္စ ဒိဗ္ဗေ ကာမေ အာသီသမာနာ ဒဋ္ဌဟာတရံ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂမနုယုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ ။ အန္တတ္တော ပန ဣဓ ကုစ္ဆိတဥ္စေန ဝေဒိတဗ္ဗော ''အန္တမိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဇီဝိကာနံ, ယဒိဒံ ပိဏ္ဍောလျ''န္တိအာဒီသု (ဣတိဝု. ၉၁; သံ. နိ. ၃.၈၀) ဝိယ။

ယော စာယံ ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေ တိ ဧတ္ထ **ကာမေသူ**တိ ဝတ္ထုကာမော အဓိပ္ပေတော, ဒုတိယော ကိလေသကာမော ။ တံသမ္ပယုတ္တသုခမေတ္ထ ကာမသုခံ နာမ။ တေန ဝိပာကသုခဿ နိရဝဇ္ဇဘာဝံ ဒီပေတီတိ။ **အလ္လီယနံ** နာမ တဒဘိနန္ဒနာ။ **အနုယောဂေ** နာမ ဘဝန္တရေ တဒနုယောဂပတ္ထနာ။ ဟာနဘာဂိယကရတ္တာ ကုသလပက္ခဿ, ဟီနပုဂ္ဂလဘာဝိတတ္တာ, ဟီနဓာတုပဘဝတ္တာ စ လာမကဋ္ဌေန **ဟီနော**။ ကမနိတသိသတ္တဓမ္မတ္တာ **ဂမ္မော**။ ပုထုဇ္ဇနသာဓာရဏတ္တာ **ပောထုဇ္ဇနိကော** ။ **အနရိယော**တိ အရိယာနံ အနဓိပ္ပေတတ္တာ, အရိယဓမ္မပဋိပက္ခတ္တာ, အနရိယကရတ္တာ, အနရိယဓမ္မတ္တာ, အနရိယာစိဏ္ဏတ္တာ စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အနတ္ထသဉ္ဟိတသံသာရဘာယာဝဟ

တ္တာ, အနတ္တဖလနိဗ္ဗတ္တကတ္တာ စ **အနတ္တသံဟိတော**။ အတ္တနော ကေဝလံ ခေဒူပဂမော အတ္တကိလမထော နာမ။ သော ဒိဋ္ဌိဂတပုဗ္ဗကတ္တတဟနုက္ကမကိရိယာဝိသေသံ နိဿာယ ပဝတ္တတိ, တဿ ဒိဋ္ဌိဝသေန အနုယောဂေ **အတ္တကိလမထာနုယောဂေ** နာမ။ အတ္တဝိယောဂဝိတ္တာပရိဿမတ္တာ, အနုဟယပဝတ္တတ္တာ သမ္ဗန္ဓမာနော မိဂယောနိကေယောနိကုက္ကုရယောနိသူကရယောနိသု ဟတာယတိ။ ဝိပစ္စမာနော နရကံ နေတီတိ အနတ္ထသံဟိတော။ **ဧတေ တွတ**တိ ဧတေ တု။ **တထာဂတေနာ**တိ အတ္တာနံ အဝိတထာဂမနံ အာဝိ ကရောတိ, တေနေတံ ဒဿေတိ "န မယာ ပရိဝိတက္ကိတမတ္တေန ဝိတက္ကိတာ, ကိန္တု မယာ တထာဂတေနေဝ သတာ အဘိသမ္ဗောဓိဉာဏေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော"တိ။ **စက္ခုကရဏီ**တိအာဒီဟိ ပန တမေဝ ပဋိပဒံ ထောမေတိ။ ဘေသဇ္ဇံ အာတုရဿ ဝိယ "စက္ခုကရဏီ"တိ ဣမိနာ ဉာဏစက္ခုဝိသောဓနံ ဝုတ္တံ။ **ဉာဏကရဏီ**တိ ဣမိနာ အန္ဓကာရဝိဓမနံ ဝုတ္တံ။ **ဥပသမာယာ**တိ ကိလေသပရိဋ္ဌာဟပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ဝုတ္တာ။ **အဘိညာယာ**တိ သစ္စပဋိဝေဓနံ ဝုတ္တံ။ **သမ္ဗောဓာယာ** တိ သစ္စပဋိဝိဇ္ဈနံ ဝုတ္တံ။ **နိဗ္ဗာနာယာ** တိ သောပာဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုယာ အနုပာဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုယာတိ ဧဝံ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတွတ ကထေတဗ္ဗံ။

၁၄. ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဘဂဝတ အညတ္ထ ဝိယ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ အကထေတွတ ပဌမမေဝ အသေဝိတဗ္ဗမန္တဒ္ဒဝယံ ဝတွတ မဇ္ဈိမပဋိပဒံ ဒေသေသီတိ? အတ္တာဒိမိစ္ဆာဘိမာနနိတရဏတ္ထံ, ကုမ္မဂ္ဂပဋိပတ္တိနိတရဏတ္ထဥ္စ အန္တဒ္ဒဝယဝဇ္ဇနံ ဝတွတ အတ္တနော ဝိသေသာဓိဂမဒီပနနယေန အဇာဟုလ္လိကာဒိဘာဝဒဿနတ္ထံ, တေသဥ္စ မဇ္ဈိမပဋိပအာဒီပနေန တတ္ထ အနုယောဇနတ္ထံ ပစ္ဆာ သမ္မာပဋိပဒံ ဒေသေသိ, တတော တဿ မဇ္ဈိမပဋိပအာသဋ္ဌာတဿ အရိယမဂ္ဂဿ ဝိသယဒဿနတ္ထံ စတုသစ္စမ္ပိ သင္ခေပဝိတ္တာရဝသေန ဒေသေတုကာမော **"ဣဒံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခ"** န္တိ အာဒိမာဟ, အယမေတ္ထ အနုသန္ဓိ။ "ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စန္တိ မေ, ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိ သုတ္တာနုသန္ဓိပကအာသနတွ ထံ အယမနုက္ကမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာဝုတ္တံ ပဋိပဒံ သုတွတ ကိရ ကောဏ္ဍညော အာဟ "ကထံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တပဋိပအာယ ဥပ္ပတ္တိ သိယာ။ အယဥ္ဟိ ပဋိပအာ ကိလေသာနံ အနုပ္ပတ္တိယာ သတိ သမ္ဘဝတိ, န အညထာ။ ကိလေသာနဥ္စ ယဒိ လောဘတော ဥပ္ပတ္တိ ခုပ္ပိဟာသာနံ ဝိယ, တအသေဝနာယ အနုပ္ပတ္တိ သိယာ, တဒဝတ္ထုဿ တ တေသံ ဥပ္ပတ္တိ။ တဒဝတ္ထုဝိပရီတကာယကိလမထာသေဝနာယ အနုပ္ပတ္တိ သိယာ။ ဥဘောပေတာ ဘဂဝတာ 'အန္တာ'တိ ဝုတ္တာ, တသ္မာ ကထံ ပနေတိဿာယ သမ္မာပဋိပအာယ ဥပ္ပတ္တိ သမ္ဘဝေယျာ"တိ။ ဘဂဝတ အာဟ အနုဟယာသေဝနတော။ ကထန္တိ စေ? –

"သံသာရမူလတော ဉာဏံ၊ တဥ္စ ဉာဏာ ပဟိယ္ယတိ။
ဇီဝိတေ သတိ တံ ဟောတိ၊ တဥ္စ ဇီဝိတသာဓနေ။

"တသ္မာ ဉာဏာယ မေဓာဝီ၊ ရက္ခေ ဇီဝိတမတ္တနော။
ဉာဏသာဓနေဘူတဥ္စ၊ သီလဥ္စ ပရိပာလယေ။

"ဇီဝိတဥ္စ ယထာ လောကေ၊ ဘိန္နေ ကာယေ န ဝိဇ္ဇတိ။
တထေဝ ဘိန္နသီလဿ၊ နတ္ထိ ဉာဏဿ သမ္ဘဝေ။

"တသ္မာ အာယုဥ္စ သီလဥ္စ၊ ဉာဏတ္ထံ ရက္ခတာ သတာ။
သေဝိတဗ္ဗာ န ကာမာပိ၊ နာပိ ကာယဝိနာသနာ။

"ကာမေသု ဂေဓမုပဂမ္မ ဟိနော ဂမ္မဥ္စ၊
အစ္စုဒ္ဓနော ကိလမထံ ဂမုပေတိ မူဠှော။
ယော မဇ္ဈိမံ ပဋိပဒံ ပရမံ ဥပေတိ၊
သော ခိပ္ပမေဝ လဘတေ ပရမံ ဝိမောက္ခ"န္တိ။

သုတွတ တဒေတံ သုဂတဿ တက္ကံ၊
ပညံ မုနီ သော သုတဇံ လဘိတွတ။
စိန္တာမယံ ဉာဏ ပဝေသမာနော၊
ဥစ္စိန္နယံ ပဥှမိမံ အပုစ္ဆိ။

“နိဗ္ဗေဓပဒဋ္ဌာနံ ပဟာယ ဃောရံ၊
တပံ ကထမိတတိ သော တ့ဝံ။
ဗ္ဗုဟိ တဒေဝ ဟောတိ ဘိက္ခု စရ၊
ဝိရာဂမုပယာတိ စ ဒုက္ခသစ္စသ္သ။
ဒဿနေနေဝ ဒုက္ခာနုဘဝနာ၊
တမ္ဟိ အေသည္သ ပစ္စယော”တိ။

သုတ့တာဝ ကောဏ္ဍညော မုနိဝစနံ၊
ဝုဋ္ဌာယ ဟဋ္ဌော သဟသာ အတေစ။
“ဥအာဟရ တ့ဝံ ဘဂတ မမေတံ၊
ဘိက္ခု ယထာ ပဿတိ ဒုက္ခသစ္စ”န္တိ။

စိန္တာမယိဿ ပညာပရိပုဏ္ဏာ ဘာဝနာမယိပညာသမ္ပတ္တိ ဇာနိတဗ္ဗာ က္လမေဟိ က္လတိ ဘဂတ သုတ္တမိဒမာဟာတိ ကိရ၊ ကသ္မာ ဘဂတ ကောဏ္ဍညဿ ပုရိမမေဝ သစ္စဒေသနံ အဝမေ့တ့တ အတ္တနော အဓိဂတက္ကမမာဟာတိ? နာဟံ ကဿစိ အာဂမံ ဒေသေမိ, အပိစ ခော သယမေဝ ဧဝမဓိဂတောမ့ဟီတိ ဒဿနတ္ထံ။ တတ္ထ “ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသူ”တိ က္လမိနာ က္လဒံ အတ္တဒ့ဝယံ ဒဿေတိ, န မယာ အာဋ္ဌာရတော, ဥဒကတော တ အယံ ဓမ္မော သုတော, ကိန္တု ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသ့ဝဝ ဉာဏံ မေ ဥဒပာဒီတိ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပဒာယ အာနုဘာဝံ ပကာသေတိ။ အပိစ ယသ္မာ ဇဝံ ပဋိပန္နော ဝိနာပိ ပရောပဒေသေန အရိယသစ္စာနိ ပဿတိ, တသ္မာ ကထံ တုမ့ေဟဝ မမာပဒေသေန န ပဿထာတိ။

၁၅. စက္ခုန္တိအာဒီနိ ပဥ္စ ပဒါနိ ဉာဏဝေဝစနာနေဝ။ ဉာဏဥ့ဟိ သစ္စာနံ အာလောစနတော စက္ခုဘူတတ္တဇာနနတော **ဉာဏံ**။ ပကာရေဟိ ဇာနနတော **ပညာ**။ ကိလေသဝိအရဏတော, ဝိဇ္ဇနတော စ **ဝိဇ္ဇာ**။ သစ္စဋ္ဌာဒကတမဝိနာသနတော, တေသံ ဂတိကောဋ္ဌိပကာသနတော **အာလောကော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပဌမေန ပရိဝဋ္ဋေန သစ္စာနံ အညမည်ံ အသင့္ကရတော ဌပနပည်ံ ဒဿေတိ, ဒုတိယေန တေသံ ကတ္တဗ္ဗာကာရပရိစ္ဆိန္နပည်ံ, တတိယေန သစ္စေသု ဉာဏကိစ္စသန္နိဋ္ဌာနံ ဒဿေတိ။

၁၆. ယာဝကီဝဥ္စ တိ ဒ့ဝီဟိ ပဒေဟိ ယာဝက္ကစ္စေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ “က္လတိ စိတ္တမနော”တိအာဒိ ဝိယ။ ရာကဒီဟိ အကုပ္ပတာယ **အကုပ္ပာ ဝိမုတ္တိ** ။ **ဝေယျာကရဏ** န္တိ ဓမ္မဒေသနာ။ သာ ဟိ ဓမ္မာနံ ဗျာကရဏတော ပကာသနတော “ဝေယျာကရဏ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဝိရဇံ ဝီတမလန္တိ** တ္ထေ ဝိရဇံ ဝိသမဟေတုတဒဝိဂမတော။ ဝီတမလံ အဟေတုကတဒဝိဂမတော။ ဝိရဇံ သဿတဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနတော။ ဝီတမလံ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနတော။ ဝိရဇံ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနတော။ ဝီတမလံ အနုသယပ္ပဟာနတော။ **ဓမ္မစက္ခုန္တိ** ဓမ္မမတ္တဒဿနံ, န တတ္ထ သတ္တော တ ဇီဝေ တ ကာရကော တ ဝေဒကော တတိ, တေနေတဟ **“ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗန္တံ နိရောဓဓမ္မ”** န္တိ။ က္လဒဥ့ဟိ တဿ ဓမ္မစက္ခုဿ ဥပ္ပတ္တိအာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တဥ့ဟိ နိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကတ့တ ကိစ္စဝသေန ဧဝ သင္ခတံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၁၇. ဓမ္မစက္က န္တိ တ္ထေ ဒေသနာဉာဏံ အဓိပ္ပေတံ, ပဋိဝေဓဉာဏဥ္စ လဗ္ဘတေဝ။ တ္ထေ ကိမတ္ထံ ဒေတာ သဒ္ဒမနုဿာဝေသုန္တိ? နာနာဒိဋ္ဌိဂတန္ဓကာရဝိဓမနတော လဒ္ဓာလောကတ္တာ, အဟယဘယသမတိက္ကမနတော အဿာသံ ပတ္တတ္တာ, ဒေဝကာယဝိမာနဒဿနတော ပီတိပာမောဇ္ဇစလိတတ္တာ စာတိ ဧဝမာဒီနေတ္ထ ကာရဏာနိ ဝဒန္တိ။ ပထဝိကမ္ပနမဟာသဒ္ဒပာတုဘာဝေ စ ဓမ္မတာဝသေနေဝ ဟောတီတိ ဧကေ။ ဒေဝတာနံ ကီဋ္ဌိတုကာမတာယ ပထဝိကမ္ပော။ ဗဟုနော ဒေဝသင်္ဃဿ သန္နိပာတတော, ဘဂဝတော သရီရပ္ပဘာဇာလဝိသဇ္ဇနတော စာတိ ဧကစ္စေ။

၁၈. ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒါဝိသေသန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ **က္လတိ**-သဒ္ဒော တဿ ဟေဝိဘိက္ခုပသမ္ပဒါပဋိလာဘနိမိတ္တဝစနပရိယောသာနဒဿနော။ တဒဝသာနော ဟိ တဿ ဘိက္ခုဘာဝေ။ **သ့ဝာက္ခာတော** တိအာဒိ “ဟေဝိ”တိ အာမန္တနာယ ပယောဇနဒဿနဝစနံ။ “ဟေဝိဘိက္ခူ”တိ ဘဂဝတ အတေစ “သ့ဝာက္ခာတော ဓမ္မော စရ။ပေ။ ကိရိယာယာ”တိ စ အတေစာတိ ပဒသမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **စရ ဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ အဝသိဋ္ဌ မဂ္ဂတ္တယဗ္ရဟ္မစရိယံ သမဓိဂစ္ဆ။ ကိမတ့

ထံ? သမ္မာဒုက္ခသ္သန္တကိရိယာယာတိ အတ္ထော။ ''ဟေတိဘိက္ခူ''တိ ဣမိနာ ဘဂဝတော ဝစနေန နိပ္ဖန္နတ္တာ ကာရဏူပစာရေန **''ဟေတိဘိက္ခုုပသမ္ပဒာ''** တိ ဝုတ္တာ။ သာဝ တသ္သာယသ္မတော ယာဝဇီဝံ ဥပသမ္ပဒာ အဟောသိတိ အတ္ထော။ တေန တသ္သာ ဥပသမ္ပဒာယ သိက္ခာပစ္စက္ခာတာဒိနာ ဝိစ္ဆေဒာ တ တဒညာယ ဥပသမ္ပဒာယ ကိစ္စံ တ န တ္ထိတိ ဣဒမတ္ထဒ္ဒဝယံ **အဠကထာယံ** ဒသ္သေတိ။ အဠန္နမ္ပိ ဥပသမ္ပဒာနံ ဟေတိဘိက္ခုသြိတဒပဋိဂ္ဂဟဏပဥှာဟ္ဘာ ကရဏဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒာနံ စတုန္နံ အညတရာယ ဥပသမ္ပန္နသ္သ အန္တရာ ဝိစ္ဆေဒေ တ တဒညူပသမ္ပဒာ ယ ကိစ္စံ တ နတ္ထိ, ဣတရသ္သတ္ထိတိ။ နိကာယန္တရိကာ ပနာဟု ''ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ နိယာမောက္ကန္တိသင်္ခာတာယ ဥ ပသမ္ပဒာယ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မုပသမ္ပဒဠ္ဌ ဒသဝဂ္ဂပဥ္စဝဂ္ဂကရဏီယဝသေန ဒ္ဒဝိဓာ ဘိန္ဒိတ္ဝတ ဒသဝိဓောပသမ္ပ ဒာ''တိ။ ကာ ပနေတ္ထ အတ္ထတော ဥပသမ္ပဒာ နာမာတိ? တဒဓိဂတကိရိယာဝသေန နိဗ္ဗတ္တိယာ အသေက္ခာ တဒဓိ တသနစေတနာယ ပရိဘာဝိတပဥ္စက္ခန္ဓိကာ အဇ္ဈတ္တသန္တတိ။ ကာ ပနေတ္ထ ပရိဘာဝနာ နာမ? တဗ္ဗိပက္ခဓမ္မဇ္ဈာစာ ရဝိရုဒ္ဓဘာတေ, တသ္သ ပတ္တိယာ တာယ ပရိဘာဝနာယ ဝသေန ကတ္ထစိ **''သမန္နာဂတော''** တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ ''လောဘေန သမန္နာဂတော, ဘိက္ခဝေ, အဘဗ္ဗော စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိ ဘာဝေတု''န္တိအာဒိ။ တ္တောဟု နိကာယ န္တရိကာ ''ယထာဝုတ္တာယ ဥပသမ္ပဒာယ ပတ္တိသင်္ခာတော စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တော သင်္ခာရက္ခန္ဓပရိယာပန္နော ဓ မ္မော အတ္ထိ, တသ္သ သန္တတိဝသေန ပုဗ္ဗာပရိယံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနသ္သ ယာဝ အဝိစ္ဆေဒေ, တာဝ ဥပသမ္ပန္နောတိ, အညထာ တတော ဓမ္မန္တရုပ္ပတ္တိက္ခဏေ တသ္သ ဥပသမ္ပန္နသ္သ အနုပသမ္ပန္နဘာဝပ္ပသင်္ဂေါ အာပဇ္ဇ တီ''တိ။ တေ ဝတ္တဗ္ဗာ ''သုတ္တံ အာဟရထာ''တိ။ တေ စေ ဝဒေယ္ယုံ ''ယော တေသံ ဒသန္နံ အသေက္ခာနံ ဓမ္မာနံ ဥ ဟာဒာယ ပဋိလာဘသမန္နာဂမော အရိယော ဟောတိ ဝိပ္ပဟီနောတိ ဧဝမာဒီနိ နော သုတ္တာနီ''တိ။ ဧဝံ သတိ အသန္တဓမ္မ မေဟိ, ပရသတ္တေဟိ စ သမန္နာဂမဒောသပ္ပသင်္ဂေါ နေသံ ဟပုဏာတိ။ ကိံကာရဏံ? သုတ္တသမ္ဘဝတော။ ယထာဟ – ''ရာဇာ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိ သတ္တဟိ ရတနေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၉၉-၂၀၀ အတ္ထတော သမာနံ) ဝိတ္ထာရော။ ဝသိဘာတေ တတ္ထ သမန္နာဂတသဒ္ဒေန ဝုတ္တော။ တသ္သဟိတေသု ရတနေသု ဝသိဘာတေ ကာမစာရော အတ္ထီတိ စေ? ဧတ္ထ ဝသိဘာတေ သမန္နာဂမသဒ္ဒေန ဝုတ္တော, အညတ္ထ ပတ္တိသင်္ခာတော, တံ ဓမ္မ မန္တရန္တိ။ ကိမေတ္ထ ဝိသေသကာရဏံ? နတ္ထိ စ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တလက္ခဏာဝ ဥပသမ္ပဒာ။ အယမေဝ နယော ပဗ္ဗ ဇ္ဇာဒီသုပိ နေတဗ္ဗော။

၁၉. ကိဥ္စာပိ ဝပ္ပတ္ထေရသ္သ ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသေ။ပေ။ အသ္သဇိတ္ထေရသ္သ စတုတ္ထိယန္တိ ဧဝံ နာနာဒိဝသေသု ဟဋ္ဌေက္ကံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပာဒိ, တထာပိ သြိတဒသာမညေန ဝပ္ပဘဒ္ဒိယာနံ, မဟာနာမအသ္သဇီနဋ္ဌေတ္ထ ဧကတော ဝုတ္ တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၀. ''ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, အနတ္တာ''တိ ကိမတ္ထံ အာဒိတောဝ အနတ္တလက္ခဏံ ဒီပေတီတိ? တေသံ ပုထုဇ္ဇနကာလေ ပိ ဣတရလက္ခဏဒ္ဒဝယသ္သ ဟာကဋတ္တာ။ တေ ဟိ မနာပာနံ ကာမာနံ အနိစ္စတာဒဿနေန သံဝိဂ္ဂ ပဗ္ဗဇိသူတိ အနိစ္စ လက္ခဏံ တာဝ နေသံ ဧကဒေသေန ဟာကဋံ, ပဗ္ဗဇိတာနဥ္စ အတ္တကိလမထာနုယောဂတော ကာယိကဒုက္ခံ, တဥ္စ မာနသ သ္သ ပစ္စယောတိ မာနသိကဒုက္ခဥ္စ ဟာကဋံ, တသ္မာ တဒုဘယံ ဝဇ္ဇိတ္ဝတ အနတ္တလက္ခဏမေဝ ဒီပေတုံ အာရဘိ။ တဥ္ စ ဒီပေန္တော ဒုက္ခလက္ခဏေနေဝ ဒီပေတုံ **''ရူပဥ္စ ဟိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တာ အဘဝိဿာ''** တိအာဒိမာဟ။ ကိမတ္ထန္တိ? အနိစ္စလက္ခဏတောပိ တေသံ ဒုက္ခလက္ခဏသ္သ သုဋ္ဌုတရံ ဟာကဋတ္တာ။ တေသဥ္ဟိ အတ္တကိလမထာနုယောဂမနု ယုတ္တတ္တာ, တပ္ပရာယဏဘာဝတော စ ဒုက္ခလက္ခဏံ သုဋ္ဌု ဟာကဋံ, တသ္မာ တေန တာဝ သုဋ္ဌု ဟာကဋေန အနတ္တလ က္ခဏံ ဒီပေတ္ဝတ ပုန တဒေဝ တဒုဘယေနာပိ ဒီပေတုံ ''တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ နိစ္စံ တ အနိစ္စံ တ''တိ ဝဂ္ဂာတိ။ **ကလ္လံ နု** တိ ယုတ္တံ နု။ **တေံ မမာ** တိ တဏ္ဟာဂ္ဂဟော။ **ဧသောဟမသ္မိ** တိ မာနဂ္ဂဟော။ **ဧသော မေ အတ္တာ** တိ ဒိဋ္ဌိ ဂ္ဂါဟော။ တဏ္ဟာဂ္ဂဟော စေတ္ထ အဋ္ဌသတတဏ္ဟာဝိစရိတဝသေန, မာနဂ္ဂဟော နဝဝိဓမာနဝသေန, ဒိဋ္ဌိဂ္ဂါ ဟော ဒ္ဒတသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဥ္စဝဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅. ယေန သမယေန ဘဂဝတာ ပဥ္စဝဂ္ဂိယေ ပဉ္စမိယံ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သတ္တမိယံ **နာဋကတ္ထေရဿ** နာဋကပဋိပဒံ အာစိက္ခိတွာ ဘဒ္ဒပဒပုဏ္ဏမာယံ ယသဿ ကုလပုတ္တဿ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ တံ ဥဒိက္ခန္တော ဗာရာဏသိယံ ဝိဟာသိ, တေန သမယေန ယသော နာမာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တဿ ကိရ ဥပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ တဿ ကုလဿ ကိတ္တိသဒ္ဒသင်္ဂ္ဍာတော, ပရိဇနသင်္ဂ္ဍာတော စ ယသော ဝိသေသတော ပဝဍ္ဍတိ။ တေန တဿ မာတာပိတရော ဇံ နာမမကံသု။ **"သုခုမာလော"**တိအာဒိ ကိမတ္ထံ အာယသ္မတာ **ဥပာလိတ္ထေရေန** ဝုတ္တန္တိ? ပစ္ဆိမဇနဿ နေက္ခမ္မေ သမုဿာဟနဇနနတ္ထံ။ ဇံ ဥတ္တမဘောဂသမပ္ပိတာနမ္ပိ ဥတ္တမေသု ဘောဂေသု အပ္ပမတ္တကေနာပိ အသုဘနိမိတ္တေန ဝိတဇ္ဇေတွာ ကာလာကာလံ အဂဏေတွာ ဝိဝေကာဘိရတိယာ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ တိဏံ ဝိယ ပဟာယ ဂေဟတော နိက္ခမနာ အဟောသိ, ကဿ ပနညဿ န သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သမင်္ဂီဘူတဿာ** တိ တေဟိ ဧကတ္တံ ဥပဂတဿ, အဝိဝိတ္တဿာတိ အတ္ထော။ **နိဒ္ဒါ ဩက္ကမိ** တိ မနာပေသုပိ ဝိသယေသု ပဝတ္တံ နိတရေတွာ တဿ စိတ္တံ အတိက္ကမိတွာ အဘိဘဝိတွာ အတ္တနော ဝသံ ဥပနေသီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗရတ္တိယော စာ** တိ တယောပိ ယာမေ။ တေန ပရိဇနဿ ဝိကာရဒဿနေ ကာရဏံ ဒဿေတိ။ ရတ္တိ-သဒ္ဒော ပနေတ္ထ ကာလေ သူရိယာဘာဝေ, ယာမေ စ ပဝတ္တတီတိ ဝိညေယျော။ ယာမေဝိဓ ဝိညေယျော တိဗ်ဝရဝိပ္ပတသေ စ။ **ကစ္ဆေ** တိ ကစ္ဆပဿေ။ **ကဏ္ဍော**တိ ကဏ္ဍဿ ပဟေဋ္ဌာ။ မုဒိင်္ဂဿ ဟိ ဥပရိ ကဏ္ဍံ ဌပေတွာ သယန္တိယာ ကဏ္ဍော မုဒိင်္ဂ အဒ္ဒသာတိ အတ္ထော။ **အာဠမ္ဗရ** န္တိ ပဏဝံ။ ဥဘတောမုခဿ တနုကာ ဒီဃာ။ ဝိတ္တိနိဿမတလဿ တဒိတဿ ဇော် အဓိဝစနံ။ **ဝိပ္ပလပန္တိယော**တိ သုပိနဒဿနာဒိဝသေန အသမ္ဗန္ဓပလာပံ ဝိပ္ပလပန္တိယော။ **သုသာနံ မညေ**တိ သုသာနံ ဝိယ အဒ္ဒသ သကံ ပရိဇနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာဒီနဝေ**တိ အသုဘဘာဝေ။ **နိဗ္ဗိဒါယ စိတ္တံ သဏ္ဌာတီ** တိ ဝိမုစ္စိတုကာမတာသင်္ဂ္ဍာတာယ ဥက္ကဏ္ဌာယ စိတ္တံ နမီတိ အတ္ထော။ **ဥဒာနံ ဥဒာနေသီ**တိ "ကြတော ပဋ္ဌာယ ကြမာဟိ ကြတ္ထီဟိ သဟ နာဟံ ဘဝိဿာမီ"တိ အတ္တမနတစံ နိစ္ဆာရေသိ။ ဒွေဝ ကိရ အာကာရာ တဿ ပမာဒသုတ္တပရိဇနဒဿနေ ဟာကဋ္ဌာ ဇာတာ ကိလေသာနံ ဗလဝဘာဝေ, အသုဘာကာရဿ အတိဩဋ္ဌာရိကဘာဝေ စ။ ဇံ သတိ ဩဋ္ဌာရိကတရေ စ အသုဘာကာရေ ကိလေသဝသေနာယံ သဗ္ဗောပိ လောကော ဇွေ ပိဋ္ဌိတော မုစ္စိတော။ အဟော ကိလေသာ ဗလဝတရာတိ ဟိ ပဿတော ပဿတော တဿ ဒွေဝပိ တေ အာကာရာ ဟာကဋ္ဌာ ဇာတာ, ယေနေဝမတေစာတိ။

"သုဝဏ္ဏပာဒုကာယော အာရောဟိတွာ"တိ ဇေတေနဿ နိဿင်္ဂတာယ ဝိဿဋ္ဌဂမနံ ဒီပေတိ။ သော ဟိ ဗလ ဝသံဝေကာဘိတုန္နဟဒယတ္တာ ပရိဇနဿ ပဗောဓေ သတိပိ အတ္တနော ဂမနနိတရဏသမတ္ထဘာဝံ အသဟမာနော အ တ္တာနံ တက္ကေန္တော ဝိဿဋ္ဌော အဂမာသိ။ **အမနုဿာ** တိ ဒေဝတာ။ တာ ဟိ မနုဿေဟိ သုဂတိပဋိဝေဓဉ္ဇာဏာသ ဏ္ဍာနာဒိဂုဏာသာမညေန "အမနုဿာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ န ဟိ အသမာနဇာတိကာ တိရစ္ဆာနာဒယော "အဗ္ဗာဟ္မဏာ"တိ တ "အဝသလာ"တိ တ ဝုစ္စန္တိ, ကိန္တု ဇာတိသဘာဂတာယ ဧဝ ဝသလာဒယော "အဗ္ဗာဟ္မဏာ"တိ ဝုစ္စန္တိ, ဇံ မနု ဿေဟိ ကေနစိ အာကာရေန သဘာဂတာယ ဒေဝတာ "အမနုဿာ"တိ ဝုတ္တာ။ အညထာ မနုဿာ န ဟောန္တီတိ တိရစ္ဆာနဂတာပိ "အမနုဿာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗာ ဘဝေယျုံ။

၂၆. ဝနဂဟနံ ဒိသွာတ "သုမုတ္တောဟံ နဂရတော"တိ ပမုဒိတတ္တာ ဘဂဝတော အဝိဒူရေ ဥဒာနေသိ။ **ကြဒံ ခော ယသာ**တိ ဘဂဝါ နိဗ္ဗာနံ သန္ဓာယာဟ။ တဉှိ တဏှာဟာဒိကိလေသေဟိ အနုပဒ္ဒုတံ, အနုပသဋ္ဌဉ္စ ဒဿနမတ္တေ နာပိ အဿာဒဇနနတော။ **ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ** တိ ယေန တံ နိဗ္ဗာနံ ကြ နိသိန္နမတ္တောဝ တွံ အဓိဂမိဿသီတိ အဓိ ပ္ပာယော။ **ကိရာ**တိ အဿဒ္ဓေယျအဗ္ဘုတ္တိပရိဟာသေသု နိပါတော, ကြဓ အဗ္ဘုတ္တိယံ။ **သုဝဏ္ဏပာဒုကာယော ဩရောဟိတွာ**တိ စ သုဝဏ္ဏပာဒုကာဟိ ဩတရိတွာ။ နိဿက္ကတ္ထေ ဟိ ကြဒံ ပစ္စတ္တဝစနံ။ တဿ နိသိန္နမ တ္တဿေဝ အညံ သမ္မောဒနီယံ ကထံ အကတွာ အနာမန္တေတွာ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ။ သုပရိပက္ကိန္ဒြိယတ္ တာ, ပဋိဝေဓက္ခဏာနတိက္ကမနတ္ထံ အနုပဒ္ဒုတာနုပသဋ္ဌတာနံ ဟာပကဓမ္မဒေသနာဘိမုခစိတ္တတ္တာ, သေဋ္ဌိဿ ဂ ဟာပတိနော အစိရာဂမနဒဿနတော စ။ ကိမတ္ထံ ဘဂဝါ တဿ သုဗ္ဗတရံ သံဝိဂ္ဂဟဒယဿ ဘဝတော မုစ္စိတုကာ မဿ ဘဂဝါဘိဝူဟယာနိသံသကထံ ပဌမမေဝ ကထေသီတိ? သဗ္ဗဘဝါဒီနဝဒဿနတ္ထံ။ သော ဟိ မနုဿလောကဿ သေဝ ဥပဒ္ဒုတဥပသဋ္ဌဘာဝံ အဒ္ဒသ, န သဂ္ဂဿ။ ကအာဝ် သဂ္ဂလောကံ သုခတော မညေယျ။ တတ္ထ သုခသညေ န နိဗ္ဗာနာဘိမုခံ စိတ္တံ ပေသေယျာတိ သဂ္ဂဿ ပိ အာဒီနဝံ ဒဿေတုကာမတာယ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ အာရဘိ။ တတ္ထ ဒါနံ, အနာနိသံသံ, သီလာနိသံသဉ္စ ကထေန္တော ဒါနသီလကထံ ကထေတိ နာမ။ သဂ္ဂဝဏ္ဏံ ကထေန္တော သဂ္ဂကထံ ကထေတိ နာမ။ တတ္ထ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမာနံ အနိစ္စတံ, အပသာဒတံ, မဟာဒီနဝတဉ္စ ကထေန္တော ကာမာနံ အာဒီ နဝံ, ဩကာရံ, သံကိလေသဉ္စ ပကာသေတိ။ နေက္ခမ္မေ တဒဘာဝတော စ တံနိဿရဏတော စ တဗ္ဗိပရီတံ အာနိသံသံ

ကထေန္တော နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေတိ နာမ။ တတ္ထ **ဩကာရန္တိ** အဝကာရံ လာမကဘာဝံ။ **သံကိလေသန္တိ** သံကိလိဿနံ ဗာဓနံ ဥပတာပနံ တတိ အတ္ထော။ **ကလ္လစိတ္တံ** ပညိန္ဒြိယဿ အာနုဘာဝေန, ဒိဋ္ဌိယောဂဝိစိကိစ္ဆာယောကနံ ပညိန္ဒြိယေန ဝိဟတတ္တာ။ **မုဒုစိတ္တံ** သတိန္ဒြိယသမာယောဂေန, ဝိဟိံသာသာရမ္ဘာဒိကိလေသပဝေသံ နိတရေတ္ုတ စိတ္တမုဒုတာဒိကုသလဓမ္မပ္ပဝေသနံ ကရောန္တံ သဟဇာတံ စိတ္တံ မုဒုံ ကရောတိ။ သမာဓိန္ဒြိယဿ အာနုဘာဝေန **ဝိနီဝရဏစိတ္တံ**။ တဥ္ပ်ှိ ဝိသေသတော နီဝရဏဝိပက္ခဘူတန္တိ။ ဝီရိယိန္ဒြိယဝသေန **ဥဒဂ္ဂစိတ္တံ**။ တဥ္ပ်ှိ ထိနမိဒ္ဓသင္ခာတလီနဘာဝဝိပက္ခန္တိ။ သဒ္ဓိန္ဒြိယဿ အာနုဘာဝေန **ပသန္နစိတ္တံ** တဿ ပသာဒလက္ခဏတ္တာ။ **သာမုက္ကံသိကာ** တိ ဇတံ ဝိသယဝသေန ဒေသနံ **ဥဟာလိတ္တေရော** ပကာသေတိ။ သစ္စာနိ ဟိ သာမုက္ကံသိကဒေသနာယ ဝိသယာနိ။ အညထာ ဒုက္ခာဒီနိ သာမုက္ကံသိကာ ဓမ္မဒေသနာတိ အာပဇ္ဇတိ တဿ ဝိဘာဝနေ သစ္စာနံ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ။

၂၇. **စတုဒ္ဒိသာ** တိ စတူသု ဒိသာသု။ **အဘိသဋ္ခရေသီ** တိ အဘိသင်္ခရိ။ ကိမတ္ထန္တိ စေ? ဥဘိန္နံ ပဋိလဘိတဗ္ဗဝိသေသန္တရာယနိသေဓနတ္ထံ။ ယဒိ သော ပုတ္တံ ပဿေယျ, ပုတ္တဿပိ ဓမ္မစက္ခုပဋိလာဘော အရဟတ္တုပ္ပတ္တိ, သေဋ္ဌိဿပိ ဓမ္မစက္ခုပဋိလာဘော န သိယာ။ ဒိဋ္ဌသစ္စောပိ “ဒေဟိ တေ မာတုယာ ဇီဝိတ”န္တိ ဝဒန္တော ကိမည်ံ န ကရေယျ။ ယသောပိ တံ ဝစနံ သုတ္ုတ အရဟာပိ သမာနော သယံ အပ္ပဋိကူလိပိတ္ုတ ဘဂဝန္တံ ဥလ္လောကေန္တော ကိမ ညာယ သဏ္ဌဟေယျ။

၂၈. ဥဘောဟိပိ ပတ္တဗ္ဗဝိသေသကောဋိယာ ပတ္တတ္တာ ဘဂဝတ ပုန တံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေသိ။ **ပုဗ္ဗေ အကရိက ဘူတော**တိ တဿ သောတာပန္နကာလံ သန္ဓာယာဟ။ သောတာပန္နော ဟိ အကရမဓ္ဗေ ဝသနာရဟတ္တာ အကရိယဘူတော နာမ ဟောတိ အပဗ္ဗဇိတော။ သမ္ပတိ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော အကရမဓ္ဗဝသနဿ အဘဗ္ဗတ္တာ “အကရိကော”တိ န ဝုစ္စတိ, တဿ ဓေမာဟ။ ယဿ ဒိဋ္ဌောတိ သမ္ဗန္ဓော, ယေန ဒိဋ္ဌောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ “သေယျထာပိ ပုဗ္ဗေ အကရိကဘူတော”တိ ဝစနေန လဒ္ဓနယတ္တာ ပဋ္ဌာ ဂဟပတိ ဂိဟိဝေသဓာရိမေဝ ယသံ သန္ဓာယာဟ “ယသေန ကုလပုတ္တေန ပဋ္ဌာသမဏေနာ”တိ။ တတ္ထ **စရ ဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ အာဘိသမာစာရိကသီလံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရ ပရိပူရေဟိ တာဝ, ယာဝ သမ္မာဒုက္ခဿန္တကိရိယာ, ယာဝ စုတိစိတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ လိင်္ဂဗ္ရဟ္မစရိယံ သန္ဓာယာတိ ဟေရာဏာ, တဥ္စ ယုတ္တံ။ လိင်္ဂမတ္တဥ္ပ်ှိ သန္ဓာယ သော အာယသ္မာ “လဘေယျာဟံ, ဘန္တေ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒ”န္တိ အာဟ။

ကိမတ္ထံ ဘဂဝတ ယသဿ မာတု, ပဇာပတိယာ စ ဘတ္တကိစ္စံ အကတ္ုတဝ ဓမ္မံ ဒေသေသီတိ? ယသဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ သောကသလ္လသမပ္ပိတတ္တာ အနဥ္စ သောမနဿိကစိတ္တေန န ဒဒေယျံ, သတ္ထရိ စ အေမနဿုပ္ပတ္တာ ဟုတ္ုတ မဂ္ဂပဋိဝေဓမ္ပိ န လဘေယျုန္တိ ဘဂဝတ ပဌမံ တာဝ တာ ဝိဂတသောကသလ္လဟဒယာယော ကတ္ုတ ပုန ဘတ္တကိစ္စံ အကာသိ။

၃၀. **သေဋ္ဌာနုသေဋ္ဌီန** န္တိ အနုက္ကမသေဋ္ဌီနန္တိ ဟေရာဏာ။ “သေဋ္ဌိနော စာနုသေဋ္ဌိနော စ ယာနိ ကုလာနိ, တာနိ သေဋ္ဌာနုသေဋ္ဌာနိ ကုလာနိ, တေသံ သေဋ္ဌာနုသေဋ္ဌီနံ ကုလာန”န္တိ လိခိတံ။ **ဓမ္မဝိနယော**တိ သာသနဗ္ရဟ္မစရိယံ ဟာဝစနန္တိ ဣဓ အတ္ထတော ဇေကံ။ အထ တ ဓမ္မေန ဝိနယော, န ဒဏ္ဍသတ္တေဟီတိ ဓမ္မဝိနယော, ဓမ္မာယ ဝိနယော, န ဟိံသတ္ထန္တိ တ ဓမ္မတော ဝိနယော, နာဓမ္မတောတိ တ ဓမ္မော ဝိနယော, နာဓမ္မောတိ တ ဓမ္မာနံ ဝိနယော, န အညေသန္တိ တ ဓမ္မကာယတ္တာ, ဓမ္မသာမိတ္တာ တ ဓမ္မော ဘဂဝတ, တဿ ဓမ္မဿ ဝိနယော, န တက္ကိကာနန္တိ တ ဓမ္မဝိနယော။ သမာနာဓိကရဏဝသေန တ ဓမ္မဝိနယော နီလုပ္ပလံ ဝိယ, ဓမ္မော စ ဝိနယော စာတိ ဓမ္မဝိနယော ဖလာဖလံ ဝိယ နပုံသကမိတိ ပုလ္လိင်္ဂပဒေသတော အဿ လိင်္ဂဘာတေ သိဒ္ဓေ, ယဿ တ ဓမ္မော ဝိနယော, သော ဓမ္မဝိနယော သေတပဋ္ဋော ပုရိသော ဝိယ, ဓမ္မေန ယုတ္တော တ ဝိနယော ဓမ္မဝိနယော အဿရထော ဝိယာတိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၄. **“ခဏ္ဍသီမံ နေတ္ုတ”** တိ ဘဏ္ဍုကမ္မာရောစနပဋိဟရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေန “သဘိက္ခုကေ ဝိဟာရေ အညမ္ပိ တေဿ ကေသေ ဆိန္ဒာ”တိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ **ပဗ္ဗာဇေတ္ုတ** တိ ဣမဿ အဓိပ္ပာယပကာသနတ္ထံ **“ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒေတ္ုတ ဖေဟီ”**တိ ဝုတ္တံ။ ဥပဇ္ဈာယော စေ ကေသမဿုဩရောပနာဒီနိ အကတ္ုတ ပဗ္ဗဇတ္ထံ

သရဏာနိ ဒေတိ, န ရူပာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ ကမ္မတစံ သာဝေတွာ ဥပသမ္ပာဒေတိ, ရူပာတိ ဥပသမ္ပဒာ။ အပ္ပတ္တစီဝရာနံ ဥပသမ္ပဒာသိဒ္ဓိဒဿနတော, ကမ္မဝိပတ္တိယာ အဘာဝတော စေတံ ယုဇ္ဇတေဝါတိ ဧကေ။ ဟောတိ စေတ္ထ –

"သလိင်္ဂဿေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ဝိလိင်္ဂဿာပိ စေတရာ။
အပေတပုဗ္ဗဝေသဿ၊ တံ ဒွယံ ကြတိ စာပရေ"တိ။

ဘိက္ခူနာ ဟိ သဟတ္ထေန တ အာဏတ္တိယာ တ ဒိန္နမေဝ ကာသာဝံ ဝဋ္ဋတိ, အဒိန္နံ န ဝဋ္ဋတီ တိ ပန သန္ဓေသေ့ဝဝ ကာသာဝေသု, နာသန္ဓေသု အသမ္ဘဝတောတိ တေသံ အဓိပ္ပာယော။ **ဝေဠ္ဌ ပန, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ ပဌမံ။ပေ။အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေဟိ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒ** န္တိ ဧတ္ထ ဣမိနာ အနုက္ကမေန ဒိန္နေဟိ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒံ အနုဇာနာမိ ကေဝလေဟိတိ အဓိပ္ပာယဒဿနတော –

အာဒိန္နပုဗ္ဗလိင်္ဂဿ၊ နဂ္ဂဿာပိ ဒွယံ ဘဝေ။
နေတရဿာတိ နော ခန္တိ၊ သဗ္ဗဟာဌာနုလောမတောတိ။ –

အာစရိယော ။ **အာစရိယေန အဒိန္နံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ "ပဗ္ဗဇ္ဇာ န ရူပတီတိ ဝဒန္တိ"တိ လိခိတံ။ **ဟေရာဏ္ဏဂကော ဋိပဒေပိ** တထေဝ လိခိတံ။ ဥရာဒီနိ **ဌာနာနိ** နာမ။ သံဝုတာဒီနိ **ကရဏာနိ** နာမ။ "အနုနာသိကန္တံ ကတွာ ဧကသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ အနကာလေ အန္တရာ အဋ္ဌတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ အနေပိ ယထာဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဧဝ ဝိစ္ဆေဒေ, အညတ္ရ န ဝဋ္ဋတီ"တိ လိခိတံ။ အနုနာသိကန္တေ ဒိယ္ယမာနေ ခလိတ္ဝာ "ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ"တိ မကာရေန မိဿီဘူတေ ခေတ္တေ ဩတိဏ္ဏတ္တာ ဝဋ္ဋတီတိ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ။ မိဿံ ကတွာ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ဝစနကာလေ ပန အနုနာသိကဋ္ဌာနေ ဝိစ္ဆေဒံ အကတွာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ။ "ဧဝံ ကမ္မဝါစာယမ္ပိ"တိ ဝုတ္တံ။ **ဥဘတောသုဒ္ဓိယာဝ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ မဟာထေရော ပတိတဒန္တာဒိကာရဏတာယ အစတုရဿံ ကတွာ ဝဒတိ, ဒဟရော သာမဏေရော သမီပေ ဌိတော ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ ဒဟရံ ဝဒာပေတိ။ မဟာထေရေန အဝုတ္တံ ဝဒာပေတီတိ န ဝဋ္ဋတိ။ ကမ္မဝါစာယ ဣတရော ဘိက္ခု စေ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီတိ။ သင်္ဃော ဟိ ကမ္မံ ကရောတိ, န ပုဂ္ဂလောတိ။ န နာနာသီမပဝတ္တကမ္မဝါစာသာမညနယေန ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗတ္တာ။ အထ ထေရေန စတုရဿံ ဝုတ္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တံ သာမဏေရော သယံ ဝတွာ ဝဒာပေတိ, ဥဘတောသုဒ္ဓိ ဧဝ ဟောတိ ထေရေန ဝုတ္တဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တော အသာဓာရဏေ ဗုဒ္ဓဂုဏေ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တော နိဗ္ဗာနံ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တော သေက္ခဓမ္မံ, အသေက္ခဓမ္မဉ္စ သရဏံ ဂစ္ဆတီတိ အင်္ဂဟိတဂ္ဂဟဏဝသေန ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ အညထာ သရဏတ္တယသင်္ကရဒောသော။ **သဗ္ဗမဿ ကပ္ပိယာကပ္ပိယ** န္တိ ဒသသိက္ခာပဒဝိနိမုတ္တံ ပရာမာသာပရာမာသာဒိ။ "အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနေတဗ္ဗော"တိ ဝစနတော သေခိယဥပဇ္ဈာယဝတ္တာဒိအာဘိသမာစာရိကသီလမနေန ပူရေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စာရိတ္တသ္သ အကရဏေ တရိတ္တဿ ကရဏေ ဒဏ္ဍကမ္မာရဟော ဟောတီတိ ဒီပေတိ။

ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယမာရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅. "တေန ဟေတုနာ"တိ ဝစနတော **ဟဋိယံ** "ယောနိသောမနသိကာရာသမ္မပ္ပဓာနာ"တိ ဟေတုဝတ္ထေ နိဿက္ကဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒုတိယမာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥရုဝေလပာဋိဟာရိယကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇-၈. **ဝသေယျာမ** တိ "တွဝဋ္ဌ အဟဉ္စ ဝသေယျာမ"တိ ပိယဝစနေန တဿ သင်္ဂဏှနတ္ထံ ဝုတ္တံ ကိရ။ **တေဇသာ တေဇ** န္တိ အာနုဘာဝေန အာနုဘာဝံ။ တေဇောဓာတုယာ တ တေဇောဓာတုံ။ **ဥဘိန္နံ သဇောတိဘူတာန** န္တိ

အနာဒရတ္တေ သာမိဝစနံ, ဘာဝသတ္တမီအတ္တေ တ။ အဏ္ဏကရမေဝ အာဒိတ္တံ, န တတ္ထ ဝသနကော သတ္တဇာတိ ကော။ အစိန္တေယျော ဟိ ကြဒ္ဓိဝိသယော။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝတ အဏ္ဏကရမ္ပိ အနာဒိတ္တံ နာဓိဋ္ဌာသီတိ? အတ္တနော ဒုက္ခုပ္ပာဒာဘာဝဿ အနတိဝိမ္ဟာဒိဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ ကိမတ္တံ ပရသန္တကံ မဟာသမ္ဘာရပဝတ္တံ တံ ဝိနာသေတီ တိ? ပုန ယထာဟေရာဏံ ကြဒ္ဓာနုဘာဝေန ကတ္တုကာမတာဓိပ္ပာယတော။ **ပရိယာဒိန္နော** တိ ခယံ နီတော။ **တေဇသော တေဇန္တိ** အာနုဘာဝေန အာနုဘာဝံ။ အဏ္ဏကရဿ ပရိတ္တတ္တာ ကြတရော အတ္တော န သမ္ဘဝတိ။ အယမတ္တ ထော "မက္ခံ အသဟမာနော"တိ ကြမိနာ အတိဝိယ သမေတိ။ ကြဒ္ဓာနုဘာဝမက္ခနဥပ္ပာဟိ တတ္ထ **မက္ခော** နာမ။ **ပတ္တေ နာတိ** ပဒုမပတ္တေနာတိပိ ပဟေရာဏာ။ ပဒုမိနိသဏ္ဍေ ဌိတော ဟိ ဘဂဝတ တတ္ထ အဟောသီတိ တေသံ မတိ။

၃၉. **ဒိန္န** န္တိ အနုမတိန္တိ အတ္တော။ **အဘိတော** နိဗ္ဗယော။ ကသ္မာ? ယတော သော မဂ္ဂေန ဘာယမတီတော။ **"သုမနမနသော**တိ သုန္ဒရစိတ္တသင်္ခါတမနသော။ သုမနော ဧဝ တ"တိ လိခိတံ။ **တေဇောတ**တိ အဂ္ဂိ ဝိယ။ **ဓာတုကု သလော**တိ တေဇောဓာတုမ္ဟိ ကုသလော။ "ဗ္ဗဝဟိတာ စေ"တိ သဒ္ဒလက္ခဏတ္တာ စ ဥပသဂ္ဂေ။ တေဇောဓာတုသ မာပတ္တိသု ကုသလော ကြစ္စေဝတ္တော။ **ဥဒိစ္ဆရေ** တိ ဥလ္လောကေသုံ။ "သံပရိတရေသု"န္တိ စ လိခိတံ။ ကြတိ ဇဝံ ဘ ဏန္တီတိ အတ္တော။ **ဟတာ**တိ သမာတိ အတ္တော, ကာဋ္ဌကာဝ ဟောန္တီတိ ကိရေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ ဤသကမ္ပိ ဗ္ ယာဟရံ အကတ္တ ဥပသမာနုရူပံ တိဋ္ဌန္တိ။ ယေ စ အနေကဝဏ္ဏာ အစ္စိယော ဟောန္တီတိ တံ ဒဿေတုံ **"နီလာ အထ လောဟိတိကာ"**တိအာဒိမာဟ။

၄၀. **စတုဒ္ဒိသာ** တိ စတူသု ဒိသာသု။

၄၄. **ပံသုကူလံ ဥပ္ပန္န** န္တိ ပရိယေသမာနဿ ပဋိလာဘဝသေန ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ စိတ္တဝိစိတ္တဟဋ္ဋိဟီရဒဿန တ္တာယ စ သာ ပရိယေသနာ။ သာ အယံ **သာယံ** ။ တာ ကြမာ **တယိမာ**။ ဒွေဝ ကေတော ဂဟေတ္တ ဝဒတိ။ အာယာမိ အဟံ **အာယမဟံ**။ **တေန္တိ** တေဿ။ **ယထာ မယ**န္တိ ယသ္မာ မယံ။

၅၀-၅၁. **ဥဒကတဟကော**တိ ဥဒကောဃော။ ဥဒကသောတောတိ ဟေရာဏာ။ **"ယာယ တ္တဝ"**န္တိ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿ နာပဋိပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **စိရပဋိကာ**တိ စိရပဘုတိ, နာဂဒမနတော ပဋ္ဌာယ စိရပဋိကာ။ "စိရပဋိသင်္ခါ"တိပိ ဝဒန္တိ။ **ကေသမိဿ** န္တိအာဒိမ္ဟိ အဗ္ဘောကိဏ္ဏံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဗန္ဓိတွ့တ ပက္ခိတ္တတ္တာ ကေသာဒယော၀ ကေသမိဿာတိ ဟေရာဏာ။ **ခါရိကာဇမိဿ** န္တိ တ္တေ ခါရီ ဝုစ္စတိ တာပသပရိက္ခာရော။ **ဇဋ္ဋိလေ ဟဟေသီ**တိ ဒွေ တယော တာပသေ ဟဟေသိ။ "သောဋ္ဌသာတိရေကအမှဥမှာနိ ဟဋ္ဋိဟာရိယသဟဿာနီ"တိ ဝုတ္တံ။

၅၄. အဂ္ဂိဟုတ္တေ ကတပရိစယတ္တာ ဘဂဝတ တေသံ **အာဒိတ္တပရိယာယ** -မဘာသိ (သံ. နိ. ၄.၂၈)။ တတ္ထ ကေ စ္စံ အာရမ္မဏဝသေန အာဒိတ္တံ စက္ခာဒိ ရာဂဂ္ဂိနာ, ကေစ္စံ သမ္ပယောဂဝသေန စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဝေဒယိတာဒိ ကေနေဝ, ကေစ္စံ အဘိဘူတတ္တေန စက္ခာဒိ ဧဝ ဇာတိအာဒိနာ , ကေစ္စံ ပစ္စယတ္တေန, တဒေဝ သောကာဒိနာတိ ယ ထာသမ္ဘဝမေတ္ထ အာဒိတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တ္တေ ကိဉ္စာပိ ဒုက္ခလက္ခဏမေဝေကံ ဟာကဋ္ဋံ, တဒနုသာရေန ပန ကြ တရံ လက္ခဏဒွဝယမ္ပိ တေဟိ ဒိဋ္ဌန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဒုက္ခာကာရဿ ကြတရာကာရဒီပနတော။ သန္တသုခတဏှာဟာဘိနိ ဝိဋ္ဌတ္တာ ပနေသံ ဒုက္ခလက္ခဏပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဒေသနာ ကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဥရုဝေလပဋိဟာရိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမကထာဝဏ္ဏနာ

၅၅-၇. ဝတ္တုကာမဘူတာ ကြတ္ထိယော **ကာမိတ္ထိယော** ။ ဒုတိယာဒယော **အဿာသကာ** ။ ယသ္မာ အနုပ္ပန္နေ ဧဝ ဘဂဝတိ ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ လောကေ ပဌမမေဝ ဝဿသဟဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဗ္ရဟ္မာနော စ ဗ္ရာဟ္မဏဝဏ္ဏံ အဘိနိ မ္မိနိတွ့တ ဝေဒေသု သဟဿတ္တယမတ္တံ ဗုဒ္ဓပဋိသံယုတ္တံ ပရိယတ္တိံ ပက္ခိပိတွ့တ တစေန္တိ, ဘဂဝတော ဇာတိတော ပဋ္ဌာယ စ ဗုဒ္ဓကထာ လက္ခဏညူဟိ ဗ္ရာဟ္မဏေဟိ ဥပ္ပာဒိတာ, ပတ္ထဋ္ဌာ လောကေ, တသ္မာ ယုဇ္ဇန္တိ, န အညထာ။ "တမဒ္ဒသ ဗိမ္ဗိသာရော, ဟာသာဒသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတော"တိအာဒိကထာဟိ ဗောဓိသတ္တကာလေ ဧဝ အဘိသိတ္တတာ ဗိမ္ဗိ သာရဿ သိဒ္ဓါ။

၅၈. ဣဓာဝုသော ခီဏာသဝေ ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော ဧကာရက္ခော စတုရာပဿေနော ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စော သမဝယသဋ္ဌေသနော အနာဝိလသင်္ကပ္ပော ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခာရော သုဝိမုတ္တစိတ္တော သုဝိမုတ္တပညောတိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၈, ၃၆၀; အ. နိ. ၁၀.၁၉) ဒသ အရိယဝါသာ နာမ။ ရူပာရူပသမာပတ္တိယော အဋ္ဌ နိရောဓသမာပတ္တိ မဟာကရုဏာသမာပတ္တီတိပိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ နီဝရဏာ **ပဉ္စင်္ဂါ** စ။ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ **ဆဠင်္ဂါ**။ သတာရက္ခေန **ဧကာရက္ခာ**။ သင်္ခါယ ဧကံ ပဋိသေဝတိ, အဓိဝါသေတိ, ပရိဝဇ္ဇေတိ, သင်္ခါယ ဧကံ ဝိနောဒေတီတိ အယံ **စတုရာပဿေနော**။ ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏာနံ ပုထုပစ္စေကသစ္စာနိ စတ္တာရိ ပဟီနာနိ, ဧဝံ **ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စော**။ ကာမေသနာ ဘဝေသနာ ပဟီနာ ဟောတိ, ဗြဟ္မစရိယေသနာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာ, ဧဝံ **သမဝယသဋ္ဌေသနော**။ ကာမဗျာပါဒဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပော ပဟီနော ဟောတိ, ဧဝံ **အနာဝိလသင်္ကပ္ပော,** သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ဧဝံ **သုဝိမုတ္တစိတ္တော** ဟောတိ။ ရာဂေ ပဟီနော ဥစ္ဆိန္နမူလော။ပေ.။ အနုပ္ပာဒဓမ္မောတိ ပဇာနာတိ, ဒေါသော, မောဟော အနုပ္ပာဒဓမ္မောတိ ပဇာနာတိ, ဧဝံ **သုဝိမုတ္တပညော**တိ။

> ''ဌာနာဌာနံ ဝိပာကဉ္စ၊ ဉာဏံ သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိံ။
> အနေကဓာတုယော လောကံ၊ အဓိမုတ္တိဉ္စ ပါဏိနံ။
>
> ''ဇာနာတိ ဣန္ဒြိယာနဉ္စ၊ ပရောပရိယတံ မုနိ။
> ဈာနာဒိသံကိလေသာဒိ-ဉာဏံ ဝိဇ္ဇတ္တယံ တထာ''တိ။ –

ဣမာနိ **ဒသ ဗလာနိ**။ **အသေက္ခင်္ဂါနိ** နာမ အသေက္ခာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ အသေက္ခဝိမုတ္တိ အသေက္ခဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနန္တိ။ တတ္ထ ဒသမံ အသေက္ခံ။ တေဟိ ဒသဟိ စုပေတော ဟရမိဟီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၆၀. **ကိံ ကာဟသီ**တိ ကိံ ကာဟတိ။ ''ကိံ ကရောတိ, ကိံ ကရောသီ''တိ တ ဗုဒ္ဓန ဗဟုံ ဝတ္တတိ အတ္ထော။ **ပဋိဟဒေဿော**တိ နိဂမေဿော။ ''ပစ္စဗျထ , ပစ္စဗျထ''န္တိပိ ပဌန္တိ။ **ကပ္ပနဟုတေဟိ** တိ တ္ထေ ဒသကာနံ သတံ သဟဿံ, သဟဿာနံ သတံ သတသဟဿံ, သတသဟဿာနံ သတံ ကောဋိ, ကောဋိသတသဟဿာနံ သတံ ပကောဋိ, ပကောဋိသတသဟဿာနံ သတံ ကောဋိပကောဋိ, ကောဋိပကောဋိသတသဟဿာနံ သတံ နဟုတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကပ္ပနဟုတေဟိ** တိ ဝေမနုသာရတော အဗ္ဘတီတံ နာမာတိ ခန္ဓကဘာဏကာနံ ဟဒ္ဓောတိ။

၆၃. ''ကုလစ္ဆေဒာယ''တိ ဟဒ္ဓော, ကုလုပစ္ဆေဒာယာတိ အတ္ထော။ မနုဿာ ''ဓမ္မေန ကိရ သမဏာ သက္ယပုတ္တိယာ နယန္တိ, နာဓမ္မေနာ''တိ န ပုန စောဒေသုန္တိ ဧဝံ ဟဌသေသေန သမ္ဗန္ဓော ကာတဗ္ဗော။

ဧတ္တာဝတာ ထေရော နိဒာနံ နိဋ္ဌပေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟောန္တိ စေတ္ထ –

> ''ယံ ဓမ္မသေနာပတိ တ္ထေ မူလ-
> ဂန္ထဿ သိဒ္ဓိက္ကမဒဿနေန။
> နိဒါနနိဋ္ဌာနမကာသိ ဓမ္မ-
> သင်္ဂါဟကာ တေ ဝိနယက္ကမညူ။
>
> ''နိဒါနလီနတ္ထပဒါနမေဝ၊
> နိဒါနိဋ္ဌာနမိဒံ ဝိဒိတ္တ။
> ဣတော ပရံ စေ ဝိနယတ္ထယုတ္တ-
> ပဒါနိ ဝီမံသနမေဝ ဧဒ္ယှ''န္တိ။

သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၆၄. ဗုဒ္ဓုပဇ္ဈာယကာနံ ဣတရေသံ ဖေဟိဘိက္ခူနံ နိတာသနပဟာရုပနကပ္ပတော နေသံ ဝိသုံ ဝိသုံ သဒိသတ္တာ **“ဒုန္နိဝ တ္ထာ ဒုပ္ပာရုတာ အနာကပ္ပသမ္ပန္နာ”**တိ ဝုတ္တာ။ န ကေဝလဥ္စ ဣတ္တမ္ဘူတာ ပိဏ္ဍာယ စရန္တိ, အပိစ မနုဿ သာနံ ဘုဥ္ဇမာနာနံ ဥပရိတိအာဒိ။ မနုဿာ ဥဇ္ဈာယန္တိ ပိဟာသာသဟနတော, ဣတရေသံ အာကပ္ပသမ္ပတ္တိယာ ပသန္န တ္တာ စ။

၆၅. ကေန ကော ဥပဇ္ဈာယော ဂဟေတဗ္ဗောတိ? “တအာ သော ယဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇိတော, တေရဟိ ယဿ သ သန္တိကေ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော ဟောတိ။ ဥပဇ္ဈာယေန စ သာဓူတိ သမ္ပဋိစ္ဆန္နံ သန္ဓာယာ”တိ ကေဟိစိ လိခိတံ။ တံ တေ ဧဝံ ဇာနန္တိ “ဥပဇ္ဈာယေန ‘သာဟူ’တိအာဒိနာ သမ္ပဋိစ္ဆိတေ သဒ္ဒိဝိဟာရိကဿ ‘သာဓု သုဋ္ဌု သမ္ပဋိစ္ဆာမီ’တိ ဝစနံ ကေဝလံ ဘိက္ခူဟိ အာစိဏ္ဏမေဝ, န ကတ္ထစိ ဒိဿတိ, တသ္မာ ဝိနာပိ တေန ဥပဇ္ဈာယော ဂဟိတောဝ ဟော တီ”တိ။ တတ္ထ **သာဟူ**တိ သာဓူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **လဟူ**တိ လဟု, တ္ဝံ မမ န ဘာရိယောသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဩပာ ယိကန္တိ** ဥပာယပဋိသံယုတ္တံ, ဣမိနာ ဥပာယေန တ္ဝံ မေ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဘာရော ဇာတောသီတိ အတ္ထော။ **ပတိရူပ န္တိ** အနုရူပံ တေ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏန္တိ အတ္ထော။

၆၆. **တာဒိသမေဝ** မုခဓောဝနောဒကံ ဥတုမ္ဟိ ကေသဘာဂေတိ။ **ဣတော ပဋ္ဌာယာ** တိ “န ဥပဇ္ဈာယဿ ဘဏမာ နဿာ”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တန-ကာရတော ပဋ္ဌာယ။ တေန “နာတိဒူရေ ဂန္တဗ္ဗံ, နာစ္စာသန္နေ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဧတ္ထ ဝု တ္တန-ကာရေန အနာပတ္တီတိ ဒီပေတီတိ ဧကေ။ သစိတ္တကာ အယံ အာပတ္တိ, ဥဒာဟု အစိတ္တကာတိ? အနာဒရိယပ စ္စယတ္တာ သစိတ္တကာ။ အနာဒရိယပစ္စယတာ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? အနာဒရိယပစ္စယေဟိ သင်္ဂဟိတတ္တာ။ ဟာတိ မောက္ခဒ္ဒေသေ သေခိယာနံ ဂဏပရိစ္ဆေအာကရဏဥပ္ပ ခန္ဓကပရိယာပန္နာပတ္တိယာ သင်္ဂဏှာနတ္ထံ။ ဣဒံ ပန လ က္ခဏံ စာရိတ္တေယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န တရိတ္တေ အကပ္ပိယမံသခာဒနာဒိအာပတ္တီနံ အစိတ္တကတ္တာ။ ခန္ဓကတရိတ္ တာနံ တေဟိ သင်္ဂဟော, သေခိယတရိတ္တေယေဝ အစိတ္တကေဟိ သူပေဒနဝိညတ္တိပစ္စယာဒီဟီတိ အာစရိယော။ ယ တ္ထ ယတ္ထ **န**-ကာရေန ပဋိသေဓော ကရီယတိ, ကိံ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋာပတ္တီတိ? အာမ။ ယတ္ထ **အဋ္ဌကထာ**ယ န ယော န ဒဿိတော, တတ္ထ သဗ္ဗတ္ထ။ ပရတော ဟိ **အဋ္ဌကထာ**ယံ “သစေ ပန ကာဠဝဏ္ဏကတာ တ သုဓာဗဒ္ဓာ တ ဟောတိ နိရဇမတ္တိကာ, တထာရူပာယ ဘူမိယာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိအာဒိနာ နယေန နယော ဒဿိတော။

ဧတ္ထာဟ – ယသ္မာ **ဟာဋ္ဌိယံ**ယေဝ “သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ အနဘိရတိ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ ဟော တီ”တိ (မဟာဝ. ၆၆) ဘဂဝတော ဝစနဝသေန အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယော ယုတ္တောတိ ဒဿေတုံ “နာတိဒူရေ နာစ္စာ သန္နေ”တိ ဧတ္ထ ကော ဘဂဝတော ဝစနလေသောတိ? ဝုစ္စတေ – “ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အာသနံ ပညာပေတဗ္ဗ”န္တိ အာဒီနိ ဝဒန္တိ ဒေသနိယမနတော။ ဥပဇ္ဈာယေန အနုမတံယေဝ ပဌမဂမနန္တိ စေ? န, အသိဒ္ဓတ္တာ, သိဒ္ဓေပိ ယထာဝု တ္တနယသိဒ္ဓိတော စ ။ န ဟိ တရိတ္တဿ အနုမတိ အနာပတ္တိကရာ ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေပိ ဝိစာရေတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ ဗံ။ **ကောဋ္ဌက** န္တိ ဒွာရကောဋ္ဌကံ။ န နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ, န နိဒဟိတဗ္ဗံ တာ။

ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နသမ္မာဝတ္တနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၆၈. **အဓိမတ္တံ ဂေဟဿိတပေမံ န ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ဂေဟဿိတပေမံ န အကုသလမိစ္စေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ခီဏာသ တနမ္ပိ သာဓာရဏတ္တာ ဣမဿ လက္ခဏဿ။ န ခီဏာသတနံ အသမ္မာဝတ္တနာဘာဝတောတိ စေ? န, တေသံ န ပ ဏာမေတဗ္ဗံ တံသမန္နာဂမနသိဒ္ဓိတော, တသ္မာ “မမေသ ဘာရော”တိ မမတ္တကရဏံ တတ္ထ ပေမန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ဧ ကော ဝတ္တသမ္ပန္နော။ပေ.။ တေသံ အနာပတ္တီ”တိ ဧတ္ထ ဝိယ သစေ ဧကော ဝတ္တသမ္ပန္နော ဘိက္ခု ‘ဘန္တေ, တု မှေဟ အပ္ပေါဿုက္ကာ ဟောထ, အဟံ တုမှာကံ သဒ္ဒိဝိဟာရိကံ, အန္တေဝါသိကံ တ ဂိလာနံ တ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ, ဩဝဒိတဗ္ဗံ ဩဝဒိဿာမိ, ဣတိ ကရဏီယေသု ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇိဿာမီ’တိ ဝဒတိ, တေ တေသဒ္ဒိဝိဟာရိကာဒ

ယော ‘ဘန္တေ, တုမှေဟံ ကေဝလံ အပ္ပဟောသ္သုက္ကာ ဟောထာ’တိ ဝဒန္တိ, ဝတ္တံ တ န သာဒိယန္တိ, တတော ပဋ္ဌာ ယ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ အနာပတ္တီ”တိ ဝုတ္တံ။

နသမ္မာဝတ္တနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဇဗ္ဘာဟမ္မဏဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၇၃. **“ပူတိမုတ္တန္တိ** မုတ္တံ ပူတိကာယော ဝိယာ”တိ ဝတ္တတပိ “ပူတိဘာဝေန မုတ္တံ ပဋ္ဌိနိဿဋ္ဌံ ဘေသဇ္ဇံ ပူတိ မုတ္တဘေသဇ္ဇ”န္တိ လိခိတံ။ သဗ္ဗတ္ထ ကတ္ထန္နာမောတိ ဧကော ဝ န-ကာရော ဟောတိ။

ရာဇဗ္ဘာဟမ္မဏဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာစရိယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၇၆. “အာယသ္မတော နိဿာယ ဝစ္ဆာမိ”တိ ဝုတ္တံ။ “အာယသ္မတော ဩတဒံ နိဿာယ ဝသာမိ”တိ ဟဋ္ဌသေ သဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **နိဿာယာ** တိ တ နိဿယာ, နိဿယေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာယသ္မတော** တိ တ ဥပယော ဂတ္တေ သာမိဝစနံ။

အာစရိယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၈၃. **ဒိသံ ဂတောတိ** တတ္ထ ခုရနိက္ခိတ္တတသော ဟုတ္တ တိရောကမံ ဂတော။ **ယတ္ထ နိဿယော လဗ္ဘတိ, တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗန္တိ** ဧတ္ထာပိ ဥပဇ္ဈာယေ ဝုတ္တနယေနေဝ “ကတိပာဟေန ဂမိဿာမိ”တိ ဂမနေ စေသ ဥဿာ ဟော ရက္ခတိ။ **မာ က္လေ ပဋိက္ကမီ** တိ မာ က္လေ ဂစ္ဆ။ **သဘာဂ** နာမ ဥပဇ္ဈာယဿ သိဿာ။ တတ္ထ နိဿယံ ဂ ဟေတ္တ။ ယဒိ ဇဝံ ကော ဝိသေသောတိ စေ? တေန က္လဒံ ဝုစ္စတိ “အပ္ပေဝ နာမ ခမေယျာ”တိ။ **ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဥပ ဇ္ဈာယေန ပရိစ္စတ္တတ္တာ ဥပဇ္ဈာယသမောဓာနံ နိရတ္ထကန္တိ အတ္ထော။ သစေ ဥပဇ္ဈာယော စိရေန အနုဂ္ဂဟေ တုကာမော ဟောတိ, တတော ပဋ္ဌာယ ဥပဇ္ဈာယောဝ နိဿယော။ ဥပဇ္ဈာယော စေ အလဇ္ဇီ ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန အနေကက္ခတ္တုံ တရေတ္တ အဝိရမန္တံ ဥပဇ္ဈာယံ ပဟာယ ဝိနာပိ နိဿယပဏာမနေန အညဿ သန္တိကေ နိဿ သယံ ဂဟေတွ ဝသိတဗ္ဗံ။ ဥပဇ္ဈာယဿ စေ လိင်္ဂ ပရိဝတ္တတိ, ဧကေဒိဝသမ္ပိ န ရက္ခတိ။ ပက္ခပဏ္ဍကော စေ ဟောတိ, နိဿယဇာတိကော စေ “ဥပဇ္ဈာယဿ သုက္ကပက္ခံ အာဂမေဟီ”တိ ဝဒတိ, သယမေဝ တ အာဂမေတိ, ဝဋ္ဋ ဋ္ဋတိ။ ဥပဇ္ဈာယော စေ ဥက္ခေပနိယကမ္မကတော ဟောတိ, နာနာသံဝါသကဘူမိယံ ဌိတတ္တာ နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ ဘတိ။ သမ္မာဝတ္တန္တံ ပန ပဿိတ္တ ကမ္မပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အာဂမေတုံ လဘတိ။ မာနတ္တာစာရီ စေ ဟောတိ, အဗ္ဘာနံ အာဂမေတဗ္ဗံ။ ဒီဃံ စေ ပရိဝါသံ စရတိ, အညဿ သန္တိကေ နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗော, ဥပဇ္ဈာယသမောဓာနံ အပ္ပ မာဏံ။ ပရိဝါသမာနတ္တစာရိနာ ဟိ န နိဿယော အတဗ္ဗော။ ယံ ပန **ဟာရိတသိကက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ “သဒ္ ဓိဝိဟာရိကာနမ္ပိ သာဒိယန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ”တိအာဒိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၇၅), တံ ယထာဝုတ္တမတ္တံ သာဓေတိ ဇဝ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ “သစေ သဒ္ဓာပဗ္ဗဇိတာ ကုလပုတ္တာ ‘တုမှေဟ, ဘန္တေ, ဝိနယကမ္မမတ္တံ ကရောထာ”တိ ဝတ္တ ဝတ္ တံ ကရောန္တိယေဝ, ကမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆန္တိယေဝ, တံ တရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ အနာပတ္တီ”တိ။ တံ ဝတ္တ သာဒိယနပစ္စယာ ဒုက္ကဋာဘာဝမတ္တဒီပနတ္ထံ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ သာပေက္ခတံ တ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တ သ္မာ တေ စေ ဥပဇ္ဈာယေန တရိတာနုရူပမေဝ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, နိဿယော တေသံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓောတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။

ဒွေဝ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတွ နိဝတ္တတီ တိ “ဧတ္တာဝတာ ဒိသာပက္ကန္တော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ အန္တေဝါသိကေ အနိက္ခိတ္တဓုရေပိ နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ဒွေဝ လေဍ္ဍုပာတေ အနတိ က္ကမ္မ လေဍ္ဍုပာတဒ္ဒယဗ္ဘန္တရေ တိရောဝိဟာရေပိ ပရိက္ခိတ္တေ, အပရိက္ခိတ္တေ တ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ လိခိတံ။ အပရိက္ခိတ္တေယေဝတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော, ဧတ္ထ ပန အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနတော

ဝိမုတ္တေ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝိဟာရောတိ** စေတ္ထ “တာဒိသဿ ဝိဟာရဿ အနန္တေ ဋ္ဌိတာ ကော ကုဋိကာ အဓိပ္ပေတာတိ **ဥပတိဿတ္ထေရော”** တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ “သစေ ဥဘောပိ အာစရိယန္တေဝာသိကာ ကေနစိ။ပေ။ နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ”တိ ဣမိနာ သာမညတော ဝုတ္တေန အဋ္ဌကထာဝစနေန **ဓမ္မသိရိတ္ထေရတာအော** သမေတိ။ **အပရိက္ခိတ္တေ တ** တိ ဒ္ဝိန္နံ လေဍ္ဍုပာတာနံ အန္တော ပရိက္ခိတ္တော တ ဟောတိ အပရိက္ခိတ္တော တ။ “ဗဟိသီမ”န္တိ စ ဝုတ္တတ္တာ အန္တောဝိဟာရသီမာယံ ဒွေဝ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတ္ဝာပိ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓတ္တာ ပန **ဥပတိဿတ္ထေရတာအော** န သမေတိ။ ကောတသေ ဟိ ပရိက္ခိတ္တေ တ အပရိက္ခိတ္တေ တ အန္တမသော အန္တောတိယောဇနေပိ ဝသတော နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ သော စ ဥပစာရသီမာယ ပရိစ္ဆိန္နော, သာ စ ဥပစာရသီမာ ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပေန အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနေန ပရိစ္ဆိန္နော ကောတသော။

ဥပေဟသထက္ခန္ဓကေ ကောတသဝိမတိယံ သီမာယ အနုညာတတ္တာတိ စေ? န, စီဝရက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာယ ဝိစာရိတတ္တာ။ ယထာဟ “သီမဋ္ဌကသင္ဃော ဘာဇေတ္ဝာ ဂဏ္ဏှာတူ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉)။ ကတရသီမာယ ဘာဇေတဗ္ဗံ? **မဟာသိဝတ္ထေရော** ကိရာဟ “အဝိပ္ပဝါသသီမာယာ”တိ။ တတော နံ အာဟံသု “အဝိပ္ပဝါသသီမာ နာမ တိယောဇနာပိ ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေ တိယောဇနေ ဋ္ဌိတာ လာဘံ ဂဏ္ဏှိဿန္တိ, တိယောဇနေ ဌတ္ဝာ အာဂန္တုကဝတ္တံ ပူရေတ္ဝာ အာရာမံ ပဝိသိတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, ဂမိကော တိယောဇနံ ဂန္တွာ သေနာသနံ အာပုစ္ဆိဿတိ, နိဿယပဋိပ္ပန္နဿ တိယောဇနာတိက္ကမေ နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိဿတိ, ပာရိဝါသိကေန တိယောဇနံ အတိက္ကမိတ္ဝာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, ဘိက္ခုနိယာ တိယောဇနေ ဌတ္ဝာ အာရာမပ္ပဝေသနာ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာ ဘဝိဿတိ, သဗ္ဗမေတံ ဥပစာရသီမာပရိစ္ဆေဒဝသေန ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ တသ္မာ အန္တောဥပစာရသီမာယ လေဍ္ဍုပာတဒ္ဝယံ အတိက္ကမိတ္ဝာပိ ဝသတော နိဿယော တိယောဇနာတိက္ကမေ နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ သိဒ္ဓံ။ ကာမဉ္စေတ္ထ ဥပစာရသီမာယ တိယောဇနပ္ပမာဏာယ, အတိရေကာယ တ ယထာဝုတ္တအောသပ္ပသင္ဂေါ သိယာတိ။ သာ ဟိ အာတသေသု ဝမုန္တေသု ဝမုတိ, ပရိဟာယန္တေသု ပရိဟာယတီတိ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ တာဒိသဿ ဝိဟာရဿ အန္တေ ဋ္ဌိတာ ကော ကုဋိ ဝိဟာရောတိ ဣဓာဓိပ္ပေတာ။ သာပိ တဿေဝ ဝိဟာရဿ ကုဋိကာဝ ဟောတီတိ ကတ္ဝာ သောအာတသော ဟောတိ။ နာနာတသော ဧဝ စေ အဓိပ္ပေတော, “အန္တေ ဋ္ဌိတာ ကုဋိကာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဒ္ဝိန္နံ လေဍ္ဍုပာတာနံ အဗ္ဘန္တရေ ပန အပရိက္ခိတ္တေ နာနာတသေ နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ ယတယံ “နော တက္ကော”တိ ဝုတ္တော, သော တာဒိသေ နာနာတသေ သေနာသနဂ္ဂဟဿ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနယေန ဝုတ္တော။ သေနာသနဂ္ဂဟော ဟိ “ဂဟဏေန ဂဟဏံ အာလယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ”တိ လက္ခဏတ္တာ ဣတရတ္ထ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ တတ္ရာယံ **ဟဋ္ဌိ** “တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ ဥပနန္ဒော သက္ယပုတ္တော ဧကော ဒ္ဝီသု အာတသေသု ဝဿံ ဝသိ။ပေ။ ဒေထ, ဘိက္ခဝေ, မောဃပုရိသဿ ကောဓိပ္ပာယ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၆၄)။ **အဋ္ဌကထာယဥ္စ**ဿ ဧဝံ ဝုတ္တံ “ဣဒဥ္စ နာနာလာဘေဟိ နာနူပစာရေဟိ ဧကသီမဝိဟာရေဟိ ကထိတံ, နာနာသီမဝိဟာရေ ပန သေနာသနဂ္ဂဟော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၄)။ အပရိက္ခိတ္တာ နာနာတသာ ကေူပစာရသင္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ ပရိက္ခိတ္တဥ္စ ဧကူပစာရံ အပရိက္ခိတ္တသင္ခံ ဂစ္ဆတိ။ တ္တောဝတာ လေဍ္ဍုပာတဒ္ဝယဗ္ဘန္တရေ အပရိက္ခိတ္တေ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသတော နိဿယော ပန န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ, ပရိက္ခိတ္တေ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ တေတိ အယမတ္ထော သာဓိတောတိ။ တ္တောဟ – ဒွေဝ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတ္ဝာဝ သတောပိ နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ **နိဿဂ္ဂိယဋ္ဌကထာယံ** “သစေ ဂစ္ဆန္တာနံယေဝ အသမ္ပတ္တေသု ဒဟာရေသု အရုဏံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, စီဝရံ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, နိဿယော ပန န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၉၅)? ဝုစ္စတေ – တံ ဥပဇ္ဈာယေန သမာဂမေ သဉ္ဇာတာဟတာယ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ခုဝတသံ သန္ဓာယ, တသ္မာ အညမညံ န ဝိလောမေန္တိ။ ကေစိ ပန “ဒ္ဝေဝ လေဍ္ဍုပာတံ အတိက္ကမ္မာတိ ဣဒံ ဒေဝသိကံ အာရောစေတ္ဝာ ဝသနဝသေန ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တမေတတိ မမ တက္ကော။ ဒေဝသိကံ အာရောစေတ္ဝာ ဝတ္ထဗ္ဗန္တိ ဟိ နေဝ ဟဋ္ဌိယံ န အဋ္ဌကထာယံ ဒိဿတိ, တဥ္စ ပန အပကတညူဟိ အာစိဏ္ဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗပဥ္စကကထာဝဏ္ဏနာ

၈၄. န အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေနာ တိအာဒိ “အတ္တာနမေဝ ပဌမံ, ပတိရူပေ နိဝေသယေ”တိ (ဓ. ပ. ၁၅၈) ဝစနဝသေန ဝုတ္တံ, န အာပတ္တိအင်္ဂဝသေန။ နီလသမာယောဂတော နီလံ ဝိယ ဝုတ္တံ **“အသေက္ခေန ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေနာ”**တိ။ အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော နာမ အာပဇ္ဇိတွာ အဝုဋ္ဌိတော။

ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗပဉ္စကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၈၆. ယော သော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ ဒွေဝ အတ္ထဝိကပ္ပာ – တဿ ပဿုရဿ ဘိက္ခုဘာဝံ သန္ဓာယ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော, သော ဘိက္ခု တံယေဝ တိတ္ထာယတနံ သင်္ကမီတိ အယမေကော အတ္ထော။ ဧဝံ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ပုန ဂိဟိဝေသေန အာဂတော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော, သော အာဂတော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗောတိ အယမေကော အတ္ထော။ တံ အညတိတ္ထိယပက္ကန္တကံ ဌပေတွာ “ယော သော, ဘိက္ခဝေ, အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော”တိ ဧတ္ထ န ဂိဟိဝေသဓာရဏော ပုဗ္ဗသဒ္ဒေန ဝုတ္တော, ကိန္တု တသ္မိံ အတ္တနော ယထာသမာဒိန္နတိတ္ထိယဝေသေ ဌိတောပိ။ ဒိဋ္ဌိဝသေန အတိတ္ထိယဘူတတ္တာ အတိတ္ထိယပုဗ္ဗော, သော ပနာဂတော ဝိဗ္ဘန္တော အာဂစ္ဆတိ, တဿ ပရိဝါသအနုကိစ္စံ နတ္ထိ။ ကိံ ကာမဿ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဿ ဘိက္ခုဝေသံ ဂဟေတွာ သရဏဂမနေန သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာ ဇာတာ, န ဇာတာတိ? ကိဉ္စေတ္ထ ယဒိ ဇာတာ, “ယော သော, ဘိက္ခဝေ, အညောပိ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ကာမဿိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခတိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အာကင်္ခတိ ဥပသမ္ပဒံ, တဿ စတ္တာရော မာသေ ပရိဝါသော အာတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၈၆) ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈတိ။ အထ န ဇာတာ, ပရိဝါသကမ္မဝါစာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အပရာမသနံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ။ တတ္ထ **မဟာဝိဟာရဝါသိနော** “သာမဏေရဿေဝ သတော ပရိဝါသော အာတဗ္ဗော”တိ ဝဒန္တိ။ ကေတရေ တထာ န ဝဒန္တိ။ တေ ဟိ “ဧဝံ အာရာဓကော ခေါ ဘိက္ခဝေ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော အာဂတော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော’တိ (မဟာဝ. ၈၇) သုတ္တပဒံ ပရိဟရိတဗ္ဗံ, ပုရေ စ ပစ္ဆာ စ ‘အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော’တိ ဝစနသာမညတော န သာမဏေရော ဇာတောတိ စေ, ယဒိ ဧဝံ အပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗ ဝ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗောတိ အာပဇ္ဇတိ။ တတော စ သဗ္ဗပဌမံ ဝုတ္တသုတ္တံ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ‘တိတ္ထာယတနံ သင်္ကန္တော’တိ ဟဉ္စောပိ န သုန္ဒရံ။ ဟဏာတိဟတာဒီသု အညတရံ သစေ ဘိန္ဒတိ, စတ္တာရော မာသေ ပရိပုဏ္ဏောပိ ပုန ပရိပူရေတဗ္ဗံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ တဿ သံဝရံ ဘိက္ခုကရဏတ္ထာယ အနုညာတတ္တာ သီလေ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထီ”တိ ဝဒန္တိ, ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သရဏာနိ သစေ ဘိန္ဒတိ သာမဏေရဿေဝ။

အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စာဗာဓဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၈၈. နခပိဋ္ဌိ တိ စူဠင်္ဂုလိနခပိဋ္ဌိ အဓိပ္ပေတာ။ “ပဋိစ္ဆန္နေ နခပိဋ္ဌိတော မဟန္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ သေသေသုပီ”တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ ဝိယ။ **ပဒုမကဏ္ဏိကာ** ပိ အာရုဠှေဟ ရတ္တပဒုမဝဏ္ဏစိတ္တံ။

ပဉ္စာဗာဓဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စောရဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၉၁-၂. ဓမ္မသာမီတိ ယသ္မာ သယံ ဓမ္မသာမီ, တသ္မာ ဘိက္ခူဟိ အပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗကမ္ပိ စောရံ အင်္ဂုလိမာလံ ပဗ္ဗာဇေတွာ အာယတိံ ဧဝမာဟာတိ အတ္ထော။ **ဟဋ္ဌိပေတ္တကေသု** “ခရဘေဒကော”တိပိ လိခိတံ။ **သန္ဓိသိန္နာသု** တိ ဝုပသန္တာသု။

စောရဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကဏ္ဏာယိကအာသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၉၆. ပဿ မေ ပတ္တစီဝရမတ္တံ, အဟံ ဣဒံ ဒဿာမီတိ သာမီစိ, ယတော နတ္ထိ အာပတ္တိ။ **ဥပမုပမု** တ္တိ ထော ကံ ထောကံ။

၉၇. ဒေသစာရိတ္တန္တိ သာဝနပဏ္ဏာရောပနာဒိ တံ တံ ဒေသစာရိတ္တံ။ ''ဒေဝအသိပုတ္တေ ဝဋ္ဋတီ''တိ လိခိတံ။ ''အာရာမိကံ စေ ပဗ္ဗာဇေတုကာမော, အညမေကံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ မဟာပစ္စရိတဒဿ အယမိဓ အဓိပ္ပာယော။ ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရာမိကေ ဒေမာ''တိ ဒိန္နတ္တာ န တေ တေသံ အသာ။ ''အာရာမိကော စ နေဝ အသော နဘုဇိဿောတိ ဝတ္တဗ္ဗတော န အသော''တိ လိခိတံ။ တက္ကာသိဥ္စနံ သီဟဋ္ဌဒီပေ စာရိတ္တံ။ တေ စ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ သင်္ဃဿာရာမိကတ္တာ။ နိဿာမိကံ အသံ အတ္တနာပိ ဘုဇိဿံ ကာတုံ လဗ္ဘတိ။ ''အသဿ ပဗ္ဗဇိတ္တွာ အတ္တနော သာမိကေ ဒိသွာ ပလာယန္တဿ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ''တိ စ လိခိတံ။ အတ္တနော တ အသော အဿ ဘိက္ခုနောတိ အတ္တော။ နိဿာမိကဿ အသဿ ရာဇာ သာမိ, တသ္မာ ရာဇာနံ တ တသ္မိံ ကမေ မနုဿေ တ အာပုစ္ဆိတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဧကေ။ ''ဘုဇိဿံ ကတွာ''တိ လိခိတံ။ တဿ ပရိဟာရံ ဘဏန္တိ ''ယထာ ဘုဇိဿော ဟောတိ, တထာ ကတ္တဗ္ဗော''တိ။ ဧဝံ သင်္ကပ္ပေန ဝတွာ ''ပယောဇနံ နတ္ထိ''တိ ကေဟိစိ လိခိတံ။ **ဘုဇိဿံ ကာတုမေဝ ဝဋ္ဋတီ**တိ ''သစေ ပဿန္တိ, အနုဗန္ဓိဿန္တိ''တိ ဝုတ္တံ။ အာပတ္တိ နတ္ထိ။ **''အသုဒ္ဓာ ကိရ မေ** တိပိ တံ သန္ဓာယေဝ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။

ဣဏာယိကအသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကမ္မာရဘဏ္ဍုဝတ္ထာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၉၈. ကမ္မာရဘဏ္ဍု တိ ထေ္တ အရကော စူဠာမတ္တံ ဌပေတွာ အာဂန္တုတိ, တသ္မာ အာပုစ္ဆိတုံ လဗ္ဘတိ။ တဥ္စေ သော တ အညော တ အဝဟရတိ, ဒေသော နတ္ထိ။ ''ကေသမဿုဩရောပနံ အကတွာ အသတိယာ သရဏာနိ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေတိ, ရုဟတေဝ''တိ ဝဒန္တိ။

၁၀၁-၃. ထေ္တ ကုလေ။ ''ဥဘယာနိ ခေါ ပနဿ။ပေ။ အနုဗ္ယဥ္ဇနသောတိ သဗ္ဗောဟယံ ပဘေဒေ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ဉာတော ဟောတီ''တိ စ ''အာပတ္တိ ဇာနာတီတိ ဟဌေ အဝတ္တမာနေပိ ဣဒံ နာမ ကတွာ ဣဒံ အာပဇ္ဇတီတိ ဇာနာတိ စေ, ဝဋ္ဋတီ''တိ စ လိခိတံ။ ''တဉ္စ ခေါ တတော ပုဗ္ဗေ ဟဌေ ပဂုဏေ ကတေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, အာစရိယုပဇ္ဈာယာနမ္ပိ ဧသေဝ နယော''တိ ဝုတ္တံ။

ကမ္မာရဘဏ္ဍုဝတ္ထာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဟုလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၅. ''အင်္ဂါရိနော အနိ ဒုမာ ဘဒန္တေ''တိအာဒီဟိ (ထေရဂ. ၅၂၇) **သဋ္ဌိမတ္တာဟိ** ။ ဒသ္သေဟိ ဣတိ မံ အာဏာပေသိ။ ထေ္တ ဣတိ-သဒ္ဒော အာဟရိတဗ္ဗော။ **ဟောက္ခရဝဿ** န္တိ ဟောက္ခရပတ္တဝဏ္ဏံ ဥဒကံ, တမ္ပိ ဝဿန္တေ တေမိတုကာမာဝ တေမေန္တိ။ **ဉတ္တဟီသတော ပဌာယာ** တိ မုဒ္ဓတော ပဌာယ။

> ''သိနိဒ္ဓနီလမုဒုကုဉ္စိတကေသော ၊
> သူရိယနိမ္မလတလာဘိနလာဋော။
> ယုတ္တတုင်္ဂမုဒုကာယတနာသော၊
> ရံသိဇာလဝိတတော နရသီဟော''တိ။ (အပ. အဋ္ဌ. ၁.သန္တိကေနိအနကထာ; ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.သန္တိကေနိအနကထာ) –

အာဒိကထာဟိ။ အထ တ –

> ''စက္ကဝရင်္ကိတရတ္တသုပာဒော၊

လက္ခဏမဏ္ဍိတအာယတပဏှိ။
စာမရဆတ္တဝိဘူသိတဟာဒေါ၊
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

“သက္ယကုမာရဝရော သုခုမာလော၊
လက္ခဏစိတ္တိကပုဏ္ဏသရီရော။
လောကဟိတာယ ဂတော နရဝီရော၊
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

“ပုဏ္ဏသသင်္ကနိဘော မုခဝဏ္ဏော၊
ဒေဝနရာန ပိယော နရနာဂေါ။
မတ္တဂဇိန္ဒဝိလာသိတဂါမီ၊
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

“ခတ္တိယသမ္ဘဝအဂ္ဂကုလီနော ၊
ဒေဝမနုဿနမဿိတပါဒေါ။
သီလသမာဓိပတိဋ္ဌိတစိတ္တော၊
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

“အာယတယုတ္တသုသဏ္ဌိတနာသော၊
ဂောပခုမော အဘိနီလသုနေတ္တော။
ဣန္ဒဓနူ အဘိနီလဘမူကော၊
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

“ဝဋ္ဋသုဝဋ္ဋသုသဏ္ဌိတဂီဝေါ၊
သီဟဟနူ မိဂရာဇသရီရော။
ကဉ္စနသုစ္ဆဝိဥတ္တမဝဏ္ဏော၊
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

“သုဒ္ဓသုဂမ္ဘီရမဉ္ဇုသဃောသော၊
ဟိင်္ဂုလဗဒ္ဓသုရတ္တသုဇိဝှော။
ဝီသတိ ဝီသတိ သေတသုဒန္တော၊
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

“အဉ္ဇနဝဏ္ဏသုနီလသုကေသော၊
ကဉ္စနပဋ္ဋဝိသုဒ္ဓနလာဋော။
ဩသဓိပဏ္ဍရသုဒ္ဓသုဥဏ္ဏော၊
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

“ဂစ္ဆတိနီလပထေ ဝိယ စန္ဒော၊
တာရဂဏာပရိဝေဋ္ဌိတရူပေါ။
သာဝကမဇ္ဈဂတော သမဏိန္ဒော၊
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော”တိ။ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.သန္တိကေနိဒါနကထာ) –

ဣမာဟိ။

ဥဒ္ဒိဌေ တိ ဧဝံ စရိတဗ္ဗန္တိ အတ္တနော, "ဥတ္တိဋ္ဌေ"တိ ဓမ္မပဒဟဌော။ **ဓမ္မန္တိ** သပဒာနစာရိကဝတ္တံ။ အနေသနံ ဝဇ္ဇေတွာ သုစရိတံ စရေ။

ကောသဝိသ္သဇ္ဇနံ န္တိ ပဥ္စသိခာကာရံ ဝဇ္ဇေတွာ ကေသိခာကာရံ။ **ပဋ္ဋဗန္ဓော** တိ တွေ **ပဋ္ဋော** တိ တသ္မိံ ကု လေ အာစိဏ္ဏော အလင်္ကာရဝိသေသော။ **ဃရမင်္ဂလ** န္တိ ဃရမဟော။ **ဆတ္တမင်္ဂလ** န္တိ ယုဝရာဇဆတ္တပဋ္ဌိ။ **ဝဋ္ဋ ဋ္ဌာနုဂတ** န္တိ ကိလေသဝဋ္ဋာနုဂတံ။ ဝိဃာတပစ္စယတ္တာ **သဝိဃာတကံ**။ ထေရော ရာဓံ ဗျာဟမ္မဏံ ပုဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇိတွာတ ကသ္မာ က္လအနိ "ကထာဟံ, ဘန္တေ, ရာဟုလံ ပဗ္ဗာဇေမီ"တိ အာဟာတိ စေ? တတ္ထ ဥပသမ္ပဒာပဋ္ဌိက္ခေပဟေ အဓိပ္ပေတော, တသ္မာ "ဘဂတ ဥပသမ္ပဒမေဝ ပဋ္ဌိက္ခိပိ, က္လအနိ အနာဂတေ သံသယာပနယနာဓိပ္ပာယော ဘဂတ"တိ ဥတ္တ အာဟ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဝသေန **"အဋ္ဌိမိဥ္ဇံ အာဟစ္စာ"** တိ ဝုတ္တံ ကိရ။ ဗုဒ္ဓာနံ, စက္ကဝတ္တီနဥ္စ ဖုတ္တာဒိ ဝသေန နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အညထာ နန္ဒာဒယောပိ ပဗ္ဗဇိတွာတ ဗုဒ္ဓ သိယုံ "သစေ ပဗ္ဗဇတိ, ဗုဒ္ဓော ဟောတီ"တိ ဝစန တော။

ပေသေတွာတ ဒသ္သေတုံ ဝဋ္ဋတိ, အာပုစ္ဆိတ္ဃာမာတိ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ တိ စ က္လဒံ ယသ္မာ ဝိဒေသပဗ္ဗတ္တော နာမ လောကသင်္ကေတေနာပိ မာတာပိတုတသတော မုတ္တော သေရိဝိဟာရီတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာသ္သ တေ အသန္တပက္ခေ ဌိတာ ဝိယ ဟောန္တီတိ ကတွာတ "န တသ္သ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယေ တ အပ္ပသာဒံ ကရောန္တီ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ နဋ္ဌမေဝ။ ပဗ္ဗဇိတာ သမဂတိကာတိ လောကတေဟာရော။ တေနေဝ စေတ္ထ ဒုက္ခပ္ပတ္တာဒိနာ ဒေသန္တရဂမနဥ္စ သမဂတိကံ ကတံ။ **ဝိဒေသံ ဂန္တွာ**တိ စေတ္ထ **ဝိဒေသော** နာမ မာတာပိတုတသတော အညော ဒေသော, န ဥပ္ပတ္တိဒေသတော။ ဖုဋ္ဌနတွာ ထော ဧဝ စေ ပမာဏံ, န ယုတ္တိ။ မတမာတာပိတိကောပိ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ အနုပ္ပတ္တဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဌိတေဟိယေဝ မာတာပိတူဟိ အနနုညာတော ပုတ္တော န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဝေမိဓာဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော, အညထာ ဟဋ္ဌိယာ ဝိရုဇ္ဈေယ္ယ, အာပတ္တိဋ္ဌာနသ္သ စ သိထိလကရဏံ အဋ္ဌကထာယ န ယုဇ္ဇတိ။ က္လဒံ တာဝ ဧဝံ ဟောတု, "ဝိဟာရံ တ စျာပေမီ"တိအာဒိနယော ကထံ န ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? အတ္တပရူပဒ္ဒဝပ္ပသင်္ဂဘယေန အဝသေန ပဗ္ဗဇိတတွာ တာ, ပုတ္တရက္ခဏတ္ထံ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ စ။ ဧဝဥ္စဟိ သတိ သယမေဝ သော အတ္တနာ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, န ကေနစိ ဥပ လာပေတွာတ ပဗ္ဗဇိတော။ **"ပုတ္တပေမံ** တ ပုတ္တရက္ခေ ပိယော ဟောတီ"တိ နိဒါနာနုလောမတော န ဝိရုဇ္ဈတိ။

ရာဟုလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သိက္ခာပဒဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၇. အတ္တနော ပရိဝေဏဥ္စ တိ ပုဂ္ဂလိကံ။ **မုခဒ္ဒတရိကန္တိ** မုခဒ္ဒတရေန ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ နိယောဇိတဗ္ဗကံ, တသ္သ **အာဝရဏံ** နိတရဏံ ကရောန္တိ။ အထ တ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဝရဏံ ကာတု"န္တိ ယံ အာဝရဏံ အနုညာ တံ, တံ အာဝရဏံ မုခဒ္ဒတရိကံ အာဟာရံ ကရောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

သိက္ခာပဒဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနာပုစ္ဆာဝရဏဝတ္ထုအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၈. ပရသ္သ ဒုဿီလဘိက္ခုဿပီတိ အတ္ထော။ ကေစိ "ဒုဿီလဘိက္ခုပီ"တိ လိခန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ ဟေ ရာဏာ ပန "ယာဝတတိယံ ဝုစ္စမာနော စေ န ဩရမတိ, သင်္ဃံ အပလောကေတွာတ နာသေတဗ္ဗော, ပုန ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစမာ နောပိ အပလောကေတွာတ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော"တိ ဝဒန္တိ။ **ဘိက္ခုနံ ဥပသမ္ပဒကမ္မတစာသဒိသ** န္တိ တွေ "ယထာ ဥပ သမ္ပန္နော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ယထာနိဝတ္ထဟရုတောဝ ဟုတွာတ ပဏ္ဍာ ဥပသမ္ပန္နော ပုဗ္ဗေ အတ္တနော နဝကတရ သ္သ သမာနဝဿိကသ္သ ပုန ဝန္ဒနာဒီနိ ကရောတိ, ဧဝံ သာမဏေရောပိ ပုန ဂဟိတသရဏော တတော ပုဗ္ဗေ အတ္တနော န ဝကတရဿ သမာနဝဿိကဿ သာမဏေရဿ ပုန ဝန္ဒနာဒီနိ ကရောတိ။ လိင်္ဂံ ပနေတ္ထ ဝုမုတရဘာဝံ န သာဓေ တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ဝိကာလဘောဇနံ သာမဏေရာနံ ဝီတိက္ကမေတတိ ဧကေ။ "အစ္စယော မံ, ဘန္တေ, အစ္စာဂမာ"တိအာဒိနာ နယေန အစ္စယံ ဒေသာပေတဗ္ဗော။ "ဒိဋ္ဌိယာ အနိသ္သဇ္ဇနေန 'တွံဝံ, သာမဏေရ, ဂစ္ဆာ'တိ ဝု တ္တေယေဝ ဟာရာဇိကော ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ, "ယာဝတတိယန္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဗုဒ္ဓါဒီနံ အဝဏ္ဏဘာသိတမတ္တေန စ ဒိ

ဋ္ဌိဂ္ဂဟိတမတ္တေန စ သရဏာနိ န ဘိဇ္ဇန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဇံ သန္တေ ဟဏာတိဟတာဒိံ ကရောန္တ တဿာပိ တံ သမ္ဘောတီတိ မမ တက္ကော။ ''နိဿီလဿ ပုန နာသနာ ဝုတ္တာ''တိ စ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ။ န ဟိ ဘဂဝတ သီလဝန္တဿ လိင်္ဂနာသနံ အနုဇာနာတီတိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ, ဘိက္ခုနိဒူသကာပဒေသေန ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗေ သင်္ဂဏှာတီတိ ဟောရာဏာ။ **''ပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ န လဘတီ** တိ ယထာ စေတ္ထ အယမတ္ထော ဒဿိတော, တထာ 'ပဏ္ဍကော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော'တိ (မဟာဝ. ၁၀၉) အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာနမ္ပိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ နတ္ထီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ န ဟိ ဣဒံ ဌာနံ ဌပေတွာ တေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ တရိတဋ္ဌာနံ အတ္ထိ။ 'ဘိက္ခုနိဒူသကော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော'တိ (မဟာဝ. ၁၁၄) ဝုတ္တေနပိ သမာနတ္တာ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝိယ တေသမ္ပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တရိတာဝ ဟောတီတိပိ ဒဿေတုံ ပုန ဘိက္ခုနိဒူသကောတိ ဂဟိတန္တိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။ ကိံ ဣမိနာ? နနု **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ ''ယဿ စေတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တရိတာ, တံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော''တိ။

အနာပုစ္ဆာဝရဏဝတ္ထုအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဏ္ဍကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၉. ဩပက္ကမိကပဏ္ဍကဿ ဟီနင်္ဂတ္တာ အပဗ္ဗဇိတဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တရိတာ, ပဗ္ဗဇိတဿ ဥပသမ္ပဒာ န ကာတဗ္ဗာ။ ပုဗ္ဗေ ဥပသမ္ပန္နဿ စေ ဥပစရဏံ အတ္ထိ, န နာသနာ ကာတဗ္ဗာတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ ဆိန္နင်္ဂဇာတော န ပဏ္ဍကော။ ပဋ္ဌသု နပုံသကပဏ္ဍကောဝ အဘာဝကော။ ဣတရေ စတ္တာရော သဘာဝကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဘာဝေ ပန တေသံ ပဏ္ဍကော ဟောတိ။ ဧတေ စတ္တာရောပိ ကိရ ပုရိသာတတိ ဧကေ။ ဣတ္ထီပိ ပက္ခပဏ္ဍကီ ဟောတီတိ ဧကေ။ ဥပက္ကမေ ကတေ ပဏ္ဍကဘာဝေ အဝဿံ ဟောတိ, တဿာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ န လဘတိ။ ''ယဒိ ပန ကဿစိ န ဟောတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ န တရိတာတိ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တီ''တိ ဝုတ္တံ။

''ပဗ္ဗဇ္ဇာ တရိတာ တိ အပဏ္ဍကပက္ခေ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပဏ္ဍကပက္ခေ နာသေတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော''တိ လိခိတံ။ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ပန မာသပဏ္ဍကလေခပဏ္ဍကေဟိ သဟ သတ္တ ပဏ္ဍကာ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **လေခပဏ္ဍကော** နာမ ကိရ မန္တဝသေန ဥပဟတဗီဇော။ တတ္ထ ''ဩပက္ကမိကလေခပဏ္ဍကာ ပဗ္ဗဇိတာ န နာသေတဗ္ဗာ။ ယော ပဗ္ဗာဇေတိ, တဿ ဒုက္ကဋ''န္တိ စ ဝုတ္တံ။

ပဏ္ဍကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ထေယျသံဝာသကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. ထေယျသံဝာသကော တိ ထေနေ ကိဉ္စာပိ ဗုဒ္ဓနတ္တဝသေန သံဝာသဝတ္ထေနကောဝ ထေယျသံဝာသကောတိ ပညာယတိ, အထ ခေါ တယော ထေယျသံဝာသကာ။ **သံဝာသော**တိ စေတ္ထ န ဧကကမ္မာဒိကော သံဝာသော, ကိန္တု ဘိက္ခုဝဿဂဏနာဒိကော ကိရိယဘေဒေါ ဣဓ သံဝာသော နာမ။ ဣမဥ္စဟိ သက္ကာ ထေယျာယ ကာတုံ, နေတရန္တိ အဋ္ဌကထာယ အဓိပ္ပာယော။ ဝိဒေသံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတေဟိ ပုစ္ဆိတေ ''ဒသဝဿော''တိအာဒိံ ဘဏန္တဿ ဒောသော။ ဂိဟီနံ ဝုတ္တေ ဒောသော နတ္ထီတိ ကေစိ။ ရာဇဘယာဒီဟိ ဂဟိတလိင်္ဂာနံ ''ဂိဟီ မံ သမဏောတိ ဇာနာတူ''တိ ဝဥ္စနစိတ္တေ သတိပိ ဘိက္ခူနံ ဝဉ္စေတုကာမတာယ, တေဟိ သံဝသိတုကာမတာယ စ အဘာဝတ ဒောသော န ဇာတော။ **''သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနီ** တိ ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ သင်္ဃိကံ ဂဏှဟန္တဿ သံဝာသံ ပရိဟရိတုံ ဒုက္ကရံ, တသ္မာ ဝုတ္တ''န္တိ စ လိခိတံ။ ''သူပသမ္ပန္နော''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဂဟဋ္ဌမ္ပိ သစေ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ, သူပသမ္ပန္နောတိ အာပန္နံ, ''အနုပသမ္ပန္နကာလေယေဝ''တိ ဣမိနာ သစေ ဥပသမ္ပန္နကာလေ သုဏာတိ, သူပသမ္ပန္နော ဧဝ အနာရောစေန္တော ပီတိ ဒဿေတိ။ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ, ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေသု** စ ဒုဿီလဘိက္ခု ''ထေယျသံဝာသကော''တိ ဝုတ္တော ''ထေယျာယ ဝေ, ဘိက္ခဝေ, ရဋ္ဌပိဏ္ဍော ဘုတ္တော''တိ (ပာရာ. ၁၉၅) ဣမိနာ ကိရ ပရိယာယေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေတဟ **''တံ န ဂဟေတဗ္ဗ''** န္တိ။ ''မဟာပေဋ္ဌာဒီသူ''တိ ဧတေန ဂိဟိသန္တကံ ဒဿိတံ။

သယံ သာမဏေရောဝ ကူဋ္ဌဝသ္သာနိ ဂဏေတွတ ဂဏ္ဍဟန္တော ဟရာဇိကော ဟောတိ, ထေယ္ယသံဝာသကော ပန န ဟောတိ, တထာ ဘိက္ခုပိ, သော ပန ဘဏ္ဍာဋ္ဌေနေ ကာရေတဗ္ဗောတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန **"သယံ သာမဏေရောတ"**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ အယံ ပန ထေယ္ယသံဝာသကော နာမ ယသ္မာ ပဗ္ဗဇိတောဝ ဟောတိ, နာပဗ္ဗဇိတော, တသ္မာ "ထေယ္ယသံဝာသကော, ဘိက္ခဝေ, အပဗ္ဗဇိတော န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ပဗ္ဗဇိတော နာသေတဗ္ဗော"တိ ဝတ္တုံ န သက္ကာတိ ကတွတ ဣမသ္သ ဝသေန ပဏ္ဍကတော ပဌာယ "အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော"တိအာဒိနာ ဟဋ္ဌိ ဋ္ဌပိတာ, န ဥပသမ္ပန္နအမတ္တသ္သေဝ အဘဗ္ဗတ္တာ ကောဒသန္နမ္ပိ နေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇာရဟဘာဝပ္ပသင်္ဂတော။ အပိစ အနိဋ္ဌအေသပ္ပသင်္ဂတော တထာ ဧဝ ဟဋ္ဌိ ဋ္ဌပိတာ။ ယသ္မာ တိတ္ထိယပက္ကမနံ, သင်္ဃဘေဒနဥ္စ ဥပသမ္ပန္နသ္သေဝ ဟောတိ, နာနုပသမ္ပန္နသ္သ, သော ဒုဝိဓောပိ ပဗ္ဗဇိတောဝ ဟောတိ, နာပဗ္ဗဇိတော, တသ္မာ "တိတ္ထိယပက္ကန္တကော, ဘိက္ခဝေ, အပဗ္ဗဇိတော န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော"တိအာဒိဟဋ္ဌိယာ သတိ တေ ဥဘောပိ အပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ ဟောန္တီတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေ အာပဇ္ဇတီတိ။ တီသု ပန ထေယ္ယသံဝာသကေသု သာမဏေရာလယံ ကရောန္တော လိင်္ဂတ္ထေနကော, ဥပသမ္ပန္နာလယံ ကရောန္တော သံဝာသတ္ထေနကော, ဥဘယတ္ထေနကော စ။ န ဟိ သာမဏေရသံဝာသော ဣဓ သံဝာသော နာမ, တေနေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** "ဘိက္ခုဝသ္သဂဏနာဒိကော ဟိ သဗ္ဗောပိ ကိရိယဘေဒော ဣမသ္မိံ အတ္ထေ သံဝာသော"တိ ဝုတ္တန္တိ ဧကေ။ ယထာဝုမံ့ ဝန္ဒနသာဒိယနာသနပဋ္ဋိဗာဟနာနံ သာမဏေရသံဝာသသာမညာတော နေတတိ အာစရိယော။

ထေယ္ယသံဝာသကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာဝဏ္ဏနာ

တိတ္ထိယပက္ကန္တကော, ဘိက္ခဝေ တိအာဒိ အတ္တနော နိဒါနဘူတေ **ပသူရဝတ္ထုသ္မိံ** ဧဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သမာနမ္ပိ တတ္ထ တရိတအဓိကာရာဘာဝ အဘဗ္ဗာ။ ဣဓေဝ ထေယ္ယသံဝာသကေန ဝိနာ သမ္ဗဝတော ဝုတ္တော။ တတ္ထ "အထဓော န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောပီ"တိ ဣဓေဝ ဝစနံ ပသူရသ္သ ဥပသမ္ပအာယ ဧဝ ယာစနိန္တာယ ဒသ္သနေန, "သော အာဂတော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော"တိ ဘဂဝတော ဥပသမ္ပအမတ္တပဋိသေဓနေန စ ပဗ္ဗဇ္ဇာနုမတိအေသပ္ပသင်္ဂဘာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေသံ လိင်္ဂေ အာဒိန္နမတ္တေ လဒ္ဓိယာ ဂဟိတာယပိ အဂ္ဂဟိတာယပိ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတိ, အဝန္ဒနီယသ္သေဝ နဂ္ဂလိင်္ဂသ္သ သေဋ္ဌဘာဝံ တ ဥပဂစ္ဆတိ, န မုစ္စတိ, တေ္တ "ပဒတရေ ဒုက္ကဋံ, အာဇီဝကော ဘဝိသ္သန္တိ ဝိသမစိတ္တဝသေန ဂတတ္တာ နဂ္ဂေ ဟုတွတ န ဂမနေနာ"တိ ဝဒန္တိ။ ဥဘိန္နမ္ပိ ဝသေန ယုတ္တန္တိ မမ တက္ကော။ **တာဝ နံ လဒ္ဓိ ရက္ခတိ** အသမ္ပဋ္ဋိစ္ဆိတတ္တာ။ **ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခုနာ ကထိတော** တိ ကထံ ပညာယတိ? အဋ္ဌကထာဝစနပ္ပမာဏတောတတိ ဧကေ။ နိဒါနဝသေနာတိ ဧကေ။ ပသူရသ္သ ဥပသမ္ပန္နတ္တာ ဥပသမ္ပန္နာနံ ဧဝ တိတ္ထိယပက္ကန္တတာဝစနတောတိ ဧကေ။ ယထာဟ "ဥပဇ္ဈာယော ပက္ကန္တောတ ဟောတိ, ဝိဗ္ဘန္တော တ, ကာလံကတော တ, ပက္ခသင်္ကန္တော တ"တိ အာစရိယော။ **ပက္ခသင်္ကန္တော တ** တိ သာမဏေရနာသနာဝတ္ထုသု အဘာဝတော တိ ဧကေ။ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသ္သ ဥပသမ္ပန္နသ္သ သတော ပက္ခသင်္ကန္တဘာယာ အနုပသမ္ပန္နကာလေ ဥပသမ္ပဒတွထံ ပရိတသပညာပနေနာတိ ဧကေ ။ ပဗ္ဗဇ္ဇတ္တမ္ပီတိ စေ? န, ပုဗ္ဗေ ဝိစာရိတတ္တာ, အပဗ္ဗဇိတသ္သ အဓိသီလာဘာဝတော စ။ ဟတိမောက္ခသီလဉ္ဟိ အဓိသီလံ နာမ, တဥ္စ အပဗ္ဗဇိတသ္သ နတ္ထိ။ ဣမသ္သ စ ပရိတသဝတ္တေ အဓိသီလံ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ "ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ ဥဒ္ဒေသေ ပရိပုစ္ဆာယ အဓိသီလေ"တိ (မဟာဝ. ၈၇)။ အပိစ "သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဇာတိယာ သာကိယော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော အာဂစ္ဆတိ, သော အာဂတော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော"တိ (မဟာဝ. ၈၇) တေ္တ ဥပသမ္ပအမတ္တပရိဒီပနတော။ ဥပသမ္ပအမတ္တပရိဒီပနဥ္စေဟတ္ထ တသ္သေဝ ပရိတသအနုသိဒ္ဓိတော။ ပရိတသအနုတ္တနိဒသ္သနတ္တေ ဟောသာ ဟဋ္ဌိ။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိရစ္ဆာနဂတဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၁. နာဂယောနိယာတိ နာဂယောနိတော, အတ္တနော နာဂဇာတိဟေတူတိ အဓိပ္ပာယော။ ကိံကာရဏာ? အဘိက္ခဏံ သကဇာတိယာ မေထုနပဋိသေဝနေ, ဝိသ္သဋ္ဌနိဒ္ဒောက္ကမနေ စ သဗ္ဗေသမ္ပိ။

တိရစ္ဆာနဂတဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မာတုဃာတကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၂-၅. အပတဟနန္တိ ပက္ခလနံ, ကာသာယဝတ္ထနိဝာသနံ ဣစ္စမာနန္တိ အတ္ထော။ ဒုဋ္ဌစိတ္တေန။ ကီဒိသေန? ဝဓကစိတ္တေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ လောဟိတုပ္ပာဒနဝသေန ဒုဋ္ဌစိတ္တန္တိ ကေစိ, တံ န သုန္ဒရံ။

မာတုဃာတကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. ''ယဒိ ပဋိသန္ဓိယံ ဥပ္ပန္နလိင်္ဂေန ဧတံ နာမံ လဘန္တီတိ အဓိပ္ပာယော''တိ လိခိတံ။

ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနုပဇ္ဈာယကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. ''ကေစိ 'ကုပ္ပတီ'တိ ဝဒန္တိ, တံ 'န ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ ယံ ဝုတ္တံ, တံ ''ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယဉ္စေ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ ဘိက္ခုနိပဉ္စမော ကမ္မံ ကရေယျ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ''န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၉၀) နယေန ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဍကာဒီနံ ဂဏပူရကဘာဝေ ဧဝ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ, န သဗ္ဗန္တိ ကတ္တ သုဝုတ္တံ, ဣတရထာ ''ပဏ္ဍကုပဇ္ဈာယေန ကမ္မံ ကရေယျ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ''န္တိအာဒိကာယ **ဟဋ္ဌိယာ** ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာ။ ယထာ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရဿ ဥပသမ္ပာဒနကာလေ ကမ္မဝါစာယံ ''ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ''န္တိ အသန္တံ ဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ ဥပသမ္ပဒာယ ကတာယ တသ္မိံ အသန္တေပိ ဥပသမ္ပဒာ ရုဟတိ, ဧဝံ ''အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယသ္မတော ဓမ္မရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော''တိ အဝတ္ထုံ ပဏ္ဍကုပဇ္ဈာယာဒိံ, အသန္တံ တ, ဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ ကတာယပိ ဂဏပူရကာနမတ္ထိ တာယ ဥပသမ္ပဒာ ရုဟတေဝ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍကုပဇ္ဈာယေန ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, သော စ ပုဂ္ဂလော အနုပသမ္ပန္နော''တိအာဒိဝစနဿာဘာဝတော အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါဝ ဟောတိ။ န ဟိ ဗုဒ္ဓါ ဝတ္တဗ္ဗယုတ္တံ န ဝဒန္တိ, တေန ဝုတ္တံ ''ယော ပန, ဘိက္ခု, ဇာနံ ဦနဝီသတိဝဿံ။ပေ။ သော စ ပုဂ္ဂလော အနုပသမ္ပန္နော''တိအာဒိ (ပာစိ. ၄၀၃)။ တထာ ''ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော'တိ (မဟာဝ. ၇၁) ဝစနတော ထေယျသံဝါသကာဒိအာစရိယေဟိ အနုဿာဝနာယ ကတာယ ဥပသမ္ပဒာ န ရုဟတိ တေသံ အဘိက္ခုတ္တာ''တိ ဝစနမ္ပိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကိဉ္စ ဘိယျော ''ဣမာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိပဇ္ဇန္တီ''တိအာဒိနာ (ပရိ. ၄၈၂) နယေန ကမ္မာနံ သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိယာ ကထိယမာနာယ ''သတ္တဟိ အာကာရေဟိ ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တိ ဝတ္ထုတော ဝါ ဉတ္တိတော ဝါ အနုဿာဝနတော ဝါ သီမတော ဝါ ပရိသတော ဝါ ဥပဇ္ဈာယတော ဝါ အာစရိယတော ဝါ''တိ အကထိတတ္တာ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ''ပရိသတော ဝါ''တိ ဝစနေန အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ တ သင်္ဂဟော က တောတိ စေ? န, ''ဒွါဒသဟာကာရေဟိ ပရိသတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တီ''တိ ဧတဿ **ဝိဘင်္ဂေ** တေသမနာမဋ္ဌတ္တာ။ အယမတ္ထော ''ယသ္မာ တတ္ထ တတ္ထ သရူပေန ဝုတ္တဟဋ္ဌိဝသေနေဝ သက္ကာ ဇာနိတုံ, တသ္မာ နယမုခံ ဒဿေတွာ သံခိတ္တောတိ အယမဿ ယုတ္တိဂဝေသနာ''တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထိဒံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – အနုပဇ္ဈာယကံ ဥပသမ္ပာဒေန္တာ တေ ဘိက္ခူ ယထာဝုတ္တနယေန အဘူတံ တံ ဝတ္ထုံ ကိတ္တယိံသု, ဥဒာဟု မုသာဝါဒဘယာ တာနေဝ ပဒါနိ န သာ ဝေသုန္တိ။ ကိဉ္စေတ္ထ ယဒိ တာဝ ဥပဇ္ဈာယာဘာဝတော န သာဝေသုံ, ''ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတီ''တိ ဝုတ္တဝိပတ္တိပ္ပသင်္ဂ ကေ ဟောတိ, အထ သာဝေသုံ, မုသာဝါဒေ နေသံ ဘဝတီတိ? ဝုစ္စတေ – သာဝေသုံယေဝ ယထာဝုတ္တဝိပတ္တိပ္ပသင်္ဂ ဘယာ, ''ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတီ''တိ အဋ္ဌကထာယ ဝုတ္တတ္တာ စ, န မုသာဝါဒဿ အသမ္ဘဝတော, မုသာဝါဒေနာပိ ကမ္မသမ္ဘဝတော စ။ န ဟိ သက္ကာ မုသာဝါဒေန ကမ္မဝိပတ္တိသမ္ပတ္တိံ ကာတုန္တိ။ တသ္မာ ''အနုပဇ္ဈာယကံ ဥပသ မ္ပာဒေန္တီ''တိ ဝစနဿ ဥဘယဒေါသဝိနိမုတ္တော အတ္ထော ပရိယေသိတဗ္ဗော။

အယဉ္စေတ္ထ ယုတ္တိ – ''ယထာ ပုဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒုပဇ္ဈာယေသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏက္ကမေန အဂ္ဂဟိတတ္တာ 'တေန ခေါ ပန သမယေန ဘိက္ခူ အနုပဇ္ဈာယက'န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တထာ ဣဓာပိ ဥပဇ္ဈာယဿ ဝိ ဇ္ဇမာနဿေဝ သတော အဂ္ဂဟိတတ္တာ 'အနုပဇ္ဈာယကံ ဥပသမ္ပာဒေန္တီ'တိ ဝုတ္တံ။ ကမ္မဝါစာစရိယေန ပန ဂဟိ တော တေန ဥပဇ္ဈာယောတိ သညာယ ဥပဇ္ဈာယံ ကိတ္တေတွာ ကမ္မဝါစံ သာဝေတဗ္ဗံ, ကေနစိ တ ကာရဏေန ကာယ

သာမဂ္ဂိ အဒေန္တသ္သ ဥပဇ္ဈာယသ္သ ဆန္ဒံ ဂဟေတွာ ကမ္မတစံ သာဝေတိ, ဥပဇ္ဈာယော တ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခသ္သ ဥပဇ္ဈံ ဒတွာ ပစ္ဆာ ဥပသမ္ပန္နေ တသ္မိံ တာဒိသေ ဝတ္ထုသ္မိံ သမနုယုဥ္ဇိယမာနော တ အသမနုယုဥ္ဇိယမာနော တ ဥပဇ္ဈာယအနတော ပုဗ္ဗေ ဧဝ သာမဏေရော ပဋိဇာနာတိ, သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော တ အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္နကော တ ပဋိဇာနာတိ, ဆန္ဒဟာရကာဒယော ဝိယ ဥပဇ္ဈာယော တ အညသိမာဂတော ဟောတိ, ‘ကမ္မတစာ ရုဟတိ’တိ ဝတွာ ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ဝိနယဓရပဥ္စမေန ဂဏေန ဥပသမ္ပဒ’န္တိ (မဟာဝ. ၂၅၉) ဝုတ္တတ္တာ ကေစိ ‘ဝိနယဓရပဥ္စမေန ဥပဇ္ဈာယေန သန္နိဟိတေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗ’န္တိ ဝဒန္တိ’’တိ **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ သော စေ ဟဍ္ဍော ပမာဏော မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသု တသ္သ ဝစနသ္သာဘာဝတော။ အသန္နိဟိတေပိ ဥပဇ္ဈာယေ ကမ္မတစာ ရုဟတီတိ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? န, ကသ္မာ? ကမ္မသမ္ပတ္တိယံ ‘‘ပုဂ္ဂလံ ပရာမသတီ’’တိ ဝုတ္တဟဍ္ဍောဝ နော ပမာဏံ။ န ဟိ တတ္ထ အသန္နိဟိတော ဥပဇ္ဈာယသင်္ခာတော ပုဂ္ဂလော ပရာမသနံ အရဟတိ, တသ္မာ တတ္ထ သင်္ဃပရာမသနံ ဝိယ ပုဂ္ဂလပရာမသနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သင်္ဃေန ဂဏေန ဥပဇ္ဈာယေန ဥပသမ္ပာဒေန္တိ တေသံ အတ္ထတော ပုဂ္ဂလတ္တာ။ ပဏ္ဍကာဒိဥပဇ္ဈာယေန ဥပသမ္ပာဒေန္တိ ဥပသမ္ပာဒနကာလေ အဝိဒိတတ္တာတိ ဟေရာဏာ။

အပတ္တကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၈. အပတ္တစီဝရံ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ တိ ကမ္မတစာစရိယော ‘‘ပရိပုဏ္ဏသ္သ ပတ္တစီဝရ’’န္တိ သညာယ , ကေဝလံ အတ္ထသမ္ပတ္တိံ အနပေက္ခိတွာ သန္တပဒနိဟာရေန တ ‘‘ပရိပုဏ္ဏသ္သ ပတ္တစီဝရ’’န္တိ ကမ္မတစံ သာဝေတိ။ ယထာ တေရဟိ မတဝိပ္ပဝုတ္ထမာတာပိတိကောပိ ‘‘အနုညာတောသိ မာတာပိတူဟီ’’တိ ပုဋ္ဌော ‘‘အာမ ဘန္တေ’’တိ ဝဒတိ။ ကိံ ဗဟုနာ, အယံ ပနေတ္ထ သာရော – ‘‘တသ္မိံ သမယေ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိပဇ္ဇန္တိ’’တိ လက္ခဏာသ္သ န တာဝ ပညတ္တတ္တာ အနုပဇ္ဈာယကာဒိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ, ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂလာနံ အဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဍကုပဇ္ဈာယာဒိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ။ တေရသန္တရာယပုစ္ဆာယ အဒဿနတ္တာ အပတ္တစီဝရကံ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ။ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန ဥပသမ္ပာဒေတု’’န္တိ (မဟာဝ. ၆၉) ဧဝံ သဗ္ဗပဌမံ အနုညာတကမ္မတစာယ ‘‘ပရိပုဏ္ဏသ္သ ပတ္တစီဝရ’’န္တိ အဝစနမေတ္ထ သာဓကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဉှိ ဝစနံ အနုက္ကမေနာနုညာတန္တိ။

ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. က္ကဒံ တာဝ သဗ္ဗထာ ဟောတု, ‘‘မူဂံ ပဗ္ဗာဇေန္တိ, ဗဓိရံ ပဗ္ဗာဇေန္တိ’’တိ က္ကဒံ ကထံ သမ္ဘဝိတုမရဟတိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, က္လမေဟိ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇ’’န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၄) အနုညာတတ္တာတိ? ဝုစ္စတေ – ‘‘ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ။ ဧဝံ ဝဒေဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗော။ပေ.။ တတိယမ္ပိ သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ’’တိ တတ္ထ ‘‘ဧဝံ ဝဒေဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗော’’တိ က္လမသ္သ ဝစနသ္သ မိစ္ဆာ အတ္ထံ ဂဟေတွာ မူဂံ ပဗ္ဗာဇေသုံ။ ‘‘ဧဝံ ဝဒေဟီ’’တိ တံ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ အာဏာပေတွာ သယံ ဥပဇ္ဈာယေန ဝတ္တဗ္ဗော ‘‘တတိယံ သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ’’တိ, သော ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော တထာ အာဏတ္တော ဥပဇ္ဈာယဝစနသ္သ အနု အနု ဝဒတု တ, မာ တ, တတ္ထ တတ္ထ ဘဂဝတ ‘‘ကာယေန ဝိညာပေတိ, ဝါစာယ ဝိညာပေတိ, ကာယေန ဝါစာယ ဝိညာပေတိ, ဂဟိတော ဟောတိ ဥပဇ္ဈာယော။ ဒိန္နော ဟောတိ ဆန္ဒော။ ဒိန္နာ ဟောတိ ပာရိသုဒ္ဓိ။ ဒိန္နာ ဟောတိ ပဝာရဏာ’’တိ ဝဒတိ။ တဒနုမာနေန တ ကာယေန တေန ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခေန ဝိညတ္တံ ဟောတိ သရဏဂမနန္တိ တ လောကေပိ ကာယေန ဝိညာပေန္တော ‘‘ဧဝံ ဝဒတီ’’တိ ဝုစ္စတိ, တံ ပရိယာယံ ဂဟေတွာ မူဂံ ပဗ္ဗာဇေန္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ‘‘မူဂံ ကထံ ပဗ္ဗာဇေန္တီ’တိ ပုဋ္ဌေ ကတွာ တသ္သ ကာယပ္ပသာဒသမ္ဘဝတော ကာယေန ပဟာရံ ဒတွာ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ ဝိညာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေသု’’န္တိ ဝုတ္တံ။ ကိံ ဗဟုနာ, အယံ ပနေတ္ထ သာရော – ယထာ ပုဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိကာရေ ဝတ္တမာနေ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ‘‘ပဏ္ဍကော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော’’တိအာဒိနာ နယေန ဥပသမ္ပဒဝသေနေဝ အဘိလာပေ ကတော။ ထေယျသံဝါသကပဒေ အသမ္ဘဝတော ကိဉ္စာပိ သော န ကတော ပဗ္ဗဇ္ဇာဝ တတ္ထ ကတာ, သဗ္ဗတ္ထ ပန ဥပသမ္ပဒအဘိလာပေန အဓိပ္ပေတာ တဒနုဘာဝတော။ ဥပသမ္ပဒာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ တရိတာယ ဥပသမ္ပဒာ တရိတာ ဟောတီတိ ကတွာ။ တထာ က္လမ ဥပသမ္ပဒာဓိကာရေ ဝတ္တမာနေ ဥပသမ္ပဒာဘိလာပံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ဥပသမ္ပဒမေဝ သန္ဓာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပေ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကာမံ သော န ကတ္တဗ္ဗော, မူဂပဒေ အသမ္ဘဝတော တသ္သ ဝသေန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဥပသမ္ပဒာဘိလာပောဝ ကတ္တဗ္ဗော ဝိယ ဒိသ္သတိ, တထာပိ တသ္သေဝ မူဂပဒသ္သ ဝသေန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပောဝ ကတော မိစ္ဆာဂဟဏနိဝါရဏတ္ထံ။ ကထံ? ‘‘မူဂော,

ဘိက္ခဝေ, အပ္ပတ္တော ဩသာရဏံ, တဉ္စေ သဋ္ဌော ဩသာရေတိ, သောသာရိတော''တိ (မဟာဝ. ၃၉၆) ဝစနတော မူ ကေ ဥပသမ္ပန္နော ဟောတီတိ သိဒ္ဓံ။ သော ''ကေဝလံ ဥပသမ္ပန္နောဝ ဟောတိ, န ပန ပဗ္ဗဇိတော တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အသမ္ပန္နတော''တိ မိစ္ဆာကဟော ဟောတိ။ တံ ပရိစ္စဇာပေတုံ့ ယော ဥပသမ္ပန္နော, သော ပဗ္ဗဇိတောဝ ဟောတိ။ ပဗ္ဗဇိတော ပန အတ္ထိ ကောစိ ဥပသမ္ပန္နော, အတ္ထိ ကောစိ အနုပသမ္ပန္နော။ ဣမံ သမ္မာကဟံ ဥပ္ပာဒေတိ ဘဂဝတ တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ တေသံ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒီနံ ပဗ္ဗဇိတာနံ သုပဗ္ဗဇိတဘာဝဒီပနတ္ထံ, ပဗ္ဗဇ္ဇာဘာဝတသင်္ကာနိဝာရဏတ္ထဉ္စ စေတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပေဟ ကတော။ ကထံ? ''န, ဘိက္ခဝေ, ဟတ္ထစ္ဆိန္နော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော''တိအာဒိနာ ပဋိက္ခေ ပေန, ''ပဗ္ဗဇိတာ သုပဗ္ဗဇိတာ''တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနာဘာဝေန စ တေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘာဝပ္ပသင်္ကာ ဘဝေယျ။ ယထာ ပသင် ကာဘဝေ, တထာ ပသင်္ကံ ဌပေယျ။ **ခန္ဓကေ** ဥပသမ္ပဒံ သန္ဓာယ ''ဟတ္ထစ္ဆိန္နော, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပတ္တော ဩ သာရဏံ, တဉ္စေ သဋ္ဌော ဩသာရေတိ, သောသာရိတော''တိအာဒိနာ နယေန ဘဂဝတ နိဝာရေတိ။ တေနေဝ ပန နယေန ပ ဗ္ဗဇိတာ တေ သဗ္ဗေပိ သုပဗ္ဗဇိတာ တေတိ ဒီပေတိ, အညထာ သဗ္ဗေပေတေ ဥပသမ္ပန္နာဝ ဟောန္တိ, န ပဗ္ဗဇိတာတိ အယမနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေ အာပဇ္ဇတိ။ ကထံ? ''ဟတ္ထစ္ဆိန္နော, ဘိက္ခဝေ, န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ပဗ္ဗဇိတော နာသေတဗ္ ဗော''တိ တ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဟတ္ထစ္ဆိန္နော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ယော ပဗ္ဗာဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, သော စ အပဗ္ဗဇိတော''တိ တ တန္တိယာ ဌပိတာယ စမ္မေယျကက္ခန္ဓကေ ''သောသာရိတော''တိ ဝုတ္တတ္တာ ကေဝလံ ''ဣမေ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒယော ဥပသမ္ပန္နာဝ ဟောန္တိ, န ပဗ္ဗဇိတာ''တိ တ ''ဥပသမ္ပန္နာပိ စေ ပဗ္ဗဇိတာ, နာသေတ ဗ္ဗာ''တိ တ အနိဋ္ဌကောဋ္ဌာသော အာပဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣဒံ ပနေတ္ထ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – ''သော စ အပဗ္ဗဇိတော''တိ ဝစနာဘာဝတော မူဂဿ ပဗ္ဗဇ္ဇသိဒ္ဓိပ္ပသင်္ဂတော ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ ကေတောသုဒ္ဓိယာ ဟောတီတိ အယမနိဋ္ဌကောဋ္ဌာသော ကထံ နာပဇ္ဇတီတိ? ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပေန ဥပသမ္ပ အာ ဣဓာဓိပ္ပေတာတိ သမ္မာကဟေန နာပဇ္ဇတိ, အညထာ ယထာဖုဋ္ဌနံ အတ္ထေ ဂဟိတေ ယထာပညတ္တဒုက္ကဋ္ဌာ ဘာဝသင်္ခါတော အပရောပိ အနိဋ္ဌကောဋ္ဌာသော အာပဇ္ဇတိ။ ကထံ? ''န, ဘိက္ခဝေ, မူကော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ယော ပ ဗ္ဗာဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဝုတ္တဒုက္ကဋံ ပဗ္ဗဇ္ဇပရိယောသာနေ ဟောတိ, န တဿာဝိပ္ပကတာယ။ ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋမေဝ ဟိ ပဌမံ အာပဇ္ဇတိ , တသ္မာ မူဂဿ ပဗ္ဗဇ္ဇပရိယောသာနဿေဝ အဘာဝတော ဣမဿ ဒုက္ကဋဿ ဩကာသော စ သဗ္ဗကာလံ န သမ္ဘဝေယျ။ ဥပသမ္ပဒာဝသေန ပန အတ္ထေ ဂဟိတေ သမ္ဘဝတိ ကမ္မနိ ပ္ဖတ္တိတော။ တေနေဝ **ဟဋ္ဌိယံ** ''န, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍကော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဒုက္ကဋံ န ပညတ္တံ။ အပညတ္တတ္တာ ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋမေဝ စေတ္ထ သမ္ဘဝတိ, နေတရံ, ဧ တ္တာဝတာ သိဒ္ဓမေတံ ''ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပေန ဥပသမ္ပဒာ စ တတ္ထ အဓိပ္ပေတာ, န ပဗ္ဗဇ္ဇာ''တိ။

ဧတ္ထာဟ – သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာ န ကာယပယောဂတော ဟောတီတိ ကထံ ပညာယတီတိ? ဝုစ္စတေ – ကာယေန ဝိ ညာပေတီတိအာဒိတ္တိကာဒဿနတော။ ဟောတိ စေတ္ထ –

> ''အပ္ပေဝ သသကော ကောစိ၊ ပတိဋ္ဌေယျ မဟဏ္ဏဝေ။
> န တေ့ဝဝ စတုဂမ္ဘီရေ၊ ဒုဂ္ဂဟော ဝိနယဏ္ဏဝေ''တိ။

ဗုဟ္မုဇုဂတ္တော တိ ဧတ္ထ ''နိဒ္ဒေသတ္ထေ, သေဋ္ဌတ္ထေ စ ဗ္ရဟ္မ-သဒ္ဒံ ဂဟေတွ့တ နိဒ္ဒေသံ ဟုတွ့တ ဥဇု ဂတ္တံ ယဿ သော ဗ္ရဟ္မုဇုဂတ္တော''တိ လိခိတံ။ အထ တ ကာမဘောဂိတ္တာ ဒေဝိန္ဒာဒယော ဥပမာဝသေန အ ဂ္ဂဟေတွ့တ ဗ္ရဟ္မာ ဝိယ ဥဇုဂတ္တော ဗ္ရဟ္မုဇုဂတ္တော။ မဟာကုစ္ဆိတော ဃဋော မဟာကုစ္ဆိဃဋော။ တေန သမာနော ဝု စ္စတိ **''မဟာကုစ္ဆိဃဋသဒိသော''**တိ။ **ဂလဂဏ္ဍီ** တိ ဒေသနာမတ္တမေဝေတန္တိ ကထံ ပညာယတီတိ? ''န, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ အာဗာဓေဟိ ဖုဋ္ဌော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော''တိ ဝစနတော။ ကိလာသောပိ ဣဓာဓိပ္ပေတောတိ န ကေဝလံ သော ဧဝေကော, ကိ န္တု ပဉ္စဟိ အာဗာဓေဟိ ဖုဋ္ဌော, **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတာ ရာဇဘဋဒ္ဓာဒယော အသပရိယောသာနာ, **ရာဟုလဝတ္ထုမ္ဟိ** အာဂတာ အနနုညာတမာတာပိတရော စာတိ ဒသပိ ဇနာ ဣဓာဓိပ္ပေတာ။ တဒတ္ထဒီပနတ္ထမေဝ လိခိတကကသာဟတလက္ခဏာဟ တေ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေပိ အာနေတွ့တ **ဥပာလိတ္ထေရော** ဣဓ ဟတ္ထစ္ဆိန္နဟဋ္ဌိယံ အာဟ။ တေနေဝ **စမ္မေယျကက္ခန္ဓ ကေ** ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော အပ္ပတ္တော ဩသာရဏံ, တဉ္စေ သဋ္ဌော ဩသာရေတိ, ဧကစ္စော သောသာရိ

တော, ဧကစ္စော အေသာရိတော’’တိ (မဟာဝ. ၃၉၆) ဣမဿ **ဝိဘင်္ဂေ** ‘‘ပဋ္ဌုဟိ အာဗာဓေဟိ ဖုဋ္ဌာ, ရာဇဘဋ္ဌာ, စောရ ကာရဘေဒကက္ကဏာယိကအသာ, အနနုညာတမာတာပိတရော စာ’’တိ သတ္တ ဇနာ န ဂဟိတာ, န စ လဗ္ဘန္တိ, အညထာ ဣ မေပိ တဿ ဝိဘင်္ဂေ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယုံ။ န ဝတ္တဗ္ဗာ တတ္ထ အဘဗ္ဗတ္တာတိ စေ? ဧဝံ သန္တေ ‘‘သင်္ဃော ဩသာ ရေတိ, ဧကစ္စော အေသာရိတော’’တိ ဣမဿ **ဝိဘင်္ဂေ** ဝတ္တဗ္ဗာ ပဏ္ဍကာဒယော ဝိယ, န စ ဝုတ္တာ။ ဥဘယတ္ထ အဝုတ္တတ္တာ န စိမေ အနုဘယာ ဘဝိတုမရဟန္တိ, တသ္မာ အဝုတ္တာနမေဝ ဒသန္နံ ယထာဝုတ္တာနံ သင်္ဂဏှနတ္ထံ ပုန လိခိတကာဒယော ဝုတ္တာတိ။ အထ ကိမတ္ထံ တေ ဣမေ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဝုတ္တာတိ? ကက္ကဏာယိကအသာနံ သောသာ ရိတဘာဝေပိ ကက္ကဏာယိကအသာ သာမိကာနံ အတဗ္ဗာတိ တဒဓီနဘာဝဒဿနတ္ထံ။ တေနေဝ တတ္ထ ဝုတ္တံ ‘‘ပလာ တောပိ အာနေတ္ဗ္ဗ အဘဗ္ဗော’’တိအာဒိ။ ယော ပနေတ္ထ စောရော ကတကမ္မော ပဗ္ဗဇတိ, ရာဇဘဋ္ဌော တ သစေ ကတ ဒေသော, ကက္ကဏာယိကဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ တ ယထာဝုတ္တလက္ခဏော သဗ္ဗောပိ ကက္ကဏာ ယိကအသာနံ ‘‘သောသာရိတော’’တိ ဝတ္တဗ္ဗာရဟော န ဟောတီတိ ကတ္ဗတ တေသံ ပရိဝဇ္ဇနတ္ထံ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဒေသနာ ဥပရိ အာရောဟတိ, န ဟေဋ္ဌာတိ ဒီပနတော။ လိခိတကော ‘‘သောသာရိတော’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ဒေသန္တရံ နေ တဗ္ဗော။ တထာကာရဘေဒကာဒယောပီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧတ္ထာဝတာ ဘဂဝတာ အတ္တနော ဒေသနာကုသလတာယ ပုဗ္ဗေ ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ယထာဝုတ္တာနံ ဒသန္နမ္ပိ ပဗ္ဗ ဇဇ္ဇုပသမ္ပဒာကမ္မနိပ္ဖတ္တိ, ဥပ္ပဋိပာဋိဝစနေန ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတဥ္စ ဒေသနာယ ကောဝိဒာနံ ဒီပိတံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟောတိ စေတ္ထ –

> ‘‘ဝတ္တဗ္ဗယုတ္တံ ဝစနေန ဝတ္ဗတ၊ အယုတ္တမိဋ္ဌံ နယဒေသနာယ။
> သန္ဒိပယန္တံ သုဂတဿ တဏ္ဍံ၊ စိတ္တံ ဝိစိတ္တံဝ ကရောတိပီ’’တိ။

ဧတ္ထာဟ – **စမ္မေပယ္ယက္ခန္ဓကေ** ဉီနုဝီသတိဝဿော ဥဘယတ္ထ အဝုတ္တတ္တာ အနုဘယော သိယာတိ? န သိယာ အဝုတ္တတ္တာ ဧဝ။ ယဒိ ဟိ တတိယာယ ကောဋိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ, သာ အဝဿံ ဘဂဝတာ ဝတ္တဗ္ဗာဝ ဟောတိ, န စ ဝုတ္တာ, တသ္မာ န သော အနုဘယော ဟောတိ။ အထ ကတရံ ပက္ခံ ဘဇတီတိ? အေသာရိတပက္ခံ ဘဇတိ။ အထ က သ္မာ န ဝုတ္တောတိ? သိက္ခာပဒေန ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ။ **ဥပနာဟံ ဗန္ဓိတ္ဗတ** တိ ပုန ဗန္ဓနံ ကတ္ဗတ။ ‘‘နာနာဝိဓေဟိ ဩသဓေ ဟိ ဟာဒံ ဗန္ဓိတ္ဗတ အာတဋ္ဌကေ ပဝေသေတ္ဗတ ကတ္တဗ္ဗဝိဓာနဿေတံ အဓိဝစန’’န္တိ လိခိတံ။ ကပ္ပသီသော တ ဟတ္ဗ ထီ ဝိယ။ **ကောဘတ္တနာဠိကာ** နာမ ဂုန္နံ ဘတ္တဟနတ္ထံ ကတနာဠိကာ။ **ဥပက္ကမုခော** နာမ ကုဓိတမုခော ဝုစ္စတိ, **တ တဏ္ဍိကော** နာမ အဏ္ဍကေသု ဝုမိုရောဂေန သမန္နာဂတော။ **ဝိကဋ္ဌော** နာမ တိရိယံ ဂမနကဟဒေဟိ သမန္နာဂတော။ **‘‘ဂုဏိ ကုဏီ’’**တိ ဒုဝိဓော ကိရ ဟဋ္ဌော။ **ယေသဥ္စ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပဋိက္ခိတ္တာ, ဥပသမ္ပဒာပိ တေသံ ပဋိက္ခိတ္တာ**တ တိ အာဒိ ယသ္မာ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒယော ဥပသမ္ပန္နာဝသေနေဝ ဝုတ္တာ, တသ္မာ တေ ဧဝ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒယော သန္ဓာ ယာဟ။

ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အလဇ္ဇီနိဿယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၀. ‘‘န , ဘိက္ခဝေ, အလဇ္ဇီနံ နိဿယော အတဗ္ဗော’’တိ ဣမိနာ အလဇ္ဇီဟိ ဘိက္ခူဟိ, သာမဏေရေဟိ တ သဒ္ဓိံ ဒွေဝပိ ဓမ္မာမိသပရိဘောဂါ ပဋိက္ခိတ္တာ ဟောန္တိ နိဿယဘာဝေ ဘာဝတော တေသံ။ ယထာဟ ‘‘အာစရိယေန, ဘိ က္ခဝေ, အန္တေဝာသိကော သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော ဥဒ္ဒေသေန ပရိပုစ္ဆာယ ဩဝါဒေန အနုသာသနိ ယာ’’တိအာဒိ (မဟာဝ. ၇၉) ဥပဇ္ဈာယဿပိ နိဿယပဏ္ဏာမနသမ္ဘဝတော, သောပိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ နိဿ ယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဥပဇ္ဈာယော စေ အလဇ္ဇီ ဟောတိ, န တံ နိဿာယ ဝသိတဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ဘိက္ခူနံ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ သမာနဘာဂေ ဘိက္ခု သဘာဂေ။ တဿဘာဝေ ဘိက္ခုသဘာဂတာ။ တံ **ဘိက္ခုသဘာဂတံ**။ ယာဝ ဇာ နာမီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခူဟိ သဘာဂတံ။ ကိံ တံ? လဇ္ဇိဘာဝံ။ **‘‘သတ္တာဟံ။ပေ။ ဂဟေတဗ္ဗော’’**တိ ဧတ္ထ ‘‘သတ္တာဟမတ္တံ ဝသိဿာမိ, ကိံ ဘိက္ခုသဘာဂတာဇာနနေနာတိ ဇာနနေ ဓုရံ နိက္ခိပိတ္ဗတ ဝသိတုံ န လဘတီတိ အတ္ထော’’တိ လိခိတံ။ ‘‘ဘိက္ခုသဘာဂတံ ပန ဇာနန္တော သွေဝ ဂမိဿာမိ, ကိံ မေ နိဿယာရောစနေ

နာ''တိ အရုဏုံ ဥဋ္ဌပေတုံ န လဘတိ။ ''ပုရေ အရုဏံ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဂမိဿာမီ''တိ အာဘောဂေန သယန္တဿ စေ အရု ဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ဝဋ္ဋတိ။

ဂမိကာဒိနိဿယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၁. **''အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နေန ဘိက္ခုနာ နိဿယံ အလဘမာနေန အနိဿိတေန ဝတ္ထု** န္တိ အဝဿကာလေ ယေဝ ဝဿကာလေ အဒ္ဓာနဂမနဿ **ဟဋ္ဌိယံ**ယေဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ, တံ အပ္ပမာဏံ သတ္တာဟံ ဝဿ စ္ဆေဒာဒိဝသေန အဒ္ဓာနဂမနသမ္ဘဝတော, ဂစ္ဆန္တဿေဝ ဝဿကာလဂမနသမ္ဘဝတော စ။ **အန္တရာမဂ္ဂေ။ ပေ.။ အနာပတ္တီ**တိ နိဿယဒာယကာဘာဝေယေဝ။ **''တဿ နိဿာယာ''**တိ ဟဋ္ဌာနုရူပံ ဝုတ္တံ, တံ နိဿာယာတိ အတ္ထော။ ''ယဒါ ပတိရူပေ နိဿယဒာယကော အာဂစ္ဆိဿတီ''တိ ဝစနေန အယံ ဝိဓိ အဝဿကာလေ ဧဝေတိ သိဒ္ဓံ။ ''အန္တောဝဿေ ပန ကဿစိ အာဂမနာဘာဝတော''တိ ဝုတ္တံ။ သစေ သော ဖလပဋ္ဌနေ တ ထလပဋ္ဌနေ တ ဝသန္ တော ဝဿူပနာယိကာယ အာသန္နာယ ဂန္တုကာမော သုဏာတိ ''အသုကော မဟာထေရော အာဂမိဿတီ''တိ, တံ စေ အာဂမေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ အာဂမေန္တဿေဝ စေ ဝဿူပနာယိကဒိဝသော ဟောတိ, ဟောတု, ဂန္တဗ္ဗံ တတ္ထ, ယတ္ထ နိ ဿယဒာယကံ လဘတီတိ။ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကာဘာဝေန စေ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ပဂေဝ နိဿယဒာယကာဘာဝေန။ သစေ သော ဂစ္ဆန္တော ဇီဝိတန္တရာယံ, ဗြဟ္မစရိယန္တရာယံ တ ပဿတိ, တတ္ထေဝ ဝသိတဗ္ဗန္တိ ဧကေ။

၁၂၂. ''နာဟံ ဥဿဟာမိ ထေရဿ နာမံ ဂဟေတု''န္တိ ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတောတိ လက္ခဏတော အာဟ။ ''ကေတ္တေနာပိ'တိ ဝစနတော ယေန တေဟာရေန တေဟာရိယန္တိ, တေန ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ, တ သ္မာ 'ကော နာမော တေ ဥပဇ္ဈာယော'တိ ပုဋ္ဌေနာပိ ကေတ္တကမေဝ နာမံ ကတ္ဝာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, တသ္ မာ စတုဗ္ဗိဓေသု နာမေသု ယေန ကေနစိ နာမေန အနုဿာဝနာ ကာတဗ္ဗာ''တိ ဝဒန္တိ။ ကေဿ ဗဟူနိ နာမာနိ ဟောန္ တိ, တတ္ထ ဧကံ နာမံ ဉတ္တိယာ, ဧကံ အနုဿာဝနာယ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အတ္ထတော, ဗ္ယဉ္ဇနတော စ အဘိန္နာဟိ အနုဿာဝနာဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ ကတ္ထစိ ''အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္ထေရဿာ''တိ ဝတ္ဝာ ကတ္ထစိ ကေဝလံ ''ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာ''တိ သာဝေတိ, ''သာဝနံ ဟာပေတီ''တိ န ဝုစ္စတိ နာမဿ အဟာပိတတ္တာတိ ဧကေ။ သစေ ကတ္ ထစိ ''အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာ''တိ ဝတ္ဝာ ကတ္ထစိ ''ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာယသ္မတော''တိ သာဝေတိ, ဟဋ္ဌာနုရူ ပတ္တာ ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏန္တိပိ ဧကေ။ ဗ္ယဉ္ဇနဘေဒပ္ပသင္ဂတော အနုဿာဝနေ တံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ။ သစေ ပန သဗ္ဗဋ္ဌာနေပိ တထေဝ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ ဘဂဝတာ ဒိန္နလက္ခဏာနုရူပတ္တာ။ လက္ခဏဝိရောဓတော အညထာ န ဝဋ္ဋတီတိ စေ? န, ပယောဂနုရူပတ္တာ။ တတ္ထ တထာ, ဣဓ အညထာ ပယောဂေတိ စေ? န, ဝိပတ္တိလက္ခဏာနံ ဝိရောဓတော။ န သ ဗ္ဗေန သဗ္ဗံ, သာဝနာဟာပနာ ဧဝ ဟိ **ဟဋ္ဌိယံ** တဒတ္ထဝိဘာဝနေ အာဂတာတိ အညပဒေသု သာဝနေသု ပရိဟာရော န သ မ္ဘဝတိ အာစိဏ္ဏကပ္ပဝိရောဓတော။ သောပိ ကိံပမာဏန္တိ စေ? ပမာဏံ အာစရိယုဂ္ဂဟဿ ပမာဏတ္တာ။

၁၂၃. **ဒွေဝ ကောနုဿာဝနေ**တိ **ဧတ္ထ ဂဏ္ဌိပဒေ** တာဝ ဧဝံ လိခိတံ ''ကေတော ပဝတ္တအနုဿာဝနေ''။ **ဣဒံ သန္ဓာယာ**တိ နာနုပဇ္ဈာယံ ကောစရိယံ အနုဿာဝနကိရိယံ သန္ဓာယ, တဿ အနုဿာဝနကိရိယံ ဧကေနုပဇ္ဈာယေန နာနာစရိယေဟိ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ နာနုပဇ္ဈာယေဟိ ဧကေနာစရိယေန န တွေဝ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထောတိ။ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ပိ တထေဝ ဝတ္ဝာ ''တိဏ္ဏံ ဥဒ္ဓံ န ကေနစိ အာကာရေန ကေတော ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ, တံ ယုတ္ တံ, န ဟိ သင္ဃော သင္ဃဿ ကမ္မံ ကရောတီတိ အာစရိယော။ ဣဒံ ပနေတ္ထ စိန္တေတဗ္ဗံ။ ကထံ? စတ္တာရော တ အတိရေကာ တ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာ သင္ဃတေဟာရံ န လဘန္တိ ဘိက္ခုဘာဝံ အပ္ပတ္တတ္တာ။ ကေဝလံ ဘဂဝတာ ပရိ စ္ဆိန္နိတ္ဝာ ''တယော''တိ ဝုတ္တတ္တာ တတော ဥဒ္ဓံ န ဝဋ္ဋတီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပိ အယမေဝတ္ထော ဗဟုဓာ ဝိစာရေတ္ဝာ ဝုတ္တော။ တထာ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ။ န သဗ္ဗတ္ထ ဣမသ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ ပေ မတိဘေဒော အတ္ထိ။ ယာ ပနေသာ ဥဘော ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿာ, ဥဘိန္နမေကုပဇ္ဈာယော, ကောစရိယော, ကော ကမ္မဝါစာ, ဧကော ဥပသမ္ပန္နော, ဧကော အနုပသမ္ပန္နောတိ ပရိဝါရကထာ, တံ ဒဿေတ္ဝာ ဧကော စေ အာစရိယော ဒ္ဒိဝိန္နံ, တိဏ္ဏံ တ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာနံ ဧကံ ကမ္မဝါစံ ဧကေနုပဇ္ဈာယေန သာဝေတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ။ တံ အယုတ္တံ, န ဟိ သက္ကာ သိထိလဓနိတာဒိဗ္ယဉ္ဇနလက္ခဏသမ္ပန္နံ တသ္မိံ ခဏေ ကမ္မဝါစံ ဒဿေတုံ ဝိမုတ္တအေသာဒိသု ပ တနတော ။ ဝိသုံ ဝိသုံ ကရဏံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဒီပနတ္ထံ ''တယော ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿာ , တိဏ္ဏမေကုပ ဇ္ဈာယော, ကောစရိယော, ကော ကမ္မဝါစာ, ဒွေ ဥပသမ္ပန္နာ, ဧကော အနုပသမ္ပန္နော''တိ န ဝုတ္တော။ ဧဝဥ္ဟိ ဝုတ္

တေ သင်္ကာ တီသု အာကာသင္ဈမပနေတွာတ သီမဇ္ဈာနံ ဒွိန္နမနုရူပံ ကမ္မဝါစံ ဒဿေတုံ, တမနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂံ နိဝါရေတုံ “ဥဘော”တိ ဝုတ္တံ။ “တတ္ထ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿဝစနေန ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ, ပရိသာယ ပဓာနတ္တာ, အာစရိယုပဇ္ဈာယဝစနေန ပရိသသမ္ပတ္တိ, ကမ္မဝါစာယ အနုဿာဝနသမ္ပတ္တိ ဒဿိတာ, သီမသမ္ပတ္တိ ပနေကာ န ဒဿိတာ။ တတော ဝိပတ္တိ ဇာတာ ကမ္မဝါစာနံ နာနာက္ခဏိကတ္တာ။ ကေကွဏဘာဝေ သတိ ဥဘိန္နံ သမ္ပတ္တိ တ သိယာ ဝိပတ္တိ တ, န ကေသဉ္စိ သမ္ပတ္တိ ကေသဉ္စိ ဝိပတ္တီတိ သမ္ဘဝတိ ဝိမုတ္တာဒိဗ္ဗဋ္ဌနအောသပ္ပသင်္ဂတော”တိ ဝုတ္တံ, တံ ဝစနံ ဥဘောပိ စေတေ သီမဂတာဝ ဟောန္တိ, ဥဘိန္နံ ကေတော ကမ္မသမ္ပတ္တိဒီပနတော ဒွိန္နံ ကေတော အနုဿာဝနံ ဧကေန ဥပဇ္ဈာယေန ဧကေနာစရိယေန ဝဋ္ဋတီတိ သာဓေတိ။ ဒွိန္နံ, တိဏ္ဏန္နဉ္စ ကေတော သသမနုဘာသနာ စ ဟဋ္ဌိယံဝေယဝ ဒဿိတာ, တဉ္စ အနုလောမေတိ။ **အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ** နာနုညာတံ, န ပဋိက္ခိတ္တံ, ဝိစာရေတွာတ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာစရိယော, တံ ဓမ္မတာယ ဝိရုဇ္ဈတိ။

အယဉ္စာဟိ ဗုဒ္ဓာနံ ဓမ္မတာ – ယဒိဒံ ယတ္ထ ယတ္ထ ဝစနနာနတ္တမတ္ထိ, တတ္ထ တတ္ထ ဂရုကေသု ဌာနေသု ဝတွာတ တဗ္ဗယုတ္တံ ဝဒန္တိ၊ ဒူတေန ဥပသမ္ပဒာဒယော စေတ္ထ နိဒဿနံ။ ယသ္မာ စေတ္ထ ပုဗ္ဗေ အနုညာတကမ္မဝါစာယ နာနတ္တံ နတ္ထိ, တသ္မာ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ တယော ဧကာနုဿာဝနေ ကာတု”န္တိ ဝတွာတ “ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ကာတဗ္ဗော”တိ န ဝုတ္တံ။ နာနတ္တေ သတိပိ တတ္ထ တတ္ထ ဒွိန္နံ, ဗဟူနံ တ ဝသေန ဝုတ္တကမ္မဝါစာနုသာရေန ဂဟေတဗ္ဗတော အဝုတ္တန္တိ စေ? န ဟိ လဟုကေသု ဌာနေသု ဝတွာတ ဂရုကေသု အဝစနံ ဓမ္မတာတိ အာစရိယော။ အညတရသ္မိံ ပန **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဧဝံ ပပဉ္စိတံ **ဒွေ ဧကာနုဿာဝနေ** တိ ဒွေ ကေတော အနုဿာဝနေ။ “ဧကေန” ဣတိ ဟဉ္ဇော, ဧကေန အာစရိယေနာတိ အတ္ထော။ **ပုရိမနယေနေဝါ**တိ “ဧကေန ဝါ ဒွီဟိ ဝါ အာစရိယေဟီ”တိ ဝုတ္တနယေန ဧဝ, တသ္မာ ဧကေနာစရိယေန ဒွေ ဝါ တယော ဝါ အနုဿာဝေတဗ္ဗာ။ “ဒွီဟိ ဝါ တီဟိ ဝါ”တိ ဟဉ္ဇော။ **နာနာစရိယာ နာနုပဇ္ဈာယာ**တိ ဧတ္ထ “တဉ္စ ခော ဧကေန ဥပဇ္ဈာယေန, န တွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေနာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ န ဝဋ္ဋတီတိ စေ? ဝဋ္ဋတိ။ ကထံ? ဧကေန အနုဿာဝနေ ဧကာနုဿာဝနေတိ ဝိဂ္ဂဟဿ ဟာကဋ္ဋတ္တာ လီနမေဝ ဒဿေတုံ “ကေတော အနုဿာဝနေ”တိ ဝိဂ္ဂဟောဝ ဝုတ္တော, တသ္မာ ဥဇုကတ္တမေဝ သန္ဓာယ တဉ္စ ခော ဧကေန အနုဿာဝနံ ဧကာနုဿာဝနံ, ဧကေန ဥပဇ္ဈာယေန အနုဇာနာမိ, န တွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေနာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဟိ ဒွိဓာ ဝိဂ္ဂဟော, တသ္မာ “နာနာစရိယေဟိ နာနုပဇ္ဈာယာ န ဝဋ္ဋန္တီတိ သိဒ္ဓမေဝ”တိ အညထာပိ ဝဒန္တိ။ တဉ္စ ခော ဧကေန ဥပဇ္ဈာယေန ဧကဿ ဥပဇ္ဈာယဿ တ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုဿာဝနံ, န တွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေန အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? “ဧကော အာစရိယော, ဒွေ တ တယော တ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာ ဒွိန္နံ တိဏ္ဏံ တ ဥပဇ္ဈာယာနံ န တွေဝ အနုဇာနာမီ”တိ ကိရ ဝုတ္တန္တိ။ အပရသ္မိံ ပန **ဂဏ္ဌိပဒေ** “ဧကေန အနုဿာဝနေတိ ဝိဂ္ဂဟဿ ဟာကဋ္ဋတ္တာ တံ ပကာသေတုံ ‘ဧကေနာ’တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ အဝဿံ ပဏ္ဍိတာ ဇာနန္တိ။ တံဟာကဋ္ဋတ္တာ စေ ဇာနန္တိ, ဧကေနာတိ ဣမိနာ ကိန္တိ စေ? ကိဉ္စာပိ ဇာနန္တိ, ဝိတအော ပန ဟောတိ အလဒ္ဓလေသတ္တာ, ဇာနိတုဉ္စ န သက္ကာ, ‘ဧကေနာ’တိ ဝုတ္တေ ပန တံ သဗ္ဗံ န ဟောတီတိ ဝုတ္တ”န္တိ လိခိတံ။ ဧဝံ ဧတ္ထ အနေကေ အာစရိယာ စ တက္ကိကာ စ အနေကဓာ ပပဉ္စေန္တိ, တံ သဗ္ဗံ သုဋ္ဌု ဥပပရိက္ခိတွာတ ဂရုကုလံ ပယိရုပာသိတွာတ ဝံသာနုဂတောဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ “န သဗ္ဗတ္ထ ဣမသ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ မတိဘေအော အတ္ထီ”တိ ဝုတ္တမေဝ။

ဥပသမ္ပဒဝိဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၅. ကုဋ္ဌံ ဂဏ္ဍော တိ ဧတ္ထ ကုဋ္ဌာဒိဂ္ဂဟဏေန ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒယောပိ ဂဟိတာဝ ဟောန္တီတိ ဟေရာဏာ, တသ္မာ “မနုဿောသိ ပုရိသောသီ”တိ ဧတေဟိ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနံ ကရောတိ။ “ဘုဇိဿောသိ အဏဏောသီ”တိအာဒီဟိ ပုဗ္ဗေ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဓိကာရေ ဝုတ္တအတ္ထဝိကပ္ပေသု ဒုတိယံ ဝိကပ္ပံ ဥပထမ္ဘေတိ။ တတ္ထ “အဏဏောသိ ဘုဇိဿောသီ”တိ အနုက္ကမေန အဝတွာတ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဝစနေန ဘုဇိဿော ဟောတိ, န စ ရညော ဘတွာတ ဝေတနဝသေန ဘဋော။ ရာဇာဓိနတ္တာ ပန သော ရာဇဘဋပက္ခံ ဘဇတီတိ တဗ္ဗိပက္ခဘာဝပုစ္ဆနတ္ထံ **“နသိ ရာဇဘဋော”**တိ ဝုတ္တံ။ အညထာ ပဉ္စဟိ အာဗာဓေဟိ ဖုဋ္ဌာနံ ဂဟဏေနေဝ သဗ္ဗေသံ ဂဟဏေ သိဒ္ဓေ ဣတရေ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ အထ ဝတ္တဗ္ဗာ, သဗ္ဗေပိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယုံ။

စတ္တာရောနိဿယာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၈-၉. **“တာဝဒေဝ ဆာယာ မေတဗ္ဗာ”** တိအာဒိ ‘‘ဘိက္ခုနံ ဟဒေ ဝဋ္ဋာပေတ္ုတ’’တိ ဝစနတော ထေရာထေရဘာဝံ ဇာနနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ‘‘စိရေန အဂမာသီ’’တိ ကိရ ပောရာဏပာဌော, စိရံ အကာသီတိ စတ္ထိ။

၁၃၀. အနာပတ္တိ သမ္မောဂေ သံတသေ တိ ဥက္ခိတ္တကေန သဒ္ဓိံ သမ္ဘောဂသံတသပစ္စယာ ဟစိတ္တိယာပတ္ တိ ပညတ္တာ, တတော အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ ကထံ ပညာယတီတိ? သံတသဂ္ဂဟဏာ။ အလဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိံ သမ္ ဘောဂပစ္စယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဒုက္ကဋံ ပန အာပဇ္ဇတိ ဧဝ, န သံတသပစ္စယာ။ န ဟိ အလဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိံ သံတသော ပဋိက္ခိ တ္တော။ သံတသော ပနေတ္ထ သဟသေယ္ယပ္ပဟောနကေ အာတသေ သဟတသော, န ‘‘ဟရာဇိကော ဟောတိ အသံ တသော’’တိ ဧတ္တ ဝုတ္တသံတသော။ အယံ သံတသော ဥက္ခိတ္တကေန သဒ္ဓိံ န ဝဋ္ဋတိ။ အလဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္စော ဝဋ္ဋတိ။ ဓမ္မသမ္ဘောဂဝိနိမုတ္တော ဝေတရော ။ ဣဒံ ပန ‘‘ဥက္ခိတ္တကော ဝိဗ္ဘမိ’’တိအာဒိသုတ္တံ ဣမသ္မိံ ဥပသမ္ပာ ဒေတဗ္ဗာနုပသမ္ပာဒေတဗ္ဗဒီပနသာမညတော ဝုတ္တံ။ ကိဥ္စ ဘိယ္ယော ပဋိပတ္တိက္ကမတောဝ အာပတ္တိတော သုဒ္ဓိ ဟောတိ, န ဝိဗ္ဘမေန, တသ္မာ ဥပသမ္ပန္နော ဘိက္ခု အန္တိမသော ဒုဗ္ဘာသိတမ္ပိ အာပဇ္ဇိတ္ုတ အပရဘာဂေ ဝိဗ္ဘမိ တ္ုတ အာဂတော ဥပသမ္ပဇ္ဇတိ, တံ အာပတ္တိံ ဒေသေတ္ုတဝ သုဇ္ဈတိ, န အညထာတိ ဥပသမ္ပန္နဿ သုဒ္ဓိက္ကမဒ ဿနတ္ထံ။ အသာဓာရဏပတ္တိယာ အဒဿနပစ္စယာ ဥက္ခိတ္တကဿ လိင်္ဂပရိဝတ္တနေန အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိ တဿ ပုန စေ ပကတိလိင်္ဂမေဝုပ္ပဇ္ဇတိ, နာနာသံတသကတာဝ, ဝိဗ္ဘမိတ္ုတ အာဂတေပိ ယထာဝုတ္တနယေနေဝ ဥပ သမ္ပာဒေတ္ုတ န ဝုဋ္ဌိတတ္တာတိ စေ? န လိင်္ဂန္တရပာတုဘာဝါ။ န ဝိဗ္ဘမေန ကမ္မာသုဇ္ဈနတော။ န ကမ္မာသုဇ္ဈနေ ပုန ဥပသမ္ပအကမ္မဝိပတ္တိပ္ပသင်္ဂတော။ န စ ကမ္မဝိပတ္တိ, န စ ကမ္မပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ။ ဝိဗ္ဘမေန စ အနုပသမ္ပန္နော နာနာသံတသကဘာဝေန ကမ္မံ ကောပေတိ ဓမ္မိဿရေန အာဟစ္စ ဘာသိတတ္တာ။ တေနေဝ ‘‘ပဿိဿသီ’’တိ အနာဂတဝစနံ ကတံ။ တာဒိသော ပန ဂဟဏ္ဌော နိက္ခိတ္တဝတ္တပာရိတသိကော ဝိယ ပကတတ္တဘူမိယံ ဝိဗ္ဘမာဒိနာ အနုပသမ္ပန္နပကတိယံဝေယ တိဋ္ဌတီတိ ဣမဿ သဗ္ဗဿပိ အတ္ထဝိကပ္ပဿ ဒဿနတ္ထမိဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရော ပန ပရိဝတ္တိတလိင်္ဂေ ဟုတ္ုတ ပုန ပကတိလိင်္ဂေ ဌိတဥက္ခိတ္တကော ပုန ပုစ္ဆိတ ဗ္ဗော ‘‘ပဿသီ’’တိ။ ‘‘အာမ ပဿာမိ’’တိ ဝဒန္တော ဩသာရေတဗ္ဗော။ ‘‘ဒေသေဟိ’’တိ န ဝတ္တဗ္ဗော လိင်္ဂပရိဝ တ္တနေန ဝုဋ္ဌိတတ္တာ။ တပ္ပဋိကမ္မော ဥက္ခိတ္တကော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော ‘‘ပဋိကမ္မံ ကိံ တေ ကတ’’န္တိ, ‘‘အာမ ကတ’’န္တိ ဝဒန္တော ဩသာရေတဗ္ဗော။ ‘‘ကတ္တဗ္ဗံ မေ ပဋိကမ္မံ န ဟောတိ’’တိ ဝဒန္တော န ဩသာရေတဗ္ဗောတိ ဧကေ။ အသာဓာရဏာပတ္တိမ္ပတိ ဣဒံ ဝိဓာနံ, န သာဓာရဏာယ။ တတ္ထ ဥက္ခိတ္တကော လိင်္ဂပရိဝတ္တနေနေဝ ပဋိပ္ပ ဿဒ္ဓကမ္မောတိ ဧကေ။ ဝိစာရေတ္ုတ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာစရိယော။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ‘‘အလဇ္ဇိပရိ ဘောဂေ သဟတ္ထအနာဒိဝသေန ပရိဋ္ဌိန္နိတဗ္ဗော, ‘သာရဏီယဓမ္မပူရကာဒယော ဒဿေတ္ုတ အလဇ္ဇိဿ သဟ တ္ထာ အတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ ဝဒန္တာနံ တအော ပဋိသေဓေတဗ္ဗော။ ကထံ? ဥက္ခိတ္တကဿ သဟတ္ထာ အတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝိနိစ္ဆယာနုသာရေန။ အပေတုံ ပန ဝဋ္ဋတေတတိ စ။ ကိဥ္စာပိ အလဇ္ဇိပရိဘောဂဝသေန ဒုက္ကဋံ, အထ ခော အယံ အလဇ္ဇီ န ဟောတိ, တသ္မာ သဗ္ဗာကာရေန နိရာပတ္တိတံ သန္ဓာယ ‘အနာပတ္တိ သမ္ဘောဂေ သံတသေ’တိ ဝုတ္တံ။ ကထံ ပညာယတီတိ? ဝိညေယျော အတ္ထတော ဥစ္ဆုရသကသဋ္ဌာနံ သတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကတ္တာ ‘ဝဋ္ဋတိ ဝိ ကာလေ ဥစ္ဆုံ ခာဒိတု’န္တိ သညံ ဥပ္ပာဒေတ္ုတ တံ ခာဒိတ္ုတ တပ္ပစ္စယာ ဟစိတ္တိယံ န ပဿတိ, ဝဋ္ဋတီတိ တထာသ ညိတာယ။ ယော တ ပန အာပတ္တိံ အာပန္နဘာဝံ ပဋိဇာနိတ္ုတ ‘န ပဋိကရောမိ’တိ အဘိနိဝိသတိ, ဣမေ ဒွေဝ –

> ‘သဥ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ အာပတ္တိံ ပရိဂူဟတိ။
> အဂတိဂမနဥ္စ ဂစ္ဆတိ၊ ဒေိသော ဝုစ္စတိ အလဇ္ဇီပုဂ္ဂလော’တိ။ (ပရိ. ၃၅၉) –

ဝုတ္တလက္ခဏေ အပတနတော အလဇ္ဇိနော န ဟောန္တိ, တသ္မာ ‘ယော အာပတ္တိဒေသနပဋိကမ္မာနိ န ကရောတိ, တေန သဒ္ဓိံ သမ္ဘောကဒိကရဏေ အနာပတ္တိ’တိ ဝိသေသေတ္ုတ ဝုတ္တဝစနေန, ဣတရေနပိ သဒ္ဓိံ ကိဥ္စာပိ ရူပိယသံ တေဟာရော န ဟောတိ, အထ ခော ကယဝိက္ကယေန အာပတ္တိ ဟောတိယေတတိ နယော ဒိန္နော ဟောတိ, ပဥ္စဟိ သဒ္ဓိံ သဗ္ဗထာပိ အနာပတ္တီတိ နယော စ။ ဧဝံ သာပတ္တိဌာနေသု ဝိသေသေတ္ုတ စ ဝစနတော ဣမ တထာ အဝုတ္တတ္တာ တေန သဟ အလဇ္ဇိပရိဘောဂေ နတ္ထိ။ ဘဇာပိယမာနော ပန အလဇ္ဇိပက္ခံ ဘဇတီတိ ဣမိနာပိ ဥပာယေန သဗ္ဗတ္ထ တံ တံ သံသန္ဒိတ္ုတ အတ္ထော ပရိယေသိတဗ္ဗောတိ အပရေ။ အာစရိယာ ပန ဧဝံ န ဝဒန္တိ’’တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘သစာဟံ န ပဿိ ဿာမီတိ ဝဒတိ, န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုဗ္ဗေ အာပန္နာပတ္တိယော ဥပ္ပဗ္ဗဇိတဿာပိ န ပဋိပ္ပဿ သမ္ဘန္တိတိ သိဒ္ဓံ, တေနေဝ အာစရိယာ အာပတ္တိံ ဒေသာပေတ္ုတဝ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ကာရာပေန္တီတိ စ အနာပတ္

တိ သမ္ဗောဓေ သံတသေတိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေ အာပန္နံ သန္ဓာယ ဝေ အာပတ္တိံ န ပဿတီတိ အာသင်္ကိတဗ္ဗော။ သာ ပဋိပ္ပ သ္သဒ္ဓာတိ ဉာပနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ စ ဧကေ။ **“ပဿိဿသီ”** တိ ဂဟဏ္ဍတ္တာ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အနာဂတဝသေ န ဝုတ္တံ။ **“ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗတ ပဿိဿသီ”** တိ ပရိတသာဒိနာ ကတ္တဗ္ဗဿ အတ္ထိဘာဝေန ‘‘ပဿသီ’’တိ အ ဝတ္တတ အနာဂတဝသေန ဝုတ္တံ, **ဩသာရေတဗ္ဗတ**တိ အဗ္ဘာနဝသေန။ တတ္ထ ပုန ကာတဗ္ဗဿ အဘာတ ‘‘ပဿ သီ’’တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ သဗ္ဗတ္ထ ပဋိဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကေတ္ထာပိ ပုန န ပဋိဇာနာတိ, ဧတေန သဟ တဿာ အာပတ္တိယာ အနုရူပေန သံတသော န ကာတဗ္ဗော, အလဇ္ဇိဘာဝေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဒိဋ္ဌိယာ** တိအာဒီသု ဩသာရ ဏံ နာမ သမာနကမ္မာဒိနာ ကရဏန္တိ အတ္ထော။ **အနာပတ္တိ သမ္ဗောဓေ** တိ ဥက္ခိတ္တကေန သမ္ဗောဓေ အနာပတ္တိ။ ကသ္မာ? ဥက္ခိတ္တကကမ္မဿ ဂဟဏ္ဍဘာဝေန ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ, တေနေဝ ‘‘အလဗ္ဘမာနာယ သာမဂ္ဂိ ယာ’’တိ ဝုတ္တံ။ ဣအနိ ဘိက္ခုဘာဝေ ကတ္တဗ္ဗတောတိ ကေစိ။ ဒွီသုပိ တရေသု ကမ္မပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိဓာနံ တေယေဝ ဇာနန္တိ, တသ္မာ သဗ္ဗတရေသု ယုတ္တမယုတ္တဥ္စ သုဋ္ဌု သလ္လက္ခေတဗ္ဗ ကထေတဗ္ဗံ။

> ယော ခန္ဓကံ ပဗ္ဗဇ္ဇနာမဓေယံ၊
> နာနာနယံ သာသနမူလဘူတံ။
> ဉတ္တတ ပကာသေတိ ပရဿ သမ္မာ၊
> တဿာဓိပစ္စံ မုနိသာသနသ္မိန္တိ။

မဟာခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥပေါသထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

သန္နိပတာနုဇာနနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၂-၃. တေန သမယေနာတိ အတ္တနော ဩတဒဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ ခုရံ နိက္ခိပိတ္တ ဘိက္ခုုနံယေဝ ဝိသုံ ဥပေါ သထကရဏံ အနုဇာနိတ္တ ဋ္ဌိတသမယေန။ ကော ပန သောတိ? မဇ္ဈိမဗောဓိယံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသပ္ပဟာနကသိက္ခာပ အာနံ ပရိနိဋ္ဌာနကာလော။ တေနေတဟ ‘‘တာနိ နေသံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အနုဇာနေယျ’’န္တိ။ **“ဝေဠု ပန, ဘိက္ခ ဝေ, ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ”**န္တိ နိအနုဒ္ဒေသံ ပညာပေတုကာမတာယ စ သိက္ခာပအာနံ ဥဒ္ဒေသပရိစ္ဆေဒနိဒဿနတ္ထဥ္စ ဝုတ္တံ။ အညထာ ‘‘ဝေဠု ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ သိက္ခာပဒံ ဥဒ္ဒိသေယျထာ’’တိ သဗ္ဗသိက္ခာပအာနံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗက္ကမဿ ဒဿ သိတတ္တာ ဣအနိ ‘‘ဝေဠု ပန, ဘိက္ခဝေ, ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ’’န္တိ ဣဒံ နိရတ္ထကံ အာပဇ္ဇတိ, ဣဒဥ္စ သဗ္ဗသင်္ဃုပေါသ ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၁၃၄. ‘‘ယံနူန အယျာပိ။ပေ။ သန္နိပတေယျု’’န္တိ ဗဟူနံ အဓိကာရပ္ပဝတ္တိ။ တတ္ထာပိ ဝိနယံ အာဂမ္မ ဝုတ္တော ဘိက္ခု သာမိ, န ကေဝလံ သင်္ဃတ္ထေရောတိ ဒဿနတ္ထံ, သင်္ဃဿ ကရဏယုတ္တဝစနာရဟတာဒဿနတ္ထဥ္စ **“သုဏာတု မေ, ဘန္တေ”** တိ အာဟ။ တတ္ထ သယံ စေ ထေရော, ဘိက္ခုံ သန္ဓာယ ‘‘အာဝုသော’’တိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ။ ကထံ ပညာယတီတိ? ဗုဒ္ဓကာလေ သင်္ဃတ္ထေရော အဗျတ္တော နာမ ဒုလ္လဘော။ သဗ္ဗကမ္မတစာယ ပယောဂနိဒဿ နေ စ ‘‘သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော’’ ဣစ္စေဝ ဘဂဝတ ဒဿေတီတိ စေ? ဝေမေတံ တထာ ဒဿနတော။ သင်္ဃံ ဥပဟာဒယ သင်္ဃတ္ထေရေနာပိ ‘‘သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော’’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဘိက္ခုံ ဥပဟာဒယ ‘‘အာဝုသော’’တိ မဟာကဿပဿ ကမ္မတစာယ ပယောဂဒဿနတော, ဟရိသုဒ္ဓိဥပေါသထေ စ ထေရေန ဘိက္ခုနာ ‘‘ပရိသုဒ္ဓော အဟံ, အာဝုသော’’တိ ပယောဂဒဿနတော စ။ **“ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လ”** န္တိ ပရတော ပညာပေတဗ္ဗေ ဥ ပေါသထကရဏန္တရာယေ သန္ဓာယာဟ။ ဥပေါသထဿ ဗဟုဝိဓတ္တာ သရူပတော ဝတ္တုံ **“ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေ ယျာ”**တိ အာဟ။ ဧတ္တာဝတာ ဉတ္တိ နိဋ္ဌာပေသိ။ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မတော ဝေ ဟိ ဥပေါသထကမ္မံ။ န, တတိယာနုဿ သာဝနသမ္ဘဝတောတိ စေ? န, အညေဟိ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေဟိ အသဒိသတ္တာ။ န ဟိ ဧတ္ထ စတုက္ခတ္တုံ ‘‘သုဏာ တု မေ’’တိ အာရဘီယတီတိ။ အညေဟိ ဉတ္တိဒုတိယေဟိ အသဒိသတ္တာ ဉတ္တိဒုတိယမ္ပိ မာဟောတူတိ စေ? န, ဉတ္တိ ဒုတိယကမ္မဿ အညထာပိ ကတ္တဗ္ဗတော။ တထာ ဟိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ဧကစ္စံ အပလောကနဝသေနပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋ ဋ္ဌတိ, န အညံ အညထာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကထံ ပညာယတီတိ? ဣဒမေဝ ဥပေါသထကမ္မံ ဉာပကံ။

“ကိံ သင္ဃသ္သ ပုဗ္ဗကိစ္စ”န္တိ ဣဒံ န ဉတ္တိ နိဋ္ဌပေတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ, တဉှိ ဉတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ကရိယတီတိ။ တသ္မာ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင္ဃော, ကိံ သင္ဃသ္သ ပုဗ္ဗကိစ္စံ, ယဒိ သင္ဃသ္သာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ? တထာပိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, န ဟိ တံ ဉတ္တိယာ အန္တောကရိယတီတိ။ ယဒိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ န ဝတ္တဗ္ဗံ ပယောဇနာဘာဝတောတိ စေ? န, ယထာဂတဋ္ဌာနေယေဝ ဝတ္တဗ္ဗတော, ပရပအပေက္ခတာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဒံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ အကတွာ ဥပောသထံ ကရောန္တော သင္ဃော, ပုဂ္ဂလော ဝါ ဌပနက္ခေတ္တာတိက္ကမေ အာပဇ္ဇတိ။ န ဟိ တသ္မိံ ခေတ္တေ အတိက္ကန္တေ သမ္မဇ္ဇနာသနောဒကပဒီပကရဏေ အာပတ္တိမောက္ခော ဟောတိ။ ဥပောသထကမ္မတော ပုဗ္ဗေ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာကရဏပစ္စယတ္တာ တဿာ အာပတ္တိယာ, န သာ ကမ္မပရိယောသာနာပေက္ခာ ဧတ္ထာဂတသမ္ပဇာနမုသာဝါဒအာပတ္တိ ဝိယ, တသ္မာ ဟတ္ထပါသံ အာဂန္တွာ ဘိက္ခု “ပါရိသုဒ္ဓိံ အာယသ္မန္တော အာရောစေထာ”တိ ဝတ္တုကာမော ပဌမံယေဝ ပရိသုဒ္ဓာပရိသုဒ္ဓပစ္စယံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ သရာပေတိ။ တဉှိ ကတံ ပရိသုဒ္ဓပစ္စယော ဟောတိ, အကတံ အပရိသုဒ္ဓပစ္စယော, တေနေဝ ဥဘယာပေက္ခာဓိပ္ပာယေန “ကတံ န ကတ”န္တိ အဝတွာ **“ကိံ သင္ဃသ္သ ပုဗ္ဗကိစ္စ”** မိစ္စေဝါဟ။ တတ္ထ အကတပက္ခေ တာဝ ပါရိသုဒ္ဓိအာရောစနက္ကမနိဒဿနတ္ထံ ပရတော “ယဿ သိယာ အာပတ္တိ, သော အာဝိ ကရေယျာ”တိ စ, ကတပက္ခေ “အသန္တိယာ အာပတ္တိယာ တုဏှီ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ စ ဝက္ခတိ။

ပါရိသုဒ္ဓိံ အာယသ္မန္တော အာရောစေထ ။ ကိံကာရဏာ? ယသ္မာ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမိ။ ဧတ္ထ စ “ဥဒ္ဒိသာမီ”တိ ဝတ္တမာနကာလံ အပရာမသိတွာ “ဥဒ္ဒိသိဿာမီ”တိ အနာဂတကာလပရာမသနေန ယွတယံ “အနိ နေသံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အနုဇာနေယျ”န္တိ (မဟာဝ. ၁၅၀) ဧတ္ထ ဝုတ္တပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော, တံ သန္ဓာယ “ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမီ”တိ ဝုတ္တန္တိ ဉာဏေ။ ယသ္မာ “ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဝတ္တမာနဿ နိဒာနုဒ္ဒေသသင်္ခါတဿ ပါတိမောက္ခဿ ယဒေတံ အန္တေ “ကစ္စိတ္ထ ပရိသုဒ္ဓါ”တိအာဒိကံ ယာဝတတိယာနုဿာဝနံ, တဿေဝ အာပတ္တိခေတ္တတ္တာ, အဝယဝေပိ အဝယဝီတေဟာရသမ္ဘဝတော စ ဣဓ အာပတ္တိခေတ္တမေဝ သန္ဓာယ **“ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမီ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉှိ ဝုတ္တေ ယသ္မာ ပရတော အာပတ္တိခေတ္တံ အာဂမိဿတိ, တသ္မာ အာပတ္တိဘီရုကာ တုမှေဟ သဗ္ဗေဝ ပဌမမေဝ ပါရိသုဒ္ဓိံ အာရောစေထာတိ အယမ တ္ထော သမ္ဘဝတိ။ ဝတ္တမာနကာလဝသေန ဝုတ္တေ “ပါရိသုဒ္ဓိံ အာယသ္မန္တော အာရောစေထာ”တိ ဝစနမေဝ န သမ္ဘဝတိ တအာရောစနဿ ပဌမံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ, ပဂေဝ တဿ ကရဏဘာဝေန “ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမီ”တိ ဝစနံ။ အယံ နယော သန္တိယာ အာပတ္တိယာ အာရောစနေ ယုဇ္ဇတိ, န တုဏှီဘာဝေ, အကမ္မပရိယောသာနာ တုဏှီဘာဝပ္ပတ္တိတော, ဧဝံ သန္တေပိ တသ္မိံ ယုဇ္ဇတေဝ။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကော ဟိ အညမညံ အာပတ္တိအာဝိကရဏံ အကတွာ တုဏှီဘူတေ ဘိက္ခူ ပဿိတွာ တေနေဝ တုဏှီဘာဝေန အာရောစိတပါရိသုဒ္ဓိကော ဟုတွာ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ”တိ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အာရဘတိ။

ဧတ္ထာဟ – ပဌမံ “သင္ဃော ဥပောသထံ ကရေယျ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဣဓာပိ “သင္ဃော ဥပောသထံ ကရိဿတိ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, အထ “ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဒေသာ”တိ လက္ခဏတ္တာ ယထာရုတမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, တထာပိ “ဥပောသထံ ကရိဿာမိ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န ဝတ္တဗ္ဗံ လက္ခဏဝိရောဓတော, အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော စ။ ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဒေသော ဧဝ ဟိ သင္ဃဿ ဥပောသထော ကတော ဟောတိ, န ပုဂ္ဂလဿ ဥပောသထကရဏေန။ တဉ္စ သော ကရိဿတိ, န သင္ဃောတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ အာပဇ္ဇတိ။ “သုဏာထာ”တိ ဝုတ္တေ အစိတ္တဿာသမင်္ဂိပ္ပသင်္ဂဘယာ **“သုဏောမာ”**တိ ဝုတ္တံ။ “သုဏိဿာမာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ “ဥဒ္ဒိသိဿာမီ”တိ ဝုတ္တတ္တာတိ စေ? န ဝတ္တဗ္ဗံ, အာပတ္တိခေတ္တဒဿနာဓိပ္ပာယနိရပေက္ခတာယ “သုဏောမ” ဣစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကောပဒေသေနေဝ ဟိဿ တဒဓိပ္ပာယော အတိက္ကန္တောတိ။ ယဒိ ဧဝံ ကိမတ္ထံ တံ သဗ္ဗေဟေဝ အာရဒ္ဓန္တိ စေ? “ဥဒ္ဒိသိဿာမီ”တိ ဣမိနာ အသာဓာရဏဝစနေန အာပန္နဿ အစိတ္တဿာသမင်္ဂိပ္ပသင်္ဂနိဝါရဏတ္ထံ။ **သဓုကံ ဝါ သုဏောမာ**တိ ဣမိနာ စဿ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒဿ သစိတ္တကတံ ဒဿေတိ။ **အန္တရာယိကော ဓမ္မော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ**တိ ဧဝံ အကိရိယသမုဋ္ဌာနဿာပိ ဧဝံ ပရိတ္တကဿ ဣမဿ မုသာဝါဒဿ မဟာဒီနဝတံ ဒဿေတိ။ **ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခေန**ာ တိ သာဝသေသံ အာပတ္တိံ ဥပာဒါယ အနာပတ္တိဘာဝသင်္ခါတံ အနဝသေသဉ္စ ဥပါဒါယ ဂိဟိဘာဝသင်္ခါတံ ဝိသုဒ္ဓိံ ဣစ္ဆန္တေန ကသ္မာ အာဝိ ကာတဗ္ဗာ? အန္တရာယဘာဝတန္နုပဂမနေန ဖာသုဝိဟာရပစ္စယတ္တာ။ ဣဓ “အဇ္ဈုပေသထော ပန္နရသော”တိ န ဝုတ္တံ ပရတော ဒိဝသနိယမဿ ကတ္တုကာမတာဓိပ္ပာယေန အဝုတ္တတ္တာ။ ဧဝံ ပန တေ ဘိက္ခူ သဗ္ဗဒိဝသေသု ဥဒ္ဒိသိံသု။

၁၃၅. “**အာဒိမေတ**”န္တိ သီလဟတိမောက္ခမေဝ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စာပိ ဂန္ထဟတိမောက္ခော အဓိပ္ပေတော။ “**ပဋ္ဌန္န
ံ တ**”တိ မာတိကာယံ ဝုတ္တာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ **အနုဇ္ဈာပန္နော တ** တိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနဒေသနာ။ **ဟေရာဏ္ဏဂဏ္ဍိပဒေ**
ပန “‘ဥပေဟသထံ ကရေယျာ’တိ တ္တောဝတာ ဉတ္တိ ဟောတိ။ ယာဝတတိယာနုသ္သာဝနာ နာမ ‘ယသ္သ သိယာ အာပ
တ္တိ’တိအာဒိဝစနတ္တယံ, အန္တေ ‘ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ ပုစ္ဆာမိ’တိ ဣဒဉ္စာတိ ဒုဝိခံ။ တတ္ထ ပဌမံ အာပတ္တိံ သရိတ္ွ
တ နိသိန္နသ္သ, ဒုတိယံ အသရန္တသ္သ သာရဏတ္ထ”န္တိ ဝုတ္တံ။ “**ဝစီဒွတရေ**”တိ ဟာကဌ္ဌဝသေန ဥဇုကမေဝ ဝုတ္ွ
တံ။ ကိဉ္စာပိ ကာယဝိညတ္တိယာပိ ကရီယတိ, ကာယကမ္မာဘာတ ပန ဝစီဝိညတ္တိယာယေဝ အာဝိ ကာတဗ္ဗာ။ “သင္ဃ
မဇ္ဈေ တ”တိအာဒိ လက္ခဏဝစနံ ကိရ။ သင္ဃုပေဟသထကရဏတ္ထံ သင္ဃမဇ္ဈေ စေ နိသိန္နော, တသ္မိံ သင္ဃမဇ္ွ
ဈေ။ ဂဏုပေဟသထကရဏတ္ထဉ္စေ ဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော, တသ္မိံ ဂဏမဇ္ဈေ။ ဧကသ္သေဝ သန္တိကေ စေ ဟာရိသုဒ္ဓိဥ
ပေဟသထံ ကတ္တုကာမော, တသ္မိံ ဧကပုဂ္ဂလေ အာဝိ ကာတဗ္ဗာတိ, “တေန န ဧကဝလံ သင္ဃမဇ္ဈေ တေယံ မုသာတ
အေ သမ္ဘဝတိ, အထ ခော တ္တေ ဝုတ္တလက္ခဏေန အသတိပိ ‘ဟာရိသုဒ္ဓိံ အာယသ္မန္တော အာရောစေထာ’တိအာဒိဝိ
ဓာနေ ဂဏုပေဟသထေပိ သာပတ္တိကော ဟုတ္ွတ ဥပေဟသထံ ကတ္တုကာမော အနာရောစေတ္ွတ တုဏ္ဍှဟီဘူတောဝ က
ရောတိ စေ, သမ္ပဇာနမုသာတအာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ဣမသ္သတ္ထသ္သ အာဝိကရဏတော လက္ခဏဝစနံ ကိရေတ”န္ွ
တိ ဝဒန္တိ တက္ကိကာ။ အညထာ “ဂဏမဇ္ဈေတ”တိ န ဝုတ္တန္တိ တေသံ အဓိပ္ပာယော။ အာရောစနာဓိပ္ပာယဝသေန
ဝုတ္တန္တိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ အာရောစေန္တော ဟိ သင္ဃသ္သ အာရောစေမီတိ အဓိပ္ပာယေန အာဝိ က
ရောန္တော သင္ဃမဇ္ဈေ အာဝိ ကရောတိ နာမ။ အတ္တနော ဥဘတောပသ္သေ နိသိန္နာနံ အာရောစေန္တော ဂဏမဇ္ဈေ။ ဧ
ကသ္သေတရောစေသ္သာမိ သဘာဂသ္သာတိ အဓိပ္ပာယေန အာရောစေန္တော ဧကပုဂ္ဂလေ အာရောစေတိ နာမ။ ပုဗ္ဗေ
ဝိဘတ္တပဒသ္သ ပုန ဝိဘဇနံ အတ္ထဝိသေသာဘာဝဒီပနတ္ထန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၃၆-၇. “**န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝသိကံ။ပေ။ ဒုက္ကဋဿာ**” တိ ဝတ္ွတ “**အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေဟသထေ ဟတိ
မောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတု**”န္တိ ဣဒံ အနုပေဟသထေ ဧဝ တံ ဒုက္ကဋံ , ဥပေဟသထေ ပန ဒေဝသိကမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ, တသ္ွ
မာ တေ ဘိက္ခူ စာတုဒ္ဒသိယံ ဥဒ္ဒိသိတ္ွတာပိ ပန္နရသိယံ ဥဒ္ဒိသိံသု, တေနာဟ “**သကိံ ပက္ခဿာ**” တိ။ တတ္ထ ပုရိမေ
န သာမဂ္ဂီဒိဝသော ဥပေဟသထဒိဝသော တေတိ ဒီပေတိ။ ဥဘယေန အဌမိံ ပဋိက္ခိပိတ္ွတ ဒေဝသိကံ ပဋိက္ခေပသ္သ အ
တိပ္ပသင်္ဂံ နိတရေတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဘိန္နော စေ သင်္ဃော ဟဋ္ဌပဒဒိဝသေ သမဂ္ဂေ ဟောတိ, တသ္မိံ ဒိဝသေ
သာမဂ္ဂီဥပေဟသထံ ကရောန္တော ဥဘယမ္ပိ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇန္တော ဥဘယေန ဧကီဘူတေန နိတရိတော ဟောတီတိ ဝု
တ္တံ ဟောတိ။ အညထာ သာမဂ္ဂီဥပေဟသထော န ဒေဝသိကော။ စေ, အဟောရတ္တံ ကာတဗ္ဗော။ တသ္မိဉ္စ ပက္ခေ
ပကတိဥပေဟသထော န ဒေဝသိကော။ စေ, အဟောရတ္တံ ကာတဗ္ဗော။ တသ္မိဉ္စ ပက္ခေ ပကတိဥပေဟသထော အနုဒ္ဒိဋ္ဌ
ဌော။ စေ ဟောတိ, သာမဂ္ဂီဥပေဟသထော ကာတဗ္ဗောတိ အာပဇ္ဇတိ။ န အပတဒနယေန ဂဟေတဗ္ဗတ္တာတိ စေ? န, အ
နိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? သာမဂ္ဂီဒိဝသေ သာမဂ္ဂီဥပေဟသထံ ကတ္ွတ ပုန တသ္မိံ ပက္ခေ ပကတိဥပေဟ
သထဒိဝသေ သမ္ပတ္တေ ပကတိဥပေဟသထော န ကာတဗ္ဗောတိ။ အပတအောတိ။ အပတဒိတဗ္ဗဌာနတော အညတ္ထ ဥ
သ္သဂ္ဂဝိဓာနံ နိတရေတိ။

ကိတ္တာဝတာ နု ခော သာမဂ္ဂီ တိ တ္တောယမဓိပ္ပာယော – သာမဂ္ဂီ နာမေသာ သဘာကနံ သန္နိပာတော။ သဘာ
က စ နာမ ယတ္တကာ သဟဓမ္မိကာ, တေ သဗ္ဗေပိ ဟောန္တိ, ဥအာဟု အာတသသဘာဂတာယ သဘာက နာမ ဟောန္တိ
တိ။ တတ္ထ ယဒိ သဟဓမ္မိကာနံ သာမဂ္ဂီ သာမဂ္ဂီ နာမ, သဗ္ဗေသံ ပုထုဝိဘတ္တာနံ သာမဂ္ဂီ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ အထာဝသ
ထဝသေန, ဧကာတသသဘာကနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အညထာ ဧကာတသေ သာမဂ္ဂီတိ အာပဇ္ဇတိ။ **မာ နော အဂမာသိ**
တိ အဂတော မာ ဟောတိ။

သီမာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၈. ဧကာတသဂတာနံ ဝသေန သာမဂ္ဂိံ ပဋိက္ခိပိတ္ွတ ဧကသီမဂတာနံ ဝသေန အနုဇာနိတုကာမော ဘဂဝါ “**အနု
ဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သီမံ သမ္မန္နိတု**”န္တိ အာဟ။ အထ အာတသပရိစ္ဆေဒံ ဝတ္တုကာမော ဘဝေယျ။ တ္တောဝတာ
ဧကာတသော ယာဝတာ ဧကသီမာ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သီမံ သမ္မန္နိတု”န္တိ ဝဒေယျ။ တသ္မာ န ဣဓ
အနုညာတဗဒ္ဓသီမာဝသေန ဧကာတသပရိစ္ဆေဒေ ဟောတိ, ဥပစာရသီမာဝသေနေဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကထံ ဇာနိ
တဗ္ဗန္တိ စေ? ဟဋ္ဌိတောဝ, ယထာဟ “တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ ဥပနန္ဒော သက္ယပုတ္တော ဧကော ဒွီသု

အာတသေသု ဝသ္သံ ဝသိ။ပေ.။ ကောဓိပ္ပာယ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၆၄)။ အညထာ ဝသ္သစ္ဆေဒေါတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါဝ,
ကထံ? ကောတသဝသေနေဝ စေ သာမဂ္ဂီ, ဗဟုအာတသအနာတသေသု န သမ္ဘဝေယျ။ တတော သော တံ အာတသံ ဂ
စ္ဆန္တော ဗဟိဒ္ဓာ ဥပေါသထံ ကရောတိ။ “န, ဘိက္ခဝေ, တဒဟုပေါသထေ သဘိက္ခုကော အနာတသော ဂန္တဗ္
ဗော”တိအာဒိ (မဟာဝ. ၁၈၁)-ဟဋ္ဌိဝိရောဓော သတိပိ သဗ္ဗေ အနာတသေ ဥပေါသထသ္သ အကတ္တဗ္ဗတော။ အနာတ
သေပိ စေ သာမဂ္ဂီ လဗ္ဘတိ, “ဧတ္တာဝတာ သာမဂ္ဂီ, ယာဝတာ ကောတသော”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တသ္မာ သဗ္ဗထာ ပုရိ
မနယော ပစ္ဆိမေနေဝ ပဋိက္ခိတ္တောတိ ကတွာ နာနာတသဝသေနပိ သာမဂ္ဂီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “တံ ကမ္မံ ကရောမာတိ ဝ
တွာ န အကံသူ’တိအာဒီသု ဝိယ အနာဂတမ္ပိ အပေက္ခတိ, တသ္မာ ‘ကရောမာ’တိ ဝုတ္တေ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ “သီ
မံ အသောဓေတွာပိ နိမိတ္တံ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ လိခိတံ။ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ အဍ္ဎုဋ္ဌမရတနုဗ္ဗေဓော **ဟတ္ထိပ္ပ**
ပမာဏော။ သစေ ဧကော ဗန္ဓော ဟောတိ, န ကာတဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ “စတူသု ဒိသာသု စတုန္နံ ပဗ္ဗတကူဋာနံ ဟေဋ္ဌာ
ပိဋ္ဌိဟာသာဏသဒိသေ ဟာသာဏေ ဌိတတ္တာ ကောဗဒ္ဓဘာဝေ သတိပိ ပထဝိတော ဥဒ္ဓံ တေသံ သမ္ဗန္ဓေ အသတိ ဟေ
ဋ္ဌာ ပထဝိဂတသမ္ဗန္ဓမတ္တေ အဗ္ဗောဟာရိကံ ကတွာ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ ‘ပိဋ္ဌိဟာသာဏော အတိမဟန္တ
တောပိ ဟာသာဏသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတီ’တိ ဝုတ္တံ။ ပထဝိတော ဟေဋ္ဌာ တသ္သ မဟန္တဘာဝေ ဂယှမာနေ ပဗ္ဗတ
မေဝ ဟောတီ”တိ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ “စိနိတွာ ကတပံသုပုဉ္ဇေ တိဏဂုမ္ဗရုက္ခာ စေ ဇာယန္တိ, ပဗ္ဗတော ဟော
တီတိ **ခမ္ဘသိရိတ္ထေရော** ။ နေတတိ **ဥပတိသ္သတ္ထေရော”** တိ ဝုတ္တံ။

ဟာသာဏောတိ “သုဓာမယဟာသာဏောပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ ဝိမံသိတဗ္ဗံ ဣဋ္ဌကာယ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ **ဒွတ္တ**
တိံသပလဂုဠပိဏ္ဍပ္ပမာဏော တုလတာယ, န တုလဂဏနာယ။ **သောပီ**တိ ခာဏုကော ဝိယ ဥဋ္ဌိတဟာသာဏော။

စတုပဉ္စရုက္ခနိမိတ္တမတ္တမ္ပိ တိ ကေစ္စေသု နိမိတ္တသဒ္ဒော နတ္ထိ။ ဧတ္ထ တယော စေ သာရရုက္ခာ ဟောန္တိ, ဒွ
ေ အသာရရုက္ခာ, သာရရုက္ခာနံ ဗဟုတ္တံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ “သုသာနမ္ပိ ဣဓ ‘ဝနမေတ’တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ သယံဇာတ
တ္တာ”တိ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန “စတူသု ဒွေဝ အန္တောသာရာ စေ, ဝဋ္ဋတိ။ အန္တောသာရာ အဓိကာ, သမာ တ, ဝဋ္ဋတိ။
တသ္မာ ဗဟူသုပိ ဒွေဝ စေ အန္တောသာရာ အတ္ထိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။

ပရဘာဂေတိ ဧတ္ထ “ဧတေဟိ ဗဒ္ဓဋ္ဌာနတော ဂတတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ တထာ ဒီဃမဂ္ဂေပိ ဂဟိတဋ္ဌာနတော ဂတဋ္
ဌာနသ္သ အညတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ။

အန္တဝဒ္ဓမာသ န္တိ ဧတ္ထ “အနုဗန္ဓော အဒ္ဓမာသော, အဒ္ဓမာသသ္သ တ အန္တူ”တိ လိခိတံ။ “အန္တရတသကော
တေမိယတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ တတ္တကပ္ပမာဏဥဒကေနေဝ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ကေစိ။ **တေမိယတီ**တိ ဣမိနာ ဟေဋ္ဌိမ
ကောဋိယာ နဒိလက္ခဏံ ဝုတ္တံ။ ဝေရူပာယ နဒိယာ ယသ္မိံ ဌာနေ စတ္တာရော မာသေ အပ္ပံ တ ဗဟုံ တ ဥဒကံ အဇ္ဈော
တ္ထရိတွာ ပဝတ္တတိ, တသ္မိံ ဌာနေ အပ္ပောဒကေပိ ဌတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ။ “ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ နဒိနိမိတ်
တ’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ သေတုတော ပရတော တတ္တကံ ဥဒကံ ယဒိ ပဝတ္တတိ, နဒီ ဧတ”တိ ဝဒန္တိ။

ဇာတသ္သရာဒီသု ဌိတောဒကံ ဇာတသ္သရာဒိပဒေသေန အနန္တရိကမ္ပိ နိမိတ္တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ နဒိဟာရသီမာယ နိမိတ်
တံ ဝိယ။ သစေ သော ပဒေသော ကာလန္တရေန ကမခေတ္တဘာဝံ ဟာပုဏာတိ, တတ္ထ အညံ သီမံ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဥ**
က္ခေပိမန္တိ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဟေတဗ္ဗကံ။

အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာနံ သီမာယ ဥပစာရံ ဌပေတွာ တိ “အာယတိံ သမ္မန္နိတဗ္ဗာယ ဩကာသံ ဌပေတွာ”တိ လိခိ
တံ။ **အန္တောနိမိတ္တဂတေဟိ ပနာ** တိ “ကေသ္သ ဥပမုံ အန္တောကတ္တုကာမတာယ သတိ သဗ္ဗေသံ အာဂမနေ ပ
ယောဇနံ နတ္ထီတိ ကတွာ ‘အန္တောနိမိတ္တဂတေဟီ’တိ ဝုတ္တံ, တဉ္စ သာမီစိဝသေနာ”တိ ဝဒန္တိ။ **အနာဂမနမ္ပိ ဝဋ်**
ဋတီတိ “သီမာယ အဗဒ္ဓတ္တာ ဝဂ္ဂံ နာမ န ဟောတီ”တိ လိခိတံ။ “အညသ္မိံ ကမခေတ္တေ ဌတွာ နိမိတ္တကိတ္တန
ကာလေ, သမာနသံတသကသီမာယ သမ္မန္နနကာလေ စ အာဂမနပယောဇနံ နတ္ထီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဘေရိသညံ တ**တိ “သမ်
မန္နနပရိယောသာနံ ကရောမာတိ ဝတွာ”တိ လိခိတံ, တေန တာဒိသေ ကာလေ တံ ကပ္ပတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ကိံ ဣမိ
နာ? **သုခကရဏတ္ထ** န္တိ မဟာဇနသန္နိဟာတနပရိသ္သမံ အကတွာ အပ္ပတရေဟိ သုခကရဏတ္ထံ။ ယဒိ မဟာသီမာဗန္
ဓနကာလေ အန္တရာယော ဟောတိ, တတ္တကေနပိ သုခဝိဟာရောတိ ဒသ္သနတ္ထံ **“ပဌမ”**န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဧကေ။ **တ**

တော ဩရံ န ဝဍ္ဎတီတိ ကထံ ပညာယတီတိ? ဝီသတိဝဂ္ဂကရဏီယပရမတ္တာ သင်္ဃကမ္မဿ။ ကမ္မာရဟေန သဒ္ဓိံ ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူ စေ ဂဏှာတိ, ဝဍ္ဎတိ။ တတ္တကပမာဏံ သုခနိသဇ္ဇဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တမေဝ နိမိတ္တံ အညေ ပိ ကိတ္တေတွာ သစေ ဗန္ဓန္တိ, ဝဍ္ဎတီတိ ဧကေ။

“ဧဝံ ဗဒ္ဓာသု ပန။ပေ။ သီမန္တရိကာ ဟိ ကမခေတ္တံ ဘဇတီ” တိ န အာတတသဝသေန သာမဂ္ဂိပရိစ္ဆေဒော, ကိန္တု သီမာဝသေနေဝါတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **“နိမိတ္တုပဂဟာသာဏော ဌပေတွာ”** တိ သဗ္ဗာရိမနိမိတ္တဿ တပ္ပရ တော ဝုတ္တံ။ ဣတော ပဌာယ ဂဏ္ဌိပဒက္ကမော ဟောတိ – **န သက္ကိဿန္တီ** တိ တေ အဝိပ္ပတာသံ အသလ္လက္ခေတွာ “သမာနသံဝါသကမေဝ သမူဟနိဿာမာ”တိ တယာမန္တာ သမူဟနိတုံ န သက္ကိဿန္တိ။ **“ဧကေရတနပ္ပမာဏာ”**တိ သုဝိညေယျန္တရာ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ ဧကင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ ဝဍ္ဎတေဝ။ ခဏ္ဍသီမတော ပဌာယ ဗန္ဓနံ အာစိဏ္ဏံ။ အာစိဏ္ဏကရဏေန ဝိဂတသမ္မောဟော ဟောတီတိ။ **ကုဋိဂေဟေ**တိ ကုဋိဃရေ ဘူမိဃရေ။ **ဥဒုက္ခလံ**တိ ဘူမိဥဒုက္ခလံ ဝိယ ခုဒ္ဒကာဝာဋံ။ **“ပမုခေ”**တိ ဘူမိကုဋိ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဧကေ။ **ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတီ** တိ ဘိတ္တိ တော ဩရံ နိမိတ္တာနိ ဌပေတွာ ကိတ္တိတတ္တာ ဟေဋ္ဌာ အာကာသေ န ဩတရတိ, ဥပရိ ကတေ ဟသာဒေတိ အတ္ထော။ **ဘိတ္တိလဂ္ဂေ** တိ ဘိတ္တိနိဿိတကေ။ ဣမေ ကိရ ဘိတ္တိလဂ္ဂပိ “ကောဗဒ္ဓာ”တိ န ဝုစ္စန္တိ။ **သဗ္ဗော ဟ သာအော သီမဋ္ဌော ဟောတီ**တိ ကောဗဒ္ဓော တ ဟောတု, မာ တ။ **တာလမူလကပဗ္ဗတော** နာမ အနုပုဗ္ဗေန တနုကော။ **အာကာသပဗ္ဘာရ** န္တိ အပရိက္ခေပပဗ္ဘာရံ။ **သုသိရပာသာဏော** နာမ လေဏံ ဟောတိ။ **အန္တောလေဏ** န္တိ ပဗ္ဗတဿ အန္တောလေဏံ။ ဒွာရံ ပန သန္ဓာယ ပရတော “ဩရတော”တိ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗထာပိ သီမတော ဗဟိလေဏေန ဩတ ရတီတိ အဓိပ္ပာယော။

မဟာသီမံ သောဓေတွာတိ သီမဋ္ဌံ ဒူရဂတမ္ပိ သီမဂတံ သီမသမ္ဗန္ဓံဝ, တသ္မာ တံ အနာမသိတွာ ဌာတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ယဒိ ဧဝံ “တန္နိဿိတကံ အပနေတွာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယ**မ္ပိ “သီမံ သောဓေတွာ ကာတဗ္ဗ”န္တိ တွေကမေဝ ဝုတ္တံ။ မဟာထေရာပိ “သောဓေတဗ္ဗ”မိစ္စေဝ ဝဒန္တီတိ ဧကေ။ “မဟာသီမံ သောဓေတွာ တ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ စ ဟဉ္ဇော အတ္ထိ။ “ဝုတ္တနယေနေဝ”တိ စ ပရတော ဝက္ခတိ, တ သ္မာ သာဓာရဏဟဉ္ဇောဝ သုန္ဒရောတိ ဧကေ။ **ပုရိမနယေပီ**တိ ခဏ္ဍသီမာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ မဟာသီမာယ ဩနတေပီတိ အ တ္ထော။ **ဥက္ခိပာပေတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ**။ ကသ္မာ? အန္တော ဌိတတ္တာ။ ရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ ပထဝိဂတံ မူလံ ခဏ္ဍ သီမာဝ ဟောတိ, အဗ္ဗောဟာရိကံ တတိ အပရေ။ “မဇ္ဈေ ပန ဆိန္နေ မဟာသီမာယ ဌိတမူလံ မဟာသီမမေဝ ဘဇတိ, ခ ဏ္ဍသီမာယ ဌိတံ ခဏ္ဍသီမမေဝ ဘဇတိ တဒာယတ္တပထဝိရသာဒီဟိ အနုဂ္ဂဟိတတ္တာ”တိ ဝုတ္တံ။ “သီမာယ ပစ္ဆာ ဥဋ္ဌိတရုက္ခေ နိသီဒိတွာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ပစ္ဆာသီမာယံ ကတဂေဟေ ဝိယာ”တိ ဝတွာ “ဗန္ဓနကာလေ ဌိတရုက္ခေ နိသီဒိတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဥပရိသီမာယ အဂမနတော”တိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သတိ ဗန္ဓနကာလေ ပုန အာရောဟဏံ နာမ နတ္ထိ, ဗန္ဓိတကာလေ ဧဝ အာရုဟတီတိ အာပဇ္ဇတိ။ ပစ္ဆာ ဥဋ္ဌိတရုက္ခော ပန တပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ သီမသင်္ခ မေဝ ဂတော, ဧဝံ ပုဗ္ဗေ ဥဋ္ဌိတရုက္ခောပီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ “ယံ ကိဉ္စိပီ”တိ ဝစနတော တိဏာဒိပိ သင်္ဂဟိတံ။ မဟာထေ ရာပိ တိဏံ သောဓေတွာဝ ကရောန္တီတိ။

၁၄၀. ယသ္မာ မဇ္ဈေတော ကောဏံ ဟောတိ, တသ္မာ **“ကောဏတော ကောဏ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ “အာပတ္တိဉ္စ အာပ ဇ္ဇတိ အစိတ္တကတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဟရယတီ**တိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ ကာ သာ? သီမာ။ **“ယာ သဗ္ဗန္တိမေန။ပေ။ ဝဟ တီ”**တိ တတော ဟေဋ္ဌိမာ နာတသင်္ခံ န ဂစ္ဆတီတိ ကတွာ ဝုတ္တန္တိ ဧကေ, တံ န ယုတ္တံ ဒုတိယပာရာဇိကေ နာဝ ဋ္ဌဘဏ္ဍာဓိကာရေ တဿာပိ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ မဇ္ဈိမပုရိသဿ ဘာရပ္ပမာဏေန ဝုတ္တန္တိ ဧကေ။ ဘိက္ခုနိနမ္ပိ နဒီ ပာရသီမာသမ္မုတော တာသံ “ဧကာ ဝ နဒီပာရံ ဂစ္ဆေယျာ”တိ ဝုတ္တအာပတ္တိပရိဟာရတ္ထန္တိ အာစရိယဿ တက္ကော။ ဥဘယတ္ထာပိ **၈၀**-သဒ္ဒော ဂဟိတော။ တေန ဥဟောသထန္တရာယ ပရိဟာရတ္ထံ ဥပေါသထဒိဝသော နိ ယမတော ဝုတ္တော။ တွေ စ **နာဝာ** နာမ ပမာဏယုတ္တာ သဗ္ဗသာဓာရဏာ ထမ္ဘနာဝာ အဓိပ္ပေတာ, န ကုလ္လနာဝါ တိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာ ကတောတိ အတ္တော။ သစေ ဧကံ ကမခေတ္တံ, သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အန္တော ဌိတေ ဘိက္ခူ ဟတ္ထပာသဂတေ ကတွာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ နာနာကမခေတ္တံ စေ, အနာဂမနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဥ ဘယတီရေ နိမိတ္တကိတ္တနမတ္တေန ဒီပကော သင်္ဂဟိတော န ဟောတိ, တသ္မာ ဒီပကေ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတဗ္ဗာ နေဝ။ “နဒိယာ ဟေဋ္ဌာ နိသိန္နဘိက္ခူ ကမ္မံ ကောပေတိ။ ဥပရိယေဝ ဟိ နဒီ ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ။

သီမာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပေါသထာဂါရာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၁. ''ယံ သင်္ဃော အာကင်္ခတိ ဝိဟာရံ ဝါ။ပေ.။ ဂုဟံ ဝါ''တိ ဝစနတော န ကေဝလံ ပထဝိယံယေဝ, ဝိဟာရာဒီနံ ဥပရိပိ သီမာ အနုညာတာ ဟောတိ ဥပေါသထကမ္မပမာဏတ္တာတိ သိဒ္ဓံ။ တပ္ပမာဏာ သီမာတိ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? တဒဓိကာရာနုညာတတ္တာ, သမ္မုတိယံ ''သမာနသံဝါသာ''တိ ဝတ္တာဝတာ သိဒ္ဓေ ဝိသုံ ''ဧကူပေါသထာ''တိ ဝစနတော စ။ ''ဥပေါသထံ ဌပေတွာ သေသကမ္မာနိ **သမာနသံဝါသာ** နာမာ''တိ လိခိတံ။ ''ဧကံ သမူဟနိတွာ''တိ ဟဋ္ဌိဟဗျော။

၁၄၂. ကတောဝသ္သာ တိ ဧကသီမာယ သမဂ္ဂေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အညထာ နာနာသီမာယံ ဌိတာနံ သဝနံ ပမာဏံ, ဧကသီမာယပိ ဟတ္ထပါသံ မုဉ္စိတွာ ဌိတာနံ ဝါ သဝနမေဝ ပမာဏန္တိ အနိဋ္ဌံ အာပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ **သမ္မတာယ ဝါ အသမ္မတာယ ဝါ**တိ ဥပေါသထာဂါရသမ္မုတိယာ, န သီမာသမ္မုတိယာ။ ကထံ ပညာယတီတိ? အဓိကာရတော, ပရတော ဆန္ဒအနပညတ္တိတော, ဟရိသုဒ္ဓိအနပညတ္တိတော စ။ တတ္ထ ပုရိမံ ကာရဏံ ပုရိမံ အနိဋ္ဌံ နိဝါရေတိ, ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဥပေါသထမုခန္တိ ဥပေါသထဋ္ဌာနံ။ **''ဥပေါသထမုခသ္သာ** တိ ဥပေါသထာဂါရဋ္ဌာနသ္သာ''တိ လိခိတံ။ **ယာနိ ကာနိစိ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ကသ္မာ ကထံ ပညာယတီတိ? ''ပဌမံ နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာ နိမိတ္တေ ကိတ္တေတွာ''တိ ဝတ္တကမေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ ပဌမံ ဝုတ္တတ္တာ န ဝုစ္စန္တီတိ စေ? တံ ပန အကာရဏံ, န ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနာယ အာလသိယံ အတ္ထိ။ သီမာသမူဟနနကာလေ ဥပေါသထာဂါရံ သမူဟနိတွာဝ သီမာသမူဟနနံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဧကေ။ တံ အယုတ္တံ အဗဒ္ဓာယ သီမာယ ဥပေါသထာဂါရသမ္မုတိသိဒ္ဓိတောတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ **ဥပေါသထမုခ**န္တိ ဥပေါသထာဂါရသ္သ မုခန္တိ အာစရိယာ။ ဥပေါသထမုခသ္သ နိမိတ္တကိတ္တနာ သီမာယ ဝုတ္တန ယေန ကာတဗ္ဗာ။ ဧကေနာပိ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ။ ''ဟသာဒေ ဝါ ဟောတု, မဏ္ဍပါဒိသု ဝါ အညတရော။ ကမ္မဝါစာယ ပန 'ဥပေါသထမုခ'မိစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗ''န္တိ ဝဒန္တိ။ ''ပေါရာဏကော အာဝါသော နာမ မူလာဝါသော''တိ လိခိတံ။ ဝဒတိ ဃဋ္ဋမတ္တာ ကတိ ဟိ လက္ခဏံ။

အဝိပ္ပဝါသသီမာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၃-၄. ''မနမ္ပဟိ ဝူဠ္ဟော''တိ ဝါ ဟဗျော။ တတ္ထ **မနမ္ပဟိ ဝူဠ္ဟော**တိ မနံ ဝူဠ္ဟော အမ္ပဟီတိ အတ္ထော။ **ဌပေတွာ ကမ္မဉ္စ ကမ္မပစ္စာရဉ္စ**ာတိ အန္တရဃရသင်္ခာတံ ကမ္မဉ္စ ကမ္မပစ္စာရဉ္စ ဌပေတွာ။ ကေစိ ''ပရိက္ခိတ္တံ ကမံ သန္ဓာယ 'ကမ'န္တိ ဝုတ္တံ, အပရိက္ခိတ္တံ သန္ဓာယ 'ကမ္မပစ္စာရ''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ပန အဋ္ဌကထာယ ဝိရုဇ္ဈတိ။ တသ္မာ နိဝေသနရစ္ဆာဒယော သန္ဓာယ ကမံ, ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနာနိ သန္ဓာယ ''ကမ္မပစ္စာရ''န္တိ စ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ပန အနေကဓာ ပပဉ္စန္တိ။ ကိံ တေန, ဟဋ္ဌိဉ္စ အဋ္ဌကထဉ္စ သုဋ္ဌု ဥပပရိက္ခိတွာ ယထာ သမေန္တိ, တထာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဘိက္ခုနီနံ ပုရိမကမ္မဝါစာ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ကမကမ္မပစ္စာရေ အန္တောကတွာ သမာနသံဝါသကသီမာယ သမ္မတာယ ဥပရိ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္မုတိယံ ယုဇ္ဇတိ။ ယတ္ထ ပန ကေဝလံ အရညံယေဝ သမ္မတံ, တတ္ထ ကထံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ တတ္ထ ''ဌပေတွာ ကမ္မဉ္စ ကမ္မပစ္စာရဉ္စာ''တိ ဝစနံ န သာတ္ထကန္တိ စေ? ဝုစ္စတေ – ဧဝမေတံ, ကိန္တု အနုသ္သာဝနဟာနိပ္ပသင်္ဂတော တံ ဝစနံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝါတိ ကမိနာဝ အဓိပ္ပါယေန ''ပုရိမကမ္မဝါစာ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ သိယာ။ ဧကေသံ ဝါ အတ္ထေ ကမ္မဝါစာဒွယအာဘာဝတောတိ ဝုတ္တံ။ ''န ဟိ တေ အညမညသ္သ ကမ္မေ ဂဏပူရကာ ဟောန္တီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥဘိန္နံ နာနာသံဝါသကသင်္ဃာနမ္ပိ အယမေဝ ဝိဓိ အာပဇ္ဇေယျာတိ စေ? နာပဇ္ဇတိ ပဋိဂ္ဂဟာသန္နိဓိနံ အနုညာတတ္တာ, ဩမသနာဒိပစ္စယာ အဝိသေသတော, ကမ္မပဋိပ္ပဿဒ္ဓိမတ္တာပေက္ခတာယ စ။ **တသ္သာ** တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃသ္သ။ **န ကမ္မတစံ ဝဂ္ဂံ ကရောန္တီ** တိ ကမ္မံ န ကောပေန္တီတိ အတ္ထော။ **ဧတ္ထာ** တိ ဌပေတွာ ကမန္တိ ဧတ္ထ။ ''ယဒိ ဘိက္ခုနီနံ အဝိပ္ပဝါသသီမာ ကမဉ္စ ကမ္မပစ္စာရဉ္စ န ဩတရတိ, အထ ကသ္မာ ကမေ သီမာဗန္ဓနကာလေ အဝိပ္ပဝါသံ သမ္မန္နန္တီတိ စေ? အာစိဏ္ဏကပ္ပေန, န တတော အညံ ကဉ္စိ အတ္ထံ အပေက္ခိတွာ''တိ လိခိတံ။ ''အတ္ထတော ဟိ သာ ဗဟိဒ္ဓာပိ အဗဒ္ဓါ ဧဝ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ။ အန္တရကမေ ဗဒ္ဓါ သမာနသံဝါသသီမာ ယသ္မာ ကမသင်္ခံ န ဂစ္ဆတိ, တသ္မာတိ ဧကေ။ **သောပိ သီမာသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတီ** တိ အဝိပ္ပဝါသသီမာသင်္ခံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – ကမံ အန္တောကတွာ ဗဒ္ဓါယ သီမာယ ပုန အဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိယံ အရညပဒေသေ ဌတွာ အဝိပ္ပဝါသကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ, ဥဒါဟု ကမေ ဌတွာတိ? ကမေ ဌတွာ ကတာယပိ ကပ္ပိယဘူမိယာ ဖရတီတိ။ ဗဟိသီမေ ဌိ

တသမ္မုတအေသာနုလောမတ္တာ အကပ္ပိယဘူမိယံ ဌတွာ န ကာတဗ္ဗာတိ နော တက္ကော, သေ နယော သမူဟနနေပီတိ အာစရိယော။ **ခဏ္ဍသီမာယံ ဌတွာ အဝိပ္ပဝာသသီမာ** တိအာဒီသု မဟာသီမာ ကိရ “အဝိပ္ပဝာသသီမာ”တိ ဝုတ္တာ။

၁၄၆. “ယဿာယသ္မတော ခမတိ ဧတိဿာ သီမာယ သမာနသံဝါသာယ ဧကူပေါသထာယ သမုဂ္ဃာတော, သော တုဏှဿာ”တိ **အန္ဓကပေါတ္ထကေ, သီဟဠပေါတ္ထကေ** သု စ ကေသုစိ ပါဌော အတ္ထိ။ ကေသုစိ “သမုဂ္ဃာတော ဧတိဿာ သီမာယာ”တိ ပဌမံ လိခန္တိ, ကေသုစိ “ဧတိဿာ သီမာယ သမုဂ္ဃာတော”တိ စ။

ကမသီမာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၇. သာ စာတိ သာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒိန္နကမသီမာ စ ကတရာ စ။ သာ ကတမာတိ စေ? **“ပကတိကမာ”**တိအာဒိမာဟ။ **ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာယေဝ ဟောန္တိ** တိ သာ စ ဟောတိ ကတရာ စ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော, တသ္မာယေဝ “တိစီဝရဝိပ္ပဝာသပရိဟာရံ လဘတီ”တိ ဧကဝစနံ ကတံ, တံ န ယုတ္တံ ဥဘိန္နမ္ပိ ကမတ္တာတိ ဧကေ။ “ဟောန္တိ, န လဘန္တီ”တိ စ ဗဟုဝစနမ္ပိ ကရောန္တီတိ။ “သာ စ ကတရာ စာ”တိ ဝုတ္တာ “မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ ဒိန္နကမသီမာ ပကတိကမာဒယော အဘိန္နာ”တိ စ ဝဒန္တိ။ “ဘိက္ခုဝသတီ”တိ ပါဌော, “ဝသန္တီ”တိ စ လိခိတံ။ “အထဿ ဌိတောကာသတော”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဧကဝစနမေဝ ယုတ္တံ။ **သဗ္ဗာ, ဘိက္ခဝေ, နဒီ အသီမာ** တိ ကတရံ သီမံ ပဋိက္ခိပတိ? ဗဒ္ဓသီမံ, ဧကာဒသဝိပတ္တိသီမညတရပ္ပသင်္ဂတောတိ အာစရိယာ။ သစေ ပဌမံ သီမာယ ဗဒ္ဓာယ ပစ္ဆာ နဒီအာဒယော ဟောန္တိ, ပဋိက္ခေပေါတိ ပသင်္ဂေါ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ အဗဒ္ဓသီမမေဝ ပဋိက္ခိပတိ။ ယထာ သဗ္ဗော ကမော ကမသီမာ, တထာ သဗ္ဗာ နဒီ အသီမာ။ ကိန္တု တဿ တဿ ဘိက္ခုနော ဥဒကုက္ခေပသီမာတိ သီမာနာနတ္တံ ဒဿေတီတိ နော တက္ကောတိ အာစရိယော။ **ယံ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပာ** တိ ပန ဧကိဿာ နဒိယာ စတုဝဂ္ဂါဒီနံ သင်္ဃာနံ ဝိသုံ စတုဝဂ္ဂကရဏီယာဒိကမ္မကရဏကာလေ သီမာပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝာသာဝိပ္ပဝာသပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထမ္ပိ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ ပရိစ္ဆေဒဒဿနံ ဝိယာတိ အာစရိယာ, တသ္မာ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒအဘာဝေပိ အန္တောနဒိယံ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။

အယံ ပန ဝိသေသော – တတ္ထ နာဝါဂတော စေ, နာဝါယံ ဝုတ္တနယေန။ သတ္ထဂတော စေ, သတ္ထေ ဝုတ္တနယေန။ သော စေ အတိရေကစာတုမာသနိဝိဋ္ဌော, ကမေ ဝုတ္တနယေန တိစီဝရာဝိပ္ပဝာသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထာပိ အယံ ဝိသေသော – သစေ သတ္ထော ဥဒကုက္ခေပဿ အန္တော ဟောတိ, ဥဒကုက္ခေပသီမာပမာဏန္တိ ဧကေ။ သတ္ထောဝ ပမာဏန္တိ အာစရိယာ။ **သစေ ပနေတ္ထ ဗဟူ ဘိက္ခူ** တိအာဒိမှိ ကေစိ အဓိဋ္ဌာနုပေါသထံ, ကေစိ ဂဏုပေါသထံ, ကေစိ သင်္ဃုပေါသထန္တိ ဝတ္တုကာမတာယ “ဗဟူ သင်္ဃာ”တိ အဝတွာ “ဘိက္ခူ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဥဘိန္နံ ပန န ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ သီမာသမ္ဘေဒသမ္ဘဝတောတိ **ဥပတိဿတ္ထေရော**။ ဌပေန္တေ ဟိ ဥဘိန္နံ န ဌပေတဗ္ဗံ။ “အဋ္ဌပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ တေ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဂစ္ဆန္တိယာ ပနာ** တိ ဧတ္ထ “ဥဒကုက္ခေပမနတိက္ကမိတွာ ပရိဝတ္တမာနာယ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ လိခိတံ။ **အညိဿာ သီမာယ ဥတ္တိ** တိအာဒိ ကိံ သီမတော ကမ္မဝိပတ္တိဘယာ ဝုတ္တံ, ဥဒါဟု ပရိသတောတိ? ဧကကမ္မဿ နာနာသီမာယ အသမ္ဘဝတော သီမတောတိ။ ဧကကမ္မဿ နာနာသီမဋ္ဌသင်္ဃေန အသမ္ဘဝတော ပရိသတောတိပိ ဧကေ။ “သဝနံ ဟာပေတီ”တိ ဝုတ္တဒေါသပ္ပသင်္ဂတောတိ နော တက္ကော။ ဧကိဿာ ဟိ သီမာယ ဧကံ ကမ္မံ အနိဋ္ဌပေန္တော ဟာပေတီတိ အာစရိယော။

ဗဟိနဒိတီရေ ဇာတရုက္ခဿ အန္တောနဒိယံ ပဝိဋ္ဌသာခာယ ဝါ တိ ဧတ္ထ စ **နဒိတီရေ ခာဏုကံ ကောဋ္ဋေတွာ** တိ ဧတ္ထ စ **သစေ ပန သေတု ဝါ သေတုပါဒါ ဝါ ဗဟိတီရေ ပတိဋ္ဌိတာ** တိ ဧတ္ထ စ သီမာသောဓနံ နာမ ကမသီမဝသေန ဟတ္ထပါသာနယနံ။ ခဏ္ဍသီမာယ ဥဋ္ဌိတရုက္ခတော ဝိယောဇေတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? တီရဋ္ဌေ ရုက္ခေ ဗဒ္ဓနာဝါယ ကမော အာဓာရောတိ။ “ဥဘတောဘာဂေန ကမသီမံ ဖုသိတွာ ဌိတသေတု ခဏ္ဍသီမာမဟာသီမာယော ဖုသိတွာ ဌိတရုက္ခေန ဥပမေတဗ္ဗော”တိ စ လိခိတံ။ တတ္ထ ပုရိမနယေ တာဝ ဣဒံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – တာဒိသေ ဌာနေ ကတကမ္မံ ကိံ နဒိယံ ကတသင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, ဥဒါဟု ကမသီမာယံ, အထ ဥဘယတ္ထာတိ? ကိဉ္စေတ္ထ တံ စေ နဒိယံ ကတသင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, ဥဒကုက္ခေပသီမာဝ သောဓေတဗ္ဗာ, န ဣတရာ။ အထ ကမသီမာယံ ကတသင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, ဥဒကုက္ခေပသီမာ န သောဓေတဗ္ဗာ။ ယဒိ ဥဘယတ္ထ ကတသင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, ဒွီသု သီမာသု ဧကကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ အာပဇ္ဇတိ။ တတော “အညိဿာ သီမာယ ဥတ္တိ, အညိဿာ အနုဿာဝနာ ဟောတီ”တိ ဣဒဉ္စ “ခဏ္ဍသီမာ

မဟာသီမဋ္ဌာနံ ကာယသာမဂ္ဂိယာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဣဒ္ဓဋ္ဌာနိဋ္ဌံ အာပဇ္ဇတီတိ? တွေ ဝုတ္တံ – ယထာဝုတ္တံ ကမ္မံ ဥဘယတ္ထ ကတသဥ္စ ဂစ္ဆတိ, န စ ယထာဝုတ္တံ အနိဋ္ဌံ အာပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ''ဥတ္တိအနုသ္သာဝနာနံ ဧကေကသီမာယံ ပဝတ္တတ္တာ, ကာရကဘိက္ခူနံ တ ဧကေကသီမာယံ ဌိတတ္တာ''တိ ဝဒန္တိ၊ ဥဘယတ္ထာပိ ဌာတုံ သက္ကုဏေယ္ယတာယ ပန တံ အကာရဏံ။ ကေဝိဘာဝံ ဥပဂတသီမဋ္ဌာနေ ကတတ္တာတိ ဣဒံ အစလကာရဏံ။ ကေဝိဘာဝံ ဥပဂတာသု ဟိ ဒွိသု နဒီကမသီမာသု ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ စ။ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယံ စေ နဒီ ဟောတိ, သမုဒ္ဒေ ဇာတဿရေ တ။ တေသု ဌိတဘိက္ခူ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယံ ဌိတသဥ္စ န ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ စေ နဒိအာဒိလက္ခဏံ အပ္ပတ္တော ဒီပကော, ဟသာဏော, ရုက္ခော တ ဟောတိ, သတ္တဗ္ဘန္တရသဥ္စ ဂစ္ဆတိ။ မနုဿေဟိ ဝဋ္ဋနဋ္ဌာနံ စေ တံ ဟောတိ, ကမခေတ္တသဥ္စ ဂစ္ဆတိ။ ကတရကမခေတ္တံ? ယတော မနုဿာ သဥ္ဆရန္တိ, သဖ္ဖေ စေ သဥ္ဆရန္တိ, ဝိသုံ ကမခေတ္တသဥ္စ ဂစ္ဆတီတိ စ အာစရိယာ။

ပစ္ဆိမနယေ သစေ သေတု နဒီလက္ခဏဋ္ဌာနံ အဖုသိတွာ ဌိတော, ကမသီမာသဥ္စ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ ဧကော စေ ကမေ, တံ သောဓေတွာ, ဒွိသု တီရေသု သစေ ဒွေဝ, ဒွေဝပိ ကမေ သောဓေတွာ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ ဝေဠုဟိ ကတံ ဥဘယတ္ထ ကတံ ဟောတိ။ ဣမိနာ နယေန ဒွိသု နဒီသု, ဇာတဿရေသု စ ဧကေကမ္မပသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယံ ပန နယော ခဏ္ဍသီမာမဟာသီမာနမ္ပိ လဗ္ဘတေဝ။ သစေ သေတု နဒီလက္ခဏဋ္ဌာနံ ဖုသိတွာ ဌိတော, ဥဒကုက္ခေပသီမာပိ သောဓေတဗ္ဗာ။

> သီမာနမေဝ စေကတ္တံ၊ ဝေဟာသဥ္စ ဝိနာ ဂတော။
> ဝိဒိတွာ ဧကကမ္မဿ၊ သီမတော ဣဒမာဒိသော။
>
> ဧကသီမံ ဒွိဝိသီမံ တ၊ တိသီမံ စတုသီမကံ။
> ဧကကမ္မံ သိယာ တဿ၊ ကောဟေ ပရိသတော သိယာတိ။

အယံ ပနေတ္ထ ဝိသေသော – နဒိယံ ကရောန္တာနံ ဥဒကုက္ခေပတော ဗဟိ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓော အပ္ပမာဏံ။ ကမေ ကရောန္တာနံ နဒိယံ သမ္ဗန္ဓရုက္ခဿ ဥဒကုက္ခေပတော ဗဟိ ဌိတဘိက္ခူ အပ္ပမာဏံ, တတော ဩရံ ပမာဏံ။ ဗဒ္ဓသီမာယ သမ္ဗန္ဓရုက္ခဿ ဗဒ္ဓသီမာယ ဌိတဘိက္ခူ ပမာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တေနေဝ ဝုတ္တံ ''သီမံ သောဓေတွာ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗ''န္တိ၊ ''သစေ ပန သေတု တ သေတုပာဒာ တ ဗဟိတီရေ ပတိဋ္ဌိတာ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝစနမ္ပိ ဟာရေဟာဒီသု ဝိယ သကလသီမာသောဓနမေဝ ကာတဗ္ဗန္တိ သာဓေတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **အတိဝုဋ္ဌိကာလေ ပနာ** တိ တွေ အတိဝုဋ္ဌိ နာမ ယထာ စာတုမာသိကာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တသ္မာ စတုမာသံ အတိဝုဋ္ဌိယာဝ သစေ ဟောတိ, သဗ္ဗောပိ ဩဃေန ဩတ္ထဋ္ဌောကာသော နဒီ ဧဝ။ အထ ကေဝိဿာပိ အတိဝုဋ္ဌိယာ ဩဃော စတုမာသံ တိဋ္ဌတိ, သန္ဒတိ တ, ဗဟိတီရေ ပတိဋ္ဌိတဩဃေန ဩတ္ထဋ္ဌောကာသော သဗ္ဗောပိ နဒီ ဧဝ။ **နဒိံ ဩတ္ထရိတွာ သန္ဒနဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ** တိ တမေဝ တ နဒိံ အညံ တ အပုဗ္ဗံ တ ပဒေသံ အတ္တနော ပဝတ္တဝသေန နဒိလက္ခဏပ္ပတ္တံ ဩတ္ထရိတွာ သန္ဒနဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဝဋ္ဋတိ။ **ကမနိဂမသီမံ ဩတ္ထရိတွာ** တိ စတုမာသပ္ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **''အဂမနပထေ**တိ တဒဟု ဂတပစ္စာဂတံ ကာတုံ အသက္ကုဏေယ္ယကေ''တိ လိခိတံ။ ယံ ပန **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? နဒိယမ္ပိ တံအဒေသပ္ပသင်္ဂတော။ **တိပုသကာဒီ**တိ တွေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကမလုပ္ပလာဒီနိပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ **သဗ္ဗောပိ အဇာတဿရော ဟောတိ, ကမသီမာသဥ္စမေဝ ဂစ္ဆတီ**တိ ယေဟိ ကတံ, တေသံ ကမသီမာသဥ္စ တ, သမန္တတော တီရဋ္ဌကမေဟိ စေ ကတံ, သဗ္ဗကမသဥ္စ တ, အညေဟိ ကမခေတ္တေဟိ အသမ္ဗန္ဓဋ္ဌာနံ စေ, ဝိသုံကမသီမာသဥ္စ တ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။

၁၄၈. သံသဋ္ဌဝိဋပဟ တိ ဣမိနာ အာသန္နတ္တံ ဒီပေတိ, တေန ပဒေသသမ္ဘိန္နာ ဣဓ သမ္ဘေဒေတိ ဒီပေတိ။ **သော ပန ဝဗုန္တော သီမာသင်္ကရံ ကရောတီ** တိ ဗဒ္ဓသီမဋ္ဌာနပ္ပဝေသနဝသေန ''ဧဒေသဗဒ္ဓသီမာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗတော သင်္ကရဒေသော ဟောတိ။ **န, ဘိက္ခဝေ, သီမာယ သီမာ သမ္ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ** တိ တွေ ''ပဌမံ ဗဒ္ဓသီမာယ ပစ္ဆာ အတ္တနာ ဗန္ဓိတဗ္ဗသီမာ န သမ္ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ''တိ ဧဝံ အဓိပ္ပာယံ သံဝဏ္ဏယန္တိ၊ ပဌမံ သမ္မတသီမာယံ သမ္ဘေဒာဘာဝတော သုတ္တာဓိပ္ပာယော အဇ္ဈောတ္ထရဏေန ယုဇ္ဇတိ, တသ္မာ ပစ္ဆာ ဗန္ဓိတဗ္ဗသီမာယ ပဌမံ ဗဒ္ဓသီမာ န သမ္ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ။ သကလံ တ ဧဒေသတော တ နိမိတ္တာနံ အန္တောကရဏေန ပဌမံ ဗဒ္ဓသီမာယ သီမန္တရိကေ အကိတ္တေတွာ

တ သမ္မန္နတော ဟိ သမ္ပိန္ဒတိ နာမ, ပရေသံ ဗဒ္ဓသီမံ သကလံ တ ကေဒေသတော တ နိမိတ္တာနံ အန္တောကရဏေ န အဇ္ဈောတ္ထရတိ နာမ, တေနေတဟ ''သီမံ သမ္မန္နန္တေန သီမန္တရိကံ ဌပေတ္ဂတ''တိအာဒိ။ တသ္မတ္တော – ပဌမံ ဗဒ္ဓသီမာယ သီမန္တရိကံ ပစ္ဆာ ဗန္ဓိတဗ္ဗသီမာယ နိမိတ္တာဘူတံ ဌပေတ္ဂတ ပစ္ဆာ သီမံ သမ္မန္နိတုန္တိ။ ဣမာ ဒွေဝပိ ဝိပတ္တိယော ဘိက္ခုဘိက္ခုနိသီမာနံ အညမညံ န သမ္ဘဝန္တိ။ **သော ပန ဝဓုန္တော သီမာသင္ကရံ ကရောတီ** တိ တွေ့ ကောဝလံ သီမာသင္ကရမေဝ ကရောတိ။ တသ္မိံ ကတကမ္မာနိ န ကုပ္ပန္တိတိ ကေစိ, တံ နယုတ္တံ သာဓာဟရောဟဆေဒ နသီမာသောနောနံ ဝုတ္တတ္တာ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ သုဌု ဝိစာရေတ္ဂတ ဂရုကုလေ ပယိရုပာသိတ္ဂတ ဂဟေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဂဟေတဗ္ဗံ, ဣတရံ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗံ။

ဥပဟေသထဘေအဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၉. ''ဒွေဝမေ , ဘိက္ခဝေ, ဥပဟေသထာ''တိ တအာ သာမဂ္ဂိဥပဟေသထသ္သ အနနုညာတတ္တာ ဝုတ္တံ။ သာမဂ္ဂိ ဥပဟေသထသ္သ ပုဗ္ဗကိစ္စေ ''အဇ္ဇုပဟေသထော သာမဂ္ဂီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, န စ ကမ္မတစာယ ဘဂဝတာ ပယောကေ ဒသ္ သိတော, ဟဋ္ဌိနယတော အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗက္ကမော ဒသ္သိတော။ တထာ ပဉ္စန္နံ ဟာတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ နံ ဥဒ္ဒေသက္ကမော သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တယော တ ဒွေဝ တ ဟာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တိ, အဓမ္မေန သမဂ္ဂံ နာမ ဟောတီ**တိ တွေ့ ကာမံ သင္ဃသ္သ သာမဂ္ဂိ နာမ ဟောတိ ဝဂ္ဂကထာယ ယထာကမ္မံ သာမဂ္ဂိဝဝတ္တာနတော။ တ ထာပိ ဝဂ္ဂပဋိပက္ခဘာဝေန သမဂ္ဂံ, သမဂ္ဂပဋိပက္ခဘာဝေန စ ဝဂ္ဂံ နာမ ကတံ။ အာဝေဏိကတော တ ဂဏကမ္မာဒိသမ္ဘဝ တော, တသ္သ စ သမဂ္ဂဝဂ္ဂဘာဝသမ္ဘဝတော ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဓမ္မေန ဝဂ္ဂ** န္တိ တွေ့ ဟာရိသုဒ္ဓိကရဏံ ဓမ္မိ ကံ, သင္ဃဿဝ ဆန္ဒာဂမနံ, န ဂဏဿာတိ ကတ္ဂတ ဝဂ္ဂံ နာမ ဟောတိ။ ''ကေတရံ ကတံ သုကတံ, အာပတ္တိံ ပန အာပဇ္ဇတိ, ပုန ကာတုံ န လဘန္တိ''တိ ဝဒန္တိ။ ''ပဉ္စသု ကေသ္သ ဆန္ဒံ အာဟရိတ္ဂတ စတူဟိ ဟာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ''တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ, ဆန္ဒဟာရကေ ဘိက္ခုနံ သန္တိကံ ပတ္တေ တေန သင္ဃော ပဟောတိ, တသ္မာ ဆန္ဒော သင္ဃပ္ပတ္တော ဟောတီတိ ကတ္ဂတ ဝုတ္တံ။

ဟာတိမောက္ခုဒ္ဒေသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၀. **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင္ဃော။ပေ။ အာဝိကတာ ဟိသ္သ ဖာသု ဟောတိ, တတ္ထာယသ္မန္တေ ပုစ္ဆာမိ။ပေ။ တသ္မာ တုဏှဳ။ ဝေမေတံ ဓာရယာမီ'တိ ဝတ္ဂတ 'ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ခော အာယသ္မန္တော နိဒါန'န္တိအာဒိနာ နယေန အဝသေသေ သုတေန သာဝိတေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌော ဟောတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ''ဧဝမေတံ ဓာရယာမီတိ သုတာ ခော ပနာယသ္မန္တေဟိ''တိ တွေ့ ''ဓာရယာမီ''တိ ဝတ္ဂတ ''ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ခော အာယသ္မန္ တော နိဒါန''န္တိ ဝစနံ သံခိတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, တေနေဝ ခုဒ္ဒကပေယ္ယာလဝသေန လိခိတံ။ ဇဝံ **မာတိကာဋ္ဌကထာ ယမ္ပိ** ''အာဝိကတာ ဟိသ္သ ဖာသု ဟောတိ, တတ္ထာယသ္မန္တေ''တိ တွေ့ပိ ''ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ခော အာယသ္မန္တော နိဒါ န''န္တိ ဝစနံ သံခိတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဧကေ။ ကေစိ ''အဝိဝဒမာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တေ နိဒါနုဒ္ဒေသော နိ ဋ္ဌိတော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ အနာဝိကရောန္တော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ ကသ္မာ? ''နိဒါ နံ ဥဒ္ဒိသိတ္ဂတ''တိ နိဋ္ဌာနဝစနေန ဟိ နိဒါနသ္သ နိဋ္ဌိတဘာဝတော ဝုတ္တော, နိဒါနာဝသာနေ စ အာပတ္တိ ဝုတ္တာတိ။ **''သရဘာညံ** နာမ သရေန ဘဏန''န္တိ လိခိတံ။ **သဇ္ဈာယံ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဂတ** တိ ''သဇ္ဈာယံ ကရောမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေ တ္ဂတ။ ''အာပုစ္ဆာမီတိ ဝုတ္တမတ္တေန ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ တံ တုဏှဳဘာဝေ ယုဇ္ဇတိ။ ''အထာပိ လာဘာဒိ နာ အဘိဘူတော တရေတိ, တံ န ပမာဏ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **သေဝေ နယော**တိ ကထေန္တော ယဒိ ဝိစ္ဆိန္ဒတိ, ပုန အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗန္တိ။

အဓမ္မကမ္မပဋိက္ကောသနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၄. **''တေသံ အနုပဒ္ဒဝတ္ထာယာ''** တိ သင္ဃော သင္ဃသ္သ ကမ္မံ န ကရောတိ, အညောပိ ဥပဒ္ဒဝေ ဗဟူနံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ။

ဟာတိမောက္ခုဒ္ဒေသကအဇ္ဈေသနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၅. ''ထေရာဓိကံ ဟတိမောက္ခ''န္တိ ဝတ္တပိ ပဏ္ဍာ အဝိသေသေန ''ယော တတ္ထ ဗုတ္တော ပဋိဗလော, တသ္သာဓေယျ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ''ဘန္တေ''တိ ဝစနံ ထေရဿာပိ အတ္ထီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ''ဂစ္ဆာဝုသော သံခိတ္တေန တ ဝိတ္ထာရေန တ''တိ ဝစနတော အသတိပိ အန္တရာယေ ထာမံ ပမာဏန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။

ဒိသံဂမိကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၃. ''သစဿ သဒ္ဒိံစရာ ဘိက္ခုဥပဇ္ဈာကာ အတ္ထိ''တိ ဟဋ္ဌော။ **''ဥတုဝဿေ** တိ ဥတုသံဝစ္ဆရေ ဟေမန္တဂိမှေ ဟေသူ''တိ လိခိတံ။

ဟရိသုဒ္ဓိအနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. **ဟရိသုဒ္ဓိ ဒမ္မီ** တိ ''သာပတ္တိကော ထေရာနံ ဒေတိ, သမ္ပဇာနမုသာတဒေ ဒုက္ကဋံ့ သမ္ဘဝတိ''တိ အာစရိယေန လိခိတံ။ ကိံ နု ခေါ ကာရဏံ? သမ္ပဇာနမုသာတဒေန ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ နာမ ကေဝလံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တတ္တာ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ ဟောတီတိ။ ''ဟရိသုဒ္ဓိ ဒမ္မီ''တိ ဧတ္ထ ပန ကိရိယာ ပညာယတိ, တသ္မာ သမ္ပဇာနမုသာတဒေ ဟစိတ္တိယံ ဝိယ ဒိဿတိ, သုဋ္ဌု ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ မဟန္တာ ဟိ တေ အာစရိယာ နာမ။ တတ္ထ ''ဒမ္မီ''တိ အတ္တနော ဥဟောသထကမ္မနိဗ္ဗတ္တိနိမိတ္တံ ဝုတ္တံ။ ''ဟရာ''တိ စ ''အာရောစေဟိ''တိ စ ဟာရကဿ အနာရောစနပစ္စယာ ဒုက္ကဋမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဧသေဝ နယော ဆန္ဒအနေပိ။ တတ္ထ ''ဒမ္မီ''တိ အတ္တနော စိတ္တသာမဂ္ဂိဒီပနဝစနံ, သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ, ဧဝံ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ဝဏ္ဏေတိ။ အထ တ ပဋ္ဌမံ သမဂ္ဂဘာဝံ သန္ဓာယ, ဒုတိယံ ပဏ္ဍာ ဝိဓာတဗ္ဗဘာဝံ, တတိယံ ဆန္ဒဟာရကဿ ဒုက္ကဋမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဥဘယတ္ထာပိ ''သင္ဃပ္ပတ္တော ပက္ကမတိ''တိအာဒိဝစနတော သင္ဃေ သမဂ္ဂေ ဧဝ ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိအနံ ရုဟတိ, နာသမဂ္ဂေတိ သိဒ္ဓံ။ ''သင္ဃပ္ပတ္တော ဥက္ခိတ္တကော ပဋိဇာနာတိ, အာဟဋ္ဌာ ဟောတိ ဟရိသုဒ္ဓိ''တိအာဒိဝစနတော ဥက္ခိတ္တကာဒီနမ္ပိ ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိအနံ ရုဟတီတိ သိဒ္ဓံ, တဋ္ဌ ခေါ ပကတတ္တသညာယ, နော အညထာတိ တက္ကော။ ဇာနိတ္ဝာ သာမဏေရဿ ဒိန္နေ န ယာတိ, အာပတ္တိ စ, အဇာနိတ္ဝာ ဒိန္နေ ယာတိ စ, အနာပတ္တီတိ ဧကေ။ **ဗိဠာလသင္ခလိကာ နာမ ဟရိသုဒ္ဓိ** တိ ဧတ္ထ သင္ခလိကာ နာမ အနန္တရေန သမ္ဗဇ္ဈတိ, အညေန စ သင္ခလိကေနာတိ ကေဝလံ သင္ခလိကာ ဟရိသုဒ္ဓိ နာမ ဟောတီတိ **ဥပတိဿတ္ထေရော**။ ဧဝံ သန္တေ ဝိသေသနံ နိရတ္ထကံ ဟောတိ။ ဗိဠာလသင္ခလိကာ ဗဒ္ဓာဝ ဟောတိ အန္တောဂေဟေ ဧဝ သမ္ပယောဇနတ္တာ။ ယထာ သာ န ကတ္ထစိ ဂစ္ဆတိ, တထာ သာပိ န ကတ္ထစိ ဂစ္ဆတီတိ ကိရ အဓိပ္ပာယော။

ဆန္ဒအနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၅-၇. ''ဆန္ဒံ့ ဒတ္ဝာ ခဏ္ဍသီမံ တ သီမန္တရိကံ တ ဗဟိသီမံ တ ဂန္တ္ဝာ အာဂတော ဘိက္ခု ကမ္မံ န ကောပေတိ, တသ္မာ ဂမိကဘိက္ခုနံ ဆန္ဒံ ဂဏှိတ္ဝာ ခဏ္ဍသီမံ ဗန္ဓိတ္ဝာ ပုန ဝိဟာရသီမံ ဗန္ဓိတုံ တေသံ ဆန္ဒံ န ဂဏှန္တိ''တိ ဝဒန္တိ။ ''မုဟုတ္တံ ဧကမန္တံ ဟောထာ''တိအာဒိဝစနတော ယံ ကိဉ္စိ ဘိက္ခုကမ္မံ ဂဟဋ္ဌာဒီသု ဟတ္ထပာသဂတေသု န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ **နိဿီမ** န္တိ ဗဟိသီမံ။ **တဿ သမ္မုတိအနကိစ္စံ နတ္ထီ** တိ တသ္မိံ သတိပိ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ အာသနေန သဟ ဥဒကန္တိ အတ္ထော။ **ပန္နရသောပိ** တိ အပိ-သဒ္ဒေါ စာတုဒ္ဒသိံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ, တေန ဝုတ္တံ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ''ယဒိ နော တေ''န္တိ။ ''အဇ္ဇ မေ ဥဟောသထော ပန္နရသော''တိ အဓိဋ္ဌာနံ သအ န ကိဉ္စိ, န အညထာတိ ဧကေ။

အာပတ္တိပဋိကမ္မဝိဓိကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၉-၁၇၀. **ပဋိဒေသေမီ**တိ ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ ဝုတ္တေ ဒေသနာ စ ပဋိဂ္ဂဟော စ ဟောတိယေဝ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မေန ဝိသုဒ္ဓိယာ ဝုတ္တတ္တာတိ ဧကေ။ ဝေမတိကေန ''အဟံ, ဘန္တေ, ဧကိဿာ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိယာ ဝေမတိကော, ယဒာ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿာမိ, တဒာ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿာမီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ ကတေ ယာဝ နိဗ္ဗေမတိကော န ဟောတိ, တာဝ သဘာဂာပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ န လဘတိ, အညေသဉ္စ ကမ္မာနံ ပရိသုဒ္ဓော နာမ ဟောတိ။ ပုန နိဗ္ဗေမတိကော ဟုတ္ဝာ ဒေသေတဗ္ဗံ။ န စာတိ နေဝ ဟင္ဌိယံ န အဋ္ဌကထာယံ အတ္ထိ, ဒေသိတေ ပန အဒေသော နတ္ထီတိ။ တထာ **ဣတော ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿာမီ** တိ ဧတ္ထ စ သကလသင္ဃေ သဘာဂာပတ္တိံ အာပန္နေ,

ဝေမတိကော စ။ တထာ စ ‘‘သဗ္ဗော သင်္ဃော သဘာဂပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ယအ သုဒ္ဓံ ပဿိဿတိ’’တိ, ‘‘တအ တ ဿ သန္တိကေ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿတီ’တိ ဝတွာ ‘ဥပေါသထံ ကာတုံ လဘတီ’’တိ စ လိခိတံ။

အနာပတ္တိပန္နရသကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၇၂-၃. ‘‘အတ္ထညေ’’တိ ပုဗ္ဗတရေ, ‘‘အထညေ’’တိ ပစ္ဆာတရေ ဟဒ္ဓော။ သီမံ ဩက္ကန္တေ တ ဩက္ကမန္ တေ တ ပဿန္တိ။ ဓမ္မသညိနော ပန အညာဏေန ဟောန္တိ။ ‘‘ဝေမတိကပန္နရသကံ ဥတ္တာနမေဝ’’တိ ဟဒ္ဓော။

သီမောက္ကန္တိကပေယျာလကထာဝဏ္ဏနာ

၁၇၈. ‘‘န အကာမာ အဝတဗ္ဗာ’’တိဝစနတော ဣစ္ဆာယ သတိ အဝတဗ္ဗာတိ သိဒ္ဓံ။

လိင်္ဂာဒိဒဿနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၀. **နာဘိဝိတရန္တိ** တိ ဧတ္ထ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကာ ကိရ တေ။ ကမ္မနာနာသံဝါသကဥဟိ ဒိဋ္ဌိ ပဋိနိဿဇ္ဇာပေ တွာ တဿ ဩသာရဏကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ ဧတ္တဟိ ကတေ တေန သဒ္ဓိံ ဥပေါသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣတရေန လဒ္ဓိနိဿ ဇ္ဇနမတ္တေန ကာတုန္တိ ဝုတ္တံ။ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ အပ္ပဋိကမ္မေ ဥက္ခိတ္တကဥ္စ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ ဂေ ဥက္ခိတ္တကဥ္စ ဓာနိတွာ တေန သဒ္ဓိံ ကရောန္တဿ ဟစိတ္တိယံ, တသ္မာ ဣမေ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဧကေ။

နဂန္တဗ္ဗဂန္တဗ္ဗဝါရကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၁. **န ဂန္တဗ္ဗော** တိ ကိံ သန္ဓာယ? ‘‘အညတ္ရ သင်္ဃေနာ’’တိ ဝစနတော ယသ္မိံ ဝိဟာရေ သတံ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ, တေ သဗ္ဗေ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဒသ ဒသ ဟုတွာ ဝိသုံ ဝိသုံ နာနာဥဒကုက္ခေပသီမာဒီသု ဌတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ လဘန္တိ။ နဝကမ္မသာလာဒိကာ နာနာသီမာယောဒွိ ဥပေါသထာဓိဋ္ဌာနတ္တံ သီမာပိ နဒီပိ န ဂန္တဗ္ဗာ။ ဂရုကံ ဟတိ မောက္ခုဒ္ဒေသံ ဝိသ္ဇိတွာ လဟုကဿ အကတ္တဗ္ဗတ္တာ ‘‘အညတ္ရ သင်္ဃေနာ’’တိ ဝစနံ သာဓေတိ။ တတ္ထ ‘‘ယသ္မိံ အာဝါသေ ဥပေါသထကာရကာ ။ပေ.။ အကတွာ န ဂန္တဗ္ဗော’’တိ ဝစနတော ဝိသုဥပေါသထာပိ အာဝါ သာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ ‘‘တတော ဟရိသုဒ္ဓိဥပေါသထကရဏတ္ထံ ဝိသုဥပေါသထာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ခဏ္ဍသီ မံ တ ပဝိသိတုန္တိ အပရေ ဝဒန္တိ’’တိ ဝုတ္တံ။ **ဣမိနာ နေဝ ဥပေါသထန္တရာယော** တိ ‘‘အတ္တနော ဥပေါသထန္တရာ ယော’’တိ လိခိတံ။

ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂလသန္ဒဿနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၃. ‘‘အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နဿ နိသိန္နပရိသာယ ကလဟာဒိဘယေန နာဟံ ကရိဿာမိ’’တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေ တွာ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အညကမ္မေ တဿ နိသိန္နပရိသာယ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ဧကေ။ ‘‘န စ, ဘိက္ခဝေ, အနုပေါသ ထေ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော အညတ္ရ သင်္ဃသာမဂ္ဂိယာ’’တိ (မဟာဝ. ၁၈၃) ဝစနတော သာမဂ္ဂီဒိဝသော အနုပေါ သထဒိဝသောတိ အတ္ထတော ဝုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ‘‘ဒွေဝမေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေါသထာ’’တိ ဝုတ္တဝစနဝသေနေတံ ဝု တ္တံ, အညထာ **ပရိဝါရဟဋ္ဌိယာ** ဝိရုဇ္ဈတီတိ အာစရိယာ။ စာတုဒ္ဒသိယံ, ပန္နရသိယံ တ စေ သင်္ဃော သမဂ္ဂေ ဟော တိ, ‘‘အဇ္ဇုပေါသထော သာမဂ္ဂီ’’တိ အဝတွာ ပကတိနီဟာရေနေဝ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဿနတ္ထံ ယထာဒေသနာ က တာတိ နော တက္ကော။ အညထာ ယထာဝုတ္တဒ္ဒဝယေ စေ သာမဂ္ဂီ ဟောတိ, တတ္ထ ဥပေါသထံ အကတွာ အနုပေါသ ထဒိဝသေ ဧဝ သာမဂ္ဂီဥပေါသထော ကာတဗ္ဗောတိ အာပဇ္ဇတိ။ အညထာ ပုဗ္ဗေ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ ဣတအနိ ပဋိသေဓေကိစ္ စံ နတ္ထိ။ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝသိကံ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ’’န္တိ (မဟာဝ. ၁၃၆) ပုဗ္ဗေ ဟိ ဝုတ္တံ။ အထ တ ‘‘အနုဇာ နာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေါသထေ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတု’’န္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္တာ ‘‘သကိံ ပက္ခဿ စာတုဒ္ဒသေ တ ပ န္နရသေ တ’’တိ စ ‘‘ဒွေဝမေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေါသထာ’’တိ (မဟာဝ. ၁၆၈) စ ပစ္ဆာ ဝုတ္တတ္တာ တတော အညသ္မိံ ဒိဝ သေ ဥပေါသထော န ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထတော အာပန္နံ အနိဋ္ဌံ, သတိ သင်္ဃသာမဂ္ဂိယာ အညော ဒိဝသော ပကတိဝ

သေန အနုပေါသထောပိ ဥပေါသထဒိဝသော နာမ ဟောတီတိ ဒဿနဝသေန နိဝါရေတုမ္ပိ ဧဝံဒေသနာ ကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဥပေါသထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ဝဿူပနာယိကာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၄. မဟာအဋ္ဌကထာယမ္ပိ “သင်္ကာသယိဿန္တီ”တိ ပါဌော, ဒီပဝါသိနော “သင်္ကာပယိဿန္တီ”တိ ပဌန္တိ ကိရ။ **“ကတိ နု ခော ဝဿူပနာယိကာ”** တိ စိန္တာယံ “ကိံ နိမိတ္တ”န္တိ ဝုတ္တေ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံ ဥပဂန္တု”န္တိ ယံ ဝဿူပဂမနံ ဝုတ္တံ, တံ “ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမီ”တိ ဝတွာ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ ဝဿာနမာသာ စ စတ္တာရော။ တတ္ထ ပဌမံ တေမာသံ, ပစ္ဆိမံ တေမာသန္တိ ဒုဝိဓံ တေမာသံ။ တေနာယံ တေသံ ဘိက္ခူနံ စိန္တာ အဟောသိ။

ဝဿာနေစာရိကာပဋိက္ခေပာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. အနပေက္ခဂမနေန ဝါ အညတ္ထ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပနေန ဝါ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ တိ ဧတ္ထ ပဌမံ တာဝ သော သတ္တာဟံ အနာဂတာယ ပဝါရဏာယ သကရဏီယော ပက္ကမတိ။ “အာဂစ္ဆေယျ ဝါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တံ အာဝါသံ န ဝါ အာဂစ္ဆေယျ, တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ ပညာယတိ, ပဋိဿဝေ စ အနာပတ္တီ”တိ ဝစနတော ဩရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ “သော တဒဟေဝ အကရဏီယော ပက္ကမတိ, သကရဏီယော ပက္ကမတိ, တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ န ပညာယတိ, ပဋိဿဝေ စ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၂၀၇) ဝုတ္တံ။

သတ္တာဟကရဏီယာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၇-၈. ဒုတိယံ ပန “သော တံ သတ္တာဟံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝီတိနာမေတိ, တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ န ပညာယတိ, ပဋိဿဝေ စ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝစနတော သတ္တာဟတော ပရံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ “သော တံ သတ္တာဟံ အန္တော သန္နိဝတ္တံ ကရောတိ, တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ ပညာယတိ, ပဋိဿဝေ စ အနာပတ္တီ”တိ (မဟာဝ. ၂၀၇) ဝုတ္တံ။ သတိပိ ကာရဏဒွယေ ဝဿစ္ဆေဒကာရဏာဘာဝေ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တသ္မာ တီဏိပိ ဧတာနိ ဝစနာနိ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇိတာနိ ဝိဂ္ဂဟာနိ ဟောန္တိ။ **တီဏိ ပရိဟီနာနီ**တိ တာသံ နတ္ထိတာယ။

ပဟိတေယေဝအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၉. “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃကရဏီယေန ဂန္တုံ, သတ္တာဟံ သန္နိဝတ္တော ကာတဗ္ဗော”တိ ဝစနတော အန္တောဝဿေ သံဟာရိကဘာဝေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ ဓမ္မဆန္ဒဝသေနပိ အာဂတေ သင်္ဃဿ အာယမုခံ ဝိနဿတိ။ တတော “သေနာသနာနိ ကတွာ”တိ စ ဝုတ္တံ။ **အာဂတ**န္တိ အာဂမနံ။ ဘာဝေတ္ထ တပစ္စယော။ **သင်္ဃကရဏီယေန ဂန္တု**န္တိ ဧတ္ထ “သေနာသနပဋိသံယုတ္တေသု ဝေ သင်္ဃကရဏီယေသု, န အညေသူ”တိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ဝဒတိ ကိရ။ **အဋ္ဌကထာယမ္ပိ** တံ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ “ယံ ကိဉ္စိ ဥပေါသထာဂါရာဒီသု သေနာသနေသူ”တိအာဒိနာ သေနာသနမေဝ ဒဿိတံ, တသ္မာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။

အနိမန္တိတေန ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ တိ ဧတ္ထ ရတ္တိစ္ဆေဒော စ ဒုက္ကဋာပတ္တိ စ ဟောတိ, တံ “ဝဿစ္ဆေဒော”တိ စ ဝဒန္တိ။ **နိမန္တိတောယေဝ နာမ ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ဥပါသကေဟိ “ဣမသ္မိံ နာမ ဒိဝသေ အနာဒီနိ ကရောမ, သဗ္ဗေ သန္နိပတန္တူ”တိ ကတာယပိ ကတိကာယ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပဝါရဏာယ နဝမိတော ပဋ္ဌာယ ပံသုကူလိကစီဝရံ ပရိယေသိတုံ ကာဝီရပဋ္ဋနေ ဝိယ သဗ္ဗေသံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ အနုသံဝစ္ဆရံ နိယမတော ဥပါသကေဟိ သဇ္ဇိတွာ ဌပနတော။

ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ''ဘိက္ခုသင်္ဃေန တ ကတိကာ ကတာ 'သမန္တာ ဘိက္ခူ ဂစ္ဆန္တူ'တိ, ဃောသနံ တ ကတံ ဥပာသကေဟိ, တတ္ထ ဂစ္ဆန္တသ္သ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ နတ္ထီတိ တထာ 'အနုသံဝစ္ဆရံ အာဂစ္ဆန္တူ'တိ သ ကိံ နိမန္တိတေပိ ဝဋ္ဋတီ''တိ စ ''စီဝရကာလတော ပဋ္ဌာယ နိယမံ ကတွာ သမန္တတော အာဂတာနံ သဒ္ဓေ့တွာ အန တော ကာဝီရပဋ္ဋနေ ဃောသေတွာ ကရဏကာရော ပညာယတီတိ အပရေ''တိ စ။ အာစရိယာ ပန ဧဝံ န ဝဒန္တိ။

အန္တရာယေအနာပတ္တိဝသ္သစ္ဆေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၁. ''သစေ ဒူရံ ဂတော ဟောတိ, သတ္တာဟတရေန အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော''တိ ဝစနတော 'ယသ္မိံ အန္တ ရာယေ သတိ ဝသ္သစ္ဆေဒံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မိံ အန္တရာယေဝ ဝသ္သစ္ဆေဒမကတွာ သတ္တာဟကရဏီယေန ဝီတိနာ မေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတန္တိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။ ဝိနယဓရော ပန န ဣစ္ဆန္တိ, တသ္မာ ''သတ္တာဟတရေန အရုဏော ဥဋ္ဌ ဋ္ဌာပေတဗ္ဗော''တိ ဣဒံ တတ္ထုပ္ပာအဒိနိမိတ္တံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ သန္ဓာယ ''အာစရိယာ ပန ဧဝံ န ဝဒန္တိ''တိ ဝုတ္တံ။ **ကတံ တတိ** ဗလိဗဒ္ဒံ တ။ **ဗဟိသီမာယ ဌိတာနန္တိ** တေဟိ ခဏ္ဍသီမာယ ဌိတေဟိပီတိ **ဥပတိသ္သတ္ထေရော** ။ ဝ သ္သစ္ဆေဒေ အသ္သ **ဝသ္သစ္ဆေဒသ္သ** ။ ဝိဟာရာ အညတ္ထ ဝုဋ္ဌာပေန္တေဟိ တတ္ထေဝ သန္နိပတိတွာ ''ဣမိနာ စ ဣမိ နာ စ ကာရဏေန ဣမသ္မိံ နာမ ပဒေသေ ဣမံ ဝိဟာရံ နေတွာ ဝုဋ္ဌာပေမာ''တိ အနုသ္သာဝေတွာဝ ကာတဗ္ဗန္တိ။

ဝဇာဒီသုဝသ္သူပဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. **ဝဇေန သဒ္ဓိံ ဂတသ္သ ဝသ္သစ္ဆေဒေ အနာပတ္တီ** တိ ဝသ္သစ္ဆေဒော န ဟောတီတိ ကိရ အဓိပ္ပာယော။ သ တ္ထသ္သ အဝိဟာရတ္တာ ''ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ''တိ အဝတွာ ''ဣဓ ဝသ္သံ ဥပေမီ''တိ တွောကံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **''သတ္ထေ ပန ဝသ္သံ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ**တိ 'ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသ'န္တိ တ 'ဣဓ ဝသ္သံ ဥပေမီ'တိ တ န ဝဋ္ဋတိ, အာလယကရဏမတ္တေနေဝ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော''တိ လိခိတံ။ တံ ပန အဋ္ဌကထာယ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ''ဣဓ ဝသ္သံ ဥပေမီ တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗ''န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာဝစနမ္ပိ ပုဗ္ဗာပရံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န, အဓိပ္ပာယာဇာနနတော။ သတ္ထော ဒုဝိဓော ဌိတော, သဉ္စာရောတိ။ တတ္ထ ဌိတေ ကုဋိကာယ ''ဣဓ ဝသ္သံ ဥပေမီ''တိ ဝတွာ ဝသိတဗ္ဗံ။ ဣဒဉ္ ဟိ သန္ဓာယ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထေ ဝသ္သံ ဥပဂန္တု''န္တိ ဝုတ္တံ, သဉ္စာရိမှဟိ ပန သတ္ထေ ကုဋိကာယ အဘာဝတော ဝသ္သံ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သတိ သိဝိကာယ တ သကဋကုဋိကာယ တ ဝဋ္ဋတိ, တထာ ဝဇေပိ။ တီသု ဌာနေ သု ဘိက္ခုနော နတ္ထိ ဝသ္သစ္ဆေဒေ အာပတ္တိ။

ပဝာရေတုဉ္စ လဘတီ တိ တွောယံ ဝိစာရဏာ – ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယေန ဝဇော, တေန ဂန္တု''န္တိ ဣဒံ ကိံ ဝသ္သရက္ခဏတ္ထံ ဝုတ္တံ, ဥဒာဟု ဝသ္သစ္ဆေဒအာပတ္တိရက္ခဏတ္ထန္တိ? ကိဉ္စေတ္ထ ယဒိ ဝသ္သရက္ခဏတ္ထံ, ''န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝသ္သံ ဥပဂန္တဗ္ဗ''န္တိ ဣဒံ ဝိရုဇ္ဈတိ။ အထ ဝသ္သစ္ဆေဒအာပတ္တိရက္ခဏတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ သိဒ္ဓံ န သော ပဝာရေတုံ လဘတီတိ, ကာ ပနေတ္ထ ယုတ္တိ? ယတော အယမေဝ တိဝိဓော ပဝာရေတုံ လဘတိ, နေတရော။ တဋ္ဌေဟိ ဥဗ္ဗာဠ္ဟာဒိကော ဟိ ဥပဂတဋ္ဌာနပရိစ္စာက လဘတိ။ ပရိစ္စာက န လဘတီတိ အယမေတ္ထ ယုတ္တိ။ ယေန ကမော, တတ္ထ ဂတောပိ ပဝာရေတုံ လဘတီတိ ဧကေနာတိ အာစရိယော။ ယော ဟိ ပုဗ္ဗေ ''ဣဓ ဝသ္သံ ဥ ပေမီ''တိ န ဥပဂတော, ''ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ''တိ ဥပဂတော, သော စ ပရိစ္စတ္တော။ အညထာ ဝိနာ ဝိဟာရေန ကေဝလံ က မံ သန္ဓာယ ''ဣဓ ဝသ္သံ ဥပေမီ''တိ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ အာပဇ္ဇတူတိ စေ? န, ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဇေ သတ္ထေ နာဝါယ ဝသ္သံ ဥပဂန္တု''န္တိ ဝစနံ ဝိယ ''ကမေ ဥပဂန္တု''န္တိ ဝစနာဘာဝတော။ ယသ္မာ ''တီသု ဌာနေသု ဘိက္ခု နော နတ္ထိ ဝသ္သစ္ဆေဒေ အာပတ္တီ''တိ ဝစနံ တတ္ထ ဝသ္သူပဂမနံ အတ္ထီတိ ဒီပေတိ တဒဘာဝေ ဆေဒာဘာဝတော, တသ္မာ ''သတ္ထေ ပန ဝသ္သံ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ကုဋိယာ အဘာဝကာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ သိဒ္ဓံ။ **တီသု ဌာနေသု ဘိက္ခုနော နတ္ထိ ဝသ္သစ္ဆေဒေ အာပတ္တီ**တိ ''တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တသ္သေဝ နတ္ထိ, ဝိရုဇ္ဈိတွာ ဂမနေ အာပတ္တိ စ, ပ ဝာရေတုဉ္စ န လဘတီ''တိ လိခိတံ, တသ္မာ ယံ ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** ''အထ သတ္ထော အန္တောဝသ္သေယေဝ ဘိက္ခု နာ ပတ္ထိတဋ္ဌာနံ ပတွာ အတိက္ကမတိ။ပေ။ အန္တရာ ဧကသ္မိံ ကမေ တိဋ္ဌတိ တ ဝိပ္ပကိရတိ တ''တိအာဒိ, တံ တွေ တာဝတာ ဝိရုဇ္ဈိတွာ ဂတာနမ္ပိ ဝိရုဇ္ဈိတွာ ဂမနံ န ဟောတိ, တသ္မာ ပဝာရေတဗ္ဗန္တိ ဒဿနတ္ထန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ “ပဒရဇ္ဇုဒနံ ကုဒ္ဒိံ ကတွာ ဥပဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော သေနာသနတ္ထာယ ရုက္ခံ အာရုဟိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, န ဟဋ္ဌဝိရောဓတောတိ စေ? န, တပ္ပဋိက္ခေပေနေဝ သိဒ္ဓတ္တာ, ဣမဿ ဣဓ ပုနပိ ပဋိက္ခေပနတော။ “န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဣမိနာ ပဋိက္ခေပေန သိဒ္ဓေ “န, ဘိက္ခဝေ, အဇ္ဈောကာသေ ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ပဋိက္ခေပေါ ဝိယ သိယာတိ စေ? န, အဇ္ဈောကာသဿ အသေနာသနဘာဝနုမတိပ္ပသင်္ဂတော။ အဇ္ဈောကာသော ဟိ “အဇ္ဈောကာသေ ပလာလပုဉ္ဇေ”တိ ဝစနတော သေနာသနန္တိ သိဒ္ဓံ။ စတုသာလအဇ္ဈောကာသေ ဝသန္တောပိ “စတုသာလာယ ဝသတီ”တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ တတ္ထ ဝဋ္ဋတီတိ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဣဓ အသေနာသနိကော နာမ အတ္တနာ တ ပရေန တ အတ္တနော နိဗဒ္ဓတသတ္တံ အဟပိတသေနာသနိကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အညထာ ဒွိန္နံ ပဋိက္ခေပဟနံ အညတရာတိရေကတာ စ ရုက္ခမူလေပိ နိဗ္ဗကောသေပိ ဝဿံ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ စ, အဟပိတသေနာသနိကေနာပိ ဂဗ္ဘေ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ စ အာပဇ္ဇတိ, သဒွါရဗန္ဓမေဝ သေနာသနံ ဣဓ အဓိပ္ပေတန္တိ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? နိဒါနတော။ အယဉှိ အသေနာသနိကဝဿူပဂမနာပတ္တိ “တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ အသေနာသနိကာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တိ, သီတေနပိ ဥဏှေနပိ ကိလမန္တီ”တိ ဣမဿိံ နိဒါနေ ပညတ္တာ, တသ္မာ သီတာဒိပဋိက္ခေပမေဝ ဣဓ သေနာသနန္တိ အဓိပ္ပေတဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ။ ဧဝံ သန္တေ သိဒ္ဓံ ပုဗ္ဗပက္ခနိဒဿနန္တိ စေ? န, ပုဗ္ဗေ အပရတ္ထပဝတ္တိသူစနတော။ **ဒုတိယဇ္ဈာနနိဒ္ဒေသေ** “ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဝိတက္ကံ အဝိစာရ”န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၂၈; မ. နိ. ၁.၂၇၁) ဝစနာနိ နိဒဿနံ။ အဇ္ဈောကာသပဋိက္ခေပနိဒါနေန ဗဟိအဇ္ဈောကာသောဝ ပဋိက္ခိတ္တော, န စတုသာလာဒိမဇ္ဈဂတော အဇ္ဈောကာသောတိ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ န နိဒါနံ ပမာဏန္တိ စေ? န, နိယမတော။ ကိဉ္စိ ဟိ သိက္ခာပဒံ နိဒါနာပေက္ခံ ဟောတီတိ သာဓိတမေတံ။ ဣဒံ သာပေက္ခံ, ဣဒံ အနပေက္ခန္တိ ကထံ ပညာယတိ, န ဟိ တတ္ထ **ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ** ဝိယ သိက္ခာပဒါနံ ပဒဘာဇနံ, အနာပတ္တိဝါရော ဝါ အတ္ထီတိ? ဣဓာပိ ဒေသနာဝိဓာနတော ပညာယတိ။ “ဒေဝေ ဝဿန္တေ ရုက္ခမူလမ္ပိ နိဗ္ဗကောသမ္ပိ ဥပဓာဝန္တီ”တိ ဟိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ နိဒါနဝစနေဟိ ဗဟိ တ အန္တော တ သဗ္ဗံ ဩဝဿကဋ္ဌာနံ ဣဓ အဇ္ဈောကာသော နာမ။ အနောဝဿကဋ္ဌာနမ္ပိ အနိဗ္ဗကောသမေဝ ဣဓ ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ တေန **န ဥပဂန္တဗ္ဗ**န္တိ န အာလယကရဏပဋိက္ခေပော, “ဣဓ ဝဿံ ဥပေမီ”တိ ဝစနပဋိက္ခေပော။ ဆဝသရီရံ ဒဟိတွာ ဆာရိကာယ, အဋ္ဌိကာနဉ္စ အတ္ထာယ ကုဋိကာ ကရီယတီတိ **အန္ဓကဋ္ဌကထာ** ဝစနံ။ “**ဓူမကိတမဇ္ဈေ**တိ ကသိကုဋိကာဟာသာဏဃရ”န္တိ လိခိတံ။ “အကတဋ္ဌဗဒ္ဓသေနာသနေ အတ္တနော ဟပိတေ သဘာဂဋ္ဌာနေ သကတဋ္ဌဗဒ္ဓေ ဝသတိ စေ, ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ပယောဂေပိ အတ္ထိ, “အသေနာသနိကေန ဝဿံ န ဥပဂန္တဗ္ဗ”န္တိ **ဟဋ္ဌိ** စ **အဋ္ဌကထာ** စ, တသ္မာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။

အဓမ္မိကကတိကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၅. **မဟာဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တ**န္တိ တတ္ထ အယံ **အန္ဓကဋ္ဌကထာ** ဝစနံ ဥဒ္ဒိနပန္နရသဝဿေန သာမဏေရေန ဣဓ ဝိဟာရေ န **ဝတ္ထဗ္ဗာ,** န ပံသုကူလံ အာဟိဏ္ဍိတဗ္ဗံ, န စောဠဘိက္ခာ ဂဟေတဗ္ဗာ, န အညဝိဟာရေ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, န အညဿ ဘိက္ခုဿ တ ဘိက္ခုနိယာ တ သန္တကံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, အညမညံ နေဝ အာလပေယျာမ န သလ္လပေယျာမ, န သဇ္ဈာယိတဗ္ဗံ, မတ္တိကာပတ္တေန ဝဋ္ဋတိ, န အပရိပုဏ္ဏပရိက္ခာရဿ တသောတိ။

၂၀၆. **မုသာတအောတိ** ဝိသံတအော အဓိပ္ပေတော။ ကေစိ “ဝိသံတဒနဝသေန ပဋိသ္သုဏိတွာတတိ ဝုတ္တ”န္တိ စ, “ရညော ဝုတ္တဝစနာနုရူပတော မုသာတအောတိ ဂဟေဏ္ဍာ ဂဏှာဟန္တီတိ ဝုတ္တ”န္တိ စ ဝဒန္တိ။

၂၀၇. “**ပုရိမိကာ စ န ပညာယတိ**။ ကသ္မာ? ‘ဒုတိယေ ဝသာမီ’တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ပဌမသေနာသနဂ္ဂဟော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ပုန ‘ပဌမေ ဧဝ ဝသာမီ’တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဒုတိယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ဥဘယာတသေ ဝိဓာနံ နတ္ထီ”တိ လိခိတံ။ **ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “ပဌမံ ဂဟိတဋ္ဌာနေ အဝသိတွာ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ သေနာသနံ ဂဟေတွာ ဒွီဟတီဟံ ဝသတိ, တတော ပဌမဂ္ဂဟော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ ပုရိမိကာ စ န ပညာယတိ။ ပစ္ဆိမဂ္ဂဟော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ဣဒဉှိ ဒိဝသဝသေန ပဋိပ္ပဿမ္ဘနံ နာမ ဟောတိ။ အထ ပစ္ဆိမံ တေမာသံ အညသ္မိံ ဝသတိ, ပုရိမိကာ စ န ပညာယတိ, ဣဒံ သေနာသနဂ္ဂဟာနံ ဝသေန ပဋိပ္ပဿမ္ဘနံ နာမာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဥဘောပေတေ အတ္ထဝိကပ္ပာ ဣဓ နာဓိပ္ပေတာ။ ယတ္ထာယံ ပဋိဿုတော, တတ္ထ ပုရိမိကာ စ န ပညာယတိ, ပဋိဿဝေ စ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ။ ကတ္ထ ပန ပုရိမိကာ ပညာယတီတိ? အန္တရာမဂ္ဂေ ဒွီသု အာတသေသု ယတ္ထ တဒဟေဝ ပစ္ဆိမဂ္ဂဟော, တ

တ္ထ ပဌမံ ဂဟိတဠာနေ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂစ္ဆတော န ဝဿစ္ဆေဒေ, **သော တဒဟေဝ အကရဏီယော ပ က္ကမတီ**တိအာဒိမ္ပိ **“ကရဏီယံ** နာမ သတ္တာဟကရဏီယ”န္တိ လိခိတံ။

ဟဋ္ဌိမဗ္ဘာကရတ္တိစ္ဆေဒဝိနိစ္ဆယေ “ဓမ္မဿဝနာဒီ”တိ ဝုတ္တံ။ အာဒိမ္ပိ စတူသု တရေသု နိရပေက္ခပက္ကမ နဿာဓိပ္ပေတတ္တာ “သတ္တာဟကရဏီယေနာ”တိ န ဝုတ္တံ တသ္မိံ သတိ နိရပေက္ခဂမနာဘာဝတော။ တတ္ထ ပုရိ မာ ဒွေဝ တရာ ဝဿံ အနုပဂတဿ ဝသေန ဝုတ္တာ, တသ္မာ ဥပဂတဿ တဒဟေဝ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တွ တ အန္တောသတ္တာဟံ အာဂစ္ဆတော န ဝဿစ္ဆေဒောတိ သိဒ္ဓံ။ ပစ္ဆိမာ ဒွေဝ တရာ ဥပဂတဿ နိရပေက္ခဂမနဝ သေန ဝုတ္တာ, “သတ္တာဟံ အနာဂတာယ ပဝာရဏာယ သကရဏီယော ပက္ကမတီ”တိ တတော ဗဟိဒ္ဓာ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေန္တဿ ဝဿစ္ဆေဒောတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ “အကရဏီယော ပက္ကမတီ”တိ ဝစနာဘာဝတ ဝိနာ ရတ္တိစ္ဆေဒကာရဏေန ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ ပဝာရေတုံ့တ ပန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ ပဝာရဏာယ တံဒိဝသသန္နိဿိ သိတတ္တာ။ တတ္ထ **န တ အာဂစ္ဆေယျာ** တိ အန္တရာယေန။ အာစရိယော ပန “န ပုန ဣတာဂစ္ဆာမိ’တိ နိရပေက္ခော ပိ သကရဏီယော ဂန္တုံ လဘာတီတိ ဒဿနတ္ထံ အကရဏီယော’တိ န ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒတိ။ “သီဟဋ္ဌဒီပေ ကိရ စူဠ ပဝါရဏာ နာမ အတ္ထိ, တံ ပဝါရဏံ ကတ္တ ယထာသုခံ သကရဏီယာ ဂစ္ဆန္တိ, ပယောဂစ္ဆ ဒဿေန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။ “တတ္ထ ဆ အရုဏာ အန္တောဝဿေ ဟောန္တိ , ဧကော ဗဟိ, တသ္မာ သော တေမာသံ ဝုတ္ထော ဟောတီတိ အပ ရေ”တိ စ, “အာစရိယော ဇဝံ န ဝဒတီ”တိ စ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗတ္ထ **ဝိဟာရံ ဥပေတီ**တိ အတ္တနော ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တဂဟ္တံ ဥပေတီတိ **ဟေရာဏာ။ အသတိယာ ပန ဝဿံ န ဥပေတီ** တိ ဧတ္ထ “ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသ”န္တိ အဝစနေန။ **“အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တရတ္တိစ္ဆေဒကာရဏံ ဝိနာ တိရောဝိဟာရေ ဝသိတ္တ အာဂစ္ဆိဿာမီတိ ဂစ္ဆတောပိ ဝဿ သစ္ဆေဒ”န္တိ လိခိတံ။

၂၀၈. ပဋိဿုတော ဟောတိ ပစ္ဆိမိကာယာ တိ အန္တရာ ပဗ္ဗဇိတဘိက္ခုနာ, ဆိန္နဝဿေန တ ပဋိဿုတော, အ ညေန ပန ပုရိမံ အနုပဂန္တွာ ပစ္ဆိမိကာယံ ပဋိဿုတေ န ကာတဗ္ဗော။ ရတ္တိစ္ဆေဒေ သဗ္ဗတ္ထ ဝဿစ္ဆေဒေ တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ပန န ဣစ္ဆန္တိ။ တံ သာဓေတုံ အနေကာဓာ ပပဉ္စေန္တိ။ ကိံ တေန။

ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဝါရဏာက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

အဖာသုကဝိဟာရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၀. “သင်္ဃံ အာဝုသော ပဝါရေမီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပစ္ဆာပိ “ဝဒတု မံ သင်္ဃော”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဝိယ ဒိဿတိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ အဟံ သင်္ဃံ ပဝါရေမိ, တသ္မာ တတ္ထ ပရိယာပန္နာ ထေရာ, မဇ္ဈိမာ, နဝ တ အဝိသေသေနာယသ္မန္တော သဗ္ဗေပိ မံ ဝဒန္တူတိ။

ပဝါရဏာဘေဒဝဏ္ဏနာ

၂၁၂. ဒွေဝမာ, ဘိက္ခဝေ, ပဝါရဏာ တိ ဧတ္ထ တာဒိသေ ကိစ္စေ သတိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပဝါရေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေ နေဝ **မဟာဝိဟာရေ** ဘိက္ခူ စာတုဒ္ဒသိယံ ပဝါရေတွာ ပန္နရသိယံ ကာယသာမဂ္ဂိံ ဣအနိပိ ဒေန္တိ။ **စေတိယဂိရိ** မဟာဒဿနတ္ထမ္ပိ အဋ္ဌမိယံ ဂစ္ဆန္တိ, တမ္ပိ စာတုဒ္ဒသိယံ ပဝါရေတုကာမာနံယေဝ ဟောတိ။ “သတ္တာဟံ အနာဂတာယ ပဝါရဏာယ သကရဏီယော ပက္ကမတိ, အနာပတ္တီတိ ဝစနတော ဣဒံ အာစိဏ္ဏ”န္တိ လိခိတံ။ “နော စေ အဓိဋ္ဌဟေယျ ယ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တဒုက္ကဋံ, တဿေဝ ဝုတ္တံ ပုဗ္ဗကိစ္စဉ္စ သင်္ဃဂဏာနမ္ပိ နေတဗ္ဗံ။

ပဝါရဏာအနာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၃. တေန စ ဘိက္ခုနာတိ ပဝါရဏာဒာယကေန။

အနာပတ္တိပန္နရသကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

''တသ္သာ စ ပတရဏာယ အာရောစိတာယ သင္ဃေန စ ပတရိတေ သဗ္ဗေသံ သုပ္ပတရိတံ ဟောတီတိ ဝစနတော ကေဝလံ ပတရဏာယ ပတရဏာအယကောပိ ပတရိတော၀ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိတိ။

၂၂၂. **အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယာ** တိ ပတရေတ့တ ပဏ္ဍာ အညမညံ ကထေန္တိယာ။ **ဧကစ္စာယ ဝုဋ္ဌိတာယာ** တိ ဧကေ စ္စေသု ယထာနိသိန္နေသု ဧကေစ္စေသု သကာသကဌာနံ ဂတေသု။ **ပုန ပတရေတဗ္ဗ** န္တိ ပုနပိ သဗ္ဗေဟိ သမာဂန္တွာ ပ တရေတဗ္ဗံ။ **အာဂစ္ဆန္တိ သမသမာ, တေသံ သန္တိကေ ပတရေတဗ္ဗ** န္တိ ''ဂတေ အနာနေတ့တ နိသိန္နာနံယေ၀ သန္တိကေ ပတရေတဗ္ဗံ, **ဥပေဟသထက္ခန္ဓကေ** ပိ ဧဝေ၀ နယော''တိ လိခိတံ။ **သဗ္ဗာယ ဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယ အာဂစ္ဆန္တိ သမသမာ, တေသံ သန္တိကေ ပတရေတဗ္ဗ**န္တိ ''ယဒိ သဗ္ဗေ ဝုဋ္ဌဟိတ့တ ဂတာ, သန္နိဟိတေတုဥ္စ န သက္ကာ, ဧကစ္စေ သန္နိဟိတာပေတ့တ ပတရေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ကသ္မာ? ဉတ္တိံ ဌပေတ့တ ကတ္တဗ္ဗသင္ဃကမ္မာဘာတ ဝဂ္ဂံ န ဟောတိ ကိရ။ တ္တေ ပန ဧကစ္စေသု ဂတေသုပိ သဗ္ဗေသု ဂတေသုပိ သဗ္ဗေ သန္နိဟိတာပေတ့တ ဉတ္တိံ အ ဌပေတ့တ ကေဝလံ ပတရေတဗ္ဗံ။ ဧကစ္စေ သန္နိဟိတာပေတ့တ ပတရေတုံ န ဝဋ္ဋတိ ''သင္ဃံ, ဘန္တေ, ပတရေမီ''တိ ဝစနတော။ သဗ္ဗေပိ ဟိ သန္နိပတိတာ ပဏ္ဍာ ဒိဋ္ဌံ တ သုတံ တ ပရိသင္ကိတံ တ ဝတ္တာရော ဟောန္တိ။ အနာဂတာနံ အ တ္တိဘာဝံ ဉတ္တတပိ ဧကစ္စာနံ သန္တိကေ ပတရဏာဝစနံ ဝိယ ဟောတိ။ သမ္မုခီဘူတေ စတ္တာရော သန္နိဟိတာပေတ့ တ နိသ္သဂ္ဂိယံ အာပန္နစီဝရာဒိနိသ္သဇ္ဇနံ ဝိယ ပတရဏာ န ဟောတိ သဗ္ဗာယတ္တတ္တာ။ ''သမဂ္ဂာနံ ပတရဏာ ပည တ္တာ''တိ ဝစနဥ္စေတ္တ သာဓကံ။ ''ဣတော အညထာ န ဝဋ္ဋတိ **အင္ဂကထာယံ** အနနုညာတတ္တာ''တိ **ဥပတိသ္သတ္ထေရော** ဝဒတိ။ ''ထောကတရေဟိ တေသံ သန္တိကေ ပတရေတဗ္ဗံ ဉတ္တိံ အဌပေတ့တတ''တိ ဝုတ္တံ။ **အာဂန္တုကာ** နာမ နဝမိတော ပဌာယာဂတာ တ ဝဇသတ္တနာတသု ဝုတ္တဝသ္သာ တ ဟောန္တိ။

၂၃၇. ''ဒသဝတ္ထုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ တထာဂတောတိအာဒီ''တိ လိခိတံ။ ''နတ္ထိ ဒိန္နန္တိအာဒီ''တိ ဝုတ္တံ။

၂၃၉. ''ဥပပရိက္ခိတ့တ ဇာနိသ္သာမာတိ တေန သဟ ပတရေတဗ္ဗ''န္တိ လိခိတံ။

ပတရဏာက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စမ္မက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

သောဏကောဠိဝိသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၂. **အသီတိယာ ။ပေ။ ကာရေတီ**တိ ''အသီတိ ကမိကသဟသ္သာနိ သန္နိဟိတာပေတ့တ''တိ ဣမသ္သ ကာရဏာဝ စနံ။ တတ္ထ ''ကမာနံ အသီတိယာ သဟသ္သေသူ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''အသီတိယာ ကမသဟသ္သေသူ''တိ ဝုတ္တံ။ ကမပ္ပ ပမုခာ **ကမိကာ,** တေသံ သဟသ္သာနိ။ **''ကမ္မိတ္တိကတာနီ''** တိ ဥပစာရေန ဝုတ္တံ။ ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနေ ဟိ တေ သံ အဥ္ဇနဝဏ္ဏာဘာတော။ ''ဧကနစိဒေဝ ကရဏီယေနာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''ဧကနစိဒေတ''တိ ဝုတ္တံ။ တ္တေ ဇေံ-သဒ္ဒော သြပမ္မေ ပဝတ္တတိ။ ဧဝမုပမာနောပဒေသပုစ္ဆာဝဓာရဏာပဋိညာတသြပမ္မေ။ **ပုရတော ပေက္ခမာနာန** န္တိ အနာဒရတ္တေ သာမိဝစနံ။ တတော ပန ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိယာ ကတဋ္ဋံ သုဇဒ္ဓိ ပသ္သိတ့တ ဣန္ဒိတာကာရကုသလတာယ ဣဒ္ဓိယာ ဂန္ တ့တ ကုဋိံ ပဝိသိတ့တ အာရောစေသိ။ **ဝိဟာရပဏ္ဍာယာယ** န္တိ ဝိဟာရဿ ဝဗမာနဏ္ဍာယာယံ။ **''အဟော နူနာ**တိ အဟော မဟန္တော''တိ လိခိတံ။ ဘဂဝတော သမ္ဗဟုလေဟိ သဒ္ဓိံ အာဟိဏ္ဍနံ အာယသ္မတော သောဏဿ ဝီရိယာရ မ္ဘနိဒဿနေန အနာရဒ္ဓဝီရိယာနံ ဥတ္တေဇနတ္ထံ, ဇေံ သုခုမာလာနံ ဟာဒရက္ခဏတ္ထံ ဥပာဟနာ အနုညာတာတိ ဒသ့ သနတ္ထဥ္စ။

သောဏဿပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. **တတ္ထ စ နိမိတ္တံ ဂဏှာဟီ** တိ တေသံ ဣန္ဒြိယာနံ အာကာရံ ဥပလက္ခေဟိ။

၂၄၄. **အဓိမုတ္တော ဟောတီ** တိ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ပစ္စက္ခံ ကတ္ဝာ ဌိတော ဟောတိ။ **နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော** တိအာဒီ ဟိ နိဗ္ဗာနံ, အရဟတ္တဉ္စ ဝုတ္တံ။ ''တဥ္ဟိ သဗ္ဗကိလေသေဟိ နိက္ခန္တတ္တာ 'နေက္ခမ္မ'န္တိ စ ဂေဟတော ပဝိဝိတ္ တတ္တာ 'ပဝိဝေကော'တိ စ ဗျာပဇ္ဇာဘာဝတော 'အဗျာပဇ္ဇ'န္တိ စ အရဟတ္တံ ဥပာဒါနဿ ခယန္တေ ဥပ္ပန္န တ္တာ 'ဥပာဒါနက္ခယော'တိ စ တဏှာယ ခယန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ 'တဏှက္ခယော'တိ စ သမ္မောဟာဘာဝတော 'အသမ္မောဟော'တိ စ ဝုစ္စတီ''တိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗေဟိ အရဟတ္တံ ဝုတ္တန္တိ ဂေစိ။ **သီလဗ္ဗတံ ခော ဝေမဿာ** တိ ကအာ စိ ဝေမဿ, အဿ တ အာယသ္မတော ဇံ သိယာ။ **ပစ္စာဂစ္ဆန္တော** ဇာနန္တော။ **ကရဏီယမတ္တာန** န္တိ အတ္တ နော။ သော ဝေ တ ဟဥ္စော။ **နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော** တိ က္ကမသ္မိံယေဝ အရဟတ္တံ ကထိတံ။ သေသေသု နိဗ္ဗာနန္တိ ကေ စိ။ **အသမ္မောဟာဓိမုတ္တော** တိ ဧတ္တေဝ နိဗ္ဗာနံ။ သေသေသု အရဟတ္တန္တိ ကေစိ။ ''သဗ္ဗေသ္ဝေဝေတေသု ဥဘာ ယမ္ပီ''တိ ဝဒန္တိ။ **ပဝိဝေကဥ္စ စေတသော, အဓိမုတ္တဿ, ဥပာဒါနက္ခယဿ စာ** တိ ဥပယောဂတ္တေ သာမိဝစနံ။ အာယတနာနံ ဥပ္ပာဒဥ္စ ဝယဥ္စ ဒိသ္ဝာ။

သဗ္ဗနီလိကာဒိပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၆. ''ရဇ္ဇနစောဠကေန ပုဉ္ဆိတ္ဝာ''တိ ဟဥ္စော။ **''ခလ္လကာဒီနိ အပနေတ္ဝာ'** တိ ဝုတ္တတ္တာ ဒွေဝ တီဏိ ဆိဒ္ဒ အာနိ ကတ္ဝာ ဝဠ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တာနံ တအော န ဂဟေတဗ္ဗော။

ယာနာဒိပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၄. ''စတုရင်္ဂုလာဓိကာနီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ စတုရင်္ဂုလတော ဟေဋ္ဌာ ဝဋ္ဋတီတိ ဧဝေ။ **ဥဘတောလောဟိတကူ ပဓာနန္တိ** ဧတ္ထ ''ကာသာဝံ ပန ဝဋ္ဋတိ, ကုသုမ္ဘာဒိရတ္တမေဝ န ဝဋ္ဋတီ''တိ လိခိတံ။

သဗ္ဗစမ္မပဋိက္ခေပာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၅. **ကိဿ တ္တာယ** န္တိ ကိဿ တေ အယံ။

၂၅၆. **ဂိဟိဝိကတ**န္တိ ဂိဟီနံ အတ္ထာယ ကတံ။ ''ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိသီဒိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္တော''တိ လိခိတံ။ ကိဥ္စာပိ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** ''ဌပေတ္ဝာ တူလိကံ သဗ္ဗာနေဝ ဂေနကာဒီနိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ ဝဋ္ဋန္တီ''တိ ဝုတ္ တံ, အထ ခော ဝိနယပရိယာယံ ပတ္ဝာ ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗတော ဣဓ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ အတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော။ ''တတ္ထ ပန သုတ္တန္တိကဒေသနာယ ဂဟဋ္ဌာဒီနမ္ပိ ဝသေန ဝုတ္တတ္တာ တေသံ သင်္ဂဏှနတ္ထံ ဌပေတ္ဝာ 'တူ လိကံ။ပေ.။ ဝဋ္ဋန္တီ'တိ ဝုတ္တံ ဝိယ ခာယတီ''တိ အပရေ''တိ ဝုတ္တံ။

၂၅၉. **မိဂမာတုကော**တိ တဿ နာမံ။ တတမိဂေတိ စ တဿ နာမံ။ ''ကာဠသီဟော ကာဠမုခေ ကပီ''တိ လိခိတံ။ **စမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ယေန ပရိယာယေန စမ္မံ ဝဋ္ဋိဿတိ, သော ပရတော အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ''အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကဝသေန ပရိဟာရော ပဋိက္ခိတ္တော''တိ ဝုတ္တံ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, ကိဥ္စိ စမ္မံ ဓာရေတဗ္ဗ''န္တိ တ္တောဝတာ သိဒ္ဓေ ''န, ဘိက္ခ ဝေ, ဂေစမ္မ''န္တိ ဣဒံ ပရတော ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု စမ္မာနိ အတ္ထရဏာနီ''တိ ဧ တ္ထ အနုမတိပ္ပသင်္ဂဘယာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စမ္မက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ပဉ္စဘေသဇ္ဇာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၀. **''ယံ ဘေသဇ္ဇဉ္စေဝ အဿာ''** တိ ပရတော ''တဒုဘယေန ဘိယျောသော မတ္တာယ ကိသာ ဟောန္တိ''တိအာဒိနာ ဝိရောဓဒဿနတော နိဒာနာနပေက္ခံ ယထာလာဘဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာနိဒာနံ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ စေ? တဒညာပေက္ခာဓိပ္ပာယတော။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓကာလေပိ ဟိ သပ္ပိအာဒီနံ သတ္တာဟကာလိကဘာဝာပေက္ခာ

တိ တထာ ဝစနေန ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော, တေနေဝ ''အာဟာရတ္ထဉ္စ ဖရေယျ, န စ ဩဠာရိကော အာဟာရော ပညာယေယျာ''တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ **ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကာလေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ** န္တိ ဧတ္ထ စ ကာလပရိစ္ဆေဒော န ကတော။ ကုတောယေဝ ပန လဗ္ဘာ တဒညာပေက္ခာဓိပ္ပာယော ဘဂဝတော မူလဘေသဇ္ဇာဒီနိ တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝန္တိ ကာလပရိစ္ဆေဒော။ ယံ ပန ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တာနိ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကာလေ ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ ဝစနံ, တံ ''သန္နိဓိံ ကတွာ အပရာပရသ္မိံ ဒိဝသေ ကာလေ ဧဝ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမီ''တိ အဓိပ္ပာယတော ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အညထာ အတိသယတ္တာဘာဝတော ''ယံ ဘေသဇ္ဇေန အတ္ထော''တိအာဒိ ဝိတက္ကုပ္ပာဒော န သမ္ဘဝတိ။ ပဏီတဘောဇနာနုမတိယာ ပသိဒ္ဓတ္တာ အာဗာဓာနုရူပသပ္ပာယာပေက္ခာယ ဝုတ္တာနီတိ စေ? တဉ္စ န, ဘိယျောသော မတ္တာယ ကိသာဒိဘာဝပတ္တိဒဿနတော။ ယထာ ''ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယ ဖာဏိတ''န္တိ ဝုတ္တံ, တထာ ''နဝနီတံ ဥပါဒါယ သပ္ပိ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတော နဝနီတံ ဝိသုံ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ? န, ဝိသေသဒဿနာဓိပ္ပာယတော။ ယထာ ဖာဏိတဂ္ဂဟဏေန သိဒ္ဓေပိ ပရတော ဥစ္ဆုရသော ဝိသုံ အနုညာတော ဥစ္ဆုသာမညာတော ဂုဠောဒကဋ္ဌာနေ ဌပနာဓိပ္ပာယတော။ တထာ နဝနီတေ ဝိသေသဝိဓိဒဿနာဓိပ္ပာယတော နဝနီတံ ဝိသုံ အနုညာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိသေသဝိဓိ ပနဿ **ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာ** ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ ''ပစိတွာ သပ္ပိံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမေန အဓောတမ္ပိ ပစိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၂)။ တတ္ထ သပ္ပိ ပက္ကာဝ ဟောတိ, နာပက္ကာ။ တထာ ဖာဏိတမ္ပိ။ နဝနီတံ အပက္ကမေဝ။

ဧတ္ထာဟ – နဝနီတံ ဝိယ ဥစ္ဆုရသောပိ သတ္တာဟကာလိကပါဠိယံ ဧဝ ဝတ္တဗ္ဗောတိ? န ဝတ္တဗ္ဗော။ ကသ္မာ? သတ္တာဟကာလိကပါဠိယံ ဝုတ္တေ ဥစ္ဆုရသော ဂုဠာပဒေသေန ယထာ အဂိလာနဿ ဖာဏိတံ ပဋိသိဒ္ဓံ, တထာ ဥစ္ဆုရသောပီတိ အာပဇ္ဇတိ, အဝုတ္တေ ပန ဂုဠံ ဝိယ သော ဖာဏိတသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ။ ဣဓ အဝတွာ ပစ္ဆာ ဝစနေန ဂုဠောဒကဋ္ဌာနေဝ ဌပိတော ဟောတိ။ တဒတ္ထမေဝ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝဋ္ဋနကပါနကာဓိကာရေ ဝုတ္တော, တသ္မာ ဧဝ ယာမကာလိကောတိ စေ? န, အဋ္ဌကထာဝိရောဓတော။ န ဥပါဒါယတ္တဿ နိဿယတ္တတ္တာတိ စေ? ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယ ဥစ္ဆုဝိကတိ ဖာဏိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃) ယဒေတံ နိဿဂ္ဂိယဋ္ဌကထာဝစနံ, တတ္ထ ''ဥပါဒါယာ''တိ ဣမဿ နိဿာယ ပစ္စယံ ကတွာတိ အတ္ထောတိ။ န, ပရတော အပရကိရိယာယ အဒဿနတော။ ယထာ ''စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၀၄, ၄၀၀; ၃.၄၂၁, ၄၂၅; သံ. နိ. ၂.၄၃) ''ပဋိစ္စာ''တိ ဣမဿ ဥဿုက္ကဝစနဿ ''ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ အပရကိရိယာ ဒိဿတိ, န တထာ ''ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယာ''တိ ဧတ္ထ အပရကိရိယာ ဒိဿတီတိ။ အယုတ္တမေတံ တတ္ထ တဒဘာဝေပိ သိဒ္ဓတ္တာ။ ယထာ ''စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပ''န္တိ (ဓ. သ. ၅၈၄) ဧတ္ထ အပရကိရိယာယ အဘာဝေပိ ဥဿုက္ကဝစနံ သိဒ္ဓံ, တထာ ဧတ္ထာပိ သိယာတိ? န, တတ္ထ ပါဠိသေသာပေက္ခတ္တာ။ ယထာ စတ္တာရော မဟာဘူတာ ဥပါဒါယ ဝုတ္တံ, ပဝတ္တကံ ဝါ ရူပန္တိ ဣမံ ပါဠိသေသံ သာ ပါဠိ အပေက္ခတိ, န တထာ ဣဒံ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနံ ကဉ္စိ ပါဠိံ အပေက္ခတိ။ ပရိပုဏ္ဏတာဒိနော ဟိ အဋ္ဌကထာစရိယာ။ သညာကရဏမတ္တံ ဝါ တဿ ရူပဿ။ ''အတ္ထိ ရူပံ ဥပါဒါယာ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၅၈၄) ဟိ သညာကရဏမတ္တံ, ဧဝမိဓာပီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန ''ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယာ''တိ ဥစ္ဆုရသံ အာဒိံ ကတွာ, တတော ပဋ္ဌာယာတိ အတ္ထော, တသ္မာ ''ဥစ္ဆုရသေန သံသဋ္ဌံ ဘတ္တံ အဂိလာနော ဘိက္ခု ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒေန ကာရေတဗ္ဗော, ဘိက္ခုနီ ပါဋိဒေသနိယေနာ''တိ ဝုတ္တံ, တံ အယုတ္တန္တိ ဧကေ။ တေ ဝိသေသဟေတုနော အဘာဝံ ဒဿေတွာ ပညာပေတဗ္ဗာ။

ဧတ္ထာပရော ''ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယာတိ ဥစ္ဆုရသံ အာဒိံ ကတွာ''တိအာဒီနံ ပဒါနံ အတ္ထံ မိစ္ဆာ ဂဟေတွာ ယဒိ ''ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယာ''တိ ဝစနေန ဥစ္ဆုရသော ဖာဏိတံ သိယာ, ''အပက္ကာ ဝါ''တိ ဝစနံ နိရတ္ထကံ အပက္ကဝစနေန ဥစ္ဆုရသဿ ဂဟိတတ္တာ။ အထ ''ပက္ကာ ဝါ''တိ ဝစနေန ဥစ္ဆုရသော ဖာဏိတန္တိ သိဒ္ဓံ, ''ဥစ္ဆုရသံ ဥပါဒါယာ''တိ ဝစနံ နိရတ္ထကန္တိ ဥတ္တရံ ဝုတ္တံ, တံ အနုတ္တရန္တိ သာဓိတံ ဟောတိ။ **သော စေ တေဟိ အပက္ကာ ဝါ** တိ သာမံ ဘိက္ခုနာ အပက္ကာ ဝါ။ **အဝတ္ထုကပက္ကာ ဝါ** တိ ဘိက္ခုနာဝ သာမံ ဝိနာ ဝတ္ထုနာ ပက္ကာ ဝါတိ အတ္ထော။ တသ္မာ အညထာ ''သဝတ္ထုကပက္ကာ ဝါ''တိ စ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော ဒဿိတော, သော ဒုဗ္ဗု ဒဿိတော။ ကသ္မာ? **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ''ဈာမဥစ္ဆုဖာဏိတံ ဝါ ကောဋ္ဋိတဥစ္ဆုဖာဏိတံ ဝါ ပုရေဘတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ, ''သဝတ္ထုကပက္ကာ ဝါ''တိ ဝစနဿ စ လဒ္ဓိဝိရောဓတော အဝုတ္တတ္တာ။ **''မဟာပစ္စရိယံ** ပန 'ဧတံ သဝတ္ထုကပက္ကံ ဝဋ္ဋတိ နော ဝဋ္ဋတီ'တိ ပုစ္ဆံ ကတွာ 'ဥစ္ဆုဖာဏိတံ ပစ္ဆာဘတ္တံ နော ဝဋ္ဋနကံ နာမ နတ္ထီ'တိ ဝုတ္တံ, တံ ယုတ္တ''န္

တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃) ဝုတ္တတ္တာ စ သဝတ္ထုကပက္ခာ တတိ အတ္ထော စ ဝုတ္တောယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဒုဒ္ဒ သ္သိတောတိ သိဒ္ဓံ။ **အာဟာရတ္ထ** န္တိ အာဟာရပယောဇနံ။ အာဟာရကိစ္စံ ယာပနန္တိ အတ္ထောတိ စ။

၂၆၂. တေလပရိဘောဂေနာတိ သတ္တာဟကာလိကပရိဘောဂေန။

၂၆၃. သတိ ပစ္စယေ တိ ဧတ္ထ သတိပစ္စယတာ ဂိလာနာဂိလာနဝသေန ဒ္ဝိဓာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပ ဒသ္သ ပဟိ အနာပတ္တိတရေ ယာမကာလိကာဒီနံ တိဏ္ဏမ္ပိ အဝိသေသေန သတိပစ္စယတာ ဝုတ္တာ။ က္လမသ္မိံ **ခန္ဓကေ** ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနသ္သ ဂုဠံ, အဂိလာနသ္သ ဂုဠောဒကံ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနသ္သ လောဏသောဝီ ရကံ, အဂိလာနသ္သ ဥဒကသမ္ဘိန္န''န္တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ သိဒ္ဓံ သတိပစ္စယတာ ဂိလာနာဂိလာနဝသေန ဒုဝိဓာတိ။ အညထာ အသတိ ပစ္စယေ ဂုဠောဒကာဒီသု အာပဇ္ဇတိ။ တတော စ ပဋိဝိရောဓော။

ပိဋ္ဌေဟီ တိ ပိသိတတေလေဟိ။ **ကောဋ္ဌဖလ** န္တိ ကောဋ္ဌရုက္ခသ္သ ဖလံ။ ''မဒနဖလံ တ''တိ စ လိခိတံ။ **ဟိင္ဂုဇ တု** နာမ ဟိင္ဂုရုက္ခသ္သ ဒဏ္ဍပလ္လဝပတင္ဂဟကနိပ္ဖန္နာ။ **ဟိင္ဂုသိဟဋ္ဋိကာ** နာမ တသ္သ မူလသာခဟကနိပ္ဖန္နာ။ **တကံ** နာမ တသ္သ ရုက္ခသ္သ တစဟကောဒကံ။ **တကပတ္တီ** တိ တသ္သ ပတ္တဟကောဒကံ။ **တကပဏ္ဏီ** တိ တသ္သ ဖလဟကောဒကံ။ အထ တ **''တကံ** နာမ လာခါ။ **တကပတ္တီ** တိ ကိတ္တိမလောမလာခါ။ **တကပဏ္ဏီ** တိ ပက္ကလာခါ''တိ လိခိတံ။ **ဥဗ္ဘိဒံ** နာမ ဦသပံသုမယံ။

၂၆၄. ဆကဏံ ကေမယံ။ **ဟကတိကစုဏ္ဏံ** နာမ အပက္ကကသာဝစုဏ္ဏံ, တေန ''ဌပေတ္ဝာ ဂန္ဓစုဏ္ဏံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋ ဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ **စာလိတေဟီ**တိ ပရိသ္သာဝိတေဟိ။

၂၆၅. နာနာသမ္ဘာရေဟိ ကတန္တိ နာနောသဓေဟိ။

ဂုဠာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၄. သာမံ ပက္ကံ သမပက္ကန္တိ ဒုဝိဓံ ဝိယ ဒီပေတိ, တသ္မာ ခီရာဒီသု ဥဏှဟမတ္တမေဝ ဟကော။ တေန ဥတ္တဏှ ဍုလာဒိသမာနာ ဟောန္တိ။

၂၇၆-၈. ''ဗုဒ္ဓပ္ပမုခ'န္တိ အာဂတဌာနေ 'ဘိက္ခုသင်္ဃော'တိ အဝတ္ဝာ 'သင်္ဃော'တိ ဝုစ္စတိ ဘဂဝန္တမ္ပိ သင် ဂဟေတု''န္တိ ဝဒန္တိ။ **နာဂေ**တိ ဟတ္ထိ။

၂၇၉. **သမ္မာခေ** တိ ဝစ္စမဂ္ဂေ ဘိက္ခုသ္သ ဘိက္ခုနိယာ စ ပသ္သာဝမဂ္ဂေပိ အနုလောမတော။ ဒဟနံ ပဋိက္ခေပဟ ဘာဝတ ဝဋ္ဋတိ။ သတ္ထဝတ္တိကမ္မာနုလောမတော န ဝဋ္ဋတီတိ စေ? န, ပဋိက္ခိတ္တပဋိက္ခေပဟ, ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗသ္သ တပ္ပရမတာဒီပနတော, ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ပုဗ္ဗေ ပဋိက္ခိတ္တမ္ပိ သတ္ထကမ္မံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ပစ္ဆာ ''န, ဘိက္ခ ဝေ။ပေ.။ ထုလ္လစ္စယသ္သာ''တိ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ သတ္ထကမ္မသ္သ ပဋိက္ခေပေ ကတော။ တေန သမ္မာခသ္သ သာမန္တ တာ ဒ္ဝင်္ဂုလံ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ နာမ။ သတ္ထဝတ္တိကမ္မတော ဥဒ္ဓံ နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။ ကိဉ္စ ဘိယျော ပုဗ္ဗေ သမ္မာခေ ယေဝ သတ္ထကမ္မံ ပဋိက္ခိတ္တံ, ပစ္ဆာ သမ္မာခသ္သ သာမန္တာ ဒ္ဝင်္ဂုလမ္ပိ ပဋိက္ခိတ္တံ, တသ္မာ တသ္သေဝ ပဋိ က္ခေပဟ, နေတရသ္သာတိ သိဒ္ဓံ။ ဧတ္ထ ''သတ္ထံ နာမ သတ္ထဟာရကံ တသ္သ ပရိယေသေယျာ''တိအာဒီသု ဝိယ ယေန ဆိန္ဒတိ, တံ သဗ္ဗံ။ တေန ဝုတ္တံ **''ကဏ္ဍကေန တ''** တိအာဒိ။ ခါရဒါနံ ပနေတ္ထ **ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ** ပသာခေ လေပမုခေန အနုညာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧကေ ပန ''သတ္ထကမ္မံ တ''တိ ဟဋ္ဌံ ဝိကပ္ပေတွာ ဝတ္ထိကမ္မံ ကရောန္တိ။ **''ဝတ္ထီ''** တိ ကိရ အင်္ဂုဋ္ဌိကာ ဝုစ္စတိ။ တာယ ဆိန္ဒနံ ဝတ္ထိကမ္မံ နာမာတိ စ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တိ, တေ ''သတ္ထဟာရ ကံ တသ္သ ပရိယေသေယျာ''တိ က္လမသ္သ ပဒဘာဇနီယံ ဒသ္သေတ္ဝာ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ။ **အဏ္ဍဝုဍ္ဍီ** တိ တတဏ္ဍ ကော။ **အာအာနဝတ္တီ** တိ အာနဟဝတ္တိ။

မနုဿမံသပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၀. ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, မနုဿမံသံ။ပေ။ ထုလ္လစ္စယဿာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ, ‘‘န စ, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပဋိ။ပေ။ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ စ ဝုတ္တတ္တာ အပ္ပဋိဝေက္ခဏဒုက္ကဋေန္ ထုလ္လစ္စယဉ္စာတိ ဒွေ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ကပ္ပိယမံသေပိ အပ္ပဋိဝေက္ခဏပစ္စယာ ဒုက္ကဋမေဝ။ ကေစိ ‘‘မံသဘာဝံ ဇာနန္တော အာပဇ္ဇတိ။ ပူတဒီသု အဇာနန္တဿ ကာ ပစ္စဝေက္ခဏာ’’တိ ဝဒန္တိ။ အဇာနန္တောပိ အာပဇ္ဇတိ သာမညေန ဝုတ္တတ္တာတိ ကေစိ။

ဟတ္ထိမံသာဒိပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၁. **ဣမေသံ ။ပေ။ သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣဒံ ဒသန္နမ္ပိ မနုဿမံသာဒီနံ အကပ္ပိယဘာဝမတ္တပရိဒီပနဝစနံ, နာပတ္တိဝိဘာဂဒဿနဝစနံ။ **ယံ ကိဉ္စိ ဥတ္တတ တ အဉတ္တတ တ ခာဒန္တဿ အာပတ္တိယေဝါ** တိ ဣဒမ္ပိ အနိယမိတဝစနမေဝ ‘‘အယံ နာမ အာပတ္တီ’’တိ အဝုတ္တတ္တာ ။ တဒုဘယမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ မနုဿာဒီနံ မံသာဒီသု ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ ဂဟိတနယေဟိ အဓိပ္ပာယော ဇာနိတုံ သက္ကာတိ ဇေ ဝုတ္တံ။ တတ္ရာယံ အဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ ဧတေသံ မနုဿာဒီနံ မံသာဒီနိ အကပ္ပိယာနိ, တသ္မာ မနုဿာနံ မံသာဒီသု ထုလ္လစ္စယာပတ္တိ။ သေသာနံ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋာပတ္တီတိ။ ဟဒယေဝ ဟိ လောဟိတာဒိ မံသဂတိကံ ကတွာ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, မနုဿမံသံ။ပေ။ ထုလ္လစ္စယဿာ’’တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထေဝ ဟတ္ထာဒီနံ မံသာဒီသုပိ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ပညတ္တာ။ တေန ဝုတ္တံ **သီဟဠဋ္ဌကထာယံ** ‘‘မနုဿမံသေ တ ကေသေ တ နခေ တ အဋ္ဌိမှိ တ လောဟိတေ တ ထုလ္လစ္စယမေတ’’တိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာဝေ –

‘‘အဋ္ဌိပိ လောဟိတံ စမ္မံ, လောမမေသံ န ကပ္ပတီ’’တိ။ –

ခုဒ္ဒသိက္ခာကထာပဒဿ အတ္ထော စ အဓိပ္ပာယော စ သုဝိညေယျောတိ။ **ပဋိဂ္ဂဟဏေ** တိ ဧတ္ထ အနာဒရိယဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ ‘‘ဥဒကမနုဿာဒိမံသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝဒန္တိ။ နာဂရာဇေန ဝုတ္တာဒီနဝေ သတိပိ ဥဇ္ဈာယနာဓိကာရမေဝ ဂဟေတွတ **‘‘ပဋိကူလတာယာ’’**တိ ဝုတ္တံ။

ယာဂုမဓုဂောဠကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၃. **ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော** တိ ဣဒံ သင်္ဂီတိကာရကဝစနံ။ န ဟိ ဘဂဝတ တမေဝ သိက္ခာပဒံ ဒွိက္ခတ္တုံ ပညပေသိ, ဇေ ဝေရူပေသူတိ ဧကေ။ ပဌမပညတ္တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တထာပိ န စ တေ ဘိက္ခူ သာပတ္တိကာ ဇာတာ။ ကထံ? **ပရမ္ပရဘောဇနေသိက္ခာပဒဿ** အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ။ ‘‘အပိစ မယံ ကာလဿေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတွတ ဘုဉ္ဇိမှာ’’တိ ဝုတ္တံ။ **မာတိကာဝိဘင်္ဂေ** (ပာစိ. ၂၂၇) စ ‘‘ပရမ္ပရဘောဇနံ နာမ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရေန ဘောဇနေန နိမန္တိတော, တံ ဌပေတွတ အညံ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ, ဧတံ ပရမ္ပရဘောဇနံ နာမာ’’တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အညံ ဘောဇနံ နာမ နိမန္တနတော လဒ္ဓံ ယံ ကိဉ္စိတိ သိဒ္ဓံ။ ယသ္မာ န ဘောဇ္ဇယာဂုနိမန္တနတော လဒ္ဓဘောဇနံ, တသ္မာ ‘‘ဧတ္ထ အနာပတ္တီ’’တိ တေ ဘိက္ခူ ပရိဘုဉ္ဇိံသူတိ။ ဧတ္ထ ‘‘ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန အညနိမန္တနတော လဒ္ဓဘောဇနမေဝ ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ, နေတရဿ္တိ အနုညာတံ။ တတော ပဋ္ဌာယ တဿ အနာပတ္တိတရေ ‘‘နိစ္စဘတ္တေ သလာကဘတ္တေ ပက္ခိကေ ဥပောသထိကေ ပာဋိပဒိကေ’’တိ ဝုတ္တံ။ ပုဗ္ဗေ ဝေသာလိယာ ပညတ္တကာလေ နတ္ထိ, ယဒိ အတ္ထိ, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိမာတိကာဝိဘင်္ဂဝိရောဓော, တသ္မာ ‘‘အပိစ မယံ ကာလဿေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတွတ ဘုဉ္ဇိမှာ’’တိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ဝုတ္တတ္တာ, ပဒဘာဇနေပိ ‘‘အညံ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတီ’’တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ စ ပဌမံ တ ပစ္ဆာ တ နိမန္တိတံ ဘောဇနံ ဌပေတွတ အနိမန္တိတမေဝ ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ, နေတရဿ္တိ ကိဉ္စာပိ အာပန္နံ, ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, အညတြ နိမန္တိတေန အညဿ ဘောဇ္ဇယာဂု ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန ပဌမနိမန္တိတဘောဇနတော အညံ ပစ္ဆာ လဒ္ဓံ နိမန္တိတဘောဇနံ, နိစ္စဘတ္တာဒီနိ စ ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တီတိ အာပဇ္ဇမာနံ ဝိယ ဇာတန္တိ အနုပညတ္တိပ္ပသင်္ဂနိဝါရဏံ, အနိမန္တနဘောဇနေ အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂနိဝါရဏဉ္စ ကရောန္တော, ပဌမပညတ္တိသိက္ခာပဒမေဝ ဣမိနာ အတ္ထေန ပရိဏာမေန္တော စ ‘‘ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော’’တိ ဘဂဝတ အာဟ, တသ္မာ တတော ပဋ္ဌာယ ပစ္ဆာ နိမန္တနဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တဿေဝ အာပတ္တိ။ တေသု န နိစ္စဘတ္တာဒီနီတိ အာပန္နံ။ တေနေတယဿ္မာ **ဥပာလိတ္ထေရော** တဿ အနာပတ္တိတရေ ‘‘နိစ္စဘတ္တေ’’တိအာဒီနိ ပဉ္စ ပဒါနိ ပက္ခိပိတွတ သင်္ဂါယိ။ အဓိပ္ပာယညူ ဟိ တေ မဟာနာဂ, တသ္

မာ ပဌမမေဝ ယံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ ‘‘ပဉ္စ ဘောဇနာနိ ဌပေတွာ သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တီ’’တိ ဝစနံ, ပဏ္ဏာပိ တံ အနုရက္ခန္တေန အဘောဇနံ မဓုကေဌကံ အပရာမသိတွာ ဘောဇ္ဇယာဂု ဧဝ ဝုတ္တာတိ ဧဝံ အာစရိယော။

ဇွေ့တ္တာဟ – ယထာ ပဏ္ဏာလဒ္ဓလေသေန ထေရေန နိစ္စဘတ္တာဒိပက္ခေပဟေ ကတော, ဧဝံ **ကထိနက္ခန္ဓကေ** ပရမ္ပရဘောဇနံ ပက္ခိပိတွာ ‘‘အတ္တတကထိနာနံ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ကပ္ပိသ္သန္တီ’’တိ ကိမတ္ထံ န ဝုစ္စန္တိ? ဝုစ္စတေ – ယထာဝုတ္တလေသနိဒ္ဒသ္သနတ္ထံ။ အညထာ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဝေသာလိယံ, အန္ဓကဝိန္ဒေ စာတိ ဥဘယတ္ထ ဥပမျပဓာန ပညတ္တံ သိယာ။ နော စေ, သာပတ္တိကာ ဘိက္ခူ သိယုံ, န စ တေ သာပတ္တိကာ အပ္ပဋိက္ခိတ္တော်ပိ တေသံ ကုက္ကုစ္စဒသ္သနတော။ ‘‘တေန ဟိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, ဘိက္ခူနံ ဒေဟီတိ။ ဘိက္ခူ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ န ပဋိဂ္ဂဏှန္တီ’’တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တေသဥ္ဟိ ‘‘ပရိဘုဉ္ဇထာ’’တိ ဘဂဝတော အာဏတ္တိယာ ပရိဘုတ္တာနမ္ပိ ‘‘ဩဒိသ္သကံ နု ခော ဣဒံ အမှာက’’န္တိ ဝိမတိပ္ပတ္တာနံ ဝိမတိဝိနောဒနတ္ထံ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယာဂုဥ္စ မဓုကေဌကဥ္စာ’’တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝမိဓာပေ တေ ပညတ္တံ ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒံ ဩမဒ္ဒိတွာ ပရမ္ပရဘောဇနံ ကထံ ဘုဉ္ဇိသ္သန္တိတိ။ ဇွေ့တ္တာဟု ကေစိ အာစရိယာ ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒေနေဝ ‘‘အညသ္သ ဘောဇနံ န ကပ္ပတီ’’တိ ဇာနန္တာပိ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယာဂုဥ္စာ’’တိ ဝိသုံ အနုညာတတ္တာ ‘‘ပဋိဂ္ဂဟနမဟာဝိကဋ္ဌာဒိ ဝိယ ကပ္ပတီ’’တိ သညာယ ဘုဉ္ဇိံသု။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘အပိစ မယံ ကာလသ္သေဝ ဘောဇ္ဇယာဂုယာ ဓာတာ’’တိအာဒိ, တံ အယုတ္တံ တတ္ထ အဌ္ဌပ္ပတ္တိမာတိကာဝိဘင်္ဂဝိရောဓေန အနာပတ္တိတရေ နိစ္စဘတ္တာဒီနံ အသမ္ဘဝပ္ပသင်္ဂတော, ဘိက္ခူနံ သာပတ္တိကဘာဝတနတိက္ကမနတော, မိစ္ဆာကပဟဟေတုပ္ပသင်္ဂေန ဘဂဝတာ အနုညာတပ္ပသင်္ဂတော စ။ တေ ဟိ ဘိက္ခူ ယသ္မာ ဘဂဝတ ကတ္တစိ ဝိနယဝသေန ကပ္ပိယမ္ပိ ‘‘ကထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနေယျ’’န္တိ (သံ. နိ. ၁.၁၉၄; သု. နိ. ၈၁; မိ. ပ. ၄.၅.၉) ပဋိက္ခိပတိ, တသ္မာ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ ပတိ ‘‘ကုက္ကုစ္စာယန္တာ န ပဋိဂ္ဂဏှန္တီ’’တိ ဝုတ္တံ, သိက္ခာပဒံ ပတိ ဘဂဝတပိ အတ္တနော အဓိပ္ပာယပ္ပကာသနတ္ထမေဝ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယာဂုဥ္စာ’’တိ အာဟ။ ဒုရဝဂ္ဂဟော ဟိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ တထာ ဟိ ဘာရဒွာဇဒသ္သ ဟယာသံ အဘောဇနေယျန္တိ အကတဝိညတ္တိပ္ပသင်္ဂတော ပဋိက္ခိပိ။ **အာနန္ဒတ္ထေရေန** ဝိညာပေတွာ သဇ္ဇိတံ တေကဋုလယာဂုံ ပန ‘‘ယဒပိ, အာနန္ဒ, ဝိညတ္တံ, တဒပိ အကပ္ပိယ’’န္တိ အဝတွာ ‘‘ယဒပိ, အာနန္ဒ, အန္တောဝုတ္ထ’’န္တိအာဒိမေတဟ။ တေန နော စေ တံ အန္တောဝုတ္ထံ ကပ္ပတီတိ အဓိပ္ပာယဒသ္သနေန ပဏီတဘောဇနသူပောဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပဒာနိ ဥပတ္ထမ္ဘေတိ ဘဂဝတောပိ ကပ္ပတိ, ပဂေဝ အမှာကန္တိ။

၂၈၄. **ဂိလာနသ္သေဝ ဘဂဝတာ ဂုဠော အနုညာတော** တိ ‘‘ယာနိ ခော ပန တာနိ ဂိလာနာနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိသာယနီယာနီ’’တိ (ပာရာ. ၆၂၂) ဝစနဝသေန ဝုတ္တံ, တေနေဝ တေ ဣမံ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ကုက္ကုစ္စာယိံသု။ ဣမံ ပန ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနသ္သ ဂုဠောဒက’’န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂုဠာဓိကာရတ္တာ ပုဗ္ဗေ အနုညာတဥ္စ ဝတွာ အဂိလာနသ္သ ဂုဠောဒကံ အနုညာတံ, တေန ဂိလာနေန သတိ ပစ္စယေ ဂုဠော ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော, ဂုဠောဒကံ အသတိ ပစ္စယေပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဣမံ ဝိသေသံ ဒီပေတိ။ တတ္ထ ‘‘ဂုဠောဒကံ ကာလိကေသု သတ္တာဟကာလိကံ, ဘဂဝတာ ဩဒိသ္သာနုညာတတ္တာ သတ္တာဟာတိက္ကမေန ဒုက္ကဋ’’န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, ဥဒကသမ္ဘိန္နတ္တာ သတ္တာဟကာလိကဘာဝံ ဇဟတိ။ ‘‘ယထာ အမ္ဗာဒိ ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ယာမကာလိကံ ဇာတံ, တထာ သတ္တာဟကာလိကံ ဇဟိတွာ တဒနန္တရေ ယာဝဇီဝိကေ ဌိတ’’န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ, တဥ္စ ဘဂဝတာ ဩဒိသ္သာနုညာတတ္တာ ပစ္စဝေက္ခဏာဘာဝေ အဒေသော နတ္ထိ။ ‘‘ဂုဠောဒက’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥဒကဂတိက’’န္တိ ဝဒန္တိ။ ယဒိ ဥဒကမိသ္သံ ဥဒကဂတိကံ ဟောတိ, မဓုပိ သိယာ တံ တထာ အနုညာတတ္တာ။ မာ ဟောတု, အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ သိယာ ဥဒကဂတိကတ္တာ, တဥ္စ န ဟောတိ, ‘‘သဗ္ဗတ္ထာပိ ဥပပရိက္ခိတွာ ဂဟေတဗ္ဗ’’န္တိ အညတရသ္မိံ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

၂၈၅. သုညာကရန္တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ။

ကပ္ပိယဘူမိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၅. **ဩရဝသဒ္ဒ** န္တိ မဟာသဒ္ဒံ။ **ဗဟူဟိ သမ္ဗရိတရေတွာ** တိ ဇွေ့တ္တ ဧကေနာပိ ဝဋ္ဋတိ။ ‘‘ဗဟူသု ကေသ္သပိ ဝစနေန သဟ သိယာတိ ဝုတ္တ’’န္တိ ဝဒန္တိ။ ‘‘အာမသိတွာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ အနာမသိတေ န ဝဋ္ဋတိ။ ‘‘အဒေသော နတ္ထီ’’တိ ဝစနေန သေသာပိ အနုညာတာ။ ‘‘ဘိတ္တိဥ္စေ ဥပသဏ္ဌေ ပဏ္ဏာ တံ ပူရေန္တိ, တတ္ထ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ပကတိဘူမိယံယေဝ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝဒန္တိ။ တံ ဥပရိ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘ကဋ္ဌကာဒီဟိ ကတာစယသ္သာ’’တိအာဒိနာ ဝိရု

ဈျတိ ဝိယ။ **မတ္တိကာပိဏ္ဍံ တ** တိ ဧတ္ထ "အသတိယာ အနမိဋ္ဌိတာယ သရိတဗ္ဗာနတော ပဌာယ ဧေ ဥပရိ အမိဋ္ဌိတာ, ဟေဋ္ဌာ ဌိတံ ဘဏ္ဍံ အကပ္ပိယံ, ဥပရိဋ္ဌိတမေဝ ကပ္ပိယံ, အယမေတ္ထ ဝိသေသော"တိ ဝုတ္တံ။ **ဧတ္ထ ကပ္ပိယကုဋိ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧဝံဝိဓေ ပုန ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **ကပ္ပိယကုဋိံ ကာတုံ ဒေမာ**တိ ဧတ္ထ ကပ္ပိယကုဋိကိစ္စံ ကာတုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဘောဇနသာလာ ပန သေနာသနမေဝ, တသ္မာ တတ္ထ ကာတဗ္ဗန္တိ အပရေ။ "အကာတေပိ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။

"မုခသန္ဓိ နာမ ဘောဇနကာလေ သန္ဓိဝီ"တိ လိခိတံ။ မုခသန္ဓိဝီတိ တဿ နာမံ။ "ယဒိ သန္ဓိ ဟောတိ, ဟစိတ္တိယံ ဘဝေယျ, မုခသန္ဓိ ပန ဒုက္ကဋံ, တသ္မာ သန္ဓိ အနမိပ္ပေတာ"တိ ဝုတ္တံ။ "တဿ သန္တကံ ကတ္တ"တိ ဝုတ္တတ္တာ အနပေက္ခဝိဿဇ္ဇနံ နာမိပ္ပေတံ။ စီဝရဝိကပ္ပနေ ဝိယ ကပ္ပိယမတ္တံ ဉာတဗ္ဗန္တိ ကေစိ။

ကေဏိယဇဋိလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၀. "အတ္တနာ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပုရေဘတ္တမေဝ ပရိစ္စဇိတ္တ သာမဏေရာဒီဟိ ဟနကံ ကတ္တ ဒိန္နေ ပုရေဘတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတိ, န ပစ္ဆာဘတ္တံ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ"တိ ဝဒန္တိ, တတ္ထ ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏေ နိဒ္ဒေသတ္တာ, ပုရေဘတ္တမေဝ ပဋိဂ္ဂဟဏဿ နိဿဋ္ဌတ္တာ, အတ္တနာ စ အဂ္ဂဟိတတ္တာ ဒောသော န ဒိဿတိ, ဥပပရိက္ခိတ္တ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သာလူကာ** နာမ ကန္ဒာ, "ဣတော ကိဉ္စိတက"န္တိ တေဟရန္တိ။ **"ဖာရုသကန္တိ** ကေဋ္ဌဝိသယေ ဧကော ရုက္ခော"တိ စ လိခိတံ။ "ပက္ကဍာကရသ"န္တိ ဝိသေသိတတ္တာ "အပက္ကံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **ကုရုန္ဒိ** ဝစနေနပိ သိဒ္ဓမေဝ။ တဏ္ဍုလဓောဝနောဒကမ္ပိ **ဧည့ရသော** ဧဝ။ "နိက္ကသဋ္ဌော ဥစ္ဆုရသော သတ္တာဟကာလိကော"တိ လိခိတံ။ **သာဝိတ္တိ** တိ ကယတ္တိ။ **ဆန္ဒသော**တိ ဝေဒဿ။ "န, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗဇိတေန အကပ္ပိယေ သမာဒပေတဗ္ဗ'န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အနုပသမ္ပန္နဿာပိ န ကေဝလံ ဒသသု ဧဝ သိက္ခာပဒေသု, အထ ခော ယံ ဘိက္ခုဿ န ကပ္ပတိ, တသ္မိမ္ပီတိ အဓိပ္ပာယော"တိ ဝုတ္တံ။

၃၀၅. ဒွေ ပဉ္စာ ဒေသနာမေနေတတိ စီနပဋ္ဋသောမာရပဋ္ဋာနိ။ **တီဏီ**တိ ပတ္တုဏ္ဏေန သဟ တီဏိ။ **ဣဒ္ဓိမယိကံ** ဟေဝိဘိက္ခုနံ နိဗ္ဗတ္တံ။ ဒေဝဒတ္တိယံ **အနုရုဒ္ဓတ္ထေရေန** လဒ္ဓံ။ "ယာမာတိက္ကမေ သန္နိဓိဝသေန သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝသေနာ"တိ လိခိတံ။

ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ကထိနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ကထိနာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၆. "ကထိနန္တိ ပဉ္စာနိသံသေ အန္တောကရဏသမတ္ထတာယ ထိရန္တိ အတ္ထော"တိ လိခိတံ။ "ပဉ္စ ကပ္ပိဿန္တီ"တိ အဝတ္တ "ကပ္ပိဿန္တီ"တိ အနာဂတဝစနံ "တေ"တိ ဣမဿ သာမိဝစနပက္ခေ ယုဇ္ဇတိ တေသံ တသ္မိံ ခဏေ အနတ္ထတကထိနတ္တာ။ ဒ္ဝိသု ပနေတေသု အတ္ထဝိကပ္ပေသု ပစ္ဆိမော ယုတ္တော သဗ္ဗေသမ္ပိ တေသံ ဟဝေယျကာနံ သဗ္ဗဓုတင်္ဂဓရတ္တာ။ နိမန္တနံ သာဒိယန္တဿေဝ ဟိ အနာမန္တစာရော ပညတ္တော, တထာ ဂဏဘောဇနံ။ အသမာဒာနစာရော အနမိဋ္ဌိတတိစီဝရဿ နတ္ထိ အတေစီဝရိကဿ ယာဝဒတ္ထစီဝရစတုတ္ထာဒိစီဝရဂ္ဂဟဏဿမ္ဘဝတော။ ဣတရဿာပိ အနမိဋ္ဌာနမုခေန လဗ္ဘတိ။ စီဝရုပ္ပာဒော အပံသုကူလိကဿေဝ။ **"ကထိနတ္ထတသီမာယ"**န္တိ ဥပစာရသီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဥပစာရသီမဋ္ဌဿ မတကစီဝရာဒိဘာဂိယတာယ ဗဒ္ဓသီမာယ တတ္ရုပ္ပာဒဘာဝတော ဝိညေယျမေဝံ ဥပစာရသီမာဝေတ္ထ အဓိပ္ပေတာတိ။ **ကထိနတ္ထာရံ ကေ လဘန္တီ** တိ ကေ သာဓေန္တီတိ အတ္ထော။ ပဉ္စ ဇနာ သာဓေန္တိ။ ကထိနဒုဿဿ ဟိ အာယကာ ပစ္ဆိမကောဋိယာ စတ္တာရော ဟောန္တိ။ ဧကော ပဋိဂ္ဂါဟကော ဟောတိ။ "တတ္ရ စေ, ဘိက္ခဝေ, ယွတံ စတုဝဂ္ဂေ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဌပေတ္တ တီဏိ ကမ္မာနိ ဥပသမ္ပဒံ ပဝါရဏံ အဗ္ဘာန"န္တိ (မဟာဝ. ၃၈၈) **စမ္ပေယျက္ခန္ဓကေ** ဝုတ္တတ္တာ "န ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယ"န္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ "ယဿ သင်္ဃော ကထိနဒုဿံ ဒေတိ, တံ ဟတ္ထပာသေ အကတ္တပိ ဗဟိသီမာယ ဌိတဿပိ အတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ ဟတ္ထပာသေ ကတ္တ ဧဝ အတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? "တဿ ကမ္မပ္ပတ္တတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ။ "တတ္ရုပ္ပာဒေန တဏ္ဍ

ဍုလာဒီနာ ဝတ္ထေသု စေတာပိတေသု အတ္ထတကထိနာနမေဝ တာနိ ဝတ္ထာနိ ဘပုဏန္တိ။ ဝတ္ထေဟိ ပန တဏ္ဍုလာဒီသု စေတာပိတေသု သဗ္ဗေသံ တာနိ ဘပုဏန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ပဌမပတရဏာယ ပတရိတာ လဘန္တီ** တိ ဣဒံ ဥက္ကဋ္ဌကောဋ္ဌိယာ ဝုတ္တံ။ အန္တရာယေန အပ္ပတရိတာနမ္ပိ ဝုတ္ထဝဿာနံ ကထိနတ္ထာရသမ္ဘဝတော ဣတရေ ဂဏပူရကေ က တွာ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗန္တိ ကထံ ပညာယတီတိ စေ? “ဒွိန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိနံ အတ္ထာရက သ္သ စ အနုမောဒကဿ စာ”တိ (ပရိ. ၄၀၃) **ပရိဝါရေ** ဧကဝစနကရဏတော, တတ္ထေဝ “သင်္ဃဿ အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိနံ, ဂဏဿ ပုဂ္ဂလဿ အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိန”န္တိ (ပရိ. ၄၁၄) ဝစနတော စ။

အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထဝဿာပိ န လဘန္တီ တိ ဣဒံ ကိံ ဧကသီမသ္မိံ, ဥဒါဟု နာနာသီမသ္မိန္တိ? ကိဉ္စေတ္ထ – ယဒိ တာဝ ဧကသီမသ္မိံ, ပရတော “သစေ ပန ဧကသီမာယ ဗဟူ ဝိဟာရာ ဟောန္တိ, သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ သန္နိပါတေတွာ ဧကတ္ထ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ, ဝိသုံ ဝိသုံ အတ္ထရိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဣမိနာ **အဋ္ဌကထာ**ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတိ။ ဣဒဉှိ ဝ စနံ သဗ္ဗေသံယေဝ ဧကော ကထိနတ္ထာရောတိ ဒီပေတိ။ အထ နာနာသီမသ္မိံ, ဥပနန္ဒဿ ဧကာဓိပ္ပာယအနာနုမတိယာ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ “ဒေထ, ဘိက္ခဝေ, မောဃပုရိသဿ ဧကာဓိပ္ပာယ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၆၄)။ ဣဒဉှိ ဝစနံ ဒွီသု ပိ အာဝါသေသု တဿ ကထိနတ္ထာရသိဒ္ဓိံ ဒီပေတီတိ။ အဝိရောဓောဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော အပ္ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ, တသ္မာ ဧကသီမသ္မိံ တ နာနာသီမသ္မိံ တ နာနူပစာရေ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထဝဿာပိ န လဘန္တီတိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတ ဗ္ဗော။ “ပစ္ဆိမိကာယ ဥပသမ္ပန္နော ပဌမပတရဏာယ ပတရေတုမ္ပိ လဘတိ, ဝဿိကော စ ဟောတိ အာနိသံသဉ္စ လ ဘတီ”တိ သာမဏေရာနံ ဝဿူပဂမနံ အနုညာတံ ဟောတိ, သာမဏေရာ ကထိနာနိသံသံ လဘန္တီ”တိ ဝဒန္တိ။

တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရပ္ပဟောနက န္တိ ဣဒံ “န အညတြ သင်္ဃာဋိယာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန အန္တရဝါသကေ န အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိန”န္တိ ဣမာယ **ပာဠိယာ** ဝိရုဇ္ဈနံ ဝိယ ဒိဿတိ။ အယဉှိ ပါဠိ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရ ဝိရဟေနာပိ န အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိနန္တိ ဒီပေတီတိ စေ? န, တဒတ္ထဇာနနတော, န တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရဝိရ ဟေန န အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိနန္တိ ဟိ ဒီပေတုကာမော ဘဂဝါ တံ ပါဠိမာဟ။ ယဒိ ဧဝံ “အညတြ သင်္ဃာဋိယာ ဥတ္ တရာသင်္ဂေန အန္တရဝါသကေနာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာတိ စေ? န, အဓိပ္ပာယဇာနနတောဝ။ ယော သင်္ဃာဋိယာ အ တ္ထရိတုကာမော, တဿ အညတြ သင်္ဃာဋိယာ န အတ္ထတံ ဟောတိ။ သေ နယော ဣတရတ္ထာပီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝ သုတ္တပဒေ “သင်္ဃာဋိယာ အတ္ထတံ ဟောတီ”တိအာဒိနာ နယေန ဧကမေဝ စီဝရံ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သန္တေ “စတုဝီသတိယာ အာကာရေဟိ အနတ္ထတံ ဟောတိ ကထိနံ, သတ္တရသဟိ အာကာရေဟိ အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိန”န္တိ ယထာရဟံ ဥက္ကဋ္ဌကောဋ္ဌိယာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဂဏ္ဌိပဒေ ဥလ္လိခိတ။ပေ.။ နိဿီမဋ္ဌာ နုမောဒနာနံ စတုဝီသတိယာ အာကာရာနံ သမ္ဘဝန္တာနံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဘာဝေနပိ နိမိတ္တကတာဒီနံ အသမ္ဘဝန္တာနံ အညတရာဘာဝေနပိ န အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိနန္တိ ဧဝမဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုတ္တပဒေပိ အဟတာဟတက ပ္ပ။ပေ.။ သီမဋ္ဌာနုမောဒနာနံ သတ္တရသန္နံ အာကာရာနံ သမ္ဘဝန္တာနံ အညတရာဘာဝေနပိ ဣတရေသံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဘာဝေနပိ အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိနန္တိ ဧဝမဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အညထာ အညမညဝိရောဓော, ယထာသမ္ဘ ဝံ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ရိဒံ မုခမတ္တနိဒဿနံ – ဂဏ္ဌိပဒေ “ဥတ္တရာသင်္ဂေန အတ္ထတေ ကထိနေ န အညတြ သင်္ဃာဋိယာ န အညတြ အန္တရဝါသကေန အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိန”န္တိ ဝစနပ္ပမာဏတော တံ ကထိနံ အနတ္ထတံ သိယာ။ သု တ္တပဒေ စ “အနိမိတ္တကတေန အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိန”န္တိ ဝစနပ္ပမာဏတော အနိမိတ္တကတေန ကထိနေ အတ္ထတေ တဉ္စေ ပရိကထာ ကတံ, တထာပိ အတ္ထတမေဝ ကထိနံ ဟောတီတိ အယံ ဒုဝိဓောပိ ဝိရောဓော။ ယထာဝုတ္ တနယေန အဓိပ္ပာယေ ဂဟိတေ ပရိဟာရော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယော အာနိသံသံ ဗဟုံ ဒေတီတိ ဣမိနာ ပစ္စယလောလဘာဝံ ဝိယ ဒီပေတိ, တထာပိ ဘဂဝတာ ယာဝဒတ္ထစီဝရ ပရိယေသနပညာပနမုခေန ဒွာရံ ဒိန္နန္တိ ကတ္ွာ သင်္ဃာနုဂ္ဂဟတ္ထံ ဟောတိ။ **“အကာတုံ န ဟောတီ**တိ အနာဒရိယေ န အကရောန္တဿ ဒုက္ကဋ”န္တိ လိခိတံ။ **အနုမောဒာမာ**တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေန ဧဝံ ဝုတ္တံ။ “အနုမောဒာ မီ”တိ ဧကေကေန ဝတ္တဗ္ဗံ, ဣတရထာ “န ဝဋ္ဋတီ”တိ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ကိရ ဝုတ္တံ။ ကထိနစီဝရံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ “ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမီ”တိ တစာယ ဘိန္နမတ္တာယ ပုဂ္ဂလဿ အတ္ထတံ ဟောတိ။ **“ကမ္မတ စာ ပန ဧကာယေဝ ဝဋ္ဋတီ**တိ ကထိနဒုဿဿ ဧဝ ကမ္မတစာ, သေသစီဝရအနေ အပလောကနမေတတိ အတ္

ထော”တိ လိခိတံ။ **ကေသီမာယာ**တိ ကေဠုပစာရသီမာယာတိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ။ ကေစိ ပန “ဗဒ္ဓသီမာ အဓိပ္ပေတာ ကေသီမာယ ကေဠာနေ အတ္ထရိတေ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထရိတံ ဟောတိ ‘သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ သန္နိပတိတ္တ’တိ ဝုတ္တတ္တာ, တေဟိပိ အနုမောဒန္တေဟိ အတ္ထရိတမေဝ ဟောတိ, ဥပစာရပရိစ္ဆိန္နေ တတ္ထ တတ္ထ လဒ္ဓံ တေဟိ တေဟိ လဒ္ဓဗ္ဗံ ဟောတိ။ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌေဟိပိ လဘိတဗ္ဗံ သဗ္ဗေဟိပိ အတ္ထရိတတ္တာ, အယံ ဝိသေသော။ **မဟာအဋ္ဌကထာယ**မ္ပိ ဧဝမေဝ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။

၃၀၈. စတုဝီသတိ အာကာရဝန္တတာယ **မဟာဘူမိကံ။ “ဒီဃသိဗ္ဗိတ**န္တိ ပဏ္ဏကတသိဗ္ဗနံ, ဩဝဋ္ဋိတ္တတ သိဗ္ဗနံ တ”တိ လိခိတံ။ **ကဏ္ဍုသံ** နာမ ပုဗ္ဗဗန္ဓနံ။ **ပဌမစိမိလိကာ ဃဋ္ဋေတွာ ဌပိတာ ဟောတီ**တိ ကထိနဒုဿံ ဒုဗ္ဗလံ ဒိသွာ တံ ဗလဝတာ အတ္တနော ပကတိဒုဿေန သဒ္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ ဒုပဋ္ဋံ ကတွာ သိဗ္ဗိတုကာမေဟိ ကထိနဒုဿတော ပကတိဒုဿဿ မဟန္တတာယ ပဌမံ တပ္ပမာဏာနုရူပံ ဗန္ဓကဏ္ဍုသေ ဃဋ္ဋေတွာ ရဇ္ဇုကေဟိ ဗန္ဓိတွာ ကတံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ကထိနစီဝရဿ အပ္ပတာယ ပဌမံ ဗဒ္ဓဒုဿံ **ကုစ္ဆိစိမိလိကာ** ဟောတိ, **မဟာပစ္စရိယံ, ကုရုန္ဒိယ**ဉ္စ ဝုတ္တဝစနနိဒဿနံ, ဗန္ဓနေ ဧဝ ဘေဒော, အတ္ထော နတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “က္ကမိနာ ကိံ ဒီပေတီ”တိ စေ? တထာကတံ ဒုပဋ္ဋစီဝရံ ပကတိစီဝရဿ မဟန္တတာယ ပကတိစီဝရသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ, န ကထိနစီဝရသင်္ချန္တိ ကဿစိ သိယာ, နေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ ကုစ္ဆိစိမိလိကာဘာဝေန ဌိတမ္ပိ ကထိနစီဝရံ။ မဟန္တမ္ပိ တံ ပကတိစီဝရံ အတ္တနော ကထိနစီဝရမေဝါတိ။ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ ပဉ္စကဿ ကုစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ ကထိနဒုဿံ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ဗဟုဓာ ဆိန္ဒိတွာ သိဗ္ဗိတုကာမော ကထိနစီဝရတော ပဉ္စ ဂဟေတွာ အညသ္မိံ အကထိနစီဝရေ ပဋ္ဋမာရောပေတီ”တိ လိခိတံ။ အထ တ ဗဟူနိ ကထိနဒုဿာနိ ပံသုကူလာနိ ခုဒ္ဒကခုဒ္ဒကာနိ ကေစီဝရတ္ထာယ, မဟန္တာနိ စ ဉိနတ္တာယ ဒိန္နာနိ ဟောန္တိ။ **ကထိနစီဝရတော**တိ ဘိက္ခု ကေစ္စတော ကထိနစီဝရတော ပဉ္စ ဂဟေတွာ အညသ္မိံ အာရောပေတိ။ ဧတ္ထာဟ – ကိံ ပံသုကူလာနိ ကထိနဒုဿာနိ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမာနိ ဒါတဗ္ဗာနိ, ဥဒါဟု ခုဒ္ဒကာနိပီတိ? ဧတ္ထ အစီဝရသင်္ချတ္တာ ခုဒ္ဒကာနိ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကမ္မဝါစာ တတ္ထ န ရုဟတီတိ စေ။ “ပံသုကူလေန အတ္ထတံ ဟောတီ”တိ **ဟဋ္ဌိယံ** နယဒါနတော ကုစ္ဆိစိမိလိကာဘာဝေန ဌိတဿ ကထိနဒုဿဿ အတ္တနော သဘာဝေန အနဓိဋ္ဌာနုပဂဿ ပုရာဏစီဝရဘာဝေနေဝ အဓိဋ္ဌာနာရဟဿပိ ကထိနစီဝရဘာဝတနုမတိမုခေန **အဋ္ဌကထာယံ** ပဒါနတော စ ခုဒ္ဒကာနိပိ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တဥ္ပဟိ ကထိနတ္ထာရကော ဃဋ္ဋေတွာ ကထိနစီဝရံ ကရိဿတီတိ ကတွာ ကပ္ပတီတိ စေ, ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

နိစယသန္နိဓိ သဉ္စယတ္တာ သင်္ဃေန ကတတ္တာ။ ရတ္တာတိက္ကန္တံ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ **“နိဿဂ္ဂိယ”**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ပဉ္စ ခဏ္ဍာနိ ပဋ္ဋာနိ ပမာဏံ အဿာတိ **ပဉ္စကံ**။ တေန တ အတိရိတ္တေန တတိ အတ္ထော။ **တဒဟေဝ သဉ္ဆိန္နေနာ**တိ သင်္ဃေန ကထိနတ္ထာရကဿ ကမ္မဝါစံ ဝတွာ ဒိန္နေနေဝ တဒဟေဝ သဉ္ဆိန္နေန သမဏ္ဍလိကတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဒိန္နံယေဝ ဟိ **ပရိဝါရေ** “ပုဗ္ဗကရဏံ သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သင်္ဂဟိတ”န္တိ ဝုတ္တံ, န ဒါယကေန ဒိယျမာနံ, တသ္မာ ပရိနိဋ္ဌိတပုဗ္ဗကရဏမေဝ စေ ဒါယကော သင်္ဃဿ ဒေတိ, သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ကမ္မဝါစာယ ဒါတဗ္ဗံ။ တေန စ တသ္မိံယေဝ သီမာမဏ္ဍလေ အဓိဋ္ဌဟိတွာ အတ္ထရိတွာ သင်္ဃော အနုမောဒာပေတဗ္ဗော ကတပုဗ္ဗကရဏဿ ပုန ကတ္တဗ္ဗာဘာဝတော။ အတ္ထာရကဿ ဟတ္ထဂတမေဝ ဟိ သန္ဓာယ “န ဥလ္လိခိတမတ္တေနာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပရိနိဋ္ဌိတပုဗ္ဗကရဏမ္ပိ ပုန ဓောဝိတွာ ဝိသိဗ္ဗိတွာ ကာတဗ္ဗမေဝ ဝစနပမာဏတောတိ စေ? န, ဆိန္နဿ ပုန ဆေဒါသမ္ဘဝတော။ အညသ္မိံ ဌာနေ ဆိန္ဒိတဗ္ဗမေဝါတိ စေ? န, ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိကာရေ “ကေသမဿုံ ဩဟာရာပေတွာ”တိ ဝစနပ္ပမာဏတော မုဏ္ဍိကဿ ဆိန္နေပိ ကေသေ ပရိယေသိတွာ သိရသ္မိံ ဌပေတွာ ပုန ဩဟာရာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗပ္ပသင်္ဂတော, န က္လမ န-ကာရေန ပဋိသိဒ္ဓတ္တာတိ စေ? န, “န အညတြ သင်္ဃာဋိယာ”တိ န-ကာရေန ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန အတ္ထတေ အနတ္ထတံ ဟောတီတိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော, တသ္မာ အဘိနိဝေသော န ကာတဗ္ဗော။ “ဗဟိဥပစာရသီမာယ ဌိတော”တိ ဝုတ္တတ္တာပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယောဝ ဂဟေတဗ္ဗော။

၃၀၉. **အသန္နိဓိကတေန အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိန**န္တိ ဧတ္ထ ကိံ ကထိနတ္ထာရမာသေယေဝ ဒုဝိဓောပိ သန္နိဓိ အဓိပ္ပေတော, ဥဒါဟု တတော ပုဗ္ဗေပိ, ဒါယကေန တ ကဒါ ဒါတဗ္ဗံ, ကိံ ကထိနတ္ထာရမာသေယေဝ, ဥဒါဟု တတော ပုဗ္ဗေပိ, ကထိနတ္ထာရမာသေပိ အသုကသ္မိံ ဒိဝသေယေဝ အတ္ထာရတ္ထာယ ဒမ္မီတိ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ န ဝဋ္ဋတီတိ က္လဒံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ကထိနတ္ထာရမာသေ ဧဝ ဒုဝိဓောပိ သန္နိဓိ။ ဒါယကေနာပိ ဝဿာဝါသိကံ ဝိယ ကထိနစီဝရံ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? “ကထိနဒါယကဿ ဝတ္တံ အတ္ထီ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) နယေန **အဋ္ဌကထာယံ** ဝု

တ္တတ္တာ။ ဥက္ကဋ္ဌမတ္တမေတန္တိ စေ? န, ''ကထိနံ နာမ အတိဥက္ကဋ္ဌံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၈) ဝုတ္တတ္တာ။ န အာဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ စေ? န, ဣဒမ္ပိ အာဂမနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ပုဗ္ဗေ ဒိန္နံ န ဝဋ္ဋတီတိ။

၃၁၀. ကထိနဿာ တိ ကထိနတ္တာရဿ။ **ဥဗ္ဘာရာယာ** တိ ဝူပသမာယ, အပ္ပဝတ္တိယာတိ အတ္ထော။ ကိမတ္ထိ ယံ ဥဗ္ဘာရန္တိဒဿနန္တိ စေ? ပဉ္စဟိ အနာပတ္တိကာလပရိယန္တဒဿနေန တေသု သံဝရုပ္ပာဒနတ္ထံ။ အညထာ ''စီဝ ရကာလသမယော နာမ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ပဉ္စ မာသာ''တိ (ဟာရာ. ၆၄၉) **ဝိဘင္ဂေ** ဝုတ္တတ္တာ အန္တရာပက္ကမနန္တိကာဒိဥဗ္ဘာရာဘာဝေပိ ပဉ္စဟိ ပဉ္စသု မာသေသု အနာပတ္တိ ယေတတိ မိစ္ဆာဂဟော သိယာ ။ တတော အာပတ္တိခေတ္တေ အနာပတ္တိခေတ္တသညာယ တံ တံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇ တိ, ဣတရေသဉ္စ ဘိက္ခူနံ လာဘန္တရာယံ ကရောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အာဒါယသတ္တကကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၁. သန္နိဋ္ဌာနန္တိကေ ဒွေပိ ပလိဗောဓာ ဧကတော ဆိဇ္ဇန္တိ တိ ဣဓ, **ပရိဝါရဋ္ဌကထာယ** ဉ္စ ဝုတ္တံ ဣမိဿာ ခန္ဓကဟဋ္ဌိယာ သမေတိ ဧကတော ဥဘိန္နမ္ပိ စုရနိက္ခေပဿ ကတတ္တာ။ ''ဣဒံ ဗဟိသီမာယမေဝ ဝုတ္တံ သန္နိ ဋ္ဌာနန္တိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ **ပရိဝါရေ** 'စတ္တာရော ကထိနုဗ္ဘာရာ သိယာ အန္တောသီမာယ ဥဗ္ဘရိယ္ယ န္တိ, သိယာ ဗဟိသီမာယ ဥဗ္ဘရိယ္ယန္တိ, နိဋ္ဌာနန္တိကော သန္နိဋ္ဌာနန္တိကော နာသနန္တိကော အာသာဝစ္ဆေဒိ ကော'တိ (ပရိ. ၄၁၆)။ တတ္ထ ဗဟိသီမာယ သန္နိဋ္ဌာနန္တိကော ဥဗ္ဘရိယ္ယတီတိ ဣဓ ဒဿိတနယောဝ။ ကထံ အန္ တောသီမာယ သန္နိဋ္ဌာနန္တိကော? အကတစီဝရမာဒါယ 'န ပစ္စေဿ'န္တိ ဂတော, ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဖာသုဝိဟာရံ အ လဘန္တော တမေဝ ဝိဟာရံ အာဂစ္ဆတိ, တဿ စီဝရပလိဗောဓော ဌိတော။ သော စ 'နေဝိမံ စီဝရံ ကာရေဿ'န္တိ စိတ္ တေ ဥပ္ပန္နမတ္တေ ဆိဇ္ဇတိ, တသ္မာ အန္တောသီမာယ ဥဗ္ဘရိယ္ယတိ, တသ္မာ ဒုဝိဓော သန္နိဋ္ဌာနန္တိကော''တိ **ဟေ ရာဏာဂဏ္ဌိပဒေ** လိခိတံ, တံ ယုတ္တံ, အညထာ အန္တောသီမာယ ''နေဝိမံ စီဝရံ ကာရေဿ''န္တိ ပဝတ္တဥဗ္ဘာရော ဣတရေသု သမောဓာနံ န ဂစ္ဆတီတိ အတိရိတ္တော သိယာ။ **သီမာတိက္ကန္တိကော** တိ စီဝရကာလသီမာတိက္ကန္တိ ကော။ သဥဗ္ဘာရေ စီဝရပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇန္တော ဝိယ ခါယတိ, အထ ခေါ သာပေက္ခတာယ စီဝရကရဏေ သဥ ဿာဟောဝ ဟောတီတိ လေသံ သန္ဓာယ **ပရိဝါရ**ဝသေန ''ဒွေ ပလိဗောဓာ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဆိဇ္ဇန္တိ''တိ (မဟာဝ. အ ဋ္ဌ. ၃၁၁) ဝုတ္တံ။ ''ကတစီဝရော''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဣဓ န သမ္ဘဝတိ။

၃၁၆. သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ အနဝသေသေတ္ွာ ပက္ကမန္တော ''သမာဒါယ ပက္ကမတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ ''ကထိနု ဒ္ဓာရေ ဝိသေသော နတ္ထိ။ ပုဂ္ဂလာဓိပ္ပာယဝိသေသေန ဧကေကံ တရဒဿနတ္ထံ သမာဒါယတရာ ဝုတ္တာ''တိ သဗ္ဗေ သု **ဂဏ္ဌိပဒေသု** လိခိတံ။ ဣဓ ပန ပုဂ္ဂလာဓိပ္ပာယေန ပယောဇနံ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ပက္ကမနန္တိကဿ အဘာဝတ **''ယထာ သမ္ဘဝ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိပ္ပကတေပိ စုရနိက္ခေပဝသေန ပက္ကမနန္တိကတာ သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ ပက္ကမနန္တိကတ ရောပိ ဝတ္တဗ္ဗောတိ စေ? န, သန္နိဋ္ဌာနန္တိကလက္ခဏပ္ပသင္ဂတော။ အကတစီဝရဿ န သဝနန္တိကတာ စ။

တတ္ရာယံ အာဒိတော ပဌာယ တရဝိဘာဝနာ – အာဒါယတရာ သတ္တ, တထာ သမာဒါယတရာတိ ဒွေ သတ္တကတ ရာ။ တတော ပက္ကမနန္တိကံ ဝဇ္ဇေတွာ ဝိပ္ပကတစီဝရဿ အာဒါယတရာ, သမာဒါယတရာ စာတိ ဒွေ ဆက္ကတ ရာ။ တတော ပရံ နိဋ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနနာသနန္တိကာနံ ဝသေန တီဏိ တိကာနိ ဒဿိတာနိ, တတ္ထ ပဌမတ္တိကံ အန္တော သီမာယ ''န ပစ္စေဿ''န္တိ ဣမံ ဝိဓိံ အနာမသိတ္ွာ ဗဟိသီမာယံ ဧဝ ''န ပစ္စေဿ''န္တိ ပဝတ္တံ, တသ္မာ ပက္ကမ နန္တိကသီမာတိက္ကန္တိကသဥဗ္ဘာရာ တတ္ထ န ယုဇ္ဇန္တိ။ ''အာသာဝစ္ဆေဒိကော သမ္ဘဝန္တောပိ ယထာဝုတ္ တကာရဏေန န ဝုတ္တော။ ဒုတိယတ္တိကံ အန္တောသီမာယ 'န ပစ္စေဿ'န္တိ ပဝတ္တံ, တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပက္ကမနန္ တိကော သမ္ဘဝတိ, တထာပိ ယေဟိ စီဝရပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ, တေသံယေဝတဓိပ္ပေတတ္တာ န ဝုတ္တော''တိ **ဟေရာ ဏာဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ ပန္နရသကေ ဝိပ္ပကတစီဝရဿေဝတဓိပ္ပေတတ္တာတိ တက္ကော။ အဓိဋ္ဌာနုပဂေ စ ဝိပ္ပကတေ သတိ န နိဋ္ဌာနန္တိကော။ နိဋ္ဌာနာဝသေသေ သတိ န နာသနန္တိကောတိ **ဟေရာဏာ**။ တတိယတ္တိကံ အ နဓိဋ္ဌိတ-ပဒေန ဝိသေသေတ္ွာ ပဝတ္တံ, အတ္ထတော ပဌမတ္တိကေန သမေတိ။ တဿ အတ္ထဒဿနပယောဇနံ ကိံ ရ တံ။ ယသ္မာ ဣမေ တယော အတ္ထဝိကပ္ပာ ဣမေဟိ ဧဝ တီဟိ ကထိနုဗ္ဘာရေဟိ သင်္ဂ ဒဿေတုံ, တသ္မာ ဣ မေဝ ယောဇိတာ ဧကေသမ္ဗန္ဓဝသေန, အညထာ ပဌမတ္တိကံ ဆက္ကံ ဘဝေယျ ဣမဿ ပန္နရသကဿ အန္တေ ဆ

ဂ္ဂံ ဝိယ။ တတိယတ္တိကာနန္တရံ စတုတ္ထတ္တိကံ သမ္ဘဝန္တံ “အန္တောသီမာယံ ‘ပစ္စေဿ”န္တိ ဝစနဝိသေသေန သမ္ဘဝတိ။ တထာ စ ယောဇိယမာနံ က္ကတရေပိ သဝနန္တိကာဒီဟိ အဝိရုဒ္ဓက္ကမံ ဟောတိ, တသ္မာ စတုတ္ထတ္တိကံ အဟုတွာ ဆက္ကံ ဇာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ တိဏ္ဏံ တိကာနံ ဧကံ ဆက္ကဉ္စာတိ ပဉ္စမံ ပန္နရသကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ က္ကအနိ က္ကဒမေဝ ပန္နရသကံ ဥပသဂ္ဂဝိသေသေန ဒုတိယံ သမာဒာယပန္နရသကံ နာမ ကတံ။ ပုန ဝိပ္ပကတစီဝရံ အာဒာယာတိ တတိယံ ပန္နရသကံ, သမာဒာယာတိ စတုတ္ထံ ပန္နရသကံ ဒဿိတံ။ ဧဝံ စတ္တာရိ ပန္နရသကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ ။ တတ္ထ ပဌမဒုတိယေသု ပန္နရသကေသု သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အကတစီဝရံ အဓိပ္ပေတံ, က္ကတရေသု ဒွီသု ဝိပ္ပကတန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ “ပုဗ္ဗေ နိဗဒ္ဓဋ္ဌာနေ စီဝရာသာယ ဂဟေတဗ္ဗံ, အညတ္ထ န ဝဋ္ဋတိ။ ဥပစ္ဆိန္နာယ စေ စီဝရာသာယ စီဝရံ ဥပ္ပန္နံ, န တံ စီဝရပလိဗောဓံ ကရောတီ”တိ **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ နိဿဂ္ဂိယေသု တတိယကထိနေ အာဂတစီဝရပစ္စာသာ က္ကမ စီဝရာသာတိ တက္ကော။ ယတ္ထ စီဝရာသာ, တံ ဌာနံ အဓိကရဏူပစာရေန “စီဝရာသာ”တွေဝ ဝုစ္စတီတိ ကတွာ “တံ စီဝရာသံ ပယိရုပာသတီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ **အနာသာယ လဘတီ**တိ အနာသာယိတဋ္ဌာနေ လဘတီတိ အာဒိနာ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ နိဋ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနနာသနအာသာဝစ္ဆေဒိကဝသေန ဧကော တရောတိ က္ကဒမေကံ စတုက္ကံ ဇာတံ, တသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနိ တီဏိ တိကာနိ အာသာဝစ္ဆေဒိကာဓိကာနိ တီဏိ စတုက္ကာနီတိ ဧကံ အနာသာယဒွါဒသကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဒနန္တရေ အာသာယဒွါဒသကေ ကိဉ္စာပိ ပဌမဒွါဒသကက္ကမော လဗ္ဘတိ, တထာပိ တံ နိဗ္ဗိသေသန္တိ တမေကံ ဒွါဒသကံ အဝုတ္တာသိဒ္ဓံ ကတွာ ဝိသေသတော ဒဿေတုံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ “အန္တောသီမာယ ပစ္စေဿ”န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ဒုတိယစတုက္ကေ “သော ဗဟိသီမဂတော သုဏာတီ”တိအာဒိဝစနဿ တတိယစတုက္ကေ သဝနန္တိကာဒီနဉ္စ ဩကာသကရဏတ္ထန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ က္ကဒံ ပန ဒွါဒသကံ အနာသာယ ဝသေန လဗ္ဘမာနမ္ပိ က္ကမိနာ အဝုတ္တာသိဒ္ဓံ ကတွာ န ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝမေတ္ထ ဒွေဝ ဒွါဒသကာနိ ဥဒ္ဓရိတာနိ။ ကရဏီယဒွါဒသကေပိ ယထာဒဿိတအနာသာယဒွါဒသကံ, အဝုတ္တာသိဒ္ဓံ အာသာယဒွါဒသကဉ္စာတိ ဒွေဝ ဒွါဒသကာနိ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာနိ။ က္ကအနိ ဒိသံဂမိကနဝကံ ဟောတိ။ တတ္ထ ယသ္မာ “ဒိသံဂမိကော ပက္ကမတီ”တိ ဝစနေနေဝ “န ပစ္စေဿ”န္တိ က္ကဒံ အဝုတ္တာသိဒ္ဓမေဝ, တသ္မာ တံ န ဝုတ္တံ။ ဧတ္တာဝတာ အာတသပလိဗောဓာဘာဝေ ဒဿိတော။

၃၂၁. “စီဝရပဋိဝီသံ အပဝိလာယမာနော”တိ က္ကမိနာ စီဝရပလိဗောဓသမင်္ဂိတမဿ ဒဿေတိ။ **ပဋိဝီသော**တိ အတ္တနော ပတ္တဗ္ဗော စီဝရဘာဂေါ။ **အပဝိလာယမာနော**တိ အာကင်္ခမာနော။ တဿ စီဝရလာဘေ သတိ ဝဿံဝုတွထာတသေ နိဋ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနနာသနန္တိကာနံ ဝသေန ဧကံ တိကံ, တေသံယေဝ ဝသေန အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကံ, ဂတဋ္ဌာနေ ဧကန္တိ တိဏ္ဏံ တိကာနံ ဝသေန ဧကံ နဝကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတော ပရံ နိဋ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနနာသနန္တိ ကသိမာတိက္ကန္တိ ကသညဘာရာနံ ဝသေန ဖာသုဝိဟာရပဉ္စကံ ဝုတ္တံ။ ဥဘယတ္ထ သေသကထိနုဒ္ဓာရာသမ္ဘဝေ ဟာကဗ္ဗောဝ။ အယံ ပနေတ္ထ ပဉ္စကေ ဝိသေသော – သမာဒာယတရော န သမ္ဘဝတိ **“ပစ္စေဿ”** န္တိ ပစ္စာဂမနာဓိပ္ပာယတော။

၃၂၅. ဒွေဝမေ ဘိက္ခဝေ ကထိနဿ ပလိဗောဓာ တိ ကထိနတ္ထာရဿ အနုပဗန္ဓနပစ္စယာတိ။

ကထိနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. စီဝရက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ဇီဝကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၆. **ရာဇဂဟကော**တိ ရာဇဂဟဝါသီ။

၃၂၈. အမောဟဇာတိကတ္တာ **န စိရဿေဝ ဝိညုတံ ပာပုဏိ** ။ အဟံ တေ ပိတာ, ကေနဋ္ဌေန? ယသ္မာ တွံ မယာ ပေါသာပိတော။

၃၂၉. “သက္ကော ဝိဿဋ္ဌမတ္တေ”တိ ဟဋ္ဌော, အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ ဝိဿဋ္ဌမတ္တောဝ။

ပဇ္ဇောတရာဇဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၃၄. **ဘုဉ္စိတုံ နိသိန္နဿာ** တိ ဧတ္ထ **“ဓမ္မပဒေ** ‘ဗဟိနဂရေ ဒိသွာ’တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဒွိသု ဒိဝသေသု ဒိန္နံ တေန တေသု ဧကေကံ ဂဟေတွာ ဒွိသု **အဋ္ဌကထာသု** ဝုတ္တန္တိ ယုဇ္ဇတီ”တိ ဝဒန္တိ။

သမတ္တိံသဝိရေစနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၃၆. **ကဗဠေ ကဗဠေ**တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဂုဠာဒီသု ပက္ခိတ္တံ, တံ ပန ဘဂဝတာ ပရိဘုဉ္စိ, တသ္မာ နတ္ထိ ဒေါသော။

ဝရယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၃၇. **မဟာပိဋ္ဌိယကောဇဝံ** နာမ အတိရေကစတုရင်္ဂုလပုပ္ဖံ ကိရ။

ကမ္ဗလာနုဇာနနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၀. **ဥပစာရေ**တိ သုသာနဿ ဥပစာရေ။ ဗဟိပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ။ ကတိကကရဏံ ဒဿေတွာ “မယှံ သန္တကံ တဝ စ မမ စ ဟောတူတိ ဝတွာ ဂ္ဂဟေတုန္တိ စ တထာဝုတ္တေ ဝဋ္ဋတီ”တိ သမာနပရိက္ခာရဝိဓိံ ဝဒန္တိ။

၃၄၂. “ခဏ္ဍသီမာယပိ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တတ္တာ သေသကမ္မာနိပိ တတ္ထ နိသီဒိတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ “ဧဝံ သန္တေ စောရိကာယ ကတသဒိသံ ဟောတိ , တသ္မာ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဒီပတသိန္နော ဝဒန္တိ ကိရ။ “စောရိကာယ ဂဟိတတ္တာ န ဟာပုဏာတီတိ **သေနာသနက္ခန္ဓကေ** အာဂတသုတ္တဉ္စ သာဓကေ”န္တိ ဝဒန္တိ, တသ္မာ တေသံ မတေန ဣဒံ အာဝေဏိကလက္ခဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဘဏ္ဍာဂါရသမ္မုတိအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၃. **“ဣဒံ ပန ဘဏ္ဍာဂါရ** န္တိ အာဝေဏိကလက္ခဏ”န္တိ ဝုတ္တံ။

စီဝရရဇနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၄. ကေမယေ အာပတ္တိ နတ္ထိ, ဝိရူပတ္တာတရိတံ။ “ကုင်္ကုမပုပ္ဖံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ “အလ္လိကာယာ”တိပိ ပာဌော အတ္ထိ။

နိသီဒနာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၃. **အဋ္ဌာနမေတ** န္တိ ဧတ္ထ **ရူပကဏ္ဍေ** “စတုသမုဋ္ဌာနိက”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ ရာဂစိတ္တာဘာဝ န မုစ္စတီတိ တ ရာဂပစ္စယေ သတိ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ ဟောတီတိ တ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ ကထာဝတ္ထုနာ စ။

၃၆၂. **အဂ္ဂဠဂုတ္တိယေဝ ပမာဏ** န္တိ ဣမေဟိ စတူဟိ နိက္ခေပကာရဏေဟိ ဌပေန္တေန အဂ္ဂဠဂုတ္တိဝိဟာရေယေဝ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။

သင်္ဃိကစီဝရုပ္ပာဒကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၃. နော စေ အတ္ထတံ ဟောတိ “ဧကံ စီဝရမာသ”န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တသ္သေဝ တာနိ စီဝရာနိ ယာဝ စီဝရမာသာ”တိ ဝစနဿ အဘာဝတော, တသ္မာ အနတ္ထတကထိနဿ အနနုညာတန္တိ စေ? န, ဟေဋ္ဌာ အနုညာတတ္တာ, တတော လီနတ္ထဒီပနတ္ထမ္ပိ ဓ တထာ ဝုတ္တတ္တာ စ။ ဟေဋ္ဌာ ဟိ “အကာလစီဝရံ နာမ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသမာသေ ဥပ္ပန္နံ, အတ္ထတေ ကထိနေ သတ္တမာသေ ဥပ္ပန္နံ, ကာလေပိ အာဒိဿ ဒိန္နံ, ဧတံ အကာလစီဝရံ နာမာ”တိ (ပာရာ. ၅၀၀) ဝစနတော အနတ္ထတကထိနာနံ ဧကစီဝရမာသေ ဥပ္ပန္နံ, တေသံယေဝ ဟောတီတိ သိဒ္ဓံ, တသ္မာ ဣဓ တံ အဝတွာ ဧကောပိ တယော ဂဏပူရကေ လဘိတွာ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ လဘတီတိ

ဣမံ လီနတ္ထံ ပကာသေတုံ **“ယာဝ ကထိနဿ ဥဗ္ဘာရာယာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ အယမတ္ထော န ဉာယတိ။ **“ဇာနိတဗ္ဗော စ ဝိနယဓရေဟီ**တိ တထာ ဝုတ္တောတိ အပရေ”တိ ဝုတ္တံ။ အတ္ထတံ ဟောတိ, ပဉ္စ မာသေ သဗ္ဗံ တဿေဝ ဘိက္ခုနော ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ အစ္စန္တသံယောဂဝသေန ဥပယောဂဝစနံ။ “ဣဓ ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿာ”တိ နိယမိတတ္တာ “ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာ”တိ ဧတ္ထ စ “ဣဓာ”တိ အဓိကာရတ္တာ တသ္မိံ ဝုတ္ထေ လဘတိ။ **“ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ**တိ စီဝရကာလဿာသန္နတ္တာ စ အနတ္ထတကထိနာနမ္ပိ ဝုတ္ထဝဿာနဉ္စ အနုညာတဋ္ဌာနတ္တာ ဧဝ ဝုတ္တ”န္တိ အညတရသ္မိံ **ဂဏ္ဌိပဒေ** လိခိတံ။ ကေစိ ပန “ယံ ပန ဣဒံ ‘ဣဓ ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿာ’တိအာဒိံ ကတွာ ယာဝ ‘အနာဂတဝဿေ’တိ ပဒံ, တာဝ ပုစ္ဆိတွာ ‘ကသ္မာ? ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ’တိ ဣဒံ ပရတော ‘တတြ သမ္မုခီဘူတာနံ သဗ္ဗေသံ ပါပုဏာတီ’တိ ဣမဿ ပရိယောသာနေ ‘ကသ္မာ? ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ’တိ လိခိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာတိ စေ? ပရတော ‘စီဝရမာသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဟေမန္တဿာ’တိ ဝုတ္တေန နိဗ္ဗိသေသတ္တာ, တသ္မာ ဧဝ ကေစ္စေသု ပဏ္ဍိတန္တိ ဝဒန္တိ”တိ ဝဒန္တိ။ ဣဓ ပန ဣဓ-သဒ္ဒေန ဝိသေသိတံ, တတ္ထ နတ္ထိ, တသ္မာ အညမညဝိရောဓော နတ္ထီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ “မယှိမာနိ စီဝရာနိ ပါပုဏန္တီ”တိ ဝစနမေတဓိဋ္ဌာနံ, ဣဒမေတ္ထ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ။ “မယှိမာနီ’တိ ဝုတ္တေပိ အဓိဋ္ဌိတမေဝ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ “မယှိမာနီ’တိ ဝုတ္တေ တဿ စီဝရာနိ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ‘စီဝရာနိ ပါပုဏန္တီ’တိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝါ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဒုဂ္ဂဟိတာနီ** တိ သင်္ဃိကာနေဝ ဟောန္တိ။ “ဂဟိတမေဝ နာမာ’တိ ဣမဿ ဣဒံ ပတ္တန္တိ ကိဉ္စာပိ န ဝိဒိတံ, တေ ပန ဘာဂ တေသံ အတ္ထတော ပတ္တာယေဝါတိ အဓိပ္ပာယော”တိ လိခိတံ။ “ဧကသ္မိံ အပတိတေ ပုန အာဂတာ လဘန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။

ဥပနန္ဒသကျပုတ္တဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. “န, ဘိက္ခဝေ, အညတြ ဝဿံဝုတ္ထေနာ”တိ စီဝရသမယံ ဥပာဒါယ ပဋိက္ခေပေ ကတော ။ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ “ရာဇဝိဟာရေ ဝိယ နာနာပရိဝေဏေသု ဝါ ဣဓ ဝါ ဝုတ္ထာ လဘန္တူ”တိ ဝတွာ ဒိန္နံ။ **“သတ္တာဟဝါရေန အရုဏမေဝ ဥဋ္ဌာပေတီ**တိ ဧတံ ဝစနမတ္တမေဝ ဧကဝိဟာရေ သတ္တာဟကိစ္စာဘာဝတော”တိ စ လိခိတံ။

မတသန္တကကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. **ဘိက္ခုဿ** တိ ဘိက္ခုသ္မိံ ကာလံကတေ။ တတ္ထ “ပတ္တစီဝရေ”တိ ပဓာနပရိက္ခာရဒဿနမုခေန သဗ္ဗပရိက္ခာရနိဒဿနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဓမ္မေန ဥပ္ပန္နဉ္စေတံ ဟောတိ, သင်္ဃဿ ကပ္ပိယမေဝ မတတ္တာတိ ဧကေ။ နောတိ တက္ကော ပတ္တစတုက္ကေ သဗ္ဗထာ အကပ္ပိယပတ္တနယဝိရောဓတော။ အဓမ္မေန ဥပ္ပန္နသေနာသနေ စ ဝသတော အနာပတ္တိ။ အညတရသ္မိံ အာဝါသေ ဒွေ ဘိက္ခူ ဝသန္တိ, တတ္ထ ဧကော ကာလံကတော, ဣတရော တဿ ပရိက္ခာရံ အဟပေတွာ တံ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှာတိ, သင်္ဃသန္တကံ ဂဟိတံ ဟောတိ, ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော။ အနာဝါသေ ဂဏှာတိ, န ကာရေတဗ္ဗော အဿာမိကဿ ဂဟိတတ္တာ။ မရဏသမယေ ဝတ္တုံ အသဟန္တော စေ စိတ္တေနေဝ ဒေတိ, ပုညံ ပသဝတိ, သင်္ဃောဝ တဿ သာမီ။ ပရော ဝါ အဝိဿာသိကော သယမေဝ ဂဏှာတိ, ဂဟဏံ န ရုဟတိ, ထေယျစိတ္တေန စေ, ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော။ တဿ စ အာဝါသဂတဿ ကော သာမီ။ “သင်္ဃော သာမီ”တိ ဝစနတော သင်္ဃေန ဗလက္ကာရေန သော ဝါရေတဗ္ဗောတိ ဧကေ။ ဇီဝမာနကာလေ ဂဟိတတ္တာ န သင်္ဃော သာမီတိ ဧကေ။ သာမိကော စေ သယံ ပဿိတွာ အစ္ဆိန္ဒိတုံ လဘတိ, သင်္ဃောပိ လဘတိ သာမိဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာတိ ဣတရေ, ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

မတကဿ ဟိရညာဒိအကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ ဥဂ္ဂဟိတဉ္စေတံ ဟောတိ, ဥဂ္ဂဟိတေ ဝုတ္တနယေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မေန ဥပ္ပန္နံ စေ, ကပ္ပိယကာရကော အာစိက္ခိတဗ္ဗော။ အသော စေ ဂဟိတော ဟောတိ, န သင်္ဃော သာမီ, အာရာမိကော စေ, သင်္ဃော သာမီ။ ကဝိမဟိံသီအာဒယော ဟောန္တိ, အာဝါသဂတာနံ သင်္ဃော သာမီ, အနာဝါသဂတာနံ န သင်္ဃော သာမီ။ သင်္ဃော စေ အာဝါသံ အာနေတွာ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ ပစ္ဆာ သမီပေ ဗဟိသီမာယ ဌပေတိ, ကာရကသင်္ဃော သာမီ, တထာ အာရာမိကေ။ မတကဿ ပရိက္ခာရော နိက္ခေပဝသေန ဌပိတော ဟောတိ, သောဝ သာမီ။ မဟဂ္ဃော စေ ဟောတိ, သေသဿ သင်္ဃော သာမီ။ “ကေနစိ ဂိလာနုပဋ္ဌာကေနာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗက္ကမော ဧတေန ဒဿိတော။ ပုန ဥပဋ္ဌာကာနံ ဗဟုဘာဝေ သတိ သဗ္ဗေသံ အတဗ္ဗကမ္မံ ဒဿေန္တေန ဘဂဝတာ ကမ္မဝါစာယံ **“ဂိလာနုပဋ္ဌာကာန”** န္တိ ဝုတ္တံ။ သာမဏေရဝါရေ “စီဝရ”န္တိ ပါဌော။ “ဣမံ တုယှံ ဒေမိ ဒဒါမိ ဒဇ္ဇာမိ ဩဏောဇေ

မိ ပရိစ္စဇာမိ ဝိဿဇ္ဇာမိ နိဿဇ္ဇာမီ’တိ တ ‘ဣတ္ထန္နာမဿ ဒေမိ။ပေ။ နိဿဇ္ဇာမီ’တိ တ ဝဒတိ, ‘သမ္မုခါ တ ပရမ္မုခါ တ ဝုတ္တေ ဒိန္နံယေဝ ဟောတီ’တိ အနလက္ခဏဿ စ ‘တုယှံ ဂဏှာဟီ’တိ ဝုတ္တေ ‘မယှံ ဂဏှာမီ’တိ ဝဒတိ, ‘သုဒိန္နံ သုဂ္ဂဟိတဉ္စာ’တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) ဂဟဏလက္ခဏဿ စ ဝုတ္တတ္တာ ‘မမ သန္တကံ တဝ စ မမ စ ဟောတူ’တိ ဧဝမာဒိဝစနေန သမာနပရိက္ခာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အာစရိယာ’’တိ လိခိတံ။

အနုဂဏ္ဌိပဒေ ပန အတိဝ ပပဉ္စံ ကတွာ ပုန ‘‘ဣဒမေတ္ထ အာစရိယာနံ သန္နိဋ္ဌာနံ – သစေသမ္ဗဟုလာ, ဒွေဝ တ သမာနပရိက္ခာရံ ကတ္တုကာမာ ဟောန္တိ, တေ သဗ္ဗေ အတ္တနော သန္တကံ ဝတ္ထုမာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကေန သဒ္ဓိံ ပေသလလသ္သ ကေဿ ပရိစ္စဇန္တိ, သော ပုန တေသမေဝ ပရိစ္စဇတိ, ဧတ္တာဝတာ တေ သမာနပရိက္ခာရိကာ ဟောန္တီတိ။ ဣဒံ သမာနပရိက္ခာရလက္ခဏံ ဟဋ္ဌိအာဒီသု ဝုတ္တလက္ခဏေနေဝ ပတနတော အစလပ္ပတ္တံ ဟောတိ, တထာပိ ဟေရာဏဝိမိံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဝတ္တနတော ပဋိသေဓေတဗ္ဗော, အာစရိယာနံ မတာနုသာရေန ကာတဗ္ဗံ ကာတုကာမေနာတိ အပရေ’’တိ ဝုတ္တံ, ‘‘ဝဿံဝုတ္ထသာမဏေရော ပဉ္စသု သိက္ခာပဒေသု ဧကံ အတိက္ကမိတွာ ပုန ဂဟိတော လာဘံ န လဘတိ, အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နော နာမ ဟောတီ’’တိ ဝဒန္တိ။

ဝဿံဝုတ္ထာနံအနုပ္ပန္နစီဝရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၅. ဥပ္ပန္နေ စီဝရေ အဘာဇိတေ ပက္ကမတီ တိ ဧတ္ထ ‘‘သင်္ဃေန တတ္ရုပ္ပာဒတော ဧကေကဿ ဘိက္ခုနော ဧတ္တကံ ဝဿာဝာသိကံ အတုံ သင်္ဃဿ ရုစ္စတီ’’တိ သာဝိတေပိ ဝိဗ္ဘမတိ, တတော န လဘတိ, ပုန ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွာ စီဝရဘာဇနံ သမ္ပာဝေန္တောပိ န လဘတိယေဝ ပဗ္ဗပကတိတော ဘဋ္ဌတ္တာ။ အထ ဟာပိတေ ဝိဗ္ဘမတိ, လဘတီ’’တိ စ ဝုတ္တံ။

သင်္ဃေဘိန္နေစီဝရုပ္ပာဒကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၆. ပရသမုဒ္ဒေ တိ ဇမ္ဗုဒီပေ။

အဋ္ဌစီဝရမာတိကာကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၉. ယသ္မာ အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနံ ဒုဗ္ဗိဇာနံ, တသ္မာ **‘‘အပိစာ’’** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဓုဝသန္နိဟိတဋ္ဌာနမ္ပိ ပရိယန္တဂတမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **‘‘မဟာပစ္စရိယံ ပန ဘိက္ခုသုပိ။ပေ။ ဟပုဏာတီ** တိ ‘ဥပစာရသီမာယ ဒေမာ’တိ ဧဝံ ဒိန္နမေဝ သန္ဓာယာ’’တိ လိခိတံ ။ ‘‘သမာနသံဝာသကသီမာယာ’’တိ ဝုတ္တေ ခဏ္ဍသီမာဒီသု ဌိတာနံ န ဟပုဏာတိ တာသံ ဝိသုံ သမာနသံဝာသကသီမတ္တာ။ သမာနသံဝာသကအဝိပ္ပဝါသသီမာနံ ဣဒံ နာနတ္တံ – ‘‘အဝိပ္ပဝါသသီမာယ ဒမ္မီ’’တိ ဒိန္နံ ကာမဋ္ဌာနံ န ဟပုဏာတိ။ ကသ္မာ? ‘‘ဌပေတွာ ကာမဉ္စ ကာမူပစာရဉ္စာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ‘‘သမာနသံဝာသကသီမာယာ’’တိ ဒိန္နံ ပန ယသ္မိံ ဌာနေ အဝိပ္ပဝါသသီမာ အတ္ထိ, တတ္ထ ဌိတာနံ, ဣတရတ္ထ ဌိတာနဉ္စ ဟပုဏာတိ။ ‘‘ခဏ္ဍသီမာယံ ဌတွာ ‘သီမဋ္ဌကသင်္ဃဿ ဒမ္မီ’တိ ဝုတ္တေ ဥပစာရသီမာယ ဧဝ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အတဗ္ဗ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘အဝိပ္ပဝါသသီမာယ ဒေမာ’’တိ ခဏ္ဍသီမာယံ ဌတွာ ဒိန္နေ တတ္ထေဝ ဟပုဏာတီတိ ဧကေ။ **ယောဇနသတမ္ပိ ပူရေတွာ နိသီဒန္တိ** တိ ဧတ္ထ ဝိဟာရူပစာရေ ဟတ္ထပါသေန, ဗဟိကမာဒီသု ဒွါဒသဟတ္ထေန ဥပစာရောတိ ဧကေ။ ‘‘ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ သင်္ဃဿာ’’တိ ဝုတ္တေ ကောဗဒ္ဓ ဟုတွာပိ ပရိက္ခေပပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတာနံ န ဟပုဏာတီတိ ဧကေ။ ‘‘ဘိက္ခုနိဝိဟာရတော ဗဟိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌတွာ ‘သင်္ဃဿာ’တိ ဝုတ္တေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿေဝ သာမီ’’တိ ဝဒန္တိ။ **ဧကောပိ ဂန္တွာ** တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗေသံ တ ဟာပေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ, အာနေတွာ တ ဟာပေတဗ္ဗံ, ဣတရထာ ဂတဿ န ဟပုဏာတိ။ သမာနလာဘကတိကာ မူလာဝာသေ သတိ သိယာ, မူလာဝာသဝိနာသေန ကတိကာပိ ဝိနဿတိ။ သမာနလာဘဝစနံ သတိ ဒွီသု, ဗဟူသု တ ယုဇ္ဇတိ။ တေနေဝ ဧကသ္မိံ အဝသိဋ္ဌေ ယုဇ္ဇတီတိ နော မတိ။

‘‘တာဝကာလိကကာလေန, မူလစ္ဆေဒဝသေန တ။
အညေသံ ကမ္မံ အညဿ, သိယာ နာတသသင်္ဂမော’’တိ။ –

အာစရိယော။

သဗ္ဗတ္ထ ဒိန္နမေဝ တိ ''သမာနဘာဂေဝ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ''ဧကမေကံ အမ္ဗဟာကံ ဟပုဏာတီတိ စေ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ ဝိဘာဂဿ ကတတ္တာ။ ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စီဝရေ ဒိန္နေ ပံသုကူလိကာနံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ''ဥဘတောသင်္ဃဿာ''တိ ဝုတ္တေ ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿာ''တိ အဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေန မိဿိတတ္တာ, တတ္ထ အပရိယာပန္နတ္တာ စ ပုဂ္ဂလော ဝိသုံ လဘတိ။ ဧဝံ သန္တေ ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ စ ဒမ္မီ''တိ ဝုတ္တေပိ ''ဥဘတောသင်္ဃဿ ဒိန္နမေဝ ဟောတီ''တိ ဣမိနာ ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န ဝိရုဇ္ဈတိ, တံ ဒွိန္နံ သင်္ဃာနံ ဒိန္နဘာဝမေဝ ဒီပေတိ, န ဥဘတောသင်္ဃပညတ္တိံ, တသ္မာ ဧဝ ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ စ တုယှဉ္စာ''တိ တရော န ဝုတ္တော။ အထ တ အဋ္ဌကထာဝစနမေဝ ပမာဏံ, န ဝိစာရဏာတိ ဧကေ။ ယသ္မာ ဧကော အဒ္ဓါနာဒိယကော ဝိယ ဒုဝိဓော န ဟောတိ, တသ္မာ ဥဘတောသင်္ဃဂ္ဂဟဏေန ဧကော ဘိက္ခု န ဂဟိတောတိ ။ ''သဗ္ဗာတသဿ စ စေတိယဿ စ ဓမ္မဿ စာ'တိ ဝုတ္တေ သဗ္ဗဝိဟာရေသု စေတိယဓမ္မာနံ ဧကေကဿ ဘိက္ခုနော ဘာဂေ အတဗ္ဗော''တိ ဝဒန္တိ။ ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ စေတိယဿ စာ''တိ ဝုတ္တေ န ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န, တတ္ထ ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ, ဣဓ ဝိဟာရေနေ ဃဋ္ဋိတတ္တာ စ တမှိ တမှိ ဝိဟာရေ ဧကေဘာဂံ လဘိတဗ္ဗမေဝတိ ပရိဟရန္တိ။ **အတ္တနော ဟပေတ္ဝာတ**တိ ဝိကာလေ အပရိဘောဂတ္တာ သကလောပိ ဝဋ္ဋေယျာတိ စေ? ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဟရာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ, တေန ''ဟရာမိ''တိ ဂဟိတတ္တာ စ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနမ္ပီ** တိ ဧတ္ထ **အပိ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏတ္ထော, ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနမေဝတိ အတ္ထော, ဣတရထာ သမုစ္စယတ္ထေ ဂဟိတေ ''လက္ခဏညူ ဝဒန္တီ''တိ ဝစနံ နိရတ္ထကံ သိယာ။ **ကသ္မာ** တိ အာရဘိတ္ဝာ ပပဉ္စံ ကရောန္တိ။ ကိံ တေန, ပရတော ''စီဝရမာသတော ပဋ္ဌာယ။ပေ။ အတီတဝဿံဝုတ္ထာနမေဝ ဟပုဏာတီ''တိ ဣမိနာ သိဒ္ဓတ္တာ န ဝိစာရိတံ, တေန ဝုတ္တံ ''လက္ခဏညူ''တိ အစလဝသေန။ **သစေ ပန ဗဟိဥပစာရသီမာယ ဌိတော။ပေ။ သမ္ပတ္တာနံ သဗ္ဗေသံ ဟပုဏာတီ** တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝုတ္ထဝဿာနန္တိ အဓိပ္ပာယော ''ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝုတ္ထဝဿာနံ သဗ္ဗေသံ သမ္ပတ္တာနံ ဟပုဏာတီ''တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အကာလစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) **ကင်္ခါဝိတရဏိယံ** ဝုတ္တတ္တာ။ ဂိမှာနံ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္တေ ပန ယသ္မာ အနန္တရာတီတံ ဟေမန္တံ ဧဝ ဝုတ္ထာ နာမ ဟောန္တိ, န ဝဿံ, တသ္မာ ''မာတိကာ အာရောပေတဗ္ဗာ''တိ ဝုတ္တံ။ ယေ တ ထေရေဟိ ပေသိတာ, တေသံ ဟပုဏာတီတိ ကိရ အတ္တော။

စီဝရက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. စမ္ပေယျက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ဒွေဝနိဿာရဏာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၅. အပ္ပတ္တော **နိဿာရဏ** န္တိ ဧတ္ထ နိဿာရဏံ နာမ ကုလဒူသကာနံယေဝ အနုညာတံ, အယံ ပန ကုလဒူသကော န ဟောတိ, တသ္မာ ''အပ္ပတ္တော''တိ ဝုတ္တော။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ သုနိဿာရိတော ဟောတီတိ? **စူဠဝဂ္ဂေ** ''အာကင်္ခမာနော သင်္ဃော ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ကရေယျာ''တိ (စူဠဝ. ၂၇) ဝုတ္တတ္တာ။ ''တဿပာပိယသိကကမ္မာရဟဿ တဿပာပိယသိကကမ္မံ ကရောန္တီ''တိ ဝစနတော စက္ကံ ဗန္ဓန္တိ ဉာတဗ္ဗံ။

ဥပါလိပုစ္ဆာကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၀. ''ပရတောတိ ဥပါလိပုစ္ဆတော ပရ''န္တိ လိခိတံ။ **အဘောရိတဟင်္ဌိယံ** ''ဉီနဝီသတိဝဿော န အာဂတော ဝိပ္ပန္နဝတ္ထုကတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ။ ဣမသ္မိံ စမ္ပေယျက္ခန္ဓကေ အဓမ္မကမ္မာနိယေဝ ဒွိဓာ ကတ္ဝာ ပဉ္စာဂတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **ပရိဝါရေ** ဣမသ္မိံ ခန္ဓကေ ''ပဉ္စ အဓမ္မိကာနီ''တိ ဝုတ္တံ။ ''အန္ဓမူဂဗဓိရော သောသာရိတော''တိ ဣမိနာ အပဗ္ဗဇိတဿပိ ဥပသမ္ပဒာ ရုဟတီတိ သိဒ္ဓံ။

စမ္ပေယျက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ကောသမ္ဗကဝိတ္ထာရကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅၁. **သုတ္တန္တိကော** တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ “ဝိနယဓရော မာတိကာဓရော”တိ ဝုတ္တံ, ဥဘတောဝိဘင်္ဂ ပန သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ခန္ဓကဘာဏကော ဟောတိ။ **အာဝုသော ဧတ္ထ အာပတ္တီ** တိ ဝစနံ ဥပဟာသယ “သော တဿာ အာပတ္တိယာ အာပတ္တိဒိဋ္ဌိ ဟောတီ”တိ ဝုစ္စတိ။ ပစ္ဆာ ဝိနယဓရော “ဝတ္ထုမ္ပိ သတိ ပမာဏံ, န ပညတ္တိယ”န္တိ သတိံ ပဋိလဘိတွာ တဿာ အာပတ္တိယာ အာပတ္တိဒိဋ္ဌိ အဟောသိ, တေန ဝုတ္တံ အဉ္ဉေ “အညေ ဘိက္ခူ တဿာ အာပတ္တိယာ အာပတ္တိဒိဋ္ဌိနော ဟောန္တိ”တိ။

၄၅၅. “ယထာ မယာ ဉတ္တိ”တိ လိခန္တိ “ပညတ္တာ”တိ ဧကဝစနတ္တာ။

ဒီဃာဝုဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅၈. “ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တော”တိ လိခန္တိ။ **ပုရာဏဟေတ္တကေသု** “ဗာရာဏသိယ”န္တိ နတ္ထိ, “နတ္ထိဘာဝေဝ သုန္ဒရော”တိ ဝဒန္တိ။

ပာလိလေယျကဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၆၇. **ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေ** တိ သင်္ဂီတိတ္ထေရေဟိ သုဝိညေယျံ့ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **“ပာလိလေယျော** တိ ကမော, တဿ ဝသေနာ”တိပိ ဝဒန္တိ, တံ **ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာယ** န ဝိရုဇ္ဈတိ။

အဋ္ဌာရသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၇၃. **န တေ့ဝ၀။ပေ။ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ** တိ ဧတ္ထ သေနာသနာရဟဿ ယော သေနာသနံ ပဋိဗာဟတိ, တဿေဝ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ “ကလဟကာရကာဒီနမေတ္ထ ဩကာသော နတ္ထီတိအာဒိကံ သင္ဃဿ ကတိကံ ဝတွာ တံ န ပညာပေန္တဿ တ ‘အဟံ ဗုဒ္ဓော’တိ ပသယှဟ အတ္တနာ အတ္တနော ပညာပေတွာ ဂဏှတော ‘ယုတ္တိယာ ဂဏှာထာ’တိ ဝတွာ တရေန္တဿ တ အဒေသော နတ္ထိ။ ဣမ ကလဟဝူပသမနတ္ထံ အာဂတာနံ ကောသမ္ဗိကာနမ္ပိ ‘ယထာ ဝုမှ’န္တိ အဝတွာ ‘ဝိဝိတ္တေ အသတိ ဝိဝိတ္တံ ကတွာပိ ဒာတဗ္ဗ’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိဝိတ္တံ ကတွာ ဒေန္တံ ပဋိဗာဟေန္တဿေဝ အာပတ္တီတိ ကိရ အယမတ္ထော ဟရိတသိကာဒီနံ ဝိဟာရပရိယန္တအာပနေန သာဓိတဗ္ဗော”တိ လိခိတံ။

သင္ဃသာမဂ္ဂီကထာဝဏ္ဏနာ

၄၇၅. “အထ ခော တေ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကာ ဘိက္ခူ တံ ဥက္ခိတ္တကံ ဘိက္ခုံ ဩသာရေတွာ ယေန ဥက္ခေပကာ ဘိက္ခူ။ပေ။ တဿ ဝတ္ထုဿ ဝူပသမာယ သင္ဃသာမဂ္ဂိံ ကရောမာ”တိ ဝစနံ ဒုဝိညေယျဝိနိစ္ဆယံ ဝိနယလက္ခဏကုသလဿ။ ဝိဇ္ဇမာနေ ဟိ ကာရကသင်္ဃေ ဣတရော သင်္ဃော ဩသာရိတုံ န လဘတိ။ ဩသာရေန္တော စေ, တေ ဘိက္ခူ ကာရကသင်္ဃေန သမာနလဒ္ဓိကဘာဝံ ပတ္တတ္တာ တေန သမာနသံဝါသကာ ဟောန္တိ, တတော ဥက္ခေပကာနံ ဆန္ဒံ အဂ္ဂဟေတွာ ဩသာရေန္တာနံ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ, တသ္မာ “တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, တံ ဘိက္ခုံ ဩသာရေထာ”တိ (မဟာဝ. ၄၇၄) ဘဂဝတော ဝစနေန ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကာ ဩသာရေသုံ, ဥဒာဟု နိဿီမံ ဂန္တွာ, ဥဒာဟု ဣတရေသံ ဆန္ဒံ ဂဟေတွာ ဩသာရေသုံ, နနု ဧတေသမညတရေနေတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗံ, န စ ပနေတံ **သဗ္ဗဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝိစာရိတံ။ အယံ ပနေတ္ထ တက္ကော –

“ယသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ သင်္ဃေန, ကတကမ္မဿ ဘိက္ခုနော။
သတိ တသ္မိံ န အညဿ, ပဋိပဿမ္ဘနံ ခမံ။

“ဝိရမန္တေ တတော အေသော, အပိ သင်္ဃော အကာရကော။
ဩသာရေတုံ အလံ ယသ္မာ, ကာရကော အနုလောမိကော”တိ။

၄၇၇. ‘‘အဋ္ဌ ဒူတင်္ဂါနိ နာမ သောတာ စ ဟောတိ, သာဝေတာ စ ဥဂ္ဂဟေတာ စ ဓာရေတာ စ ဝိညာတာ စ ဝိညာပေတာ စ ကုသလော စ သဟိတာသဟိတဒဿနော စ အကလဟကာရကော စာတိ ဝေါနီ’’တိ ဝုတ္တံ။

ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာဝဂ္ဂဿ လီနတ္ထပကာသနာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

စူဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁. ကမ္မက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

အဓမ္မကမ္မဒွါဒသကကထာဝဏ္ဏနာ

၄. **အသမ္မုခါ ကတံ ဟောတီ**တိအာဒယော တိကာ ကေဝလံ ဒေသနာမတ္တမေဝ။ န ဟိ တီဟိ ဧဝ အင်္ဂေဟိ သမောဓာနေဟိ အဓမ္မကမ္မံ ဟောတိ, ဧကေနပိ ဟောတိ ဧဝ, အယမတ္ထော “တိဏ္ဏံ, ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိပါဠိယာ (စူဠဝ. ၆) သာဓေတဗ္ဗော။ **“အပ္ပဋိညာယ ကတံ ဟောတီ”**တိ လဇ္ဇိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကဏှပက္ခေ “အဒေသနာဂါမိနိယာ အာပတ္တိယာ ကတံ ဟောတီ”တိ သုက္ကပက္ခေ “ဒေသနာဂါမိနိယာ အာပတ္တိယာ ကတံ ဟောတီ”တိ ဣဒံ ဒွယံ ပရတော “တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော အာကင်္ခမာနော သံဃော တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကရေယျ။ အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော ဟောတီ”တိ ဣမိနာ ဝိရုဇ္ဈတိ, အဒေသနာဂါမိနိံ အာပန္နော ဟိ “အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော”တိ ဝုစ္စတီတိ။ ယုတ္တမေတံ, ကတ္တု အဓိပ္ပါယော ဧတ္ထ စိန္တေတဗ္ဗော။ ဧတ္ထာဟ **ဥပတိဿတ္ထေရော** “တဇ္ဇနီယကမ္မဿ ဟိ ဝိသေသေန ဘဏ္ဍနကာရကတ္တံ အင်္ဂ”န္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ, တံ ပါဠိယာ အာဂတနိဒါနေန ယုဇ္ဇတိ, တသ္မာ သဗ္ဗတ္တိကေသုပိ ဘဏ္ဍနံ အာရောပေတွာ ဘဏ္ဍနပစ္စယာ အာပန္နာပတ္တိဝသေန ဣဒံ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ, တသ္မာ ‘အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော’တိ ဧတ္ထာပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝါ အပရဘာဂေ ဝါ စောဒနာသာရဏာဒိကာလေ ဘဏ္ဍနပစ္စယာ အာပန္နာပတ္တိဝသေနေဝ ကာရေတဗ္ဗံ, န ကေဝလံ သင်္ဃာဒိသေသပစ္စယာ ကာတဗ္ဗ”န္တိ။ “အဒေသနာဂါမိနိယာ အာပတ္တိယာတိ ပါရာဇိကာပတ္တိယာ”တိ ဧတ္တကမတ္တံ ဝတွာ ပရတော ‘အဓိသီလေ ပါရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသ အဇ္ဈာစာရာ’တိ **ဟေရဏ္ဏကဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တ”န္တိ လိခိတံ။ “‘အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော’တိ သင်္ဃာဒိသေသံ သန္ဓာယာ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** လိခိတံ။ ဣဒံ **ဟေရဏ္ဏကဂဏ္ဌိပဒေ** ပုရိမဝစနေန သမေတိ, တသ္မာ တတ္ထ ပစ္ဆိမံ ပါရာဇိကပဒံ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝုတ္တံ သိယာ, **အဋ္ဌကထာယဉ္စ** “အဒေသနာဂါမိနိယာတိ ပါရာဇိကာပတ္တိယာ ဝါ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိယာ ဝါ”တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ပါရာဇိကာပတ္တိ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝုတ္တာ သိယာ။ ယတော **ဂဏ္ဌိပဒေ** “‘အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော’တိ သင်္ဃာဒိသေသံ သန္ဓာယာ”တိ ဧတ္တကမေဝ လိခိတံ, တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ **ဂဏ္ဌိပဒေ** သကလေန နယေန ပါရာဇိကာပတ္တိပစ္စယာ ဥပ္ပန္နဘဏ္ဍနဟေတု န တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ ပယောဇနာဘာဝတော, သင်္ဃာဒိသေသပစ္စယာ ကာတဗ္ဗန္တိ အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါ ဟောတိ။ န, သုက္ကပက္ခေ “ဒေသနာဂါမိနိယာ အာပတ္တိယာ ကတံ ဟောတီ”တိ (စူဠဝ. ၅) ဝစနတောတိ စေ? န, ဧကေန ပရိယာယေန သင်္ဃာဒိသေသဿပိ ဒေသနာဂါမိနိတော ဟာရသမ္ဘဝတော,

ယေန ကမ္မေန သန္တဇ္ဇနံ ကရီယတိ, တံ **တဇ္ဇနီယကမ္မံ** နာမ။ ယေန ကမ္မေန နိဿာယ တေ ဝတ္ထဗ္ဗန္တိ နိဿီယတိ ဘဇာပီယတိ နိယဿော, တံ **နိယဿကမ္မံ** နာမ။ ယေန တတော အာဝါသတော, ကမတော စ ပဗ္ဗာဇေန္တိ ကုလဒူသကံ, တံ **ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ** နာမ။ ယေန ကမ္မေန အက္ကုဋ္ဌဂဟဋ္ဌသမဉ္ဇပမေဝ ပဋိသာရီယတိ သော အက္ကောသကော ပဋ္ဌာ ပေသီယတိ, တံ **ပဋိသာရဏီယကမ္မံ** နာမ။ ယေန သမာနသံဝါသကဘူမိတော ဥက္ခိပီယတိ။ ဆဍ္ဍီယတိ သာတိသာရော ဘိက္ခုသင်္ဃေန, တံ ကမ္မံ **ဥက္ခေပနီယကမ္မံ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၁. **“နိဿာယ တေ ဝတ္ထဗ္ဗ”**န္တိ ဂရုနိဿယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဣတရန္တိ။

၁၂. **အဿဇိပုနဗ္ဗသုကဝတ္ထုသ္မိံ** “တေသု ဝိဗ္ဘန္တေသုပိ ကမ္မံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတုံ အနုညာတမ္ပိ သမ္မာဝတ္တန္တာနံယေဝါ”တိ လိခိတံ။ သမ္မုခါ ဝုတ္တမေဝ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တံ နာမ။ ပရမ္မုခါ ဝုတ္တံ ဒေသနံ ဂစ္ဆတိ။

၁၄. ခမာပေန္တေန “ခမာဟီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗမတ္တမေဝ, န ဥက္ကုဋိကာဒိသာမီစိနာ ပယောဇနန္တိ။ **အနုဒူတ**န္တိ သဟာယန္တိ အတ္ထော။

၁၅. **အဒဿနေယေဝ ဥက္ခေပနီယံ ကာတဗ္ဗံ,** န အညထာ။ “တဇ္ဇနီယာဒိကရဏကာလေ အာပတ္တိံ ရောပေတွာ တဿာ အဒဿနေ, အပ္ပဋိကမ္မေ ဝါ ဘဏ္ဍနကာရကာဒိအင်္ဂေဟိ ကာတဗ္ဗ”န္တိ လိခိတံ။

တဇ္ဇနီယကမ္မာဒီသု အယံ ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကိံ တဇ္ဇနီယကမ္မံ, တဇ္ဇနီယကမ္မဿ ကိံ မူလံ, ကိံ ဝတ္ထု, ကိံ ပရိယောသာနံ, ကသ္မာ ''တဇ္ဇနီယကမ္မ''န္တိ ဝုစ္စတီတိ? **ကိံ တဇ္ဇနီယကမ္မ** န္တိ ဝတ္ထုသိုံ သတိ ကရဏသမဂ္ဂတ္တိ။ **တဇ္ဇနီယကမ္မဿ ကိံ မူလ** န္တိ သင်္ဃော မူလံ။ **တဇ္ဇနီယကမ္မဿ ကိံ ဝတ္ထု** တိ ကလဟဇာတာပတ္တိဝတ္ထု။ **ကိံ ပရိယောသာန**န္တိ ဘာဝနာပရိယောသာနံ။ **ကသ္မာ တဇ္ဇနီယကမ္မန္တိ ဝုစ္စတီ** တိ သင်္ဃော ကလဟကာရကပုဂ္ဂလံ ကလဟေ စ ဘေဒေ စ ဘယံ ဒဿေတွာ တ ခန္တိယာ ဇနေတိ, ဥပသမေ ဇနေတိ, တသ္မာ ''တဇ္ဇနီယကမ္မ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ ကထံ တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကတံ ဟောတိ, ကထံ အကတံ။ ကိန္တိ စ တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကတံ ဟောတိ, ကိန္တိ စ အကတံ။ ကေန စ တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကတံ ဟောတိ, ကေန စ အကတံ။ ကတ္ထ စ တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကတံ ဟောတိ, ကတ္ထ စ အကတံ။ ကာယ ဝေလာယ တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကတံ ဟောတိ, ကာယ ဝေလာယ အကတံ ဟောတိ? **ကထံ တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကတံ ဟောတီ**တိ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန။ **ကထံ အကတံ ဟောတီ**တိ ဝဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန။ **ကိန္တိ စ ကတံ ဟောတီ** တိ ကရဏသမဂ္ဂတ္တိယာ။ **ကိန္တိ စ အကတံ ဟောတီ** တိ ကရဏဝိပတ္တိယာ။ **ကေန စ ကတံ ဟောတီ**တိ သင်္ဃေန။ **ကေန စ အကတံ ဟောတီ**တိ ဂဏေန ပုဂ္ဂလေန။ **ကတ္ထ စ ကတံ ဟောတီ** တိ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သင်္ဃော တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကရောတိ, တဿ ပုဂ္ဂလဿ သမ္မုခီဘူတေ။ **ကတ္ထ စ အကတံ ဟောတီ**တိ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သင်္ဃော တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကရောတိ, တဿ ပုဂ္ဂလဿ အသမ္မုခီဘူတေ။ **ကာယ ဝေလာယ ကတံ ဟောတီ**တိ ယဒာ ကလဟဇာတာပတ္တိ သံဝိဇ္ဇတိ။ **ကာယ ဝေလာယ အကတံ ဟောတီ**တိ ယဒာ ကလဟဇာတာပတ္တိ န သံဝိဇ္ဇတိ။ ကတိဟာကာရေဟိ တဇ္ဇနီယကမ္မဿ ပတ္တကလ္လံ ဟောတိ, ကတိဟာကာရေဟိ အပတ္တကလ္လံ? သတ္တဟာကာရေဟိ တဇ္ဇနီယကမ္မဿ ပတ္တကလ္လံ ဟောတိ, သတ္တဟာကာရေဟိ အပတ္တကလ္လံ။ ကတမေဟိ သတ္တဟာကာရေဟိ ပတ္တကလ္လံ, ကတမေဟိ သတ္တဟာကာရေဟိ အပတ္တကလ္လံ ဟောတိ? ကလဟဇာတာပတ္တိ န သံဝိဇ္ဇတိ, သော တ ပုဂ္ဂလော အသမ္မုခီဘူတော ဟောတိ, သင်္ဃော တ ဝဂ္ဂေါ ဟောတိ, အသံတသိကော တ ပုဂ္ဂလော တဿံ ပရိသာယံ သံဝိဇ္ဇတိ, အစောဒိတော တ ဟောတိ အသာရိတော တ, အာပတ္တိံ တ အနာရောပိတော။ ဣမေဟိ သတ္တဟာကာရေဟိ တဇ္ဇနီယကမ္မဿ အပတ္တကလ္လံ ဟောတိ, ဣတရေဟိ သတ္တဟာကာရေဟိ ပတ္တကလ္လံ ဟောတိ။ ဇဝံ သေသကမ္မေသုပိ။

ကမ္မက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ပါရိဝါသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၇၅. ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကေ ''မာ မံ ကမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆထာတိ ဝုတ္တေ အနာပုစ္ဆာပိ ကမံ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ သင်္ဃော အတ္တနော ပတ္တဋ္ဌာနေ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သဒ္ဓေါဓနံ** နာမ ဝိဿဇ္ဇနံ။ ''တံ ပန ပါရိဝါသိကေန ပါပိတဿ အတ္တနာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဿေဝ ပုနဒိဝသာဒိအတ္ထာယ ဝိဿဇ္ဇနံ ကာတဗ္ဗံ, အသမ္ပဋိစ္ဆိတဿ ယေဝ စေ ဝိဿဇ္ဇေတိ, န လဘတီ''တိ ဝုတ္တံ။

၇၆. **ပကတိယာပိ နိဿယော** တိ ဧတ္ထ ''အန္တေဝါသိကာနံ အာလယသဗ္ဗာဝေ ယာဝ ဝဿူပနာယိကဒိဝသော, တာဝ ကပ္ပတိ, တဿ အာလယဿ သဗ္ဗာဝေ နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ စေ? န ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ ဣအနိဓမာပေယျာမီတိအာဒိနာ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဧကေန္တေ ဝိဿဇ္ဇတ္တာ, ဣဓ ပန ဧကေန္တနေဝ ဒ္ဒိဝိန္နမ္ပိ သမဘာဝေ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော ဧတိ ဧဝေါ။ **ပဋိဗလဿ တ ဘိက္ခုဿာ** တိ ဧတ္ထ ''လဒ္ဓသမ္မုတိကေန အာဏတ္တောပိ ဂရုဓမ္မေဟိ, အညေဟိ တ ဩဝဒိတုံ န လဘတီ''တိ လိခိတံ။ **တတော တ ဟာပိဋ္ဌတရာ** တိ ဧတ္ထ ''အသဥ္ဆိစ္စ အာပန္နသဥ္စရိတ္တတော သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ဟာပိဋ္ဌတရာတိ အယမ္ပိ နယော ယောဇေတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စယန္တိ** ဝဿာတသိကံ။ **သေနာသနံ န လဘတိ** သေယျပရိယန္တဘာဂိတာယ။ ''ဥဒ္ဒေသာဒီနိ အတုမ္ပိ န လဘတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ''သစေ ဒွေ ပါရိဝါသိကာ ဂတဋ္ဌာနေ အညမညံ ပဿန္တိ, ဥဘောဟိပိ အညမညဿ အာရောစေတဗ္ဗံ အဝိသေသေန 'အာဂန္တုကေန အာရောစေတဗ္ဗံ, အာဂန္တုကဿ အာရောစေတဗ္ဗ'န္တိ ဝုတ္တတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ။ အညဝိဟာရဂတေနာပိ တတ္ထ ပုဗ္ဗေ အာရောစိတဿ ပုနာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ။ ''အနိက္ခိတ္တဝတ္တဿ ဗဟိ အာရောစိတဿ ယထာ

ပုန ဝိဟာရေ အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ, ဇဝံ ‘အာဂန္တုကသောဓေနတ္ထံ ဥပဟေသထဒိဝသေ အာရောစေတဗ္ဗ’န္တိ ဝစနဥ္စေဟတ္ထ သာဓကေ’’န္တိ ဝဒန္တိ။

၈၁. ဧကေစ္စာနံ နိသိန္နသ္သာပိ ရတ္တိစ္ဆေဒဒုက္ကဋာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ ဧကေ။ **အဝိသေသေနာ**တိ ဟာရိတာဝိကာဝိကာဒိမဝိသေသေတွာ။ ‘‘တဒဟုပသမ္ပန္နေပိ ပကတတ္တေ’’တိ ဝစနတော အနုပသမ္ပန္နေဟိ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ‘‘သမဝသ္သာတိ ဧတေန အပစ္ဆာ အပုရိမံ နိပဇ္ဇနေ ဒွိန္နမ္ပိ ဝတ္တဘေဒာပတ္တိဘာဝံ ဒီပေတီ’’တိ လိခိတံ။

ဟာရိတာဝိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မူလာယပဋိကဿနာရဟဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၈၆. အတ္တနော အတ္တနော နဝကတရန္တိ ဟာရိတာဝိကာဒိနဝကတရံ။ ပဉ္စမံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ပရိဝါသံ ဂဟေတွာ နိက္ခိတ္တဝတ္တေန ပုန ဧကေဿပိ သန္တိကေ သမာဒိယိတုံ, နိက္ခိပိတုဉ္စ ဝဋ္ဋတိ။ မာနတ္တေ ပန နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဦနေ ဂဏေ စရဏဒောသတ္တာ န ဂဟေတုန္တိ ဧကေ။ ပဉ္စမံ အာဒိန္နဝတ္တံ ဧကဿ သန္တိကေ ယထာ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တထာ သမာဒိယိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ **ပောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ။

ဟာရိတာဝိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သမုစ္စယက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကထာဝဏ္ဏနာ

၉၇. **‘‘ဝေဒယာမီ**တိ ဇာနာမိ, စိတ္တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သုခံ အနုဘဝာမိ, န တပ္ပစ္စယာ အဟံ ဒုက္ခိတောတိ အဓိပ္ပာယော’’တိ လိခိတံ။ ယဿ မာဃကေ နာရောစိတံ, တဿ အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ယဿ အာရောစိတံ, တဿ ပုန အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ, ကေဝလံ နိက္ခိပိတဗ္ဗမေဝ။ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဝသန္တဿ ဥပစာရသီမာဂတာနံ သဗ္ဗေသံ အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ။ ဒိဋ္ဌရူပာနံ သုတသဒ္ဒာနံ အာရောစေတဗ္ဗံ, အဒိဋ္ဌအဿုတာနမ္ပိ အန္တောဒွာဒသဟတ္ထဂတာနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ‘‘ဣဒံ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဝသန္တဿ လက္ခဏ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပတော’တိအာဒိ ကိဥ္စာပိ **ဟဋ္ဌိယံ** နတ္ထိ, အထ ခော အဋ္ဌကထာစရိယာနံ ဝစနေန တထာ ဧဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’’န္တိ စ ဝုတ္တံ။ **‘‘အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ**တိ ဒွါဒသဟတ္ထေ ဥပစာရေ သလ္လက္ခေတွာ, အနိက္ခိတ္တဝတ္တာနံ ဥပစာရသီမာယ အာဂတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ သဟဝါသာဒိကံ ဝေဒိတဗ္ဗ’’န္တိ စ ဝုတ္တံ။ ‘‘နိက္ခိပန္တေန အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, ပယောဇနံ အတ္ထီ’’တိ စ ဝုတ္တံ, န ပန တံ ပယောဇနံ ဒဿိတံ။ **စိဏ္ဏမာနတ္တော ဘိက္ခု အဗ္ဘေတဗ္ဗော**တိ စိဏ္ဏမာနတ္တဿ စ အဗ္ဘာနာရဟဿ စ နိန္နာနာကာရဏတ္တာ အညထာ ‘‘အဗ္ဘာနာရဟော အဗ္ဘေတဗ္ဗော’’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ဥက္ခေပနီယကမ္မကတောပိ အတ္တနော လဒ္ဓိဂ္ဂဟဏဝသေန သဘာဂဘိက္ခုမှိ သတိ တဿ အနာရောစာပေတုံ န လဘတိ။

ပရိမာဏာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၂. ‘‘အနန္တရာယိကဿ ပန အန္တရာယိကသညာယ ဆာဒယတော အစ္ဆန္နာ’’တိ ဟဉ္စော။ အဝေရိဘာဝေန သဘာဂေ **အဝေရိသဘာဂေ**။ ‘‘သဘာဂသင်္ဃာဒိသေသံ အာပန္နဿ ပန သန္တိကေ အာဝိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ပသင်္ဂတော ဣဓေဝ ပကာသိတံ။ လဟုကေသု ပဋိကမ္မေဟေ နတ္ထိ။ တတ္ထ ဥတ္တိယာ အာဝိ ကတွာ ဥပဟေသထံ ကာတုံ အနုညာတတ္တာ လဟုကသဘာဂံ အာဝိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ သဘာဂသင်္ဃာဒိသေသံ ပန ဥတ္တိယာ အာရောစနံ န ဝဋ္ဋတီတိ ကိရ။ ‘‘တဿ သန္တိကေ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿတီ’တိ (မဟာဝ. ၁၇၁) ဝုတ္တတ္တာ လဟုကဿေဝာယမနုညာတာ ။ န ဟိ သက္ကာ သုဒ္ဓဿ ဧကဿ သန္တိကေ သင်္ဃာဒိသေသဿ ပဋိကရဏံ ကာတု’’န္တိ လိခိတံ။ လဟုကေသုပိ သဘာဂံ အာဝိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ, တသ္မာ ဧဝ ဟိ ဥတ္တိယာ အာဝိကရဏံ အနုညာတံ, ဣတရထာ တံ နိရတ္ထကံ

သိယာ။ အညမညာရောစနသ္သ ဝဋ္ဋတိ, တတော န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပနတ္ထမေဝ ဥတ္တိယာ အာဝိကရဏမနုညာတံ, တေနေဝ က္ကခ **“သဘာဂသင်္ဃာဒိသေသံ အာပန္နသ္သာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အယမတ္ထော “ဧတ္တာဝတာ တေ ဒွေဝ နိရာပတ္တိကာ ဟောန္တိ, တေသံ သန္တိကေ သေသေဟိ သဘာဂါပတ္တိယော ဒေသေတဗ္ဗာ”တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) ဝစနေန **ကင်္ခာဝိတရဏိယံ** ပကာသိတောဝ။ သင်္ဃာဒိသေသံ ပန ဥတ္တိယာ အာရောစေတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္သာ ဥတ္တိယာ အယမတ္ထော ယဒါ သုဒ္ဓံ ဘိက္ခုံ ပသ္သိသ္သတိ, တဒါ တသ္သ သန္တိကေ အာရောစနဝသေန ပဋိကရိသ္သတိ။ ဧဝံ ပဋိကတေ “န စ, ဘိက္ခဝေ, သာပတ္တိကေန ပါတိမောက္ခံ သောတဗ္ဗံ, ယော သုဏေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ”တိ (စူဠဝ. ၃၈၆) ဝုတ္တာပတ္တိတော မောက္ခော ဟောတီတိ, တသ္မာ “ဂရုကံ ဝါ ဟောတု လဟုကံ ဝါ, ဥတ္တိယာ အာဝိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ, ဥဘောသု နယေသု ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

နာမဉ္စေဝ အာပတ္တိ စ တိ “တေန တေန ဝီတိက္ကမေနာပန္နာပတ္တိ **အာပတ္တိ** ။ **နာမ**န္တိ တသ္သာ အာပတ္တိယာ နာမ”န္တိ လိခိတံ။ **အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ အာရောစနံ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋပရိဟာရတ္ထပယောဇနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အကာရဏမေတ**န္တိ “သမ္ဗဟုလာ သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပန္နော”န္တိ ဝုတ္တေ ဝုဋ္ဌာနတော။

ဒသသတံ ရတ္တိသတန္တိ ဒသသတံ အာပတ္တိယော ရတ္တိသတံ ဆာဒေတွာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အဂ္ဃသမောဓာနော နာမ** သဘာဂဝတ္ထုကာယော သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပန္နသ္သ ဗဟုရတ္တိံ ပဋိစ္ဆာဒိတာပတ္တိယံ နိက္ခိပိတွာ ဒါတဗ္ဗော, ဣတရော နာနာဝတ္ထုကာနံ ဝသေနာတိ အယမေတေသံ ဝိသေသောတိ။

ပရိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

“ကမသ္သာတိ န ဝုတ္တ” န္တိ ဝစနတော ကိရ ကမ္မူပစာရေပိ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပါယောတိ လိခိတံ။ ဝုတ္တဉ္စ **“အယံ ပန ဝိသေသော”**တိ။ “ဧတ္ထ အဋ္ဌကထာစရိယာဝ ပမာဏံ။ ယုတ္တံ န ဒိသ္သတီ”တိ လိခိတံ။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “အယံ ပန ဝိသေသော, အာဂန္တုကသ္သ။ပေ။ ဩက္ကမိတွာ ဂစ္ဆတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒော ဟောတိယေဝါ”တိ ဝစနေ ဟေဋ္ဌာ “အန္တောအရုဏေ ဧဝ နိက္ခမိတွာ ကမ္မူပစာရတော ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာ”တိအာဒိနာ နယေန ဂရုံ ကတွာ ဝစနတော, ဘိက္ခုနီနံ ဂရုကဝသေနေဝ တတ္ထ တတ္ထ သိက္ခာပဒါနံ ပညတ္တတ္တာ စ တဒနုရူပဝသေနေဝ အဋ္ဌကထာစရိယေန ဘိက္ခုနီနံ ဂရုံ ကတွာ မာနတ္တစရဏဝိဓိဒသ္သနတ္ထံ “ယတ္တကာ ပုရေဘတ္တံ ဝါ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကုရုန္ဒိ** အာဒိသု ဝုတ္တဝစနေန ကရောန္တသ္သပိ ဒေါသော နတ္ထီတိ ဒသ္သေတုံ ကေဝလံ လက္ခဏမတ္တမေဝ ဝုတ္တံ, တဒုဘယမ္ပိ တေန တေန ပရိယာယေန ယုဇ္ဇတိ, ဝိနိစ္ဆယေ ပနေတ္ထ လက္ခဏေ ဧဝ ဌာတဗ္ဗတော **ကုရုန္ဒိ** အာဒိသု ဝုတ္တဝစနံ ပစ္ဆာ ဝုတ္တံ။ ပယောဂေ ပန ပုရိမောဝ။ ယထာ စေတ္ထ, တထာ သစေ ကာစိ ဘိက္ခုနီ ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အနတိက္ကမိတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌပေတိ, ဒေါသော နတ္ထိ, တထာပိ **သဗ္ဗဋ္ဌကထာ** သု ဝုတ္တတ္တာ “ပုရိမမေဝ အာစိဏ္ဏ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပရိဝါသဝတ္တာဒီန** န္တိ “ပရိဝါသနိသ္သယပဋိပ္ပသ္သဒ္ဓိအာဒီနံ ဥပစာရသီမာယ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ ဘိက္ခုနုပသ္သယသ္သ ဥပစာရသီမာဝ ဂဟေတဗ္ဗာ, န ဂါမော”တိ လိခိတံ။ **“တသ္မိံ ဂါမေ ဘိက္ခာစာရော သမ္ဘဝတီ”** တိအာဒိ ပဝါရိတဝသေန ဝုတ္တံ။ န ဟိ တတ္ထ အန္တောဂါမေ ဝိဟာရော အတ္ထီ”တိ စ လိခိတံ, “တမ္ပိ တေန ပရိယာယေန ယုဇ္ဇတိ, န အတ္ထတော”တိ စ။

ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၈. **“ဝိသုံ မာနတ္တံ စရိတဗ္ဗ**န္တိ မူလာယ ပဋိကသ္သနံ အကတွာ ဝိသုံ ကမ္မဝါစာယာ”တိ စ လိခိတံ။ “သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဧကာဝ, ဧကဝတ္ထုမှိ အာပန္နာ သင်္ဃာဒိသေသာ ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋမိသ္သကာ နာမ။ **မက္ခဓမ္မော** နာမ ဆာဒေတုကာမတာ။

၁၄၃. **ဓမ္မတာ**တိ ဓမ္မတာယ, တထာတာယာတိ အတ္ထော “အလဇ္ဇိတာ”တိ ဧတ္ထ ဝိယ။

၁၄၈. **ပုရိမံ ဥပါဒါယ ဒွေ မာသာ ပရိဝသိတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထ “ပရိဝသိတဒိဝသာပိ ဂဏနူပဂါ ဟောန္တီ”တိ လိခိတံ။

၁၈၄. တသ္မိံ ဘူမိယ န္တိ တသ္မိံ ဘူမိယံ။ **သမ္ဗဟုလာ သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ ပရိမာဏမ္ပိ ပီတိအာဒိ ဇာတိဝသေနေကဝစနံ။**

သမုစ္စယက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သမထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

သမ္မုခါဝိနယကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၆-၁၈၇. ယတ္ထ ယတ္ထ ကမ္မတစာယ ''အယ''န္တိ တ ''က္ကမေ''တိ တ သမ္မုခါနိဒ္ဒေသနိယမော အတ္ထိ, သဗ္ဗံ တံ ကမ္မံ သမ္မုခါကရဏီယမေဝ, န ကေဝလံ တဇ္ဇနီယာဒိပဥ္စဝိဓမေဝ။ ပဥ္စဝိဓဿေဝ ပန ဥဒ္ဓရိတ္ဓတ ဒဿနံ ကမ္မက္ခန္ဓကေ တာဝ တဿေဝ ဟဋ္ဌိအာရုဠှတ္တာ, စတုဝီသတိယာ ဟရာဇိကေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ဟရာဇိကကဏ္ဍေ အာဂတာနံယေဝ စတုန္နံ ဥဒ္ဓရိတ္ဓတ ဒဿနံ ဝိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ''ပုဂ္ဂလဿ သမ္မုခတာ ဟတ္ထပာသူပဂမနမေတ''တိ ဝုတ္တံ, တံ ကာရဏံ သမ္မုခါကရဏီယဿပိ သမ္မုခါနိဒ္ဒေသနိယမာဘာဝတော။ ကာမံ အယမတ္ထော **ကမ္မက္ခန္ဓကေယေဝ** ''တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ တဇ္ဇနီယကမ္မံ အဓမ္မကမ္မဉ္စ ဟောတိ။ပေ။ အသမ္မုခါကတံ ဟောတီ''တိ (စူဠဝ. ၄) ဝစနေနေဝ သိဒ္ဓော, တတ္ထ ပန အာပတ္တိ န ဒဿိတာ။ က္ကစ ''ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ တတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗာပတ္တိဒဿနတ္ထံ က္ကဒံ အာရဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''သမ္မုခါဝိနယပတိရူပကေန ဝူပသန္တမ္ပိ သမ္မုခါဝိနယေနေဝ ဝူပသန္တဂဏာနံ ဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတုံ 'အဓမ္မတဒီ ပုဂ္ဂလော'တိအာဒိ အာရဒ္ဓ''န္တိ ဝုတ္တံ, လိခိတဉ္စ။ ဧဝံ ဝူပသန္တံ သမ္မုခါဝိနယပတိရူပကေန ဝူပသန္တံ နာမ ဟောတိ, န သမ္မုခါဝိနယေန စ အညေန ကေနစီတိ ဒဿေတုံ က္ကဒမာရဒ္ဓန္တိ အာစရိယော။

သတိဝိနယကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၅. ဒဗ္ဗဿ ကမ္မတစာယ ''သင်္ဃော က္ကမံ အာယသ္မန္တံ ဒဗ္ဗ''န္တိ သမ္မုခါနိဒ္ဒေသော နတ္ထိ, တထာပိ ''ပဌမံ ဒဗ္ဗော ယာစိတဗ္ဗော''တိ ဝစနေန သမ္မုခါကရဏီယတာ တဿ သိဒ္ဓါ။ တထာ အညတ္ထာပိ ယထာသမ္ဘဝံ လေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တဿ အတဗ္ဗော ဝိနယော **သတိဝိနယော**။

အမူဠှဝိနယကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၆-၇. ''ယဿ ဥမ္မတ္တကဿ တံတံဝီတိက္ကမတော အနာပတ္တိ, တာဒိသဿေဝ အမူဠှဝိနယံ အတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အမူဠှဿ ကတ္တဗ္ဗဝိနယော အမူဠှဝိနယော''တိ လိခိတံ, တံ ယုတ္တံ ''သင်္ဃော ဂဂ္ဂဿ ဘိက္ခုနော အမူဠှဿ အမူဠှဝိနယံ ဒေတီ''တိ ဝစနတော။ ''တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မိကာနိ အမူဠှဝိနယဿ အနာနီ''တိ က္ကမဿ **ဝိဘင်္ဂေ** ''န သရာမီ''တိ ဝစနံ ဝီတိက္ကမကာလံ သန္ဓာယ တဿ ဝိဘင်္ဂဿ ပဝတ္တတ္တာ။ အမူဠှဝိနယအာနကာလေ ပနဿ အမူဠှတာ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗာ။

ပဋိညာတကရဏကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၀. ''အပ္ပဋိညာယ ဘိက္ခူနံ ကမ္မာနိ ကရောန္တိ''တိ အာရဘာန္တဿ ကာရဏံ ဝုတ္တမေဝ။ ပဋိညာတေန ကရဏံ **ပဋိညာတကရဏံ**။

တဿပာပိယသိကာကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၇. ''တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ တဿပာပိယသိကာကမ္မ''န္တိ အာရဘိတ္ဓတ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ ဒဿေတ္ဓတ ဟဋ္ဌိ ဂတာ, ''သာ ပေယျာလေန သင်္ခိပိတ္ဓတ ဂတာတိ ဉာတဗ္ဗ''န္တိ လိခိတံ။ တထာ သုက္ကပက္ခေပိ။

တိဏဝတ္ထာရကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၄. ''သဗ္ဗေဟေဝ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပတိတဗ္ဗ''န္တိ ဆန္ဒဒါနဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ **ပဝါရဏက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာယဉ္စ** ''ဘိန္နဿ ဟိ သင်္ဃဿ သမဂ္ဂကရဏကာလေ, တိဏဝတ္ထာရကသမထေ, ဣမသ္မိဉ္စ ပဝါရဏာသင်္ဂဟေတိ ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ဆန္ဒံ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၁) ဝုတ္တတ္တာ ဣဓ **အာဂန္တွာ ဝါ ဆန္ဒံ ဒတွာ ပရိဝေဏာဒီသု နိသိန္နာ**တိ ဣဒံ ဝိရုဇ္ဈတိ ဝိယ ခာယတီတိ စေ? န ခာယတိ အဓိပ္ပာယညူနံ။ အယဉှေတ္ထ အဓိပ္ပါယော – ဝိသုဇ္ဈိတုကာမေဟိ သဗ္ဗေဟေဝ သန္နိပတိတဗ္ဗံ, အသန္နိပတိတဿ နတ္ထိ သုဒ္ဓိ ဆန္ဒဒါယကဿ။ ကေဝလံ တံ ကမ္မံ သန္နိပတိတာနံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝိသုဇ္ဈိတုကာမာနံ ဆန္ဒံ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပါယော။ ဣတရထာ ပါဠိယာ စ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ''ဌပေတွာ ယေ န တတ္ထ ဟောန္တီ''တိ ဟိ အယံ ပါဠိ သန္နိဟိတံ အာဂန္တွာ ဆန္ဒံ ဒတွာ ဌိတာနံ အတ္ထိတံ ဒီပေတိ။ နိသ္သီမဂတေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ သိယာတိ စေ? နိသ္သီမဂတေ ဌပေတွာ ဣဓ ကိံ, တသ္မာ ယော သာမဂ္ဂိဥပေါသထေ ဆန္ဒံ ဒတွာ တိဋ္ဌတိ စေ, နာနာသံဝါသကဘူမိယံယေဝ တိဋ္ဌတိ, တဿ ဆန္ဒဒါယကဿ ပဝါရဏာသင်္ဂဟောပိ နတ္ထိ။ ယော စ တိဏဝတ္ထာရကကမ္မေ နာဂစ္ဆတိ, သော တာဟိ အာပတ္တီဟိ န သုဇ္ဈတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဿ ဧတံ န ရုစ္စတိ, တဿ **ပရိဝါရေ** ဝုတ္တပရိသတော ကမ္မဝိပတ္တိလက္ခဏံ ဝိရုဇ္ဈတိ, တတ္ထ ဟိ ကေဝလံ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အနာဟဋော ဟောတိ သစေ, အကတံ တဗ္ဗိပရီတေန သမ္ပတ္တိဒီပနတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တထာ ပတ္တကလ္လလက္ခဏမ္ပိ ဝိရုဇ္ဈတိ။ တေသု တီသု ဌာနေသု ကမ္မပ္ပတ္တာယေဝ သဗ္ဗေ, န တတ္ထ ဆန္ဒာရဟော အတ္ထီတိ စေ? န, စတုဝဂ္ဂါဒိကရဏဝိဘာဇနေ အဝိသေသေတွာ ဆန္ဒာရဟဿ အာဂတတ္တာ, တံ သာမညတော ဝုတ္တံ။ ဣဒဉ္စ အာဝေဏိကလက္ခဏံ, တေနေဝ သတိပိ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မေ ဣဒံ ပဋိကုဋ္ဌကတံ န ဟောတီတိ စေ? န, နာနတ္တသဘာဝတော။ ဣဓ ဟိ ယေ ပန ''န မေတံ ခမတီ'တိ အညမညံ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ ကရောန္တီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၁၄) ဝစနတော န သင်္ဃဿ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ ကတံ။ တသ္မိံ သတိ ပဋိကုဋ္ဌကတမေဝ ဟောတိ။ အညထာ ပုဗ္ဗဘာကတာ ဉတ္တိယော နိရတ္ထိကာ သိယုံ, န စ **ပရိဝါရဋ္ဌကထာယံ** ဆန္ဒာရဟာဓိကာရေ နယော ဒိန္နော။ **ပဝါရဏက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ''တီသု ဌာနေသု ဆန္ဒံ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၁) ဝုတ္တတ္တာ ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န, အဋ္ဌကထာယ ပမာဏဘာဝေ သတိ ''ဣဓ ဆန္ဒံ ဒတွာ ပရိဝေဏာဒီသု နိသိန္နာ''တိအာဒိ ဝစနေ သုဒ္ဓိကာမတော ဧဝ ဂဟိတေ သဗ္ဗံ န ဝိရုဇ္ဈတီတိ ဧကေ။ ''အာဂန္တွာ ဝါ ဆန္ဒံ ဒတွာ ပရိဝေဏာဒီသု နိသိန္နာ, တေ အာပတ္တီဟိ န ဝုဋ္ဌဟန္တီ''တိ ဣဒံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဟေဋ္ဌာ ''သဗ္ဗေဟေဝ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပတိတဗ္ဗ''န္တိ ဆန္ဒဒါနဿ ပဋိက္ခေပဝစနတော **အဋ္ဌကထာယံ** ''တီသု ဌာနေသု ဆန္ဒံ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ, **အန္ဓကဋ္ဌကထာယ**မ္ပိ တထေဝ ဝုတ္တတ္တာ စာတိ? န, ဧကဇ္ဈမေဝ ကမ္မေ ကရီယမာနေ ယော ဣဓ ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, အမှာကံ။ပေ။ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တ''န္တိ သာဓာရဏဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပုန ''သုဏန္တု မေ, အာယသ္မန္တာ''တိအာဒိနာ အသာဓာရဏဉတ္တိယော ဌပေတွာ ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, အမှာကံ။ပေ။ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ''တိ ဧကတောပက္ခိကာနံ သန္ဒိယာ ကတာယ တဒနန္တရေ ကေနစိ ကရဏီယေန ဆန္ဒံ ဒတွာ ဂစ္ဆတိ, တဿ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌာနံ နတ္ထိ။ အပရေသမ္ပိ ဧကတောပက္ခိကာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဌိတတ္တာ ဝိဘူတတ္တာ ကရဏဿ အယမတ္ထော ဝုတ္တော။ သာဓာရဏဝသေန ဒုတိယာယ ဉတ္တိယာ ဌပိတာယ ယေ တသ္မိံ ခဏေ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာသု အနာရဒ္ဓါသု, အပရိယောသိတာသု ဝါ ဆန္ဒံ ဒတွာ ဂစ္ဆန္တိ, တေသမ္ပိ န ဝုဋ္ဌာတိ ဧဝ။ **ယေ န တတ္ထ ဟောန္တီ**တိ ပဒဿ စ ယေ ဝုတ္တပ္ပကာရေ န နယေန တတ္ထ န ဟောန္တီတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တပ္ပကာရတ္ထဒီပနတ္ထဉ္စ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဆန္ဒံ ဒတွာ ပရိဝေဏာဒီသု နိသိန္နာ''တိ ဣဒမေဝ အဝတွာ ''ယေ ပန တေဟိ ဝါ သဒ္ဓိံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာပိ တတ္ထ အနာဂတာ, အာဂန္တွာ ဝါ ဆန္ဒံ ဒတွာ ပရိဝေဏာဒီသု နိသိန္နာ''တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ပုဗ္ဗေနာပရံ သန္ဓိယတိ။ **''ပါဠိယာ စ** တတ္ထ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မေန ကမ္မဿ အကုပ္ပတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ ဝုတ္တံ။

အဓိကရဏကထာဝဏ္ဏနာ

၂၂၀. **စိတ္တုပ္ပါဒော ဝိဝါဒော**။ ဝိဝါဒသဒ္ဒောပိ ကာရဏူပစာရေန ကုသလာဒိသင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ တံ သန္ဓာယ **''သမထေဟိ စ အဓိကရဏီယတာယ အဓိကရဏ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ ဝိဝါဒဟေတုဘူတဿ စိတ္တုပ္ပါဒဿ ဝူပသမေန သမ္ဘဝဿ သဒ္ဒဿပိ ဝူပသမော ဟောတီတိ စိတ္တုပ္ပါဒဿပိ သမထေဟိ အဓိကရဏီယတာ ပရိယာယေန သမ္ဘဝတိ။ ''ကုသလစိတ္တံ ဝိဝဒန္တီ''တိ ဝုတ္တဝိဝါဒေပိ ''ဝိပစ္စတာယ ဝေါဟာရော''တိ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တဝစနဟေတုဝသေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၂၂. ''အာပတ္တိဥ္ဟိ အာပဇ္ဇန္တော ကုသလစိတ္တော တ''တိ ဝစနတော ကုသလမ္ပိ သိယာတိ စေ? န တံ အာပတ္တာဓိကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ယော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, သော တီသု စိတ္တေသု အညတရစိတ္တသမင်္ဂီ ဟုတွာ အာပဇ္ဇတီတိ ဒဿနတ္ထံ ''ယံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတီ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယော ''ပညတ္တိမတ္တံ အာပတ္တာဓိကရဏ''န္တိ ဝဒေယျ, တဿ အကုသလာဒိဘာဝေပိ အာပတ္တာဓိကရဏဿ န ယုဇ္ဇတေဝ ဝိဝါဒါဓိကရဏာဒီနံ ဝိယာတိ စေ? န, ''နတ္ထာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ''န္တိ ဣမိနာ ဝိရောဓသမ္ဘဝတော။ **အနုဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''အာပတ္တာဓိကရဏံ နာမ တထာပဝတ္တမာနအကုသလစိတ္တုပ္ပာဒရူပက္ခန္ဓာနမေတံ အဓိဝစနံ။ အဝသိဋ္ဌေသု ကုသလာဗျာကတပညတ္တီသု 'အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတ'န္တိ ဝစနတော ပညတ္တိတာဝ ပဋိသိဒ္ဓါ ကုသလတ္တံကေ အပရိယာပန္နတ္တာ။ ကုသလပဋိသေဓေနေဝ တေန သမာနဂတိကတ္တာ ကိရိယာဗျာကတာနမ္ပိ ပဋိသေဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, ကိရိယာဗျာကတာနံ ဝိယ အနုဂမနတော ဝိပာကာဗျာကတာနမ္ပိ ပဋိသေဓော ကတောဝ ဟောတိ, တထာပိ အဗျာကတသာမညတော ရူပက္ခန္ဓေန သဒ္ဓိံ ဝိပာကကိရိယာဗျာကတာနမ္ပိ အဓိဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ''ကုသလစိတ္တံ အင်္ဂံ ဟောတီ''တိ ဝိနယေ အပကတညုနော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ အပ္ပဟရိတကရဏာဒိကေ သတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ''နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ''န္တိ ဝတ္တုံ န သက္ကာ, တသ္မာ ကုသလစိတ္တံ အင်္ဂံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ''တိစိတ္တံ တိဝေဒန''န္တိ ဝုစ္စတီတိ စေ? တံ ဒဿေတုံ **''နယိဒ''**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓန္တိ ဧကေ။ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တံ အင်္ဂပ္ပဟောနကစိတ္တံ နာမ။ **''ကေန္တတော**တိ ယေဘုယျေနာတိ အတ္ထော, ဣတရထာ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကသ္မာ? 'ယဿာ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတီ'တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ၄. ပဌမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တတ္တာ''တိ ဝဒန္တိ။ တေန ကိံ? ဝိပါကော နတ္ထိ, ကသ္မာ? ဧကန္တာကုသလတ္တာ, တသ္မာ ကထာဝ တတ္ထ နတ္ထိ။ ယတ္ထ ပန အတ္ထိ, တံ ဒဿေန္တော **''ယံ ပန ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ''** န္တိအာဒိမာဟ။ **အသဉ္စိစ္စ ပန ကိဉ္စိ အဇာနန္တဿ။ပေ။ အဗျာကတံ ဟောတီ**တိ ဘိက္ခုမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနဂတစိတ္တေန နိပန္နေ, နိဒ္ဒာယန္တေ တ မာတုကမော စေ သေယျံ ကပ္ပေတိ, တဿ ဘိက္ခုနော ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကုသလစိတ္တံ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ န ဟောတိ, တသ္မာ တသ္မိံ ခဏေ သေယျာကာရေန ဝတ္တမာနရူပမေဝ အာပတ္တာဓိကရဏံ နာမ။ ဘဝင်္ဂစိတ္တေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မိဥ္ဟိ ခဏေ ဥဋ္ဌာတဗ္ဗေ ဇာတေ အနုဋ္ဌာနတော ရူပက္ခန္ဓောဝ အာပတ္တိ နာမ, န ဝိပါကေန သဒ္ဓိံ။ သစေ ပန ဝဒေယျ, တဿ ဧဝံတဒိနော အစိတ္တကာနံ ကုသလစိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဋ္ဌေကလောမံ ဂဟေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရေန တိယောဇနံ အတိက္ကမန္တဿ, ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနိတွာ ပဒသော ဓမ္မံ တစေန္တဿ စ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိယာ ကုသလစိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျာတိ။ အာပဇ္ဇတိယေဝါတိ စေ? နာပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ''နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ''န္တိ ဝစနတော။

စလိတော ကာယော, ပဝတ္တာ ဝါစာ, **အညတရမေဝ အင်္ဂ** န္တိ အညတရမေဝ အာပတ္တီတိ အတ္ထော။ ကေဝလံ ပညတ္တိယာ အကုသလာဒိဘာဝတသမ္ဘဝတော အာပတ္တိတာ န ယုဇ္ဇတိ။ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော တီသု အညတရသမင်္ဂီ ဟုတွာ အာပဇ္ဇတီတိ ဒဿနတ္ထံ **''ယံ ကုသလစိတ္တော''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿတ္ထော – ပထဝီခဏနာဒိသု ကုသလစိတ္တက္ခဏေ ဝီတိက္ကမဝသေန ပဝတ္တရူပသမ္ဘဝတော ကုသလစိတ္တော တ အဗျာကတာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ တထာ အဗျာကတစိတ္တော တ အဗျာကတရူပသင်္ခါတံ အဗျာကတာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ဟဏာတိဟတာဒိသု အကုသလစိတ္တော တ အကုသလာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ရူပံ ပနေတ္ထ အဗ္ဗောဟာရိကံ။ သုပိနပဿနကာလာဒီသု ဟဏာတိဟတာဒိံ ကရောန္တော သဟသေယျာဒိဝသေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော အကုသလစိတ္တော အဗျာကတာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဣဒံ ဝုစ္စတိ အာပတ္တာဓိကရဏံ အကုသလ** န္တိ အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒော။ **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန ''ပုထုဇ္ဇနော ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော သေက္ခော အရဟာတိ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလေ ဒဿေတွာ တေသု အရဟတော အာပတ္တာဓိကရဏံ အဗျာကတမေဝ, တထာ သေက္ခာနံ, တထာ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနဿ အသဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမကာလေ အဗျာကတမေဝ။ ဣတရဿ အကုသလမ္ပိ ဟောတိ အဗျာကတမ္ပိ။ ယသ္မာ စဿ သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမကာလေ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ 'နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ'န္တိ။ သဗ္ဗတ္ထ အဗျာကတံ နာမ တဿ ဝိပါကာဘာဝမတ္တံ သန္ဓာယ ဧဝံနာမကံ ဇာတ''န္တိ လိခိတံ, ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၂၂၄. **ဝိတအော ဝိတအဓိကရဏ**န္တိ ယော ကောစိ ဝိတအော, သော သဗ္ဗော ကိံ ဝိတအဓိကရဏံ နာမ ဟောတီတိ ဧကေ ပုစ္ဆာ။ **''ဝိတအော အဓိကရဏ**န္တိ ဝိတအဓိကရဏမေဝ ဝိတအော စ အဓိကရဏဉ္စာတိ ပုစ္ဆတိ။ တဒုဘယံ ဝိတအဓိကရဏမေဝါတိ ပုစ္ဆတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ''တိ **ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ကေသုစိ ပောတ္ထကေသု အယံ ပုစ္ဆာ နတ္ထိ။ ယဒိ

ဧဝံ ဣမာယ န ဘဝိတဗ္ဗံ ဝိတအော ဝိတအဓိကရဏံ, ဝိတအဓိကရဏံ ဝိတအော, ဝိတအဓိကရဏံ ဝိတအော စေဝ အဓိကရဏဉ္စ စာတိ ပဉ္စပဉ္စဟာဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာ။ ကေသုစိ ပောတ္ထကေသု တိသ္သော, ကေသုစိ စတသ္သော, ပဉ္စ နတ္ထိ။ တတ္ထ ဒ္ ဝေ ဝိဘတ္တာ။ ဣတရာသု **အဓိကရဏံ ဝိတအော**တိ ယံ ကိဉ္စိ အဓိကရဏံ, ဝိတဒသင်္ဃမေဝ ဂစ္ဆတိ, **ဝိတအော အဓိကရဏ**န္တိ ယော ကောစိ ဝိတအော, သော သဗ္ဗော အဓိကရဏသင်္ဃံ ဂစ္ဆတီတိ ပုစ္ဆတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ ထ။

၂၂၈. **သမ္မုခာဝိနယသ္မိံ** န္တိ သမ္မုခာဝိနယဘာဝေ။

၂၃၀. **"အန္တရေနာ** တိ ကာရဏေနာ"တိ လိခိတံ။

၂၃၃. ဥဗ္ဗာဟိကာယ ခိယ္ယနကေ ဟာစိတ္တံ န ဝုတ္တာ တတ္ထ ဆန္ဒအနဿ နတ္ထိတာယ။

၂၃၆. **တဿ ခော တေ** န္တိ သောတိ အတ္ထော "တေဒဂ္ဂ"န္တိ တ္တေ ဝိယ။

၂၃၈. "ကာ စ တဿ ဟာပိယသိကာ"တိ ကိရ ဟာဌော။

၂၄၂. "ကိစ္စမေဝ ကိစ္စာဓိကရဏ"န္တိ ဝစနတော အပလောကနကမ္မာဒီနမေတံ အဓိဝစနံ, တံ ဝိတအဓိကရဏာဒီနိ ဝိယ သမထေဟိ သမေတဗ္ဗံ န ဟောတိ, ကိန္တု သမ္မုခာဝိနယေန သမ္မဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

သမထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၄. ပုထုပာဏိနာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ **ပုထုပာဏိကံ**။

၂၄၅. "ကဏ္ဏတော နိက္ခန္တမုတ္တောလမ္ဗကာဒီနံ ကုဏ္ဍလာဒီန"န္တိ လိခိတံ။ "ကာယူရ"န္တိ ဟဋ္ဌိဟဌော။ "ကေယူရာဒီနီ"တိ အာစရိယေနုဒ္ဓဋံ။

၂၄၈. **"သာစုဂီတံ** နာမ ပရိနိဗ္ဗုတဋ္ဌာနေ ဂီတ"န္တိ လိခိတံ။ **ဒန္တဂီတံ** ကယိတုကာမာနံ တက္ကကရဏီယံ။ ဒန္တဂီ တဿ ဝိဘာဝနတ္ထံ **"ယံ ကယိဿာမာ"** တိအာဒိမာဟ။

၂၄၉. **စတုရဿဝတ္တံ** နာမ စတုပ္ပာဒကထာဝတ္တံ။ "တရင်္ဂဝတ္တာဒီနိ ဥစ္စာရဏဝိဓာနာနိ နဋ္ဌပယောကနီ"တိ လိခိတံ။ **ဗာဟိရလောမိ**န္တိ ဘာဝနပုံသကံ, ယထာ တဿ ဥဏ္ဏာဟတရဿ ဗဟိဒ္ဓာ လောမာနိ ဒိဿန္တိ, တထာ ဓာ ရေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၅၁. **ဝိရူပက္ခေဟိ** တိအာဒိ သဟယောဂကရဏဝစနံ။ **သရဗူ**တိ ဂေဟကေဋ္ဌိကာ။ သာ ကိရ သေတာ သဝိသာ ဟော တိ။ **သောဟ**န္တိ ယဿ မေ ဓေတေဟိ မေတ္တံ, သောဟံ နမော ကရောမိ ဘဂဝတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အညမ္ပိ။ပေ။ ဆေတဗ္ဗမ္ပိ**တိ ရာကနုသယေ။

၂၅၂. **ဥဋ္ဋိတ္တ** တိ ပက္ခိပိတ္တ။ **ဩတရတူ**တိ ဣဒ္ဓိယာ ဩတာရေတ္တ ဂဏှာတု။ **အနုပရိယာယီ**တိ အနုပရိဗ္ဗာ မိ။

၂၅၃. **န အစ္ဆုပိယန္တီ** တိ န လဂ္ဂန္တိ။ **ရူပကာကိဏ္ဏာနီ** တိ ဣတ္ထိရူပာဒီဟိ တေကိဏ္ဏာနိ။

၂၅၄. **အာလိန္ဒကမိမိုကာဒီန** န္တိ ပမုခမိမိုကာဒီနံ။ **ပရိဝတ္တေတ္ဂတ တတ္တေတ** တိ တ္ထေ ''ပရိဝတ္တေတ္ဂတ တတိယတရေ တတ္တေဝ မိမိုယာ ပတိဋ္ဌာတိ''တိ လိခိတံ။ **ပရိဘဏ္ဍံ** နာမ ဂေဟဿ ဗဟိ ကုဋ္ဋဟဒဿ ထိရဘာဝ တ္ထံ ကတာ တနုကမိမိုကာ ဝုစ္စတိ။ တ္ထေ **''ပရိဝဋ္ဋိတ္ဂတ ပတ္တော ဘိဇ္ဇတိ** တိ အဓိကရဏဘေဒအသက္ကာယ အဘာဝေ ဌာနေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ''တိ လိခိတံ။ ပတ္တမာဠကော ဝဋ္ဋိတ္ဂတ ပတ္တာနံ အပတနတ္ထံ ဝဋ္ဋံ တ စတုရဿံ တ ဣဋ္ဌကာဒီဟိ ပရိက္ခိပိတ္ဂတ မာဠကစ္ဆန္နေန ကတော။ ''ပတ္တမဏ္ဍလိကာ ပတ္တပစ္ဆိကာ တာလပတ္တာဒီဟိ ကတာ''တိ စ လိခိတံ။ မိမုန္တေ အာဓာရကေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ ပတ္တသန္ဓာရဏတ္ထံ ဝုတ္တတ္တာ။ မဇ္ဈေ အာဓာရကေပိ န ဝဋ္ဋတိ နိ သီဒနပစ္စယာ တရိတတ္တာ။ အာသန္နဘူမိကတ္တာ **ဩလမ္ဗေတုံ ဝဋ္ဋတိ** ။

၂၅၅. ''အံသကူဋေ့ လဂ္ဂေတ္ဂတတိ ဝစနတော အင်္ဂဟတ္ထေ လဂ္ဂေတ္ဂတ အင်္ကေ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ''တိ ကေစိ ဝဒန္တိ၊ န သုန္ဒရံ, **''န ကေဝလံ ယဿ ပတ္တော''** တိအာဒိ ယဒိ ဟတ္ထေန ဂဟိတပတ္တေ ဘေဒသညာ, ပဂေဝ အင်္ကေန သရီရာဝယဝေနာတိ ကတ္ဂတ ဝုတ္တံ။ **ဟဋ္ဌိယံ** ပန ပစုရဝေဟာရဝသေန ဝုတ္တံ။ ဃဋ္ဋိကဟလမယံ **ဃဋ္ဋိကဗ္ဗာဟံ**။ **ဆဝသီသဿ ပတ္တ**န္တိ ''သိလာပုတ္တကဿ သရီရံ, ခီရဿ ဓာရာတိအာဒိတေဟာရဝသေန ဝုတ္တံ။ မဇ္ဈေ နိသီဒိတုံ အာဂတောတိ အတ္ထော။ **''ပိသာစိလ္လိကာ** တိ ပိသာစအရကာ''တိပိ ဝဒန္တိ။ **ဒိန္နကမေဝ** ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ။ **စဗ္ဗေတ္ဂတ** တိ ခာဒိတ္ဂတ။ အဋ္ဌိကာနိ စ ကဏ္ဍကာနိ စ **အဋ္ဌိကကဏ္ဍကာနိ** ။ ''တေသု သဗ္ဗေသု ပဏ္ဏတ္တိ ဇာနာတု တ, မာ တ, အာပတ္တိယေတ''တိ လိခိတံ။

၂၅၆. **ဝိပ္ပဟာဋ္ဋေတ္ဂတ** တိ ဖာဋ္ဋေတ္ဂတ။ **ကိဏ္ဏေန ပူရေတု** န္တိ သုရာကိဏ္ဏေန ပူရေတုံ။ **ဗိဒလကံ** နာမ ဒိဂုဏကရဏ သင်္ခါတဿ ကိရိယာဝိသေသဿ အဓိဝစနံ။ ကဿ ဒိဂုဏကရဏံ? ယေန ကိလဉ္ဇာဒိနာ မဟန္တံ ကထိနမတ္တတံ, တဿ။ တဉှိ ဒဏ္ဍကထိနပ္ပမာဏေန ပရိယန္တေ သံဟရိတ္ဂတ ဒိဂုဏံ ကာတဗ္ဗံ။ အညထာ ခုဒ္ဒကစီဝရဿ အနုတ တပရိဘဏ္ဍာဒိဝိဓာနကရဏေ ဟတ္ထဿ ဩကာသော န ဟောတိ။ သလာကာယ သတိ ဒ္ဂဝိန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ ဥတ္ဂတ သိဗ္ဗိတာသိဗ္ဗိတံ သုခံ ပညာယတိ။ ဒဏ္ဍကထိနေ ကတေ န ဗဟူဟိ သဟာယေဟိ ပယောဇနံ။ ''အသံကုဋ္ဋိတ္ဂတ စီဝရံ သမံ ဟောတိ။ ကောဏာပိ သမာ ဟောန္တိ''တိ လိခိတံ, ''ဟလိဒ္ဒိသုတ္တေန သညာကရဏ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဟလိဒ္ဒိသုတ္ဂတေန စီဝရံ သိဗ္ဗေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ တတ္ထ ဟိ ကေစိ အကပ္ပိယသညိနော။ ပဋိဂ္ဂဟော နာမ အင်္ဂုလိကောသော။

၂၅၇-၈. **ဟတီ**တိ ပဋိဂ္ဂဟသဏ္ဌာနံ။ **ပဋိဂ္ဂဟတ္ထဝိက** န္တိ အင်္ဂုလိကောသတ္ထဝိကံ။ သူစိသတ္ထကာနံ ပုဗ္ဗေ အာဝေသနတ္ထဝိကာယ အနုညာတတ္တာ **''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဘေသဇ္ဇတ္ထဝိက''** န္တိ ဝုတ္တံ။ တ္ထေ သူစိသတ္ထကာဒီနိပိ ဌပေတဗ္ဗာနီတိ နိဒ္ဒိနံ သူစေတိ။ သစေပိ ဥပနန္ဓော ဘိက္ခု အလဇ္ဇီ, တထာပိ သန္တကမေတံ အမူလစ္ဆေဒက တဘိက္ခုနော လဇ္ဇိနောပိ သမာနဿ ကပ္ပတီတိ ယုဇ္ဇတိ။ **န သမ္မတီ** တိ န ပဟောတိ။

၂၆၀-၁. ဗဟိ ကုဋ္ဋဿ သမန္တတော နီစဝတ္ထုကံ ကတ္ဂတ ဌိတံ **''မဏ္ဍလိက''** န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဇန္တာဃရပ္ပဋိစ္ဆာ ဒိနာ ဆန္နဿ နဂ္ဂိယံ ယဿ န ပညာယတိ, တဿေဝ ပရိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ သေ နယော ဥဒကဝတ္ထပဋိစ္ဆာဒီသုပိ။

၂၆၂-၃. **ပဏိယာ** နာမ ပဏိယကာရကာ။ **အာကမုနယန္တံ** အာကမိယမာနံ ကူပဿ ဥပရိဘာဂေ ပရိဗ္ဗမတိ။ **အရဟဋ္ဋဃဋိယန္တံ** သကဋ္ဋစက္ကသဏ္ဌာနယန္တံ။ တဿ အရေ အရေ ဃဋိကာနိ ဗန္ဓိတ္ဂတ ဂောနေ, ဒ္ဂီဟိ တ ပရိဗ္ဗ မိယမာနဿ ဥဒကနိဗ္ဗာဟနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာဝိဒ္ဓပက္ခပာသံ** နာမ ယတ္ထ မဏ္ဍလာကာရေန ပက္ခပာသာ ဗဇ္ဈန္တိ အာဝိဒ္ဓဝတ္ထတာ ဝိယ အာဝိဒ္ဓပက္ခပာသကာ။ ပုဗ္ဗေ ပတ္တသင်္ဂောပနတ္ထံ, ဣဓာနိ ဌပေတဗ္ဗံ ဘုဉ္ဇိတုံ အာဓာရ ကော အနုညာတော။

၂၇၃. **ပရဂလံ ဂစ္ဆတီ** တိ ဣမဿ ပယောဂဘာဝေ ဝဋ္ဋတိ။ **ကမ္မသတေနာ**တိ မဟတာ ဥဿာဟေန။

၂၇၇-၈. **လောဟဘဏ္ဍံ** နာမ ကံသတော သေသလောဟဘဏ္ဍံ။ **မုဒ္ဒိကကာယဗန္ဓနံ** နာမ စတုရဿံ အကတ္ဂတ သဇ္ဇိတံ။ **ဟမင်္ဂဒသာ** စတုရဿာ။ **မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနေနာ** တိ သင်္ဃာဋိယာ မုဒိင်္ဂသိဗ္ဗနာကာရေန ဝရကသီသာကာရေန။ **ပဝနန္တော** တိ ဟာသန္တော။ ''ဒသာမူလ''န္တိ စ လိခိတံ။ အကာယဗန္ဓနေန သဉ္စိစ္စ တ အသဉ္စိစ္စ တ ကမပ္ပဝေသနေ အာပတ္တိ။ ''သရိတဋ္ဌာနတော ဗန္ဓိတ္ဂတ ပဝိသိတဗ္ဗံ, နိဝတ္တိတဗ္ဗံ တ''တိ လိခိတံ။

၂၇၉. သတ္တင္ဂုလံ တ အင္ဂုလံ တတိ ဧတ္ထ "သုဂတင္ဂုလေနာ"တိ အဝုတ္တတ္တာ ပကတိအင္ဂုလေန သာရုပ္ပတ္တာယ ဝမေ့တတပိ ကရောန္တိ စေ, န အေသော။

၂၈၀. တာလဝဏ္ဋာကာရေန သီဟဠဋ္ဌကထီနံ ဝိယ။

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ဝိဟာရာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၄. နိလီယန္တိ ဘိက္ခူ ဧတ္ထာတိ ဝိဟာရာဒယော **လေဏာနိ** နာမ။ အာဂတ-ဝစနေန တသ္သာဂတသဒ္ဒေ ဝ သာမိ, န အနာဂတောတိ ကေစိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ သမာနလာဘကတိကာယ သိဒ္ဓတ္တာ။

၂၉၆-၇. **ဒီပိနင္ဂုဋ္ဌေနာ** တိ ဧတ္ထ "ဒီပိနာ အကပ္ပိယစမ္မံ ဒသ္သေတီ"တိ လိခိတံ။ **ထမ္ဘကတတဟာနံ** နာမ တိရိယံ အရူနိ အဒတ္တတ ဥဇုကံ ဌိတေဟေဝ အရူဟိ ကတ္တဗ္ဗံ။ ဘိသီနံ အနုညာတံ ဝဋ္ဋတီတိ ဗိမ္ဗောဟနေ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ တူလပူရိတံ ဘိသိ အပဿယိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဥဏ္ဏာဒီနံယေဝ အနုညာတတ္တာ။ နိသီဒနနိပဇ္ဇနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အပဿယိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ စေ? အကပ္ပိယန္တိ န ဝဋ္ဋတီတိ ကေစိ။ ယဒိ ဧဝံ အကပ္ပိယမဉ္စေ အပဿယိတုံ န ဝဋ္ဋေယျ။ ယသ္မာ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ အေသော နတ္ထိ။ အပိစ ဂိလာနဿ ဗိမ္ဗောဟနံ နိပဇ္ဇိတုမ္ပိ အနုညာတံ, တသ္မာ ဘိသိပိ ဝဋ္ဋတိ အပဿယိတုံ။ အာစရိယာ စ အနုဇာနန္တိ, ဝဋ္ဋေန္တိ စာတိ ဧကေ။ သိမ္ဗလိတူလာဒီနံ ဝတ္တေနာပိ စီဝရံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ကသ္မာ? ကပ္ပာသဿ အနုလောမတော။ "အက္ကဖလသုတ္တမယမ္ပိ အက္ကတာကမယမေဝ ပဋိက္ခိတ္တ"န္တိ တေ ဧဝ ဝဒန္တိ။

၂၉၈. **အနိဗဒ္ဓနီယော** အလဂ္ဂေ။ **ပဋိဗာဟေတ္တတ**တိ မဋ္ဌံ ကတ္တတ။ "သေတဝဏ္ဏာဒီနံ ယထာသင္ခံ ဣက္ကာသာဒယော ဗန္ဓနတ္ထံ ဝုတ္တာ"တိ လိခိတံ။

၃၀၀. **ပကုဋ္ဋံ** သမန္တတော အာဝိဒ္ဓပမုခံ။

၃၀၃. **သုဓာလေပေဟ**တိ သုဓာမတ္တိကာလေပေဟ။

၃၀၅. **အာသတ္တိ** တဏ္ဍဟာ။ **သန္တိ** အဒရံ။

၃၀၇. **ကေတုန္တိ** ကယေန ဂဟေတုံ။

၃၀၈. **စိတာ**တိ ဣဋ္ဌကာယော ကဗဋ္ဋေန နိဒ္ဓမနဝသေန ဆိန္ဒိတ္တတ ကတာတိ အတ္ထော။

၃၁၀. **ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခူနံ အန္တေတသိကာ** တိ ဧတ္ထ ဝီသတိဝဿံ အတိက္ကမိတ္တတ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဥပ္ပန္နာ။ "အာရာဓယိံသု မေ ဘိက္ခူ စိတ္တ"န္တိ (မ. နိ. ၁.၂၂၅) ဝုတ္တတ္တာ အညသ္မိံ ကာလေ သာဝတ္ထိဂမနေ ဥပ္ပန္နံ ဝတ္ထုံ ဣဓ အာပတ္တိဒဿနတ္ထံ အာဟရိတ္တတ ဝုတ္တန္တိ ယုတ္တံ ဝိယ, ဝိစာရေတ္တတ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဝုဒ္ဓ** န္တိ ဝုဒ္ဓတရံ။

၃၁၃. **သန္ထရေ** တိ တိဏသန္ထရာဒယော။

သေနာသနဂ္ဂါဟကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၈. "**သေယျဂ္ဂေနာ** တိ မဉ္စဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒေန။ **ဝိဟာရဂ္ဂေနာ** တိ ဩဝရကဂ္ဂေနာ"တိ လိခိတံ။ **ထာဝရာ**တိ နိယတာ။ **ပစ္စယေနေဝ ဟိ တ** န္တိ တသ္မိံ သေနာသနေ မဟာထေရာ တဿ ပစ္စယဿ ကာရဏာ အညတ္ထ အဂန္တွ

တ ဝသန္တာယေဝ နံ ပဋိဇဂ္ဂိဿန္တီတိ အတ္ထော။ အဃဋ္ဋနကမ္ပိ ဒဿေတုံ **“န တတ္ထ မနုဿာ”** တိအာဒိမာဟ။ “ဝိတက္ကံ ဆိန္ဒိတွာတ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂမနဝတ္တေနေဝ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဟဒ္ဓော။ **မုဒ္ဒဝေဒိကာ** နာမ စေတိယဿ ဟမ္မိယဝေဒိကာ။ **ပဋိက္ကမ္မာ** တိ အပသက္ကိတွာ။ သမာနလာဘကတိကာ မူလာတသေ သတိ သိယာ, မူလာတသဝိနာသေန ကတိကာပိ ဝိနဿတိ။ သမာနလာဘ-ဝစနံ သတိ ဒ္ဓဝိသု, ဗဟူသု တ ယုဇ္ဇတိ, တေနေဝ ဧကေသ္မိံ အဝသိဋ္ဌေတိ နော မတိ။ တာဝကာလိကံ ကာလေန မူလစ္ဆေဒနဝသေန တ အဒေယံ တ ကမ္မံ အညဿ သိယာ နာတယံ သင္ဂမောတိ အာစရိယော။ **ပုဂ္ဂလဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗ** န္တိ အပလောကနကာလေ သင္ဃော ဝဿံဝုတ္ထဘိက္ခူနံ ဟဋ္ဌေက္ကံ “ဇွတ္တကံ ဝဿာတသိကံ ဝတ္ထံ ဒေတိ, ရုစ္စတိ သင္ဃဿာ”တိ ပုဂ္ဂလမေဝ ပရာမသိတွာ အတဗ္ဗံ, န သင္ဃဝသေန ကာတဗ္ဗံ။ န သင္ဃော သင္ဃဿ ဇွတ္တကံ ဒေတီတိ။ “ဧကသ္မိံ အာတသေ သင္ဃဿ ကမ္မံ ကရောတီ”တိ ဝစနတော သင္ဃဝသေန ကာတဗ္ဗ”န္တိ လိခိတံ။ န ဟိ တထာ ဝုတ္တေ သင္ဃဿ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကတံ နာမ ဟောတိ။ “သမ္မတသေနာသနဂ္ဂာဟာပကတော အညေန ကဟိတေပိ ကဟော ရုဟတိ အဂ္ဂဟိတုပဇ္ဈာယဿ ဥပသမ္ပဒာ ဝိယာ”တိ လိခိတံ။ “ကမ္မတစာယပိ သမ္မုတိ ဝဋ္ဋတီ”တိ လိခိတံ။

အင္ဂပိ သောဠသပိ ဇနေ တိ ဇွတ္ထ ကိံ ဝိသုံ ဝိသုံ, ဥဒာဟု ဧကတောတိ? ဧကတောပိ ဝဋ္ဋတိ။ န ဟိ တေ တထာ သမ္မတာ သင္ဃေန ကမ္မကတာ နာမ ဟောန္တိ, တေနေဝ **သတ္တသတိကက္ခန္ဓကေ** ဧကတော အဋ္ဌ ဇနာ သမ္မတာတိ။ **တေ သံ သမ္မုတိ ကမ္မတစာယပီ**တိ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မတစာယပိ။ အပလောကနကမ္မဿ ဝတ္ထုုဟိ သာ ဧဝ ကမ္မတစာလဗ္ဘမာနာ လဗ္ဘတိ, တဿာ စ ဝတ္ထုုဟိ အပလောကနကမ္မမေဝ လဗ္ဘမာနံ လဗ္ဘတိ, န အညန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ က္ကမံ နယံ မိစ္ဆာ ဂဏှာဟန္တော “အပလောကနကမ္မံ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မံ ကာတုံ, ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဥ္စ အပလောကနကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဂဏှာတိ, ဧဝဥ္စ သတိ ကမ္မသင်္ကရအာသော အာပဇ္ဇတိ။ **မင္ဂေ ဟောက္ခရဏီ** တိ ဇွတ္ထ **မင္ဂေ** နာမ မင္ဂေ ကတဒီဃသာလာ, **ဟောက္ခရဏီ** တိ နဟာယိတုံ ကတဟောက္ခရဏီ။ **တောနိ ဟိ အသေနာသနာနီ**တိ ဇွတ္ထ ဘတ္တသာလာ န အာဂတာ, တသ္မာ တံ သေနာသနန္တိ စေ? သာပိ ဧတ္ထေဝ ပဝိဋ္ဌာ တသတ္တာယ အကတတ္တာ။ ဘောဇနသာလာ ပန ဥဘာယတ္ထ နာဂတာ။ ကိဉ္စာပိ နာဂတာ, ဥပရိ “ဘောဇနသာလာ ပန သေနာသနမေဝ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈) ဝုတ္တတ္တာ သေနာသနံ။ “ကပ္ပိယကုဋိ စ ဇွတ္ထ ကာတဗ္ဗာ”တိ ဝဒန္တိ, တံ နေတိ ဧဝ။ ရုက္ခမူလဝေဠုဂုမ္ဗာ ဆန္နာ ကတဥဒ္ဓာဗန္ဓာဝ သေနာသနံ။ **“အလာဘကေသု အာတသေသူ**တိ အလာဘကေသု သေနာသနေသူ”တိ လိခိတံ, တံ ယုတ္တံ။ န ဟိ ဟဋ္ဌေက္ကံ သေနာသနံ ဟောတိ။ **တံ သညာပေတွာတ**တိ ဇွတ္ထ ပညတ္တိံ အဂစ္ဆန္တေ ဗလက္ကာရေနပိ ဝဋ္ဋတိ။ **အယမ္ပိ** တိ ပစ္စယောပိ။

ဥပနိဗန္ဓိတွာတ တိ တဿ သမီပေ ရုက္ခမူလာဒီသု ဝသိတွာတ တတ္ထ ဝတ္တံ ကတွာတတိ အဓိပ္ပာယော။ ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန **တိဝိဓမ္ပိ** ။ “ဒသကထာဝတ္ထုကံ ဒသအသုဘံ ဒသအနုဿတိ”န္တိ ဟဒ္ဓော။ **“ပဌမဘာဂံ မုဉ္စိတွာတ**တိ က္ကဒံ စေ ပဌမကဟိတဝတ္ထုတော မဟဂ္ဃံ ဟောတီ”တိ လိခိတံ။ **ဆိန္နဝဿာနံ ဝဿာတသိကံ** နာမ ပုဗ္ဗေ ဂဟိတဝဿာတသိကာနံ ပစ္ဆာ ဆိန္နဝဿာနံ။ **ဘတိနိဝိဋ္ဌ** န္တိ ဘတိံ ကတွာတ ဝိယ နိဝိဋ္ဌံ ပရိယိဋ္ဌံ။ **“သင်္ဃိကံ ပန။ပေ။ ဝိဗ္ဘန္တောပိ လဘတေတ”**တိ က္ကဒံ တတ္ရုပ္ပာဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ က္ကမိနာ အပလောကနမေဝ ပမာဏံ, န ကဟာပနန္တိ ဧကေစ္စေ။ ဝိနယဓရော ပန “အမှာကံ ဝိဟာရေ ဝဿံ ဥပဂတာနံ ဧကေကဿ တိစီဝရံ သင္ဃော ဒဿတီ”တိအာဒိနာ အပလောကိတေပိ အဘာဇိတံ ဝိဗ္ဘန္တကော န လဘတိ။ ‘အပလောကနကမ္မံ ကတွာတ ကဟိတ’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ, ‘အဘာဇိတေ ဝိဗ္ဘမတီ’တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္တာ စာ”တိ ဝဒန္တိ။ **“ပစ္စယဝသေနာ**တိ ဂဟပတိကံ တ အညံ တ ဝဿာတသိကံ ပစ္စယဝသေန ကဟိတ”န္တိ လိခိတံ။ **“ဧကမေဝ ဝတ္ထံ အာတဗ္ဗ** န္တိ တတ္ထ နိသိန္နာနံ ဧကမေကံ ဝတ္ထံ ဟာပုဏာတီ”တိ လိခိတံ။ **ဒုတိယော ထေရာသနေ**တိ အနုဘာဂေ။ ပဌမဘာဂေ အညထာ ထေရေန ဂဟိတောတိ ဇာနိတဗ္ဗံ။

ဥပနန္ဒဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၀. တိဝဿန္တရေနာ တိ တိဏ္ဏံ ဝဿာနံ အန္တော ဌိတေန။ ဟတ္ထိမ္ဟိ နခော အဿာတိ **ဟတ္ထိနခော** ။ ဟာသာဒဿ နခော နာမ ဟောဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒော။ **ဂိဟိဝိကဋ္ဋနီဟာရေနာ**တိ ဂိဟီဟိ ကတနီဟာရေနေဝ။ “တေဟိ အတ္တရိတွာတ ဒိန္နာနေဝ နိသီဒိတုံ လဗ္ဘန္တိ, န ဘိက္ခုနာ သယံ အတ္တရိတွာတ ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ သင္ဃေန အတ္တရာပေတွာတ တ”တိ လိခိတံ။

အဝိသ္သဇ္ဇိယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၁. ‘‘န ဝိသ္သဇ္ဇေတဗ္ဗံ သင်္ဃေန ဝါ ဂဏေန ဝါ ပုဂ္ဂလေန ဝါ’’တိ ဝစနံ ‘‘ယံ အဂရုဘဏ္ဍံ ဝိသ္သဇ္ဇိယံ ဝေဘင်္ဂိယံ သင်္ဃိကံ, တံ ဂဏော စေ ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ တသ္မိံ အာဝါသေ ဝသန္တော ဝါ ဝိသ္သဇ္ဇိတံ သင်္ဃေန ဝိသ္သဇ္ဇိတဿဒိသမေဝ ဟောတိ’’တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တဝစနံ သာဓေတိ, အညထာ ဧတ္ထ ဂဏပုဂ္ဂလဂ္ဂဟဏံ နိရတ္ထကံ။ **အရည္ဇရော** ဥဒကစာဋိ, အလဉ္ဇရော, ဗဟုဥဒကဂဏှနကောတိ အတ္ထော။ ‘‘ဝဋ္ဋစာဋိ ဝိယ ဟုတွာ ထောကံ ဒီဃမုခော မဇ္ဈေ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာ ကတော’’တိ လိခိတံ။ မံသဒိဗ္ဗဓမ္မဗုဒ္ဓိသမန္တစက္ခုဝသေန **ပဉ္စ**။

ဂရုဘဏ္ဍေန စ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ သံဟာရိမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပတ္တစီဝရံ နိက္ခိပိတု**န္တိ အဋ္ဌကစ္ဆန္နေန ကတေ မဏ္ဍပေ။ **ဝဋ္ဋလောဟံ** နာမ ပီတဝဏ္ဏံ။ **ဟရိဟာရိယံ န ဝဋ္ဋတိ** တိ အာဂန္တုကဿ အဒတွာ ပရိစာရိကဟတ္ထတော အတ္တနော နာမံ လိခာပေတွာ ဂဟေတွာ ယထာသုခံ ပရိဟရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **‘‘ဂိဟိဝိကဋနီဟာရေနေဝ**တိ ယာဝ အတ္တနော ကမ္မနိဋ္ဌာနံ, တာဝ ဂဟေတွာ ဒေတိ’’တိ လိခိတံ။ **သိခရံ** နာမ ယေန ပရိဗ္ဗမန္တာ ဆိန္ဒန္တိ။ **ပတ္တဗန္ဓကော** နာမ ပတ္တဿ ဂဏ္ဌိအာဒိကာရကော။ ‘‘ပဋိမာနံ သုဝဏ္ဏာဒိပတ္တကာရကော’’တိပိ ဝဒန္တိ။ **‘‘အမုဗာဟု** တိ ကပ္ပရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အံသကူဋ’’န္တိ လိခိတံ။ **ဣတော ပဋ္ဌာယ** တိ ဣမံ ဟတ္ထိ အာဒိံ ကတွာ။ **ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရော** နာမ ယေန ရဇိတ စီဝရံ ပောထေန္တိ။ ‘ပစ္စတ္တရဏဂတိက’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ, ‘‘တမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍမေဝါတိ ဝုတ္တတ္တာ စ **အပိ-**သဒ္ဒေန ဟတရာဒိပစ္စတ္ထရဏံ သဗ္ဗံ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ’’တိ ဝဒန္တိ။ ဧတေနေဝ သုတ္တေန အညထာ အတ္ထံ ဝတွာ ‘‘ဟတရာဒိပစ္စတ္ထရဏံ န ဂရုဘဏ္ဍံ, ဘာဇနီယမေဝ, သေနာသနတ္ထာယ ဒိန္နပစ္စတ္ထရဏမေဝ ဂရုဘဏ္ဍ’’န္တိ ဝဒန္တိ, ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ **ဂဏ္ဌိကာ** တိ စီဝရဂဏ္ဌိကာ။ **ဘဉ္စကော** နာမ သရကော။

နဝကမ္မဒါနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၃-၄. အဂ္ဂဠဝဋ္ဋိသူစိဒ္ဒတရကရဏမတ္တေနပိ။ **‘‘ကဟေတဘဏ္ဍိကာ** နာမ ဝဋ္ဋဘိယာ ဥပရိ ဌပေတဗ္ဗဝလယံ ဝါ တိဏဇ္ဇူဒနဂေဟဿ ပိဋ္ဌိဝံသဿ ဟေဋ္ဌာ ဌပေတဗ္ဗံ ဝါ ဥဘယမဿ ဂတာ အရူ’’တိ လိခိတံ။ **ကာရန္တရာ** တိ တာအ ပုန ပဝိသဋ္ဌံ ပုဗ္ဗပယောဇိတာနာနံ ဝစနပဟတသေနာသနတော။ န ပန ပတိသင္ခတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သဗ္ဗတ္ထ ဝိနဋ္ဌ ဌာတသော န စ ပဋိသေခကော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဒွါရတာတဟနာဒီနိ အပဟာရိတွာ အတုံ အသက္ကုဏေယျတော **‘‘ပဋိအာတဗ္ဗာနိယေဝါ’’** တိ ဝုတ္တံ။ ကေဟနသိအာဒယော ဒေန္တဿ ဝိဟာရော ပလုဇ္ဇတီတိ **‘‘မူလံ ဝါ အာတဗ္ဗ’’** န္တိ အာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဧကေ။ ‘‘နေတသိကာ ပကတိယာ အနတ္ထတာယ ဘူမိယာ ဌပေန္တိ စေ, တေသမ္ပိ အနာပတ္တိယေဝ ဝါ’’တိ လိခိတံ။ ‘‘ဒွါရတာတဟနာဒယော အပရိကမ္မကတာပိ အပဋိစ္ဆာဒေတွာ န အပဿယိတဗ္ဗာ’’တိ လိခိတံ။

သင်္ဃဘတ္တာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

ဥဒ္ဒေသဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၅. **ယာ** ဘတ္တုဒ္ဒေသဋ္ဌာနဘူတာယ **ဘောဇနသာလာယ ပကတိဋ္ဌိတိကာ။ ဒိန္နံ ပနာ** တိ ယထာ သော အယကော ဒေတိ, တံ ဒဿေန္တော **‘‘သင်္ဃတော ဘန္တေ’’** တိအာဒိမာဟ။ **ဧကဝဋ္ဋဥ** န္တိ ဧကဒွတရေနေ ဝဋ္ဋဥ္ဌိတဗ္ဗံ ။ **တိစီဝရပရိ တရနိ** ဧတ္ထ ‘‘ဥဒကမတ္တလာဘီ ဝိယ အညောပိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ အလဘိတွာ ဝတ္ထာဒိမနေကပ္ပကာရံ လဘတိ စေ, **တသ္သေဝ ဝါ’’** န္တိ လိခိတံ။ ‘‘ဥဒ္ဒေသပတ္တေ ဒေထာ’တိ ဝတွာ ဂဟေတွာ အာဂတဘာဝေန သင်္ဃဿ ပရိစ္စတ္တံ န ဟောတိယေဝ တသ္သေဝ ဟတ္ထေ ဂတတ္တာ, တသ္မာ တေဟိ ဝုတ္တက္ကမေန သဗ္ဗေဟိ ဘာဇေတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပဋိပဋိပတ္တံ ဝါ** ဌိတိကာယ ဌိတပတ္တံ ဝါ။ **‘‘ကူဋဋ္ဌိတိကာ နာမ** အဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနမ္ပိ ကပ္ပိတတ္တာ’’တိ လိခိတံ, ‘‘ပဏီတဘတ္တဋ္ဌိတိကဥ္စ အဇာနိတွာ မိဿေတွာ ကပ္ပိတောပိ ဧဝမေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’’န္တိ စ လိခိတံ။ **တဉ္စေ ထေယျာယ ဟရန္တိ** ပတ္တဟာရကာ, အာဏာပကဿ **ဂီဝ** ဟောတိ။ **အတိက္ကန္တမ္ပိ ဌိတိကံ ဌပေတွာ** တိ ဧတ္ထ ‘‘တံဒိဝသမေဝ စေ ဘိက္ခာ လဗ္ဘတိ, အပရဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ န လဗ္ဘတိ ကိရာ’’တိ လိခိတံ။ ပစ္ဆာ ‘‘သဗ္ဗော သင်္ဃော ပရိဘုဉ္ဇတူ’’တိ အဝုတ္တေပိ ဘာဇေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ‘‘တွေကေ ဘိက္ခူ သင်္ဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ ဒေထာ’တိ အဝတွာ ‘တွေကာနံ ဘိက္ခူနံ ဘတ္တံ ဂဏှထာ’တိ ဒိန္နံ သင်္ဃိကနိမန္တနံ နာမာ’’တိ လိခိတံ။

နိမန္တနဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

ပဋိပုဟ္ဆိယာတိ ယထာလဒ္ဓပဋိပုစ္ဆိယာ။ **ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ** တိ ဘတ္တံ ဂဏှာဟထာတိ ပဒံ အဝတွာ။ **အာလောပသင်္ခေပေနာ**တိ အယံ နယော နိမန္တနာယမေဝ, ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ ပန ဧကေဿ ပဟောနကပ္ပမာဏော ဧဝ ဋ္ဌိတိကာ တိဋ္ဌတိ။ **"ဧကတရန္တိ** ယာဝ တဿိံ အာဂတသေ ဝဿန္တိ ဘိက္ခု, သဗ္ဗေဝ လဘန္တိ"တိ လိခိတံ။

သလာကဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

န ဟိ ဗဟိသီမာယ သင်္ဃလာဘော တိ ဧတ္ထ "ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒီသု ဗဟိသီမာယ ဋ္ဌိတဿပိ စေ ဥဟာသကာ ဒေန္တိ, ဂဟေတုံ လဘန္တိ, အတ္တနောပိ ဟပေတွာ ဂဟဏံ အနုညာတံ, တထာ ဣဓ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။ န ဟပုဏာန္တိတိ ဥဒ္ဒိသိတွာပိ။ **တရကမန္တိ** ဒူရတ္တာ တရေန နိဂ္ဂဟေန ဂန္တဗ္ဗကမေ။ **ဖာတိကမ္မမေတ**တိ အတိရေကလာဘာ စ ဘဝန္တိ။ **သမ္မုခီဘူတဿာ** တိ ယေဘုယျေန စေ ဘိက္ခု ဗဟိသီမံ ဂတာ, သမ္မုခီဘူတဿ ဟပေတဗ္ဗံ။ သဘာဂတ္တာ ဟိ ဧကေန လဒ္ဓံ သဗ္ဗေသံ ပဟောတိ, တဿိမ္ပိ အသတိ အတ္တနော ဟပေတွာ အတတဗ္ဗံ။ **"လဒ္ဓာ တ အလဒ္ဓာ တ"** တိ ဝစနသိလိဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ။ **ဝိဟာရေ အဟာပိတံ ပန။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ** တိ သလာကဘတ္တံ ဝိဟာရေ ဥဒ္ဒိသိယတိ။ **တေန ပန** ဒိန္နသလာကေန။ **တဿာ** တိ ဂဟေတွာ ဂတဿ။ သလာကာ ဂဟေတဗ္ဗာတိ ယုတ္တံ ဝိယ။ သဗ္ဗဟေတ္တကေသု "ကဟေတဗ္ဗာ"တိ ဟဋ္ဌော, တသ္မာ **တေနာ**တိ သလာကဂ္ဂဟာပကေနာတိ အတ္ထော။ "စောရိကာယ ဂဟိတတ္တာ န ဟပုဏာတီ"တိ ဝစနတော "ကုဋ္ဌိသောမနံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စ ဒီပတသိနော ဝဒန္တိ ကိရ။ **ဧကံ မဟာထေရဿာ** တိ မဟာထေရော ဝိဟာရတော ယေဘုယျေန န ဂစ္ဆတိ, ဣတရေ ကအာစိ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ သဘာက စေ, အတ္တနော ဟပေတွာ ပုန ဣတရေသံ ဒိယျတိ။ **ဝိဟာရေ ထေရဿ ပတ္တသလာကဘတ္တ** န္တိ မဟာထေရော ဧကကောဝ ဝိဟာရေ သြဟီနော, "အဝဿံ သဗ္ဗသလာကာ အတ္တနော ဟပေတွာ ဋ္ဌိတော"တိ ပဋိဿယံ ဂန္တွာ အာဂန္တုကဘိက္ခုနမ္ပိ အဒဿနတော ကုက္ကုစ္စံ အကတွာ ဘုဥ္ဇန္တိ။

ပက္ခိကဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

ဥပောသထဒိဝသေ အာပတ္တိဒေသနံ သန္ဓာယ **"ပရိသုဒ္ဓသီလာန"** န္တိ အာဟ။ လေခံ ကတွာ နိဗဒ္ဓာပိတံ။ **"အာဂန္တုကဘတ္တမ္ပိ ဂမိကဘတ္တမ္ပိ"** တိ အာဂန္တုကောဝ ဟုတွာ ဂစ္ဆန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အနာထဂိလာနုပဋ္ဌာကောပိ တေန ဒိန္နံ ဘုဥ္ဇတိ စေ, တဿပိ ဟပေတဗ္ဗမေဝ။ **ဂုဠပိဏ္ဍံ** တာလပက္ကမတ္တံ။

သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သင်္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ဆသကျပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၃၃၀. "အနုပိယံ နာမာ"တိ ဧကဝစနေန ဒိဿတိ, သတ္တမိယံ ပန "အနုပိယာယ"န္တိ။ "ကာဠုဒါယိပ္ပဘုတယော ဒသ ဒူတာ"တိ ဟဋ္ဌော။ "န ဟေဋ္ဌာဟသာအ န ဟေဋ္ဌာဟသာဒံ တ"တိ လိခိတံ။

၃၃၂. ပုဗ္ဗေ ပုဗ္ဗကာလေ။ "ရညော သတော"တိ စ "ရညောဝသတော"တိ စ ဟဋ္ဌော။

၃၃၃. န လာဘတဏှာဟ ဣဓ ကာမတဏှာဟ, ဈာနဿ နေသာ ပရိဟာနိ ဟောတု။ ဗုဒ္ဓတ္တသီလံ ပန ပတ္တယန္တော ဈာနာပိ နဋ္ဌောတိ။ နနု ပတ္တဘာဝနာ။ **မနောမယ**န္တိ ဈာနမနောမယံ။

၃၃၄. **သတ္ထာရော** တိ ဂဏသတ္ထာရော။

၃၃၅. **ဟေတ္ထနိက** န္တိ ဆုရိကံ။

၃၄၀. **မနုဿော**တိ ပုရိသော။

၃၄၁. ကေရတ္တာဓိကာရေန ရက္ခံ ပစ္စာသီသန္တာ ဤဒိသာတိ ဒဿနတ္ထံ **“ပဋိမေ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ “ပုဗ္ဗေ ရက္ခဿေတ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ မယှံ ပန ရက္ခဏေ ကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ပရူပက္ကမေန တထာဂတံ ဇီဝိတာ ဝေရောပေယျာ**တိ ဣဒံ အာဏတ္တိယာ အာဂတတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။

၃၄၂. **မာ အာသဒေ**တိ မာ ဝဓကေစိတ္တေန ဥပဂစ္ဆ။ **ဣတော**တိ ဣမမှာ ဇီဝိတမှာ။ **“ယတော**တိ ယသ္မာ, ယတောတိ တ ဂတဿာ”တိ လိခိတံ။ **“ပဋိကုဋိတော**တိ အပသက္ကိတွာ သင်္ကုစိတော ဟုတွာ တ ပဋိသက္ကတီ”တိ လိခိတံ။

၃၄၃. **တိကဘောဇန**န္တိ တီဟိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဘောဇနံ။ “တိကဘောဇနီယ”န္တိပိ ပာဌော။ ပရိကပ္ပတော ဟိ တိဏ္ဏံ ဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမိ, တတော ဥဒ္ဓံ ဂဏဘောဇနမေဝ ဟောတိ, တသ္မာပိ ဣဒမေဝ ဝုတ္တံ။ ဣဓ အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ။ “အကတဝိညတ္တိလဒ္ဓံ တိဏ္ဏံ ဘုဉ္ဇန္တာနံ ကိဉ္စာပိ တံ ဂဏဘောဇနံ နာမ န ဟောတိ, ဝိညတ္တိဝသေန ပန န ဝဋ္ဋတီ”တိ လိခိတံ။ **တယော အတ္တဝသေ ပဋိစ္စာ**တိ ဧတ္ထာပိ “မာ ပာပိစ္ဆာ ပက္ခံ နိဿာယ သံဃံ ဘိန္ဒေယျု”န္တိ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ကုလာနုဒ္ဒယတာယ စာ**တိ ကုလာနံ ပသာဒရက္ခဏတ္ထံ။ **ဝဇ္ဇ**န္တိ ဝဇ္ဇမေဝ။ “ဝဇ္ဇမိမံ ဖုသေယျာ”တိ လိခိတံ။ “ဝဇ္ဇနီယံ ပုဂ္ဂလံ ဖုသေယျာ”တိ ဝုတ္တံ။ “ဣမဿ မနော န ဖုသေယျာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗမ္ပိ သိယာ။ **စက္ကဘေဒ**န္တိ သာသနဘေဒံ။ **အာယုကပ္ပ**န္တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ အဝီစိမှိ အာယုပရိမာဏံ နတ္ထိ, ယေန ပန ကမ္မေန ယတ္တကံ အနုဘဝိတဗ္ဗံ, တဿ အာယုကပ္ပန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၄၄. “အညတရံ အာသနံ ဂဟေတွာ နိသီဒီ”တိ ဝစနတော ဝိသဘာဂဋ္ဌာနံ ဂတဿ ပေသလဿပိ ဘိက္ခုနော ဧတေသံ အာသနေ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ **အာဂိလာယတီ**တိ ရုဇ္ဇတိ။ **အာဒေသနာပာဋိဟာရိယာနုသာသနိယာ**တိ တဿ တဿ စိတ္တာစာရံ အာဒိဿ အာဒိဿ ဒေသနာ, အာဒေသနာပာဋိဟာရိယာနုသာသနီ။ ဣဒ္ဓိ ဧဝ ပာဋိဟာရိယံ **ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယံ,** ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယသံယုတ္တာယ အနုသာသနိယာ ဩဝဒတီတိ အတ္ထော။ **နနု တံ အာဝုသော**တိ ဧတ္ထ တံ ဝစနံ နနု မယာ ဝုတ္တောသီတိ အတ္ထော။

၃၄၅-၉. **သုဝိက္ခာလိတ**န္တိ သုဓောတံ။ **သံခာဒိတွာ**တိ သုဋ္ဌု ခာဒိတွာ။ **“မဟိံ ဝိကုဗ္ဗတော**တိ မဟာဝိသာလော”တိ လိခိတံ။ တဿ ဘိသံ ဃသမာနဿ။ တတ္ထ **နဒီသု ဇဂ္ဂတော**တိ ဟာလေန္တဿ။ “ကိံ? ဟတ္ထိယူထံ ဂန္တု”န္တိ ဝဒန္တိ။ “အသံဟာတော’တိ ပာဌော, အပတ္တော ဟုတွာတိ အတ္ထော”တိ လိခိတံ။ “အဟာယဗဟုတ္တာ ပုန ဒဿိတော”တိ ဝုတ္တံ။ **“ဧဝံသတေ**တိ ဧဝံ အဿ တေ အာသတ”တိ လိခိတံ။

၃၅၀. **“တေသာနံ** ပရိနိဋ္ဌာနံ တ”တိ စ လိခိတံ။ **ဇာတူ**တိ ဒဋ္ဌဟတ္ထေ နိပါတော။ **မာ ဥဒပဇ္ဇထာ**တိ မာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ “သော ပမာဒမနုယုဉ္ဇန္တော”တိ ပာဌော။ **အနာဒရံ** ကုသလေသု။ **ဥဒဓိ မဟာ**တိ ကိတ္တကော မဟာ? ဘေသ္မာ ယာဝ ဘယာနကော, တာဝ မဟာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၅၁. **န ခော, ဥပာလိ, ဘိက္ခုနီ သံဃံ ဘိန္ဒတီ**တိ ဧတ္ထ ဘိက္ခု သံဃံ န ဘိန္ဒတိ, ဘိက္ခုနီ သံဃံ ဘိန္ဒတီတိ ကေစိ, နေတံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကေဝလံ “သင်္ဃော”တိ ဝုတ္တေ ဘိက္ခုသင်္ဃောဝ အဓိပ္ပေတော။ “သင်္ဃဿ ဒေတိ, ဥဘတောသင်္ဃဿ ဒေတိ စာ”တိ (မဟာဝ. ၃၇၉) မာတိကာဝစနမ္ပိ သာဓေတိ။ တသ္မိံ အဓမ္မဒိဋ္ဌိဘေဒေ ဓမ္မဒိဋ္ဌိ သိယာ။ “သီလသတိဘေဒေသုပိ သမာနော ဓမ္မံ ကာတုန္တိ သင်္ဃဘေဒေ ဝေမတိကောပိ တာဒိသော တ”တိ လိခိတံ။ **ဝိနိဓာယ**တိ အတ္တနော ဝဉ္စနာဓိပ္ပာယတံ ဆာဒေတွာ။

သင်္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဝတ္တက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

အာဂန္တုကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၇. ကေသိံ ကမေ အညဝိဟာရတော အာဂတောပိ အာဂန္တုကောဝ။ တတ္ထ ကေစိ ဇဝံ ဝဒန္တိ ''အာတသိကော က တ္ထစိ ဂန္တုတ္တ သစေ အာဂတော, 'တေနာပိ အာဂန္တုကဘတ္တံ ဘုဥ္စိတဗ္ဗ'န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဒူရာဂမနံ ဝုတ္တံ ဟော တိ, န ကမေ, တသ္မာ န ယုတ္တ''န္တိ။ တေ ဝတ္တဗ္ဗာ ''အာဂန္တုကဘတ္တံ နာမ ဂဟဋ္ဌေဟိ ဌပိတံ။ ယသ္မိံ နိဗဒ္ဓံ, တ တော အညကမတောတိ အာပန္နံ။ တထာ ဝိဟာရာဓိကာရတ္တာ အညဝိဟာရတော အာဂတောပိ အာဂန္တုကော တ''တိ အာစရိယာနံ သန္နိဋ္ဌာနံ။ **ဟာနီယံ ပုန္တိတဗ္ဗံ, ပရိဘောဇနီယံ ပုန္တိတဗ္ဗ** န္တိ ဥဒ္ဒရိတုတ ဃဋ္ဋသရာတဒိဂတံ သန္ဓာယ ပဌမံ, ဒုတိယံ ကူပတဋ္ဌာကာဒိဂတန္တိ အာစရိယော။ ဒုတိယတရေ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနတ္တာ ဝိသုံ ပုန္တိတဗ္ဗမေဝ, တ သ္မာ ဝုတ္တံ တေံ ''ပရိစ္ဆိန္နဘိက္ခော တ ကမော''တိ။ ဗဟူသု ဟေတ္တကေသု ဒုဝိဓာပိ ယုဇ္ဇတိ။

အနုမောဒနဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၂-၄. ပဥ္စမေ အနုမောဒနတ္ထာယ နိသိန္နေ။ **''မနုဿာနံ ပရိဝိသနဋ္ဌာန** န္တိ ယတ္ထ မနုဿာ သပုတ္တအရာ အာဝသိတုတ ဒေန္တိ''တိ လိခိတံ။ ကမသ္မိံ ခန္ဓကေ အာဂန္တုကာတသိကဂမိကာနုမောဒနဘတ္တဂ္ဂပိဏ္ဍစာရိကာရညက သေနာသနဇန္တာဃရဝစ္စကုဋိဥပဇ္ဈာစရိယသဒ္ဓိဝိဟာရိကန္တေဝာသိကဝတ္တာနိ **စုဒ္ဒသ မဟာဝတ္တာနိ** နာမ။ အဂ္ဂ ဟိတဂ္ဂဟဏေန ဂဏိယမာနာနိ **အသီတိ ခန္ဓကဝတ္တာနိ** နာမ ဟောန္တိ။

ဝတ္တက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပာတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၃-၄. ''နန္ဒိမုခီ''တိ လိခိတံ။ **အာယတကေနေတ**တိ အာဒိမှဟိ ဇဝ။ **ယန္တိ** ယသ္မာ။ သဝန္တိယော **မဟာနဒိယော**။ ''မဟာန္တဘူတာန''န္တိ ဟဗ္ဗော။ **ပတ္တာ**တိ ပတ္တ။ ''သမုလိကာယ ဌပေတိ အကတာယာ''တိ ဌပနကဿ သညာမူလဝ သေန ဝုတ္တံ။ တံ ဝတ္ထုံ အဝိနိစ္ဆိနိတွတဝ ပရိသာ ဝုဋ္ဌာတိ။

အတ္တာအနအင်္ဂကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၈-၉. **''အတ္တာအန** န္တိ သယံ ပရေဟိ စောဒိတော အတ္တာနံ သောဓေတုံ အနာဒိယိတွတ ပရေသံ ဝိပ္ပဋိပတ္တိံ ဒိသွတ သာသနံ သောဓေတုံ အတ္တနာ အာဒိတဗ္ဗ''န္တိ လိခိတံ။ **ဝဿာရတ္တော** တိ ဝဿကာလော။ **သပ္ပဋိမာသော** တိ အာကမုနယုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၀၁. **ဥပဒဟာတဗ္ဗော** တိ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဝိပ္ပဋိသာရမုခေန ဓာရေတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။

ပာတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

မဟာပဇာပတိဂေါတမီဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၂-၃. **သူနေဟီ**တိ သုတေဟိ။ ''သေတဋ္ဌိကာ နာမ ရောဂဇာတီ''တိ ဟဋ္ဌိ။ ''သေတဋ္ဌိကာ''တိ အဋ္ဌကထာ ။ ''ပဋ္ဌိသ မ္ဘိအပတ္တခီဏာသဝဂ္ဂဟဏေန စုၾနာနိပိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တိ။ န ဟိ နိဗ္ဗာနိကာနံ သဗ္ဗပ္ပကာရာ သမ္ပတ္တိ ဣဇ္ဈ တီ''တိ လိခိတံ။

ဘိက္ခုနီဥပသမ္ပဒာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၄. **ယဒဂ္ဂေန** ယံ ဒိဝသံ အာဒိံ ကတ္ဝာ။ **တဒေတတိ** တသ္မိံ ဧဝ ဒိဝသေ။ ''အနုဥတ္တိယာ''တိ ဟဥ္စော။ ''အနုပဥ တ္တိယာ''တိ န သုန္ဒရံ။

၄၀၅. ''ပဋိဂ္ဂဏှာမိ ယာဝဇီဝံ အနတိက္ကမနီယော''တိ ဝတ္ဝာ ဣအနိ ကိံ ကာရဏာ ဝရံ ယာစတီတိ စေ? ပရူပတဒ ဝိဝဇ္ဇနတ္ထံ။ ဒုဗ္ဗုဒ္ဓိနော ဟိ ကေစိ ဝဒေယျုံ ''မဟာပဇာပတိယာ ပဌမံ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ ဥဘတောသင်္ဃေသု ယ ထာဝုမုအဘိတဒနံ န ဇာတံ။ ကေတမိ စေ ဝရံ ယာစေယျ, ဘဂဝတ အနုဇာနေယျာ''တိ။

၄၀၈. **ဝိမာနေတွာတတိ** အပရဇ္ဈိတွာ။

၄၁၀-၃. **ကမ္မပ္ပတ္တာယောပိ** တိ ကမ္မာရဟာပိ။ **အာပတ္တိကမိနိယောပိ** တိ အာပတ္တိံ အာပန္နာယောပိ။ **ဒွေဝ တိသ္ဝ သော ဘိက္ခုနိယောတိ** ဒွိဟိ တီဟိ ဘိက္ခုနီဟိ။ ''မနောသိလိကာယာ''တိ ဟဥ္စော။

၄၂၀. ''တေန စ ဘိက္ခု နိမန္တေတဗ္ဗော''တိ သာမီစိဝသေန ဝုတ္တံ။

၄၂၂-၃. ''အနုဇာနာမိ။ပေ။ တာဝကာလိက''န္တိ ပုဂ္ဂလိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သင်္ဃိကန္တိ အာစရိယော။ ''အနု ဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥတုနိယာ ကဋိသုတ္တက''န္တိ ဝစနတော ဘိက္ခုသ္သ ဝိနိဗန္ဓံ ကဋိသုတ္တကံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပဋ္ဋရန္တ္ တီ** ဝိသဝိဏာ။ **ဝေပုရိသိကာ** မဿုအဒ္ဓီ။

၄၂၅. **တယော နိဿယေ** တိ ရုက္ခမူလဥ္စဟိ သာ န လဘတိ။

၄၂၆. ဘတ္တဂ္ဂေ သစေ အယကာ ဘိက္ခုနိသင်္ဃသ္သ ဘုတ္တဝတော စတုပစ္စယေ အတုကာမာ ဟောန္တိ, ယထာ ဝုမုမေဝ။

၄၂၇. **ဝိကာလေတိ** ယာဝ ဝိကာလေ ဟောန္တိ, တာဝ ပတရေယုန္တိ အတ္ထော။ **အဇ္ဇတ္တနာ** တိ အဇ္ဇတနာ။

၄၂၈. **အနုတဒန္တိ** ဣသ္သရိယဥ္စာနံ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ ''အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဩဝဒ္ဓော ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခုသု ဝစနပထော''တိ ပ ဉတ္တသ္သ ဂရုဓမ္မသ္သ ဝီတိက္ကမအာပတ္တိပညာပနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အညထာ ယေသံ ဂရုဓမ္မာနံ ပဋိဂ္ဂ ဂဟဏေန ဘိက္ခုနီနံ ဥပသမ္ပဒာ အနုညာတာ, တေသံ ဝီတိက္ကမေ အနုပသမ္ပန္နာဝ သိယာတိ အာသင်္ကာ ဘဝေယျ။

၄၂၉. **ဣတ္ထိယုတ္တေနာ** တိ ဣတ္ထီဟိ ကဝီအာဒီဟိ ဓုရဥ္စာနေ ယုတ္တေန။ **ပုရိသန္တရေနာ** တိ ပုရိသေန အန္တရိ ကေန။ ''ပုရိသဒုတိယေနာ''တိ လိခိတံ, ပုရိသသာရထိနာတိ အဓိပ္ပာယော။ ''ဗာဠ္ဟတရံ အဖာသူ''တိ ဝစနတော ဂိလာနာ ယ ဝဋ္ဋတိစ္စေဝ သိဒ္ဓံ, ဘဂဝန္တံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ အနုညာတဥ္စာနေ ဥပသမ္ပဇ္ဇိဿာမိတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၃၀. **သာ ကေနစိဒေဝ အန္တရာယေနာ** တိ သဗ္ဗန္တရာယသင်္ဂဟနဝစနံ, တသ္မာ တံ န အန္တရာယံ ကိတ္တေတွ် တ, ဝုတ္တန္တရာယေန ''ရာဇန္တရာယေနာ''တိ သာဓေတဗ္ဗန္တိ အာစရိယော။

၄၃၁-၂. ''နဝကမ္မန္တိ ကတ္ဝာ 'တွေကာနိ ဝဿာနိ ဝသတူ'တိ အပလောကေတွာ သင်္ဃိကဘူမိအန''န္တိ လိ ခိတံ။ ''သာကရ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အကရပဋိသံယုတ္တရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာဒိဝဇ္ဇိတာတိ ကေစိ, ယုတ္တမေတံ။ ကသ္မာ? ''သဟာကရသေယျမတ္တံ ဌပေတွာ''တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဟေသေတု''န္တိ ဝစနတော ဟေသနယုတ္တကမ္မံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ မာတုယာ, န အညေသံ။ ဝသိတုံ စေ န သက္ကောတိ ဒုတိယံ ဝိနာ, သမ္မန္ နိတ္ဝာဝ အတဗ္ဗာ တာယ ဣတိ နော မတိ။ ကိတ္တကံ ကာလံ? ဝသိတ္ဝာ စေ ဒုတိယာ ဂန္တုမိစ္ဆတိ, အညံ သမ္မန္နိတုံ ယုတ္တာဝ။ သာ ဝိဇာတာ လဘေတိ အာစရိယော။

၄၃၄. ''ဣဒံ ဩဒိသ္သ အနုညာတံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧကတော တ ဥဘတော တ အဝဿဝေ သတိပိ ဝဋ္ဋတီ''တိ လိခိတံ။ ''ကေသစ္ဆေဒအာဒိကံ ကမ္မံ အနုဇာနာမိ သာဒိတုံ ''ဣစ္စေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ **''တဒဉ္ဉေ သာဒိတု''**န္တိ။ ''ကေသစ္ ဆေအာဒိကံ ကမ္မံ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ''တိ အဝတ္ဝာ ဇတ္တကံ ယသ္မာ ''သာဒိတု''န္တိ ဘာသိတံ, တသ္မာ သာ

ဝိစိကိစ္ဆာယ ဥဘတောပိ အဝသ္သဝေ အပိ ဟရာဇိကခေတ္တေန သာ ဟရာဇိကံ ဖုသတိ။ ဣတိ အဋ္ဌကထာသေ့ဝတံ သဗ္ဗာသုပိ ဝိနိစ္ဆိတံ။ ဩဒိဿကာဘိလာဟေ ဟိ အညထာ နိဗ္ဗိသေသတော တံ ပမာဏံ။ ယဒိ တထာ ဘိက္ခုသ္သ ကပ္ပတိ ဝိစိကိစ္ဆာ။

ကာလမောဒိဿ နံ ပဒံ၊ န သတ္တောဒိဿကဉ္ဟိ တံ။
အထ ဘိက္ခုနိယာ ဧဝ၊ ကာလမောဒိဿ ဘာသိတံ။

ဧဝံ ဟရာဇိကာပတ္တိ၊ သိထိလာဝ ကတာ သိယာ။
သဗ္ဗသော ပိဟိတံ ဒွ တရံ၊ သဗ္ဗဟရာဇိကသ္မိန္တိ။

နိရတ္ထကဘာဝတော၊ ဉဇ္ဈဇာဏုမဏ္ဍလေ။
တသ္မာ န သာဒိယန္တိတိ၊ နိအနဝစနက္ကမံ။

နိဿာယ သတ္ထုနာ ဝုတ္တံ၊ သာဒိတုန္တိ န အညထာ။
အတ္တနော ပဏ္ဍဟိသမ္ဖဿံ၊ သာဒိတုံ ယေန တရိတံ။

အပိ ဟရာဇိကက္ခေတ္တေ၊ ကထံ ဒွ တရံ ဒဒေယျ သော။
တထာပိ ဗုဒ္ဓပုတ္တာနံ၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတဘာသိတံ။

ဝစနဥ္စ သမာနေန္တော၊ နော စေတ္တ ယုတ္တိကထာ ဓီရာ။
ကေသဇ္ဈေအဒိကမ္မဿ၊ အဝဿံ ကရဏီယတော။

စိတ္တဿ စာတိလောလတ္တာ၊ ဂဏာဿ စ အင္ဂသမ္ဗဒာ-
ဘာတ ဘိက္ခုနိနံ မပဟေသိနာ၊ ရက္ခိတုဥ္စ အသင္ကတ္တာ။
နနု မောဒိဿကံ ကတန္တိ။

ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

သင်္ဂီတိနိဒါနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၃၇. **ဆိန္နဟတ န္တိ** ဘာဝနပုံသကံ, တေနာကာရေန ပတန္တီတိ အတ္တော။ **ဥပဒ္ဒုတာ စ မယံ ဟောမာ** တိ အတီတတ္တေ ဝတ္တမာနဝစနံ, အဟုမှာတိ အတ္တော။ အထ တ တသ္မိံ သတိ ဟောမ။ ''ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ''တိ ဂဏနဝသေန ဝတ္တတ ''ဝဿံ ဝသန္တာ''တိ ပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော ကတော။

ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကကထာဝဏ္ဏနာ

၄၄၃. ''ဝဿိကသာဋိကံ အက္ကမိတ္ဝတ''တိ ဝစနတော ဘဂဝတော စတုတ္တစီဝရမ္ပိ အတ္ထီတိ သိဒ္ဓံ။ တေနေတဟ **စီဝရက္ခန္ဓကေ** ''စတုတ္တံ စီဝရံ ဟာရုပီ''တိ။

၄၄၄. **''အပိစ ယထေဝ မယာ''**တိအာဒိ သင်္ဂီတိယာ အဂ္ဂဟဏာဓိပ္ပာယဝသေန ဝုတ္တံ, ကိန္တု သုသင်္ဂီတာ အာဝုသော ထေရေဟိ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ။ **အပိစာဟံ နာမ တထေတဟံ ဓာရေဿာမီ** တိ ယထေဝ မယာ ဘဂဝတော သမ္မုခာ သုတံ သမ္မုခာ ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တထေဝ ထေရေဟိ ဘဂဝတာ သယမေဝ တေဒဂ္ဂံ အာရောပိတေဟိ, တသ္မာ သုသင်္ဂဟိတာ သင်္ဂီတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဗြဟ္မဒဏ္ဍကထာဝဏ္ဏနာ

၄၄၅. ‘‘တ္ဝံယေဝ အာဏာပေဟီ’’တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, ထေရာ ပန ဗြဟ္မဒဏ္ဍံ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံယေဝ **‘‘ဆန္နဿာ’’**တိအာဒိမာဟံသူတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ အညောပိ သင်္ဃေန အာဏတ္တော ဘိက္ခု ဗြဟ္မဒဏ္ဍကတေန ဘိက္ခုနာ အာလပိတုံ လဘတိ, န အညော။ **ဥဇ္ဇဝနိကာယာ**တိ ပဋိသောတဂါမိနိယာ။ အာဂမာ နု ခေါ ဣဓ **အာဂမာ နု ခွိဓ**။ အာဂမာ ခေါ ဣဓ, တေ ဩရောဓာ ဣဓ အာဂမာ ခေါ။ **‘‘ဘိသိစ္ဆဝီ**တိ ဘိသိတ္တဝိကာ’’တိ လိခိတံ။ **သဗ္ဗေဝိမေ**တိ သဗ္ဗမေဝ။ **ကုလံ ဂမေန္တီ**တိ နိရတ္ထကဝိနာသံ ဂမေန္တိ။ ကုစ္ဆိတော လတေ ကုလတော, အနယဝိနာသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမာယ ခေါ ပန ‘‘ဓမ္မဝိနယသင်္ဂီတိယာ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိသေသေန ဝိနယဿ သာသနမူလဘာဝဒဿနတ္ထံ, တသ္မိံ ဌိတေ သကလသာသနဋ္ဌိတိသိဒ္ဓိဒီပနတ္ထဉ္စ ‘‘ဣဒံ ဝေါ ကပ္ပတိ, ဣဒံ ဝေါ န ကပ္ပတီ’’တိ ဝတ္ထုသ္မိံ အာရဒ္ဓတ္တာ, ဣမိဿာ စ ပရိယတ္တိယာ ဝိနယပိဋကတ္တာ **‘‘ဝိနယသင်္ဂီတိယာ’’**တိ ဣဓ ဝုတ္တံ။

ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. သတ္တသတိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ

ဒသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၄၆. **နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏာ**တိ သိက္ခာပဒေနေဝ ပဋိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏာ။ တတ္ထ မဏိဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗံ ဒုက္ကဋဝတ္ထု, သုဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗံ ပါစိတ္တိယဝတ္ထု ဂဟိတံ ဟောတိ။ **ဘိက္ခဂ္ဂေန**ာတိ ဘိက္ခုဂဏနာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၄၇. **မဟိကာ**တိ ဟိမံ။ **ဟောသာ**တိ သတ္တာ။ **သရဇာ**တိ သကိလေသရဇာ။ **မဂာ**တိ မဂသဒိသာ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိသယေ, ဘဝေ ဝါ နေတီတိ နေတ္တိ, တဏှာယေတံ အဓိဝစနံ, တာယ သဟ ဝတ္တန္တီတိ **သနေတ္တိကာ**။

၄၅၀-၂. **အဟောဂင်္ဂေါ**တိ ပဗ္ဗတဿ နာမံ။ **အနုမာနေဿာမာ**တိ ပညာပေဿာမ။ **အာသုတာ**တိ သဇ္ဇိတာ, ‘‘အသုတ္တာ’’တိ ဝါ ပါဌော, အနာဝိလာ အပက္ကာ တရုဏာ။

၄၅၃. **ဥဇ္ဇဝိံသု** ပဋိသောတေန ဂစ္ဆိံသု။

၄၅၅. **အပ္ပေဝ နာမာ**တိ သာဓု နာမ။ **မူလာ အယကာ** ပေသလကာ။ **‘‘ကုလ္လကဝိဟာရေနာ**တိ ခုဒ္ဒကဝိဟာရေနာ’’တိ လိခိတံ။ ရူပါဝတာရတ္တာ **ကုလ္လကဝိဟာရော** နာမ။ ကထံ ပနေတံ ပညာယတိ, ယေန သန္နိဓိကတံ ယာဝဇီဝိကံ ယာဝကာလိကေန တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေန သမ္ဘိန္နရသံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတသင်္ချံ အာဂန္တွာ သန္နိဓိကတာမိသသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတီတိ? ဝုစ္စတေ – ‘‘ယာဝကာလိကေန, ဘိက္ခဝေ, ယာဝဇီဝိကံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတ’’န္တိ ဝစနတော ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာဝဇီဝိကံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေနာမိသေန စေ သမ္ဘိန္နံ, ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတီတိ သိဒ္ဓံ။ အညထာ ‘‘သတ္တာဟကာလိကေန, ဘိက္ခဝေ, ယာဝဇီဝိကံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ သတ္တာဟံ ကပ္ပတီ’’တိ (မဟာဝ. ၃၀၅) ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဝိယ ဣဓာပိ ‘‘ယာဝကာလိကေန, ဘိက္ခဝေ, ယာဝဇီဝိကံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ ကပ္ပတီ’’တိ ဝဒေယျ, တဉ္စာဝုတ္တံ။ တသ္မာ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ တံ အာမိသသမ္ဘိန္နံ အာမိသဂတိကမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ‘‘သန္နိဓိကာရကံ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ’’တိ (ပါစိ. ၂၅၃) ဝုတ္တံ။ ဗျဉ္ဇနမတ္တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

၄၅၇. **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ ပါဌေ။ ‘‘‘ကာလေ ကပ္ပတိ, ဝိကာလေ န ကပ္ပတီ’တိ (မဟာဝ. ၃၀၅) ဝုတ္တဝစနမတ္တေန ‘ဝိကာလေ ကပ္ပတီ’တိ ဝိကာလဘောဇနပါစိတ္တိယံ အာဝဟံ ဟောတီတိ အတ္ထော, **‘န ကပ္ပတီ’**တိ သန္နိဓိဘောဇနပါစိတ္တိယံ အာဝဟံ ဟောတီတိ အတ္ထော, ယဒိ သမ္ဘိန္နရသံ အဇ္ဇပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ယာဝဇီဝိကန္တိ အတ္ထော’’တိ လိခိတံ။ **သုတ္တဝိဘင်္ဂေ**တိ မာတိကာသင်္ခါတေ သုတ္တေ စ တဿ ပဒဘာဇနီယသင်္ခါတေ ဝိဘင်္ဂေ စာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ အာဂတမေဝ။ ကတရန္တိ? **‘‘အတိက္ကာမယတော ဆေဒနက’’**န္တိ ဣဒံ။

တိဝိဒတ္တိပမာဏာဠ္ဌေ၊ အဒသံ တံ နိသီဒနံ။
နိသီဒနံ ကထံ ဟောတိ၊ သဒသံ တဥ္ပဟိ လက္ခဏံ။

တိဝိဒတ္တိပမာဏံ တံ၊ ဒသာ တတ္ထ ဝိဒတ္ထိ စေ။
တံနိသီဒနနာမတ္တာ၊ တသ္မိံ ဆေဒနကံ သိယာ။

အနိသီဒနနာမမ္ပဟိ၊ ကထံ ဆေဒနကံ ဘဝေ။
ဣတိ စေ နေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ နိသီဒနဝိဒတ္ထိတော။

ကပ္ပတေ သဒသာမတ္တံ၊ နိသီဒနမိတိ ကာရဏံ။
ကထံ ယုဇ္ဇတိ နော စေတံ၊ နိသီဒနဿ နာမကံ။

နိသီဒနန္တိ ဝုတ္တတ္တာ၊ ပမာဏာသမတိက္ကမာ။
တဿာနုမတိဟေတုတ္တာ၊ တတ္ထ ဆေဒနကံ ဘဝေ။

ဇာတရူပကပေ္ပ –

ဇာတရူပံ ပဋိက္ခိတ္တံ၊ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဟတ္ထိယံ။
န သင်္ဃဿာတိ သင်္ဃဿ၊ တဠ္ဌေ ကပ္ပတိ သဗ္ဗသော။

ဝိကာလဘောဇနဥ္စာပိ၊ ပုဂ္ဂလဿေဝ တရိတံ။
န သင်္ဃဿာတိ သင်္ဃဿ၊ ကပ္ပတီတိ ကထံ သမံ။

သတ္တသတိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စူဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။